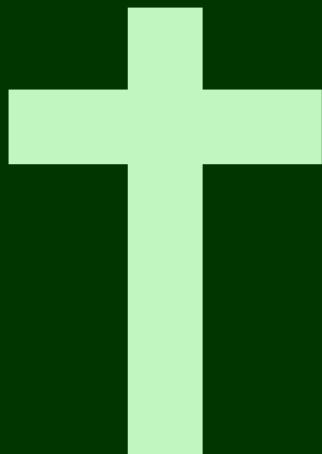

Gerotu Tokanchi

Gipiratkaluru

New Testament in Yine

Gerotu Tokanchi Gipiratkaluru

New Testament in Yine

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yine

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yine [pib], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yine

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

5c761e81-2e6f-5161-be9d-dbc456a2816b

Contents

Matiyo	1
Marko	54
Lokasu	85
Gwa	141
Yokanatkalune Kamrure	182
Romanone	235
1 Korintyone	258
2 Korintyone	280
Kalatane	294
Gigwisonne	302
Wilipone	310
Kolosane	316
1 Tesalonikane	322
2 Tesalonikane	327
1 Timotiyo	330
2 Timotiyo	337
Tito	342
Wilimo	345
Gewreyone	347
Santiyako	366
1 Petro	372
2 Petro	379
1 Gwa	383
2 Gwa	389
3 Gwa	390
Gota	391
Gipgujetkaluru	393

Kiglerpotunanan Tokanchi Kpashiri Matiyo Yonatanru

Geso Kristo gitsrukateni giwaakaka

¹ Tyenwa rushpakinri Geso Kristopirana. Tawiklopishni Geso, ga wa Gawraklopishni Tawi.

² Gawra wugenetlu Gisaaka.

Gisaaka wugenetlu Gakowo.

Gakowo wugenetna Gota ga wa gimolene.

³ Gota Tamara wugenetyana Pare ga wa Sara.

Pare wugenetlu Gesromo.

Gesromo wugenetlu Gara.

⁴ Gara wugenetlu Gaminata.

Gaminata wugenetlu Naasoni.

Naasoni wugenetlu Salmo.

⁵ Salmo Racha wugenetyalu Poosi.

Poosi Rota wugenetyalu Gowe.

Gowe wugenetlu Gesi.

⁶ Gesi wugenetlu pogirchi Tawi.

Pogirchi Tawi, wa Goriyasu ganunronanni wugenetyalu Salomo.

⁷ Salomo wugenetlu Rowowa.

Rowowa wugenetlu Gawi.

Gawi wugenetlu Gasa.

⁸ Gasa wugenetlu Gosapata.

Gosapata wugenetlu Gora.

Gora wugenetlu Gosuya.

⁹ Gosuya wugenetlu Gowata.

Gowata wugenetlu Gacha.

Gacha wugenetlu Gesechi.

¹⁰ Gesechi wugenetlu Manasese.

Manasese wugenetlu Gamonu.

Gamonu wugenetlu Gosiyasu.

¹¹ Gosiyasu wugenetna Gechoni

ga wa gimolene, gajriikaklugogne,

wa Wawilonya yinitkana.

¹² Gajrikapkalunenanu Wawilonya satokyatkana.

Gechoni wugenetlu Salatili.

Salatili wugenetlu Sorowawili.

¹³ Sorowawili wugenetlu Gawiyo.

Gawiyo wugenetlu Geliyachi.

Geliyachi wugenetlu Gasoro.

¹⁴ Gasoro wugenetlu Satose.

Satose wugenetlu Gachimi.

Gachimi wugenetlu Giliyo.

¹⁵ Giliyo wugenetlu Geleyasa.

Geleyasa wugenetlu Matana.

Matana wugenetlu Gakowo.

¹⁶ Gakowo wugenetlu Gosi,

Mariya gnuru.

Wala rushpakya Geso,
wa Kristo chinkaluru.

¹⁷ Giyagni wane pejnuklopisha gwashle, Gawrakluyakawa ga wa Tawiklupotunanuko, pamole gepkoxamkoje gwashlu. Tawikluyakawa ga wa Wawilonya yinriklupotunanuko pamole gepkoxamkoje gwashlu. Wa Wawilonya yinrikluyakawa ga wa Kristoklupotunanuko, pamole gepkoxamkoje gwashlu wane.

Geso Kristo gishpakinri

¹⁸ Wane rixa gishpakleta Geso Kristo. Wa runro
Mariya, Gosi galuka gnumrotletinitkalo, mawakanuwalo, tetkatka kamshiro tixinritka Giwekikaluru Kpashiri chinanu.

¹⁹ Ga wa tganurupa Gosi, gi rixanu poyagkakachrini gi raluka pogitlepiranatlo, rushinika giknoklemtlo pochkeruko.

²⁰ Yanshinikanyeginatinri, Gitsrukaachitowreru gipgujewnayegitlu rupnawleya. Wane chinru, “Gosi, Tawiklopisha, gi pilka gwaletanro pganunropa Mariya. Gi rixanu wala gwiyachri Giwekikaluru Kpashiri chinanni. ²¹Tushpakawgenetanu toturu. Geso pgiwakatanru. Gi rixanu Wale gognetkakanna rayinerutene mukochireyna.”

²² Pejnuruko tye wane gixka poyagkakikolupa Gitsrukaachi tokanu, tokanchi geneklewatachriya. Wane china:

²³ *Waneplo sato makloji mapnokatowa kamshiro pni.*

Toturu tushpakawgenetanu.

Rutakgiwakatanruna Gemanwuru.

Walenwa yokaakaluru: Wixaymalu Goyakalu.

²⁴ Yotunotinitka rumkanatinriya, wane rixatka Gitsrukaachi towreru towtapyawakatkalu. Rawatkalo ganunro. ²⁵ Gi wa retawalo tushpakawgenetinpotunanuko muchinanu toturu. Giwakatlu Geso.

2

Kgimatkalerune gapokinri

¹ Wane rixa. Wetle Pokchi Gotechijne rushpakini Geso, wa pogirchi Giroreklu, kgimatkalerune tkachi gishpatyawaka sreta runyana. Gerosale rapokna. ² Wane chinna, “¿Ginaku wa Goteyone Pogire gishpakachritka? Gi rixanu tkachi gishpatyawaka sreta wetyalo katagirite. Wuna wyoptsojityentapyaplu.”

³ Pogirchi Girore jemiranyegitinitkalu, kojwakanshinikanuta, pejnuruneko Gerosale gajeneymananuko. ⁴ Rapatna pejnuruneko tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine yinenu. Repomgana ginaka rushpakini Kristopa. ⁵ Wanna wane china, “Wetle, Gotechijne. Gi rixanu wane chinyongatka tokanchi geneklewatachriya:

⁶ *Ga wa pixa, Wetle Pokchi, Gotachijne,*
Galikakni gi wa mturpotyi,

Gota gitsrukatene getanu,
Gi rixanu pixa yegi rushpakini Gitsrukaachi.
Wale girukotanna nayinerutene Gisrayiline.”

Kgimatkalerune yoptsojityegitatkalu

⁷ Giyagni Girore pochkeruko tomgana wa kgimatkalerune. Repom-sapotutna tegipgujewnaloggognetka katagiri. ⁸ Wetle yokanatna. Wane

china, "Gajewa. Gepomsapotutanna wa mturu pirana. Wa gikshikiniplu ginkakapanno, gita koxa yoptsojityentapyaplu."

⁹ Pogirchi yijnakotinitkana, yatkana. Waneklu katagiri wa tkachi gishpatyawaka sreta retinrona, kosekananumtna, tapokinpotuko; mturu gwiyawaka ginaple tutuka. ¹⁰ Retinitkalona katagiri, rumuwatna. Rumuwpotutna. ¹¹ Jiglokajimtatkana, retrluna mturu runroyegi. Mariya. Yoptsojityegitatkaluna. Kotpukatkalona ponikowatinrina yegi. Ranikyegitatkaluna genekashlukaka: kori ga wa pgamlupagiri yochpi-ikalurupa, ga wa mirmunga. ¹² Yukanatkana rupnawleyna Girore yegi ma satokininitatkana, gichijnenatka. Pagapoko yapamtatkana.

Giglipto ya gasukletinrina

¹³ Yinitkana kgimatkalerune, Gitsrukaachi towreru gipgujewnagipnayegitlu Gosi. Wane chinru, "Palnanutka. Panikanutkalu mturu ga wa runro. Pasukanutka. Gigipto pyanutka. Wane pwanatanutka wane nchininpotukyi Gita. Gi rixanu Giroremka gjiganru mturu ruylatyaplu."

¹⁴ Yotunotinitka wale, goyechno ranikatkalu mturu ga wa runro. Gigipto yatka. ¹⁵ Rupninipotunanuko Girore wane rawa, poyagkakikolupa Gitsrukaachi tokanu wa tokanchi geneklewatachriya. Wane china: *Giglipto ntomgiyu Noturu*.

Mturunni giylatikolu

¹⁶ Giyagni Girore getnawa gapnokatkaluru kgimatkaleruneya, rumtuwnapota. Ruylajixanna pejnurunni mturunni Wetle gwachinni ga wa psolu sretako wale sreta gwachinni, gepi walapuyegirunni, wanepnute mturunpotni walegognepotuko rixa jemletyawakna kgimatkalerune. ¹⁷ Giyagni poyagkaakatka tokanchi geneklewatachri Geremiya tokanu. Wane china:

¹⁸ *Ramachijne jemika tsru wamonchi:
chiyaglu, saplewjekteru.*

*Rache twugenenni tuchiyagata.
Gi taluka gimnanuuukota,
gi rixanu maleshanatkana.*

Nasare satokinrina

¹⁹ Ga wa rupnininatka Girorni, Gitsrukaachi towreru gipgujewnagipnayegitatnaklu Gosi Gigiptoya. ²⁰ Wane chinru, "Puyokanutka. Panikanutkalu mturu ga wa runro, ga wa Gisrayilinchijne pyanutka. Gi rixanu rupnanatkana mturu galuka giylaletachinni."

²¹ Giyagni yotunomtatka. Ranikatkalu mturu ga wa runro. Gisrayilichijne yatka. ²² Giyagni Gosi yijnakyegitlu Garchelawo pogirewatinritka Goteya, rurni Girorni kashrigitka, pika wane yaleta. Yokangipnatkatka. Kalilesreta yatka. ²³ Wane yatka. Pokchi rawatka, Nasare chinkaluru, poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri tokanu: Nasare gajeru chinikolupa.

3

Gwa Katlewakleru ginkaklewatinri

¹ Walegognekaka runa Gwa Katlewakleru. Gotechijne yineru mwiyawakanu runkaklewaty. ² Wane china, "Genshinikanutanu, gi rixanu tengogne pogirewatyawaka gi gowukatka. ³ Gi rixanu tyenwa runkakyegitanru tokanchi geneklewatachri Gisayya. Wane china:

*Yineru mwiyawakanu pogimewatya tokanchi:
Galpokotanru Gitsrukaachi gatnugapote;
Mpotukatanru gigapkaka.”*

⁴ Kameyopixi kamrutikaluru rutaka Gwa. Pamta gipchiji rushrika. Ga wa tsetskaka nikjeta. Ga wa wrolga gosha gajero rura. ⁵ Giyagni yayegitluna Gerosale gajene, ga wa pejnuruneko Gote gajene, ga wa pejnuruneko Gortagasreta gajene. ⁶ Gortagapga katikna waleya. Rupgu-jtamukochiretnawana.

⁷ Gixo Gwariseyone ga wa Sariseyone retinitka Gwa katlewatyawaka ginachine, wane chinna, “¡Gimnu pixkalungi! ¿Katu yimakgi gasukyegityawaklu jgekanchipa? ⁸ Giyagni genshinikanuwlu kamrure gkamruretpotutanu. ⁹ Gi gkagwaka wane chinkakletinwa, ‘Waneywu wutsrukatinu Gawrani.’ Gi rixanu gita wane chingi, Goyakalu gimkata gipgujewnakakletanna Gawraklopishanemka tyekaka sotlukakaya. ¹⁰ Gagmunasko rapokatka gepchi. Pejnuruko gagmuna kiglejiru mwanutu kayikalurupni. Xirnachri ruknookona.”

Satu Gwa pnuite muchkonurutu

¹¹ Wane koxa china Gwa, “Gita galikakni katgi gonuya genshinikanutinri chinanu. Ga wa najxigi ginachri gita pnuite muchkonurutu. Gi wa gita gimukluni nanikyaplu yoshmaklejixi. Wale katangi Giwekikaluru Kpashiriya ga wa xirnachriya. ¹² Ruplokare kashicha. Powratpotutanru giylakaajetikowaka. Rapatjetanru trikneji rumretyawakaplu, ga wa yoxikanru gichicha xirniyawaka gike rixiniko muwnakatupa.”

Geso katka

¹³ Giyagni Kalile runyatka Geso. Gorta gapga Gwa yegi ya, wale katyaplu. ¹⁴ Seyni Gwa gaalipotutmaklu. Wane china, “Gita gimkata katkota Pixaya, ¿ga wa Pixa ginyegitno nkatyapyi?”

¹⁵ Giyagni rugita Geso. Wane chinru, “Puchichanno xani. Gi rixanu kigleru wane wixinri, psolpotuyako wpoyagkaklewatinripa.” Waneklu rugitatkalu.

¹⁶ Giyagni rali katkoklunutka Geso, waneklu gonu rushpakyatka. Retlu tengogne gitpukachri ga wa Giwekikaluru Goyakalunu gjrukachri motkoko pixka. Rapyegitattkalu. ¹⁷ Waneklu satu tokanchi tengogneya, wane china, “Tyenwa Noturu nushinikanru potu. Wale giglen-shinikanutno.”

4

Geso yantaletka

¹ Giyagni yineru mwiyawakanu Giwekikaluru ganiklu Geso, yantaletikolupa tsru kamchiya. ² Geso, rali gogajirewatinitka gepkox-amkojmolegogne ga wa gepkoxamkojmoleyecho, wanepnute nachlu. ³ Rapyegitinitkalu kyantaletlewakleru, wane chinru, “Goyakalu Wgene pixinipa, wane pchinanru tye sotlukaka jimapro rixinwa.”

⁴ Seyni Wale gigita. Wane china, “Wane chinayongayegitkalurutkani: *Gi wa niikalurupje ruwekyayineru,*
Seyni pejnuruko tokanchi
Goyakalu chinyawaka.”

⁵ Giyagni tsru kamchi kpashiri pokchi raniklu. Kpashiwakapji gwachri tenoptaji potu rutaklu. ⁶ Wane chinru, “Goyakalu Wgene pixinipa, gewi pakaxikamtini. Gi rixanu wane chinayongayegitkalurutkani:

Gitowrene towutanu Pixa chinanu.

Kashichanyina gimiyoyna,

gi pagogneko sotlu putspejxitinripa.”

⁷ Geso wane chinru, “Wanekoxa chinyongayegitkalurutkani: *Gi pyantaletanru Gitsrukaachi Poyakalute.*”

⁸ Magka tenolu potu ranikatnaklu tsru kamchi. Psolchijiko rekakgityalu pejnuruko pogirewatyawaakaka ga wa ruglenkaka.

⁹ Wane chinru, “Pejnuruko tyekaka nenekanyi pyoptsojityegitinipno.”

¹⁰ Giyagni Geso wane chinru, “Pyanutka, Satanasyo. Gi rixanu wane chinayongayegitkalurutkani:

Gitsrukaachi Poyakalute pyoptsojityegitanu.

Walepje pyonogyegitanu.”

¹¹ Giyagni tsru kamchi giknokamtatkalu. Goyakalutowrerune yayigitatkalu. Rupxakatkaluna.

Geso yinuwaka kamrurewletinri

¹² Geso yijnakotatka Gwa samyookatka. Satokatka. Kalile yatka.

¹³ Ruknokamtatkalu Nasare. Kapernawo yatka. Wane rawatka, tsru wenepuwnaga gwachri pokchi, Sapolonosreta ga wa Neptalisreta, ¹⁴ poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri Gisayiya tokanu chinyawaka:

¹⁵ *Sapolonchijne ga wa Neptalchijne gajene,
tsru wengapo, Gorta wakanute,
Kalile payinchijne,*

¹⁶ *Yine mapshagawaka tuplatachine
Retluna tsru pokamlalu.
Gipnalusreta,
gipnalchikle tuplatachine
pokamlalu gipgujewnayegitna.*

¹⁷ Wanekluyakawa yinuwaka ginkaklewleta Geso. Wane china, “Genshinikanutanu, gi rixanu tengogne pogirewatyawaka gi gowukatkalu.”

Geso tomgana gepkoxamkoje chalugatachine

¹⁸ Kalile Wennespuwnaga yapanata Geso. Retna gepi moletkakachine: Simo, Petro giwakatletachri, ga wa repuru Gantirishi. Tsru wenu chaluganatna gi rixanu kshimagaklerunni. ¹⁹ Wane chinna, “Tekali. Gwagajxigittanno. Yine gwapjetachine nixkakanutkagi.” ²⁰ Waneklu rutakamtatkaluna chalnekakna. Romkagitatkaluna.

²¹ Wane yapamtna. Wane retyana pimrine gepi moletkakachine, Sewereyo wgenene: Santiyako ga wa repuru Gwa. Kanawa rawanatna, ruruymana Sewereyo. Ramtanatluna chalnena. Wane tomginya.

²² Waneklu ruknokamtatkalona kanawa. Ga wa rurna ruknokamtna. Geso romkagitatkana.

Kalile yapamtinri Geso ginkaklewananumtachri

²³ Psoluko Kalile yapamta Geso. Runkaklewawaklepjikakayna runkaklewatywa. Kiglerpotunanu Tokanchi runkakleta pogirewatyawakapirana. Pejnuruko yayixlu ga wa pejnuruko gagijewnalu Wale gituukakyana yine. ²⁴ Psoluko Suri poshalpiranamta. Ranikyegitluna pejnuruneko yayixachine, pnumnu gixa yayixletachine, salewnachine, ga wa kamchichachine, ga wa popukalerune, ga wa giktegachine. Rutuukakna. ²⁵ Gixoluru yineru gomkagitlu, Kalile gajene, ga wa Ntekapoli gajene, ga wa Gerosale gajene, ga wa Gota gajene, ga wa Gorta wakanute gajene.

5

Tokanchi magka ginkakletikaluru

¹ Gixolune yine reta. Magka kanika. Tuplata. Yayegitluna yimaklene.

Giglenshinikanyeglewlwu

² Yinuwaka yanumsaleta. Runkaklewyegitna. Wane china:

³ Giglenshinikanyegitkalunni kwamonurune

Goyakalu munangachine,

gi rixanu wannani tengogne pogirewatyawaka.

⁴ Giglenshinikanyegitkalunni wamonuwatachine,
gi rixanu gimnanuuikalunepni.

⁵ Giglenshinikanyegitkalunni mayogone,
gi rixanu wanna yoptotanru psolchijneko.

⁶ Giglenshinikanyegitkalunni nachgimane poyagkaklewuya,
ga wa gonunnagatewatachine poyagkaklewuya,
gi rixanu wannanwa jinanurunepa.

⁷ Giglenshinikanyegitkalunni kgetwamonrerune
gi rixanu getwamonutkalunepni wanna.

⁸ Giglenshinikanyegitkalunni powragajirune,
gi rixanu wanna getanru Goyakalu.

⁹ Giglenshinikanyegitkalunni maluukakane gipoyikgayegkakachine,
gi rixanu wanna Goyakalu wgenene chinkona.

¹⁰ Giglenshinikanyegitkalunni kojwakjetkalune poyagkaklewlena chinanu,
gi rixanu wannanni tengogne pogirewatyawaka.

¹¹ “Giglenshinikanyegitkalungi yangingina, kojwakingina, psolpotuyako rektutetingina Gita chinanu, rayloklewashatinrina.

¹² Gimuwatanu. Gimjikpotutanu, gi rixanu tsrupotupni gwenutikolupa tengogneya, gi rixanu wane rixa kojwaakotnina tokanchi geneklewatachinni muchinanu gwachinni gixaya.

Psolchijneko tuwne

¹³ “Gixni wa tye psolchijneko tuwnegi. Gi wa mro rixinitka tuwu, ¿klu tuwutka? Gike kigleyatkalu, seyni maleka ruknokanruna yineya rakatooko.

Pokamlalu psolchijneko chinanu

¹⁴ “Gixni wa pokamlalu tye psolchijneko pokamlachijnetachingi. Magka rogote gwachri pokchi gi rumkata yogimatkota. ¹⁵ Ga wa yineru gikoxa yochipiklo katalo ga wa gimatumpuko rutaklo, seyni wa katalo kgapi tutaako, pejnuruneko panchi gwachine tpokamlatyegitinripa. ¹⁶ Guyagni wane gixa pokamatletanu yine getanuya, reta

kamruretyapgina kigleru rixinri gkamrure, rumalwutyapluna gixa Giru tengogne Gajeru.

Geso getyawaklu Tokanchi Yukanatkaluru

¹⁷ “Gi gkagwakanru wa nuninri nuknokapyaplu Tokanchi Yukanatkaluru, gi wa tokanchi geneklewatachine kirukateko. Gi wa nuna nuknokyaplu, seyni npoyagkakyaplu. ¹⁸ Gi rixanu galikakni wane nchingi, Nikawninpotonanuko tengogne ga wa tye chiji, gi pajina, gi satuna yotmokle nikawninri Tokanchi Yukanatkaluruya, pejnorpotunanuko ma mixkanuwpotunanuko. ¹⁹ Giyagni gi gixachrikokta kaspukiniplu satu tye yokanru mtserutu potu ga wa yimakna yine ma kamrutyanupluna tye mtserutu potu yokanru, walepni mturu potu chinkona tengogne pogirewatyawakaya. Seyni gi gixachrikokta kamrutlu ga wa wane rixa yimakletna yine, walepni wa tsru chinko tengogne pogirewatyawakaya. ²⁰ Gi rixanu wane nchingi, mpoyagkaklewle tsru ma mixkanupa yonchikgapine poyagkaklewle ga wa Gwariseyone poyagkaklewle pnu, gi gapokanuna tengogne pogirewatyawaka.”

Geso getyawaklu gimtuwakchi

²¹ Wane china, “Gixa yijnakotlu wa tsrunni wane chinikowaka, ‘Gi puylatanru yineru,’ ga wa ‘Girukokta giylatlu yineru rumkata giklukanuwnayegjixkota.’ ²² Ga wa Gita wane chingi, girukokta gimtuwnayegitlu gimole maleshawaka rumkata giklukanuwnayegjixkota. Girukokta wane chininri gimole, ‘Manshinikanutyi,’ jemanshinikankakjetikowaka rumkata ganikletlu tsrukakalune. Girukokta wane chininri, ‘Seprolokachriyi,’ rumkata Gigena xirnachri yaleta.

²³ “Giyagni panikinri penekashle Goyakalu getanu, ga wa wane pushinkapinri pumole pwamontakinri, wane pixanu: ²⁴ Genekashjetikowakakwa ginaple putkapanru penekashle. Gajewa. Muchinanu gapka pumatletapanutkalu pumole. Waneklu wane pyanutka. Putakanru penekashle.

²⁵ “Giyampotu pumatletanutkalu payegixjeru gatnugapo puyapinikopshinri, ma samyookanpakyi payegixjeru wa kgiklukanuwnayegjixlewakleru yegi. Ga wa kgiklukanuwnayegjixlewakleru ma samyookanpakyi gitowereru yegi, yoshmakjetikowaka pma yoshmakikotupa. ²⁶ Galikakni wane nchinyi, gi wane pushpakini pma wenutkanuwalo talipre mchataajpotunanuko.”

Geso getyawaklu gimopatlewlu

²⁷ Geso gomkagi wane chinretna, “Gixa yijnakotlu wa tsrunni chinikowaka: Gi pumopatlewatanu. ²⁸ Gita wane chingi, katukokta sato suxo getini, retsotanutinro, rumopatlewataktka walaya rajiya.

²⁹ “Giyagni wa potukleygale mukochirewkakinipyi, pkoshpakanru. Puknokanru pixyegiya. Gi rixanu kigleyyi pixinripa satupje pumane psojite pamginri, psolumaneko Gigena xirnachri pma muknokikotupa. ³⁰ Ga wa potuklemyo mukochirewkakinipyi pustakanru. Puknokanru pixyegiya. Gi rixanu kigleyyi pixinripa satupje pumane psojite pamginri, psolumaneko Gigena xirnachri pma mamginitipa.”

Geso getyawaklu giknokagnunrowlu

³¹ Wane chinna, “Girukokta giknokagnunrota, renekanro kiruka ma ganunrotyanpatkalo. ³² Ga wa Gita wane chingi: Girukokta giknokagnunrota gapoklewlmigjeya, gimopatlewatachro rixkakanro. Ga wa girukokta gnunrotlo giknookaluro, rumopatlewatatka.

Geso getyawaklu wale kawchinanu chinrekaka

³³ “Gyijnakotatnaklu wa tsrunni wane chinikowaka: *Gi wa male-shawaka Goyakalu kawchinanu pchinanu*. Poyagkakanru Gitsrukaachi chinanu, wa pupiratanru Wale kawchinanu pchinre. ³⁴ Ga wa Gita wane chingi, giketsotaji Wale kawchinanu nchinanu: gi wa tengogne kawchinanuko, gi rixanu walenwa Goyakalu tuplapijere; ³⁵ gi wa chijiko, gi rixanu rutspanjixgapreni; gi wa Gerosale kawchinanuko, gi rixanu tsru Pogirchi pokchini; ³⁶ gi pujiwu kawchinanuko, gi rixanu gi pumkata klatalu gixkakletlu pajiwutsapje, gi ksajiruko. ³⁷ Wane nchintokanutanu, gigi: ‘Gigi,’ giike: ‘Gike.’ Gi rixanu wanepnutetka mugletu ruyakatyatka wale.

Geso getyawaklu mugletu satkakyegitimolu

³⁸ “Gyijnakotlu wane chinikowaka, *Ygalchi, ygalchi chinanu. Ygichi, ygichi chinanu.*” ³⁹ Ga wa Gita wane chingi, gi psatkakyegitanru mugletu, seyni gi gixachrikokta giptagojityi potuklesretgoji, pasretgoji koxa puprotakgojyegitanru. ⁴⁰ Paluka jigyegletjeru kgiklukanuwnayegjixlewakleru yegi, paluka gwamkaletjeru puchichankoxlu pumkaluchrata. ⁴¹ Gi gixachrikokta yakakinyi gepi kilometro waleyma pyinripa, gepkox-amkoje kilometro pyanu waleyma. ⁴² Penekanru pagjitjeru. Girukokta galuka ganikleshayayi, gi paalixanru.

Geso getyawaklu kamnixkaklu

⁴³ “Gyijnakpiranatlu wane chinikowaka, ‘Pushinikanru pumwaststtanru ga wa payegixanru pkamnixjeru.’ ⁴⁴ Ga wa Gita wane chingi, gishinikanna gkamnixjene. Gagjitanru ruglenshinikanyegitimolupna gkamakpirjetjene. Kigle getle gixanna gayegixjene. Gagjigogneyegitanna gyenetjene ga wa gkojwakjene, ⁴⁵ tengogne Gajeru Giru wgenene gixinripa. Gi rixanu Wale gishpakaklu tkachite muglene chinanu ga wa kiglerune chinanu. Gina rixyegitna poyagkakachine ga wa mpoy-agkaakane koxa. ⁴⁶ Gi rixanu gishinikinipna wa gishinikjene, ¿klu gimapnutko? ¿Gi ge waneko pixka rixna gjigawenutachine? ⁴⁷ Ga wa gimalenepje galukini, ¿klu gkamruta gixa pimrine pnute? ¿Gi ge waneko pixka rixkoxna payineko? ⁴⁸ Giyagni mmagatikanepgi, gixa Giru pixka tengogne Gajeru mmagatikatni.”

6

Poyagkaklewlu kamrutikolu

¹ Geso gomkagi wane chinretna, “Ggirukotinwa yine getanuya. Gi wa poyagkakachineepgi wanna getyapgi. Wane gixin, gi wa rapnutanungi Giru tengogne Gajeru.

Geso yimakle genekashlewlu piranaya

² “Giyagni petwamonrewle penekashlewatinipa, gi wa pkowjix-anu pixa penute, wa sanowashatachine pixka kowjixjetna ginkaklewakapjikakaya ga wa gatnugapkakaya, yine gimalwutypyapna. Galikakni wane nchingi rapnutatkana. ³ Wa petwamonrewle peneklewashatini,

gi wa pkegnetesretatemyoko gimatanru wa potuklesretatemyo pkamrutinri,⁴ wa yogimatikowaka penekashlewatiripa. Ga wa Puru, yogimatikowaka getyachri, pgujewaka rapnutinyi.

Geso yimakle gagjigogneru piranaya

⁵ “Wa gagjigognetini gi wa sanowashatachine pixka gixanu. Gi rixanu wanna galuka gagjigognereta tunwatachine ginkaklewakapjilkakaya ga wa gipututsojriykaka, wa yine getyapna. Galikakni wane nchingi, rapnutatkana.⁶ Ga wa pixa gagjigognetini, pjiglokanu pugruko. Pushyatanru pupgyaptote. Pagjitanru Puru yogimatikowaka gwachri. Ga wa Puru yogimatikowaka getyachri pgujewaka rapnutinyi.

Gagjigogneru Gitsrukaachi yimakanru

⁷ “Gagjigognetini gi wa goyanumsaleshatachinepgi payine pixka. Gi rixanu wanna kagwaklu gixo tokanchiya yijnakotikolupna.⁸ Gi wa wanna pixka gixanu gixa. Gi rixanu gixa Giru gimata kluneru gmagatya gma magjitkanuwalu.

⁹ “Wane gixa gagjigogneretanu:

Wuru, tengogne Gajeru,
gipashichgiwakatkalurupyi.

¹⁰ Runanutka Pixa pogirewatyawaka.

Pixa galukyawaka wane gixkalurupni; tengogneko pixka rixko tyechijne.

¹¹ Penekanwu xawakni wnikanrupa tyegogne chinanupa.

¹² Pkaspukinwu wmukochire wixa pixka wkaspukyana pnu wixjene.

¹³ Gi wa yantaletikowakako putakanwu, seyni pushatkapanunwu galikaka mugletuya.

Kaspukyegkaklewlu

¹⁴ “Gi rixanu gixa kaspukinna yine pnu gixjene, Giru tengogne gajeru, kaspukinkoxgi gixa.¹⁵ Seyni gma kaspukinna yine pnu gixjene, Giru koxa gi kaspukmukochiretanungi.”

Geso ginkakle gogajirelwu piranaya

¹⁶ Geso gomkagi wane chinretna, “Wa gogajirewatiripa gi wa sanowashatachine pixka gixgojitanu wamonuwnagojitatrine. Gi rixanu gektu rixgojitnawana wa yine getyapna gogajirewatiripa gixyawakako. Galikakni wane nchingi rapnutatkana.¹⁷ Ga wa pixa gogajirewatiripa, ringi psagjiwutanu, ga wa perkagojitanu.¹⁸ Pma metikotupa yine yegi wa pogajirewatiripi, seyni Puru yegi yogimatikowaka gwachri. Ga wa Puru yogimatikowaka getyachri pgujewaka rapnutinyi.

Geso ginkakna tengogne gajeru ponikolewlupirana

¹⁹ “Gi wa tye chiji mponikowatini, wa kochopa ga wa puchowlu gimgtukyawaka, ga wa kachowguru kotamgiyawaka, chowguwatinripa.

²⁰ Seyni tengogne mponikowatini galikaka, mumtuklewatikowaka gi wa kochopako, gi wa puchowluko, mkotamgikowakanu kachowguru, mchowguwatiwakanu.²¹ Gi rixanu ginakaktaplu mponikowle wanekoxaplu gaji.

Wumane katalote

²² “Wumane katalote walenwa wuygale. Giyagni potukaygale pixinipa, psoluko pumane pokamlapa.²³ Seyni puygale mugletu rixinipa,

psoluko pumane mapshagalupni. Giyagni pokamlalu pumane gwachri mapshagalu rixini, iji pamapshagnunanuktalu!

Goyakalu ga wa ponikowlu

²⁴ “Gi satuna gimkata wayegrechri gixleta gepi gitsrukaachine yegi. Gi rixanu waka rayegixanru satu, satu rushinikanu. Waka satu rupxaletanu, satu reyikanu. Gi gimkata gipxaletletlu Goyakalu ga wa ponikowlu.

Kojwakanshinikanrewlu

²⁵ “Giyagni wane nchingi, gi gkojwakanshinikanutinwa giwekinriya, klu gnikanuna ga wa klu giranuna. Gi koxa gimaneya, klu gmakatanu. ¿Gi ge tsrupotni giwekinri niikaluru pnu, ga wa manchi gitaaikaluru pnu? ²⁶ Getpotutanna tengogne yapachine koshichine mutaklewatkanni. Gi jirgana. Gi rawluna wa gignantakjetikwakaya. Ga wa Giru tengogne Gajeru goglutura. ¿Gi ge kiglepotgi gixa wanna pnu? ²⁷ ¿Katu gixa gimkata yognikletlu giwekinriya pshinitsonuji gkojwakanshinkanrewleya?

²⁸ “¿Klu koxa gkojwakanshinikanutnawa gmakatanruya? Getjetanru kagwuru chiji gajeru, gi rixpoko tseruwnaleta. Gi kamrurewpotuta. Gi jiweta. ²⁹ Seyni wane nchingi gi wa Salomoko psolu pogirewleyako makawata satu tyegwukaka pixka. ³⁰ Ga wa Goyakalu wane gixa makatletinri kshana xawakni gwachri, yechikawa xirnachri ruknookonatka, ¿gi ge wale pnuate makatangi gixa? Psotsotaji galixachingi. ³¹ Giyagni gi wa gkojwakanshinikanutinwa, wane nchininri, ‘¿Klu wnikanuna? ¿Klu wuranuna? ¿Klu wutakanuna?’ ³² Gi rixanu payine pejnuruko tyekaka rujgana. Ga wa Giru tengogne Gajeru gimatltyekaka pejnuruko galukanru. ³³ Seyni muchinanu gapka gjigantu Goyakalu pogirewatyawaka, ga wa Wale poyagkaklewle. Pejnuruko tyekaka gyognikiko. ³⁴ Giyagni gi wa gkojwakanshinikanutinwa yechikawa chinanu. Gi rixanu waneplu kojwakanshinikanrewlu yechikawapa. Poyagotatka pagognekaka wa gektutu.”

7

Gi giklukanuwnayegjixlewatnu

¹ Geso gomkagi wane chinretna, “Gi wa ruklukanuwna nchinyegitanru satu, gma muklukanuwnayegjixikotupa. ² Gi rixanu gikta gixpoko giklukanuwnayegjixletra pimrine, waneko pixka gixa giklukanuwnayegjixkotanu gixa. Waneko pixka rixa: Wa yantapi gixa yantajetinri, walako gyantatiko.

³ “Ga wa waneko pixka rixatnaka. Wutakashatanru: Pixa getlu kapopejiru pumoleygale gwachri, ga wa ¿puygaleko gwachri kaknalu gi peta? ⁴ Ga wa wane pchinanru pumole, ‘Gichikaka. Nwanruchi puygale gajeru kapopejiru.’ ¡Ga wa petanru pixako puygale gwachri kaknalu! ⁵ ¡Sanowashatachriyi! Muchinanu gapka puknokanruchi kaknalu puygale gajeru. Waneklu petpotutanutkalu puknokyaplu pumoleygale gwachri kapopejiru.

⁶ “Gi wa kewene penekanru wa kpashiri. Gi giknokanru katajiroji perlaji gixanu kochine yegi, ma makatokyanupluna gjixiya, ma muprotkapyegityanupgi, ma suskatyanupgi.

Gagjitanu. Gijganu. Giylaylagipgyaptotetanu.

⁷ “Gagjitanu ga wa geneeko. Gijganu ga wa gikshikanu. Giylaylagipyaptotetanu, gkotpukyegitko. ⁸ Gi rixanu girukokta gagjita, yoptota. Ga wa gijgachri rukshika. Ga wa giylaylagipyaptotetachri kotpukyegitko.

⁹ “Ga wa gixa, ¿giru jeji wa gituru gagjitinri jimapro, renekanru sotlu? ¹⁰ Ga wa shima ragjitini, ¿gimnurge renekanru? ¹¹ Giyagni wa gixa muglenmakgi gimata genekawgenreta kigleru genekashle, pnutlu Giru tengogne Gajeru kiglerkaka renekanna ragjitjene. ¹² Giyagni pejnurkakako gixa galukanru wa yine wane gixyapgi, waneko pixkapotuko gixankoxna wanna. Gi rixanu tyenwa tokanchi yokanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine tokanu.

Mtsergipgyaptotetu

¹³ “Gjiglokanu mtsergipgyaptotetu. Gi rixanu tsru gipgyaptoteru, tsru-gapolu wa gamgikowakgapo. Gi gepikanna walegapo jiglokachinen. ¹⁴ Gi rixanu mtsergipgyaptotetu, mtsergapotni giweklugapo. Gi gixo gikshiklu.”

Kamrurna gimatonna

¹⁵ Geso gomkagi wane chinretna, “Ggirukotinwa wannaya tokanchi geneklewatachine gixashatachine, ginyegitjene gowegane pixka gixamkatachine, seyni gitokoya kewetnane kmatsurune pixkalunni. ¹⁶ Kamrurna gimatonna. ¿Kawshipirege jirgiylona gowaji? Ga wa ¿kawhisureruylege jirgiylona gikersagi? ¹⁷ Wane rixa pejnuruko kigleru gagmuna, kiglejiwlerni. Seyni wa gektutu gagmuna muglejiwletni. ¹⁸ Gi rumkata kigleru gagmuna muglenjiwleta. Gi koxa rumkata mugletu gagmuna kiglejiwleta. ¹⁹ Pejnuruko gagmuna kiglejjiru mwanutu kayikalurni. Xirnachri ruknooka. ²⁰ Giyagni kamrurna gimatonna.

Gi pagogneko numatgi

²¹ “Gi pejnuruneko ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi’ nchinjene gapokanru tengogne pogirewatyawaka. Seyni Nuru tengogne Gajeru gishinikanru kamrutachri, jiglokanru. ²² Walegognepa gi gepika wane chinanno, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi ¿gi ge tokanchi geneklewatachinwu Pixa giwakaya? ¿Gi ge pgiwakaya maleka wuknokna kamchine?’ ¿Gi ge pgiwaka wkamrutyalu gixo guyaklukaka? ²³ Giyagni nunkakpotutanna, ‘Gi pagogneko numatgi. Knanu gyanutka Cityegiya, mukochri kamruklerungi.’

Sotlumta gogo kamrupjitachri

²⁴ “Giyagni girukokta yijnakotlu tye ntokanu, ga wa wane rixlu, jeji kshinikanuru pixkalutu, sotlumta gogo kamrupjitachri. ²⁵ Gina gjiruka. Rapogata. Kannipgyalu gajpopokannipgyata. Yantamuchkonupjilu wale panchi. Gi wa yawna, gi rixanu sotlumta gogo poyegitanruni. ²⁶ Giyagni girukokta yijnakotlu tye ntokanu, gi wane rixa, jeji manshinikanutu pixkalutu, ksatu gogo kamrupjitachri. ²⁷ Gina gjiruka. Rapogata. Kannipgyalu gajpopokannipgyata. Yantamuchkonupjilu wale panchi. Yawnamtana. Tsru yawnalu rixana.”

²⁸ Wane rixa. Wa Geso tye tokanchi rali ginkakletinitka, wa gixolune yine giglajita runkakaklewleya. ²⁹ Gi rixanu tsru gitaakaluru pixka rixa ginkaklewleta. Gi wanna yonchikgapine pixka rixa.

8*Geso gituukaklu gjirgitutachri*

¹ Magka yopikyatka. Gixolune yine gomkagitlu. ² Wane satu gjirgitutachri yayegityalu. Yoptsojityegitlu. Wane chinru, "Gitsrukaachi, palukiniplu pumkata powratletanunno."

³ Romyokyegitlu. Kamruklu. Wane china, "Naluklu powra pixinripa."

Waneklu rujirgitle rutukyatka. ⁴ Geso wane chinru, "Petanu. Gi ke punkakanu. Seyni pyanu. Pekaggitinwa sasertote yegi. Penekanru genekashlu wa Moysisi yokanatanru. Walepni gipguitalewlu wanna chinanu."

Ksolaloteru tseruwakle gituukaaka

⁵ Kapernawo rapokinitka, satu ksolaloteru ginyegitlu. Ragiitlu. ⁶ Wane china, "Gitsrukaachi, nopji ruklugana ntseruwakleni. Giktegachrina. Salewnachripotuna."

⁷ Wane china, "Wane nyanu Gita. Nutuukakapanru."

⁸ Ksolaloteru gigitala. Wane china, "Gitsrukaachi, gi numukluyi wa nopji washrempuko papokinripa. Seyni wane pchinatokanushatanu. Ntseruwakle gitukanutka. ⁹ Gi rixanu gita koxa jejno tsru gitaakalune rapukote gwachrino. Gita koxa solalone gitakika. Wane nchinru wa tye, 'Pyanutka.' Yatka. Satu wane nchina, 'Punanu.' Runa. Wane nchinru nwayergreru, 'Pkamrutranru wa tye.' Kamrutlu."

¹⁰ Geso yijnakotinri, ruglajita. Wane chinna romkagijene: "Galikaka wane nchingi, gi satuna Gisrayiline yegi nukshikyalu tye pixkalutu galixlewlu. ¹¹ Wane nchingi, runanna gixo tkachi gishpatyawakasreta gajene ga wa tkachi gimxityawakasreta gajene. Tengogne pogirewatyawaka tuplatanna Gawrayma, Gisaaka, ga wa Gakowoyma. ¹² Seyni wa pogirewatyawaka gwachinemka giknookalunenapni mapshagawaka maleka. Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu."

¹³ Geso wane chinru ksolaloteru, "Pyanutka. Palixyawakpotuko pkamrutikatka."

Rutuukakatka tseruwakle wanekluyakawa.

Geso gituukaklo Petro gimajiro

¹⁴ Petropji ya Geso. Retlo Petro gimajiro. Tukluganatana, tpachwatana. ¹⁵ Kamrukamyotlo. Tupachwalgatka. Tyotunomtatka. Wala gipxakatkalu.

¹⁶ Kayi rixinitka ranikyegitluna gixo kamchichachine. Maleka rukokna kamchine tokanuya. Rutuukakna pejnuruneko yayixachine, ¹⁷ poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri Gisayiya tokanu. Wane china: *Waleko gwalu wugroklewle. Raniklu wyayixlekaka.*

Geso galuka gomkagletachine

¹⁸ Geso getna gixo yine Wale yegi. Yokanrewata wakanu yinripna. ¹⁹ Satu yonchikgapri gapyegetlu. Wane chinru, "Yimaklewatachri, nomkagitanji ginakakokta pyinipa."

²⁰ Geso wane chinru, "Kewnechrone waneyna kapna. Ga wa koshichine tengogne yapachine waneyna rawyawakna. Ga wa Gita Yineru Wgenno maleshayno nutspanjiwutyawaka."

²¹ Satu yimakleru wane chinru, "Gitsrukaachi puchichanno muchinanu gapkachi wane nyanu, nuruchi gipnini, ga wa nkapnamtanu."

²² Geso wane chinru, “Pomkagittanno. Petashatanna gipnachine kap-naletanna wannanunekni gipnachine.”

Geso kochroklu tsru kannipgyalu

²³ Kanawa ruptekatka. Yimaklene gomkagitlu. ²⁴ Waneklu tsru yow-jereshpurga rixa tsru wenu. Wa kanawa tuygajetlo gishpurga. Seyni Wale gimkananumta. ²⁵ Yimaklene yayegitlu. Komyekluna. Wane chinruna, “¡Gitsrukaachi, pognetkakanwu! ¡Wamginripatka!”

²⁶ Wale wane chinna, “¿Klu chinanu pikachingi? Psotsotaji galix-achingi.” Giyagni yotunota. Chigetjetlu kannipgyalu ga wa tsru wenu. Tsru mayegixgalu rixatka.

²⁷ Giyagni jejine giglajita. Wane chinna, “¿Gi gixachri jejnige wa tye? Wa kannipgyalu ga wa tsru wenu yijnakotanru.”

Gergesa gjajene kamchichachine

²⁸ Wakanu rapoka Gergesenonesreta. Yoptotapluna gepi kamchichachine, yomlechi yegi ginyachine. Kmatsurunpotni. Wane rixkalchinnanna gike gimkata giknoglegapotlu walegapo. ²⁹ Wane sablewatyana. Wane chinna, “¿Gi rixwu wixa ga wa pixa, Geso, Goyakalu Wgene? ¿Punge gewi psaletpotutyapwu ma mapokanuwa gipapko?”

³⁰ Gowukako rawanatikna gixo kochine. Nikanatna. ³¹ Ga wa kamchine ragjatluna. Wane chinruna, “Puknokinipwu, puchichanwu kochinemane wjiglokinripa.”

³² Wane chinna Geso, “Gajewa.”

Wanna gishpakamtatka. Kochine yegi yatkana. Waneklu pejnu-runniko gixolunni kochinni pagakaxikamtkalunenni gitawakapjita ru-jrukamtyanna. Tsru wenu rapokanna. Gonu rupniyanna. ³³ Kochi kogluklerune gasukamta. Pokchi yana. Runkaklewatna pejnurpiranako kamchichachineya. ³⁴ Giyagni pejnuruneko pokchi gjajene yayegitluna. Yoptotapluna Geso. Retluna. Ragjatluna pnusretako yinripatka.

9

Geso gituukaklu giktegachri

¹ Kanawa ruptekatka Geso, koprugatatka. Gipokchi yatka. ² Waneklu satu giktegachri ranikyegitluna, gijkeo giklugachri. Geso geta galixletna wanna. Wane chinru giktegachri, “Kiglenshinikanupyi, Wiwi. Kaspu-mukochiretkalurutkayi.”

³ Wa pimrine yonchikgapine wane chinanshinikanutna, “Tyenwa mupashiregnuchi china.”

⁴ Rumatanshinikanutinna Geso, wane chinna, “¿Klu chinai mugletu gyanshinikanuta gajiya? ⁵ Gi rixanu ¿girni wa myapretu wane chinikolu, waka, ‘Kaspu-mukochiretkalurutkayi,’ waka wane chinru, ‘Palnanutka. Pyanamtanutka?’ ⁶ Seyni wa gimatayplu wa Gita Yinera Wgenno tyechijne gitaakalurno kaspu-mukochirelewatachripno” — giyagni wane chinru giktegachri, “Palnanutka. Pwanutkalu pujeko. Pyanutka pupji.” ⁷ Giyagni wale palnatka. Gipji yatka.

⁸ Gixolune getanatlu. Pikna. Rumalwutluna Goyakalu, gi rixanu renekyana yine wane rixa gitakletikolupa.

⁹ Wane yiyatka Geso. Retlu satu jeji, girukotlewatachine gijgawenjetikowaka tuplanatachri. Matiyo giwakni. Wane chinru, "Pomkagittanno." Palnamtatka. Romkagitatkalu.

Geso gimnikna gijgawenutachine

¹⁰ Wane rixa. Panchi nikjetikowaka tuplanata. Wanena gi gepika gijgawenutachine ga wa kmukochirerune gapokachine. Tuplatna nikjetikowaka Gesoyma ga wa yimaklene. ¹¹ Gwariseyone getinna. Wane chinkanna yimaklenni, "¿Klu chinanu gijgawenutachine ga wa kmukochirerune rumnika gyimakjeru?" ¹² Yijnakotinitka Geso, wane china, "Wa gichkolune gi ralukluna kpinrewakleru, seyni wa yayix-achinena galikaka. ¹³ Gajewa. Gimatanutkalu klunerpiranni. *Naluklu getwamonrewlu. Gi wa genekashlu giylatkaluru naluka.* Gi rixanu gi nuna ntomgiyapna poyagkakachine seyni kmukochirerune."

Gepomgalu gogajirewlupiranaya

¹⁴ Giyagni Gwa yimaklene yayegitlu Geso. Wane chinruna, "¿Klu chinanu wixa ga wa Gwariseyone gixo kata gogajirewata; ga wa Pixa yimaklene gi gogajirewata?"

¹⁵ Geso wane chinna, "Gi rumkata wamonuwnaletna wa kashimyolu getachine wannayma rawinikopshini gnunrowatachri, wa xani pixka Gita gimwakopshinna nyimaklene. Seyni runanu pagogne wa gnunrowatachri konkoklunpatka wannayegiya. Waneklu rogajirewatanna wanna.

Yaglu wa gerotuyimaklewlpurana

¹⁶ "Gike gamatlu muchkirgasamatkatuwa mkachritsole. Gi rixanu waleko ramle sama jiprojiklu mkachri. Pnute rixa giskakletanatka. ¹⁷ Gi koxa wa tsrutsoleji nikchimtamapa rutakgatlona winga gerotga. Wane rixkoklunu tsapkaka gipshekgata. Ga wa wingani tuyokgatana. Salewanatka tsapni koxa. Seyni gerotmapa rutakgatlona gerotga winga. Gepiko gimretka."

Gayro wgene ga wa Gesomkalu kamrukamkaptostsitachro

¹⁸ Runkakiniwana tyepirana, runyegitlu satu gitsrukaachi. Yoptsojityegitlu. Wane chinru, "Nshichni gajerya tupnanawa. Seyni punanu. Putakamyogontapanro. Tuwekanu." ¹⁹ Palnamta Geso. Romkagimtlu yimakleneyma.

²⁰ Wanero sato suxo pamole gepi walapu gigragalewatachro. Gitjimne tyapamtyalu, tkamrukamkaptostsitaplu. ²¹ Gi rixanu wane china walananuko, "Nkamrukamkatyapjeplu nutukanu."

²² Wa Geso giprotaka. Retanatlo. Wane chinro, "Kiglenshinikanupyi, Wiwi. Palixle gitskalakyi." Wanekluyakawa tutskalga suxo.

²³ Geso gapokatkalu gitsrukaachipji. Retna tumlejitachine ga wa gixolune sejrewnachine. ²⁴ Wane china, "Gixrikanu. Wa mturo gi wa tupna, seyni tumkanata." Ruxpiranatluna.

²⁵ Wa gixolune maleka koshpaaka. Jiglokamtatka. Kamrukamytlo. Tyotunotatka mturo. ²⁶ Pogitpiranamtkatka psolchijneko walechijne.

Gepi maygalene gimrekgakaaka

²⁷ Wane yiyatnaka Geso. Romkagimtluna gepi maygalene. Sapelejenanumtna. Wane chinna, "¡Petwamonutanunwu, Tawiklopisha!"

²⁸ Panchi rapokinitka, maygalene ginyegitlu. Ga wa Geso wane chinna, “¿Galixge numkata wane gixleta?”

Wane chinruna, “Gigi, Gitsrukaachi.”

²⁹ Giyagni kamrukaygaletatkana. Wane chinna, “Galixyawakpotuko gkamrutikotka.”

³⁰ Rumrekgatatkana. Ga wa Geso rujretpotutna. Wane chinna, “Ggirukotinwa gike gimatanru.” ³¹ Seyni yatkana. Poshalpiranamtluna psolchijneko walechijne.

Geso getwamonutna yine

³² Yinitkana, satu jeji ranikyegitluna myanumatkatu, kamchichachrina. ³³ Maleka ruknoklu kamchi. Wa myanumanatkatu yanumsatatkta. Gixolune giglajita. Wane chinna, “Gi pagogne Gisrayilichijne retika tye pixkalutu.”

³⁴ Seyni wa Gwariseyone wane china, “Kamchi gitsrukate giyakleya maleka ruknokna kamchine.”

³⁵ Papokchimmunanuka yapa Geso, tsru pokchikaka ga wa mtserutu pokchikaka. Runkaklewawaklepjikakna runkaklewanumtya. Runkakletananumtlu Kiglerupotunanu Tokanchi pogirewatyawakapirana. Rutuukakananumtlu pejnuruko yayixlukaka, ga wa pejnuruko gagijewakchi yinyegiya.

Gixlu jirgakalurupa

³⁶ Retna gixolune yine. Retwamonutna, gi rixanu kojwakanshinikanutnawana. Giknookalurune gowegane pixka, girukotapratachri waneyamijene. ³⁷ Giyagni wane chinna yimaklene, “Galikakni gixlu jirgakalurupa. Seyni wa kamrurewaklerune gi gixna. ³⁸ Giyagni gagjitanru jirgakalurupa Gitsrukate jirgalyegipa yokanatyapna kamrurewaklerune.”

10

Pamole gepi tsomitikolu

¹ Pamole gepi yimaklene tomga. Rutakna kamchine puchotlewatachine chinanu maleka ruknokyapna, pejnuruko yayixlukaka rutuukak-inripna ga wa pejnuruko gagijewakchi

² Pamole gepi yokanatanune giwakna walenwa: muchinanu Simo wa Petro chinkaluru, ga wa repuru, Gantirishi, ga wa Santiyako, Sewereyo wgene ga wa repuru Gwa; ³ Wilipi ga wa Wartolo, Tomasu ga wa Matiyo gjigawenutachri, Santiyako, Galgweyo wgene, ga wa Tateyo. ⁴ Simo Kanani gajeru ga wa Gota Giskaryote samyokjerupa.

Pamole gepine kamrurepa

⁵ Geso yokanatatkana nyi pamole gepi. Wane china yokanretna, “Gi wa payingapoko gyanu. Gi wa Samaritane pokchiko gapokanu.

⁶ Seyni gowegane gamgachine yegi galikaka gyanu, Gisrayiliklopishane yegi. ⁷ Gjinipa ginkaklewananumtanu. Wane nchinanu, ‘Tengogne pogirewatyawaka gi gowukatka.’ ⁸ Gituukakananumtanna yayixachine. Gytunkakananumtanna gipnachine. Mpowratananumtanna gjirgitutachine. Maleka giknokanna kamchine. Genekashatkaluru gy-optota. Genekashlewatantu koxa gixa. ⁹ Gi wa koriko ntapgatanu, gi wa sroschiko; gi wa sintawoko giskotatanu. ¹⁰ Gi tsapako yagaplu chinanu,

gi gepimkaluko, gi yoshmakjixrechishpatako, gi wa kanojerchiko. Gi rixanu wa kamrurewakleru rumkata yoptoletlu nikanru.

¹¹ “Girukokta pokchi gapokanu tsru pokchi ga wa mturu pokchi, gepomlewanatu ginaklu kiglepiranyeegirupji. Wane gwanu gyinpotunanuko. ¹² Wa panchi gapokinipa galukanna wane gajene. ¹³ Wa panchi gajene rumukane rixinrina, waneyapna gixa giglenunshinikanu. Seyni ma mumuklunu rixinrina giglenunshinikanu satokyegitangi. ¹⁴ Katukokta gi yoptotangi, gi yijnaktokanutangi, walepji gyinpatka ga wa wale pokchiya, giplokjiximtanu gistapjixipagi, rumatikolupna. ¹⁵ Galikakni wane nchingi wa gakotkalurupa Sotomachijne, Komorachijne gajenniya wale pokchi gajenni pnu te wa giklukanuwnalgognepatka.

Kojwawakchikakapa

¹⁶ “Xawakni Gita yokanatgi gowegane pixkalungi kewetnanetskala. Giyagni galpokonshinikanutanu gimnune pixka, ga wa myokwirenepgi motkokone pixka.

¹⁷ “Ggirukotinwa yineya. Gi rixanu samyokangina jeman-shinikankakjetikowaka. Runkaklewawaklepjikakayna kochipjetingina. ¹⁸ Girukotlewatachine yegi ga wa pogirchne yegi ganiiko Gita chinanupa, gipguitalelwu chinanu wanna yegi ga wa payine yegi. ¹⁹ Wa nsamyookoklunupa gi wa gkojwakanshikanutinwa gi nchina yanumsaletinripa. Gi rixanu waneklupapko geneeko wane nchinanrupa. ²⁰ Gi rixanu gi wa gixapni yanumsatachineepgi, seyni Giwekikaluru gixa Girunu gixa gitokote yanumsatini.

²¹ “Molchi samyokanru gimoleko rupniripa, ga wa girchi gituru. Ga wa wgenchne kamnixanna rurunna ruylatikolupna. ²² Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita giwaka chinanu, seyni wa kashnantakanshikanutachri yoptukyawakpotunanuko wale gogenetkaako. ²³ Tye pokchiya kojwakingina gasukanu. Papokchi gyanu. Gi rixanu galikakni wane nchingi, gi gnikawna wane yaletanu papokchimnunanuka Gisrayilichijne nma munkanupachi Gita Yineru Wgenno.

²⁴ “Yimaklechi gi wa tsrunwa yimaklewatachri pnu te. Gi wa wayegrechriko, rutsrukate pnu te. ²⁵ Poyagotyalu yimaklechi wa yimak- jeru pixka rixinripa, ga wa wayegrechri wa rutsrukate pixka rixinripa. Welsewo chinmalkuna kapjiru pnutenapna gipji gajenepni.

Piikalurupa

²⁶ “Giyagni gi mpikanna. Gi rixanu maleshlu giyogimatkaluru gi wa mupgujetkotpakni. Maleshlu pochkeruko mumatkotupa. ²⁷ Wane nchinyagi Gita mapshagawakaya, pokamlawakaya wane nchininri gixa. Gijnakpotuko gyijnakotinri, panchi gayiji ginkakletinri. ²⁸ Gi mpikanna manchi giylatachine seyni giweklu gi rumkata giylaletna. Seyni Wale galikaka mpikanu giweklu gimkata gamgakakletachri ga wa manchi Gigena xirnachriya. ²⁹ ¿Gi ge wa ganikajiproj chinanu rushankaka gepi koshichinne? Ga wa gi satuna wanna chiji gjiruka gixa Giru mwaknu. ³⁰ Gijiwtsako pejnuruko yantatkalurni. ³¹ Giyagni gi mpikanu. Kigle-potgi gixa gixo koshichinne pnu te.

³² “Giyagni girukokta gipgujtatanno yineyegiya, Gita koxa gipgujtatantu Nuru tengogne Gajeru yegi. ³³ Girukokta ginutatanno yinyegiya, Gita koxa ginutatanru Nuru tengogne Gajeru yegi.

Gi wa gglewanshikanrewlu, seyni yoglolewapi

³⁴ “Gi gkagwakanru nuninri wa tyechijne nutakyaplu kiglegwashle. Gi wa nuna kiglewashle nutakinripa seyni yoglolewapi. ³⁵ Gi rixanu nuna nkotspalatyapna:

Jeji wa ruru kamnixinripa,

Ga wa tshicho tunro tkamnixinripa,

Ga wa tomekanunro tgimajiro tkamnixinripa.

³⁶ Wa jeji kamnixjene, walepjji gajeneko kamnixanru.

³⁷ “Girukta gi wa galukpotutno ruru, runro pixka pnuute, gi wa rumukluno Gita. Girukta gi wa galukpotutno gituru, rushicho pixka pnuute, gi wa rumukluno Gita. ³⁸ Girukta gi gwanro koroshiteshkita, gi rawgajxitanno, gi rumukluno Gita. ³⁹ Girukta gikshika giwekleta, ruwekinri ramginina. Girukta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, rukshika giwekletanu.

Gapnutikolkakapa

⁴⁰ “Gixa yoptoachri, Gita yoptota. Wa Gita yoptoachri nyokanatjeru yoptota. ⁴¹ Tokanchi geneklewatachri giwakaya tokanchi geneklewatachri yoptoachri, wale yoptonanru tokanchi geneklewatachri gapnutikolu. Poyagkakachri giwakaya poyagkakachri yoptoachri, wale yoptonanru poyagkakachri gapnutikolu. ⁴² Girukokta genekanru girapistonopje kachiklegalu satu mturu wanna nyi mturune nyimakleru giwakaya, galikakni wane nchingi, gi wa ramga gapnutkotanu.”

11

Gwa Katlewakleru yokanatanune

¹ Wane rixa. Geso rali towutletatkana pamole gepi yimaklene, wane yiayatka, papokchikaka wannanu yimaklewatintripa ga wa runkaklewatinripa.

² Yoshmakikowaka Gwa yijnakpiranyegityalu Kristo kamrure. Giyagni yokanatna yimaklene Gesyegi. ³ Wane chinruna, “¿Pixaklege ginachripyi, waka wkagwakerge satu?”

⁴ Rugita Geso. Wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru Gwa gyij-nakotanrukakaya ga wa getanrukakaya. ⁵ Maygalenenanu getatka. Ga wa myankanenanu yanatka. Ga wa gjirgitunatachne powratkatka. Ga wa majnakonenanu jemashhatatka. Ga wa gipnachine yotunkaaka. Ga wa kwamonurune yegi runkakletika Kiglerpotunananu Tokanchi. ⁶ Gigeneshinikanegitkaluru mutspetkatu Gitaya.”

Geso gipgujtatanru Gwa Katlewaklerupirana

⁷ Yanananumtinna, Geso yinuwaka ginkakletna gixolune yine Gwipirana, “¿Kluneru getapa yineru mwiyawakanuya? ¿Satu kapanrege kannipgyalu kowshikanurge? ⁸ Seyni ¿kluneru getapa? ¿Satu jeji popchimkalurege gitakachri? Gike. Pogirchinepji rawna popchimkalu gitakachine. ⁹ Seyni ¿klu chinanu wane gyapa? ¿Satu tokanchi geneklewatachrirge getapinripa? Gigi, wane nchingi. Tokanchi geneklewatchri pnuute. ¹⁰ Gi rixanu walenwa yonpiranyegitkaluru:

Petanu. Gita yokanatlu notowreru pixa penute.

Wale galpokotanru patnugapote pixa penute.

¹¹ “Galikakni wane nchingi, gi wa rupgujewna satu suxo gishpakyachri, Gwa Katlewakleru pnuute tsru. Seyni wa mtserutu potu tengogne pogirewatyawakaya tsruni Gwa pnuute. ¹² Gwa Katlewaklerukluyakawa ga wa xanigognenanu tengogne pogirewatyawaka muchkowyegitka. Muchkowatachine kashichlu. ¹³ Gi rixanu pejnoruneko tokanchi genek-lewatachine ga wa tokanchi yokanatkaluru Gwaklupotunanuko runk-akletpiranatluna. ¹⁴ Galuka yoptoletiniplu walenwa Giliya wa ginachripa. ¹⁵ Girukokta kajnakopnapa wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

Mturune giputu tuplanatachine

¹⁶ Geso gomkagi wane chinretna, “¿Giru pixka nutakanna nyi gimuweekakgognenatachine? Mturune pixka, giputu tuplanatachine, rupxalunna tomsanatachine. ¹⁷ Wane chinna: Wtumlejyegitgi. Gi wa gansata gixa.

Wamonuwata gixa yegi. Gi wa nchiyagjeta gixa.

¹⁸ Gi rixanu runa Gwa. Gi wa nika. Gi wa rura. Wane chinna, ‘Kamchi waneylu.’ ¹⁹ Nuna Gita Yineru Wgenno, nikachrino ga wa girachrino. Wane chinna, ‘Getanru. Satu jeji tsru nikalu. Winga kgirakleru. Gij-gawenutatherine ga wa kmukochirerune gipxaalu.’

“Wa gimatkalewlu potukalu gekakgitka kamrureya.”

Geso ginkakna pokchikaka gajene salewnalepapirana

²⁰ Giyagni Geso yinuwaka chigetjeretna pokchikaka gajene. Wale chinanu chigetjetna gi rixanu wanna getanmaklu gixo potu ruyaklewle kamrujetyawaka. Ga wa retmakluna, gi waleko renshinikanutyana. Wane china chigetjeretyana, ²¹ ¡Gi waneni pixa Korasi pokchi! ¡Gi waneni pixa Wetsayta! Gi rixanu Tiro pokchiniya ga wa Sito pok-chiniya wanepmaklu giyaklewlukaka nkamruyegityagi gixa, wan-nanimka muchikawako renshinikanutannimkana. Kawhistugalu mkachrimka rutakmanetinnimkawanna ga wa chichipagimka rutak-manetinnimkawana. ²² Ga wa wane nchingi, Tiro ga wa Sito pnuute salewnalenapgi gixapni giklukanuwnalugognepa. ²³ Ga wa pixa Kapernawo, tengognepotunanuko pixka putaaka. Ga wa gipnachine gwiyawakapotunanuko pixka putaako. Gi rixanu wa Sotoma gajene yegi kamrutikomka giyaklewlux pixa yegi kamrutikaluru, xanigognenanumka rutukna. ²⁴ Ga wa wane nchingi wa gakotkalurupa Sotomachijne gajenniya gixa pnuute wa giklukanuwnalgognepatka.”

Ginanu Gita yegi. Gita gapnankakanutkagi

²⁵ Walegogne Geso wane china, “Numalwutyi, Nuru, tengogne Git-srukate ga wa chiji, tyepirankaka Pixa yogimatyana kgimatkalerune ga wa kanshinikanurune, ga wa mturune pekagita. ²⁶ Gigi, Nuru, gi rixanu wane Pixa gigleretle getletlu.

²⁷ “Ptowruko samyokno Nuru. Gikena gimatlu Gituru, seyni Girchipje gimatlu. Gikena gimatkoxl Girchi, seyni Giturupje ga wa girukokta raluka gekakgireta Gituru.

²⁸ “Ginanu Gita yegi, pejnorunekgi gama kamrurewletachingi, gitji-tachingi. Gita gapnankakanutkagi. ²⁹ Gikamrurewatinn. Gimatinno. Gi rixanu mayogotno Gita. Mturu gixnachriwano naijya. Ga wa gik-shikanru gapnanunshinikanutinripa. ³⁰ Gi rixanu myapretni gikamrurewatinipno. Ga wa nutjianru munotni.”

12

Gapnanutikalurugogne

¹ Walegognekaka sana yapanata Geso gapnanutikalurugogne. Yimaklene nachi. Yinuwaka sustakagwuremtluna gitaklugwu. Nikluna. ² Gwariseyone getanata. Wane chinruna, “Petanna. Gapnanutikalurugogneko ginanshichkalurni kamrutanra pyimaklene.”

³ Wale wane chinna, “¿Gi ge getyongapiranyegitlu Tawi kamrutanru? Wa nachichini wale ga wa waleymalune koxa. ⁴ Gi rixpoko jiglokletlu Goyakalupji. Niklu jimaprokaka gekakgitkaluru. Walenwa ginanshichkaluru wale nikyaplu, ga wa waleymalune koxa. Saser-totenepe nikanruni. ⁵ ¿Gi ge getyongatkoxlu Tokanchi Yukanatkaluruya wa gapnanutikalurgognekaka kpashiwakapji, sasertotene gimuteru pixka gixkaklu gapnanutikalurgogne? Gi wale chinanu ruklukanuwnnanna. ⁶ Gita wane china, gewlu kpashiwakapji pnute tsru. ⁷ Gimka giklukanuwnayegjixanna muklukanuwnakane, gimatintmaka klnerni tyepirana: *Naluklu getwamonrewlu. Gi wa genekashlu giylatkaluru naluka.* ⁸ Gi rixanu gapnanutikalurugogne Gitsrukatzno Gita wa Yinera Wgenno.”

Giprigamyotachri

⁹ Wane yiaytka. Wanna ginkaklewawaklepji yatkta. ¹⁰ Waneru satu jeji giprigamyotachri. Repomgaluna. Wane chinruna, “¿Munanshichkotlege wa gapnanutikalurugogne pinitikolu?” Wane chinna gepomgaletluna jigyegityapluna.

¹¹ Geso wane chinna, “¿Giru jeji wane gixa yegi, sato gowega waneyalutu? Walamka gjrukana kapna gapnanutikalurgogneko. ¿Gi ge kashichanro ga wa koschekanro? ¹² ¿Gi ge kiglepotlu yineru gowega pnute? Giyagni munanshichkotni gapnanutikalurugogne kigleru kamruruya.” ¹³ Giyagni wane chinru jeji, “Pomyokanu.” Romyokatka. Ruglewamyotatka. Kigletkalu pasretako pixka.

¹⁴ Yatkana Gwariseyone. Jemanshinikankakyegitluna ruylatyapluna.

Gipxaklewatachri tsomitkaluru

¹⁵ Rumatinitka Geso, wane yiaytka. Gixolune yine gomkagimtlu. Pejnuruneko rutuukaka. ¹⁶ Rujretna ma pogijetyapluna, ¹⁷ poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri chinyawaka Gisayiya. Wane china:

¹⁸ Getanru nupxakjeru Gita tsomitanru.

Nushinikanru potu.

Wale gigletanshinikanutno.

Giwekikaluru Gitanu nutakanru payine yegi runkakletinri gitakyagok-lewlupirana.

¹⁹ Gi wa yangalewatanu.

Gi wa saplewjetanu.

Gike yijnaktokanutanru gatnugapoya.

²⁰ Wa katsluksu gischokachri gi wa sustonganu.

Wa yochpiikalurchopa gimoliinatachri

gi wa ruwakanu,

koshpakinpotuklu giklukanuwnayegjixlu raalirewatinripa,

²¹ payine kagwaklewatinripa Wale giwakaya.

Geso yapkaklu panchi gajene kotspalanshinikankakachinepirana

²² Giyagni Wale yegi raniika satu kamchichachri. Walenwa maygaletu, myanumatkatu. Rutuukaklu. Giyagni wa maygaletu myanumatkatu yanumsatata, retatka. ²³ Pejnuruneko gixolune giglajita. Wane chinna, “¿Gi ge Tawiklopishakni wa Tye?”

²⁴ Wa Gwariseyone yijnakotinri, wane chinna, “Wa Tye gi wa maleka giknokna kamchine, seyni Welsewoyapje chinanu, wa kamchine git-srukate.”

²⁵ Geso gimatas Shinikanutanna wanna. Wane chinna, “Pejnuruko pogirewatikowaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wan-nakakluko, giknookalurupni pogirewatikowaka. Pejnuruko pokchikaka ga wa panchikaka wa wane gajene kotspalanshinikankakmaka wan-nakakluko, gi rumkata gwagognereta. ²⁶ Satanasyokaklukmaka maleka giknoklu Satanasyo, walenanuko kotspalkakanshinikanutinmakwa. Giyagni ¿gi rixpoko gwagogneretanu wale pogirewatyawaka? ²⁷ Ga wa Gita Welsewo chinanumka maleka nuknokanna kamchine, gwugene ¿katu chinanu maleka ruknokna? Giyagni gwugenepni gixa gitakyagokachinepni. ²⁸ Wa Giwekkaluru Goyakalunu chinanu Gita maleka giknokinna kamchine, galikakni gixyegitkalu Goyakalu pogirewatyawaka.

²⁹ “¿Gi rixpoko satu gimkata jiglokajiretlu gichkolu, chowgutyaplu rejnkunte, ma mostutkanuwatu wa gichkolu? Waneklu chowgutyalu gipji gajeru.

³⁰ “Gitasreta mwakatu, walenwa nkamnixjeru. Gitayma mapat-jetkutu, kotspalewata. ³¹ Giyagni wane nchingi, pejnuruko mukochri ga wa mupashiregnuchi kaspukalurupni yinyegiya. Seyni ginnakokta yine Giwekkaluru mupashichkane, gi wa kaspukikna. ³² Girukokta gapatno Gita Yineru Wgenno kaspukikalurupni. Seyni girukokta gapatlu Giwekkaluru Kpashiri gi wa kaspukiko, gi wa tyegogneyako, gi wa ginachripogogneko.

Yineru gaji tsepowniyachri

³³ “Waka gagmuna kigleru rixa ga wa giji koxa kiglejiru, waka mugletu rixa gagmuna, ga wa giji koxa muglejitu. Gi rixanu gijiya rumatika gagmuna. ³⁴ Gimnu pixkalungi. ¿Gi gixpoko gimkata yanumsaletlu kigleru, muglenekgi gixin? Gi rixanu klunerutka yineru gaji tsepowniyachri, wale yanumatyia ginamaya. ³⁵ Kigleru yineru, raji ponikowle kigleru, kiglekakalu koshpaky. Mugletu yineru raji gixolewniyachri mugletu, mugletkaka koshpaky. ³⁶ Ga wa wane nchingi, pejnuruko tokanchi yanumsashatinrina yine, rugyegitanruna giklukanuwnalgognepa. ³⁷ Gi rixanu ptokanu chinanu muklukanuwnakaakotupyi, ga wa ptokanu chinanu koxa giklukanuwnayegjixkalurupyi.”

Gimuweekakgognenatachne muglene gagjitlu getkaluru

³⁸ Giyagni pimrine yonchikgapine ga wa Gwariseyone gigita. Wane chinna, “Yimaklewatachri, waluka getletlu pixa kamrutanru getkaluru.”

³⁹ Rugita Geso. Wane chinna, “Gimuweekakgognenatachne muglene, kgimopataklerunni ragjitluna getkaluru, seyni getkaluru gi wa reenekona, seyni Gonasu tokanchi geneklewatachri getkalurutepje. ⁴⁰ Gi rixanu tsro potu tsru wenu gajeronanwaka rawanata Gonasu mapgogne, mapyecho, waneko pixka nixanu Gita Yineru Wgenno. Mapgogne,

mapyechno chiji gitokote nwanatanu. ⁴¹ Giklukanuwnalgognepa jejinni, Niniwe gajenni, yotunotanu nyi gimuweekakgognenatachineyma. Wannani giklukanuwnakakkanna nyi gimuweekakgognenatachine. Gi rixanu wannani genshinikanuta Gonasu ginkaklewle chinanu. Ga wa xani gewru Gonasu pnuterutu. ⁴² Giklukanuwnalgognepa tyotunotanu tkachi kegnetesreta gajerni pogirewatachroni nyi gimuweekakgognenatachineyma. Tuklukanuwnakakkanna, gi rixanu yoptukyawakchijiko tunya tyijnakotyaplu Salomo gimatkalewle. Ga wa getanru. Gewru Salomo pnuterutu.

Kamchi puchotlewatachri satoka

⁴³ “Kamchi puchotlewatachri yineru rushpakamtinika, pnumnu yapanatatkka, popriwaakaka. Rujgalu rapnanutyawakapa. Gi wa rukshiklu. ⁴⁴ Giyagni wane china, ‘Nsatokanutka nopji nuyakyatyawaka.’ Wane rapokinikta rukshiklu malepjiru, saxritkaluru ga wa galpokotkaluru. ⁴⁵ Giyagni wane ya. Waleyma ranikna pimrine payokgipre kamchine wale pnuterune muglene. Jiglokna. Wane rawna. Ralipretka gektutu giknogatkalu tye jeji muchinanu pnute. Waneko pixka rixanna nyi gimuweekakgognenatachine muglene.”

Geso ginro ga wa repurune

⁴⁶ Gixolune yine runkaklewyeginatiniwa, runro ga wa repurune maleka tunwatachine, raluka giynumsaletluna. ⁴⁷ Satu wane chinru, ‘Gewna punro ga wa pepurune, maleka tunwatachine. Raluka giynumsaletyina.’

⁴⁸ Rugitlu wane chinjeru. Wane chinru, “¿Katni wa nunro? ¿Katni wa nepurune?” ⁴⁹ Romyokyegitna yimaklene. Wane china, “Ga ga nyinwa nunro, ga wa nepurune. ⁵⁰ Gi rixanu girukokta kamrutlu tengogne Gajeru Nuru gishinikanru, walenwa nepuru, ga wa nepuro, ga wa nunro.”

13

Yapkaklu kgitaklewaklerupirana

¹ Walegogne panchi rushpkamtya Geso. Tsru wenuspawnaga tuplata. ² Rapatyegitluna gixolune yine. Kanawa ruptekatka. Wane tuplata. Ga wa pejnuruneko gixolune yine wanga gwa. ³ Gi gepikapirana runkakna yapkakluya. Wane china, “Wane rixa. Wa kgitaklewakleru gitaklewatpanu. ⁴ Kopalajitini pimriji gatnugapostsi gapokajita. Runna koshichine. Niklokajitluna. ⁵ Pimriji sotlu gwiyawaka gapokajita mwiyawakanu potu kajpa. Waneklumka rupchekni. Mpixnuwakapotni chiji. ⁶ Ga wa rushpkakini tkachi jimanatkalu. Ma matskinu chinanu rupriganatka. ⁷ Pimriji kona yegi gapokajita. Tseruwna konkaka. Kapotanatkalu. ⁸ Pimriji kiglewaka chiji gapokajita. Wane jiwatya. Rawa satu satpachaji, satu patsrujirmoleji, satu mapmoleji. ⁹ Kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

Kluneru chinanni yapkaklukaka

¹⁰ Runyegitluna yimaklene. Wane chinruna, “¿Klu chinanu yapkaklu punkaklewyegityana?”

¹¹ Rugita Geso. Wane chinna, “Gi rixanu wa gixa geneeka gi-matyaplu giyogimanatkaluru tokanchi tengogne pogirewatyawakapirana, seyni wanna gi wa geneeka. ¹² Wa waneyalatu wanepnute

reneeka. Waneyamigjetu wane rixle konikona. ¹³ Giyagni yapkaklu nunkaklewyegityana, retinmakna ma metinitipna, yijnakotinmakna ma yijnakotinitipna, ma mumata jeminitipna. ¹⁴ Wane rixa poy-agkakikolupa wannaya Gisayiya tokanchi geneklewatchri ginkakle. Wane china:

Gijnakopna gyijnakotini, gi gimata jemanru.

Getini getinmaka, gi gimatanru.

¹⁵ Gi rixanu shikowgajkaakana nyi yine.

Ga wa gijnakopnayna kyapreru yijnakotyana.

Ga wa rushyaygaletna ma giygalna metinitipna;

gi wa gijnakopnayna yijnakotinripna;

gi rajiyakna rumata jemyana; ma kashrijetikotupna,

nma mutuukakyanyupna.

¹⁶ “Seyni giglenshinikanyegitkalurni giygale gi rixanu geta, ga wa gijnakopna gi rixanu gyijnakota. ¹⁷ Gi rixanu galikaka wane nchingi, wa tsru galuklu rixmkluna gixo tokanchi geneklewatachne ga wa poyagkakachne. Raluka getletmkluna wa gixa getanru. Gi retrluna. Raluka yijnakletmkluna wa gixa yijnakotanru. Gi wa yijnakotluna.

Kgitaklewaklerupirana ginkakpokowakatka

¹⁸ “Giyagni gjemanru gixa kgitaklewakleru yapkaklepirana.

¹⁹ Girukokta yijnakotlu tokanchi pogirewatyawakapirana, ga wa gi rumata jemlu, runa mugletu. Kashichlu raji gitaakaluru. Walenwa gatnugapostsi gitaakaluru. ²⁰ Ga wa sotlu gwiyawaka gitaakaluru, walenwa yijnakotlu tokanchi. Waneklu rumuwlepotuko yoptotlu.

²¹ Seyni gi katskiri. Pshinitsonu gwachripa. Wa runini salewakchi ga wa kojwawakchi tokanchi chinanu, waneklu rutspekaaka. ²² Ga wa kona gwiyawaka gitaakaluru wale yijnakotlu tokanchi. Wa kojwakan shinikanrukaka tyegogneya, ga wa ponikowlu yokwire kapotlu tokanchi. Gi wa jiwanatanatka. ²³ Wa kiglewaka chiji gitaakaluru walenwa yijnakotlu. Rumatjemlu tokanchi. Jiwata: satu, satupachaji; satu, patsrujiremoleji; satu, mapmoleji.”

Geso yapkakle triko ga wa triko pixkalutu kshanapirana

²⁴ Satu yapkaklu runkakyana. Wane chinna, ‘Tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa, kiglejiru gitakachri rusanate. ²⁵ Seyni rumkakopshinna yine runa kamnixjeru. Rutkaplu triko pixkalutu kshana, triko ganikajite. Yatka. ²⁶ Giyagni wa gitaakaluru gipchekinitka, kaji rixinikta, waneklu koxa rupgujewna triko pixkalutu kshana.

²⁷ “Wayegrechne gapyegitlu kwangixleru. Wane chinruna, ‘Gitsrukaachi, ¿gi ge kiglejiru putaklu wa pusamate? Giyagni ¿ginaka ruyakaty triko pixkalutu kshana?”

²⁸ “Wale wane chinna, ‘Satu jeji nkamnixjeru wane gixlu.’

“Ga wa wayegrechne wane chinruna, ‘Giyagni ¿gi ge paluklu wa woplipchetapyapl?’

²⁹ “Wale wane china, ‘Gike. Wa goplipchetinri gma moplityakoxaplu triko. ³⁰ Getasha tseruwnaletanru gepiko, jirgakoklunpotunanuko. Jirgakoklunpatka, wane nchinanna wa jirgachinepa, ‘Muchinangapka goplitanru triko pixkalutu kshana. Gostuptajetanru yoxikikolpatka. Ga wa triko gapatjetanu. Rumretikowakapji gitakanru.’”

Yapkaklu mostasajipirana

³¹ Satu yapkaklu runkakatnakna. Wane chinna, “Tengogne pogirewatyawaka mostasaji pixka rixa. Satu jeji ganiklo. Rusanate rutaklo.
³² Walenwa galikaka ptowruko kajiruji mtserujitu potu. Seyni wa tseruwninitka walenwa tsru potu kshana gitaakaluru pnute. Gagmuna pixka rixa. Giyagni teno yapachine koshichine gina. Waleplu shalewatna.”

Geso yapkakle gisekachripirana

³³ Satu yapkaklu runkakatnakna:

“Tengogne pogirewatyawaka gisekachri pixka rixa. Sato suxo gwalu. Gepmole masu yaglu trikopagi tyapjetlu, psoluko rusekinpotunanuko.”

Yapkaklukakaya runkakletinri Geso

³⁴ Pejnuruko tyekaka yapkakluya Geso ginkakna yine. Wa yapkaklu migje gike runkakna,³⁵ wa poyagkakikolupa tokanchi geneklewatachri chinyawaka. Walenwa china:

Nyanumatanu yapkakluya.

*Rekamrutkoklunuyakawa tye psolchijneko
yogimanatkalurkaka nunkakletanu.*

Geso ginkakpokowakatlu triko pixkalutu kshana yapkaklu

³⁶ Giyagni rungatkana gixolune. Panchi yatka Geso. Yimaklene ginyegitlu. Wane chinruna, “Punkakpokowakatanwu wa sana gajeru triko pixkalutu kshana yapkaklupirana.”

³⁷ Rugita Geso. Wane china, “Wa kiglejiru gitakachri walekno Gita Yinero Wgenno. ³⁸ Sanni wa tye psolu chijiko. Ga wa kiglejirni wa pogirewatyawaka gajenni. Ga wa triko pixkalutu kshana walenwa muglene. ³⁹ Ga wa kamnixjeru walenwa tsru kamchi, triko pixkalutu kshana gitakachri. Wa jirgalni walenwa ralipregognepa. Ga wa jirgachinepa wannanwa Goyakalutowrerune.

⁴⁰ “Giyagni wa kshana triko pixkalutu wane rixa goplitkotanu. Yochpiikotanu. Wane rixanu ralipregognepatka: ⁴¹ Gita wa Yinero Wgenno nyokanatanna notowrene, pogirewatyawaka rapatinrina pejnuruko gitspetkalurkaka. Ginanshichkaluru kamrutachine koxa rapatanna. ⁴² Wanna xirnachri giknooko. Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu. ⁴³ Giyagni poyagkakachine gatajiwnanu, tkachi pixka, Rurna pogirewatyawakaya. Kajnakopnalu wa yijnakotinripa yijnakotanu.

Geso ginkakna ponikowlu yogimatkalurupirana

⁴⁴ “Tengogne pogirewatyawaka ponikowlu pixka rixa sana yogimatkaluru. Satu jeji rukshikinitkalu, yogimatatnaklu. Rumuwle chinanu rushankaplu pejnuruko wane rixle. Ragjitanru wale sana.

Kwenuro potu perlaji

⁴⁵ “Wanepnutetnaka tengogne pogirewatyawaka kmarnewakleru pixka rixa, kigle katajiroji perlaji gjigachri. ⁴⁶ Rukshiklo sato kwenuro potu perlaji. Rushankaplu pejnuruko wane rixle. Ragjitatkalo.

Geso yapkakle chalupirana

⁴⁷ “Wanepnutetnaka tengogne pogirewatyawaka tsru chalu pixka rixa. Tsru wenu ruknokgatka. Rawlo pnumnu gixachro shima.

⁴⁸ Wa katsepo rixinitka chalu, wanga koshpatyatkalona. Tuplatna. Tsomitatkalona kiglero. Kojita rutakna. Ga wa gektuto shima

maleka ruknokanatkalona.⁴⁹ Wane rixanu ralipregognepa. Rush-pakamtanna Goyakalutowrerune. Konanna muglene poyagkakachinet-skalaya.⁵⁰ Towrechime xirnachri giknokanunna. Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu."

Geso yapkakle ponikolelwu gerotkaka ga wa kapokotkakapirana

⁵¹ Wane chinna Geso, "¿Gi ge gimata jemu wa tye pejnurukakopiran?"

Rugitluna, "Gigi."

⁵² Wale wane chinna, "Giyagni pejnuruko yonchikagapri ginkaakaluru tengogne pogirewatyawakaya, satu jeji pixka rixa kapjiru. Ponikolelwle koshpakyalu gerotkaka ga wa kapokotkaka."

Nasare myoptotikotu Geso

⁵³ Wane rixa. Rali ginkakletinitkalu tyekaka yapkaklu, wane yiyatka.⁵⁴ Gichijne yatka. Wanna ginkaklewawaklepji runkakjetyana. Wane rixa. Wanna giglajita. Wane chinna, "¿Ginaka rawyalu tye gimatkalelwlu ga wa tye giyaklukaka?⁵⁵ ¿Gi ge kyosokokleru wgenekni wa Tye? ¿Gi ge Mariya chinkalurokni wa runro? ¿Ga wa repurune Santiyako ga wa Gosi, ga wa Simo, ga wa Gota chinkalune?⁵⁶ ¿Gi ge pejnuroneko repurone wixa yegi? ¿Giyagni ginaka pguta rukshikyalu pejnuruko tyekaka gimatkalelwlu ga wa ruyaklewle?"⁵⁷ Wale pupjetyana.

Seyni Geso wane china, "Maleshlu tokanchi geneklewatachri Goy-akalunni mkagwakpiratkotu ga wa gichijnepjeya, gipjiya."

⁵⁸ Gi wa gixo giyaklu kamruta waneya ma malixlena chinanna.

14

Gwa katlewakleru gipnale

¹ Walegognekaka Girore pasreta girukotlewatyachri yijnakpogiwletlu Geso. ² Wane chinna wayegrene, "Walenwa Gwa Katlewakleru. Gip-nachinetskala yotunomtyatka. Giyagni kgiyaklewaklerni."

³⁻⁵ Gi rixanu Gwa giyotlu Girore. Wane chinru, "Ginanchichkalurni pepuru gnunro pwayegitinripa."

Wale chinanu raluka giylaletmaklu. Seyni yine pika wale, gi rixanu tokanchi geneklewatachri kagwakyaluna. Giyagni Girore kashichjix-atkalu Gwa. Rostujixlu. Yoshmakjetikowaka rutakjixatkalu Giroryana, Wilipi repuru gnunro, chinanu.

⁶ Meyiwlu kamrutka Girore poyagkakle walapute chinanu. Wanna ganikajite tansatya Giroryana nshicho.⁷ Tmeyitlu Girore. Giyagni rupi-ratyalo Wale kawchinanu renekyaplo klunerukokta tagjityaplu.⁸ Wa wala jigetkaluro tunroya. Wane china, "Penekanno gewiya satu kotajipi Gwa Katlewaklerujiwu."⁹ Giyagni wa pogirchi wamonuwata. Wa Wale kawchinanu chinre ga wa waleyma gwanatachine nikawakakwale renekjixatkalu.¹⁰ Yukanrewatatk. Rustaknoojixatkalu Gwa yoshmak-jetikowakaya.¹¹ Kotajipi ranikjiwitikatka. Makloji geneekatka. Tunro yegi taniklu.

¹² Rapokna Gwani yimaklene. Ranikmanetatkaluna. Kapnatatkaluna. Runkakpatkaluna Geso.

Pamyo waragkane geneka nikletka

¹³ Geso yijnakpiranyegitanatkalu, wane kanawa yiyatka. Yineru mwiyawakanu yatkana wanna mkoje. Wa gixolune jeminitka,

pokchikaka ruyakatyatkana. Romkagidluna. Chiji yapamtna.

¹⁴ Ruptekinitka Geso, retna gixolune yine. Retwamonutna. Rutuukakna yayixachine.

¹⁵ Wa kayi rixinitka yimaklene gapyegitlu. Wane chinna, “Gewni yineru mwiyawakanu. Wa kayitkani. Giyagni pyokanatanna gixolune pokchikaka yinripna, ragjityapluna nikanrupna.”

¹⁶ Geso wane chinna, “Gi wa magatyana wane yinripna. Genekanna nikanrupna.”

¹⁷ Wane chinruna, “Maleshaywu gewi, seyni pamyo jimapropje ga wa gepi shima.”

¹⁸ Wale wane china, “Ganikyegitanno gewi.”

¹⁹ Peklomta gogo tuplajixatkana gixolune yine. Rawlu pamyo jimapro ga wa gepi shima. Teno yigata. Ruglenshinikanyegitlu. Jiknajrotlu.

Renekna yimaklene. Ga wa yimaklene geneksatna gixolune yine.

²⁰ Pejnuruneko nikatka. Jinanutkana. Koschekatkaluna gixetachri psojkaka, pamole gepi kojita katsepo. ²¹ Wa nikachine pamyo waragka jejine. Gi wa kyagna suxone. Gi wa mturuneko.

Tsrw wenumta yapamta Geso

²² Waneklu kanawa ratskojixatkana yimaklene, wakanu kosekin-ripatkana, rungakopshinna yine. ²³ Rali gingaletinitkana gixolune yine, magka kanika Walepje, ragjigognetinripa. Kayi rixinitka wane rawanatatkna Walepje. ²⁴ Ganikajgatkalo kanawa. Rutwatjekakanro gishpurga, gi rixanu kannipgyalu satkakanro.

²⁵ Rumrerekastsitkani, Geso yayegitatkana. Tsru wenumta yapananumta. ²⁶ Yimaklene getinri tsru wenumta yapananumtini, ko-jwakanshinikanutna. Wane chinna, “¡Pagixanutkani!” Piklena sable-watna.

²⁷ Waneklu ruynumatatkana Geso. Wane chinna, “Kiglen-shinikanupgi. Gitni. Gi wa mpikanu.”

Gonumta yapamta Petro

²⁸ Giyagni Petro gigitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, Pixa pixinipa ptomganno Pixa yegi nyinripa. Gonumta nyapamtanu.”

²⁹ Wale wane china, “Punanu.”

Kanawa ruptekamtya Petro. Gonumta yapamta, Geso yegi yinripa.

³⁰ Retinitkulu gichkonnipgyalu, pikana. Yinuwaka gimxiklemtanatka. Saplewatana. Wane china, “Gitsrukaachi, pognetkakanno.”

³¹ Waneklu Geso gomyokyegitlu. Kashichlu. Wane chinru, “Psotsotaji galixachriyi. ¿Klu chinanu maponshinikanukletyi?”

³² Kanawa ruptekinitkana, rutukannipgyamtatka. ³³ Giyagni kanawa gwanatachine yoptsojityegitluna. Wane chinna, “Galikakpotunanni Pixni wa Goyakalu Wgenyi.”

Genesare gajene yayixachine rutuukaka Geso

³⁴ Koprugatininitkana, Genesarechijne rapokna. ³⁵ Yine gimatatkalu wane gajene. Yukanrewatna psolusretako walesreta. Yayixachine pejnuruneko ranikyegitluna. ³⁶ Ragjtluna gimkaluptostsipje kamrukinkripna. Pejnuruneko kamrukjene wanna gitskalgatka.

¹ Giyagni Gwariseyone, yonchikgapine Gerosale giyakatyachine gapyegitlu Geso. Wane chinruna, ² “*¿Klu chinanu pyimaklene giknoklu gitsrukaachinni giykole?*” Gi rixanu gi rerkamyotna wa jimapro nikinna.”

³ Wale gigitna. Wane chinna, “*¿Klu chinanu koxa gixa giknoklu Goyakalu yokanatanru giykole chinanu?*” ⁴ Gi rixanu Goyakalu wane china, ‘*Pkagwakpiratanru puru, purro*’ ga wa ‘*Girukta kamakpirjetlu ruru, runro walepni gipnanuna.*’ ⁵ Ga wa gixa wane china, ‘*Girukokta wane chinru ruru ga wa runro, “Nenekashle gixanupmaka Goyakalu neneakashatanutka, wa neneakashle gixa gipxakikolupmaka.”*’ ⁶ Wane gixachri gi kagwakpiratanutkalu ruru, runro.’ Wane gixa giknoklejetlu Goyakalu yokanatanru gixa giykole chinanu. ⁷ Sanowashatachingi. Goyakalu tokanu kigle reneklewata Gisayiya gixapirana. Wane china:

⁸ *Nyi yine gispunya kagwakpiratnona seyni rajyna wajra yanna Gitaya.*

⁹ Magijeru yonogleyegitnona.

Runkakletluna yokanrekakna yine wa Goyakalu tokanu pixkalutu.”

Geso ginkakna wa yineru gaji gajeru puchotlewatachrikaka

¹⁰ Tomgana gixolune yine. Wane chinna, “*Gyijnakotanu. Gimata jemanu.*” ¹¹ Gi wa ginama jiglokyachri puchotlu wa yineru. Seyni wa ginama gishpakyachri, walenwa puchotlu yineru.”

¹² Giyagni yimaklene yayegitlu. Wane chinruna, “*¿Gi ge pumata wa Gwariseyone yijnakotinri wa tye tokanchi jigeukanuwatna?*”

¹³ Seyni rugitna. Wane chinna, “*Pejnuruko gitaakaluru ma mutakanutu Nuru tengogne Gajeru goplitkalurupni.*” ¹⁴ Getashatanna. Maygalenkakluko koseekakachinni. Wa maygaletu kosekinmaklu maygaletu kapna rumujruukakanna.”

¹⁵ Petro gigita. Wane china, “*Punkakpokowakatanwu tye yapkaklu.*”

¹⁶ Geso wane china, “*¿Wane koxa gixge gixa mumatjemkangi?*” ¹⁷ *¿Gi ge gimata jema wa pejnuruko ginama jiglokyachri, ginanwaka ya? Rushpaka gichkajetyawaka.*” ¹⁸ Seyni wa ginama gishpakyachri raji ruyakaty. Walenwa puchotlu yineru. ¹⁹ Gi rixanu yineru gaji rushpakya mugletu shinikanchi, giylalewlu, gimopatlewlu, gapoklewlu, chowguchkaka, gixasha gipgujtalewlu, mupashiregnuchi. ²⁰ Tyeaknii wa puchotlu wa yineru. Ga wa meromyogkutu nikini gi wa puchotlu yineru.”

Kanani gajero galixlewle

²¹ Wane yiyatka Geso. Tirosreta ga wa Sitosreta yatka. ²² Wanero sato suxo Kanani gajero, walesreta giyakatyachro. Tsaplewjeta. Wane china, “*¡Gitsrukaachi, Tawiklopisha, petwamonutanunno! Nshichni kamchichachropotuna.*”

²³ Seyni gi satu tokanchi rugityalo. Wa yimaklene yayegitlu. Ragjiltluna. Wane chinruna, “*Pyokanatanro, gi rixanu tsaplewjega-jxigiyakatwu.*”

²⁴ Wale gigita. Wane china, “*Gi wa nyokanatka, seyni wa gowegane chinanupje gamgachine Gisrayiliklopishane.*”

²⁵ Giyagni tapoka. Tyoptsojityegitlu. Wane chinru, “*Gitsrukaachi, pupxakanunno.*”

²⁶ Rugita Wale. Wane china, “Gi kigleru wa kashichikolupa yine wgenene nikanru, kewe wgenene ruknokyegitkomka.”

²⁷ Wala wane china, “Gigi, Gitsrukaachi. Seyni wa kewene niklu rutsrukata na nikawakakwale gjirukyachripopeji.”

²⁸ Giyagni Geso gigita. Wane chinro, “¡Suxo, tsruni palixle! Wane pixikolupa palukyawaka.”

Wanekluyakawa tutukawgenetatka.

Gixolune gituukaakalune

²⁹ Wane yiayatka Geso. Kalile Wennespuwnaga yapa. Magka kanika. Wane tuplata. ³⁰ Rapyegitluna gixolune yine. Wannaymana myankane, maygalene, myanumatkane, mastsine, ga wa pimrine gixo. Gesojixistsi rutaakana. Wale gituukakna. ³¹ Wane rixini ruglajitna gixolune yine, reta yanumletkana myanumatkane, ga wa mastsine kigletka, myankane yanatka, ga wa maygalene getatka. Rumalwutluna Gisrayiline Goyakalute.

Gepkoxamkoje waragkane geneka nikletka

³² Geso tomgana yimaklene. Wane chinna, “Netwamonutna gixolune yine, gi rixanu waneyatkana mapgogne Gitayma. Maleshayna nikanruna. Gi naluka yokanretna mniikane ma mujxipakgapotinitipna.”

³³ Yimaklene wane chinru, “¿Ginaka gawinri wixa wane pejnu nikaluru yineru mwiyawakanuya, wunanutyapna wane pejnu gixolune yine?”

³⁴ Geso wene china, “¿Gi pejnu jimapro waneygi?”

Wanna wane china, “Payokgipre ga wa psotsotaji kopaji.”

³⁵ Towutna wa gixolune yine tuplatinripna chiji. ³⁶ Kashichatkalu payokgipre jimapro ga wa shima. Poyagnutlu. Jiknajrotlu. Renekna yimaklene, ga wa yimaklene geneksatna gixolune yine. ³⁷ Pejnuruneko nikatka. Jinanutkana. Ga wa gixetachripsojkaka koshchekna payokgipre kojita katsepo. ³⁸ Wane nikyachine gepkoxamkoje waragka jejine. Gi wa kyagna suxone, gi wa mturuneko. ³⁹ Rungatkana gixolune yine. Kanawa ruptekatka. Maktalasreta yatka.

16

Klu chinanu getkalurkaka

¹ Gwariseyone gapyegitlu ga wa Sariseyone rumlukanutyapluna. Ragjiltluna rekakgityapna getkaluru tengogne gajeru chinanu.

² Seyni Wale gigitna. Wane chinna, “Wa kayi rixinitka, wane nchnina gixa, ‘Kiglegogneru gi rixanu gasergogneru.’ ³ Ga wa goyech-nokawa, ‘Xawakni ginapni,’ nchnina, ‘gi rixanu gasergogneru ga wa kwamongognetaa rixa.’ Sanowashatachingi. Gimata getgogneretlu tengogne ga wa *¿gi ge gimkata gimata getletlu gipapko gimaxiklechi?* ⁴ Gimuweekakgognenatachine muglengi, kgimopatakleruneko gagjitlu getkaluru, seyni getkaluru gi wa rekakgitkona seyni Gonasu tokanchi geneklewatchri getikalurutepje.”

Ruknokamtna. Yatka Geso.

Gisekachri Gwariseyonenu ga wa Sariseyonenu

⁵ Wakanu rapokinikana yimaklene. Ramtaka ganikletluna jimapro.

⁶ Geso wane chinna, “Xako ggirukotinwa wa gisekachriya Gwarisey-onenu ga wa Sariseyonenu.”

⁷ Wannananuko gishinikanuwata. Wane chinna, “Gi rixanu gi waniklu jimapro.”

⁸ Geso gimata. Wane china, “¿Klu chinanu gixnanuko gishinikanuwata wa jimapro gma manikiniti chinanu? Psotsotaaji galixachingi. ⁹ ¿Gi ge gimata jemawa? ¿Gi ge gishiniikoxlu wa pamyo jimapro wa pamyo waragkane chinanu, ga wa gi pejnu kojita gkoschekyalu? ¹⁰ ¿Gi ge gishiniikoxlu wa payokgipre jimapro wa gepkoxamkoje waragkane chinanu, ga wa gi pejnu kojita gkoschekyalu? ¹¹ ¿Gi gixge gi gimata jema gi wa jimapropiranni wane nchinyagi? Gimretinwa gisekachriya Gwariseyonenu ga wa Sariseyonenu.” ¹² Giyagni rumata jemluna gi wane chinna wa gisekachriya jimapro chinanu rumretinwana, seyni wa Gwariseyone ginkaklewleya ga wa Sariseyonenu.

Petro gipguitale

¹³ Susari Wiliponusreta yinitka, Geso gepomgana yimaklene. Wane chinna, “Wa yine ¿katu wane chinna wa Gita Yineru Wgenno nixinri?”

¹⁴ Wanna wane china, “Pimrime wane china, ‘Gwa Katlewakleru.’ Ga wa pimrime, ‘Giliya.’ Ga wa pimrime, ‘Geremiya.’ Waka satu tokanchi geneklewatachri kagwakyayina.”

¹⁵ Wale wane china, “Ga wa gixa, ¿katu wane chinno?”

¹⁶ Rugita Simo Petro. Wane china, “Pixni Kristoyi. Goyakalu gi-wekachri Wgenyi.”

¹⁷ Giyagni rugita Geso. Wane chinru, “Giglenshinkanyegitkaluryi Simo, Gonasu wgenyi, gi rixanu gi wa kamaneru, gi wa kagragalu gekakgityi, seyni wa Nuru tengogne Gajeru gekakgityi. ¹⁸ Seyni Gita koxa wane nchinyi, pixni Petroi, ga wa tye tsru sotlu gogotemta nkamrutanru gapatjetikowaka Gitanu. Gi wa gipnachine gishyatikowaakaako gichkolu gapatjetachine pixka. ¹⁹ Pixi nenenkanru kotpukapi tengogne pogirewatyawaka chinanu. Klunerukokta pixa gostutanru tyechijneya, tengogne koxa rostutiko. Klunerukokta pkaspuka tyechijneya, tengogne koxa kaspukiko.” ²⁰ Giyagni rujretna yimaklene gikena ma munkakintipna wa Kristo rixinri.

Rupnale runkakagnaputa Geso

²¹ Wanekluyakawa Geso Kristo yinuwaka gekakgiretna yimaklene, rumkata Gerosale yaletinripa. Wane gixo salewninripa tsruneya, tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgapineya; ruylatikolupa ga wa mapgogne rixinri yotunkakikolupa.

²² Petro ganiklu. Yinuwaka chigetjeretlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, kigle gwalepyi. Gike pixiniko wane pixanu.”

²³ Giyagni Wale giprotakyegitlu. Wane chinru Petro, “Najxigi pyanutka, Satanasyo. Nutspekapjermakyi. Gi pushiniklu wa Goy-akalupirana, seyni wa yinepirana galikaka.”

Geso Gomkagitachri gimkata kamruretanrupa

²⁴ Giyagni Geso wane chinna yimaklene, “Katukokta galuka gwa gajxigletno raalixinwa walenanuko. Rawanro koroshishkitate. Romkagittanno. ²⁵ Gi rixanu girukokta galuka gishatkapletlu ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, rukshikanru ruwekinri. ²⁶ Gi rixanu ¿klu gaprini wa yineru psolu chijikmaka wane rixletanu, seyni ruwekinri ramginina? Ga wa ¿klu rupekotanru yineru ruwekinripa? ²⁷ Gi rixanu nunanu Gita wa Yineru

Wgenno Nuru goyaknuyma, notowreruneyma. Waneklu satkaka rix-poko kamruretyawaka napnutinitkalu.²⁸ Galikaka wane nchingi, pim-rine gewi gwachine gi getumganru gipnalu ma metkanuwalunachi Gita Yineru Wgenno ginachripatkano npogirewatyawakaya.”

17

Geso satuko kogetkogatka

¹ Patsrujirgogne giknoginitka, Geso ganikna Petro ga wa Santiyako, ga wa repuru Gwa. Satu magka tenolu ranikna wannapje.² Wane wanna getanu satuko kogetkogatka. Yochiigojita tkachi pixka. Ga wa gimkalu klatpotlu pokamlalu pixka.³ Moysisi ga wa Giliya gipgujewnayegitna ruynumsanatjene.

⁴Rugita Petro. Wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, kigleru gewi gawinri. Palukiniplu, wkamrutanru mapa gimajechri. Pixanupa satu, Moysisin-upa satu, ga wa Giliyanupa satu.”

⁵ Wa yanumsanatinawa, satu kyachgapererumko katajiru chikletye-gitna. Waneylu satu tokanchi kyachgapererumkoya wane chinachri, “Tyenwa Noturu nushinikanru potu. Wale gigletanshinikanutno. Wale gyijnakotanu.”

⁶ Yijnakotinitkaluna yimaklene tye tokanchi, chiji rapokgojiten. Pikpotutna. ⁷ Geso yayegitna. Kamrukna. Wane chinna, “Gyotuno-tanutka. Gi wa mpiakanu.” ⁸ Tunogitinitkana, gike retatkana. Gesop-jetkani.

Giliya gapoklepa

⁹ Wa magka yopikinitkana, rujretna Geso. Wane china, “Gi satuna ginkakanu wa getanruya nma yotunotkanuwa Gita Yineru Wgenno gipnachinetskalaya.”

¹⁰Yimaklene gepomgalu. Wane chinruna, “¿Gi chinkoxna wa yonchik-gapine wa Giliya gingapkatanu?”

¹¹ Rugita Geso. Wane chinna, “Giliya galikakni rungapkatanu rugletyaplu ptowruko.¹² Seyni wane nchingi, Giliya ginpatka. Gi rumatluna. Seyni wane rixluna klunerukokta ralukyawakna. Waneko pixka rixannona Gita Yineru Wgenno. Wannaya nsalewnanu.”

¹³Wa yimaklene gimata jematkalu wa Gwa Katlewaklerupirana runk-akletinri.

Geso gituukaklu mturu popukaleru

¹⁴ Wa gixolune yegi rapokinitkana, runa satu jeji. Yoptsojityegitlu.

¹⁵ Wane china, “Gitsrukaachi, petwamonutanru noturni. Gi rixanu popukalerunni. Yayixachrinni. Gixo kata xirnachri yana. Gixo kata gonu yana.¹⁶ Pyimaklenyegimka nanikniri. Gi rumkata gituukakletan-runu.”

¹⁷ Rugita Geso. Wane china, “¡Ya nyi gimuweekakgognenatachine malixkane, mpotukane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnugognenanukta nakotangi? Ganikyegitanno.” ¹⁸ Geso chigetjetlu kamchi. Rushpkamatatka kamchi waley. Ga wa mturu gitukatka wanekluyakawa.

¹⁹ Giyagni yimaklene gapyegitlu Geso. Wannapje rixinrina, wane chinruna, “¿Klu chinanu wixa gi gimkata giknokletlu maleka?”

²⁰ Geso wane chinna, “Gi rixanu psotsotaji galixa. Gi rixanu galikaka wane nchingi, waneygi gixkamka galixle mostasajipso pixka, wane nchinanru tye magka, ‘Wane pushpakinitka. Pnu pyanutka.’ Ga wa pnumka yanu. Gikenapmakni gma mumkatanutupmaka. ²¹ Wa tye pixkalutu gi gishpaka seyni gagjigognerupjeya ga wa gogajirewlupjeya.”

Geso ginkakletatnaklu rupnalepapirana

²² Kalile rapatanatinna, Geso wane chinna, “Samyookalurupno Gita wa Yineru Wgenno, yine kashichiyapno. ²³ Ruylatannona. Mapgogne rixinri nyotunkaako.” Wanna wamonuwnapotutanna.

Girukotlewatachine gjiggawenutikolu geneeka

²⁴ Kapernawo rapokatkana. Girukotlewatachine gjiggawenyegitachine ginyegitlu Petro. Wane chinruna, “¿Gyimakjeru gi ge wenutanru wa girukotlewatachine gjiggawenre?”

²⁵ Petro wane china, “Gigi.”

Jiglokappijmtini, Geso gapka yanumata. Wane china, “¿Gi pixka getle pixlu Simo? Tyechijne pogirene, ¿katu yoptyotalona sroschi marnewlu girukotikolu chinanu, ga wa satkaka yineru chinanu? ¿Gimolenyegiyna waka pnu gajenyegiya?”

²⁶ Petro wane china, “Pnu gajenyegiya.”

Geso wane chinru, “Giyagni gimolene gishpaka. ²⁷ Seyni wma jigekeyapna, tsru wenu pyanu. Pknowchontapanu. Wa muchinanu gapka pkosetanropa, wala shima pkoschekanu. Pkomchaknamatanro. Pukshikanro sroschiproji. Wala pwanu. Penekanna Gita chinanu ga wa pixa chinanu.”

18

¿Girni wa tsru potu?

¹ Waneklu yimaklene gapyetitlu Geso. Wane chinna, “Giyagni ¿girni wa tsru potu wa tengogne pogirewatyawakaya?”

² Tomgalu satu mturu. Wanna ganikajite rutaklu. ³ Wane china, “Galikaka wane nchingi, gma kashrijetkoklunupa, mturune pixka gma mixkanupa, gi gapokanuna tengogne pogirewatyawaka. ⁴ Guyagni girukokta mturu rixnawa tye mturu pixka, walepni wa tsrupotupa tengogne pogirewatyawakaya. ⁵ Girukta yoptyotlu satu tye pixkalutu mturu Gita giwakaya, Gita yoptyota.

Geso ginkakna mturune gitspeekakikolupirana

⁶ “Girukokta gitspekaklu wa satu wa nyi mturune wa nalixjene Gita, kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu ruknokikolupa.

Wa pumyo ga wa pujixi gitspekakinipyi

⁷ “¡Gi waneni tye psolchijne gajeneko gitspekaklu chinanu! Gi rixanu galikakni waneplu gitspekaklu, seyni ¡Gi waneni wale jeji wale chinanu runa gitspeeru! ⁸ Guyagni wa pumyo ga wa pujixi gitspeekakinipyi pustakanru. Puknokanru pixyegiya. Kigleyyi mastsi ga wa yokmatachriyi puwekinri pjiglokinripa wanepnute gepimyo pixini ga wa gepjixi pixini, puknookona xirnachri yegi gike rixinii mnikawnakatu. ⁹ Wa puygale gitspeekakinipyi pkoshpakanru. Puknokanru pixyegiya. Kigleyyi wa

puwekinri pjiglokinripa paygalepjeya wanepnute gepiygale pixini pu-knookona Gigena xirnachri.

Geso yapkakle gowega gamganatachropirana

¹⁰ “Xako gi geyikanru satu nyi mturune, gi rixanu wane nchingi Goyakalutowererune tengogne gajene wanna chinanu psolgogneko ret-gojtluna Nuru tengogne Gajeru. ¹¹ Gi rixanu nuna Gita Yineru Wgenno nognetkakapyaplu gamganatachri.

¹² “¿Gi pixka getle gixlu gixa? Waneyapmkalu satu yineru satu pacha gowegane ga wa tamganmaka sato gowega, ¿gi ge magka ruknokamtna wa mturujmole mturuji gowegane, ga wa rujgaplo wa gamgachro? ¹³ Wa rukshikinro, galikaka wane nchingi rumuwpututa wala chinanu, wa mturujmole mturuji mamgakane pnute. ¹⁴ Wane rixa. Giru tengogne Gajeru gi raluklu wa satu nyi mturune gamginri.

Molchi mukochirewatachri

¹⁵ “Giyagni wa pumole mukochirewyegitinyi, pyayegitanru. Pekakgi giklukanuwnayegletanru gixapje gixini, pixa ga wa wale. Wa yij-nakotinipyi, pukshikmoletatka. ¹⁶ Ma yijnakotkamkayi satumka ga wa gepimka panikanu pixayma, wa gepi getachine ga wa mapa pe-jnuruko tokanchi poyegitko. ¹⁷ Wa ma yijnakotkanupna wanna, punkakanna gapatjetachine. Ga wa gapatjetachine gi yijnakotanu waneklu mjemkatu pixka ga wa gjigawenutachri pixka pixa getletanru.

¹⁸ “Klunerukokta gixa gostutanru tyechijneya, tengogne koxa rostutiko. Klunerukokta gkaspuka tyechijneya, tengogne koxa kaspukiko.

¹⁹ “Galikakni wane nchinatnakgi, wa gepi gixa wanerutu nchinan-shinikanutini tyechijneya, klunerukoktapirana gagjitini, Nuru tengogne Gajeru wane gixingi. ²⁰ Gi rixanu ginakaktana gepi, mapa ngiwaka chinanu gapatachine, wanna ganikajitkoxno Gita.”

Gkaspukini payokgipremole kata payokgipre kata

²¹ Giyagni Petro yayegitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿gi pejnu kata mukochirewyegitanno nomole, ga wa gita kaspukinri? ¿Payokgipre katpotunanrege nkaspukinri?”

²² Geso wane chinru, “Gi wane nchinyi wa payokgipre katpotunanuko, seyni payokgipremole payokgipre.

Gepi riwishkatachine

²³ “Giyagni tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa, pogirchi. Raluka gglepokletlu wayegreneyma riwishkatna. ²⁴ Yinuwaka ggle-pokletlu riwishkatna. Wale yegi raniika satu riwishkatachri. Gixo potu waragkaproji riwishkatachri. ²⁵ Maleshaylu wenutyaplu. Giyagni gitsrukaachi yokanatlu rushagkikolupa wale, ga wa ganunro, ga wa wugenene, ga wa pejnuruko wane rixle, wenutikolupa.

²⁶ “Giyagni yoptojoityegitlu wayegrechri. Wane chinru, ‘Gitsrukaachi, ma pognanutupyi gitaya. Nwenutanyi pejnuruko.’ ²⁷ Giyagni git-srukaachi getwamonutlu wayegrechri. Rushotatkalu. Kaspukyegit-atkalu riwishkatyalu.

²⁸ “Yatka wale wayegrechri. Rukshiklu satu waleyma wayegrechri, wale riwishkatjeru, satu pachaproji riwishkatachri. Kashiplajitanru. Kachinekanru. Wane chinru, ‘Pwenutanutkano wa priwishkatyan.’

²⁹ "Giyagni wa rixje wayegrechri gjixistsi yoptsojityegitlu. Ragjitlu. Wane chinru, 'Ma pognanutupyi gitaya. Nwenutanyi pejnuruko.'

³⁰ "Maka wale gi galuklu. Seyni wane ya. Yoshmakikowaka rutaklu wenutinpotunanuklu riwishkatyalu.³¹ Giyagni retinrina rixje wayegrechne, wamonuwnapotutna. Runkakapluna rutsrukcatna pejnuruko wane gixkaluruya.

³² "Giyagni repuklu rutsrukate. Wane chinru, 'Mugletu wayegrechriyi. Pejnuruko wa tye priwishkate nkaspukyegityi gi rixanu pagjitno.³³ ¿Gi ge pumkatkoxlu pixa petwamonutyalu pixje wayegrechri, wa git pixka wane nixa getwamonretyi pixa?'

³⁴ "Rutsrukate gimtuwnayegitlu. Saletlewatachine yegi samyoklu wenutinpotunanuklu pejnuruko riwishkanatanru.

³⁵ "Waneko pixka rixangi gixa Nuru tengogne Gajeru, gma kaspukini-plu satkaka gixa gajija gimole mukochirewyegitingi."

19

Gorta wakanute potu romkagidluna Geso wa gixolune

¹ Wane rixa, rali ginkakletinitka Geso tye tokanchikaka, Kalile yiyatka. Gotesreta, Gorta wakanute yatka. ² Romkagidluna gixolune yine. Wane rutuukakyana.

Geso ginkaklewele giknokagnunrowlupiranaya

³ Rapyegitluna Gwariseyone. Rumlukanutanruna. Wane chinruna, "¿Munanshichkotlege wa yineru ruknokagnunrotini kluneru chinanukcta?"

⁴ Wale gigita. Wane china, "¿Gi ge getyongatlu wa kgiyaklewakleru, yinuwakyawakpotunanuko jeji, suxo kamrutna?⁵ Wane china, 'Giyagni jeji rutspalitinitkana ruru ga wa runro. Rupxaletanrotkani ganunro. Wa gepinanna pamanepje rixanutkana.'⁶ Giyagni gi gepitkana, seyni pamanepjetkana. Giyagni wa Goyakalu gapatanru ma mutspalkakinitipa wa yineru."

⁷ Wane chinruna, "¿Gi rixkoxge Moysisi yokanrewata *kiruka geneekaluropa ma ganunrotyanpatkalo, ruknokyaplo?*"

⁸ Wane chinna, "Wa nshiknu gaji chinanu Moysisi gichichgi giknokagnunrotinripa. Seyni wa yinuwakyawakpotunanuko gi wane rixa.⁹ Gita wane china, girukokta giknokagnunrota gapoklewlmigjeya, sato ganunrotinitnaka, rumopatlewatatka. Girukokta gnunrotlo giknookaluro rumopatlewatatka."

¹⁰ Wane chinruna yimaklene, "Wane rixini jeji ganunro chinanu, gi wa kigleylu ganunrowatinri."

¹¹ Giyagni Wale wane chinna, "Gi wa pejnuruneko gimkata yoptoletlu tye tokanchi, seyni wannapje wa geneekalunepje.¹² Gi rixanu wanena mumkata gnunrowletkane runronanwakna rushpakinyakawna. Wanena mumkata gnunrowletkane wa yine wane gixkakanune. Wanena mganunrowashatkane tengogne pogirewatyawaka chinanu. Gimkata yoptoletachri yoptotanru."

Geso giglenshinkanyegitna mturune

¹³ Giyagni Geso yegi raniikana mturune rutakamyogogotyapna, ga wa ragjigognetinripa. Ga wa yimaklene chigetjetna.

¹⁴ Ga wa Geso wane china, “Getashatanna mturune runyegitannonna. Gi gimaletanna. Wa wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatyawaka.” ¹⁵ Rutakamyogogotna. Wane yiayatka.

Wa makluji ponikolu

¹⁶ Wane rixa. Satu ginyegitlu. Wane chinru, “Yimaklewatachri kigleru, ¿klu kigleru nkamrutanu nyoptotyaplu wa nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”

¹⁷ Wane chinru, “¿Klu chinanu pepomgano kiglerupirana? Gi satuna waneru kigleru; satupjeru: Goyakalu. Wa paluka jiglokletinri giweklu, pkamrutanru yokanrukaka.”

¹⁸ Wane chinru, “¿Girni?”

Geso wane chinru, “*Gi puylalewatanu. Gi pumopatlewatanu. Gi pchowguwatanu.*” *Gi maleshawaka pupguitalewashatanu.*

¹⁹ *Pkagwakpiratanru puru, punro. Pushinikanru pumole pixananuko pixka.*”

²⁰ Wane chinru makluji, “Pejnuruko tyekaka nkamrutatka nmaklutinyakawa. ¿Kluneru wanepnute nmagatya?”

²¹ Wane chinru Geso, “Palukiniplu wa mmagatikatu pixinripa, pyanu. Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune. Waneyapyi ponikowle tengogneyapa. Punanu. Pomkagittanno.”

²² Wale tokanchi yijnakotinitka, ralimta wamonuwatachri, wa waneyanru gixo wane rixle.

Kyowiklu ponikolelwlu

²³ Giyagni Geso wane chinna yimaklene, “Galikaka wane nchingi, wa ponikolu kyaprepotlu tengogne pogirewatyawaka rapokinripa.” ²⁴ Wane nchinatnakgi, myapremakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa, wa ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”

²⁵ Wa yimaklene yijnakotinri, ruglajpotutna. Wane chinruna, “Giyagni ¿katni gimkata gognetkaakota?”

²⁶ Yopukgatna Geso. Wane chinna, “Wa yineya mumkatkotni wa tye, seyni Goyakalu pejnuruko gimkata.”

²⁷ Giyagni rugita Petro. Wane chinru, “Wixa giknokamtatkalu pejnuruko. Womkagittaki. Giyagni ¿klu waneyapwu?”

²⁸ Geso wane chinna, “Galikaka wane nchina, wa ptowruko gerotewatinipa, wa noyaknu ntuplapijere ntuplatini Gita Yineru Wgenno, waneklu gixa koxa wa nomkagitjengi pamole gepi tuplapijke, pguru tuplapijerkaka, ntuplatanu. Pamole gepinerune Gisrayiline gitakyagokanu gixa.” ²⁹ Pejnuruneko girukokta giknokamtatkalu panchi, yegwakane ga wa repurune, ga wa ruru, ga wa runro, ga wa ganunro, ga wa wugenene, ga wa gichijne Gita giwaka chinanu, yoptotanru satu pacha kata pnute. Wanepnute yoptotanru ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu.” ³⁰ Seyni gixo muchichachine gapkatpotutantu. Gapkatpotutachine wannapni wa muchichachinepa.

¹ “Gi rixanu wa tengogne pogirewatyawaka satu yineru pixka rixa, kwangixleru. Goyechnokawpotuko yayegitna rusanate rowashate kamrurewatachinepa, kamrurewjixyapna. ² Rupiratyana wale ga wa kamrurewatachineyma pamoleprojipni pagogne. Yukanatatkana rusanate rowashate.

³ “Tenotkalu tkachi ytnaka. Retna pimrine giputu tunwanatachine, wa mkamrurewatkane. ⁴ Wale wane chinna, ‘Gajewa. Gixa koxa nusanate gyanu. Nenekangi poyagotyawaka.’

⁵ “Giyagni wanna wane ya. Tumananu kwanjixleru rumepe yale-tatnaka. Ga wa kayinwaka koxa ytnaka. Waneko pixka rixatnaka.

⁶ Rumxiikastsi tkachi ytnaka. Rukshikna pimrine tunwanatachine, mkamrurewatkane. Wane chinna, ‘¿Klu chinanu gewi psolgogneko ntunwashgognenata?’

⁷ “Wane chinruna, ‘Gi rixanu gi satuna kamrurewjixwu.’

“Wane chinna, ‘Gajewa gixa koxa. Nusanate gyanu.’

⁸ “Wa kayi rixinikta kgisanateru wane chinru girukotlewjixanru, Ptomganna kamrurewatachine. Pwenutanutkana kamrurna wenru. Gapkatatachine pyinuwaka wenutletanu, ga wa muchichachinpotonanuko.”

⁹ “Rapokna wa rumxiikastsitka tkachi yinuwaka kamruretachine. Pamoleproj satkaka yoptyota. ¹⁰ Rapookoxna muchi kamrurewletachine. Kagwaka yoptyoretluna wanna pnute. Ga wa wanna koxa satkaka pamoleproj yoptyota. ¹¹ Rawatkalona. Kegemgayegitluna wa kgisanateru. ¹² Wane chinna, ‘Wa nyi gapkatatachine pshinitsonu kamrurewtapna. Ga wa wixako pixka pixna, wa gakota salewnalgognenat-achinwu ga wa gemeru.’

¹³ “Wa wale gitita. Wane chinru satu wannate, ‘Nomole, gi wa mpoyagkaakotu nixyi. ¿Gi ge pupiratyano pamoleproj chinanu?’ ¹⁴ Ga ga pixanu pwanutka. Pyanutka. Naluka genekletkoxlu wa tye gapkatatachri pixako pixka. ¹⁵ ¿Gi ge munanshichkotni wa nkamrutanru wa nalukyawaka gita wa gitanuya? ¿Waka ksortanuygalegolyi gi rixanu kiglerno gita?”

¹⁶ “Wane rixanna muchichachine. Wannapni gapkatatachinpatka. Ga wa gapkatatachine, wannapni wa muchichachinpatka. Gi rixanu gixolunni wa tomgakalune, ga wa gi gixpotna wa tsomitkalune.”

Geso ginkakletlu rupnalepapirana

¹⁷ Gerosale kanikinpatka Geso, pamole gepi yimaklene kegnetetam-nugapo ranikna. Wane chinna, ¹⁸ “Xani Gerosale wkanikanutka, ga wa Gita Yineru Wgenno samyookalurpatkano tsrukakalune sasertotene yegi, ga wa yonchikgapine yegi. Ruklukanuwnayegjixannonna nupniripa. ¹⁹ Payineko yegi samyokannonna yenetyapnona, kochipjetyapnona, koroshishkita rutakyapnona. Seyni mapgogne chininri nyotunkaako.”

Santiyako ga wa Gwa gagjire

²⁰ Giyagni tyayegitlu Sewereyo wgenene ginro twugeneneyma. Tyopt-sojityegitlu. Pagixanu tagjitu.

²¹ Wale wane chinro, “¿Klu paluka?”

Wala wane chinru, “Wane pchinanu tuplatinripna nyi gepi nwugenene satu potuklesretate ga wa satu pkegnetesretate pogirewatyawakaya.”

²² Wane chinna Geso, “Gi gimata wa gixa gagjitanru. ¿Gimkatge giiretyalo wa girapistonwa Gita girinro? ¿Gimkatge gkatletikolu wa katlu wa Gita katikolu?”

Wanna wane chinru, “Wumkatlu.”

²³ Wane chinna, “Wa girapistonwa nurapre girini. Wa katlu wa Gita katikolu wale koxa gkatikolupa. Seyni wa tuplalu npotuklesretate, wa nkegnetesretate gi wa Gitanni nenekyaplu, ga wa wannanupni galpokyegitkalunepni Nuru chinanu.”

²⁴ Wa pamole yijnakotinri, rumtuwnana wa gepi moletkakachine chinanu. ²⁵ Geso tomgana. Wane chinna Wale, “Gimata wa tsrukakalune payineko yegi towutlewpotutna. Wanna gitsrukatene tsru gitaaka wanna chinanu. ²⁶ Seyni gi wane gixkakanu, seyni girukokta galuka tsru gixletnachriwa gixyegkakluko walepni wa gipxakjerupa. ²⁷ Girukokta gixyegkakluko galuka muchinanu gixletnawa, walepni gwayegrerupa. ²⁸ Gita pixka wa Yineru Wgenno gi nuna nupxakikolupa, seyni nupxak-lewatinripa, nenekyaplu nuwekinri nwenutyaplu ruspakinripna gixolune yine.”

Gepi maygalene gimrekgakaakalune

²⁹ Geriko yamtyatkana. Gixolune yine gomkagitlu. ³⁰ Gepi maygalene gatnugapostsi tuplatachne, wa yijnakotinitkana wa Geso giknoginritka, wane china sapletna, “Gitsrukaachi, Tawiklopisha, petwamonutanunwu.”

³¹ Gixolune yine chigetjetna pochke rixinripna, seyni wanepnute siplewjetna, “Gitsrukaachi Tawiklopisha, petwamonutanunwu.”

³² Wa Geso tunwata. Tomgana maygalene. Wane chinna, “¿Klu galukatka wa nixyapgi?”

³³ Wane chinruna, “Gitsrukachi, Wumrekgatinripa.”

³⁴ Giyagni Geso getwamonutna. Kamrukaygaletna. Wanekluyakawa retatkana. Romkagitatkaluna.

21

Gerosale rapokinri gakagloklewatachri

¹ Kayegikatkaluna Gerosale. Wetpage yana, Goliwa Magkateya. Giyagni Geso yokanatna gepi yimaklene. ² Wale wane chinna, “Tujra pokchi wunaple gyanu. Wane gikshikinro mporo kwugenero tsatkaluro, twugeneyma. Gkoshpirokanro. Ganikyegitanno. ³ Girukokta wane chininipgi, ‘¿Klu chinanu gkoshpiroklo?’ Wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galukna. Waneklutka satkakjixanna mporone.’”

⁴ Ptowruko wa tye wane gixkalurni wa poyagkakikolupa wa tokanchi geneklewatachri chinyawaka. Wane china:

⁵ *Wane pchinanro Gerosale, wa Siyo nshicho,*
Petanru Pogire punyegitjeru.

Mayogotu, mporotji tuplatachri,
ga wa mporo wgenetji.

Walenwa prachi kgitjiklero wgene.

⁶ Ga wa yimaklene wane ya. Wa Geso china towutyawakpotukna rixna. ⁷ Rawpatkalona wa mporo ga wa twugene. Sapowakatjitatkalona gimkaluyma. Wanna gogo tuplamta. ⁸ Gixolune yine potu

gikwekamkata gatnugapoya. Pimrine gistaklu gagmunasurkaka. Rukwekluna gatnugapo⁹ Gixolune kosekamtachine ga wa kaptomtachine sablewjenanumta. Wane chinananumtna:

¡Wuya, Tawiklopisha!

¡Gimalwutkaluru ginachri Gitsrukaachi giwakaya!

¡Wuya tengognepotuya!"

¹⁰ Wa Gerosale rapokamtinitka, psolu pokchi gajeneko gimyeka. Wane chinna, “¿Katni wa tye?”

¹¹ Ga wa gixolune wane china, “Tyenwa Geso, Nasare Kalilesreta guyakatyachri, tokanchi geneklewatachri.”

Kpashiwakapji powratkaluru

¹² Geso jiglokamta kpashiwakapji Goyakalunu. Ruknokna pejnu-runeko kgishanrewaklerunni gagijetachinni kpashiwakapjiya. Yawnajkaklo kwalkaka gipekoserojiprojitatichinni, motkoko gishanretachinni tuplapijere koxa. ¹³ Wane chinna, “Yonatkalurni:

Wa nopji gagjigognewakapji chinkalurupni.

Ga wa gixa wane gixatkalu gitawakapna

kachowgurune gwiyawakapna.”

Kpashiwakapji runkaklewatyia Geso

¹⁴ Giyagni kpashiwakapji runyegityaluna maygalene, ga wa myankane. Rutuukakna. ¹⁵ Tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine getlu giglajrukaka Wale kamrutanru. Ga wa mturune retna sablewjetachine kpashiwakapjiya, wane chinachine, “¡Wuya, Tawiklopisha!” Rumtuwnana.

¹⁶ Wane chinruna, “¿Gi ge pjemna wane chinyawakna?”

Geso wane china, “Gigi. ¿Gi ge pagogne getyongatlu: *Wa mturunenamaya ga wa gashichachinenamaya puglepotutlu gimalwuru?*”

¹⁷ Ruknokamtna. Tsru pokchi ruyakaty. Wetaniya ya. Wane rawamta.

Gikermuna mwakato kamakpiratka

¹⁸ Goyechnokawpotuko tsru pokchi satokatka. Nachneru. ¹⁹ Retlo satopje gikera gatnugapostsi gwachro. Yayegitlo. Gike rukshikyal. Tosomepjeni. Wane chinro, “Gi pagogneko kajpatkayi.” Wanekluyakawa tuprigamtanatka gikerni.

²⁰ Yimaklene getlo. Ruglajitna. Wane chinna, “¡Ge! ¡Wanekluyakawa tuprigamtanatka gikerni!”

²¹ Rugita Geso. Wane chinna, “Galikakni wane nchingi, wa kalixlegi gixinipa, gi wa gnutanshinikanutini, gi wa tyepjeni wa gikerapirana wane gixanu, seyni koxa wa tye magka wane nchininiplu gixa, ‘Puxrikanu. Tsru wenu puknokinwa,’ wane rixanu. ²² Wa gagjigognetinipa pejnuruko girukokta gagjita galixinri, gyoptotanru.”

Yoptopiiru Geso gitakikolupiranaya

²³ Wa kpashiwakapji yinitka, wa runkaklewatanini, rapyegitluna tsrukakalune sasertotene ga wa yine tsrutene. Wane chinruna, “¿Katu gitakyi tyeya?”

²⁴ Giyagni Geso gigitna. Wane chinna, “Gita koxa gepomgangi satu tokanchiya. Wa ginkakinipno Gita koxa ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri. ²⁵ Wa Gwa katlekle ¿ginaka guyakatyachrini? ¿Tengogne waka yinyegiyakla?”

Giyagni wannananuko gishinikanuwata. Wane chinna, "Wane wchininiipmaka: Tengogne giyakatyachrini, wane chinanunwu, '¿Klu chinanu koxa gi galixlu?'²⁶ Wa wane wchininiipmaka: Yine yegi giyakatyachrini, gixolune yine wpikanuna. Gi rixanu pejnuruneko kagwaklu Gwa tokanchi geneklewatachri Goyakalunu rixinri."

²⁷ Rugitluna Geso. Wane chinruna, "Gi wumata."

Wale koxa wane chinna, "Gi Gitako ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri."

Geso yapkaku gepi wugenrupirana

²⁸ "Seyni ¿gi pixka getle gixlu gixa? Gepi wgenru satu jeji. Tsru gituru rapyegita. Wane chinru, 'Wiwi, nusanate nowashate pyanu. Tyegogne wane pkamrurewatini.'

²⁹ "Wale gigita. Wane china, 'Gi jmerno.' Seyni gowukshini renshinikanuta. Wane yatka.

³⁰ "Gapkatatachri rapyegitatnaka. Waneko pixka chinatnaklu wale. Wale gigita. Wane china, 'Gitapni, papa.' Seyni gi wane ya.

³¹ "¿Giru wa nyi gepi ruru gishinikanru kamruta?"

Wanna wane china, "Tsrus gituru."

Geso wane chinna, "Galikakni wane nchingi wa gjigawenutachinni, kapoklewaklerone gixa pnute jiglokanna Goyakalu pogirewatyawaka.

³² Gwa ginyegitgi poyagkaklewlugapoya. Gi wa galixlu. Ga wa gjigawenutachine ga wa kapoklewaklerone galixlu. Ga wa gixa getinri gi wa waneklu genshinikanuta wa galixyaplu."

Geso yapkakle kamrurewaklerune muglenepirana

³³ "Gyijnakotanru satu yapkaku. Waneru satu jeji kgisanateru. Wale gitaklu sana gowasha. Pirijeretjetlo. Tapgatyawakapa jitota. Tenopjiru kamruta. Renekamtina sana girukotachine. Pnu yatka wajra.

³⁴ Tjirgikolustsitka wayegrene yokanyegitna sana girukotachine yegi rawappyapluna sana gwiyachritka.

³⁵ "Ga wa sana girukotachine kashichna wayegrene. Satu kochipjetna, ga wa satu ruylatna, ga wa satu sotlujetna.³⁶ Rumepe yokanretatnakna pimrine wayegrene muchichachine pnute. Waneko pixka rixkanna wannani.³⁷ Gapkatatachri potu gituru yokanyegitna. Wane china, 'Kagwakpiratanruna noturu.'³⁸ Wa sana girukotachine retinitkaluna gituru, wane chinkakna wannakakluko, 'Tyenwa yoptotachripa. Wuya. Wuylaganru. Waneyapwu wa yoptotanrupmaka.'

³⁹ "Kashichanruna. Gowasha ruknokyanruna. Wane ruylatyanruna.

⁴⁰ "Giyagni wa kgisanateru gininitka, ¿gi rixanutkana wa wanna sana girukotachine?"

⁴¹ Wane chinruna, "Wa gektune ruylapotutanna. Pimrine girukotachine renekamtanutnaklu sana. Wanna genekanru sana gwiyachritka topapko gapokinitka."

⁴² Geso wane chinna, "¿Gi ge pagogne getyongatlu wa Tokanchi Yonatkaluruya?"

Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya

Wale gitakaaka yoptowaka gitsejita.

Gitsrukaachi chinanu kamrutka wa tye.

Rakaglajiygaletwu.

⁴³ “Giyagni wane nchingi, wa Goyakalu pogirewatyawaka konkalurupni gixyegiya. Panerune reneeko wa pogirewatyawaka kamrure kamrutachinepa. ⁴⁴ Katupnikta tye sotlu gitspetanuna rumlokpotutana, ramgapotutanuna. Ga wa tye sotlu gjrukogotanrunapa ramgapotutanuna.”

Sasertotene ga wa Gwariseyone galuka kashretyalu Geso

⁴⁵ Wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yijnakotinitkalu yapkaklukaka Wale chinyawaka, rumatluna wannapirana china yanumsaletinri. ⁴⁶ Rujgaluna gi rixpoko kashretyapluna, seyni gixolune yine pikna, gi rixanu tokanchi geneklewatachri kagwakyaluna.

22

Kashimyolu meyiwlü

¹ Rugita Geso. Yapkaklu runkakyatnakna. Wane china, ² “Tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa pogirchi. Kashimyolu kamrutyalu gituru. ³ Wayegrene yokanata tomgiyapna chanixkalune kashimyolu yegi. Seyni gi raluka ginretna.

⁴ “Rumepe yokanretatnakna pimrine wayegrene. Wane china, ‘Ginkakapanna chanixkalune, ‘¡Getanru xani! Ralixatka nnijitu nwakate jejine ga wa nuxowaakananune giylatkalunetka. Pejnuruko galpokotkalurutkani. Ginanu kashimyolu yegi.’”

⁵ “Wanna gi jemlu, seyni ralimtna. Satu rusanate ya. Ga wa satu marnewjetyawaka ya. ⁶ Pimrine kashwayegretanruna wale wayegrene. Rektutetkanna ga wa ruylatkanna. ⁷ Ga wa pogirchi yijnakotinri wa tyepirana, jigekeanuwata. Yokanatna solalotene. Ruylajixanna wa nyi kgiyialewaklerunni. Yochpikpkokchitanna.

⁸ “Giyagni wane chinna wayegrene, ‘Wa kashimyolu galikaka galpokotkalurni, seyni wa chanixkalune gi wa rumuklunina. ⁹ Giyagni gajewa. Rutspalgapotyawaka gyanu. Nchanixanna ginnakokta gikshikanune, kashimyolu yegi yinripna.’” ¹⁰ Yatkana wanna wayegrechime. Wa gatnugapkaka yana. Rapatjemtkana pejnuruneko rukshikanunna mugleneymananuko ga wa kiglerune. Ga wa kashimyolu yegi yomitna nachnewatachine.

¹¹ “Jiglokamta pogirchi retyapna wa nachnewatachine. Wane retyalu satu jeji kashimyolu getachinemkalu mutaakatu. ¹² Wane chinru, ‘Nomole, ¿gi pixpoko jigloklemta gewi wa kashimyolu getachrimkalu mutaakatyí?’”

“Seyni wale pochke. ¹³ Giyagni pogirchi wane chinna wa kamrurewyegitjene, ‘Gostujixitanru, ga wa gostumyotanru. Maleka giknokaganru mapshagawaka.’ Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.

¹⁴ “Gi rixanu gi gepikna chanixkalune, ga wa gi gixna tsomitkalune.”

Gepomgalu pogirchi wenutikolupiranaya

¹⁵ Giyagni wane yana Gwariseyone. Jemanshinikankakna wa kashtokanutyapluna. ¹⁶ Yimaklenna yokanyegitluna Giroreyoneyema. Wane chinna, “Yimaklewatachri, wumatyi Pixni mayrokletu. Galikaka potu punkaklewata Goyakalu gatnugapotepirana. Gike pkagwakpirata, gi rixanu gi putakyagokna jejine. ¹⁷ Giyagni punkakanwu. ¿Gi pixka getle pixlu Pixa? ¿Wa munanshichkotnige Goteyone genekyaplù wenrukaka wa Pogirchi Susa waka gike?”

18 Seyni Geso gimatlwan wanna muglenu. Wane china, “Sanowashatachingi, ¿klu chinanu gimlukanutno? ¹⁹ Gekakgitanno wa sroschiproj Susa wenutikolupa.”

Ranikyegitluna paproji. ²⁰ Wane chinna Wale, “¿Katunni wa tye yagluga ga wa toyonga?”

²¹ Wane chinruna, “Susa yagluni ga wa Susa yongani.”

Giyagni wane chinna, “Giyagni genekanru Susa Susanni, ga wa Goyakalu Goyakalunu.”

²² Yijnakotinitkaluna, ruglajitna. Kaspukamtatkataluna. Yatkana.

Gepomgalu gipnachine yotunrepapiranaya

²³ Walegogne rapyegitluna Sariseyone, wane chinachine maleshlu yotunrupa gipnachineya. Repomgaluna. ²⁴ Wane chinna, “Yimaklewatachri, Moysisi wane china: Mwugenetniko gipnninina satu, wa repuru gwanro wale gnunronanni, ruxolewnakakinripa giklopishapa yegwakluni chinanupa. ²⁵ Wixa yegi wanena payokgiprerune moletkakachine. Muchinanu tsru gnunrowata. Waleni gipnanuna muknokawgenetkatniko. Repuru gwatnaklo. ²⁶ Waneko pixka rixana gapkatatachrini, ga wa mapa rixinrini, ga wa payokgiprepotunanniko. ²⁷ Pejnurunniko gipnanatka. Tapkata gipukatanatka suxni. ²⁸ Giyagni wa yotunruklupe ¿giru gnunropni wa payokgiprenni gnunronanni? Gi rixanu pejnurunenniko gnunronannni.”

²⁹ Giyagni rugita Geso. Wane chinna, “Gixa pupjeta gi rixanu gi gimatlwan wanna tokanchi yonatkaluru gi wa Goyakalu giyaklekleko. ³⁰ Gi rixanu yotunruklupe gi wa jejineko gnunrowatanu. Gi wa suxoneko gnuruwatanu, seyni tengogne gajene Goyakalutowrerune pixka rixanutkana. ³¹ Wa yotunotachinepa gipnachinepirana, ¿gi ge getyongatlu wa tokanchi Goyakalu chinyawakgi? ³² ‘*Gitni wa Gawra Goyakalute, Gisaka koxa Goyakalute, ga wa Gakowo koxa Goyakalute.*’ Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine Goyakalute.”

³³ Wa yijnakotinitkaluna gixolune yine, ruglajitna wa rankakyana.

Tsru potu Yukanatkaluru Tokanchi

³⁴ Giyagni wa Gwariseyone yijnakotinri Wale kochrokna Sariseyone, rapatjetna wanna mkoje. ³⁵ Satu wannanyi yonchikgapine gepomgalu. Rumlukanutyaplu, repomgalu. Wane chinru, ³⁶ “Yimaklewatachri, ¿girni wa tsru potu Yukanatkaluru Tokanchi pejnuruko pnute?”

³⁷ Rugitlu. Wane chinru, “*Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpotuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya,* psolpotuyako pushinikanutletanruya. ³⁸ Tyenwa tsru potu ga wa muchinanu yokanru. ³⁹ Ga wa gepi chininri tye pixka rixa: *Pushinikanru pumole pixnanuko pixka.* ⁴⁰ Wa tye gepi yokanru chinanni pejnuruko Tokanchi Yukanatkaluru ga wa tokanchi genklewatachine chinyawaka.”

Kristo, Tawiklopisha

⁴¹ Rapatanatinna Gwariseyone, Geso gepomganna. ⁴² Wane chinna, “¿Gi nchina gixa wa Kristoya? ¿Katuklopishni?”

Wane chinruna, “Tawinu.”

⁴³ Wane chinna Wale, “Giyagni ¿gi rixa Tawi wa Giwekikaluruya wane chinru Gitsrukaachi? Wane china:

⁴⁴ *Gitsrukaachi wane chinru*

Nutsrukate,

*'Ptuplatanu npotuklesretate,
wa nutakinpotukna Pixa kamnixjene
pujixipta rapukote.'*

⁴⁵ Giyagni waleko Tawi wane chininri Gitsrukaachi, ¿gi rixpokotyawaka giklopishayapni?" ⁴⁶ Gi satuna gimkata gigletokanutlu. Walegognekakayakawa gi satuna tserpiranawata gepomgaletlu wanepnute.

23

Geso ginkakletna yonchikgapine ga wa Gwariseyonepirana

¹ Giyagni gixolune yine yanumyegita Geso, ga wa yimaklene koxa. ² Wane chinna, "Moysisi tuplapijere tuplatna yonchikgapine ga wa Gwariseyone. ³ Giyagni pejnuruko chinyawakgina gkamrutyaplu, wale gkamrutanu. Seyni gi wa kamrutyawakna gkamrutanu gixa. Gi rixanu wane chinna, seyni gi wane rixa kamruretluna. ⁴ Gi rixanu rumlutzuna ginolu, kyapre ganikolu. Wale rutjikaakana yine. Seyni wannako gi wa gemyoziyakna raluka komyeyletaluna.

⁵ "Ga wa pejnuruko kamrurna wane rixna wa retikolupa yineya. Gi rixanu tserutamtapotulona yoptoyegitjerna yonchimta. Tserutluna gimkaluptostsimta gwachri. ⁶ Ralukluna tsrukakalune tuplapijere meyiwluya, ga wa tsrune tuplapijere ginkaklewawakapji gajerkaka. ⁷ Ralukluna giputuya ralukikolna, ga wa yine wane chinyapna, 'Rawii, Rawii.'

⁸ "Ga wa gixa gi wa 'Rawi' nchinko, gi rixanu satupjeru gyimakjeru wa Kristo ga wa pejnurunekgi gixa moletkakachingi. ⁹ Gi satuna gixa 'nuru' nchinanu tye chijiya, gi rixanu satupjeru Giru tengogne Gajeru. ¹⁰ Gi wa kgiy kolewaklerune nchinko gi rixanu satupjeru giykotjeru. Walenwa Kristo. ¹¹ Wa tsru potu gixa yegi gajeru, gipxakjerupni wale. ¹² Gi rixanu girukokta tsru potu gixnawa, walepni wa mturupotupa. Girukokta walenanuko mturu potu gixnawa walepni wa tsru gitaaako.

"¡Gi waneni!"

¹³ "¡Gi waneni gixa yonchikgapingi, ga wa gixa Gwariseyone, sanowashatachingi! Gi rixanu gixni wa gishyatlu wa tengogne pogirewatyawaka yinyegiya. Gi rixanu gi wa gixako jigloka. Gi koxa gichi jiglookakletna jiglokachinmaka. ¹⁴ ¡Gi waneni yonchikgapingi, ga wa gixa Gwariseyone sanowashatachingi! Gi rixanu gkonapjjietanna gipnagnurutachronni. Gixashleya gogagjirgognerkakgi. Giyagni giklukanuwnnapotutanuna.

¹⁵ "¡Gi waneni yonchikgapingi ga wa Gwariseyone, sanowashatachingi! Gi rixanu tsru wenu ga wa popriwaka chiji gyotaljetra gixa, satupje Goteyo gitaknachriwa gixkakyapa. Ga wa wane rixkoklunu, wane gixkaklu Gigena xirnachri gajeru pixkalulu gixa pnuute gepi kata rixanu.

¹⁶ "¡Gi waneni gixa! Maygalenekgi kosekachingi. Wane chinachingi, 'Girukokta wa kpashiwakpotugruko kawchinanu koschekachri, gike rixa. Seyni girukokta wa kpashiwaka potu gajero kori kawchinanu koschekachri walenwa giklukanuwnnachrini.' ¹⁷ ¡Seprolokachingi ga wa maygalengi! Gi rixanu ¿girni wa tsrupotu? ¿Waka kori waka kpashiwaka potu wa kori kpashiri rixikowaka? ¹⁸ Ga wa, Girukokta gima wa genekashlu yochpikjetikowakakwa kawchinanu koschekachri, gike rixa. Seyni gima girukokta wale gogo gwachri genekashlu kawchinanu

koschekachri, walenwa giklukanuwnachrini. ¹⁹ Maygalengi, ¿girni wa tsru potu: genekashlu waka yochpikjetikowakakwa wa genekashlu kpashiri rixikowaka? ²⁰ Wa yochpikjetikowakakwa kawchinanu koschekachri, gikwa kawchinanu koscheka ga wa waleymananuko pejnuruko walekwa gwachri kawchinanu. ²¹ Kpashiwakapi kawchinanu koschekachri, walepji kawchinanu koscheka ga wa walepji Gwachri kawchinanu. ²² Tengogne kawchinanu koschekachri, Goyakalu tuplapijere kawchinanu koscheka ga wa wale gogo Tuplatachri kawchinanu.

²³ “¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Gi rixanu pamolete gwenutyalu pgamlusureru, ga wa ganisiji, ga wa kominoji, ga wa gkaspuklu wa tsru potu yokanru Yukanatkaluru Tokanchi chinyawaka. Walenwa poyagkaklewlw, getwamonrewlw, ga wa galixlewlu. Tyekaka gimkata kamrureta. Gi wa pimri koxa gkaspuka kamruretanu. ²⁴ ¡Maygalenekgi kosekachingi! ¡Yosla gixirikachine pixkagi gixa, ga wa kameyo gnikloka!

²⁵ “¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi, Gwariseyongi! Sanowashatachingi. Gi rixanu mpowratlu kolpeto rogote ga wa kajpapago rogote, seyni gitokoya katsepoylu chowguchi ga wa makotnachinwa. ²⁶ Gwariseyo maygaletyi, muchinanu gapka powratanru kolpeto gitokote ga wa kajpapago gitokote, wa rogo gajeru koxa powra rixinripa.

²⁷ “¡Gi wanengi gixa yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Sanowashatachingi. Gi rixanu wane pixka gixachingi, yomlechkaka galatawnachri. Maleka galikaka retika kiglepotlu. Ga wa gitoko katseplu gipnachrigapu ga wa pejnuruko kapcholu. ²⁸ Waneko pixka gixa gixa koxa. Maleka galikaka yine getyawakgi poyagkakachinepgutgi. Seyni wa gitokoteya katsepoygi nsanowashle ga wa gmukochire.

²⁹ “¡Gi wanengi gixa, yonchikgapingi ga wa Gwariseyongi! Sanowachatachingi. Gi rixanu gixa kamrutlu wa Goyakalu tokanu geneklewatachinni kapnatikowaka. Gigletlu poyagkakachinni yomle. ³⁰ Wane chinachingi, ‘Wutsrukattenklu gawkamka koxa wixa, gi wa wupxakmakna Goyakalu tokanu geneklewatchinni giylatikolu.’ ³¹ Wane gixa gipguitaletnawa wa Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatachineklopishangi. ³² Gixa koxa poyagkakanru gitsrukattenni yaglu.

³³ “¡Gimnu pixkalungi! ¿Gi gixpoko gasukletinri Gigena xirnachri giklukanuwnayegjixikolupa? ³⁴ Giyagni Gita yokanyegitgi Goyakalu tokanu geneklewatachine, ga wa kgimatkalerune, ga wa yonchikgapine. Pimrine wanna giylatanu gixa. Koroshishkita gitakanna. Pimrine wanna gkochipjetanu ginkaklewawaklepjiya. Papokchimnnunanuka gkojwakinna. ³⁵ Wa gixa giklukanuwninripa pejnuruneko poyagkakachinegraga, chiji gipkaakalurugraga, wa Gawili poyagkakchrigragakluyakawa Sakariyragaklupotunanuko, Warachi wgene, wa gixa giylatanruna kpashiwakpotugruko ga wa yochpikikowakakwa ganikajiteswa. ³⁶ Galikaka wane nchingi, wa nyi gimuweekakgognenatachine giklukanuwna pejnuruko tyekakaya.

Geso wamonuwata Gerosaleyá

³⁷ “¡Gerosale, Gerosale! Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatachriyi. Ga wa pyokanyegitikolunni sotlujetachriyi. ¡Gi pejnu

katananukta naluka gapatjewgenretyi, gaxawripa pixka tapatjewgeneta! Tomejimpuko tutakna. Ga wa pixa Gesosale gajengi gi galuklu.³⁸ Gwiyawakapjikaka giknokamtanuna gixapni.³⁹ Gi rixanu wane nchingi, xaniyakawa gi getanutkanno wa gixa wane chininpotunanuko:
Giglenshinikanegitkalurni
Gitsrukaachi giwaka ginyachri."

24

Geso ginkakletagnaputlu kpashiwakapji gjrolekachripa

¹ Kpashiwakapji rushpakamtya Geso. Yatka. Rapyegitluna yimaklene, rekakgityapluna kpashiwakapjikaka.² Geso wane chinna. "¿Getluge tyekaka? Galikaka wane nchingi, gi wa rutukanuna sotlu rogotkakinripa, gi wa mujroleekatunpakni."

Getkalurkakapa ma mapookanuwa yoptukgognetyawakapa

³ Goliwa Magkate tuplata. Yayegitluna yinaklene wanna mkoje. Wane chinruna, "Punkakanwu. ¿Giklupni wa tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa wa puninipa ga wa yoptukgognetyawakapa?"

⁴ Rugita Geso. Wane chinna, "Xako gi satunako yokwitangi.⁵ Gi rixanu gixo ginanu ngiwakaya. Wane chinachinepa, 'Gitni wa Kristo.' Gixopni yokwitanna.⁶ Gyijnakotanutkalu giylalupirana ga wa pogiwlesha giylalupirana. Gi gkegeknauwatanu. Rumkata wane gixleta, seyni gi wa yoptukyawakapnichi.⁷ Gi rixanu yotunyegkakanna pachijne gajene pachijne gajene yegi ruylakakinripna. Ga wa pogirewatyawaka gajene yotunyegkakanna pogirewatyawaka gajene. Waneplu nachlukaka ga wa giyolikhijrukaka pachijinemnunanukaya.⁸ Tyekakapni pejnuruko muchichachripa wa kachinolkakapa.

Geso ginkakletlu yimaklene kojwakikolupna

⁹ "Wanepnute gixapni samyokalunenapgi nsaletikolupa ga wa giylatikolupa. Ga wa gayegixko payinemnunanukoya Gita giwaka chinanu.¹⁰ Giyagni gixopni gitspekaakona. Samyookakanna. Rayegixkakanna.¹¹ Rupgjewnanna wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine. Yokwitanunna gixoni.¹² Mukochri gixolewnakalu chinanupa, gixopni masata galuklewletannatka.¹³ Seyni wa kashnantakanshinikanutachripa yoptukyawakapotunanuko wale gognetkaako.¹⁴ Muchinanu ptowrunecko payinerumnunanuka runkakikolupna Kiglerpotunanu Tokanchi pogirewatyawakapirana. Waneklupatkani yoptukyawakapa.

Gagnanutkaluru gimtukpotlewatachri

¹⁵ "Giyagni getinpatkalu gagnanutkaluru gimtuklewatachri potu, Ntanyili, Goyakalu tokanu geneklewatachri chinyawaka, kpashiwakapji rawanatini,¹⁶ (Wa getyongatachripa gimata jemanru), waneklu Gote gwachinepni gasukanuna. Magkakaka yanna.¹⁷ Panchi gogoshrichi gwanatachripa gi gjirukanuna ranikyaplu gipji gajeru.¹⁸ Wa sana gwachri gi wa satkapanu rawapyaplu gimkalu.¹⁹ ¡Gi waneni wa kamshironepni wa gashichakachinepni wale gognekakpatka!²⁰ Gagjigognetanu gi waneyapgi ginapuklu gasuktalu, gi wa gapnanutikalurgogneko.²¹ Gi rixanu wanepatkalu tsru salewakchi wa mwajejetkatu reyinuwakletinitkalu tye psolchijneko ga

wa xanigognenanu salewakchi. Gi wane rixanu.²² Wa Gitsrukaachi ma sustakanmaklu walegognekaka gi pamanenupnikmaka gishatkapkona, seyni tsomitkalune chinanu sustaklu walegognekaka.²³ Giyagni satu wane chininipgi, ‘Gewru Kristo,’ ga wa wane chininipgi, ‘Ga ga waneru,’ gi wa galixanu.²⁴ Gi rixanu rupgujewnanna wale migje Kristone, ga wa wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine. Kamrutanruna tsru getkalurkakapa ga wa koglajrukakapa yokwitikolupmakna tsomitkalune wa rumkatmaka wane gixleta.²⁵ Xani nunkakatkagi ma mapookanuwa.

²⁶ “Giygani girukokta wane chininipgi, ‘Wane rawa, yineru mwiyawakanumka,’ Gi wane gyanu. Ga wa ‘Gitokogruko rawa,’ gi galixanru.²⁷ Gi rixanu, wa rawrakle pixka rixanu, tkachi gishpatyawakasreta rawrakini pixka ga wa rumxityawakasretpotunanuko pokamlata, wane pixka nixa ginretanu Gita wa Yineru Wgenno nuninipa.²⁸ Gi rixanu ginakakokta rawmanetanu gipnachri, wane rapatjetinna klatatalune.

Yineru Wgene gapoklepa

²⁹ “Wa ruknoginitka tyegogne gajeru salewakchi, waneklu: Ruchpokanu tkachi.
Ga wa ksuru gi wa pokamlatanu.
Ga wa tengogne tuijrotini katagirkaka.
Wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshitko

³⁰ “Wanepnute tengogne rupgujewninitka Gita Yineru Wgenno yigap-kakle. Giyagni kegeknanuwatanna payinerumnunanuko tye psolchijne gajeruko. Retinpatkanona *Gita Yineru Wgenno ginachripatcano. Tengogne gajeru kyachgapererumko numununu.* Tsru nuyakle, tsru noyaknu numununu.³¹ Nyokanatanna notowrene. Tsro pogimnupotuplo kowgimayma nyokanatanna. Wanna gapatjetanna ntsomitanune gepkoxamkojesretayako, yoptukyawakpotunanuko tengogne ga wa pasreta yoptukyawakpotunanuko.

Gikera gipcheksuretinripirana

³² “Gimatanru yapkaklu gikerapiranaya. Wa tyosnuygalejiplutinitka, tupcheksuretinpatka, gimatanutkalu wa walapustsitkani.³³ Waneko pixka gixanu gigognepirana. Getinpatkalu wane gixlутkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukpatkalu. Gipygaptostsitkalu.³⁴ Galikaka wane nchingi, gi ruknogaru tye gimuweekakgognenatachinesha wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa.³⁵ Wa tengogne ga wa chiji giknogaru, seyni wa ntokanu gi giknogaru.

Nowegogneklu pixka

³⁶ “Seyni walegogne, wale gipapko, gike gimata, gi wa Goyakalu towereruneko tengogne gajene, gi wa Gituruko, ga wa Girchipje galikaka gimata.³⁷ Gi rixanu Nowgogneklu pixka nixa gapokletanu Gita Yineru Wgenno.³⁸ Gi rixanu wa gonnewlu ma mapookanuwagognekaka wane rixa nikletna, rurna, ganunrowatna, ga wa ganuruwatna wa Nowe jiglokingognepotunanuklo pumlekwa.³⁹ Gi rumatna rapokinipotunanuko gonnewlu ga wa ranikanna pejnurunniwo. Wane pixka rixanu napokinipa Gita Yineru Wgenno.⁴⁰ Giyagni gepi jejine sana gwanatanu. Satu ganiika ga wa satupni giknokamtkona.⁴¹ Gepi sxone ginripagita satu ginripiya. Sato ganiika. Satopni giknokamtkona.

⁴² “Giyagni gixa guyokanu. Gi rixanu gi gimata girugogne runanu Gitsrukate. ⁴³ Ga wa gimatanru wa tye. Wa kwangixlerupji gimatkamka girpapko runinripa kachowguru, ruyokanmaka. Gi retashatanmaklu kotamgiyaplu gipji. ⁴⁴ Giyagni galpokotinwa gixa koxa, gi rixanu gi gimata gixa girpapko nunanu Gita Yineru Wgenno.

Wayegrechri maponshinikanutkattu

⁴⁵ “Giyagni ḡirupni wa wayegrechri gaponshinikanutkaluru ga wa kshinikanuru? Wale rutakamta rutsrukate gipji gajene chinanu, wale geneka nikletaypna nikjetinnapapko. ⁴⁶ Giglenshinkanyegitkaluru wale wayegrechri wa runini rutsrukate rukshikyaplu wane gixanat-achri. ⁴⁷ Galikaka wane nchingi pejnuruko wane rixle chinanu rtakanru. ⁴⁸ Ga wa gektutu wayegrechri wane chinanutka rajiya, ‘Ramga ginreta Nutsrukate,’ ⁴⁹ Yinuwaka giylakletletna ruwayegretkone. Nika, ga wa rura gimetachineyma. ⁵⁰ Wale wayegrechri gitsrukate ginanu. Ma kagwakgognetinitgogne, runanu. Ma mumatinpapko runanu. ⁵¹ Kochipjepotutanru. Sanowashatachineyma rutakanru walenu. Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.

25

Yapkaklu pamole maklojinepirana

¹ “Giyagni tengogne pogirewatyawaka pamole maklojine pixka rixanu. Wanna koscheklo yochpiikalurkaka wannanuko. Rushpakamtna yoptotapyapatkaluna gnurownatachripa. ² Pamyona manshinikanurone, ga wa pamyo koxa kanshinikanurone. ³ Giyagni wa manshinikanurone koscheklo yochpikjetanrona, seyni gi ranıkluna ringi. ⁴ Seyni wa kanshinikanurone ganiklu ringi pastonoya yochpikjetkaluroyma. ⁵ Ramganatinikopshini gnurownatachripa ruxapnewanatna, rutnonatna pejnuroneko. Rumkanatna.

⁶ “Ganikajyecho jemka sablechi wane chinachri, ‘Tyepatkani! Gnurownatachripatkan. Gishpakanu. Gyoptotapanru.’

⁷ “Giyagni pejnuroneko maklojine yotunota. Ruglepokotlona yochpikjetanrona. ⁸ Giyagni manshinikanurone wane chinna kanshinikanurone, ‘Psoji genekanunwu gringite. Wa wyochpikjetanro giwniyanatkawu.’

⁹ “Seyni wa kanshinikanurone gigitna. Wane chinna, ‘Gike. Gi getko poyagotanu wixa chinanupa ga wa gixa chinanu koxa. Seyni gagjitapan-gonuklu gixanupa wa ragijetikowakaya.’

¹⁰ “Ragjitapakopshinruna rapokatka gnurownatachripa. Ga wa galpokonatachinetka jiglokamtatkaluna kashimyolu yegi. Rushyatkatka gipgyapo.

¹¹ “Gowukshini pimrone gina maklojine. Wane chinna, ‘Gitsrukaachi, gitsrukaachi, pkotpukyegitanunwu.’

¹² “Rugita wale. Wane china, ‘Galikaka wane nchingi, gi numatgi.’

¹³ “Giyagni guyokanu. Gi rixanu gi gimatlugigogne, gi wa gipapkoko.

Yapkaklu sroschiprojkapiranaya

¹⁴ “Gi rixanu tengogne pogirewatyawaka satu jeji pixka rixa wajra yachri. Tomgana wayegrene. Renekamtna wane rixle. ¹⁵ Satu reneka satu pacha waragkaproji, ga wa satu gepkoxamkojemole waragkaproji, ga wa satu gepmole waragkaproji. Satkaka rumkatyawaka renekna.

Wajra yatka. ¹⁶ Wa satu pacha waragka yoptotachri ralimta. Marnewatatkta. Walaya satu pacha waragkatnaka yoptotatnaka. ¹⁷ Waneko pixka rixa wa gepkoxamkojemole waragaproji waneyalutu. Gepkoxamkojmole waragkatnaka yoptotatnaka. ¹⁸ Ga wa gepmole waragaproji yoptotachri ralimta. Jitotlu chiji. Yogimatatkalo rutsrukate serojiprojite.

¹⁹ “Gowukshini potu runa wanna wayegrechne gitsrukate. Rugele-pokotluna kwentatna. ²⁰ Rapoka satu pacha waragaproji yoptotachri. Raniklo pimro satu pacha waragaprojtnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi, satu pacha waragka penekamtno. Petanu. Pimro satu pacha waragaproji nyoptotatnaka walaya.’

²¹ “Rutsrukate wane chinru, ‘Poyagnu, wayegrechri kigleryi ga wa poyagkakachriyi. Psotsotaji putakika poyagkakachriyi. Gixo potu chinanu nutakinyi. Putsrkate gimuwayawaka pjiglokanu.’

²² “Rapoka koxa gepkoxamkojmole waragaproji yoptotachri. Wane china, ‘Gitsrukaachi, gepkoxamkojmole waragaproji penekamtno. Petanu. Pimro gepkoxamkojmole waragaproji nyoptotatnaka walaya.’

²³ “Rutsrukate wane chinru, ‘Poyagnu, wayegrechri kigleryi ga wa poyagkakachriyi. Psotsotaji putakika poyagkakachriyi. Gixo potu chinanu nutakinyi. Putsrkate gimuwayawaka pjiglokanu.’

²⁴ “Rapoka koxa gepimole waragaproji yoptotachri. Wane china, ‘Gitsrukaachi, numatyi jeji shiko gajiryi. Pma mutaklewatyawakanu pjirgiya. Pma muknokajityawakanu papatjetya. ²⁵ Npika. Nalimta. Nyogimatlo pserojiprojite chiji gitokote, wa gepmole waragaproji. Waneyyi wa pixanu.’

²⁶ “Rugita rutsrukate. Wane chinru, ‘Wayegrechri mugletyi ga wa ma mernuwatachriyi. ¿Pumatmakge wa nma mutaklewatyawakanu njirgiya, nma muknokajityawakanu napatjetya? ²⁷ Giyagni pumkata gitakletlo nserojiprojite kgipekoklerune yegi, wa napokini nyoptotanmaklo gitanuko ga wa gixolewnachroymananuko.’

²⁸ “Giyagni gkonanro waleya gepimole waragaproji. Wa satu pacha waragaproji waneyalutu genekanro. ²⁹ Gi rixanu waneyalutu psoluko reneeko. Ruxolewnayegitanru. Ga wa waneyamigjetu, wane rixleko koniko. ³⁰ Ga wa wayegrechri gike gapri migje maleka mapshagawaka giknokanru. Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu.’

Giklukanuwnalgognepotupa

³¹ “Wa noyaknu numuninipa Gita wa Yineru Wgenno ga wa pejnuruneko notowreneyma, natajiwniyawaka ntuplapijere ntuplatanu. ³² Gita getanu rapatjekaakona payinemnunanuka. Nkotspalatanna. Wa gowegane girukotachri pixka kotspalatna gowegane chiwo wgeneneyegiya. ³³ Potuklesretate galikaka nutakanna gowegane. Kegnetesretate nutakanna chiwo wgenene.

³⁴ “Giyagni Gita pogirchino wane nchinanna npotuklesretate gajene, ‘Ginanu, Nuru giglenshinikanutanune. Gyoptotanru pogirewayawaka gixa chinanupa galpokotkaluru ma mutaakonuwa tye psolchijneko. ³⁵ Gi rixanu nachinanno. Geneka nikletno. Nonunnagatewanata. Geneka giiretno. Pnu giyakatyachrino. Gyoptotno. ³⁶ Mamkatno. Gmakatno. Nyayixa. Nsalwayegitno. Yoshmakjetikowakananno. Ginyegitno.’

³⁷ “Giyagni poyagkakachine gigitanno. Wane chinannona, ‘Gitsrukaachi, ḡiklu wetyi pnachinatini ga wa woglutyi, waka gonunnagate-watachriyi ga wa weneka giiretyi? ³⁸ ḡiklu wetyi pnu giyakatyachriyi ga wa wyoptotyi, waka mamkatyi ga wa wmakatyi? ³⁹ ḡiklu wetyi pyayixanatini ga wa yoshmakikowaka pwini pixa, ga wa wunyegityi pixa?’

⁴⁰ “Wa Gita pogirchino gigitanna. Wane nchinanna, ‘Galikakni wane nchingi, girukokta wa mturu potu wa nyi nomole wane gixini, wane gixno Gita.’

⁴¹ “Wanepnute wane nchinankoxna wa nkegnetesreta gwachine, ‘Gixrikinno, kamakpiratkalungi. Xirnachri gyanu gike rixiniko muwnakatu, tsru kamchi chinanu galpokotkaluru ga wa gitowrenenupa. ⁴² Gi rixanu nachi nixinina, gi geneka nikletanno. Nonunnagatewanatinina, gi geneka giiretanno. ⁴³ Pnu nuyakatinina, gi wa gyop totanno. Mamkatu nixini, gi wa gmakatanno. Nyayixinina ga wa yoshmakikowaka nwini, gi wa nsalwayegitanno.’

⁴⁴ “Giyagni wanna koxa gigitanno. Wane chinannona, ‘Gitsrukachi, ḡiklu wetyi wa pnachinatini ga wa ponunnagatewatini ga wa pnu puyakatini, mamkatu, ga wa yayixachriyi ga wa yoshmakikowaka pwini, waneklu gi wa wupxakyi?’

⁴⁵ “Gita gigitanna. Wane nchinanunna, ‘Galikaka wane nchingi, gi rixanu gi wane gixlu satu nyi mturpotune, gi wa Gita wane gixa.’

⁴⁶ “Wane yanunna saletikowakapna gike rixiniko mnikawnakatu. Ga wa poyagkakachine wane yanna giwekikowaka gike rixiniko mnikawnakatu.”

26

Tsrukakalune jemanshinikankaka kashichyapluna Geso

¹ Wane rixa. Rali ginkakletinitkalu Geso pejnuruko tyekakapirana, wane chinna yimaklene, ² “Gixa gimatlwa gepigogne giknoginpatka, waneplu Tsru Giknoglushgogne ga wa Gita Yineru Wgenno samyooko, koroshishkita nutakikopatka.”

³ Giyagni tsrukakalune sasertotene, ga wa yine tsrutene gapata. Sasertotene gitsrukapatpotupji rapatyana. Kaywasu giwakni.

⁴ Jemanshinikankakna kashichyapluna Geso yokwireyna, ga wa ruylatyapluna. ⁵ Wane chinna, “Gi wa tsrugogneklupni. Ma mejnugimalewatinitipna yine.”

Wetani ruyokjiwutika Geso

⁶ Wetani rawanata Geso, gjirgitutpachri Simopji. ⁷ Tapyegitlu sato suxo. Waneylo pastono klatalo, pgamlugalu yegi. Kwenuru potu. Nikawaka tuplanatini Geso, tuyokjiwutlu.

⁸ Wale retna yimaklene. Rumtuwnana. Wane chinna, “*¿Klu chinanu wane tixa salewnaleta?* ⁹ Gi rixanu tumkata gishankakotmaka tsru wenuya, renekikolupna kwamonurune.”

¹⁰ Geso gimatlwa. Wane chinna, “*¿Klu chinanu nsalewnakaklo twu suxo?* Gi rixanu kigleru kamrurchi tkamrutyano. ¹¹ Gi rixanu waneygognenanupgi wa kwamonurune gixayma, seyni Gita gi wa gimwagognenanutanutkagi. ¹² Gi rixanu tuyokmanetno pgamlugalo, wa nkapatnikolupa tkamrutyano. ¹³ Galikaka wane nchingi, ginakakokta

runkakletiko Kiglerupotunaru Tokanchi wa psolchijneko wa tye koxa tkamrutanru wala wane chinkalurupa wa tushinikikolupa wala.”

Gota galuka samyokletlu Geso

¹⁴ Giyagni satu pamole gepi rixinri, Gota Giskaryote giwakatletachri tsrukakalune sasertotene yegi ya. ¹⁵ Wane chinna, “¿Klu galuka geneletno, gita samyokangi Wale?” Rupiratyaluna mapmoleproj.

¹⁶ Wanekluyakawa rujgalu ruglepoktapinri samyokyaplu.

Tsrus Giknoglushgogne chinanu galpokotka

¹⁷ Muchinangogne jimaprojpa gisekachri myapjetkotugognekaka yimaklene ginyigitlu Geso. Wane chinruna, “¿Ginaka paluka galpoklejixwu wa Tsrus Giknoglushgogne pnikyawakapa?”

¹⁸ Wale wane china, “Pokchi gyanu wale jeji yegi. Wane nchinanru, ‘Yimaklewatachri wane china, “Nogognestsitkani. Pixa yegi Tsrus Giknoglushgogne nkamrutinri nyimamkleneyma”’” ¹⁹ Ga wa yimaklene Geso chinyawakna kamrutna. Ralpoktluna Tsrus Giknoglushgogne chinanu.

Geso ginkakletlu wa satu yimakleru samyokanru

²⁰ Kayimnu chininitka nikawaka tuplatatka pamole gepi yimakleneyma. ²¹ Wa nikanatinna, Geso wane china, “Galikaka wane nchingi, satu gixate rixinri samyokanutkano.”

²² Wamonuwnapoutna. Yinuwaka wane chinretna satkaka, “¿Gitgetkopni, Gitsrukaachi?”

²³ Giyagni rugitna Wale. Wane chinna, “Girpaktanwa Gitayma gi gakachri kolpetoya gimyoya, walepni wa samyokanno. ²⁴ Galikaka Gita wa Yineru Wgenno wane nyanu chinyawaka wa yonchi Gitapiranaya. ¡Gi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyook! Kiglemkalu tye jeji chinanu ma mushpaakkannimka.”

²⁵ Giyagni rugita Gota wa samyokjeru. Wane chinru, “¿Gitgetkoni, Rawi?”

Wane chinru, “Pixa chinyawaka.”

Jimapro giminikikolu gitaaikaluru

²⁶ Nikanatinna wanna, Geso kashichlu jimapro. Ruglenshinikanyegitlu. Jiknaglu. Renekna yimaklene. Wane chinna, “Gyoptotanru. Gnikanru. Tyenwa nomane.”

²⁷ Kashichlo girapistono. Poyagnutyegitlo. Renekna. Wane chinna, “Giranu walaya pejnurunekgi. ²⁸ Gi rixanu tyenwa nograga wa gerotu tokanchi gipiratkalu chinanu, gixoluru yineru chinanu giyookaluru, wa mukochri kaspukikolupa. ²⁹ Ga wa wane nchingi, xaniyakawa gi wa nuranutkalo twu gowajga wa walegognepotuko wa nuranro geroto wa Goyakalu pogirewayawakaya.”

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatinripa

³⁰ Wa wanna shikaletinitkalu gimalwuru, rushpakamtatkana. Goliwa Magkate yana.

³¹ Giyagni Geso wane chinna, “Tye yechno pejnurunekgi gixapni gitspeekaakona Gita chinanu. Gi rixanu kayongalutkani:

*Nuylakanru girukotapratachri,
ga wa gowegane gapatyawaka gajene
kotspalkaakona.*

³² Wa nyotunotinpatka, Gita gapka kosekanu gixaya. Kalile nyanu.”

³³ Petro gigita. Wane chinru, “Pejnurunekmaka gitspetanu Pixa chinanu, gike nixiniko nutspetanu gita.”

³⁴ Geso wane chinru, “Galikaka wane chinyi, tye yechno ma yanumatkanugnapuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno.”

³⁵ Petro wane chinru, “Numkata gipnaletankoxmaka Pixayma, ginntutanyi.” Ga wa pejnuruneko yimaklene wane china.

Getsemani ragjigognetinri Geso

³⁶ Giyagni sana ya Geso wannayma. Getsemani chinikowaka sana yana. Wane chinna yimaklene, “Gewi ntuplatanu, nagjigognetapinikopshini.” ³⁷ Ranikna Petro ga wa gepi Sewereyo wgenene. Yinuwaka wamonuwnaleta. Ga wa kojwakanshinikanutka. ³⁸ Giyagni wane chinna, “Nonshinikanu nwamonuwnapotutya gipukchi pixka potuko. Gkagwakanu gewi. Giyokanu Gitayma.”

³⁹ Wane rajrinya psotsotaaji. Optsojita. Yonoogojojputa. Ragjigogneta. Wane china, “Nuru, rumkatini wane gixletikolupa, ruknogaru tye salewakchi Gitaya, seyni gi wa Gita galukyawakapni, seyni Pixa galukyawakapni.”

⁴⁰ Yimaklene yegi ya. Retamtna gimkanatachine. Wane chinru Petro, “Giyagni *igi* gimkata giyokletge Gitayma pshinitsonu? ⁴¹ Giyokanu. Gagjigognetanu gma yantaletikotupa. Wa jmerenshinikanurungi galikakni, seyni gimane muchkotni.”

⁴² Rumepe wane yaletatnaka. Ragjigognetapa salewnalepirana. Wane china, “Nuru, nma murkanuwalo gi tumkata giknogletini Gitaya wa twu girapistono, wane gixkalurupni palukyawaka.”

⁴³ Rumepe yayegletatnakna. Retamtna gimkanatachine, gi rixanu ruxapnewlena chinanu gi rumkata gimrekaygaletna. ⁴⁴ Rajrinatnaka. Ragjigognetapa mapa kata rixinri. Waneko pixka chintokanutatnaka.

⁴⁵ Wanepnute yimaklene yegi yatnaka. Wane chinna, “Gimkapanuchi. Gapnanutanutka. Nopapkostsitkani Gita wa Yineru Wgenno samyookotka kmukochirerunemyoya. ⁴⁶ Gytunotanutka. Gayanutka. Gi gowukatkalu nsamyokjerupa.”

Geso samyookaluru. Kashichkaluru

⁴⁷ Wa yanumsanatinawa, runatka Gota satu wa pamole gepi rixinrina. Waleymana gixolune yine kyoglolewaprerune, kgagajererune. Runna tsrukakalune sasertotene ga wa tsrunekoxasreta gajene. ⁴⁸ Wa samyokjerupa genekna saturutu gimaxiklechi. Wane china, “Girukta namlutanu gita, Walepakni. Gkashichanru.”

⁴⁹ Rapyegitinitkalu Geso, waneklu wane chinru, “*jRawi!*” Ralukatkalu ga wa ramltulu.

⁵⁰ Geso wane chinru, “Nomole, *iklu* chinanu puna?”

Giyagni rapyegithluna. Geso. Kashichatkaluna. ⁵¹ Ga wa satu Gesoymalutu koshpaku yoglolewapre. Rustaklu sasertotene gitsrukate potu wayegreru. Yostakjepitlu.

⁵² Giyagni Geso wane chinru, “Pumretanru pyoglolewapre. Rawyawaka putakanru. Gi rixanu pejnuruneko yoglolewapi koschekachri, yoglolewapiko ruylatiko. ⁵³ *Waka gkagwakluge* gi numkata gagjiretlu Nuru; Walemka gitakyegitanutkano yokgipimole waragka pnuate solalone gitowrene? ⁵⁴ *Seyni gi rixpoko*

poyagkaakotanmaka Tokanchi Yonatkaluru wane chinachri rumkata wane gixleta?"

⁵⁵ Waneklu Geso wane chinna wa gixolune yine, "¿Ginyegino gixa yoglolewapiyima gagajeyma, kachowguru pixka gixa kashretnoge? Pagognemnunanuka gixayma ntuplanata. Nunkaklewata kpashi-wakapiya. Gi wa wane gkashichyano." ⁵⁶ Seyni pejnuruko tyekaka wane gixkaluru poyagkakikolupa wa yonchi, Goyakalu tokanu geneklewata-chine yonga." Ruknokamtluna pejnuruneko yimaklene. Rasukatkana.

Jemanshinikankakjetikowaka tunwatinri Geso

⁵⁷ Ga wa Geso kashichachine ganiklu. Sasertotene gitsrukate potu Kaygwasu yegi ranikatkaluna, rapatyawakatkana yonchikgapine ga wa tsrune. ⁵⁸ Wa Petro gomkagitlu gogajxigiyako. Sasertotene gitsrukapatpotupjipotunanuko romkagitlu. Gitoko jigloka. Tuplana tobrecheineyma retyaplu rushinityawakapa.

⁵⁹ Wa tsrukakalune sasertotene, pejnuruneko jemanshinikankak-jetikowakaya rujgaluna gipujtalewlusha galikaka migje Geso chinanruylajixyapluna. ⁶⁰ Gimka gepikna gipgujtalewashatachine gapokachine, seyni gi rukshikluna.

Gapkataamtachine gepi gapoka, ⁶¹ wane chinachine, "Wale wane china, 'Numkata jijrolekletlu kpashiwaka potu Goyakalunu, ga wa map-gogne nkamrupjitanutnaklu.'"

⁶² Palna sasertotene gitsrukate potu. Wane chinru, "¿Gike pugita? ¿Klu rupgujtatyayina wa nyi?" ⁶³ Seyni Geso pochkeru.

Sasertotene gitsrukate potu wane chinru, "Goyakalu giwekachri kawchinanu nkoschekjixyi. Punkakanwu, ¿Pixlege wa Kristo, Goyakalu Wgenyi?" ⁶⁴ Geso wane chinru, "Pixa chinyawaka. Seyni wane nchinyi, Xaniyakawa gixa getanno

Gita wa Yineru Wgenno

*tuplatyawakapa giyaklu potuklesretate,
nuninkoxapa kyachgapererumkoya tengogne."*

⁶⁵ Giyagni wa sasertote gitsrukate potu suskamkata. Wane china, "Mu-pashiregnuchi china. ¿Klu wanepnute magatyawu gipgujtalewatachine? Getanu wa xani. Gyijnakotatku ma mupashiregnuya. ¿Gi pixka getle gixlu?"

⁶⁶ Rugitna. Wane chinna, "Ruklukanuwna rupninripa."

⁶⁷ Giyagni rutskagjegojtluna. Yotmutluna. Pimrine giptagojitolu.

⁶⁸ Wane chinna, "Kristo, Goyakalu chinanu punkakanwu: ¿Katu giylakyi?"

Petro nutatlu Geso

⁶⁹ Malekputu tuplana Petro. Wane tapyegityalu sato wayegrechro. Wane china, "Pixa koxa Geso Kalile gajeruymananyi."

⁷⁰ Seyni pejnuruneko getanuya nutata. Wane china, "Gi numata gikta pchina."

⁷¹ Rushpaka. Maleka gajeru gipgyaptote ya. Satu getatnaklu. Wane chinna wa wane gwanatachine, "Tye koxa Geso Nasare gajeruymananu."

⁷² Wale kawchinanu nutattnaka. Wane china, "Gi numatlu wa jeji."

⁷³ Pshinitsonu rapyegitluna wane gwanatachine. Wane chinruna Petro, "Galikakni pixa koxa wannaymananyi. Gi rixanu ptokanu pumatika wa wane pixinri."

⁷⁴ Giyagni yinuwaka kamakpiirewleta. Yinuwaka Wale kawchinanu chinreta, “Gi numatlu wa jeji.”

Waneklu gaxawripa yanumatatka. ⁷⁵ Rushinkaplu Petro wa Geso tokanu, wane chininri, “Ma yanumatkanuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno,” chinyalu. Rushpakamtatka. Maleka ya. Chiyampotuta.

27

Geso Pilato yegi

¹ Goyechnokawpotuko jemanshinikankakjetikowaka jiglokna tsrukakalune sasertotene ga wa yine tsrutene Geso chinanu, wa ruylatyapluna. ² Rostatluna. Ranikatkaluna. Pilato girukotlewatachri yegi samyokluna.

Gota gipnale

³ Giyagni Gota wa samyokjeru retatkalu wa ruklukanuw-nayegjixikolutka, kashrijetanshinikanuta. Satkaklo wa mapamoleproj tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune yegi. ⁴ Wane china, “Gita mukochirewatatka. Nsamyoklu muklukanuwnnakatugraga.”

Wa wanna wane chinru, “¿Gi rixwu wixa? Petanru pixa.”

⁵ Ruknokamtlo sroschiproji kpashiwakaya. Ralimta. Rushriknojitanatkawa.

⁶ Tsrukaklune sasertotene gwalo sroschi. Wane chinna, “Ginanshichkalurni tuknokikolu wa kpashiri gignantakikowaka, gi rixanu granchi wenroni.” ⁷ Jemanshinikankakna. Walaya ragjatluna kajpa kamgakleruchijne, pnu giyakatyachine kapnatikowakapa.

⁸ Giyagni wane chinkaluru Granchichijne xanigognenanu. ⁹ Waneklu poyagkakatkalu Goyakalu tokanu geneklewatachri Geremiya wane chinyawaka: *Rawlona mapmoleproj sroschi wa rutakwenutikolu wenru, wa pimrine Gisrayiliklopishane gitakwenutanru.* ¹⁰ Reneklona kajpa kamgakleruchijne chinanu, *Gitsrukaachi chinyawakno.*

Pilato gepomsatlu Geso

¹¹ Girukotlewatachri getanu tunwata Geso. Ga wa girukotlewatachri gepomgalu. Wane china, “¿Pixege wa Goteyone Pogiryi?”

Geso wane china, “Pixa chinyawaka.”

¹² Wa jigyegitkoklunu tsrukakalune sasertoteneya ga wa tsruneya koxa, gike rugita. ¹³ Giyagni Pilato wane chinru, “¿Gi ge pjema gi pe-jnupiranananukta jigyegityayina Pixa?” ¹⁴ Gi satuna tokanchi rugityalu. Giyagni girukotlewatachri giglajpotuta.

Waka Geso waka Warawasu

¹⁵ Wa tsrugogneklu satu yineru rushyegjetna gostutkaluru girukokta ralukanruna. ¹⁶ Giyagni waneyananna gostutkaluru kpogiru, Warawasu giwakatletachri. ¹⁷ Giyagni rapatinikana, Pilato wane chinna, “¿Giru galuka wa nkaspukyegityapgi? ¿Warawaslege waka Geso wa Kristo chinkaluru?” ¹⁸ Gi rixanu wale gimata wa ranxalna chinanu samyokluna.

¹⁹ Gitakyagoklewatikowaka tuplanatini wale, ganunro yokantokanye-gitlu. Wane chinru, “Petashatanru Wale poyagkakachri. Gi rixanu xawakni gixo nsalewna Wale chinanu nupnawleya.”

²⁰ Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune gishinikanutna gixolune yine wa Warawasu galikaka ragjitinripna, ga wa Geso ruylajixinripna.

²¹ Rugita girukotlewatachri. Wane china, “¿Giru galuka wa nyi gepi wa nkaspukyegityapgi?”

Wanna wane china, “Warawasupni.”

²² Pilato wane chinna, “Giyagni ¿gi nixyaplu Geso wa Kristo chinkaluru?”

Pejnruneko wane china, “¡Koroshishkita gitaaikalurupa!”

²³ Girukotlewatachri wane china, “¿Klu gektutu kamruta?”

Wanepnute potu tsaplewatna. Wane chinna, “Koroshishkita gitaaikalurupni.”

²⁴ Giyagni Pilato getinri gike rumkata, seyni wanepnute galikaka rixa gejnugima, gonu koscheka. Reromyoga gixolune yine getanu. Wane china, “Muklukanuwnakatno tyegragaya. Gixa getanutkalu.”

²⁵ Pejnruneko yine gigita. Wane chinna, “Wixa chinanupni gigragaya, ga wa wwugenene chinanupni.”

²⁶ Giyagni kaspukyegitna Pilato Warawasu. Rali kochipjetjixletinitkalu Geso, samyokatkalu koroshishkita rutakikolupa.

Geso gixpiranatkaluru solaloneya

²⁷ Giyagni girukotlewatachri solalotene ganikatkalu Geso. Tsrupji Pretoryopji ranikluna. Pejnruneko solalone gapatyegitlu. ²⁸ Giyagni Waleko gimkalu komkagatkaluna. Pakni yoshmookaluru pixkalulu mkachri yoshmakatkaluna. ²⁹ Kona kamgikaluru sagyeta yoshmakjiwutatkaluna. Katsluksu samyokluna, potuklemyo. Yoptsojityegitluna. Ruxpiranatluna. Wane chinruna, “¡Wuya, Goteyone pogire!” ³⁰ Rutskagjetluna. Kashichluna katsluksu. Ruylajiwutluna. ³¹ Rali gixpiranatletinikluna, komkagatkaluna mkachri. Waleko gimkalu yoshmakatnakluna. Ranikatkaluna, koroshishkita rutakyapatkaluna.

Koroshishkita gitaaikaluru

³² Rushpakamtinitkana. Retluna Surene gajeru, Simo giwakatletachri. Wale rutjijixlona Geso koroshishkitate. ³³ Rapokluna Kolkota chinikowaka. Walenwa Gijiwuswaga yegi chinikowaka. ³⁴ Reneka giiretmakluna winga shepichlega yapjetkaluro. Retumgamkalo. Gi raluka giiretlo. ³⁵ Koroshishkita rutakatkaluna. Kotspaltamkatluna. Gipenoklu rutakluna gimkalu. ³⁶ Tuplatna. Wane retanatyaluna. ³⁷ Gijiwu gogwakate rutakyaluna jigyegitimkolu yonga, wane chinachri: Tyenwa Geso Goteyone Pogire.

³⁸ Giyagni Waleyma koroshshkita rutaakana gepi kachowgurune, satu potuklesreta, satu kegnetesreta. ³⁹ Wa giknogachine mupashiregnuchi chinruna. Ruownownojiwutna. ⁴⁰ Wane chinruna, “Pixni wa kpashiwakapij ijrolekachripyi, mapagogne pkamrupjitanutnaklu. Pixnanuko gognetkakinwa. Goyakalu Wgene pixinipa, koroshishkita pujrukini.”

⁴¹ Waneko pixka china gixpiranatletluna tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine, ga wa tsrune. Wane chinna, ⁴² “Pimrine rognetkaka. Walenanuko gi rumkata gognetkakletnawa. Goteyone Pogirmaka, koroshishkita rujrukini xani. Walixanmaklu. ⁴³ Raponshinikanutkamkalu Ruru Goyakalu. Rushatkapanru xani ralukiniplu. Gi rixanu wane

china, ‘Goyakalu Wgenno.’ ” ⁴⁴ Waneko pixka rixa yangaletluna kachowgurune Waleyma koroshishkita gitakalune.

Geso gipnale

⁴⁵ Tumananutkani ruchpokatka tkachi psolchijneputunanuyako. Kayinwakasreta rapokinpotunanuko rumrekatka. ⁴⁶ Kayinwakpapko Geso sablewata. Tsru plaji rixa. Wane china, “*Geloyi, Geloyi, ¿Lama sawajtani?*” Walenwa, “Noyakalute, Noyakalute, ¿klu chinanu puknokatkano?”

⁴⁷ Jeminrina pimrine wane gwanatachine, wane chinna wanna, “Pete. Wale tomgalu Giliya.”

⁴⁸ Waneklu rasukamta satu wannate. Rawlo katsopi. Kachgalu shichponkaklu. Katsluksu rutaklu. Reneka giiretlu. ⁴⁹ Pimrine wane china, “Getashatanru. Wetkoxewa gikta runanu Giliya rognetskakyaplu.”

⁵⁰ Rumepe sablewletatnaka Geso. Tsru sable rixa. Kaspukatkalu ruwekinri.

Ksolaloteru gipguitale

⁵¹ Waneklutka mkachrichrata gimaletanatachri kpashiwaka gajeru giskakamtatka. Gepichratatkalu. Teno rumuyaka giskakleyatka chijina. ⁵² Ruyolikchijita. Sotlukaka gitspatjeta. Rutpukamta yomlechkaka. Gi gepika kpashirinni gapnanutachinnimane yotunota. ⁵³ Wa yotunotinitka Wale, waneklu yomlechi rushpakyatkana. Kpashiri pokchi yatkana. Gixolone yegi rupgujewnayegitna.

⁵⁴ Ga wa ksolaloteru ga wa waleymalune Geso girukotanatachine getlu wa giyolikchijru, ga wa wane gixkalurkaka. Tsru piklu rixanna. Wane chinna, “Galikakni Goyakalu Wgenni wa tye.”

Koroshishkitasti gwachine suxone

⁵⁵ Wane rawanatna gixo suxone gowuka getanatyachine. Kalile romkagityaluna Geso. Rupxakanatluna. ⁵⁶ Wannaymana Mariya Maktala gajero, ga wa Santiyako, Gosi ginro Mariya, ga wa Sewereyo wgenene ginro.

Geso kapnatkaluru

⁵⁷ Kayi rixinitka runa satu jeji ponikolu, Garimate gajeru. Gosi giwakatletachri. Wa Geso yimaklerkoxni wale. ⁵⁸ Wale yayegitlu Pilato. Gesnimane ragjita. Giyagni Pilato genekjixmanetlu. ⁵⁹ Gosi gwamanetatkalu. Powrachratalu poyitatkalu. ⁶⁰ Waleko giyomlepmaka gerotupna rutaklu, sotlu yomlechi gipgyaptote gakanokachri. Wane yiayatka. ⁶¹ Wane rawanatna Mariya Maktala gajero, ga wa sato Mariya. Tuplanatna yomlechi ginaple.

Yomlechi girukotka

⁶² Waleprikgogne, walenwa gapnanutikalurgogne, Pilato yegi rapatyana tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone. ⁶³ Wane chinna, “Gitsrukaachi, wushiniklu wa wale kyokwirewaklerni wane china, ‘Mapagogne giknoginpata nyotunotanu.’ ” ⁶⁴ Giyagni pyokanrewatanu girukotayomletikolupa mapgogne rixinpotunanuko, ma chowgutapyapluna yimaklene goyechno, ma wane chinyanupna yine, ‘Yotunomtakta gipnachinetskalaya.’ Gapkatatachri pupjeru muchinanu pnute ma mixinitipa.”

⁶⁵ Pilato wane chinna, “Waneygi girukowatachine. Gajewa. Gignantakanru gimatyawaka.” ⁶⁶ Wane yatkana. Rugnantakluna yomlechi. Rupitluna sotlu, girukowatachimeyamananuko.

28

Yotunre

¹Ruknoginitka gapnanutikalurgogne, rumrerekamtinitka muchinan-gogne wa simana, wane yana Mariya Maktala gajero ga wa sato Mariya, yomlechi retapyapna.

² Waneklu waneru tsru giyolikchijru. Gi rixanu Gitsrukaachitowreru gjiruka tengogneya. Rapoka. Rakaprurutlu sotlu yomlechi gajeru. Wale gogo tuplanatatk. ³ Rawrakle pixka rixgojita. Gimkalu klataa rixpotuta giwru pixka. ⁴ Wale piklena chinanu wa girukowatachine giypiypitana. Gipnachine pixka rixanna.

⁵ Goyakalutowreru gigita. Wane chinna suxone, “Gi mpikanu gixa. Gi rixanu numatgi Geso gijga, wa koroshishkita gitakanatkaluru.” ⁶ Gi wa gewitkalu. Yotunomtakwa wa Wale chinyawaka. Ginanu. Getapanru rutakanatikowaka. ⁷ Gajewa. Nteyakawamtanu. Ginkakapanna wa yimaklene yotunomtinritka gipnachinetskalaya. Kosekatkagi. Kalile yatka. Wane getinitkalu. Nunkakatkagi.”

⁸ Giyagni wanna yomlechi teyakawamtyatkana. Pikachine ga wa gimuwatACHINE potu. Rasukamtna yimaklene runkakapyapna.

⁹ Makakta Gesokni wa yoptotapna. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.” Rapyegitluna. Kashjixitluna. Yoptsojityegitluna. ¹⁰ Giyagni Geso wane chinna, “Gi mpikanu. Gajewa. Ginkakapanna nomolene wa Kalile yinripatkana. Wane retinnona.”

Girukowatachine ginkakle

¹¹ Wane yakopshinna, pimrine girukowatachine pokchi yatkana. Tsrukakalune sasertotene runkakapna pejnuruko retanrutkana wane gixachritka. ¹² Rapatjetna tsruneyma. Jemanshinikankakna. Gixo sroschi reneekana solalone. ¹³ Wane chinkana, “Wane nchinanu, ‘Yimaklene goyecho ginapa. Chowgutpatkaluna, wumkanatni wixni.’” ¹⁴ Wale yijnakotinipa girukotlewatachri, wixa giglepokyegitangi. Mkojwakanshinikanutkane wixkakangi.” ¹⁵ Wanna yoptotlo sroschi. Wane rixna wa runkakikowakna. Giyagni poshalpiranatka Goteyone yegi xanigognenanu.

Tsruryokanru

¹⁶ Giyagni pamole satupje yimaklene Kalile yatkana, satu magka yegi wa Geso chinyawakpotukna. ¹⁷ Retinitkaluna yoptsojityegitluna. Seyni pimrine nutanshinikanyegitlu. ¹⁸ Rapyegitinitkana Geso, ruynumsatna. Wane chinna, “Psolpotuko nutakika tengogne ga wa chiji.” ¹⁹ Giyagni gyanu. Gyimakanna payinemnunanuka. Gkatanna Girchi giwakaya, ga wa Gituru giwakaya, ga wa Giwekikaluru Kpashiri giwakaya. ²⁰ Ginkakanna kamrutyapluna pejnuruko nyokanatyagi. Gjemanu: Gixayma nwamu psolgogneko yoptukgogneshatyawakpotunanuko.”

Kiglerpotunaru Tokanchi Kpashiri Marko Yonatanru

Gwa katlewakleru

¹ Tyenwa yinuwakikolu Kiglerpotunaru Tokanchi Geso Kristopirana Goyakalu Wgene. ² Wane rixa yokanatkaluru Gisayiya Goyakalu tokanu geneklewatachri. Wane china:

Gita yokanatlu notowreru pixa penute.

Wale galpokotanru patnugapote.

³ Yineru mwiyawakanu saplewatyachri wane china:

Galpokotanru Gitsrukachi gatnugapote.

Mpotukatanru gigapkaka.

⁴ Gwa katlewata yineru mwiyawakanuya. Wane runkakyana yine genshinikanutchinepa katinripna. Ga wa kaspukamukochiretikolupapirana runkakna. ⁵ Rushpakyegitluna pejnuruneko Gotesreta gajene ga wa Gerosale gajene koxa. Wanna ptowruneko katka Gorta gapgaya. Rupgujtamukochiretnawana.

⁶ Wa Gwa makatlu kameyopixi. Wa pamta gipchiji rushrika. Wale niklu tsetse ga wa wrolga gosha gajeru. ⁷ Runkaklewata. Wane china, “Runa najxigi Gita pnu te muchkonurutu. Gi wa Gita gimulkuni nyomshokinri nkoshpirokypal yoshmaklejixitsa. ⁸ Gita galikakni katgi gonuya. Wa Wale katangi Giwekikaluru Kpashiriya.”

Geso katka

⁹ Wane gixluttani walegognekaka. Nasare Kalilechijne runyatka Geso. Wane Gorta gapga Gwa katyalu Geso. ¹⁰ Waneklu wa gonu yotunotyatka. Retlu gitpukachri tengogne, wa Giwekikaluru motkoko pixka rixa, Wale gogwaka gjirukyachri. ¹¹ Tengogne runya satu tokanchi wane chinachri, “Pixni Noturyi nalukanruyi. Pixa gigletanshinikanutno.”

Geso yantaletka

¹² Waneklu wa Giwekikaluru ganiklu yineru mwiyawakanu. ¹³ Wane rawanata yineru mwiyawakanuya gepkoxamkojemolgogne. Wane rumlukanutyalyu Satanasyo. Wane rawanata kmatsurunetskala. Goyakalutowrerune tengogne gajene gipxaklu.

Geso yinuwaka kamrureta

¹⁴ Waneklu kashichkoklunutka wa Gwa. Wanepnute Geso wane ya, Kalile ya. Runkaklewata Kiglerpotunaru Tokanchi pogirewatyawakapirana. ¹⁵ Wane china, “Gigogne poyagkakatka. Goyakalu pogirewatyawaka gi gowukatkalu. Genshinikanutanu. Galixanru Kiglerpotunaru Tokanchi.”

Tomgana gepkoxamkoje yimaklene

¹⁶ Tsru wenustsi Kalile yapamta. Retlu Simo repuruyma Gantirishi, chalugjetachine tsru wenuya, wa kshimagaklerune. ¹⁷ Wane chinna Geso, “Ginanu gwagajxitanno. Yine gwapjetachine nixkakanutkagi.” ¹⁸ Waneklutka ruknokamtatkaluna chalnena. Romkagitatkaluna.

¹⁹ Wane rajrinya. Retlu Santiyako, Sewereyo wgene repuruyma Gwa. Wanna koxa kanawa gwanata. Ramtatluna chalkaka. ²⁰ Waneklutka

tomgana Wale. Ruknokamluna rurna Sereweyo kanawaya kamrure-wakleruneyma. Wane yana. Rawgajxigiltluna.

Rutuukaklu jeji kamchi puchotlewatachri waneyalutu

²¹ Kapernawo rapokinikana, gapnanutikalurugognekaka jiglokjeta ginkaklelawakapji. Wane runkaklelewlejetya. ²² Ruglajitna wa runkaklewleya. Gi rixanu runkakna tsru gitaaikaluru pixkako rixa. Gi wa yonchikgapine pixka rixa. ²³ Waneru runkaklelawaklepjiyna jeji wa kamchi puchotlewatachri waneyalutu. Wale sablewata. ²⁴ Wane china, “¡Ya! ¿Gi pixannatkawu Geso Nasare gajeru? ¿Puna pumtukpotutayapwu? Numatyi Kpashiryi Goyakalunu.”

²⁵ Geso chigetjetlu. Wane china, “Pochkepyi. Pushpakanutka waleya.” ²⁶ Wa kamchi puchotlewatachri shipchojtakanru jejni. Sablewjetana tsruplaji. Rushpakanmtatka wa waleya.

²⁷ Pejnuruneko giglajita. Giyagni repomgakakna. Wane chinna, “¿Klunerni wa tye? ¿Klu gerotu ginkaklewlutkani wa tye? ¡Waleni wa tsru gitaaikaluru pixka rixa! Wale yokanatna kamchine puchotlewatachine. Jemluna Wale.” ²⁸ Waneklu pogiwata psolchijneputunanuko Kalilesre-taya.

Rutuukaklo Simo gimajiro

²⁹ Wanepnute rushpakanmtinitkana ginkaklelawakapjiya, wanna wane yana Simo, Gantirishipji, Santiyakoyma, Gwa koxa. ³⁰ Wa Simo gi-majiro gikluga. Tpachwata. Giyagni walapirana runkakluna. ³¹ Giyagni rapokinikta kosemyotlo, yotunkaklo. Tupachwalgamtatka. Wala gipx-akatkana.

Gixo gitukachine

³² Wa kayi rixinitka wa rumxikinitka tkachi ranikyegitluna pejnuruneko yayixachine, kamchichachine. ³³ Wa pejnuruneko tsru pokchi gajene gapatjeta gipgyaptoya. ³⁴ Geso gituukakna gixo yayixachine pnumnnunanuka gixachri yayixluya. Wale giknokna maleka gixo kamchine. Gi ruchi yanumsaletna kamchine, gi rixanu rumatluna.

Geso gagjigognetapa

³⁵ Yotunomta goyechnokawpotuko, ma mumrereekanuwa. Rush-pakanmta. Wane ya yineru mwiyawakanu. Wane ragjigognetya. ³⁶ Simo, waleymalune gjigalu. ³⁷ Rukshikluna. Wane chinruna, “Pejnuruneko gjigayi.”

³⁸ Wane chinna Geso, “Wane gayanu papokchikaka gawastsitanune yegi. Wane koxa nunkaklewatini. Wale chinanukni nuna.”

³⁹ Wane ya. Runkaklewananumta runkaklelawaklepjikakayna psoluko Kalileya. Ruknokyana maleka kamchine.

Geso gituukaklu gjirugitutachri

⁴⁰ Satu gjirugitutachri ginyegitlu. Ragjipotutlu. Yoptsojityegitlu. Wane chinru, “Palukiniplu pumkata powratletro.”

⁴¹ Geso getwamonutlu. Romyokyegitlu. Kamruklu. Wane chinru, “Naluklu. Powra pixinripa.” ⁴² Waneklutka gjirugitlu gitukyegitattkalu. Powratkalu.

⁴³ Rujretlu. Yokanatattkalu. ⁴⁴ Wane chinru, “Gike punkakanu. Seyni pyanu. Sasertote pekakgitapinwa. Penekashatanru powranuya wa Moysisi yokanatanru. Walepni gipguitalewlu wanna chinanu.”

⁴⁵ Wa wale gishpakamtatka. Yinuwaka ginkakletletlu gixo. Poshalpiranamtlu. Giyagni wa Geso gi wa gimkata gapokletlu gipgujewnaleta tsru pokchiya, seyni maleka rawanata yineru mwiyawakanuya. Runye-gitluna Wale pnumnunanuka gajene.

2

Geso gituukaklu giktegachri

¹ Gi gixogogne giknoginiwa, Kapernawo rapokatka. Yijnakyegitinitka panchitkalu, ² rapatjekakna gixolune. Gi wa gipgyaptoko poyagotatka. Geso ginkakna wa tokanchi.

³ Runna. Ranikyegitluna giktegachri. Ranikjene gepkoxamkoje. ⁴ Gi wa rumkata gapyegletluna gixo yine chinanu. Suswakluna wa washre Wale ginaple. Wane rixa kotpukleswatluna. Wane jirukyaluna gijke wa giktegachri giklugyawaka. ⁵ Geso getlu wanna galixle. Wane chinru giktegachri, “Wiwi, pmukochirkaka pkaspukikatka.”

⁶ Wane koxa tuplanatna pimrine yonchikgapine. Wanna gishinikanuwata raijyna. ⁷ Wane chinna wanna, “*¿Klu chinanu wane china yanumsaleta wa tye?* Mupashiregnuchi china. Gike gimkata kaspukmukochirewleta. Satupjeru Goyakalupje.”

⁸ Giyagni rumata Geso Walenanuko wane rixanshinikanutinrina. Wane china, “*¿Klu chinanu wane gixanshinikanuta tyekaka wa gajiya?* ⁹ *¿Girni wa myapretu potu?* Wane chinikolu giktegachri, ‘Wa pmukochirkaka pkaspukikatka,’ ga wa wane chinikolu, ‘Pyotunotanu. Pkoschekjekotanu. Pyanutka.’ ¹⁰ Wa gimatayaplwa Gita Yineru Wgenno tyechijneya gitaaikalurno kaspukmukochiretjerupno,” wane chinru giktegachri, ¹¹ “Pixa wane nchina, Pyotunotanu. Pkoschekjekomtanu. Pyanutka pupji.”

¹² Yotonomtatka. Waneklutka koschekjekomtatka. Rushpakamtatka pejnuruneko getanu. Giyagni pejnuruneko giglajita. Rumalwutluna Goyakalu. Wane chinna wanna, “*¡Gi pagogneko wane pixkalutu weta!*”

Geso tomgalu Rewi

¹³ Rumepe gishpakleta. Tsru wenu yatka. Pejnuruneko yine ginyegitlu. Wale ginkaklewyegitna. ¹⁴ Ruknogamta. Retlu Rewi Galgweyo wgene. Tuplanata girukotlewatachri wenutikowaka. Wane chinru, “Pomkagitanno.” Palnamtatka. Romkagitatkalu.

¹⁵ Waneklu wane rawanatiri Geso wa nikawakakwa Rewipji, gixna gjigawenutachine ga wa kmukochirerune nikawakakwa koxa rawanatna Gesoyma, yimaklene koxa. Gi rixanu gixolunni yine. Romkagitoluna.

¹⁶ Wanena yonchikgapine. Wannanwa Gwariseyone koxa. Retanatluna nikyawaka wannayma kmukochirerune ga wa gjigawenutachine. Wane chinkanna wa yimaklenni Gwariseyoneya ga wa yonchikgapineya, “*¿Gi rixatka wa wannayma nika, rura, wanna gjigawenutachine ga wa kmukochirerune?*”

¹⁷ Geso yijnakotlu. Wane chinna Wale, “Wa gichkolune gi galuklu kpинrewakleru, seyni yayixachine galuklu. Gi wa nuna ntomgiyapna poyagkakachine, seyni wanna kmukochirerune ntomginripni.”

Gogajirewlu

¹⁸ Wa Gwa yimaklene ga wa Gwariseyonenu gogajirewata. Runna. Wane chinruna, “*¿Klu chinanu wanna Gwa yimaklene wa Gwariseyone*

yimaklene koxa gogajirewata, ga wa Pixa yimaklene gi wa gogajirewata?"

¹⁹ Wane chinna Geso, "Gi rumkata gogajirewletna wanna kashimyolu getachine gnumrowatachri wannaymalutuwa, Gita pixka nyimakleneymano. Wa wannayma rawanatini gnumrowatachri gi rumkata gogajirewletna, xani pixka wa Gita gimwakopshinna nyimaklene. ²⁰ Runinpatka pagogne wa gnumrowatachri konikolgognepatka wannayegiya. Waneklu rogajirewatanna wanna.

Yaglu gerotu yimaklewlupirana

²¹ "Gikena gamatlu wa muchirkagatu mkachri gitsole. Wane rixkoklunu, waleko gerotu sama suskaklu gitsole. Wanepnuteyaka rixa giskakletanatka. ²² Gikena giyokgatlu winga gerotu, tsapkaka tsrutsoleji. Wane rixkoklunutka, winga suskakanru tsapkakni. Tuyokgata wino. Tsapkaka salewna. Seyni wa winga gerotu tsapa gerotu tutakgatka."

Komlakluna gitaklugwu gapnanutikalurgogne

²³ Wane rixa. Sana yapanata gapnanutikalurgogne. Yimaklene yanananumta. Yinuwaka sustakagwuremtluna gitaklugwu. ²⁴ Giyagni Gwarisseyone wane chinru, "Petanu. ¿Klu chinanu wane rixna gapnanutikalurgogne wa ginanshichkalurgogne?"

²⁵ Wane chinna Geso, "¿Gi ge pagogne getyongatlu wa gi rixpokota Tawi, magatini wa nachichini wale ga wa waleymalune? ²⁶ Gi rixpoko jiglokletlu wa Goyakalupji, wa Gawayatari walena sasertote git-srukapatu. Niklu jimaprokaka gekakgitkaluru. Wa walena ginanshichkaluru niklu. Sasertotenepje niklu. Reneekoxna rumotsane."

²⁷ Wane koxa chinna Geso, "Wa gapnanutikalurgogne yine chinanu kamrutka. Wa yine gi kamrutka gapnanutikalurgogne chinanu. ²⁸ Giyagni wa gapnanutikalurgogne koxa gitsrukaton Gita wa Yineru Wgenno."

3

Rutuukaklu giprigamyotachri

¹ Jiglokatnaklu ginkaklewawakapji. Waneru satu jeji giprigamyotachri. ² Giruktatluna Geso wa gapnanutikalurgogne rutuukaklewatinri wa jigyegityapluna. ³ Wane chinru wa jeji giprigamyotachri, "Pyotunotanu ganikajiya."

⁴ Wane chinatnakna Geso, "¿Girni wa gapnanutikalurgogne muklukanutu kamrutkalurupa: waka kiglerge waka gektutlege? ¿Gognetkaklurge giweklu waka giylalu?" Ga wa wanna pochke.

⁵ Reknjotayegitna. Jigekanuwata. Wamonuwna wa shikgaji rixinrina. Wane chinru jeji, "Pomyokanu." Romyoka. Ruglewamyoatka.

⁶ Rushpakamtna Gwarisseyone. Waneklutka Gioreyoneyma jeman-shinikankakyegitluna Wale ruylatyapluna.

Romkagimtluna gixolune yine

⁷ Geso gitspalamta. Tsru wenu ya yimakleneyma. Romkagimtluna gixolune yine Kalile gajene Gote gajene koxa, ⁸ Gerosale gajene, Gitome gajene, ga wa pasreta Gorta gajene, Tirostsi gwachine, Sitostsi gwachine, gixolune yine. Jemyegitluna gi pixkalutukokta kamruta. Runyegitluna Wale. ⁹ Wane chinna Geso wa yimaklene galpokjixanutkalo kanawa gixolune yine chinanu ma machpakyauapluna. ¹⁰ Gi rixanu gi gepika

rutuukaka. Giyagni rujirkojetna Wale gogo yayixachine pejnunanuka kamrukyapluna.

¹¹ Ga wa kamchine puchotlewatachine getinri yoptsojityegitluna. Saplewatna. Wane chinna wanna, “Pixni wa Goyakalu Wgenyi.” ¹² Geso gjiretna gixo gi rupgujetanruna.

Tsomitna Geso pamole gepi

¹³ Kanika magka. Tomgana Wale gishinikanune. Runyegitluna.

¹⁴ Geso gitakna pamole gepi Waleyma gwachinepa, wa yokanatanunepa ginkaklewatachinepa, ¹⁵ wa kamchine maleka ruknokyapna. ¹⁶ Rutakna pamole gepi: Simo; wale rutakgiwakata Petro; ¹⁷ wa Santiyako, Sewereyo wgene; Gwa, wa Santiyako gepuru (Giwalkatna Wowanerge; walena rutlogle pixkalune), ¹⁸ wa Gantirishi, wa Wilipi, wa Wartolo, wa Matiyo, wa Tomasu, wa Santiyako Galgwego wgene, wa Tateyo, wa Simo Muchkopiranawatachri; ¹⁹ wa Gota Giskaryote samyokjerupa.

²⁰ Panchi rapokinikana, rapatjettnakna yine. Giyagni wa wanna gi gimkata nikletna. ²¹ Wa jempiranyegitluna wa Wale gimwanune. Runna kashichiyapmakluna. Wane chinna wanna, “Sepronachrinatkani.”

Mupashiregnuchi Giwekikaluru Kpashiripirana

²² Gerosale yopikyana yonchikgapine. Wanna wane china wa waneylu Welsewo, wa tsru potu kamchiyma ruknokna kamchine maleka.

²³ Wa tomginitkana Geso, wane china yapkakluya, “¿Gi rixpoko maleka giknokletinwa Satanasyokakluko? ²⁴ Wa pogirewatikowaka gajene wannakakluko kotspalanshinikankakmaka, gi rumkata gwagogneretna wa wale pogirewatikowaka gajene. ²⁵ Panchi gajene wannakakluko kotspalanshinikankakmaka gi rumkata gwagognereta wa wale panchi gajene. ²⁶ Wa Satanasyo yagotinmakwa walenanuko wa, kotspalanshinikanutinmakwa gi rumkata gwaleta seyni nikawnanu.

²⁷ Gike gimkata jiglokletlu gipji gichkolu, chowgutyaplu rejnunkate ma mostutkanuwalu wa gichkolu. Waneklu chowgutyalu gipji gajeru.

²⁸ Galikaka wane nchingi, kaspukalurupni wanna yine wgenene pejnuruneko mukochirkakna, mupashiregnuchi girukokta mupashiregnuchi yanumatini. ²⁹ Seyni girukokta wa Giwekikaluru Kpashiri mupashichkatu, gike rixiniko kaspukiko seyni giklukanuwnachri mukochri gike rixiniko mnikawnakatupa.”

³⁰ Gi rixanu wanna wane china, “Waneylu kamchi puchotlewatachri.”

Geso ginro, repurune

³¹ Tuna runro, repurune koxa. Maleka rawna. Repukmakluna. ³² Wa gixolune yine ruxiplatjene wane chinruna, “Petanu. Malekna punro, pepurune. Rujgayina.”

³³ Wa Wale gigitna. Wane china, “¿Katni wa nunro, wa nepurune?”

³⁴ Retjetna ruxiplatanune. Wane china, “Getanna nunro nepurune.

³⁵ Wa girukokta kamrutlu Goyakalu galukanru, ga ga walena nepuru, nepuro, nunro.”

4

Kgitaklewakleru

¹ Rumepe yinuwaka ginkaklewleta tsru wenustsiya. Rapatyegitluna gixo potu yine. ¡Gi pejnunanukta! Giyagni ratskotatka kanawa. Wane

tuplatatka tsru wenuya. Pejnuruneko yine chiji gwa, tsru wenuwnaga.
² Runkaklewyegitna Geso yapkakluya gi gepikapirana. Wane chinna
 Geso runkaklewleya,

³ "Gjemanu. Satu kgitaklewakleru gishpakamta rutaklewetapanu.
⁴ Wane rixa kopalajreta. Pimriji gatnugapostsi gapokajita. Runna
 koshichine teno yapachine. Niklokajitluna. ⁵ Pimriji sotlu gwiyawaka
 gapokajita mawiyawakanu potu kajpa. Waneklu rupcheknimka gi
 rixanu gi wa tenru kajpa. ⁶ Ga wa rushpakini tkachi jimanatkalu.
 Ma matskinu chinanu rupriganatka. ⁷ Pimriji kona yegi gapokajita.
 Tseruwna konkaka. Kapotanatkalu. Gi kajinatkalu. ⁸ Pimriji kiglewaka
 chiji, gapokajita. Wane jiwatya. Tseruwna. Ruxolewna. Rawa satu
 mapamoleji, satu patsrujirmoleji, satu satu pachaji."

⁹ Wane chinna Geso, "Kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu."

¹⁰ Walepj rixin repomgaluna rawastsitanune pamole gepiyma wa
 yapkaklupiranaya. ¹¹ Wane chinna Geso, "Ga wa gixa geneeka gi-
 matyaplu giyogimanatkaluru Goyakalu pogirewatyawakapirana. Wa
 maleka gajene ginkaaka yapkaklupjeya pejnurukopirana.

¹² Retinna retanmakna, ma mumatin tipna.

*Jeminna, jemanmakna, ma mumata jeminitipna, ma kashrijetikotupna,
 ma kaspukmukochiretkanupna."*

¹³ Wane chinna Geso, "¿Gi ge gimatl tye yapkaklu? ¿Gi gixpoko
 gimatletanru ptowruko yapkaklu? ¹⁴ Wa kgitaklewakleru gitaku
 tokanchi. ¹⁵ Ga ga wannanwa gatnugapostsi gwachine. Rutakikna
 tokanchi. Wajeminitkana waneklu runa Satanasyo. Konyanna tokanchi
 rajna gitaakaluru. ¹⁶ Waneko pixka rixna wa gitaakalurune sotlu
 gwiyawaka. Wa jeminitkaluna tokanchi waneklu yoptotluna rumuwl-
 leyna. ¹⁷ Gi wa waneyna gitskina wanna. Wa pshinitsonu gwachinepa.
 Wa runini salewakchi, wa kojwawakchi tokanchi chinanu waneklu
 rutspekaakana. ¹⁸ Pimrine gitaakalune wannanwa konyegirune wa
 tokanchi jemachine. ¹⁹ Wa kojwakanshinikanrukaka tyegogneya ga
 wa ponikolewlu yokwire ga wa getsutanrewlu pagixankakaya jigloka.
 Kapotlu tokanchi. Gi wa jiwanatatk. ²⁰ Wannanwa gitaakaluru kigle-
 waka chiji, wa jemachine tokanchi. Wanna yoptotlu. Jiwatna, satu
 mapamoleji, satu patsrujirmoleji, satu satu pachaji."

Yochpikjetkaluro

²¹ Wane koxa chinna Geso, "¿Taniikege yochpikjetkalurompuko wa
 gimatumpuko ga wa shechimpuko tutakikolupa? ¿Gi ge katalo kgapiko
 tutakikolupni, wa tpokamlatinripa? ²² Gi rixanu maleshlu wa yogi-
 matkaluru ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko mpogijetkotupni.
²³ Girukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu."

²⁴ Wane koxa chinna Geso, "Xakoka gyijnakotanru. Wa yantapi gixa
 yantajetinro, walako yantatingina gixanuko. Gyognikyegitko gixapa.
²⁵ Wa waneyalutu wanepnute reneeka. Waneyamigjetu wane rixle
 konikona."

Giji tseruwnniyachri

²⁶ Wane china Geso, "Wane rixa Goyakalu pogirewatyawaka wa satu
 jeji gitaku giji chijiya. ²⁷ Rumka, yotunota, goyechno ga wa gogi. Wa
 kajiruji gipcheka. Tseruwna. Gi rumata gi rixpokota. ²⁸ Walenanuko ji-
 wkaknawa wa chiji. Muchinanu yosnukapcheta; wanepnute gigwutka,

wanepnute giji galixachri gigwuya. ²⁹ Wa ralijitinitka waneklutka gitakapi rustajikatka gi rixanu rapokatka gipapko jirgikolupa.”

Mostasaji

³⁰ Wane china Geso, “¿Giru wutakanru wale pixkalutu pogire-watyawaka Goyakalu? ¿Giru yapkaklu wutakanru? ³¹ Wa mostasaji pixka rixa. Wa chiji rutaakkolunu walena wa mtsreru ptowruko kajiruji giyagokolutu wa chijiya. ³² Wa rali gitakletkoklunutka. Rupcheka. Tsuerwna tsru potu ptowru kshana gitaakaluru pnu. Tsruplukakni. Giyagni koshichine tengogne gajene gimkata gwaleta gichiklempuko.”

³³ Gixo tye pixkalutu yapkakluya Wale ginkakna tokanchi wa rumkata jemletyawakna. ³⁴ Ga wa yapkaklu migje gi wa runkakna Geso, seyni Waleko yimaklene wannapje rixini runkakpokowakatna ptowruko.

Rutuukaklu kannipgyalu

³⁵ Wa walegogne wa kayi rixininitka wane chinna Geso, “Wakanu gayanu.”

³⁶ Wa yokanatkatkana gixolune yine. Waneklu ranikatkaluna yimaklene kanawaya. Wane koxa yana pimro kanawkaka Waleyma. ³⁷ Yopyoka tsru kannipgyalu. Tuygajetlo gishpurga kanawa. Giyagni katsepgatkalo kanawa. ³⁸ Tostsi rawananumta. Rumkananumta rutspannojreya. Komyekluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, ¿igkenna rixyi wa wupnninripatka?”

³⁹ Wa yotunotinitka chigetjetlu kannipgyalu. Wane chinru wa tsru wenu, “Pochke. Pushyanamatanu.” Rutuka wa kannipgyalu. Mayegix-gataa rixanatka.

⁴⁰ Wa wane chinna Geso, “¿Klu chinanu mpikatka? ¿Klu chinanu gi galixgognenatawa?”

⁴¹ Pikna tsru piklu. Wane chinkakna wannakakluko, “¿Katni wa Tye? Wa kannipgyalu wa tsru wenu jemyawaklu.”

5

Geso gituukaklu kamchichachri

¹ Wakanu yana tsru wenuya Gerasenonesreta. ² Wa ruptekinitka kanawaya, waneklutka yoptotaplu satu jeji yomlechi gajeru. Kamchi puchotlewatachri waneyalutu. ³ Yomlechi yegi gwachrini wale. Gikeko gimkata gosuretatkalu, gi wa yowumatsayakoxapa. ⁴ Wa gi gepi kata wane rostutkamatka supoya yowumatskoxaya. Wa yowumatsni rustonjemtana waleya. Wa supni tutskinjemtana. Gikena poyago gipuchkakletlu. ⁵ Psolytechnoko psolgogneko wane rixa sablewjenanumta magkaya yomlechkakaya. Rustajitnawa sotluya.

⁶ Wa retinitkalu wa Geso gowukayako rasukamta. Yoptsojityegitlu. ⁷ Sablewata. Tsruplajhi rixa. Wane china, “¿Gi pixanutkano Geso, Goyakalu teno potu Gajeru Wgene? Kachingagjire nixyi Goyakalu kawchinanu, gi wa psaletpotutanno.”

⁸ Gi rixanu Geso wane chinatkalu, “Pushpakyegitanru tye jeji, kamchi puchotlewatachri.”

⁹ Geso gepomgalu, “¿Klu giwakyi?”
Rugitlu. Wane china, “Ngiwaka Gixoluru, wa gixolurunpotwu.” ¹⁰ Wa ragitlu maleka ma yokanatyaplu tyesretaya.

11 Wanenanru magkastsi gixoluru kochi. Nikanatna. 12 Ragjiluna pejnuruneko kamchine. Wane chinna, “Kochi yegi pyokanatanunwu wa wanna wjiglokyapa.” 13 Geso gichichna. Rushpakamtatkana kamchine puchotlewatachine. Kochinni jiglokamtatkana. Gixolunni kochinni gipjita gjrukyanatka. Tsru wenu rapokanna. Wanegetkonna gepi waragka. Tsru wenu gagyekeyachinena.

14 Wanna kochi girukotachine gasukamta. Runkaklewtapna tsru pokchiya, ga wa sana gajene koxa. Runatkana retapyapluna klunerukta wane gixkaluru. 15 Runyegitluna Geso. Retluna wa kamchitpachri wa gixoluru gwanatanru. Tuplanatatka. Kamkatkalu. Kanshinikanutkalu. Pikanna. 16 Retanatjene ginkakna gikta rixpokonatka wa kamchitpachri, wa kochinepirana. 17 Yinuwaka gagjiretluna Geso wa rushpak-inripa wannasretaya.

18 Ratskota kanawa. Wa kamchitpachri gagjitlu wa Wale yegi rawinripatka. 19 Geso gi galuka ganikletlu. Wane chingonuklu, “Pupji pyanutka pumwanune yegi. Punkakanna gikta rixpokotatkayi Gitsrukaachi. Wale punkakanna retwamonutyayi.” 20 Ralimta. Yinuwaka ginkaklewletatka Ntekapoliya gikta rixpokotatkalu Geso. Pejnuruneko gimyeka.

Gayro gagjitlu rushicho chinanu

21 Koprugatnaka Geso kanawaya. Wakanu ya. Rapatyegitluna gixo yine. Tsru wenuwnaga rawa. 22 Runa satu wa tsru gitaaikalurune ginkaklewawakapji gajenyegiya, Gayro giwakatletachri. Retinitkalu yoptyosityegitlu Gesojixistsiya. 23 Wane chinru, “Wuya wanepnawakla nshicho wgeneji. Petapanunro. Tupnakastsinatkani. Putakamyogogotanunro tutskalginripa. Tuwekanu.”

24 Geso waleymamnutka. Romkagimtluna gixolune yine. Rachpak-luna.

Rutuukaklo salewnanatachro

25 Sato suxo gigragalewatachrona. Pamole gepi walapu gigragalewatachrona. 26 Gixo kpיןrewaklerunyegimka tyanitka. Wanna chinanu tsalewna gixo. Tnikatlewatanatka ptowruko walanuko tixinri. Gikena gipxakanro. Seyni taalinanumtana. 27 Tjempiranyegitimtalu Geso, tuna Wale gajxigiya wa gixolune yine yegi. Tkamrukamkatlu. 28 Wa wane china wala, “Nkamrukamkashatinri nutskalganu.” 29 Waneklutka tograga gitskikatka. Tumatnawa tomaneya tuglewatinritka wa tsalewnanatinri.

30 Waneklutka Geso gimatatka Walenanuko rushpakamtyatka giyaklu. Ruprotaka wa gixolune yine yegi. Wane china, “¿Katu kamrukamkatno?”

31 Wane chinruna wa yimaklene, “Gi ge petna wa gixolune yine gachpakyawakyi. Seyni wane pchina, ‘¿Katu kamrukno?’ ”

32 Wale geknojtata retyaplo katukta wane gixlu. 33 Wa suxo pika. Tutatata. Tumata wa wala gixyawaka. Tuna. Tyoptsojityegitlu Wale. Tunkaklu ptowruko galikaka. 34 Wale wane chinro, “Wiwi, palixle gitskalayi. Pyanu. Kiglenshinkanpatkayi. Kiglepatkayi wa psalewnirinanutka.”

Yotunkaklo Gayro wgene gipnachro

35 Yanumsatiniwa Wale, ginkaklewawakapji gitsrukatepji runyana pimrine. Wane chinna, “Pshichni tupnanatka. ¿Klu chinanu pkowakawalu Yimaklewatachri?”

³⁶ Seyni Geso jemashatlu tye tokanchi wane chinkaluru. Wane chinru tsru gitakaluru ginkaklewawakapji gajeru, “Gi pumyekanu. Palixashatanu.”

³⁷ Gi wa ruchichlu wa satu gininripa Wale gajxigi ga wa Petro, wa Santiyako, wa Gwa, repuru wa Santiyako ³⁸ Wane ya gipjiya ginkaklewawakapji gitsrukate. Retlu sejrechi, chiyagatachine, sablewjeputachine. ³⁹ Jiglokamta. Wane chinna Geso, “¿Klu chinanu nsejrewna nchiyaganata? Wa mturo gi tupna seyni tumkanata.”

⁴⁰ Ruxpiranatluna. Wale maleka giknokna pejnuruneko. Ranikna wa mturni giru ga wa tunro, ga wa Waleymalune koxa. Jigloka mturni gwiyawaka. ⁴¹ Ga wa kosemyotinitkalo mturni, wane chinro, “*Talita komi.*” Walenwa yokaakaluru: “Mturo, pixa wane nchinyi, pyotunotanu.” ⁴² Waneklutka mturo yotunotatka. Tyanatka, gi rixanu waneyatkalo pamole gepi walapu. Waneklutka ruglajitna. Tsru giglajru rixna. ⁴³ Wale gjretna gikena gimatanru. Wane china teneeko tnikanru.

6

Geso ginkaklewata Nasareya

¹ Rushpakamta waneya. Rapoka gichijne. Romkagatluna yimaklene. ² Rapokinitka, gapnanutikalurgogne yinuwaka ginkaklewleta wa ginkaklewawakapjiya. Gi gepika yijnakotlu. Ruglajitna. Wanna wane china, “¿Ginaka rumatyalu Wale tyekaka? ¿Klu gimatkalewlunwa tye renekikolu wa Wale? ¿Gi pixkalutunanni ruyaklekaka kamrutkalurni gimiyoja? ³ ¿Gi ge kyosokoklerukni tye, wa Mariya wgene, wanna Gosi, wa Gota, Simo wanna yegwaklu? ¿Gi wa gewna wixayma repurone?” Wale rutspenshinikanutyana.

⁴ Wa Geso wane china, “Goyakalu tokanu geneklewatachine kagwakpiratkalunni, seyni gichijnepjeya, ga wa gimolenyegisretaya, ga wa gipjiya mkagwakpiratkotni.” ⁵ Gi wa rumkata kamruretlu waneya wa satu ruyakleya. Rutuukakna psotsotajiko yayixachine, walepje. Wanna gogo rutakamyota. ⁶ Ruglajita wa ma malixleyna. Sajrukamta papokchikaka walesreta. Runkaklewata.

Yokanatna pamole gepi

⁷ Tomgana Geso wa pamole gepi. Wa yinuwaka yokanretna gepkaka. Tsru rutakna wa kamchine puchotlewatachine chinanu.

⁸ Yokanatatkana gikena ranikanna wa gatnugapoya, satupjeru kanojerna; gi wa nikanruna, gi wa tsapako, gi wa sroschiko tsapaneyna. ⁹ Wa rutakanrona yoshmakjixrechishpatapje. Gi wa gepimkalu rutakanna. ¹⁰ Wane chinna Wale, “Ginakakokta gjiglokanu satu panchi, wanepji gwanu gishpkamtinpotunanuko waneya. ¹¹ Wa pejnuruneko wa gma yoptotjenepa, gma jemjenepa, gishpkamtinpatka wa waneya giplokjix-imtanu gistapjixipagi wa rumatikolupa wanna chinanu.”

¹² Rushpakamtatkana. Runkaklewata wa yine genshinikanutanu. ¹³ Gixo kamchine maleka ruknokna. Ruyookana ringi gixo yayixachine. Rutukna.

Gwa katlewatachri gipnale

¹⁴ Pogirchi Girore jemyegitlu. Gi rixanu rumatkatka Geso giwaka. Wane china, “Gwa wa katlewatachri yotunota gipnachineya. Giyagni kgiyaklewaklerni Wale.”

¹⁵ Pimrine wane china, “Giliyni.”

Pimrine wane china, “Goyakalu tokanu geneklewatachrini. Satu tokanchi geneklewatachrini pixka rixa.”

¹⁶ Jeminitka Girore wane china, “Gwakni wale wa nustaknoojixanru. Yotunotatka.”

¹⁷ Gi rixanu muchikawako Girore towyegitanru. Kashijixlu Gwani. Rostujixlu wa yoshmakwaka wa Giroryana chinanu repuru gnunro Wilipi. Wa wala ganunrota Girore. ¹⁸ Gi rixanu wa Gwa wane chinatkalu Girore, “Ginanshichkalurni wa pepuru gnunro waneyyi pix-inri.” ¹⁹ Giyagni Giroryana gayegixlu. Taluka giylajixletlu. Gi tumkatlu. ²⁰ Gi rixanu wa Girore piklu wa Gwa. Rumattlu wa wale jeji poyagkakachrini wa kpashirni. Girukotlu. Giyagni jeminri gi rumatan-shinikanuta. Yijnakotlu rumuwleya.

²¹ Runa pagogne ruglepoktapi wa Girore wa poyagkakawalaputetini. Meyiwlu nachnewlupa kamruta wa tsrukakalune, tsru gitaakalune, wa wanna potu Kalile gajene chinanu. ²² Tjiglokamta Giroryana nshicho. Tansata. Tmeyitlu Girore ga wa waleyma gwanatachinenikawakakwa. Pogirchi wane chinro makloji, “Pagjittanno klunerukokta paluka. Gita genekanyi.”

²³ Wale kawchinau wane chinro, “Pagjitanru pejnunanuka nenekanyi. Ganikajiko npogirewatyawakaya nenekanyi.”

²⁴ Tushpakamta wala. Wane chinro tunro, “¿Klu nagjitanu?”

Wala wane china, “Wa Gwa katlewatachrijiwu pagjitanu.”

²⁵ Waneklutka giyampotu tjiglokyegitlu pogirchi. Tagitlu. Wane chinru, “Naluklu xawakniko, penekyapno satu kotajipi Gwa Katlewakeruijiwu.”

²⁶ Wa pogirchi wamonuwnapotuta, seyni Wale kawchinanu chinrekaka, waleyma gwanatachinenikawakwaya chinanu, gi raluka gi knokakletokanuta. ²⁷ Waneklutka pogirchi yokanatlu satu girukotjeru. Yokanatlu ranikjiwitkolupa. Wa wale wane ya. Rustaknojitu yoshmakawakaya. ²⁸ Ranikjiwitkolupa. Reneklo makloji. Wa makloji geneklo tunro.

²⁹ Jeminitkana wa yimaklene, runna. Ranikluna gimane. Yomlechi rutakluna.

Yokanatanune satoka

³⁰ Yokanatanune rapatjetna Geso yegi. Runkaklewyegitluna ptowruko klunerukta kamrutanrunapirana, wa runkaklewtapinrina. ³¹ Geso wane china, “Ginanu gixa mkoje yineru mwiyawakanuya. Gapnanutanu pshinitsonu.”

Gi rixanu gi gepikna wane ginachine yachine. Gi wa kagognena nikinripna.

³² Ralimtna wanna mkoje sato kanawayaya yineru mwiyawakanu.

³³ Gixo geta yaletna. Rumatkana. Wane rasukyegitluna chijiya ptowruko tsru pokchikaka gajene. Wanna gapka gapoka. Rapatyegitluna Geso. ³⁴ Ruptekamta Geso. Retna gixolune yine. Retwamonutna gi rixanu gowegane pixka rixna gi waneyna girukotjerna. Yinuwaka ginkaklewyegitna gixopirana.

Roglutna pamyo waragkalune yine

³⁵ Wa kayi rixinitka yimaklene gapyegitlu. Wane chinna, “Gewni yineru mwiyawakanu. Wa kayitkani. ³⁶ Pyokanatanna yine wa sana yinripna, wa pokchikaka tyesretaya wa ragjityapluna nikanrupna.”

³⁷ Rugita Wale. Wane china, “Gixa genekanna nikanropna.”

Wane chinruna, “¿Wanerge gayanu? ¿Wagitanro jimapro gepi pachproji wenroloto, wenekyapna nikanropna?”

³⁸ Wale wane china, “¿Gi pejnu jimapro waneygi? Getapanro.”

Rumatinitkana. Wane chinna wanna, “Pamyo. Gepi shima.”

³⁹ Towutna wanna tuplatinripna pejnuruneko paptogkaka peklomta poleru. ⁴⁰ Tuplatna paptogkaka satu pachkaka ga wa pamyomolkaka koxa. ⁴¹ Geso kashichlo pamyo jimapro ga wa gepi shima. Tengogne yigata. Ruglenshinkanyegitlu. Wa jiknajrotlu jimapro. Renekna yimaklene rutspamtinripna. Raneksatkana wa pejnuruneko wa gepiroto shima koxa. ⁴² Nikatkana pejnuruneko. Jinanutkana. ⁴³ Koschekluna psojkaka pamole gepi kojita katsepo, ga wa shima koxa. ⁴⁴ Wa nikachine pamyo waragka jejine.

Gonu gogote yanamtyawaka Geso

⁴⁵ Waneklutka kanawa ratskojixatkana yimaklene wa Wetsayta gapka yinripna wakanu. Wane yakopshinna yokanatna gixolune yine. ⁴⁶ Rali ginggaletinitkana wane ya magka. Ragjigognetapa.

⁴⁷ Wa kayi rixinitka wa kanawa ganikajgatkalo tsru wenuitya. Walepje chiji gwatka. ⁴⁸ Retna kegeknanuwatna ranikgatyawakna. Wa kannipgyalu satkakanna. Wa goyechnokawpotuko Geso ginyegitna. Tsru wenumta yapananumta. Raluka giknoglemtna. ⁴⁹ Retinitkaluna wa tsru wenumta yanamtyawaka. Kagwakluna pagixanu. Sapelewattanna.

⁵⁰ Gi rixanu pejnuruneko getlu. Rumyekanna. Waneklutka Geso giynumatna. Wane china, “Kiglenshinkanupgi. Gitni. Gi wa mpikanu.”

⁵¹ Ratskota kanawa wanna yegi. Rutukamta kannipgyalu. Ruglajpotuttanna. ⁵² Gi rixanu gi rumata jemluna wa jimaprokakapirana. Shikowgajitna wane rixinrina.

Rutuukaklewata Genesareya

⁵³ Wa koprugatinitkana, wane yana Genesarchijne. Rutspakatkana.

⁵⁴ Ruptekinitkana wa kanawaya, waneklutka rumatkatka Geso.

⁵⁵ Rasuktatna psoluko walesretaya. Yinuwaka gwapletkana pnumnu gajene yayixachine gijkeyna ginakakta jemyegityawakluna.

⁵⁶ Ginakakcta rapoka pokchikaka, tsru pokchikaka, sana, rutaakana giputkaka yayixachine. Ragjitluna wa kamrukashatyapluna gimkaluptostsiya. Wa pejnuruneko wa kamrukachine wanna gitskalgatka.

Puchotlewatachrikaka

¹ Rapatyegitluna Gwariseyone, pimrine koxa yonchikgapine wa Gerosale giyakatyachine. ² Wanna getinna wa pimrine Wale yimaklene nikyawakna gemyoyna gimuteru, walenna merkakotu yangakanna.

³ (Wa Gwariseyone, pejnuruneko Gote gajene waneyna giykolu rutsrukateynina wa gixo kata ma meromyogkanna ma merkakanotkanna gi wa nikanna. ⁴ Giputu ruyakatyana ma powratkannuwana gi nikanna.

Gixo pimripirana wa yoptotanruna kamrutanruna, wa gerkikaluro wa girapkaka, gashgajkaka, yowumaswagkaka.)

⁵ Repomgaluna Gwariseyone ga wa yonchikgapine, “¿Klu chinanu wa pyimaklene gi wa wane rixna wa gitsrukaachinni giykole, seyni nikna wa gemyoyna gimuteru?”

⁶ Geso wane china, “Sanowashatachingi. Goyakalu tokanu kigle reneklewata Gisayiya gixapirana. Wane rixa yonatkaluru:

*Nyi yine gispunya kagwakpiratno
seyni rajyna wajra yanna Gitaya.*

⁷ Magijeru yonogleyegitnona.

*Runkaklewatna wa Goyakalu tokanu pixkalutu
wa yokanrekakna wa yine.*

⁸ Wa gixa giknoklu Goyakalu yokanatanru tokanchi. Waneygi wa yine giykole.”

⁹ Wane chinkoxna Geso, “Kigle giknokle gixlu wa Goyakalu yokanatanru tokanchi wa gomkagityaplu wa gixako giykole. ¹⁰ Wa Moysisi wane china, ‘Pkagwakpiratanru puru punro.’ Wane koxa china, ‘Girukta gogimtukaklu ruru, runro walepni wa gipnanu.’ ¹¹ Ga wa gixa wane china, ‘Wa satu jeji wane chininri wa ruru ga wa runro, “Ptowruko gitanu wa wale gipxakyapmakyi, korwani”’ (Walenwa genekashlu Goyakalunupa). ¹² Gixa gi gichichanutkalu pagixanu kamrutinripa ruru, runro chinanu. ¹³ Gixa kaspuklu wa Goyakalu tokanu wa giykole chinanu wa gixako genekanru. Gixo wale pixkalutu gkamruta.”

¹⁴ Wa tomgatnakna gixolune yine. Wane chinna Geso, “Gyijnakotanno pejnrurunekgi. Gimata jemanu. ¹⁵ Gike wane wa yineru malekate wa jiglokinripa rumkata puchotleyaplu, seyni wa yineruyako gishpakyachri walenwa puchotlu wa yineru. ¹⁶ Girukokta kajnakopnapa wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

¹⁷ Rutspalamtinitka wa gixolune yine yegi, jiglokinitka panchi, repomgaluna yimaklene wa yapkaklupiranaya. ¹⁸ Wane chinna Geso, “¿Gixa koxa wane gixa mumatjemkangi? ¿Gi ge gimata jemu wa pejnruruko maleka gwachri wa jigloklu yineru gi rumkata puchotletlu? ¹⁹ Gi rixanu gi wa jigloklu wa raji seyni ginanwakapje. Rushpaka gichkajetyawaka.” Wale powratlu ptowruko niikaluru.

²⁰ Wane china, “Wa yineruya gishpakyachri, ga ga walenwa puchotlu yineru. ²¹ Wa gitoko rajyna yine rushpakra gektutu shinikanchi, gimopatlewlu, gapoklewlu, giylalewlu, ²² chowguchkaka, gimkapnuglu, muglenchi, yokwikaklu, mpogijpatnuchi, sotanugnuchiyyale, mupashiregnuchi, tserpiranawlu walenanuko, sepronchi. ²³ Ptowruko wa tye muglenchi gishpaka gitokoya. Ga ga walenwa puchotlu yineru.”

²⁴ Wane yiyatka Geso. Tirosreta ga wa Sitoya yatka. Jiglokamta panchi. Wale galuklu gike ma mumatyanupa, seyni gi rumkata yogimleta.

Suxo Sirogwenisanemole

²⁵ Seyni waneklutka tjemyegitlu sato suxo. Tshicho wgenejni waneyanro kamchi puchotlewatachri. Tuna. Tyoptsojityegitlu gjixistsi.

²⁶ Wa suxni Kriyko, Sirogwenisanemole. Tagjitlu ruknokyaplu maleka kamchi tshichoya.

²⁷ Geso wane chinro, "Petashgapkatanna jinanu rixinripna yine wgenene. Gi kigleru kashichikolupa wa nikanruna wgenchime, ruknokikolupa kewene yegi."

²⁸ Tugithu wala. Wane chinru, "Gigi, Gitsrukaachi, seyni wa wanna keweneko nikawakakwa rapukote nikyaluna wa mturune gipopejre."

²⁹ Wale wane chinro, "Tye tokanchi chinanu pyanutka. Wa kamchi gishpakyatkalo wa pshicho."

³⁰ Talimta topji. Tetamtatkalo tshicho tukluganatatka tojeko, wa kamchi gishpakyatkalo.

Rutuukaklu majnakotu myanumatkatu

³¹ Wane yiaytnaka wa Tirosretaya. Sito yapamta. Tsru wenu Kalile ya, Ntekapoli ganikajite. ³² Ranikyegitluna satu majnakotu, myanumatkatu. Ragitluna rutakamyogogotyaplu.

³³ Geso ganiklu yine mwiyawakanu Walepje. Yoshmakamyojita gjnakopnakakaya. Rutskagata. Kamrukannutlu. ³⁴ Tengogne yigata. Kosennipgyapotuta. Wane chinru, "Geggwata." (Walenwa: Putpukanu.)

³⁵ Rutpukajnakopnatatka. Waneklutka rushpirokatka wa kashinatjeru wa ginnu. Yanumpotutatka.

³⁶ Yukanatatkana Geso gikena runkakanna, seyni gixkatmaka wane china wanepnuteko runkaklewatnta. ³⁷ Tsru giglajru rixna. Wane chinna wanna, "Kiglepotlu ptowruko kamruta. Jemkakna majnakone. Wa myanumatkane yanumkaka."

8

Roglutna gepkoxamkoje waragkane yine

¹ Wa walegognekaka wanetnakna gixolune yine. Gi wa waneyanna nikanruna. Geso tomgana yimaklene. Wane chinna, ² "Netwamonutna gixolune yine, gi rixanu waneyatkana mapgogne Gitayma. Maleshayna nikanruna. ³ Wa nyokanatinattnatkana ma niikanna wa gipjina, rujxipakgapotanunna. Wa pimrinni gowuka giyakatyana."

⁴ Rugitluna yimaklene, "¿Ginaka giyakatyachro jimapro wa satu gimkata ginanuwkakletanunna gewi yineru mwiyawakanuya?"

⁵ Geso gepomgana. Wane chinna, "¿Gi pejnu jimapro waneygi?"

Wanna wane china, "Payokgipre."

⁶ Yukanatna wa gixolune yine tuplatinripna chiji. Kashichlu wa payokgiprerutu jimapro. Poyagnutatka. Jiknajrotlu. Wa renekna yimaklene rutspamtinripna. Reneksatna gixolune yine. ⁷ Waneyna psotsotaji shima wgenkaka. Wale giglenshinikanyegitlo. Wa yukanatna rutspamtinripna. Rutspamtina gixolune yine yegi. ⁸ Nikatkana. Jinanna. Koschekluna wa gixetachri psokkaka payokgipre kojitaya.

⁹ Wanegetkona gepkoxamkoje waragka yine. Yukanatatkana.

¹⁰ Waneklutka ratskota wa kanawa yimakleneyma. Wane ya Talmanutasreta.

Gisekachri Gwariseyoneu

¹¹ Runna Gwariseyone. Yinuwaka yoptopiiretluna. Rujgaluna Waleya getkaluru tengogne gajeru. Yantaletluna.

¹² Wamonuwnalenshinikanuya kosennipgyapotuta. Wane china, "¿Klu chinanu rujgaluna getkaluru tye gimuweekakgognenatachine?"

Galikaka wane nchingi, gi wa reneekona getkaluru tye gimuweekak-gognenatachinen."

¹³ Kaspukatkana. Kanawa ratskotatnaka. Wakanu ya.

¹⁴ Ramtaka gwalemtluna nikanruna. Maleshayna. Satupje jimapro waneyna wa kanawa. ¹⁵ Yokanatna Geso. Wane china, "Xako. Ggirukot-inwa wa gisekachriya wa Gwariseyonenu, wa gisekachri koxa Girorennu."

¹⁶ Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinkakna, "Jimapro male-shaywu."

¹⁷ Geso gimatl. Wane chinna Wale, "¿Klu gyoptopirkakya wa male-shaygi jimapro? ¿Gi ge gishinikanuwatawa? ¿Gi ge gimata jemanatawa? ¿Waneygi shikolu gaji? ¹⁸ Kaygalmakgi ¿gi ge geta? Kajnakmakgi ¿gi ge gjema? ¿Gi ge gishinika? Wa njiknajrotinitkalu pamyo jimapro wa pamyo waragkaneya ¿gi pejnu kojita katsepo wa psojkaka gkoscheky-atkalu gixa?"

¹⁹ Wanna wane chinru, "Pamole gepi kojita."

²⁰ "Wa payokgipre jimapro wa gepkoxamkoje waragkaneya ¿gi pejnu kojita katsepo wa psojkaka gkoschekyatkalu gixa?"

Wanna wane china, "Payokgipre kojita."

²¹ Wane chinna Geso, "¿Gi ge gimata jemawalu?"

Retkaklu maygaletu Wetsayta

²² Rapokna Wetsayta. Rawapluna Wale yegi satu maygaletu. Ragjitluna kamrukyapu. ²³ Geso kanjimtlu wa maygaletu. Raniklu pokchi kegneteya. Gitskaga sagaygaletlu. Rogwaka rutakamyoyegitlu. Repomgalu, "¿Gi ge petlu pa gixanu?"

²⁴ Rumrekata. Wane china, "Netna yine, wa yanachine wa gagmuna pixka gixachine neta."

²⁵ Rumepe gitakamyoyegletatnaklu wa giygale. Waneklu retatka. Ruglewatatka. Retashpotutatka gowuka ptowrupotuko. ²⁶ Geso yokanatatkalu gipji. Wane chinru, "Gi wa pokchiko pyanu."

Petro gippujetlu

²⁷ Yatkana Geso wa yimakleneyma. Pokchikaka ya Susari Wiliponu yegi. Wa gatnugapoya repomgiyna wa yimaklene. Wane chinna Wale, "Wa yine ¿katu wane chinna Gita nixinri?"

²⁸ Wanna gigitlu. Wane chinruna, " 'Gwa Katlewakleru;' pimrine, 'Giliya;' pimrine, 'Satu Goyakalu tokanu geneklewatachinen.'"

²⁹ Wa Wale gepomgana, "¿Ga wa gixa katu wane chinno?"

Rugita Petro. Wane chinru, "Pixni Kristoyi."

³⁰ Rujretna ma yanumsatinitipna Walepirana gikena.

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

³¹ Yinuwaka ginkakletna wa Yineru Wgene salewninripa gixo, ma yoptotikotupa tsruneya, tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgap-ineya. Ruylatikolupa. Yotunotanu mapgogne chininri. Wane chinru tye tokanchi gipgujetkaluru. ³² Wa Petro ganiklu. Yinuwaka chigetjeretlu.

³³ Geso giprotakyegitna. Retjetna yimaklene. Chigetjetlu Petro. Wane chinru, "Najxigi pyanutka, Satanasyo. Gi rixanu gi pushiniklu wa Goyakalupirana, seyni wa yinepirana galikaka pushinika."

³⁴ Tomgana Geso wa gixolune yine yimakleneyma. Wane china, "Katukokta galuka gwagajxigletno raalixinwa walenanuko. Rawanro

koroshishkitate. Romkagıtanno. ³⁵ Girukokta galuka gishatkapletlu wa ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu, Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, rushatkapanru ruwekinri. ³⁶ Gi rixanu ḡklu kigleyanaplu wa yinerupni psolchijnek-maka waneyamplu wane rixle, seyni ruwekinri ramgapotutinina? ³⁷ Gi rixanu ḡklu rupekotanru yineru ruwekinripa? ³⁸ Katukokta gi-patewatanno ga wa ntokanuya koxa wa nyi gimuweekakgognenata-chine yegi, kgimopataklerune ga wa kmukochirerunni, Gita wa Yineru Wgenno koxa gi-patewatanru wale, wa nuninipa Nuru goyaknuya, wanna kpashirine Goyakalutowrerune tengogne gajene numuninipa.”

9

¹ Wane chinkoxna Geso, “Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwa-chine gi wa getumganru gipnalu ma metkanuwalunachi Goyakalu pogirewatayawaka ginachripa giyakluya.”

Satuko kogetkogatka

² Patsrujirgogne rixinri, Geso ganikna Petro, Santiyako, Gwa. Ranikna wannapje satu magka tenolu. Wanna getanu satuko kogetkogatka. ³ Ga wa gimkalu yochigatatkla klatpotlu. Wa giwru pixka rixa. Giyagni gi satuna kgerkakleru tye chiji gwachri gimkata klataa gixkakletlu tye pixka. ⁴ Wanna yegi rupgujewniyna Giliya ga wa Moysisi, Geso giynum-satachine.

⁵ Petro, wane chinru Geso, “Yimaklewatachri, poyagnu gewi gawinri. Gewi wkamrutanru mapa gimajechri. Pixanupa satu, Moysisinupa satu, wa Giliyanupa satu.” ⁶ Gi rumata yanumatana, ga wa pikanna.

⁷ Runa kyachgapererumko. Wale chikletyegitna. Waneylu tokanchi kyachgapererumkoya, wane chinachri, “Tyenwa Noturu nalukanru. Wale gyijnakotanu.”

⁸ Pshinitsonu potu retanatinna, gikena retatkana wannayma. Gesop-jetkani.

⁹ Magka yopikyatkana. Yukanatna Geso gike runkakinripna wa retanruna, ma yotunotkanuwa wa Yineru Wgene gipnachineya. ¹⁰ Rushinikluna wa tokanu. Rugjekakna wannakakluko, “*ḍ*Klunerni wa tye, wa gipnachinyegiya yotunotini?”

¹¹ Repomgaluna. Wane chinruna, “*ḍ*Klunerni wa yonchikgapine chinanru wa Giliya gapkamka ginanu?”

¹² Rigitna Wale. Wane china, “Giliya galikakni rungapkatanu rugletyaplu ptowruko. *ḍ*Gi chinpiranata koxa wa yonchi wa Gita Yineru Wgenno gixo nsalewninripa, ga wa gi nkagwakpiratko? ¹³ Seyni wane nchingi Giliya ginpatka. Wane rixluna klunerukokta ralukywaknna chinyawaka yonchi walepirana.”

Ruknookamchitetlu mturu

¹⁴ Runinitkana wa yimaklene yegi. Retna gixolune yine wanna yegi. Wa yonchikgapine yoptopiratna wanna. ¹⁵ Waneklutka pejnuruneko gixolune yine getlu. Ruglajitna. Rasukyegitluna. Ralulkuna.

¹⁶ Geso gepomgana, “*ḍ*Klu gyoptopiratyana wanna?”

¹⁷ Gixolune satute gigitlu. Wane china, “Yimaklewatachri, nanikyegityi noturu. Waneyanru kamchi myanumatkatu rixkakjeru.

¹⁸ Ginakakokta kashichyanru shipchojtakakjetanru. Soliwanamjetana.

Raskereygitana. Ruprigananumtana. Wane nchinna pyimaklene ruknokyapluna maleka, seyni gi rumkatluna.”

¹⁹ Rugita. Wane chinna Wale, “*¡Ya nyi gimuweekakgognenatachine malixkane!* *¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi?* *¿Gi pejnugognenanukta nakotangi?* Ganikyegitanno.”

²⁰ Ranikyegitluna. Retinitkalu waneklutka wa kamchi shipchoj-takapotutanru mturni. Chiji rapokamtana. Ruprurutana. Rushpaksol-namatana.

²¹ Geso gepomgalu ruru, “*¿Gipshini wane gixlenatkalu?*”

Wale wane china, “Mturuyakawa rixini. ²² Gixo kata ruknoklu xir-nachri, wa gonga koxa ruylatyapmaklu, seyni pumkatiniplu pupxakan-nunwu. Petwamonutanunwu.”

²³ Geso wane chinru, “Pumkata galixletinipa, ptowruko gimkata gixkota wa galixachri chinanu.”

²⁴ Waneklutka mturu giru siplewata. Wane china, “Nalixa. Pupx-akanno nma malixlenuya.”

²⁵ Geso getna gixolune yine. Rasukamtna. Potowurutna. Chiget-jetlu kamchi. Wane chinru, “Kamchi myanumatkatu majnakotu, Gita yokanatyi pushpakyegitanru wale. Gi wanepnuteko pjiglokanutkalu.”

²⁶ Siplewatan. Shipchojtakapotutanru mturni. Rushpakamtatka. Walenitka gipnachri pixka rixanatka. Giyagni gixo wane china, “Rup-nanatka.” ²⁷ Seyni Geso kosemyotlu. Tunwakaklu. Yotunota.

²⁸ Wa jiglokinitka wa panchi yimaklene gepomgalu wannapje rixini, “*¿Klu chinanu wixa gi wumkata giknokletlu maleka?*”

²⁹ Wane chinna Geso, “Wa tye pixkalutu gi gimkata gishpakleta seyni gagjigognerupjeya.”

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

³⁰ Wa rushpakinikana waneya, Kalile yapamtna. Gi raluka gimatkota.

³¹ Wa runkaklewyegitna Geso yimaklene. Wane chinna, “Gita wa Yineru Wgenno samyookalurupno yinemoya. Ruylatannon. Nupnanu. Nyotunotanu mapgogne rixinri.” ³² Seyni wanna gi gimata jemlu wa tokanu. Pika gepomgaletluna.

Yoptopirkakna katni wa tsru potu

³³ Rapokna Kapernawo. Panchi rawinitka, Geso gepomgana, “*¿Klu gyoptopirkakananumtya gatnugapoya?*”

³⁴ Wa pochkena. Wannakakluko yoptopirkakananumtna wa gatnu-gapoya katni wa tsru potu.

³⁵ Tuplata Geso. Tomgana pamole gepi. Wane chinna Wale, “Girukokta galuka muchinanu gixleta, walepni wa gapkatpotutachri pejnuruneyapa. Pejnuruneko gipxakjetachrinapni.”

³⁶ Koscheklu mturu. Wanna ganikajite rutaklu. Kampuklu. Wane chinna Wale, ³⁷ “Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu Gita gi-wakaya, Gita yoptota. Girukta yoptotno, gi Gita yoptota seyni wa nyokanatjeru galikaka.”

Geso gjiretlu Gwa kamrutanru

³⁸ Wane chinru Gwa, “Yimaklewatachri, wetlu satu wa pgiwakaya ruknokyana maleka kamchene. Wale gi gomkagitchu. Wujretlu gi rixanu gi romkagitchu.”

³⁹ Geso wane china, “Gi wa gijretanru. Wa gikena wane gixa giyakleta ngiwakaya wa rumkata pshinitsonu gektuchinretno. ⁴⁰ Wa wma kamnixjetni wixasretni wale. ⁴¹ Girukokta genekangi sato girapistonoya gonu ngiwakaya gi rixanu Kristonungi, galikaka wane nchingi gi ramgini wenutikolupa.

Gitspeekaklu

⁴² “Girukokta gitspeekaklu wa satu wa nyi mturune wa nalixjene Gita, kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu ruknokikolupa. ⁴³ Wa pumyo gitspeekakinipyi pustakanru. Kigleyyi wa pjiglokinripa wa puwekinri mastsi, wanepnute gepimiyoyi pixinipa wane pyanuna Gigena wa xirnachri muwnakatupa. ⁴⁴ Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwananu. ⁴⁵ Wa pu-jixi gitspeekakinipyi, pustakanru. Kigleyyi wa pjiglokinripa wa puwekinri yokmatachriyi, wanepnute gepijixyi pixinipa puknookona Gigena wa xirnachri muwnakatupa. ⁴⁶ Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwananu. ⁴⁷ Wa pugale gitspeekakinipyi, puknokanru. Kigleyyi wa pjiglokinripa Goyakalu pogirewatayawaka paygalepjeya wanepnute gepiygaleyi pixinipa puknookona Gigena. ⁴⁸ Wanna tsomne ma mupniyawaka. Wa xirnachri gike rixini ruwananu.

⁴⁹ “Wa pejnuruneko tuwutkalurupa xirnachriya. ⁵⁰ Kiglerni wa tuwu, seyni wa tuwu mushi rixininita ?klu gmorotanu? Waneyapgi gixnanuko tuwu. Kigle gimwakaklepgi.”

10

Giknokagnunrolu

¹ Wane yiayatka. Gotesreta ya, Gorta wakanute. Rapatyegitatnakluna gixolune yine. Rumepe ginkaklewyegitatnakna wa rixjetyawaka.

² Rapyegitluna Gwariseyone. Repomgaluna wa muklukanutlege gi-knokagnunrolu wa gnurchi. Rumlukanatluna. ³ Wale gigitna. Wane china, “?Klu yokanyegegitgi Moysisi?”

⁴ Wane chinruna, “Moysisi gichichlu kiruka yonatyapa ma ganun-rotyanpatkalo. Ruknokanrotka.”

⁵ Wane chinna Geso, “Nshiknu gaji chinanu yonyegitgi wa tye Tokanchi Yakanatkulu. ⁶ Seyni yinuwakyawaka giyaklewlu, jeji, suxo kamrutna Goyakalu. ⁷ Giyagni jeji giknokanna ruru, runro. Rupxaletan-rotkani ganunro. ⁸ Wa gepinanna pamanepje rixanutkana. Giyagni gi gepimanetkana, seyni pamanepjetkana. ⁹ Giyagni wa Goyakalu gapatanru ma mutspalkakinitipa wa yineru.”

¹⁰ Wa panchiya repomgatnakluna yimaklene walekotnaka. ¹¹ Wane chinna Geso, “Girukokta giknoklo wa ganunro, sato ganunrotinitnaka rumopatlewata wala chinanu. ¹² Wa suxo giknokinri tganuru wa satu tganurutini, tumopatlewata.”

Ruglenshinikanyegitna mturune

¹³ Ranikyegitluna mturune wa kamrukyapna. Wa yimaklene chigetjetna wa ranikjerna. ¹⁴ Retinri Geso jigekanuwata. Wane chinna Wale, “Getashatanna mturune runyegittannona. Gi gimaletanna. Gi rixanu wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatayawaka.

¹⁵ Galikakni wane nchingi, girukokta gi yoptotanru Goyakalu pogirewatyawaka mturu pixka gi wa jiglokanruna.” ¹⁶ Kampukna. Wanna gogo rutakamyota. Ruglenshnikanyegitna.

Gitsrukaachi makluji ponikolu

¹⁷ Gatnugapo yapananumtini, runyegitlu satu gasukamtachri. Yoptsojityegitlu. Repomgalu, “Yimaklewatachri kigleru, ¿Klu nkamrutanu nyoptotyaplu wa nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”

¹⁸ Geso wane chinru, “¿Klu chinanu wane pchinno kigleru? Gi satuna waneru kigleru. Satupjeru, Goyakalupje. ¹⁹ Wa Tokanchi Yukanatkaluru pumata: *Gi pumopatlewatanu. Gi puylalewatanu. Gi pchowguwatanu. Gi wa maleshawaka pupgjutalewashatanu.* Gi pyokwirewatanu. *Pkagwakpiratanru puru ga wa punro.*”

²⁰ Rigitlu. Wane chinru, “Yimaklewatachri, pejnuruko tyekaka nkamruratka nmaklutinyakawa.”

²¹ Geso yopukgatlu. Raluklu. Wane chinru, “Satupje pmagatya. Pyanu. Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune. Waneyapyi ponikolelwu tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanano. Panikanru pkoroshishkitate.”

²² Seyni wale yanshinikanpotutana tye tokanchiya. Ralimta wanmonuwatachri gi rixanu waneyanru ponikowle gixo wane rixle.

²³ Geso geknokyegitna. Wane chinna Wale wa yimaklene, “Kyaprepotlu jiglokinripna Goyakalu pogirewatyawaka wa ponikolune.”

²⁴ Wa yimaklene giglajita wa tokanuya, seyni Geso gigitatnaka. Wane chinna Wale, “Wiwine, jgi payaprenanutkulu wa jiglokyapluna wa Goyakalu pogirewatyawaka wanna serojiproji gaponshinikanutachine!

²⁵ Myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa wa ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”

²⁶ Wanna giglajputa. Wane chinkakna wannakakluko, “¿Katu gimkata gognetkaakotanu?”

²⁷ Geso yopukgatna. Wane china, “Wa yineru mumkatanutu, wale rumkata Goyakalu. Wa ptowruko rumkata Goyakalu.”

²⁸ Petro yinuwaka wane chinretlu, “Petanu. Wixa giknokamtlu ptowruko. Womkagitatkayi.”

²⁹ Giyagni Geso wane china, “Galikaka wane nchingi, girukokta gi knokapjimta, yegwakane, repurune, repurone, wa ruru, runro, wugenene, wa rusanatkaka giknokachri Gita chinanu, wa Kiglerpotunaru Tokanchi chinanu, ³⁰ wale geneeko satu pacha kata pnute xani tyegognekaka, panchikaka, yegwakane, repurune, repurone, runrone, wugenene, rusanatkaka, kojwawakchi koxa. Pagognesha ginachripa reneeko ruwekinri mnikawnakatupa. ³¹ Seyni gixo muchichachine gapkatpututanu. Gapkatpotutachine wannapni wa muchichachinpatka.”

Geso ginkakna ma mapookanuwa rupninripa

³² Wanena gatnugapo. Gerosale kanikna. Kosekamtna Geso. Ruglajitna. Romkagtluna pikachineko. Ranikatnakna wa pamole gepine. Yinuwaka Wale wane chinretna wane rixikolpatka: ³³ “Xani Gerosale wkanika. Wa Gita Yineru Wgenno samyookotka wa tsrukakalune sasertotene, wa yonchikapine yegi. Ruklukanuwnayegjixannona nupninripa. Samyokannonna

payinyegiko.³⁴ Rapnokatannona. Kochipjetannona. Rutskagjetannona. Ruylatannona. Wa mapgogne giknoginpatka nyotunotanu.”

Santiyako, Gwa gagjitanru

³⁵ Wa Santiyako Gwa, Sewereyo wgenene, rapyegitluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, waluklu klunerukokta wagjityayi wane pixanwu.”

³⁶ Wane chinna Geso, “¿Kluneru galuka wa nixyapgi?”

³⁷ Wanna wane chinru, “Penekanwu Pixa wuxiplatanyi poyaknu yegi, satu potuklesretate, satu pkegnetesretate.”

³⁸ Wane chinna Geso, “Gi gimata wa gixa gagjitanru. ¿Gimkatge giiretyalo wa girapistono wa Gita girinro? ¿Gimkatge gkatletikolu wa katlu wa Gita katikolu?”

³⁹ Wanna wane chinru, “Wumkatlu.”

Wane chinna Geso, “Wa girapistono nurapre girini. Wa katlu wa Gita katikolu wale koxa gkatikolupa.⁴⁰ Seyni tuplalu nputuklesretate, wa nkegnetesretate gi wa Gitanni nenekyaplu, ga wa wannanupni galpokyegitkalunepni.”

⁴¹ Wa jeminitkaluna, wa pamole yinuwaka gimtuwnaleta Santiyakoya ga wa Gwaya⁴² Geso tomgana. Wane chinna Wale, “Gimata wa tsrukakalune kagwakikalune payinetskalaya towutlewpotutna. Wanna gitsrukatene tsru gitaaka wanna chinanu.⁴³ Seyni gi wane gixkakanu, seyni girukokta galuka tsru gixletnachriwa gixayegkakluko walepni wa gipxakjerupa.⁴⁴ Girukokta gixayegkakluko galuka muchinanu gixletnawa, walepni pejnurune wayegreru.⁴⁵ Gi rixanu Gita wa Yineru Wgenno gi nuna nupxakikolupa, seyni nuna nupxaklewatinripa, nenekyaplu nuwekinri nwenutyaplu rushpakinripna gixolune yine.”

Retkaklu Wartimeyo maygaletu

⁴⁶ Geriko yana. Geriko yiyyatka Wale, ga wa yimaklene, ga wa gixolune yine. Wartimeyo wa maygaletu, Timeyo wgene, tuplanata wa gatnugapostsi, ragjigognenatlo sroschi.⁴⁷ Jemyegitlu Walenwa Geso Nasare gajeru. Yinuwaka saplewleta. Wane china, “Geso, Tawiklopisha, petwamonutanno.”

⁴⁸ Gixolune yine chigetjetlu pochke rixinripa, seyni wanepnuteyaka saplewjeta, “Tawiklopisha, petwamonutanno.”

⁴⁹ Geso tunwata. Wane china, “Ntomganru.”

Tomgaluna wa maygaletu. Wane chinruna, “Kiglenshinikanupyi. Palnanu. Tomgayi.”⁵⁰ Ruknoksapowlechratamta. Rupteka palnaleta. Yayegitatkalu Geso.

⁵¹ Geso gepomgalu. Wane chinru, “¿Klu palukatka wa nixyapyi?”

Maygaletu wane chinru, “Yimaklewatachri, netinripa.”

⁵² Geso wane chinru, “Pyanu. Palixle gitskalakyi.” Waneklutka retatka. Romkagitatkalu Geso wa gatnugapoya.

11

Jigloka Gerosale

¹ Goliwa Magkaketkana. Gi gowukatkana Gerosalesti, ga wa Wetpage ga wa Wetani. Wane yokanatyana gepi yimaklene.² Wane chinna Wale, “Gyanu tujra pokchi gixa ginaple gajeru. Pokchipotuko gapokinpatka wane gikshikinri mporo wgene tsatkaluru, gi satuna yineru mtuplatjitantanatuwa. Gkoshrikanru. Ganikanru.³ Girukokta wane chininipi,

‘¿Klu chinanugkoshpiroklu?’ wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galuklu. Waneklutka yokanatanutnaklu gewi.’”

⁴ Wane yana. Rukshikluna mporo wgene tsatkaluru gipgyapto maleka rutspalgapotyawaka. Koshipirokluna. ⁵ Pimrine wane gwanatachine wane chinna, “¿Klu chinanu gkoshpirjetlu mporo wgene?”

⁶ Wanna wane china Geso chinyawakna. Retashatkatkana. ⁷ Ranikatkaluna mporo wgene Geso yegi. Gimbalna sapwakatjtluna. Wale gogo tuplamtakta Geso. ⁸ Gi gepikna gikwekamkatachine gatnugapo. Pimrine gagmunasurkaka gistakamta. Rukwekamluna gatnugapo. ⁹ Kosekamtachine ga wa kaptomtachine sablewjenanumtna. Wane china sapletna:

jWuya! jGimalwutkaluru

ginachri Gitsrukaachi giwakaya!

¹⁰ *jGimalwutkaluru wutsrukati Tawi pogirewtapyawakni!*

Waneplu pogirewatayawaka.

jWuya tengognepotuya!

¹¹ Geso gapokamtatkalu Gerosale. Kpashiwakapji ya. Retjetinitkalu ptowrunanuka, kayi rixinitka rushpaka. Wa Wetani ya wa pamole gepiymananuko.

Wa gikera masagito

¹² Waleprika Wetani yamtyatkana. Nachlu. ¹³ Retlu gowukaya gikera kasureru. Yayegimtlu, wane getko rukshikinri pagixanu. Rappyeginri gike rukshika. Gisurepjeni. Gi gipapkoni wa sagiwaitinri wa gikera. ¹⁴ Geso wane chinanru gikerni, “Gikena niksa gitanutkayi gike pixiniko.” Jemluna yimaklene.

Geso powratlu kpashiwakapji

¹⁵ Wane yana Gerosale. Jiglokamta kpashiwakapji. Yinuwaka maleka giknokletra kgishanrewaklerunni ga wa gagijietachinni wa kpashiwakapjiya. Yawnajkaklo kwalkaka gipekoserojiprojitatichineni, motkoko gishanretachinni tuplapijere koxa. ¹⁶ Gi ruchichna Wale wa satuna ganikyalo kastonolo wa kpashiwakapji. ¹⁷ Runkaklewye gitna. Wane chinna Wale, “¿Gi ge yonatkaluru:

Wa nopji gagjigognewakapji chinkalurupni

ptowruko payinerumnunanuko yegi?

Ga wa gixa wane gixatkalu

gitawakapna kachowgurune gwiyawaka pixka.”

¹⁸ Yijnakotluna wa tsrukakalune sasertotene wa yonchikgapine. Rujgaluna gi rixpoko giylaletanrunga gi rixanu pikluna. Wa ptowruko yine giglajita runkaklewleya.

¹⁹ Wa kayi rixinitka tsru pokchiya yiayatka Geso.

Wa gikera giprigatka

²⁰ Ruknoginna goyechnokawa, retluna gikera rupriganatka gitskiyamananuko. ²¹ Petro gishinkapatka. Wane chinru, “Yimaklewatachri, petanru gikera pkamakpiratanrunga rupriganatka.”

²² Geso, wane chinna, “Galixanru Goyakalu. ²³ Galikaka wane nchingi, katukokta wane chinru tye magka, ‘Puxrikanu. Wa tsru wenu puknokinwa.’ Gi wa shikpokwakgajitachriko, seymi ralixa wane rixanu chinyawaka, wanepotuko rixanu wale chinanupa. ²⁴ Giyagni wane

nchingi, ptowruko girukokta gagjitanu gagjigognetini, galixinri gyop-totanru, waneyapgi gixinripa.²⁵ Wa ntunwa gagjigogneretini, gkaspuk-inri wa waneygi gixinipa pnu gixjeru, wa gixa Giru tengogne gajeru koxa kaspukmukochiretyapgi wa gmukochirkaka.²⁶ Ga wa gixa gma kaspuk-inri, wa Giru koxa tengogne gajeru gi wa kaspukmukochiretanungi.”

Goteylene gepomgalu Geso klu rutakika

²⁷ Satokna Gerosale. Yotaljeta kpashiwakapiya. Runyegitluna wa tsrukakalune sasertotene, wa yonchikgapine, wa tsrune.²⁸ Wane chinruna, “¿Klu putakika pixa tyekaka pkamrutinri? ¿Katu gitakyi tyekaka pkamrutinri?”

²⁹ Wane chinna Geso, “Nepomgangi gixa satu tokanchi. Gigitanno. Wanepnute nunkakyapatkagi klu nutakika tyekaka nkamrutinri.³⁰ Wa Gwa katlewe, ¿tengogne giyakatyachrige? ¿waka yinenuklia? Gigitanno.”

³¹ Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinna, “Wane wchininip-maka tengogne giyakatyachrini, Wale wane chinanunwu, ‘¿Klu chinanu koxa gi galixlu?’³² Ga wa wane wchiniplu, ‘Yinenni’”—wanna pikna gixolune yine, gi rixanu pejnuruneko kagwaklu wa Gwa walena Goy-akalu tokanu geneklewatachri.

³³ Rugithuna Geso. Wane chinruna, “Gi wumata.”

Wane chinna Geso, “Gita koxa gi ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri.”

12

Gowasha ga wa girukotachine

¹ Yinuwaka Geso yanumsayegletna yapkakluya: “Satu jeji gitaklu sana gowasha. Pirijeretjetlo. Tapgatyawakapa jitota. Tenopjiru kamruta. Renekamtna sana girukotachine. Pnu yatka. Wajra ya.² Talixinipapko yokanatlu wayegrechri sana girukotachine yegi rawapyaplo wa sana girukotachinyegiya wa gwachrotka gowashaya.³ Kashichluna. Kochip-jetluna. Yokanatanruna maleshalni.⁴ Rumepe yokanreyegitna satu wayegrechri. Ruylajiwutanruna. Rektutetluna.⁵ Rumepe yokanret-naklu satu. Waleni ruylatna. Pimrinnikoxni gixni. Kochipjetkanna pimrinni. Ruylatkanna pimrinni.

⁶ “Waneyawalu satu gituru ralukanru potu. Yokanyegitna waleni koxa gapkatpotutachritka. Wane china, ‘Kagwakpiratanruna noturu.’

⁷ “Wa sana girukotachine wane chinna wannakakluko, ‘Tyenwa yop-totachripatka. Ginanu. Wuylaganru. Yoptotanrupmaka wixanpatkani.’⁸ Kashichluna. Ruylatluna. Ruknokluna maleka gowashaya.

⁹ “¿Gi rixpokotanu wa kgowashateru? Runanu. Ruylatanunna wa sana girukotachinepni. Renekanna gowasha pimrine.¹⁰ ¿Gi ge tye yonchiga getyongata?

*Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,
Wale gitaaaka yoptowaka gitsejita.*

¹¹ Gitsrukaachi chinanu kamrutka wa tye.

Rakaglajiygaletwu.”

¹² Raluka kashretluna. Wanna tsrukakalune pikna gixolune yine. Rumata jemluna wa wannapirana wa yapkaklu. Kaspukluna. Yatkana.

Wenutikolu Susa

¹³ Yokanyegitluna pimrine Gwariseyone ga wa Giroreyone wa kash-tokanutyapluna. ¹⁴ Runna wanna. Wane chinruna, "Yimaklewatachri, wumatyi Pixni mayrokletyi. Gike pkagwakpirata. Gi petlu wa yinermanewle giglenu, seyni galikaka potu punkakwu Goyakalu gat-nugapotepirana. ¿Wa munanshichkotnige renekikolupa wenrukaka wa Susa waka gike? ¿Wenekege waka gi wa wenekanru?"

¹⁵ Wa Wale gimatlus rixashleyna. Wane chinna Wale, "¿Klu chinanu gimlukanutno? Ganikinno sroschiproji netyaplo."

¹⁶ Wanna ganikyegithu. Wane chinna Wale, "¿Katu yaglunwa tye, ga wa katunni toyonga?"

Wanna wane chinru, "Susanni."

¹⁷ Wane chinna Geso, "Genekanru Susa wa Susanuko, ga wa Goyakalu genekanru wa Goyakalunu."

Ruglajitna Waleya.

Gepomgalu yotunruya gipnaluya

¹⁸ Runyegitluna Sariseyone. Wanna wane china maleshaplu gipnachine yotunre. Repomgaluna. Wane chinruna, ¹⁹ "Yimaklewatachri, Moysisi yonyegitwu wa satu yegwakluko gipnini, ruknokagnunrotana, gi ruknokawgenetana wa repuru gwanro wale gnunronanni, ruxolewkakinripa giklopishapa yegwakluni chinanu. ²⁰ Wanenannina payokgiprerune moletkakachine. Muchinanu tsru gnunrowata. Rupnana. Gi ruknokawgenetana. ²¹ Gapkatatachri gwatnaklo. Rupnana koxa waleni. Gi waleniko giknokawgenetana. Mapa rixinrini waneko pixka rixana. ²² Payokgipre gwalo. Gi wannaniko giknokawgenetana. Suxni gapkata potu gipnaletanatka. ²³ Yotunruklupa yotunotinipna, ¿katu gnunropni wa wannaya? Gi rixanu payokgipreni gnunronitka wa wala."

²⁴ Rigitna Geso. Wane china, "¿Gi ge mpupjeta gi rixanu gi

gimatlu wa Tokanchi Yonatkaluru, gi wa Goyakalu giyaklewleko?

²⁵ Wa yotunotinipna wa gipnachineya gi ganunrowatanutkana, gi kashimyokaakotkana, seyni wa Goyakalutowrerune tengogne gajene wannako pixka rixanutkana. ²⁶ Wa yotunotachinepa gipnachinepirana,

¿gi ge getyongatlo wa Moysisi kirukate, wa Goyakalu giynumatyawaklu kawshipiriya? Wane china: *Gitni wa Gawra Goyakalute, Gisaaka koxa Goyakalute, ga wa Gakowo koxa Goyakalutno.* ²⁷ Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine Goyakalute. Giyagni gixni gamtakan-shinikanpotutana."

Muchinanu Yokanatkaluru Tokanchi

²⁸ Rapoka satu yonchikgapri koxa. Yijnakotna rugjekakyawakna. Rumata kigle gigle Geso gixna. Repomgalu, "¿Girni wa tsru potu Yokanatkaluru Tokanchi pejnuruko pnute?"

²⁹ Geso gigitlu, "Wa muchinanu walenwa: *Pjemanu, Gisrayili. Wa Gitsrukaachi Woyakalute, wa Gitsrukaachi satupjeru.* ³⁰ *Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpotuyako pajya, psolpotuyako punshinikanuya, psolpotuyako pmuchkonuya.* Ga ga walenwa muchinanu Yokanatkaluru Tokanchi. ³¹ Gepi chininri tye pixka rixa: *Pushinikanru pumole pixnanuko pixka.* Maleshlu satu Yokanatkaluru Tokanchi tyekaka pnute tsru."

³² Wa yonchikgapri wane chinru, "Kigleru, Yimaklewatachri. Galikaka wane pchina, *Satupjeru Goyakalu. Maleshlu satu. Walejeni.*

³³ Wushinikanru psolpotuyako wajiya, psolpotuyako wunshinikanuya, psolpotuyako wmuchkonuya. Wushinikanru wumole wixnanuko pixka, tyekaka ptowruko genekashlu yoxiikalurupa wa genekashlu giylatkalurupa pnute tsru.”

³⁴ Geso getinri wa yonchikgapri gigitlu rumatleya, wane chinru, “Gi wa gowukyi pogirewatyawaka Goyakalu.”

Gi satuna tserpiranawanshinikanyegitlu repomgiyatkalu.

Gepomgalu Tawi Wgenepirana

³⁵ Kpashiwakapji runkaklewaty. Geso wane china, “¿Gi chinna wa yonchikgapine wa Tawiklo pisha rixinri wa Kristo? ³⁶ Wa waleko Tawi wane china wa Giwekikaluru Kpashiriya:

*Gitsrukaachi wane chinru Nutsrukate,
Ptuplatanu npotuklesretate,*

Wa nutakinpotukna pkamnixjene pujiixpta rapukote.

³⁷ Waleko Tawi wane chinru Gitsrukaachi. ¿Gi rixpokotyawaka giklopishayapni?”

Gixolune yine rumuwleyna yijnakotluna.

Yopnuglu yonchikgapineya

³⁸ Wane china Geso wa runkaklewleya, “Ggirukotinwa wanna yonchikgapineya, galuka yanretachine gowuuukalkaka gimkaluyna. Ralukluna ralukikolupna giputuya. ³⁹ Ralukluna wa tsrukakalune tuplapijere ginkaklewawakapjikakaya, muchinanu tuplapijkaka koxa nikjetikowakaya. ⁴⁰ Konapjjietkanna gipnagnurutachronni. Rixashleyna gogagjirgognerkakna. Tsru potu ruklukanuwnayegjixikolupna.”

Gipnagnurutachro genekashle

⁴¹ Tuplanata Geso tughantakikowaka genekashlukaka ginaple. Retjetna yine gi rixpoko gitakletyaplona sroschi gignantakikowaka. Gixna ponikolune gitaklo gixo. ⁴² Tuna sato suxo gipnagnurutachro kwamonuro. Tutaklo gepi mturomchataaji. Walanwa satopje sintawo. ⁴³ Tomgana Geso wa yimaklene. Wane china, “Galikaka wane nchingi, wa twu suxo gipnagnurutachro kwamonuro wala gitaklo pejnurune pnute gitakachine gignantakikowaka. ⁴⁴ Pejnuruneko gitaklo ruxetanrona. Wa twu suxo twamonnupoga tutaklo pejnuroko walantu, pejnuroku tuwekinripa.”

13

Getkalurkaka ma mapookanuwa Geso

¹ Wa rushpakamtini kpashiwakapjiya, satu yimakleru wane chinru, “Yimaklewatachri, ipetanru gi pixka sotlerutkakananni, ga wa gi pixkapjirutunanni!”

² Geso wane chinru, “Petlu tyekaka tsru panchikaka? Gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa, gi wa mujrolekatunpakni.”

³ Tuplatini wa Goliwa Magkateya kpashiwakapji ginaple, repomgaluna wanna mkoje rixinna, Petro, Santiyako, Gwa, Gantirishi,

⁴ “Punkakanwu. ¿Giklupni wa tyekakapa? ¿Klu getkaluru wanepa wa tye pejnuruko wa poyagkakinpatka?”

⁵ Yinuwaka Geso wane chinretna, “Xako gi satunako yokwitangi.

⁶ Gi rixanu runanna gixo ngiwakaya, wane chinachinepa, ‘Gitni wa Kristono.’ Yokwitanunna gixopni.

⁷ "Seyni wa gixa jeminiplu wa giylalupirana ga wa pogiwlesha giylalupirana, gi gkegeknanuwatanu. Rumkata wane gixleta, seyni gi wa yoptyukyawaknichi. ⁸ Gi rixanu ruylakakanna pachijne gajene ga wa pachijne gajeneyma, ga wa pogirewatyawaka giylakakanu pogirewatyawakayma. Waneplu giyolikchijrukaka pachijnemnnunanukaya. Waneklu nachlukaka. Tyekakapni muchichachripa wa kachinolkkapa.

⁹ "Gixako getinwa gixnanuko. Wa samyokangina jeman-shinikankakyawakapna. Ginkaklewawakapjikakaya gkochipjetiko. Gitsrukaachine, pogirchine getanu gixapni tunwatanuna Gita chinanupa gippujtalelwu waneyapna. ¹⁰ Muchinanu ptowruneko payinerumnunanuka runkakikolupna Kiglerpotunana Tokanchiya. ¹¹ Wa ganiikoklunpatka gixa wa nsamyookoklunupna gma mapookanupachi gi gkojwakinwa wa gixa chinyawakapa. Gi waleko gyanshinikanutanu, seyni wa genekikolupa gixa waleapkopa, wane nchinyawakapa. Gi wa gixni yanumsatachinepgi seyni Giwekikaluru Kpashiripni.

¹² "Gimole samyokanru rupniripa gimoleko ga wa ruru samyokanru gituru rupniripa. Wa wugenenna gimgtuwnayegitanuna rurunepnia. Ruylajixanunna rurunepni. ¹³ Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita giwaka chinanu, seyni wa kashnantakanshinikanutachripa yo-puityawakpotunananukopa walepni wa gognetkaako.

¹⁴ "Wa getinyiplu gagnanutkaluru gimgtukpotlewatachri wane rawinri mawiyawakanup-maka, waneklu Gote gwachine gasukanu. Magkakaka yanna. ¹⁵ Panchi gogo gwanatachri wa rujrukanmaka, gi jiglokajpitanu ranikyaplu gipji gajeru. ¹⁶ Wa sana gwanatachri gi wa satkapanu rawapyaplu gimkalu. ¹⁷ ¡Gi waneni wa kamshironepni ga wa gashichakachinepni walegognekakpatka! ¹⁸ Gagigognetanu gi waneyapgi ginapuklu gasuktatinripa. ¹⁹ Wa walegognekakapa waneplu salewakchi wa mwajejetkatu wa muchi giyakletinitkalu wa Goyakalu giyakle, ga wa xanigognenanu. Gi wane rixanu. ²⁰ Wa Gitsrukaachi ma sustakanmaklu walegognekaka gi pamanenapnikmaka gognetkaakona seyni tsomitkalune chinanu wa Wale tsomitanune sustaklu walegognekaka. ²¹ Giyagni satu wane chininipgi, '¡Gewru Kristo!' ga wa wane chiningi, '¡Getanru. Waneru!' gi wa galixanu. ²² Rupgujewnanna wale migje Kristone, wa wanna migje Goyakalu tokanu geneklewatachine. Kamrutanruna getkalurukakapa ga wa koglajrukakapa, yokwitikolupmakna tsomitkalune wa rumkatmaka wane gixleta. ²³ Xako gixa. Nunkakatkagi psoluko ma mapookanuwa.

Geso ginkakna runinripapirana

²⁴ "Seyni walegognekakpatka ruknoginpatka wale salewakchi, wa tkachi gichpokanu.

Wa ksuru gi wa pokamlatanu.

²⁵ Wa katagirkaka gijirotanu tengogneyapa.

Wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshitko.

²⁶ Wanepnute retannona *Gita wa Yineru Wgenno kyachgapererumkoya ginachripno.* Tsru tuyakle ga wa noyaknu numunananu. ²⁷ Waneklu

nyokanatanna notowrene tengogne gajene rapatjetikolupna ntsomitannune. Wa gepkoxamkojesretkakayako yoptukyawakpotuko chiji, yoptukyawakpotuko tengogne rapatjerewatinnna.

²⁸ “Gimatanru yapkaklu gikerapiranaya. Wa tyosnuygalejiplutinitka, tupscheksuretinpatka, gimatanutkalu wa walapustsitkani. ²⁹ Waneko pixka gixa getinpatkalu wane gixlутkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukpatkalu. Gipgyaptostsitkali. ³⁰ Galikaka wane nchingi, gi ruknogana tye gimuweekakgognenatachinesha wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa. ³¹ Wa tengogne ga wa chiji giknogana, seyni wa ntokuwa gi giknogana.

³² “Seyni walegogne, wale gipapko gike gimata, gi wa Goyakalu towre-runeko tengogne gajene, gi wa Gituruko, ga wa Girchipje galikaka gimata. ³³ Giyagni giyokanu. Gagjigognetanu. Gi gimatlugiklupaktani gipapkopa. ³⁴ Waneko pixka rixa wa jeji wajra yachri. Ruknokamtlu gipji. Rutakamtna wayegrene. Satkaka renekamta kamrure. Gipgyapto gwachri towutamta ruyokinripa.

³⁵ “Giyagni gixa giyokanu. Gi rixanu gi gimata giklu runanu wa kwangixlerupji, patako kayi, patako ganikajyechno, patako gaxawripa yanumatini, patako goyechnokawpotuko. ³⁶ Wa rawraka ginretinipa ma mukshiikyanupgi gimkanatachingi. ³⁷ Wa gixa nchinyagi wane koxa nchinna pejnuruneko: Giyokanu.”

14

Jemanshinikankakyegitluna Geso ruylatyapluna

¹ Gepigogne magatiniwa Tsru Giknoglushgogne wa Tsrugogne jimapro gisekachri myapjetkotu, rujgaluna tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine gi rixpoko kashichyapluna gayroklewuya ruylatyapluna. ² Wane chinna wanna, “Gi wa tsrugogne wkashichanru, ma mejnugimalewatinitipna yine.”

Geso giyokjiwutka

³ Wetani rawanata Geso Simopji gjirgitutpachri. Tuplanata nikjetikowakaya. Tuna sato suxo. Waneylo pastono pgamlugalo nartogapje kwenuru potu. Tupokastonotlo. Tuyokjiwutlu. ⁴ Wanena pimrine gimtuwnachine wannananuko. Wane chinna wanna, “¿Klu chinanu wane tixa saletletatkalo pgamlugalo? ⁵ Wa tumkata gishankakotmaka wa twu pgamlugalo, wa mapa pachaproji pnute. Walamka kwamonurunni geneeko.” ⁶ Geso wane china, “Getashatanro. ¿Klu chinanu nsalewnakaklo? Kigleru kamrurchi tkamrutyano. ⁷ Gi rixanu waneygognenangi wa kwamonurune gixayma. Wa galukiniplu gimkata kigleru kamruyegletra, seyni gi waneygognenanupgi Gita. ⁸ Wa wala kamrutlu tumkatyawaka. Tuyokagnaputlo pgamlugalo nomane wa nkapatnikolupa. ⁹ Galikaka wane nchingi, ginakakokta runkakletiko Kiglerpotunanu Tokanchi wa psolchijneko wa tye koxa tkamrutanru wala wane chinkalurupa wa tushinikolupa wala.”

Gota samyoklu Geso

¹⁰ Gota Giskaryote satu pamole gepi rixinri yayegitna tsrukakalune sasertotene samyokyaplu Geso wanna yegi. ¹¹ Wanna jeminitkalu, rumuwatna. Rupiratyaluna renekyapluna sroschiproji. Rujgaluna ruglepoktapinri gi rixpoko samyokleyapluna.

Tsru Giknoglushgogne

¹² Muchinangogne jimapro gisekachri myapjetkotu wa renekashat-inrina giylatkaturupu wa Tsru Giknoglushgogne chinanu, yimaklene wane chinru, “¿Ginaka paluka yokanretwu wa walpokotyaplu wa pnikanrupa Tsru Giknoglushgogne chinanupa?”

¹³ Yukanatna gepi yimaklene. Wane chinna Wale, “Tsru pokchi gyanu. Wane yoptotingi satu jeji wa gashgaji gonu gwanru ganikachri. Gomkagitanru. ¹⁴ Ginakakta jigloka wane nchinanru wa kapjiru, ‘Yimaklewatachri wane china, “¿Ginaklu wa napokagrukowakle wa nnikyawakapa Tsru Giknoglushgogne nyimakleneyma?” china.’ ¹⁵ Wale gekakgitangi satu teno gajeru tsrugruko gali galpokletkalurutka. Wane galpokotinri wixanupa.”

¹⁶ Wane yatkana yimaklene. Tsru pokchi yatkana. Rukshikluna Wale chinyawakpotukna. Ralpokotluna Tsru Giknoglushgognenupa.

¹⁷ Wa kayi chininitka wane ya wa pamole gepiyma. ¹⁸ Wa tuplatinitkana nikawakakwa, nikna. Wane china Geso, “Galikaka wane nchingi, wa satu gixate numnikjeru, wale samyokanno.”

¹⁹ Wa wanna yinuwaka wamonuwleta. Wane chinna wanna satkaka, “¿Gitgetkopni?”

Satu koxa, “¿Gitgetkopni?”

²⁰ Wane chinna Geso, “Wa satu pamole gepi rixinri, wa gigakachri Gitayma kolpetoya. ²¹ Galikaka Gita wa Yineru Wgenno wane nyanu chinyawaka wa yonchi Gitapiranaya. ¡Gi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyooko! Kiglemkalu tye jeji chinanu ma mushpaakanmaka.”

²² Wa nikanatinna wanna, Wale kashichlu jimapro. Ruglen-shinikanyegitlu. Jiknaglu. Wane gixachri renekna. Wane china, “Gyoptotanru. Tyenwa nomane.”

²³ Wale kashichlo girapiston. Poyagnutatkalo. Renekna. Rurna walaya pejnuruneko.

²⁴ Wane chinna Wale, “Tyenwa nograga wa geroto tokanchi gipiratkaluru chinanu, gixoluru yineru chinanu giyookaluru. ²⁵ Galikaka wane nchingi, gi wa nuranutkalo gowajiga wa walegognepotuko wa nuranro geroto wa Goyakalu pogirewatyawakaya.”

²⁶ Wa wanna shikaletlu gimalwuru. Rali shikaletinitkaluna, Goliwa Magkate yana.

²⁷ Wane chinna Geso, “Pejnurunepnikgi gixapni gitspeekaakona. Yonatkalurutkani:

Nuylakanru wa girukotapratachri.

Rupalatanna wa gowegane.

²⁸ Nyotunotanu. Nali yotunkakletkoklunpatka, Gita gapka kosekanu gixaya. Kalile nyanu.”

²⁹ Petro wane chinru, “Wa pejnurunekmaka gitspeekaako, ga wa gita gike.”

³⁰ Geso wane chinru, “Galikaka wane nchinyi, wa pixa xani tye yechno ma yanumatkanu gnaru wa gaxawripa gepi kata, pnutatanno mapakata.”

³¹ Seyni wale psolmuchkonuko tokanuwna. Wane china, “Wa nupnamaka koxa Pixayma, gi wa nnutatanyi.”

Pejnuruneko waneko pixka china.

Getsemani

³² Wane yana Getsemani giwakatletyawaka. Wane chinna Wale wa yimaklene, "Ntuplatanu gewi. Nagjigognetkakopshini."

³³ Ranikna Waleyma Petro, Santiyako, Gwa. Yinuwaka giglajreta, wamonuwnaleta. ³⁴ Wane chinna Wale, "Nonshinikanu nwamonuw-napotutya gipukchi pixkapotuko. Gkagwakanu gewi. Giyokanu."

³⁵ Psotsotaaji wajrayaka ya. Wane yoptojoita chijiya. Ragjigogneta wa rumkata wane gixletikolupmaka, ruknogaru Waleya wale salewakchi. ³⁶ Wane china, "Gagwa, Nuru, ptowru gimkatachriyi Pixa. Pkoshri-patinno twu girapistono, seyni gi wa Gita galukyawakapni, seyni Pixa galukyawakapni."

³⁷ Runa. Retamtma gimkanatachime. Wane chinru Petro, "¿Simo, pumkanatge? ¿Gi ge pumkata giyokleta pshinitsonu?" ³⁸ Giyokanu. Gagjigognetanu gma jiglokinitipa yantaletikowakapa. Wa ginshinikanu galikakni jmererni, seyni manchi muchkotni."

³⁹ Rumepe yaletinitnaka ragjigognetyawaka, waneko pixka chintokanutatnaka. ⁴⁰ Satokatnaka. Retamtatnakna gimkanatachime. Ruxapnewatna. Gi rumata gigretluna.

⁴¹ Runa mapa kata rixinritka. Wane chinna Wale, "Gimkanutka. Gapnanutanu. Wanekotka. Nopapko gapokatka. Xani Gita wa Yineru Wgenno samyookatka kmukochirerunemyoya. ⁴² Gyotunotanutka. Gayanutka. Gi gowukatkalu nsamyokjerupa."

Geso kashichka

⁴³ Waneklutka yanumsanatiniwa Geso, runatka Gota. Walenwa pamole gepi rixinri. Waleymana gixolune yine kyoglolewaprerune, kgagajererune. Wannanwa tsrukakalune sasertotene gayinerutene, yonchikgapineyegirune koxa, tsrunyegirune koxa. Gotaymamnutkana.

⁴⁴ Wa samyokjeru genekagnaputatkana saturutu gimaxiklechi. Wane chinna wale, "Girukta namlutanu gita, Walepakni. Gkashichanru. Ganikanru. Ggirukotpotumtanru."

⁴⁵ Runinitka, waneklutka runyegitlu. Wane chinru, "¡Yimaklewatachri! ¡Yimaklewatachri!" Ramlutlu.

⁴⁶ Romyokyegimtluna. Kashichluna. ⁴⁷ Wa satu wane gwanat-achri koshpakyoglolewapreta. Rustaklu wa sasertote gitsrukate potu wayegreru. Yostakjepitlu.

⁴⁸ Geso wane china, "¿Gishpakamta gixa yoglolewapiyama gagajeyma, kachowguru pixka gixa kashretnoge?" ⁴⁹ Pagognemnunanuka gixa-ayma nwanata, nunkaklewanata wa kpashiwakapjiya. Gi wa wane gkashichyano, seyni wa poyagkakikolupa wa yonatkalurkaka, wane gixyatkano."

⁵⁰ Ruknokamluna pejnuruneko. Rasukatkana.

⁵¹ Satu jeji gomkagitlu sapwakmanetachri gichrataya. Jejine kashichlulu. ⁵² Wa wale ruknokachratamtu. Rasukyana mamkatni.

Geso sasertote gitsrukate potu yegi

⁵³ Ranikluna Geso sasertotene gitsrukate potu yegi. Rapatna Walyegeya pejnuruneko tsrukakalune sasertotene, tsrune, yonchikgapine.

⁵⁴ Wa Petro gomkagitlu gogajxigiyako. Sasertote gitsrukapatupjipotu-nanuko romkagitlu. Tuplanata towrechinezima. Rolkanata chichpawa.

⁵⁵ Wa tsrukakalune sasertotene, pejnuruneko jemanshinikankak-jetikowakaya rujgaluna gipguitalewlumka Gesoya rupninripa, seyni gi

rukshikluna. ⁵⁶ Gi rixanu gixo gipgjutatlu maleshawaka, seyni wa rupgjutalewlena gi wa pixkakakluni. ⁵⁷ Pimrine gapoka. Rupgjutatluna maleshawaka. Wane chinna wanna, ⁵⁸ "Wixa jemlu wane chininri, 'Gita yotkakanunru wa tye kpashiwakapji myochi kamrutikaluru. Wa mapagogne chininri satu nkamrutantu myochi mkamrutikotpatka.' "

⁵⁹ Seyni rupgjutalna wanna koxa gi pixkakakluni.

⁶⁰ Wa sasertote gitsrukate potu tunwata ganikajitskalaya. Repomgalu wa Geso. Wane chinru, "¿Gikeko pugityano? ¿Klu rupgjutatyayina wanna nyi Pixaya?"

⁶¹ Seyni Wale pochkeru. Gike rugita. Sasertote gitsrukate potu rumepe gepomgaletnaklu. Wane chinru, "¿Pixlege wa Kristoyi Gimbalwutkaluru Wgenyi?"

⁶² Geso wane china, "Gitakni.

Gixa getanno Gita, Yineru Wgenno,

tuplatyawakapa potuklesreta ruyakle Goyakalu, nuninkoxapa kyach-gapererumkoya tengogneya."

⁶³ Giyagni wa sasertote gitsrukate potu suskakamkata. Wane china, "¿Klu wanepnute magatyawu gipgjutalewatachine? ⁶⁴ Gjematkalu wa mupashiregnuchi china. ¿Gi pixka getle gixlu?"

Wa wanna pejnuruneko wane chinyegitluna wa Wale giklukanuwna rupniripa.

⁶⁵ Pimrine yinuwaka gitskagjeretanru, rushyagojitanruna, yotmutanruna. Wane chinruna, "Goyakalu tokanu peneklewatkoxewa." Towrechne giptagojitu.

Petro nutatlu Geso

⁶⁶ Rapuko rawanata Petro panchiya. Tuna sato rupxakjero wa sasertote gitsrukate potu. ⁶⁷ Wa tetinri wa Petro rokanatini, tyopukgatlu. Wane china, "Pixni Waleymalutyi, Geso Nasare gajeru."

⁶⁸ Seyni wale nutata. Wane china, "Gi numatlu. Gi koxa numatjemu wa pchinyawaka." Rushpaka. Maleka ya. Yanumatatka gaxawripa.

⁶⁹ Wa gipxaklewatachro getinri, tyinuwaka wane chinretatnakna wane gwanatachine, "Tyenwa satu wannate."

⁷⁰ Seyni wale nutattnaka. Gowukshini wane gwanatachine wane chinruna Petro, "Galikakni pixni satu wannatyi. Gi rixanu Kalile gjajryi."

⁷¹ Yinuwaka kamakpiirewleta, wane chinreta Wale kawchinanu, "Gi numatpotunatlu wa tye jeji wa Walepirana gyanumsatinri."

⁷² Waneklu gaxawripa yanumatatka gepi kata chininri. Petro gishiniklu wa tokanu Geso chinyawaklu, "Ma yanumatkanugnapu gaxawripa gepi kata, pnutatanno mapa kata." Yanshinikanunatlu wa wale, chiyagatatka.

15

Ranikluna Geso Pilato yegi

¹ Waneklutka wa goytechnokawa jemanshinikankakatkana wa tsrukakalune sasertotene, wa tsruneyma, wa yonchikgapineyma, wa ptowruneko jemanshinikankachineyma. Rostatluna Geso. Ranikatkaluna. Pilato samyokatkaluna. ² Pilato gepomgalu, "¿Pixlege wa Goteyone Pogiryi?"

Rugitlu. Wane china, "Pixa chinyawaka."

³ Wa tsrukakalune sasertotene jigyegitlu gixo. ⁴ Repomgatnaklu Pilato. Wane chinru, “¿Gi ge pugita? Petanu. ¡Gi pajigyegeglenuukta rixyegityinal!”

⁵ Ga wa Geso gi wa waleko rugitya. Giyagni ruglajita Pilato.

⁶ Wa tsrugogneklu rushyegjetna gostutkaluru girukokta ragjitna.

⁷ Wane rawanata satu Warawasu giwakatletachri gostutkaluru yagotkakachineyma, giylalewatachaine yagotkakluya. ⁸ Runna gixolune yine. Yinuwaka gagjiretluna rixjetyawakna.

⁹ Pilato gigitna. Wane china, “¿Gi ge galuklu gita gishyegityapgi wa Pogirna Goteyone?” ¹⁰ Rumata ranxalna chinanu samyokluna tsrukakalune sasertotene.

¹¹ Seyni wa tsrukakalune sasertotene komyekanshikanutna gixolune yine rushyegityapna Warawasu galikakapni.

¹² Rugitatnakna Pilato. Wane china, “¿Klu nixyalu galuka wa gixa giwakatyalu Goteyone Pogire?”

¹³ Wanna saplewatnaka, “¡Koroshishkita putakjixaganru!”

¹⁴ Wane chinna Pilato, “¿Klu gektutu kamruta?”

Wanna saplewpotuta, “¡Koroshishkita putakjixaganru!”

¹⁵ Pilato galuka giglenshikanretna yine. Giyagni rushyegitna Warawasu. Kochipjetka Geso. Rali kochipjeretkoklunutka, samyoklu koroshishkita rutakikolupa.

Solalone gapnokatlu Geso

¹⁶ Wa solalone ganiklu wa tsru panchi gitokote. Walenwa Preto-ryo. Tomgana ptowruneko wa solalone. ¹⁷ Yoshmalkluna pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Yoshmalkluna sagyeta kona kamgikolu. ¹⁸ Yinuwaka galukletluna, “¡Wuya, Goteyone Pogire!”

¹⁹ Ruylakjiwutluna katsluksuya. Rutskagjetluna. Yonogyegitluna. Yoptsojityegitluna. ²⁰ Wa rali gapnokatletinitkaluna, komkagatkaluna wa pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Waleko gimkalu yoshmakatkaluna. Ranikatkaluna koroshishkita rutakyapatkaluna.

²¹ Rutjikkluna satu giknogamtachri, Simo, Surene gajeru, Gagantro, Rogwo giru, wa sana ginyachri wa ranikyaplo wa Geso koroshishkitate.

²² Kolkota chinikowaka ranikatkaluna. Walenwa yokaakaluru, Jiwchiswaga yegi. ²³ Renekluna winga smurna yapjetkalurga, seyni gi wa yoptotlo.

Koroshishkita rutaaka Geso

²⁴ Koroshishkita rutakluna.

Kotspaltamkatluna.

Rutakluna rupenookaklena ranikyapluna satkaka.

²⁵ Wa goyechnokawasreta koroshishkita rutakatkaluna. ²⁶ Wa tokanu rogwaka gwachri yonatkaluru wa jigyegitikolu, wane china, “Wa Goteyone Pogire.”

²⁷ Waleyma koroshishkita rutaakana gepi kachowgurune, satu potuklesreta, satu kegnetesreta. ²⁸ Poyagkaakatka Tokanchi Yonatkaluru, wane chinachri:

Mugleneyma kagwakikolupa Wale koxa.

²⁹ Mupashiregnuchi chinruna giknogachine. Ruwnownojiwutna. Wane chinna, “¡Gaga! Wa Pixni wa kpashiwakapji yotkakachripyi,

mapgogne chininri pkamrupjitanru. ³⁰ Pixnanuko gognetkakinwa. Pujrukanu wa koroshishkitaya.”

³¹ Waneko pixka rixna wa tsrukakalune sasertotene gapnokatletlu. Wane chinkakna yonchikgapineyma, “Pimrine rognetskaka. Wale-nanuko gi rumkata gognetkakletnawa. ³² Kristo, Gisrayiline Pogire gjrukana wa xani wa koroshishkitaya. Wetyaplu. Walixyaplu.” Wa Waleyma koroshishkita gitaaikalune koxa yangalu.

³³ Tumananutkani ruchpokatka ³⁴ psolchijnepotunanuyako kayinwakasreta rapokinpotunanuko. Kayinwakpapko Geso siplewata. Tsruplaji rixa. Wane china, “*Geloyi, Geloyi, ¿Glama sawajtani?*” Walenwa yokaakaluru: “*Noyakalute, Noyakalute, ¿klu chinanu puknokatkano?*”

³⁵ Jeminrina pimrine wane gwanatachine, wane chinna wanna, “Gjemantu. Tomgalu Giliya.”

³⁶ Rasukamta satu. Katsopi kotsgatapyaluna kachgalu. Katsluksu rutaklu. Reneklu ruranrupa. Wane china, “Getashatanru. Wetkoxewa gikta runanu Giliya koshpakapyaplu.”

³⁷ Geso tsruplaji rixa. Rupnanatka.

³⁸ Waneklutka mkachrichrata gimaletanatachri kpashiwaka potu gajeru giskakamtatka gepichratatkalu. Teno rumuyaka giskakleyatka chijiina. ³⁹ Wale ginaple tunwanata satu ksolaloteru. Retanata wane rixa gipnaletinri. Wane china, “Galikakpotunanni tye jejni Goyakalu Wgenni.”

⁴⁰ Wane koxa tunwanatna suxone. Retanatna gowukayako. Wa wanatskala rawanatna Mariya Maktala gajero, Mariya Santiyako mturu wa Gosi ginro, ga wa Salome koxa. ⁴¹ Wa wanna Kalile rawanatinawa romkagjenatluna. Rupxakjenatluna. Wa pimrone gixo waneklu koxa, Waleyma kanikachine wa Gerosale.

Kapnatluna Geso

⁴² Wa kayi rixinikta wa galpokotikolgogne, walenwa gapnanutikalurgognestsi. ⁴³ Gosi Garimate gajero, jemanshinikankakjetikowaka gajero kagwakpiratkaluru. Wale koxa kagwaklu pogirewatyawaka Goyakalu. Wane ya. Mpiikatu jiglokyegitlu Pilato. Ragjitlu Gesnimane. ⁴⁴ Wa Pilato giglajita wa rupnirrinatka. Repuklu ksolaloteru. Repomgalu wa muchikawako rupnirrinatka. ⁴⁵ Runkaklu wa ksolaloteru. Reneklu gimanetka Gosi. ⁴⁶ Wale gagitlu mkachrichrata. Jijrukatalu. Poyitatkalu mkachrichrata. Rutaklu yomlechi wa sotlu jitotikalurupna. Rakaprurjixlu sotlu wa giyomle gipgyaptote. ⁴⁷ Wa Mariya Maktala gajero, wa Mariya Gosi ginro, getanatna ginakakta rutakanunruna.

16

Yotunru gipnaluya

¹ Wa ruknoginitka wa gapnanutikalurgogne, Mariya Maktala gajero, wa Mariya Santiyako ginro, wa Salome, ragjitlona pgamlugalo wa ruyogatyapluna. ² Goyechnokawpotuko muchinangogne simana wane yana yomlechi yegi. Tkachi gishpokatka. ³ Wane chinkakanumtna wanakakluko, “¿Katmakla gakaprurutyawure sotlu yomlechi gipgyaptote gajero?”

⁴ Wa retinitkaluna, retrluna wa sotlu gajritkalurutka. Gi rixanu tsrupotunananu sotlu. ⁵ Jiglokatkana yomlechi. Retluna jeji tuplanatachri potuklesreta, gimkalu gowukalu gitakachri klatalu. Ruglajpotutna.

⁶ Wane chinna wale, "Gi wa giglajitanu. Gijgalu Geso, Nasare gajeru, wa koroshishkita gitakanatkaluru. Yotunomtatka. Gi gewitkalu. Getanru rutakikowaka. ⁷ Seyni gyanutka. Ginkakanna wa yimaklene, Petro koxa, Wale gapka wane kosekingi. Kalile yanu. Wane getinitkalu chinyawakpotukgi."

⁸ Wane yiayatkana. Rasukamtna yomlechiya. Wa rutatatna. Ruglajitna. Giketsotaji runkakna, piklena chinanu.

⁹ Wa yotunotinitka wa goyechnokawpotuko muchinangogne wa simanatka, rupgujewnayegitlo muchinanu wa Mariya Maktala gajero. Walanwa ruknokakamchitetanro payokgipre kamchine. ¹⁰ Tyinitka wala. Tunkakna wa Waleymalunenanu, wa wamonuwnnanatachine, chiyaganatachine. ¹¹ Wa wanna jemyegitinitkalu ruwekinritka, wa retikolutka walaya, gi ralixna.

¹² Wanepnute gepi wa wanna yanananumta sana yachine. Geso wane gipgujewnayegitna. Satuko kogetkogatka. ¹³ Wane yiayatkana. Runkakna pimrine. Gi wannako ralixna.

¹⁴ Ralipretka rupgujewnayegitna Geso pamole satupjene wa tuplannatinna nikawakakwaya. Chigetjetanna wa ma malixleyna shikowga-jitinriyna, gi rixanu gi ralixkana retjene yotunomtinritka.

¹⁵ Wane chinna Wale, "Psolchijneko gyanu. Ginkakletanru Kigler-potunananu Tokanchi pejnurunenanuko giyakotkalune yegi. ¹⁶ Wa galixachripa katko wale gognetkaako, seyni wa malixakletu giklukanuw-nayegjixko. ¹⁷ Tyekaka getkalurkaka kamrujetanna wa galixachine. Gita giwakaya ruknokinrina kamchine. Gerotu patokanchikaka yanumatinna. ¹⁸ Koschekanruna gimnukaka. Rurinrina kamakalu gi wa rumtukanna. Wa yayixachine gogo rutakamyotanna. Ruglewatanina."

¹⁹ Wa Gitsrukaachi gali yanumsayegletinitkana, tengogne yoxtotikatka. Tuplatatka Goyakalu potuklesretate. ²⁰ Wanna gishpakamtatka. Runkaklewatanina pasretamnunanukaya. Wa Gitsrukaachi gikamrurewatna. Wannaya Goyakalu kamrujetlu getkalurkaka. Gitsrukaachi poyegitlu tokanu wa getkalurkakayma. Wane gixkalurupa.

Kiglerpotunanan Tokanchi Kpashiri Lokasu Yonatanru

Teyogwilo chinanupni

¹ Wane rixa. Gi gepika yagota yonretlu wixa yegi kamrutikalu-rutkapirana. Yagota ginkakpokwakletluna. ² Waneko pixka rixna reyinuwaklewayakawa getachine. Wannanwa tokanchi kamruklerune. Ga wa wanna samyokwu tyekakapirana. ³ Giyagni kigle getle nixlu gita koxa nyonyegityi, kshinikanuru potu Teyogwilo. Rixpokotyawaka nunkakyi. Gi rixanu reyinuwakayakawa nomkaginshinikanpiran-potutlu, ⁴ pumatpotutyaplu koxa pixa poyegitkalurni wa tokanchi punkakikolu.

Gwa Katlewakleru girune

⁵ Gotechijne pogire Gioreklunanu, waneru satu sasertote, Sakariya giwakatletachri, Gawayaklopishaneyma gitaakaluru. Ganunronwa Gaaroklopisha. Gilisawetinwa tgiwaka. ⁶ Ga wa gepiko poyagkakachinni Goyakalu getanuya. Muklukanuwnakan. Romkagitluna pejnuruko Gitsrukaachi yokanatanru, Wale gitakanru. ⁷ Gi kwugenna gi rixanu migatni Gilisaweti, ga wa gepiko gi gepika walapu waneyanatkana.

Gwa gishpakle ginkakagnaputka

⁸ Wa gipapko gapokinpatka sasertote kamrure kamrutinri Goyakalu getanu, wane rixa. ⁹ Sasertotene gixjetyawaka, wale gitaaka yoch-pikyaplu pgamlupagiri. Kpashiwaka potu Gitsrukaachinu jigloka. ¹⁰ Pejnuruneko gixolune yine maleka gagjigognenatyu yochpiikakop-shini pgamlupagiri.

¹¹ Gitsrukaachitowreru gippujewnayegitlu. Pgamlupagiri yochpik-jetikowakakwa potuklesretate tunwata. ¹² Wa retinitkalu Sakariya, kojwakanshikanutnanwa. Tsru piklu rixa. ¹³ Ga wa Goyakalutowreru wane chinru, “Sakariya, gi piknu. Gi rixanu pagjigognere jemka. Ga wa peganunro Gilisaweti gishpaakakanru puturu. Gwa pgiwakatanru. ¹⁴ Pumuwatantu. Pumjikanu. Gixo yine gimuwatanu rushpakinri chinanupa. ¹⁵ Gi rixanu tsrupni Goyakalu getanu. Gi wa wingako ruranu. Gi wa kapsagaluko ruranu. Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu rixanu, runronanwakyakawa. ¹⁶ Gixo Gisrayiliklopishane satkakanu puturupa Gitsrukaachi Royakalutna yegi. ¹⁷ Giwekikaluruya, Giliya pixka, ga wa ruyakleya runanu. Ma mapookanuwa Gitsrukaachi, wale gapka kosekanu. Wale satkagjinshikanutanna girchine wugenenna yegi; ga wa kaalirerune satkakyapa kanshinikanurune rixinripna poy-agkakachine pixka. Yine galpokotachripni Gitsrukaachi chinanu gigure-pokotkalunepa.”

¹⁸ Sakariya wane chinru Goyakalutowreru, “¿Gi nixpoko gimat-tanru? Gi rixanu tsrusolejinatkano. Ga wa nganunro koxa gi gepika walapu waneyatkalo.”

¹⁹ Goyakalutowreru gigitlu. Wane chinru, “Gitni Kawrilno. Goy-akalustsi tunwatachrino. Gitni yokanatkalurno nuynumsatyapyi, ga wa nunkakyapyi tye kiglerupirana. ²⁰ Ga wa xani myanumatkatupyi.

Gi pumkata yanumletannuna wale wane gixkoklugogneputunanukopa, pma malixtokanutkalchinanno. Gigogne poyagkaakalurupni ntokanu.”

²¹ Ga wa yine kagwakanatlu Sakariya. Ruglajitna wa kpashiwaka ramginritka chinanu. ²² Ga wa rushpakamtinitka, gi rumkata yanumletanatka. Rumatna wa pagixanu retinrinatka getkaluru kpashiwakaya. Rutsejrigjeyegishatatkana. Myanumatkatunannatkani.

²³ Wane rixa. Poyagkaklu wa sasertote kamrure. Rali poyagkakletinitkalu, gipji yatka. ²⁴ Ruknoginitka walegognekaka, kamshirotkani ganunro Gilisaweti. Pamyo ksru tyogimatnawa. Wane china, ²⁵ “Giyagni wane rixno Gitsrukaachi, wa walegogne retyano konpatetyapatkano yine getanuya.”

Geso gishpakte ginkakagnaputka

²⁶ Patsrujire ksru chininri Goyakalu yokanatlu gitowreru Kawrili. Satu pokchi Nasare giwakatletachri, Kalilesreta, yokanatlu. ²⁷ Makloji jeji metkatowa yegi yokanatlu. Satu jeji gipiratanrotka, Gosi giwakatletachri, Tawiklopisha. Wala makloji giwaka Mariyni.

²⁸ Wala yegi jigloka Goyakalutowreru. Wane china, “Mariya, gimutkalurpotyi. Pixaymalu Gitsrukaachi.”

²⁹ Tkojwakanshinikanutnanwa wale tokanu chinanu. Tnutanshinikanuta gi pixkalutuknige wa tye galuklewlu. ³⁰ Giyagni wa Goyakalutowreru wane chinro, “Mariya, gi piknu. Gi rixanu Goyakalu gimutatkayi. ³¹ Xani pmushiwatanu. Pushpaakakanru puturu. Pgiwakatanru Geso. ³² Tyepni wa tsru. Teno potu Gajeru Wgene chinko. Gitsrukaachi Goyakalu genekanru rutsrukati Tawi pogirewatyawaka. ³³ Gakowniklopishane yegi pogirewgognenatini. Pogirewatyawaka gike rixiniko nikawnanu.”

³⁴ Giyagni Mariya wane chinru Goyakalutowreru, “¿Gi rixpokotanu wa tye? Gi rixanu gi jeji numatawu.”

³⁵ Goyakalutowreru gigita. Wane chinro, “Giwekkaluru Kpashiri ginyegitanyi. Teno potu Gajeru giyakle chikletyegitanyi. Giyagkoxni kpashiripni gishpakkachripa wane chinko Goyakalu Wgene. ³⁶ Ga wa petanro. Pumole koxa Gilisaweti wala koxa tutsroginiko tmushiwata. Toturupni. Patsrujire ksuryegitkalo wa migato chinkaluronanu. ³⁷ Gi rixanu Goyakalu gi satuna ma mumkatanutni.”

³⁸ Giyagni Mariya wane china, “Gitsrukaachi wayegrerno. Wane nixikolupa pixa chinyawakpotuko.”

Wala yegi yiayatka Goyakalutowreru.

Mariya salwayegitlo Gilisaweti

³⁹ Walegognekaka tpalnamta Mariya. Kmagkatewaka tya. Teyakawamta. Gotechijne gajeru pokchi tya. ⁴⁰ Sakariyapji tjiglokamta. Taluklo Gilisaweti. ⁴¹ Wane tixatka. Wa Gilisaweti iijnaka galukletinitkalo wa Mariya, wa mturu tonanwaka gajeru ruptekapa. Wa Gilisaweti Giwekkaluru Kpashiri gwagajitanro potu gixachrotkani. ⁴² Tsru sable tixa. Wane china sapleta, “Giglenshnikanyegitkaluryi pixje suxonyegiya. Giglenshnikanyegitkaluru punanwaka gishpakyachripa. ⁴³ ¿Gi nixge gita wa tye giknogyapno, wa Nutsrukate ginro ginyegityawakno? ⁴⁴ Gi rixanu neyijnako galukletiniyakawayi, wa mturu nonanwaka gajeru ruptekapa rumuwle chinanu.

⁴⁵ Giglenshinikanyegitkaluro galixachro, gi rixanu poyagkakikolupa wa tunkakikolupirana, wa Gitsrukaachi ginkakjixyalo.”

⁴⁶ Mariya wane china,
Numalwutlu Gitsrukaachi nonshinikanuya.

⁴⁷ Ga wa numuwyegitlu Goyakalu, Nognetkakjeru.

⁴⁸ Gi rixanu mpogireto retyano wayegrerno.
Xaniyakawa giglenshinikanyegitkalurno
Wane chinannonna pejnurune gimuweekakgognenatachinepa
gapkatatachineshaklumnunanukapa.

⁴⁹ Gi rixanu wa Kgiyaklewakleru tsrupirana kamruyegitno.
Kpashiri giwakni.

⁵⁰ Retwamonunanumtna pagwashlukaka
gimuweekakgognenatachinmnunanuka wa pikjene.

⁵¹ Muchkowamyota. Galixkotnachinewa raijyna
ga wa ginshinikanuyna kopalatna.

⁵² Pogirewatyawakna tsrukakalune ruknokya.
Mpogirene tsrune rutaka.

⁵³ Kiglerkakaya jinanu rixkakna nachichachine.
Ga wa ponikolune maleshayalune yokanatna.

⁵⁴ Rupxaklu wayegreru Gisrayili,
gi rixanu rushiniklu retwamonrewle,
⁵⁵ Chinyawakpotukna wutsrukateni,
Gawra ga wa giklopihane rushinityawakpotuko.

⁵⁶ Mapa ksuru Gilisawetiyama wane twa Mariya. Wanepnute topji tsatokatnaka.

Gwa Katlewakleru gishpakte

⁵⁷ Ga wa Gilisaweti poyagkakatkalu togogne tushpakawgenetinri-patka, rushpkatka toturu. ⁵⁸ Yijnakotinitkana tumwastsitanune ga wa tomolene wa tsru getwamonre rixyalo Gitsrukaachi, rumuwatna walayma.

⁵⁹ Wane rixatka. Yokgippogone chininri runna wa sajruka gistakletya-patkaluna wa mturu. Ruru giwakmaka rutakluna, Sakariya. ⁶⁰ Tugita runro. Wane china, “Gike. Seyni Gwa giwakatko.”

⁶¹ Wane chinrona, “Gi satuna pumole wane tye giwaka giwakatlet-tachri.”

⁶² Rutsejrigjeyegitluna ruru klu giwaka ralukyalu wale. ⁶³ Ragitlu pamta. Yonatlu. Wane china, “Gwanwa giwaka.”

Pejnuruneko giglajita.

⁶⁴ Waneklu Sakariya kotpuknamatka ga wa ginnu. Yanumatatka. Rumalwutlu Goyakalu. ⁶⁵ Tsru piklu rixanna pejnuruneko rumwaststanune. Ga wa psoluko Gotechijne gajeru kmagkatewaka pogiwatya pejnuruko tyepirankaka. ⁶⁶ Pejnuruneko yijnakotachine gimretpiranatlu raijyna. Wane chinna, “¿Gi gixachrini: xani tye mturu? Gi rixanu waleymalu Goyakalu.”

Tokanchi reneklewatyawaka Sakariya

⁶⁷ Ga wa Sakariyni ruru, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu. Goyakalu tokanu reneklewata. Wane china:

⁶⁸ Gimalwutkalurni Gitsrukaachi, Gisrayiline Goyakalute.
Salwayegitna rayinerutene koshpakapna.

- 69 Wixa yegi rupgujewnakakyalu Gognetkaklewatachri potu,
satu wayegrerni Tawniklopisha.
- 70 Reyinuwakleyakawa wane chinjetyawakpotuko
pejnurunni ko kpashirinni tokanchi geneklewatachinniya,
- 71 Gognewatikalurupapirana, wkamnixjeneyegiya,
ga wa pejnuruneko wayegixjeneyegiya.
- 72 Gi rixanu retwamonutna wutsrukateni
ga wa rushiniklu kpashiri tokanu rupiratanru. ⁷³ Wutsrukati
Gawrani rupiraty Wale kawchinanu
renekyapwu
- 74 Mpiikonepwu wushatkapko wkamnixjeneyegiya,
Wale yegi wkamrurewatinripa,
- 75 Kpashirinepwu, poyakkachinepwu
Goyakalu getanu psolgogneko wugogne.
- 76 Ga wa pixa, mturu,
teno potu Gajeru tokanu geneklewatachri pchinko
Gi rixanu Gitsrukaachi kosekachripyi
palpolgapotyaplu.
- 77 Rayinerutene pumatkakanu gognewatikalurupirana
kaspukmukochiretikolupna,
- 78 Woyakalute gishiniklewlle ga wa retwamonrewle chinanu,
Wa wale chinanu salwayegitwu
pokamlatachri tengogne potu gishpakyachri.
- 79 Wane rixa pokamlatyegityapna mapshagwaka gwachine,
ga wa gipnalchikle tuplanatachinena,
wkosekikolupa, gilewanhsinikanrugapo gayinripa.
- 80 Ga wa mturu tseruwna. Muchkowata Giwekikaluruya. Yineru
mwiyawakanu rawanata walegognepotunanuko wa Gisrayiline yegi
rupgujewnini.

2

Geso gishpakte

¹ Wane rixatka walegognekaka. Susa Gakosto yokanrewata psolchijne
gajeneko gitakgiwakatikolupa. Walepirana pogiwata. ² Tye muchinanu
gapka gitakgiwakatikolu wane gixka wa Surchijne girukotlewatayachri
rixini Surino. ³ Satkaka waleko gipokchi ya, rutakgiwakatikolupna
pejnuruneko.

⁴ Giyagni Kalilchijne gajeru pokchi Nasare yiyatka Gosi. Gotchi-
jne kanika. Tawi pokchi ya Wele chinikowaka. Tawiklopishni
wale. Tawnineru. ⁵ Wa rutakgiwakatikolupa Mariyayma rupiratanro.
Kamshirni wala. ⁶ Wane rixatka. Wane rawanatinna tpoyakkakatkalu
toggone tushpakawgenetinripatka. ⁷ Tushpaakakatkalu muchinanu
toturu. Mkachrichrata tpoyatkatkalu. Prachine wakane nikjetyawaka
tuklukakatkalu, gi rixanu maleshayna pagruko pnu giyakatyachine
gwajetyawaka.

Goyakalutowreru ginkakapna girukotapratachine

⁸ Walesretako wanena girukotapratachine, maleka gwachine, giruko-
taprayechnotachine. ⁹ Goyakalutowreru gapyegitna wanna. Git-
lsrukaachi gatajiwnale yochigyejtna. Pikpotutna. Tsru piklu rixna.

¹⁰ Ga wa Goyakalutowreru wane chinna, "Gi mpikanu. Gi rixanu kigleru tokanchi nunkakapgi, tsru gimuwlupirana, pejnuruneko yinenupni. ¹¹ Tawi pokchi rushpakyia xani gixa chinanu Gognetkak-lewatachri. Walenwa Kristo Gitsrukaachi. ¹² Waleko rumatikolupa: Gikshikanru mturu mkachrichrata poyitkaluru; prachine nikjetyawaka giklugachri."

¹³ Walegnapunanu Goyakalutowreruymatkana gixolune solalone tengogne gajene. Goyakalu gimalwutachine. Wane chinachine:

¹⁴ Goyakalu gimalwutkaluru teno potu Gajeru.

Ga wa tyechijne gajene yinenupa giglewanshinikanrewlu,
wa giglenshinikanutachinenupa.

Girukotapratachine salwayentaplu prachinepijiya

¹⁵ Wane rixatka. Wanna yeji yiaytiana Goyakalutowrerune. Tengogne yatkana. Ga wa girukotapratachine wane chinkakna, "Wele gayanu xani. Wetapanru tyepirana wa giknogachri wa Gitsrukaachi ginkakjixyau."

¹⁶ Giyampotu wane yatkana. Rukshiklona Mariya, ga wa Gosi, ga wa mturu prachine nikjetyawaka giklugachritka. ¹⁷ Wa retinitkaluna, pogitatkaluna wa mturupirana, wa chinikowakna. ¹⁸ Ga wa pejnuruneko yijnakotachine giglajita wa girukotapratachine chinyawakna. ¹⁹ Ga wa Mariya pejnuruko tyekakapirana tumreta tajiya. Tyanshinikanpiranatlu. ²⁰ Satokatkana girukotapratachine. Ralixkotluna Goyakalu ga wa rumalwutluna pejnurukopiranaya, wa yijnakotanruna ga wa retanruna, wa chinikowakpotukna.

Sajruka gistakletikolu Geso

²¹ Yokgipgogne chininitka wa sajruka gistakletikolpatka wa mturu, giwakatka Geso, wa Goyakalutowreru giwakatyawaklu, ma nanwakchi mawakanuwa giwakatu.

Goyakalu yegi raniika Geso

²² Wa poyagkagognetkatka powralu rutakikolupna, wa Moysisi Tokanu Yukanatkaluru chinyawakpotuko, Gerosale ranikatkaluna, wa Gitsrukaachi renekyapatkaluna. ²³ Wa rixyongatyawaka Gitsrukaachi Tokanu Yukanatkaluru: *Pejnuruneko jejine kotpukawugenewlemapatini kpashirine chinkalunepni Gitsrukaachi chinanupa.* ²⁴ Wa genekashlu giylatkalurupa renekanna wa Gitsrukaachi Tokanu Yukanatkaluru chinyawaka: *Gepirine kamowane, waka gepi motkoko wgenene.*

²⁵ Gerosale waneru satu jeji, Simo giwakatletachri. Walenwa jeji poyagkakachri ga wa kgipashiregolu. Wale kagwaklu rumnanukikolupna Gisrayiline. Waleymalu Giwekikaluru Kpashiri. ²⁶ Giwekikaluru Kpashiriya runkaaka gichi rupnanu ma metkanuwalu Gitsrukaachi Kristote. ²⁷ Giwekikaluruya kpashiwakapji yatka. Wa kpashiwakapji ranikinitkaluna rurune wa mturu Geso, wane rixyapatkaluna wa rixjetyawakna wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu. ²⁸ Giyagni wale kam-pukatkalu. Rumalwutlu Goyakalu. Wane china:

²⁹ "Xani, Gitsrukaachi, petasha yaletanutkalu pwayergreru
giglewanshinikanutachri pchintokanutyawaka.

³⁰ Gi rixanu noygalpotuko netyatkalu gognewatikaluru Pixanu,

³¹ Wa pejnuruneko yine getanu palpokotanru.

³² Pokamlatachripni payinyegiya gipgujewnakakachripa.

Ga wa payinerutene Gisrayiline yochigye gitachripni.”

Simo giglenshinkanyegitna ruru, runro

³³ Ga wa ruru, runro giglajita wa wale wane chinikowaka. ³⁴ Simo giglenshinkanyegitna. Wane chinro runro Mariya, “Pjemanu. Wa Tye gitaka rujrukinripna, ga wa yotunomtinripna gixolune Gisrayiline. Rutaaka rumatikolupa rixinripa. Gapatkalurupni Wale, ³⁵ rupgujewninripa gixolunenshinkangaji. Ga wa yogolewapi yoglon-shinikanutanyi pixako.”

Gana ginkakletpiranyegitlu Geso

³⁶ Wane koxa twanata Gana, tokanchi geneklewatachro, Panwuri nshicho. Gaseriklopishni. Gixo potu walapu waneyatkalo. Talixinitka, payokgipre walapu tganuru yegi twanata. ³⁷ Gipnagnurutachrotkani, ga wa yokgipimole gepkoxamkoje walapu waneyatkalo. Goyechno ga wa gogi gi tushpaka kpashiwakapjiya. Togajirewatirni ga wa tagjigognet-inri Gitsrukaachi yegi tkamrurewaty. ³⁸ Walepapko tapoka. Wala koxa gipgujtatlu Goyakalu. Walepirana tunkakleta pejnuruneko kag-wakachinyegiya, gognewatikaluru Gerosale chinanu kagwakachine.

Satokatkana; Nasare yana.

³⁹ Wa poyakkakinitaluna wa pejnurkakakopirana wa Gitsrukaachi Tokanu Yakanatkaluru chinyawaka, satokatkana. Kalilechijne gajeru pokchi, Nasare, yatkana. ⁴⁰ Ga wa mturu tseruwna. Ga wa muchkowanananumta. Kgimatkaleru potu rixinri. Ga wa Goyakalu gimutlewlle waneylutni.

Kgimatkalerunyeglu Geso

⁴¹ Pawalapkaka Gerosale yana rurune, wa meyiwl yegi, Tsru Gi-knoglughogne. ⁴² Wa pamole gepi walapu chininitka, Gerosale kanikna meyiwlugogneklu, rixjetyawakna. ⁴³ Nikawnagognetinitka, satokatkana. Ga wa mturu Geso Gerosale rutukatka. Gi rumatna rurune rutukinritka. ⁴⁴ Kagwakluna rumotsananumtjene yegi rawamt-inri. Pagogne yanru yinitkana, rujgatkaluna gimolenna yegi ga wa rumatanunna yegi. ⁴⁵ Wa ma mukshiikanutkaluna, Gerosale satokna. Rujgananumtluna. ⁴⁶ Wane rixatka. Mapgogne giknoginitka, kpashi-wakapji rukshikyatkaluna. Kgimatkalerune ganikajite tuplanata. Je-manatna, ga wa repomgana. ⁴⁷ Pejnuruneko wa yijnakotjene giglajita rushinikanuwleya ga wa Wale gigityawakna.

⁴⁸ Wa retinitkaluna, ruglajitna. Runro wane chinru, “Noturu, ¿klu chinanu wane pixwu? Gi rixanu, gita ga wa puru gjggayi. Kachingajpotwu.”

⁴⁹ Giyagni Wale wane chinna, “¿Klu chinanu gjiggano? ¿Gi ge gimata wa Nuru kamrure numkata kamruretatk?”

⁵⁰ Gi rumata jemluna wale tokanu wa chinyawakna.

⁵¹ Wannayma yopikatka. Nasare yatkna. Yijnakotna. Runro taji gimretpiranatlu pejnuruko tyijnakotanru ga wa tetanrupirana. ⁵² Ga wa Geso tseruwnagimatkalewleta. Ya tseruwnaleta. Pnuteyaka Goyakalu gigleretyawaka kamruta, ga wa yine gigleretyawaka koxa.

¹ Pamole pamyo walapu girukotlewawatinitka Tiweryo Susa, Ponsyo Pilato girukotlewata Gotesretaya. Ga wa Girore girukotlewata Kalilesretaya. Ga wa repuru Wilipi girukotlewata Gitorisretaya ga wa Trakonitesretaya. Ga wa Lisani girukotlewata Gawilinisretaya. ² Sasertotene git-srukatenet potu rixanatinna Ganasu ga wa Kaygwasu, Goyakalu tokanu ginyegitlu Gwa, Sakariya wgene, yineru mwiyawakanuya. ³ Psoluko Gorta Gapgasretchijne yamta. Runkakletananumtlu katlupirana ren-shinikanutinripna yine, ga wa kaspukmukochiretkolupna. ⁴ Wane rixa chinyongatyawaka Gisayiya tokanchi geneklewatachri kirukate:

Yineru mwiyawakanu sablewatayachri tokanu:

Galpokatanru Gitsrukaachi gatnugapote.

Mpotukatanru gigapkaka.

⁵ Pejnuruko magkachpalkaka tsepotkalurupni.

*Pejnuruko magkamriji ga wa mturu magka
patenkaklutkalurupni.*

Ga wa katpagapkakalu potukatgapotkalurupni.

Ga wa kamlojgapolu pgayamta rixgapotko.

⁶ *Ga wa pejnuruko yineru
getanru gognewatikaluru Goyakalunu.*

⁷ Ga wa Gwa wane chinna gixolune yine gishpakamtachine wale katyapna, “Gimnu pixkalungi. ¿Katu ginkakgi gasukyegityawaklu Goyakalu jgekanupa? ⁸ Giyagni gkamrutanru genshinikanrewlu gimuknu kamrure. Gi wa gyinuwaka wane chinkakletanu, ‘Waneywu wutsrukati Gawrani.’ Gi rixanu gita wane chingi, Goyakalu gimkata gipgu-jewnakakletanna Gawraklopishanemka tyekaka sotlukakaya. ⁹ Xani koxa gagmunasko rapokatka gepchi. Pejnuruko gagmuna kiglejiru mwanutu kayikalurni. Xirnachri ruknookona. Waneko pixka rixko yineru kigleru kamrurchi ma kamrutkanupa.”

¿Klu wkamrutanu?

¹⁰ Ga wa gixolune yine gepomgalu. Wane chinruna, “Giyagni ¿klu wkamrutanu?”

¹¹ Rugita Gwa. Wane chinna, “Wa gezi mkachri waneyalutu, renekanru waneyamigjetu. Ga wa nikchi waneyalutu waneko pixka rixanu.”

¹² Runkoxna gjigawenutachine katikolupna. Wane chinruna, “Yimak-lewatachri, ¿klu wkamrutanu?”

¹³ Wale wane chinna, “Gi wa gitaakaluru pnu te gjiganu.”

¹⁴ Solalone koxa gepomgalu. Wane chinruna, “¿Ga wa wixa klu wkamrutanu?”

Wane chinna wanna, “Gi satuna mpiiakakanu sroschi gjiginriya. Gi koxa gapatlewatanu. Mpoyagnutanru gwenutikolu.”

Gwa pnu te muchkonurutu

¹⁵ Kagwakanatna yine. Pejnuruneko rajiyna gishinikanuwyegitlu Gwa, gikta Kristoni. ¹⁶ Pejnuruneko rugita Gwa. Wane chinna, “Gita galikakni katgi gonuya. Ga wa runa gita pnu te muchkonurutu. Gi wa gita gimuluni nkoshpirokayaplu yoshmaklejixitsa. Wale katangi Giwekkaluru Kpashiriya ga wa xirnachriya. ¹⁷ Ruplokapre gimyo gwa. Triko powratpotutanru giylakaajetikowaka. Rapatjetanru triknejrumretyawakaplu, ga wa yoxikanru gichicha xirniywaka gike rixiniko

muwnakatupa. Waneko pixka rixanunna yinepni. Genshinikanutachine rumretanu, ga wa menshinikanutkane xirnachri ruknokanu.”¹⁸ Giyagni gixo giykolu ga wa pimripirana giykolu kigleru galikakni runkakletna yine.

Yoshmaakaluru Gwa

¹⁹ Giyagni Gwa gjretlu Girore pasreta girukotlewatychri wa Giroryana repuru Wilipi gnunro chinanu, ga wa pejnuruko mugletu kamrutanru Girore chinanu. ²⁰ Pejnuruko tyekaka pnute potu rixyatka. Yoshmakikowaka rushyayegitlu Gwa.

Geso katka

²¹ Ma yoshmaakonuwa Gwa wane rixatka. Pejnuruneko yine katkatka, ga wa Geso koxa katkatka. Ga wa ragjigognetini tengogne kotpuuka. ²² Wale yegi Giwekkaluru Kpashiri gjrukakta, kamanem-nuru. Motkoko pixka rixmanemta. Waneylu tokanchi tengogneya wane chinachri, “Pixni Noturyi nalukanruyi. Pixa gigletanshinikanutno.”

²³ Waleko Geso mapamole walapustsitka. Gosi wgene kagwakikaluru.

Geso gitrukatenni giwaakaka

²⁴ Ga wa Gosni wa Gili wgene. Walenwa Mata wgene.

Walenwa Rewi wgene. Walenwa Melchi wgene.

Walenwa Ganasu wgene. Walenwa Gosi wgene.

²⁵ Walenwa Matati wgene. Walenwa Gamo wgene.

Walenwa Nawomo wgene. Walenwa Gesli wgene.

Walenwa Naaka wgene.

²⁶ Walenwa Mati wgene.

Walenwa Matati wgene. Walenwa Simi wgene.

Walenwa Gosi wgene. Walenwa Gota wgene.

²⁷ Walenwa Gowana wgene. Walenwa Resa wgene.

Walenwa Sorowawil wgene. Walenwa Salatili wgene.

Walenwa Neri wgene.

²⁸ Walenwa Melchi wgene.

Walenwa Gawti wgene. Walenwa Kosami wgene.

Walenwa Gelmotami wgene. Walenwa Geri wgene.

²⁹ Walenwa Geso wgene. Walenwa Giliyase wgene.

Walenwa Goreyi wgene. Walenwa Matati wgene.

Walenwa Rewi wgene.

³⁰ Walenwa Simo wgene.

Walenwa Gota wgene. Walenwa Gosi wgene.

Walenwa Gonani wgene. Walenwa Giliyachi wgene.

³¹ Walenwa Meleya wgene. Walenwa Maynani wgene.

Walenwa Nata wgene. Walenwa Tawi wgene.

³² Walenwa Gesi wgene. Walenwa Gowe wgene.

Walenwa Poosi wgene. Walenwa Salmo wgene.

Walenwa Naasoni wgene.

³³ Walenwa Gaminata wgene.

Walenwa Gatni wgene.

Walenwa Pare wgene. Walenwa Gota wgene.

³⁴ Walenwa Gakowo wgene.

Walenwa Gisaaka wgene. Walenwa Gawra wgene.

Walenwa Tara wgene. Walenwa Nachori wgene.

³⁵ Walenwa Sarochi wgene. Walenwa Rakawo wgene.

Walenwa Paleka wgene. Walenwa Gewre wgene.

Walenwa Sala wgene.

³⁶ Walenwa Kaanani wgene.

Walenwa Garpaksa wgene. Walenwa Seme wgene.

Walenwa Nowe wgene. Walenwa Lamechi wgene.

³⁷ Walenwa Matosala wgene.

Walenwa Genochi wgene.

Walenwa Gare wgene.

Walenwa Malereri wgene.

Walenwa Kaanani wgene.

³⁸ Walenwa Genoso wgene.

Walenwa Seti wgene.

Walenwa Gata wgene.

Walenwa Goyakalu wgene.

4

Geso yantaletka

¹ Ga wa Geso Gorta satokyatka. Giwekikaluru Kpashiri gwaga-jitanrupotni. Yineru mwiyawakanu raniika Giwekikaluru chinanu.

² Gepkoxamkojmolgogne tsru kamchi yantaletlu. Gike nika wale-gognekaka. Ruknoogognetinitka, nachneru.

³ Giyagni tsru kamchi wane chinru, “Goyakalu Wgene pixinipa, wane pchinanru tye sotlu jimapro rixinwa.”

⁴ Geso gigitlu, “Wane chinyongayegitkalurutkani: *Gi wa niikalurupje ruwekyayineru.*”

⁵ Tenolu potu magka raniklu. Pshinitsonuji rekakgitlu pejnuruko pogirewatyawaakaka psolchijiko. ⁶ Tsru kamchi wane chinru, “Nutanakanyi tye ptowruko chinanu. Ptowruko pogirewle nenekanyi. Gi rixanu gita samyookalurni, ga wa katukta naluka nenekanru. ⁷ Wa pyoptsojityegitinipno pejnuruko pixanpatkani.”

⁸ Geso gigitlu, wane chinru, “Yonatkalurutkani:

Gitsrukaachi Poyakalute pyoptsojityegitanu.

Walepje pkamrurewyegitanu.”

⁹ Giyagni Gerosale raniklu. Kpashiwakapji gwachri tenoptaji potu rutaklu. Wane chinru, “Goyakalu Wgene pchininipa, gewi pakaxikamtini.

¹⁰ Gi rixanu wane chinyongayegitkalurutkani:

Gitowrene towutyegitanyi wanna girukotyapyi.

¹¹ Ga wa:

Kashichanyina gimyoyna,

gi pagogneko sotlu putspejxitinripa.”

¹² Geso gigital. Wane chinru, “Kapiranalutkani: *Gi pyantaletanru Gitsrukaachi Poyakalute.*”

¹³ Rali yantaletletinitkalu pejnuruko yantaletlewuya, Wale yegi yi-yatka tsru kamchi. Wanepshini retashatlu.

Geso yinuwaka kamrurewleta

¹⁴ Ga wa Giwekikaluru giyakleyma satokatka Geso. Kalile yatka. Psolchijiko walesreta pogiwapiranatyatka. ¹⁵ Wanna ginkaklewawak-lepjikaka runkaklewaty. Gimbalwutkalurni pejnuruneyako.

Nasare giknokikaluru Geso

¹⁶ Nasare yatka, wa tseruwakikwaka. Rixjetyawaka gapnanutikalur-gogne jigloketlu ginkaklewawakapji. Palna. Retyongata. ¹⁷ Tokanchi geneklewatachri Gisayiya kirukate reneeka. Koprakatkalo kiruka. Ruk-shiklu wane china yongatyawaka:

¹⁸ *Gita rawa Gitsrukaachinu Giwekikaluru.*

Gi rixanu Wale tsomitno

*Kiglerpotunaru Tokanchi nenekyapna
kwamonurune.*

*Wale yokanatno kashikanotkalune yegi
nunkakletyaplu gishpakkolupirana.*

Ga wa maygalene yegi, gimrekgalupirana.

Nkoshpakyapna kapsakletkalune.

¹⁹ *Nunkakletyaplu Gitsrukaachi
gimutlewlle walapute.*

²⁰ Saprurutatkalo kiruka. Kamrurewatachri renekatkalo. Tupalatka. Pejnuruneko ginkaklewawakapji gwanatachine yopukgapotutlu. ²¹ Yinuwaka wane chinretna, “Xawakni poyagkaakatka tye Tokanchi Yonatkaluru gixa jemanu.”

²² Pejnuruneko pogitlu. Ruglajyegitluna rumutlewlle tokanuya, wa yanumatinri. Wanna wane china, “¿Gi ge Gosi wgenekni wa Tye?”

²³ Wane chinna Geso, “Pejnurunekgi gixa tye yapkaklu nchinanno, Kpinrewakleru, putuukakinwa pixnanuko. Klunerukta wyijnakpiranyegitanru Kapernawo kamrutikaluruya, gewi koxa puchijneya pkamrutinri.”

²⁴ Wane china, “Galikakni wane nchingi, gi satuna tokanchi geneklewatachri galuukalurni gichijneya. ²⁵ Galikakni wane nchingi, Giliyaklunanu tengogne gishyatkalurunanni. Mapa walapu ga wa patsrujire ksru rushyanatka, ga wa tsru nachinanni psolchijneko. Waleklu gi gepikananna gipnagnurutachrone Gisrayilchijneya. ²⁶ Seyni gi satona wanna yegi yokanatka Giliya, seyni Sarepta Pokchi, Sitosreta yokanatka, sato suxo gipnagnurutachro yegi. ²⁷ Giliseyo tokanchi geneklewatachriklunanu gi gepikananna gjirgitutachrine Gisrayilchijne gwachine. Seyni gi satuna wa nyi powratka. Ga wa Naama galikakni Suri gajeru powratka.”

²⁸ Giyagni pejnuruneko ginkaklewawakapji gwachine ramewnapotutna, tyepirana yijnakotinna. ²⁹ Palnamtna. Pokchi malekate ranikluna. Pokchi magkatetajgapotuko ranikluna, yotkakyapmakluna gitskata. ³⁰ Seyni Wale wanna ganikajite yapamta. Yatka.

Jeji kamchi waneyalutu

³¹ Yopikamtatka. Kapernawo yatka, Kalilesreta gajeru pokchi. Gapnanutikalurgognekaka runkakaklewjeta. ³² Runkaklewle koglajejetna, gi rixanu tsru gitaaikaluru tokanni.

³³ Ginkaklewawakapji waneru satu jeji kamchi puchotlewatachri waneyalutu. Wale tsru sable gixa. ³⁴ Wane china, “¡Ya! ¿Gi pixannatkawu Geso Nasare gajeru? ¿Puna pumtukpotutapyapwu? Numatyi katyi Pixa Kpashiryi Goyakalunu.”

³⁵ Geso chigetjetlu. Wane china, “Pochkepyi. Pushpakanutka waleya.” Giyagni wa kamchi ganikajitskalaya yawnakaklu. Wale rushpakamty-atka. Gi wa rumtukamtlu.

³⁶ Tsru giglajru rixna pejnruruneko. Wannakakluko giynumsakaka. Wane chinkakna, “*¿Klu tokanchinwa tye, gi rixanu tsru gitaakaluru ga wa kgiyaklewaklerni rixa yokanretna kamchine puchotlewatachine? Rushpakamtna.*” ³⁷ Pogita piranamtkatka psoluko walesreta sajrukleya.

Geso gituukaklo Petro gimajiro

³⁸ Palnamta Geso. Ginkaklewawakapji iyiyatka. Simopji jigloka. Simo gimajirni tsru pachwalu kashichanro. Wala chinanu ragjiltuna. ³⁹ Walastsi tunwata. Chigetjetlu pachwalu. Kaspukatkalo pachwalu. Waneklu tpalnamtatka. Tupxakatkana.

Rumxikinitka tkachi, gixolune gituukaaka

⁴⁰ Wa rumxikinitka tkachi, pejnruruneko yayixmoletachine ga wa pimrine yayixachine waneyalune, satumnunanuka gagijewnalkakaya ranikyegitluna. Satkaka rutakamyogogota. Rutuukakna. ⁴¹ Kamchi gishpakyegitna gi gepiko koxa. Saplewamtachine wane china saplemtna, “Pixni Goyakalu Wgenyi.”

Seyni rujretna. Gi retasha yanumsaletanna tyepirankakaya, gi rixanu rumatluna Walenwa Kristo.

Runkaklewananumtya Geso

⁴² Gogi rixinikta rushpkamta. Yineru mwiyawakanu ya. Ga wa gixolune yine gjggal. Yayegitluna. Chipetmkluna wa wanna yegi ma yinitipachi. ⁴³ Seyni Wale wane chinna, “Numkata papokchikaka Kiglerpotunau Tokanchi ginkaklewletya, Goyakalu pogirewatyawakapirana. Gi rixanu wale chinanukni nyokanatka.” ⁴⁴ Ginkaklewawakapjikakaya runkaklewananumtya Gotechijneya.

5

Gixo potu shimni sajiika ruyakleya

¹ Wane rixatka. Genesare Powgawnaga rawanata. Gixolune yine gachpaklu, Goyakalu tokanu yijnakotinripna. ² Retlo gepi kanawa, gipowgawnaga gwanatachro. Chalugjetachine gitspakamtanrotka. Rerkachalnetna. ³ Sato kanawa rupteka, Simo kanawate. Simo ragjita ganikajgayaka ranikyaplu. Kanawa tuplata. Runkaklewyegitna gixolune yine.

⁴ Rutuka ginkaklewletinitka, wane chinru Simo, “Tengawaka gyanu. Giknokchalnetanu shima gkashichinripa.”

⁵ Simo gigitlu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, psolytechnoko wkamrurewpotuta. Giketsotaaji wkashichana. Seyni Pixa tokanu chinanu, wuknokanru chalu.”

⁶ Wane rixinikana gixo potu shimni sajikna. Ruskatana chalnenina.

⁷ Rupxaalunna repnomyoyegitna wa sato kanawa gwanatachne wa rupxakapyapna. Runna. Gepi kanawa tsepotna. Wane tixa gimxiklepotutana kanawni. ⁸ Wa Simo Petro getinitkalu, Gesosoji rapokamta Petro. Wane china, “Puxrikyegitanno, Gitsrukaachi. Gi rixanu gitni jejno kmukochirerno.”

⁹ Gi rixanu ruglajpotutana ga wa pejnruruneko waleymalune gixoluro shima chinanu wa kashichanrona. ¹⁰ Waneko pixka rixna Gakowo ga wa Gwa, Sewereyo wgenene, wa Simo gipxaalune.

Ga wa Geso wane chinru Simo, “Gi pikani. Xaniyakawa kyinegaklerpatkayi.”

¹¹ Chiji kosepowamtatkalona kanawkaka. Pejnuruko ruknokamatkana. Romkagitatkaluna.

Geso gituukaklu gjirgitutachri

¹² Wane rixatka. Satu pokchi rawanatini, waneru satu jeji gjirgitutachripotuna. Geso reta. Ÿoptsojityegitlu. Chiji yonogita. Ragjitlu. Wane chinru, "Gitsrukaachi, palukiniplu pumkata powratletanunno."

¹³ Giyagni romyokyegitlu. Kamruklu. Wane chinru, "Naluklu. Powrapatkayi." Wanekluyakawa gjirgitlu gitukyegitatkalu wale.

¹⁴ Ga wa Geso gjiretakalu gi satuna runkakinripa, seyni, "Pyanu," chinru. "Sasertote pekakgitapinwa. Penekashatanru powranuya wa Moysisi yokanatanru. Walepni nupgijitatjeru wanna chinanu."

¹⁵ Seyni pnute pogitka Walepirana. Giyagni gixolune yine gapatyegitlu wa yijnakotyapluna, wa rutuukakikolupna yayixleyna. ¹⁶ Seyni Wale gixrikamta. Yineru mwiyawakanu ya. Wāne ragjigognetya.

Geso gituukaklu giktegachri

¹⁷ Pagogne wane rixatka. Wale ginkaklewanata. Wane tuplanatna Gwariseyone ga wa Tokanchi Yukanatkaluru yimaklewatachine. Wanna papokchimmununuka ruyakatyana, Kalilesreta, Gotesreta, ga wa Gerosale koxa. Waneru Gitsrukaachi giyakle rutuukakyapna. ¹⁸ Giyagni pimrine jejine ganiklu satu jeji gijkekoya. Walenwa giktegachri. Rujgaluna wa gitoko yoshmakletanruna, Gesostsi rutakyapluna. ¹⁹ Gi rukshikluna gi rixpoko yoshmakletluna gixolune yine chinanu. Panchi gogo ratskotatkana. Washreswa jijrukyaluna gijkekoya. Ganikaji Gesostsi rutakluna. ²⁰ Geso getlu wanna galixle. Wane china, "Jeji, pmukochirkaka kaspuukatkayi."

²¹ Giyagni wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone yinuwaka yan-shinikanretna. Wane chinna, "¿Gi gixachrinwa Tye wa mupashiregnuchi china yanumsaleta? ¿Katu gimkata kaspukmukochiirewleta? Sat-upjeru, Goyakalupje."

²² Giyagni Geso gimata wane rixanshikanutinrina. Rugita. Wane chinna, ²³ "¿Klu chinanu wane gixanshikanuta tyekaka wa gajiya? ¿Girni wa myapretpotu, wane chinyalu giktegachri, 'Wa pmukochirkaka kaspuukatkayi,' ga wa wane chinyalu, 'Pyotunotanu. Pyanutka?'" ²⁴ Wa gimatayaplu wa Gita Yineru Wgenno gitaaikalurno tye chijiya kaspukmukochirewletachripa," wane chinru giktegachri, "Pixa wane nchina, Pyotunotanu. Pkoschekjekomtanu. Pyanutka pupji."

²⁵ Waneklu yotonmtatka wa pejnurune wanna getanu. Koscheklu ruklugaratyawakamta. Gipji yatka. Rumalwumtlu Goyakalu.

²⁶ Pejnurunniko giglajitana, ga wa rumalwutluna Goyakalu. Tsru piklu rixna. Wane chinna, "Koglajlewatachri weta xawakni."

Rewi tomgaka

²⁷ Wanepnute rushpakamta. Retlu satu gjigawenutachri. Rewi gi-wakatletachri, gjigawenutikwaka tuplanatachri. Wane chinru, "Pomkagitanno."

²⁸ Ruknokamtlu pejnurkakako. Palnamta. Romkagitatkalu.

Gjigawenutachine rumnika Geso

²⁹ Rewi tsru nachnewlu kamruta gipjiya. Gi gepikna wane gjigawenutachine ga wa pimrine koxa wannayma tuplanatachine nikikowakaya.

³⁰ Gwariseyone ga wa yonchikgaprenna kegemgana Geso yimaklenyegeiya. Wane chinna, “¿Gi rixatka wa wannayma nika, rura, wanna gijgawenutachine, wanna kmukochirerune?”

³¹ Rugita Geso. Wane chinna, “Wa gichkolune gi galuklu kpinrewakleru, seyni yayixachine galuklu. ³² Gi wa nuna ntomgiyapna poyagkachine seyni wanna kmukochirerune ntomginripni renshinikanutin-ripna.”

Gogajirewlupirana repomgana

³³ Giyagni wanna wane chinru, “Wa Gwa yimaklene gogajirewata gixo kata ga wa ragjigognetkoxna. Waneko pixka rixna wa Gwariseyone yimaklene. Ga wa Pixa yimaklene nikna ga wa rurna.”

³⁴ Wane chinna Geso, “Gi rumkata gogajirewletna kashimyolu getachine, wanna yegi rawinikopshini gnumrowatachri, xani pixka Gita gimwakopshinna nyimaklene. ³⁵ Runinpatka pagogne wa gnumrowatachri konikolgognepatka wannaya. Waneklugogne rogajirewatanna wanna.”

³⁶ Yapkaklu koxa runkakna. Wane china, “Gikena gamatlu gerotsama wa mkachritsole. Wane rixkoklunu wa gerotsama suskaktsoletlu. Gi koxa pixkakakluni gitsole ga wa gerotsamayma. ³⁷ Gikena giyokgatlu winga gerotu tsapkaka tsrutssoleji. Wane rixkoklunutka winga gerotu suskakanru tsapkakni. Tuyokgata wino. Tsapkaka salewna. ³⁸ Seyni wa winga gerotu tsapa gerotu tuyokgatka. ³⁹ Gi satuna kapokotga girachri galuklu gerotga. Gi rixanu wane china, ‘Kapokotga galikaka kiglepotlu.’”

6

Gapnanutikalurgogne yimaklene sustakagwumtlu gitaklugu

¹ Wane rixatka. Sana yapanatna Gesoyma gapnanutikalurgogne. Ga wa yimaklene sustakagwumtluna gitaklugu. Gimyoyna jipekamluna. Nikamluna. ² Pimrine Gwariseyone wane china, “¿Klu chinanu wane rixna gapnanutikalurgogne wa ginanshichkalurgogne?”

³ Rugita Geso. Wane chinna, “¿Gi ge pagogne getyongapiranyegitlu Tawi kamrutanru wa nachichini wale ga wa waleymalune koxa? ⁴ Gi rixpoko jiglokletlu Goyakalupji. Jimaprokaka gekakgitkalurkaka koscheka. Niklu. Ga wa waleymalune koxa reneka. Walenwa ginanshichkaluru niklu. Sasertotenepje nikanruni.”

⁵ Wane chinna, “Gapnanutikalurgogne koxa Gitsrukatzno Gita wa Yineru Wgenno.”

Jeji giprigamyotachri

⁶ Wane rixa koxa satu gapnanutikalurgogne. Ginkaklewakapji jigloka. Wane runkaklewaty. Wane rawanata satu jeji potuklemyo giprigamyotachri. ⁷ Giruktatluna yonchikgapine ga wa Gwariseyone, wa gapnanutikalurgogne rutuukaklewjetinri. Rujgaluna wa jigyegityapluna. ⁸ Seyni Wale gimatl yanshinikanutanruna. Wane chinru wa jeji giprigamyotachri, “Pyotunotanu. Ganikaji ptunwatanu.”

Giyagni yotunomtakta. Ganikaji tunwata. ⁹ Giyagni Geso wane chinna, “Nepomgangi, ¿girni wa gapnanutikalurgogne muklukanutu kamrutkalurupa, waka kiglerge waka gektutlege? ¿Gognetkaklurge giweklu waka giylalu?”

¹⁰ Geso geknokyegitna pejnuruneko. Wane chinru, "Pomyokanu." Wane rixa. Ruglewamytatka. ¹¹ Seprolokpotutatkana. Yanumsayegkakna wannakakluko gi rixpokotanruna Geso.

Wa pamole gepi tsomitka

¹² Wane rixatka walegognekaka. Magka ya. Ragjigognetapa. Psolu yechnoko ruynumatlu Goyakalu. ¹³ Gogi rixinikta, tomgana yimaklene. Tsomitna pamole gepi wanna. Yokanatanune chinkoxna. ¹⁴ Wa Simo. Wale rutakgiwakata Petro. Ga wa repuru Gantirishi, ga wa Santiyako, ga wa Gwa, ga wa Wilipi, ga wa Wartolo. ¹⁵ Ga wa Matiyo, ga wa Tomasu, ga wa Santiyako, Galgwneyo wgene, ga wa Simo wa Muchkopiranawatachri chinkaluru. ¹⁶ Ga wa Gota, Santiyako wgene. Ga wa Gota Giskaryote. Walenwa samyokjerupa.

Gimta chiji runkaklewaty

¹⁷ Wannayma yopikatka. Wa gimta chiji rawna ga wa gixolune yimaklene ga wa gixolune potu yine, psoluko Gotesreta gajene, ga wa Gerosale gajene, ga wa tsru wenustsi Tiro ga wa Sitosreta gajene. ¹⁸ Runna yijnakotyapluna, ga wa ragijewnalna rutuukakikolupna. Ga wa kamchine puchotlewatachne kojwakanunena gituukaakalunetkani. ¹⁹ Pejnuruneko gixolune yine galuka kamrukletlu Geso, gi rixanu Waleywa rushpaka giyaklu. Pejnuruneko rutuukaka.

Giglenshnikanyegitimkolu ga wa "igi waneni!" chinyegitimkolu

²⁰ Tunogyegitna yimaklene. Wane china:

Giglenshnikanyegitkalungi kwamonurungi,
gi rixanu gixanni Goyakalu pogirewatyawaka.

²¹ Giglenshnikanyegitkalungi xani nachichachingi,
gi rixanu jinanurunepgi.

Giglenshnikanyegitkalungi chiyagatachingi xani,
gi rixanu gitsolguwatachneepgi.

²² "Giglenshnikanyegitkalunepgi wa yine gayegixinipgi, ga wa ruxrikyegitinipgina, ga wa yangnipgina, ga wa ma maluka yijnaklegiwakinipgina wa mugletu pixka, Gita wa Yineru Wgenno chinanupa.

²³ "Walgotne gimuwtachineepgi. Giptetanu gimuwleya. Gi rixanu tsrupotni gapnutikolupa tengogneya. Gi rixanu tokanchi geneklewatachne wane gixka rutsrukatiyni.

²⁴ Seyni ¡gi wanengi gixa ponikolungi!
gi rixanu waneyatkagi psoluko gimnanukikolu.

²⁵ ¡Gi wanengi gixa jinanurungi xani!

gi rixanu nachichachingepgi.

¡Gi wanengi gixa xawakni gitsolguwatachingi!
gi rixanu wamonuswatachneepgi, chiyagatachingepgi.

²⁶ "¡Gi wanengi gixa wa pejnuruneko yine kiglerune chinanungi! gi rixanu tokanchi geneklewatachne mijjene wane gixka rutsrukateniyna.

"Gishinikanna gkamnixjene," china Geso

²⁷ "Seyni wane nchingi gixa, yijnakotachingi, gishinikanna gkamnixjene. Kigle getle gixanna gayegixjene. ²⁸ Gagjitanru Goyakalu

ruglenshinikanyegitanna gkamakpiratjene. Gagjigogneyegitanna gek-tutetjene.²⁹ Ga wa puptagojitjeru pasretgoji koxa penekanru. Ga wa pkonpatatjeru gi wa pumkalu koxa pchipetinri.³⁰ Katukta gagitintipyi, penekanru. Ga wa wane pixle konachripa, gi wa psatkakjixanru.³¹ Gikta gixpoko galuka gixkota gixa wa yineya, waneko pixka pixanna wanna.

³² “Gi rixanu wa gishinikjene gishinikinipa, ¿kluneruya mpoyagnutiko? Gi rixanu kmukochirewaklerune koxa gishinikna wa rushinikjenna. ³³ Ga wa kigle getle gixinipna wa kigle getle gixjene, ¿kluneruya mpoyagnutiko? Gi rixanu kmukochirewaklerune waneko pixka gixa. ³⁴ Wa nserojiprojite genekinna wa gkagwaka nsatkakletjenepa wane pejnupotuko, ¿kluneruya mpoyagnutiko? Wa kmukochirewaklerune koxa sroschi genekjetna wa wane pejnu kagwaka satkakjenepa. ³⁵ Seyni gishinikanna gkamnixjene. Kigle getle gixanna. Nserojiprojite genekanu mkagwaka satkakletkoto. Tsru potu gapnutikolupa. Teno potu Gajeru wgenenepgi. Gi rixanu retwamonutna wa poyagnu mchinkane ga wa muglene. ³⁶ Kgetwamonuklerunepgi, Giru pixka kgetwamonuklerni Wale.

Gi wa kgiklukanuru nchinanru satu

³⁷ “Gi gitakyagoklewanatu, gma mutakyagokikotkoxapgi gixa. Gi wa kgiklukanuru nchinanru satu, wa gixa koxa kgiklukanurune gma chinikotkoxapa gixa. Gkaspukinna pimrime, gixa koxa kaspukikalunepgi. ³⁸ Geneklewashatanu, ga wa gixa koxa genekashatko. Yagotkaluru pnu, salyatkaluru, yoshkishkitkaluru, yomitachrinatka yine genekangi. Wa yantapi gixa yantajetinri, walako gyantatiko.”

³⁹ Satu yapkaklu runkakna. “¿Rumkatge maygaletu kosekletlu maygaletu? ¿Gi ge kapna rumujruukakanna? ⁴⁰ Yimaklechi gi wa tsrunwa yimaklewatachri pnu. Seyni galpokotkaluru yimakjeruko pixka rix-anu.

⁴¹ “¿Klu chinanu petlu kapopejiru pumoleygale gwachri, ga wa puy-galeko gwachri kaknalu gi peta? ⁴² ¿Gi pchinru pumole, ‘Gichikaka. Nwanruchi puygale gajeru kapopejiru?’ Gi petlu wa puygale gwaknat-achri. Sanowashatachriyi. Muchinanu gapka puknokanruchi kaknalu puygale gajeru. Waneklu petpotutanutkalu puknokyaplu pumoleygale gwachri kapopejiru.

Gijiya rumatika satkaka gagmuna

⁴³ “Gi rixanu maleshlu kigleru gagmuna muglejiwletu. Maleshkoxlu mugletu gagmuna kiglejiwleru. ⁴⁴ Gi rixanu gijiya rumatika satkaka gagmuna. Gi rixanu gi wa kawshipiri tjirgika gikersagi. Gikoxa kawshiri tjirgika gowaji. ⁴⁵ Kigleru yineru raji ponikowle kigleru, kiglekakalu koshpakya. Mugletu yineru ponikowle mugletu mugletkaka koshpakya. Gi rixanu gixo potu rajgajeru yanumsatya ginamaya.

Goyakalu tokanu yijnakotachri

⁴⁶ “¿Klu chinanu wane nchinno, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi,’ Ga wa gi wa nchinyawakgi gkamruta? ⁴⁷ Girukokta nunyegitjeru, wa ntokanu yijnakotachri ga wa wane rixlu, nekakgitangi giru pixka rixa. ⁴⁸ Jeji pixkalutni kamrupjitatichri. Wale jitotlu. Teno rixlu. Sotlumta gogo ruglepokotlu. Rapompotutini wenu, yoshkigamtlu walepji. Gi rumkata kowjewjeretlu, gi rixanu ginglepokotikwaka rutaaka. ⁴⁹ Giyagni girukokta yijnakotlu gi wane rixa, jeji pixkalutu kamrupjitatichri. Mshikowakanu chiji rutaklu muglepokotikowakanu chiji. Yoshkigamtlu gonu. Waneklu yawnamatnatka. Tsru yawnalu rixana walepji.”

7

Geso gituukaklu satu ksolaloteru wayegreru

¹ Wa rali ginkakletinitka pejnuruko tokanu ga wa yine yijnakotlu. Giyagni Kapernawo yatka. ² Satu ksolaloteru wayegreru ralukanru potu yayixyana. Rupnakastsinatkani. ³ Yijnakpiranyegitlu Geso. Goteyone tsrutene yakanata Wale yegi. Ragijixlu rutskalatyaplu wayegreru. ⁴ Rapyegitinitkaluna Geso, ragipotutluna. Wane chinruna, “Rumukluni wale wane rixikolupa. ⁵ Gi rixanu rushinikanerutwu. Wale kamrupjijixlu wunkaklewawaklepji.” ⁶ Geso wannayma wane ya. Seyni gi gowukatkalu gipji, ksolaloteru yokanyegitlu rumatletanune. Wane chinruna, “Gi pkojwakinwa, Gitsrukaachi. Gi rixanu gi numukluyi wa nopji washrempuko pjiglokinripa. ⁷ Tye chinanu koxa gi wa numukluyi netyayi wa nyayegityapyi. Seyni wane pchintokanushatanu. Nwayegreru gitukanutka. ⁸ Gi rixanu gita koxa jejno tsru gitaakalune rapukote gwachrino. Gita koxa solalone gitakika. Wane nchinru wa tye, ‘Pyanutka.’ Yatka. Satu wane nchina, ‘Punanu,’ Runa. Wane nchinru nwayegreru, ‘Pkamrutanru wa tye,’ Kamrutlu.”

⁹ Geso yijnakotinri, ruglajita waleya. Ruprotakyegitna. Wane chinna gixolune yine romkagijtene, “Galikaka wane nchingi, gi satuna Gisrayiline yegi nukshikyalu tye pixkalutu galixlewlu.”

¹⁰ Panchi satokinitkana wa yokanatkalune, retatkaluna wayegrechri gitukachritka.

Nayi gajero gipnagnurutachro wgene ruweekaka Geso

¹¹ Wanepnute wane rixatka. Pokchi yatka Nayi chinikowaka. Wallaymumnuna yimaklene ga wa gixolune yine. ¹² Pokchi gipgyaptotestsi rapokinitkana, maleka koshpaaka satu gipnachri satupjerutu toturu runro. Gipnagnurutachroni wala. Gixolune yine pokchi gajene gimotsatlo. ¹³ Wa Gitsrukaachi getinro, retwamonutlo. Wane chinro, “Gi pchiyagatanu.”

¹⁴ Kayegiklu. Kamruklu rukluguayawakamta. Ranikjene tunwata. Wane china, “Makluji, pixa wane nchina, pyotunotanu.” ¹⁵ Giyagni tuplata wa gipnapachritka. Yinuwaka yanumsaleta. Giyagni runro renekatkalu.

¹⁶ Giyagni pejnuruneko pikana. Rumalwutluna Goyakalu. Wane chinna, “Tsru tokanchi geneklewatachri Goyakalunu gipgujewnayegitwu. Goyakalu salwayegitna rayinerutene.” ¹⁷ Pogiwata tyepirana psolchijnepotuko Gotechijneya ga wa psolusretayako.

Gwa Katlewaklerutowrene yokanatkalune

¹⁸ Gwa yimaklene ginkaklu wa pejnuruko Walepirana. Giyagni Gwa tomsatna gepi yimaklene. ¹⁹ Gitsrukaachi yegi yokanatna. Wane chinjixlu, “*¿Pixlege wa ginachripyi, waka satlachi wkagwakanu?*”

²⁰ Giyagni wa jejine yayegitlu Wale. Wane chinruna, “Gwa Katlewakleru yokanatwu Pixa yegi. Wane chinjixwu, ‘*¿Pixlege wa ginachripyi, waka satlachi wkagwakanu?*’”

²¹ Wale pshinitsonu rutuukakna gixolune ragijewnalkakayna, ga wa salewnakakjerna, ga wa kamchineya. Ga wa gixo maygalene rumrek-gakakna. ²² Rugita Geso. Wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru Gwa getanrukakaya ga wa gyijnakotanrukakaya: Maygalenenanu getatka. Ga wa myankanenanu yanatka. Ga wa gjirgitunatachne powratkatka. Ga wa majnakonenanu jemashatatk. Ga wa gipnachine yotunkaaka. Ga wa kwamonurune yegi runkakletika Kiglerpotunanan Tokanchi. ²³ Giglenshini kanyegitkaluru mutspetkatu Gitaya.”

Geso gipgujtatyawaklu Gwa Katlewakleru

²⁴ Wa yinitkana wa Gwatomrene, Geso yinuwaka ginkakletna gixolune yine Gwapirana, “*¿Kluneru wa yineru mwiyawakanuwa getapa? ¿Satu katslu kannipgyalu kowshikanrurge?*” ²⁵ Seyni *¿kluneru getapa? ¿Satu jeji popchimkalurege gitakachri?* Gi rixanu pogirchinepji rawna wale potu mkachri ga wa popchimkalu gitakachine. ²⁶ Seyni *¿klu chinanu wane gya getletapa? ¿Satu tokanchi geneklewatachriregetapinripa?* Gigi, wane nchingi. Tokanchi geneklewatachri pnu. ²⁷ Gi rixanu walena wa yonpiranyegitkaluru:

Petanu. Gita yokanatlu notowreru Pixa penute.

Wale galpokotanru patnugapote Pixa penute.

²⁸ “Gi rixanu wane nchingi, maleshlu satu suxo gishpakyachri Gwa Katlewakleru pnu. Seyni wa mtserutu potu tengogne pogirewatywakaya tsruni wale pnu.”

²⁹ Giyagni pejnuruneko yine ga wa gjigawenutachne yijnakonatlu. Poyagkakachri chinruna Goyakalu, gi rixanu katkana Gwa katlewleya. ³⁰ Seyni wa Gwariseyone ga wa yonchikgapine ruknokluna Goyakalu gishinikyawaka wannayako, gi rixanu gi katkana waleya.

Mturune giputu tuplanatachne

³¹ Wane china Gitsrukaachi, “Giyagni *¿giru pixka nutakanna nyi gimuweekakgognenatachne? ¿Kluneru pixka rixna?*” ³² Mturune pixka, giputu tuplanatachne. Tomgakakna. Wane chinna:

Wtumlejyegitgi. Gi wa gansata gixa.

Wamonuswata gixa yegi.

Gi wa nchiyagata.

³³ “Gi rixanu runa Gwa Katlewakleru. Gi niklu jimapro. Gi ruuro winga. Wane nchina, ‘Kamchi waneylu.’” ³⁴ Nuna Gita Yineru Wgenno. Nikachrino ga wa girachrino. Wane nchina gixa, ‘Getanu. Satu jeji tsru nikalu. Winga kgirakleru. Gijgawenutachne ga wa kmukochirerune gipxaalu.’” ³⁵ Wa gimatkalewlu potukalu gekakgitka pejnuruneko wugenene chinanu.”

Simopji Gwariseyo rawanatini Geso

³⁶ Chanixlu satu Gwariseyo waleyma nikinripa. Giyagni Gwariseyopji jigloka. Nikjetikowaka tuplata. ³⁷ Wane tixa. Tsru pokchi wanero sato suxo kmukochirewaklero. Tumatinitka wa Gwariseyopji tuplanatini,

pastono pgamlugalo tanika.³⁸ Gitjimne twanata gjixistsi. Chiyaganata. Tyinuwaka gigakajixletlu toktegaya. Tojiwutsa tsheyityalu. Tamlujix-itlu. Ga wa tuyokgatlu wa pgamlugalo.

³⁹ Wa Gwariseyo getinri, wa tomgajeru wane china ginanwakaya, “Goyakalu tokanu geneklewatachri rixkamka wa tye, rumatanmaklo girni wa twu suxo ga wa gi pixkalotni wa kamrukjero. Kmukochirewak-lerni.”

⁴⁰ Giyagni rugita Geso. Wane chinru, “Simo. Satu tokanchi naluka ginkakletyi.”

Wale gigita, “Wane pchinanu, Yimaklewatachri,” china.

⁴¹ Wane china Geso, “Satu sroschi marnewatyachri waneylu gepi riwishkatjene. Satu riwishkatlu pamyo pachaproji. Ga wa satu, pamyomoleproj riwishkatlu.⁴² Maleshayna wa wenutyapluna. Giyagni kaspukyana gepiko. Giyagni ¿giru wa gepi rixinrina gishinikpotutlu?”

⁴³ Rugitlu Simo. Wane chinru, “Goo. Wale getko wa gixo potu kaspukikaluru.”

Giyagni wane chinru, “Wane potuko pchina gigleta.”

⁴⁴ Reknokyegitlo wa suxo. Wane chinru Simo, “Petlo twu suxo. Njiglokajityi. Gi penekno gonu nojixi chinanu. Seyni wa twu tugaklu nojixi toktegaya ga wa tojiwutsaya tsheyitlu.⁴⁵ Gi wa pamlutno. Seyni wa wala njiglokiniyakawa gi tkaspuka gamlujixletno.⁴⁶ Gi wa ringi puyokjiutno, seyni wa twu pgamlugalo tuyokjxitno.⁴⁷ Giyagni wane nchinyi, gixoluru tmukochire tkaspukika. Giyagni tushinikpotutno. Ga wa ptsotsotajiko kaspukikaluru ptsotsotaji rushiniklewata.”

⁴⁸ Wane chinro wala, “Pmukochirkaka pkaspukikatka.”

⁴⁹ Giyagni Waleyma tuplanatachine yinuwaka wane chinanshinikan-retna, “¿Gi gixachringe wa Tye, wa mukochri koxa kaspukachri?”

⁵⁰ Giyagni wane chinro suxo, “Palixle gognetkakyi. Pyanutka. Kiglen-shinikanpatkayi.”

8

Suxone, Geso gipxakachine

¹ Wanepnute wane rixatka. Papokchimnunanuka, tsru pokchi ga wa mturu pokchiya runkaklewananumta. Kiglerpotunaru Tokanchi runkakletananumta Goyakalu pogirewatyawakapirana. Ga wa pamole gepi Waleyma. ² Ga wa pimrone sxone gituukaakalune kamchineya ga wa yayixlukakaya. Mariya wa Maktala gajero chinkaluro. Walaya payokgipre kamchine giknokikaluro. ³ Ga wa Gwana, Chosa gnunro, Girore gitakanru, ga wa Sosana, ga wa pimrone gixo. Wanna gipxakna wane rixleyna.

Yapkaklu kgitaklewaklerupirana

⁴ Gixolune potu yine Waleyma papokchimnunanuka giyakatyachinni. Wale yegi yatkana. Wane china yapkakluya,

⁵ “Satu kgitaklewakleru gishpakamta. Kopalajtapa. Kopalajtini, pimriji gatnugapostsi gapokajita. Rakatooka. Ga wa teno yapachine koshi-chine niklokajitlu. ⁶ Pimriji sotlu gwiywaka gapokajita. Rupcheknimka. Ruprigana gi rixanu gi kgachijiyeginru. ⁷ Pimriji kona yegi gapokajita. Konaymananuko tseruwna. Ga wa kona kapotanatkalu. ⁸ Ga wa pimriji kiglewaka chiji rapokajita. Rupchekatka. Jiwatatka. Ruxolewnapotuta.”

Wane chininitkalu tyepirana, wane china sapleta, “¡Girukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu!”

Geso ginkakpokowakatlu yapkaklu kgitaklewaklerupirana

⁹ Yimaklene gepomgalu klunerni wa tye yapkaklu. ¹⁰ Wane china, “Gixa geneeka gimatyaplu giyogimanatkaluru Goyakalu pogirewatyawakapirana. Seyni wa pimrine, yapkakluya, *Wa retinna ma metkanupna.*

Ga wa jeminna ma mumatjeminitipna.

¹¹ “Ga wa tyenwa yapkaklu. Wa kajirujni wa Goyakalu tokanu. ¹² Ga ga wannanwa gatnugapostsi gwachine, wa yijnakotachine. Gowukshini runa tsru kamchi. Rajgajerna tokanchi konanna, ma malixinitipna, ma mognetkakikotupna. ¹³ Ga wa sotlu gwiywaka gwachine, wa yijnaktokanutinitkaluna, rumuwleyna yoptotluna tokanchi. Seyni gi wa waneyna gitskina. Wa pshinitsonu galixachinepa, wa yantaletlewlupapko gapokini ruxrikirrina. ¹⁴ Ga wa kona yegi gapokajitachine, wannanwa yijnakotachine. Wa wane yinina, kojwakanshinikanrukaka, ga wa ponikowlu, ga wa meyiwlukaka tye gwashluya kapotlu tokanchi. Gi wa jiwaitanatkana. ¹⁵ Ga wa kiglewaka chiji gapokajitachine, wannanwa potukgajirune, kigle gajirune. Yijnakotluna tokanchi. Kamrutmuna. Kashnantakgognenatinrina. Jiwaitinrina.”

Maleshlu wa yogimatkaluru ma mupgujetikotupa

¹⁶ “Gike yochpiklo katalo yantapistono yogimatyaplo, waka shechi rapukote rutakyaplo. Seyni wa katalo kgapi tutaako, wa jiglokachine getyaplu tpokamlanu. ¹⁷ Gi rixanu maleshlu wa yogimatkaluru ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko mumatkotupni ga wa mpogijetkotupni. ¹⁸ Xakoka wa gyijnakotanru. Gi rixanu wa waneyalutu reneeka. Ga wa waneyamigetu, waneyapgutlu konikona.”

Geso ginro ga wa repurune

¹⁹ Runro ginyegitlu ga wa repurune. Gi rumkata gapyegletluna gixo yine chinanu. ²⁰ Runkaaka. Wane chinruna, “Punro, pepurune maleka rawna. Raluka getletyina.”

²¹ Giyagni rugitna. Wane chinna, “Nunro ga wa nepurune wannanwa yijnaktokanutlu Goyakalu, ga wa kamrutmuna Wale chinyawaka.”

Geso gituukaklu kannipgyalu

²² Wane rixatka pagogne. Sato kanawa rupteka yimakleneyma. Wane chinna, “Tsru wenu wakanute gayanu.” Rutspegatkana.

²³ Koprugatinikopshinna Wale gimkamta. Ga wa yopyoka tsru kannipgyalu tsru wenuitya. Tuygajetlo kanawa. Kyowikolni. ²⁴ Yayegitluna Wale. Komyekluna. Wane chinruna, “Gitsrukaachi, Gitsrukaachi, wupnannatka.”

Giyagni yotunota. Chigetjetlu kannipgyalu ga wa gishpurga. Rutukatka. Mayegixgataa rixanatka. ²⁵ Wane chinna, “¿Ginakatkalu galixle?” Pikanna. Ruglajitanna.

Wane chinkakna wannakakluko, “¿Gi gixachrikoxnige wa Tye, wa kannipgyaluymawaka towuta ga wa gonu? Ga wa yijnakotka.”

Geso gituukaklu Geraseno kamchichachri

²⁶ Gerasenonechijne rutspakna. Walenwa Kalile wenne wakanute.
²⁷ Wa ruptekinitka kanawaya, yoptotaplu satu jeji pokchi gajeru, kamchine waneyalutu. Gowukshini potu mamkatunatka. Gi panchiko rawa, seyni yomlechi rawa. ²⁸ Wale getinri Geso, sablewata. Chiji rapokamta Walestsi. Tsruplaji rixa. Wane china sablewleta, “¿Gi pixanutkano Geso, Goyakalu teno potu Gajeru Wgene? Nagjityi gi wa psaletpotutanno.” ²⁹ Gi rixanu Wale yokanatatkalu kamchiya wa jeji rushpakinripatka. Gi rixanu gixkamatmaka kashichkatka. Rostutka. Yowumatsa rostutikamka. Ga wa supo yoshmakjixitka. Seyni sustonganru yowumatsni. Kamchi yokmentatlu yine mwiyawakanu yinripa.

³⁰ Geso gepomgalu, “¿Klu giwakyi?”

Wale wane china, “Gixoluru.” Gi rixanu gixo potu kamchine jigloklu wale.

³¹ Ragjtluna gitskata potu ma yinitipna. ³² Wanenanru magka gixoluru kochi. Nikanatna. Ragjtluna Wale yokanatyapna kamchine kochine jiglokinripna. Giyagni yokanatna. ³³ Giyagni jeji rushpakantryatkana kamchine. Kochine jiglokamtatkana. Gixoluru kochi gipjita gjirukya. Tsru wenu rapokanna. Wane ragyekyanna.

³⁴ Wa kochine girukotachine, wa retinitkaluna wane rixinitka, rasukamtna. Runkaklewatna tsru pokchiya, ga wa sana gajene koxa. ³⁵ Runatkana retapyapluna wane gixachritka. Ga wa Geso yegi yana. Retamluna wa jeji kamchine gishpakamtinritka. Tuplanatatkana wa Gesojixistsi. Kamkatkalu. Kanshinikanutkalu. Pikanna. ³⁶ Runkaklewatna wa getanatachine gi rixpoko gigletkotatka wa kamchitpachritka. ³⁷ Giyagni pejnuruneko gixolune Gerasenonesreta gajene gagjitu yinripatka wannayegiya gi rixanu tsru piklu rixanna. Wa Wale kanawa ruptekatka. Satokatka.

³⁸ Ga wa wale jeji wa kamchine gishpakinritka ragjitu Waleyma rixinripatka. Seyni Wale yokanatlu. Wane chinru, ³⁹ “Psatokanu. Pupji pyanutka. Punkakletanru Goyakalu gixyawakatkayi.” Wale yatka. Psolpokchiko runkakletamtyatkalu Geso gixyawakatkalu.

Gayro nshicho

⁴⁰ Wa Geso satokininitka kigle yoptole rixluna gixolune yine, gi rixanu pejnuruneko kagwakanatlu. ⁴¹ Rapoka satu jeji Gayro giwakatletachri. Walenwa ginkaklewawakapji gitsrukate. Gesojixistsi yoptsojitamta. Ragjitu gipji yinripa. ⁴² Gi rixanu waneylu satopjeroto rushicho. Wala pamole gepi walapu waneyatka. Tupnakastsinatkani.

Yanananumtiniwa gixolune yine gachpaku.

Sato suxo kamrukamkaptostsitaplu Geso

⁴³ Sato suxo gigragalewatachrona. Pamole gepi walapu gigragalewatachrona. Gixo kpinrewaklerune chinanu tnikatlewatanatka ptowruko walanuko tixinri. Gikena gimkata gituukakletanro. ⁴⁴ Gitjimne tyapamta. Tkamrukamkaptostsitaplu. Wanekluyakawa tutskikagra-gatata.

⁴⁵ Giyagni Geso wane china, “¿Katu kamrukapno?”

“Goo,” chinna pejnuruneko. Giyagni wane chinna Petro ga wa waley-malune, “Gitsrukaachi, gixolune yine gachpakyi ga wa kachinekyina.”

⁴⁶ Seyni Geso wane china, “Satu kamrukapno. Gi rixanu Gita gimata wa guyaklu gishpakamta Gityegiya.”

⁴⁷ Giyagni wa suxo getnawa gi wa tyogimatnawa, gitatachro gina. Tyoptsojityegitlu. Pejnuruneko getanu tunkakletnawa klu chinanu tkamruklu, ga wa wanekluyakawa tutukinritka.

⁴⁸ Wale wane chinro, “Wiwi, palixle gitskalakyi. Pyanu. Kiglen-shinikanpatkayi.”

Geso yotunkaklo Gayro nshicho

⁴⁹ Yanumsatiniwa Wale, ginkaklewawakapji gitsrukatepji runya satu. Wane china, “Pshichni tupnanatka. Gi pkojwakanutkalu Yimaklewachri.”

⁵⁰ Yijnakotinitkalu Geso, rugitlu. Wane chinru, “Gi pumyekanu. Palixashatanu. Ga wa tutskalganu.”

⁵¹ Panchi yatka. Gi satuna retasha jiglokleta Waleyma, seyni Petro ga wa Gwa ga wa Santiyako, ga wa mturo giru ga wa tunro wannapje.

⁵² Pejnuruneko chiyaganata, ga wa kegeknanuwatna. Wale wane china, “Gi nchiyagatanu. Gi wa tupna seyni tumkanata.”

⁵³ Ruxpiranatluna gi rixanu rumatna wa tupnirrinatka. ⁵⁴ Ga wa Wale kosemyotlo. Tomgalo. Wane china, “Mturo, pyotunotanutka.”

⁵⁵ Giyagni satokatka tuwekinri. Waneklu tyotunotatka. Renekjixatkalo tnikanru. ⁵⁶ Turune giglajinatachine. Wale gjiretna gi satuna ma munkakinitipna wa wane gixkalurutka.

9

Pamole gepi yokanatka

¹ Tomsatna pamole gepi yimaklene. Renekna giyaklu. Rutaakoxna wa rutuukakyapna satumnunanuka yayixlu, ga wa pejnuruneko kamchine chinanu. ² Yokanatna Goyakalu pogirewatyawaka runkakletinripna, ga wa rutuukaklewatinripna. ³ Wane chinna, “Gikena ganikanu wa gatnugapoya, gi wa kanojerchiko, gi wa tsapako, gi wa gnikanruko, gi wa sroschiko, gi wa gepimkaluko ganikanu. ⁴ Ginakakokta giiglokanu satu panchi, wane gwanu, ga wa wane gishpakamtinpotunanuko. ⁵ Wa pejnuruneko wa gma yoptotjenepa, gishpakamtinpatka wa wane pokchiya, giplokjiximtanu gistapjixipagi wa rumatikolupna.”

⁶ Giyagni rushpakamtna. Papokchimnunanuka yana. Runkakletluna Kiglerpotunanu Tokanchi. Pasretamnunanuka rutuukaklewatyana.

Gwa Katlewakleru gipnale

⁷ Giyagni Girore pasreta girukotlewatychri yijnakotinitkalu pejnuruko wane gixkalurutka, gi rumatanshinikanuta, gi rixanu pimrine wane china, “Gwa gipnachinetskalaya yotunomtyatka.” ⁸ Pimrine, “Giliya gipgujewnatka,” china. Ga wa pimrine, “Satu wa tokanchi geneklewatachinni muchikawlurunniyeiya yotunotatka.”

⁹ Wane china Girore, “Gwa nustaknoojixanru. Giyagni Ɂkatni xani wa tyekaka njempiranyegitanru?” Giyagni raluka getletlu. Satokatkana yokanatanune. Pejnuruko runkakluna wa kamrutanruna.

Pamyo waragkane geneka nikletka

¹⁰ Ranikna. Rutspalamta wannayma. Papokchi Wetsayta chinikowaka yana, wanna mkoje. ¹¹ Wa rumatinitkana wa gixolune, romkagitluna. Ga wa Wale yoptotna. Goyakalu pogirewatyawakapirana runkakna. Rutuukakna wa galuka pinitkalune.

¹² Rumxiikastsitkani, pamole gepi yayegitatkalu. Wane chinruna, “Pyokanatanna wa gixolune yine papokchikaka yinripna ga wa sankaka tyesretaya. Wane ruknokakyapluna goyechno. Rukshikanruna nikankrupna. Gi rixanu gewwu wa yineru mwiyawakanu.”

¹³ Wane chinna Geso, “Gixa genekanna wa nikankrupna.”

Wane chinruna, “Maleshayanwu. Pamyo jimapropje waneywu, ga wa gepi shima. ¿Waka wixlege yanu wagijitapyaplu niikaluru nyi pejnu-runeko yine chinanu?” ¹⁴ Gi rixanu wanegetkona pamyo waragka jejine.

Giyagni wane chinna yimaklene, “Ntplajixanna paptogkaka pamymolkaka.” ¹⁵ Wane rixna. Pejnuruneko tuplata.

¹⁶ Geso gwalu pamyo jimapro ga wa gepi shima. Tengogne yigata. Ruglenshnikanyegitlu. Wa jiknjrotlu. Renekna yimaklene rutspamt-inripna gixolune yine yegi. ¹⁷ Nikatkana pejnuruneko. Jinanna. Koschekluna gixetachritka psokkaka pamole gepi kojita katsepo, ga wa shima koxa.

Petro gipgujtalewata

¹⁸ Wane rixatka. Walepjchininitka ragjigogneta. Wanestsi rawna yimaklene. Repomgana. Wane chinna, “¿Wa gixolune yine katu wane chinna Gita nchininri?”

¹⁹ Wanna gigitlu. Wane chinna, “Gwa Katlewakleru. Pimrine, Giliya. Pimrine, satu Goyakalu tokanu geneklewatachinni muchikawlurunni yotunotyachritka.”

²⁰ Ga wa Wale wane chinna, “Ga wa gixa ¿katu wane chinno?”

Rugita Petro. Wane chinru, “Goyakalu Kristotyi.”

²¹ Rujretna ma yanumsatinitipna Walepirana gikena. Wane china, ²² “Numkata Gita Yineru Wgenno salewnaleta gixo, nma yoptotikotupa tsruneya, tsrukakalune sasertoteneya, ga wa yonchikgapineya; nuylatikolupa. Nyotunotanu mapagogne rixinri.”

Geso gomkagitatine gimkata kamruretanru

²³ Geso wane chinna pejnuruneko, “Katukokta galuka gwagajxigletno raalixinwa walenanuko. Pagognemnunanuka rawanro koroshishkitate. Romkagitanno. ²⁴ Girukokta galuka gishatkapletlu wa ruwekinri, ruwekinri ramginina. Girukokta gamtakanru ruwekinri Gita chinanu rushatkapanru. ²⁵ Gi rixanu ¿klu gaprini wa yineru psolchijikmaka wane rixletanu, seyni ramginina ga wa salewninina? ²⁶ Katukokta gipatewatanno ga wa ntukanuya koxa, Gita Yineru Wgenkoxno gipatewatanru wale wa nuninipa natajiwnaleyma ga wa Nurunu, ga wa kpashirine Goyakalutowrerunenuyma. ²⁷ Galikaka wane nchingi, pimrine gewi gwachine gi wa getumganru gipnalu ma metkanuwalunachi Goyakalu pogirewatyawaka.”

Geso kogetkogatka

²⁸ Wane rixatka. Rali chinretokanuta. Wanepnute yokgippogone giknoginitka, ranikna Petro ga wa Gwa ga wa Santiyako. Magka kanikna, ragjigognetapa. ²⁹ Wane rixa. Ragjigognenatini satuko kogetkogatka. Ga wa gimkalu klatalu, katajiru. ³⁰ Waneklu gepi jejine giynumsatlu Wale. Wannanwa Moysisi ga wa Giliya. ³¹ Goyaknu rumupgujewnana. Rupnalepapirana ruynumsatna, wa Gerosaleya poyagkakanrupa. ³² Ga wa Petro ga wa waleymalune ruxapnewpotutanna. Wa ruyokanatinna retluna royaknu ga wa gepi jejine Waleyma tunwanatachine.

³³ Wane rixatka. Rutspalyegimtinitkaluna, Petro wane chinru wa Geso, “Gitsrukaachi, kigleru gewi gawinri. Wkamrutanru mapa gima-jechri. Pixanupa satu, Moysisinupa satu, wa Giliyanupa satu.”

Gi rumatanshinikanutinna Petroni wa wane chininri.³⁴ Tyekaka wane chinanatiniwa, runa kyachgapererumko. Wale chikletyeginna. Pikanna wa kyachgapererumko jiglokamtininna.³⁵ Waneylu tokanchi kyachgapererumkoya, wane chinachri, “Tyenwa Noturu ntsomitanru. Wale gyijnakotanu.”

³⁶ Wa tokanuwninitka, Gesopje retatkana. Ruchrokanna. Wale-gognekaka gi satuna runkakna wa retanruyna.

Geso gituukaklu mturu kamchichachri

³⁷ Wane rixatka. Waleprikogogne magka yopikinitkana, gixolune potu yine yoptotaplu.

³⁸ Waneru satu jeji wa gixolune yineymalutu. Sapelewata. Wane china, “Yimaklewatachri, nagjityi noturu petinripa. Satupjerutu no-turni.³⁹ Petanru. Kamchi kashjetanru. Walegnapunanu sablewjejetana. Shipchojtakaketanru. Ratpotposolnamjetana. Gi raluka kaspukletmaklu. Saletjetanru.⁴⁰ Nagjitna pyimaklene maleka ruknokyapluna. Gi rumkatluna.”

⁴¹ Rugita Geso. Wane china, “¡Ya nyi gimuweekakgognenatachine malixkane, mpotukane! ¿Gi pejnugognenanukta numwanutkagi? ¿Gi pejnugognenanukta nakotyagi? Panikanru puturu gewi.”

⁴² Ranikiniwalu, kamchi yotkakanru. Shipchojtakakpotutanru. Ga wa Geso chigetjetlu kamchi puchotlewatachri. Rutuukaklu mturu. Ruru renekatkalu.

Geso ginkakagnaputatnaklu rupnalepapirana

⁴³ Pejnurunni giglajitana gi rixanu retrluna tsru potu kamrutanrukaka Goyakalu. Ga wa ruglajinatinna pejnuruneko wa pejnuruko kamrutanruya, wane chinna yimaklene,⁴⁴ “Tyepirankaka gajnakokpotutanu gixa. Gi rixanu Gita Yineru Wgenno samyookalurupno yinemmyoya.”⁴⁵ Seyni wanna gi rumata jemlewatanna tye tokanchi. Wan-naya yogimatkaluru ma mumata jemyanupluna wanna. Pika gepoma-galetluna tye tokanchiya.

¿Girni wa tsrupotu?

⁴⁶ Giyagni rugjekakna girni wa wanna tsrupotu.⁴⁷ Giyagni Geso gimatlwa yanshinikanutanruna raijina. Koscheklu satu mturu. Walesti tunwakaklu.⁴⁸ Wane chinna, “Girukta yoptotlu satu tye pixkalutu mturu, Gita giwakaya, Gita yoptota. Girukta yoptotno nyokanatjeru yoptota. Gi rixanu wa mturu potu gixa yegi, walenwa tsru potu.”

Wma kamnixjetni wixasretni wale

⁴⁹ Giyagni rugita Gwa. Wane chinru, “Gitsrukaachi, wetlu satu wa pgiwakaya ruknokyana maleka kamchene. Wujretlu gi rixanu gi romkagittwu wixa.”

⁵⁰ Geso wane chinru, “Gi wa gijretanru. Gi rixanu wma kamnixjetni wixasretni wale.”

⁵¹ Wane rixatka. Wa poyakkastsitkalu gigogne wa teno ranikolpatka muchkotanshinikanutnawa Gerosale yinripa.

Geso chigetjetna Santiyako ga wa Gwa

⁵² Yukanatna gepi ginkaklewatachinepa Wale penute. Yatkana. Samarya gjajene pokchi rapokna wa ralpokotyapluna Wale chinanu.

⁵³ Gi yoptotluna gi rixanu Gerosalesreta yigata.

⁵⁴ Retinitkaluna yimaklene Gakowo ga wa Gwa, wane chinna, “Gitsrukaachi, ḡgi ge paluklu wtowutyaplu xirnachri gjrukana tengogneya, nikatyapna?”

⁵⁵ Giyagni Geso satkapyegitna. Chigetjetna. ⁵⁶ Papokchi yatkana.

Geso gomkagitchine

⁵⁷ Gatnugapo yapamtini, satu wane chinru, “Nomkagitanyi ginakakta pyanu.”

⁵⁸ Geso wane chinru, “Kewnechrone waneyna kapna. Ga wa koshichine tengogne yapachine waneyna rawyawakna. Ga wa Gita Yineru Wgenno maleshayno nutspanjiwutyawaka.”

⁵⁹ Wane chinru satu, “Pomkagittano.”

Ga wa wale wane china, “Gitsrukaachi, puchichanno muchinanu gapkachi wane nyanu. Nuruchi nkapnamtanu.”

⁶⁰ Giyagni wane chinru, “Gipnachinni. Giyagni petashatanna wanananukni gipnachine kapnatikolupa wannaya. Ga wa pixa pyanu. Punkakletananumtanru Goyakalu pogirewatyawakapirana.”

⁶¹ Giyagni satu koxa wane china, “Nomkagitanyi, Gitsrukaachi. Seyni petashgapkatanno nungiyapna nopji gajene.”

⁶² Geso wane chinru, “Girukokta tsru jitlolopagipi kashichachritka, gi wa rajxigiyaka reknoka. Waneko pixka rixmaka satu nkamrurewye-gitjeru; wa yinuwaka gikamrurewlelno ga wa rajxigiyaka reknoka, gi rumukluni Goyakalu pogirewatyawaka kamrurewatinripa.”

10

Payokgipremolene yokanatka kamrurewatinripna

¹ Wanepnute Gitsrukaachi yokgijtatna pimrine payokgipremole. Wanna yakanata gepkaka Wale penute psolpokchikakako ginakakta rushinika yaleta. ² Wane chinna, “Galikakni gixlu jirgakalurupa. Seyni wa kamrurewaklerune gi gixna. Giyagni gagijitanru jirgakalurupa Gitsrukate jirgalyegipa yakanatyapna kamrurewaklerune. ³ Gajewa. Gita yakanatgi gowegane pixka kewetnanetskala. ⁴ Gi wa sroschigapimapa ganikanu, gi wa tsapako, gi wa yoshmakjixreko. Gi satuna galukamtanu gatnugapoya.

⁵ “Girupjikokta gjiglokinipa, muchinanu gapka wane nchinanu, ‘Giglewanshinikanrewlu wanepa tyepji.’ ⁶ Ga wa wane rawanatini satu giglewanshinikanrewlu wgene, gixa giglewanshinikanre wale yegi rawanu. Ga wa malesha chinini, satokanu gixa yegi. ⁷ Walepjiko gwanu. Wane gnikini. Wane girini klunerukta waneyna wanna. Gi rixanu wa kamrurewakleru rumkata yoptoletlu kamrure gipekole. Gi wa papjimnu gyanu. ⁸ Girpokchikokta gapokinipa ga wa gyoptotko, gnikanru klunerukokta gitspakikolupa. ⁹ Wane gwachine yayixachine gituukakanu. Wane nchinanna, ‘Kayegikatkagi gixa Goyakalu pogirewatyawaka.’

¹⁰ “Giru pokchikokta gapokinipa, gma yoptotkoklunupa, wanepji gish-pakamtinitka, pokchi gapka gyanu. Wane nchinanu, ¹¹ ‘Gixa pokchichi-jnepagi wupxakjxitjeru gixa yegi wsheyitanru. Seyni wa tye gimatanu,

wa kayegikmakatkagi gixa Goyakalu pogirewatyawaka.’¹² Seyni gixa wane nchina, wa gakotkalurupa Sotomachijne gajenniya wale pokchi gajene pnuute wa walegognepatka.

Myoptokane pokchikaka iji waneni! chinyegitkaluru

¹³ ‘¡Gi waneni pixa Korasi Pokchi! ¡Gi waneni pixa Wetsayta! Gi rixanu Tiroya ga wa Sitoya wanepmaklu guyaklewlu wa gixa yegi wane gixikaluru, muchikawamka renshinikanutanmakna kawshistugalu mkachri gitakachine, ga wa chichipagi tuplanatachine.¹⁴ Seyni gakotkalurupa Tiro ga wa Sito gajenniya gixa pnuute wa giklukanuw-nalgognepatka.¹⁵ Ga wa pixa, Kapernawo, tengognepotunanuko pixka putaaka. Ga wa gipnachine gwiywakpotunanuko pixka putaako.¹⁶ Wa gixa nyokanatanune yijnakotachine, Gita yijnakotna. Ga wa gixa gi-knockachine, Gita ruknokna. Ga wa Gita giknockachine, nyokanatjeru ruknokna.”

Payokgipremolene gapokatnaka

¹⁷ Satokatkana payokgipremolene. Gimuwatachine. Wane chinna, “Gitsrukaachi, kamchineko yijnakotwu wixa pgiwakaya.”

¹⁸ Geso wane chinna, “Gita getlu Satanasyo rawrakle pixka tengogne gjirukyachri.¹⁹ Nutakatkagi gakatsretyapna gimnune ga wa geklone, ga wa geyikyaplu pejnuruko kamnixlewatachri guyakle. Gike gimtukangi.²⁰ Seyni gi wa gimuwatanu wa tyeya wa kamchine yijnakotyagi, seyni gimuwatanu tengogne gitakgiwakatikolutka.”

Geso gimuwpotuta

²¹ Waneklu koxa rumuwpotuta Giwekikaluru Kpashiriya. Wane china, “Numalwutyi, Nuru, tengogne Gitsrukate ga wa chiji Gitrukate. Gi rixanu tyekaka pyogimatyana kgimatkalerune ga wa kan-shinikanerune. Ga wa mturune pupgujetyana. Gigi, Nuru, gi rixanu palukyawakni.

²² “Ptowrunanuka Nuru genekyano. Gike gimatl Girchipje gimatl. Gike gimatl Girchi, seyni Gitorupje gimatl ga wa katukta koxa Gituru galuka gimatkakletlu.”

²³ Yimaklene yegi ruprotaka, wannapje rixinna. Wane china, “Katukta getlu wa gixaygale getanru, giglenshinikanryegitkalurni waleygale.²⁴ Gi rixanu wane nchingi wa gixo Goyakalu tokanu geneklewatachinni ga wa pogirchinni galuka getletmaklu wa gixa getanrutka. Gi wa retluna. Raluka yijnakletmalkuna wa gixa yijnakotanrutka. Gi wa yijnakotluna.”

Satu yonchikgapri gimlukanutlu Geso

²⁵ Wane rixaka. Satu yonchikgapri palna rumlukanutyaplu. Wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿klu nkamrutanu wa nuwekgognenatinripa?”

²⁶ Wale wane chinru, “¿Gi china yongata wa Tokanchi Yokanatkaluru? ¿Gi pixpoko getyongaletlu?”

²⁷ Wale gigita. Wane china, “Pushinikanru Gitsrukaachi Poyakalute psolpotuyako pajiya, psolpotuyako punshinikanuya, psolpotuyako pmuchkonuya, psolpotuyako pushinikanutletanruya. Pushinikanru pumole pixnanuko pixka.”

²⁸ Geso wane chinru, “Wane potuko pchina gigleta. Wane pixanu ga wa puwekanu.”

Samari gajeru kigleru

²⁹ Walemka galuka muklukanuwnakatu chinretnawa. Wane chinru Geso, “¿Katni wa nomole?”

³⁰ Rugita Geso. Wane chinru, “Satu jeji Gerosale yopikyachri Geriko yachripa kachowgurune yegi rapokana. Komkaganruna. Ruylakanruna. Yatkana. Rupnakastsinatkani ruknokamtatkaluna.” ³¹ Ma kagwakamtyawakanu wane rixatka. Satu sasertote walegapo yopikya. Retamtanru. Pasreta yapamta. Ruknogamtu. ³² Waneko pixka rixa satu Rewiklopisha. Wane rapokamta. Retamtanru. Pasreta ruknogamta koxa wale. ³³ Seyni satu Samarya gajeru, yagapotachri gapyegitataknaku. Retlu. Retwamonutlu. ³⁴ Wale yegi ya. Poyitlu gitre. Ruyoklu ringi ga wa winga. Gipratji rutakatkalu. Pnu giyakatyachine gwajetyawaka ranikatkalu. Girukotlu. ³⁵ Waleprika gepiproji koshpaka. Reneklu wa kapjiru. Wane chinru, ‘Pgirukotanru. Klunerukta wanepnute pwenutyalu, wa nsatokinipa nsatkakinyi gita.’

³⁶ “¿Giru pkagwaka pixa wa mapa chininrinwa gimole wa kachowgurune yegi yachrini?”

³⁷ Wale wane china, “Wa retwamonutjeru.”

Giyagni Geso wane chinru, “Pyanu. Waneko pixka pixanu pixa.”

Geso salwayegitna Marta ga wa Mariya

³⁸ Wa wane yinitkana, satu pokchi yatkana. Sato suxo Marta giwakatletachro topji tyoptotyalu. ³⁹ Wala waneya wa tepuro. Mariya giwakatletachro. Gitsrukaachijixisti tuplata. Tyijnaktokanutlu.

⁴⁰ Giyagni Marta shiretanshinikanuta gixo tkamrureya. Tapyegitlu. Wane china, “Gitsrukaachi, ¿ike pixa Pixa wa tuknokamtanno nepuro, gitapje nkamrurewatanatka? Giyagni punkakanro tupxakapyapno.”

⁴¹ Gitsrukaachi gigitlo. Wane chinro, “Marta, Marta, kojwakan-shinikanutachroyi, mumatanshinikanutkatyi gixo chinanu. Satupje galuukaluru. ⁴² Ga wa Mariya kigleru tsomita walanupa. Gi wa tkoniko.”

11

Gitsrukaachi gagjigognere

¹ Wane rixatka. Wane ragjigognetya. Rali gagjigognneretini, satu yimakleru wane chinru, “Gitsrukaachi, pyimaka gagjigognneretanwu, wa Gwa pixka yimaklene yimaka.”

² Wane chinna, “Wa gagjigognetinipa, wane nchinanu:

Wuru, gipashichgiwakatkalurupy.

Runanutka Pixa pogirewatyawaka.

³ Penekanwu xawakni wnikanrupa

tyegogne chinanupa.

⁴ Pkaspukinwu wmukochire,

wixa pixka wkaspukyana pejnuruneko wriwishkatjene.

Gi wa yantaletikowakako putakanwu.”

Ganikajyecho salwatachri

⁵ Wane koxa chinna, “¿Gi gixpokota gixa wa satu gimatanru gapyegitingi ganikajyecho? Wane chinangi, ‘Nomole, mapa jimaprochi penekanno. ⁶ Gi rixanu satu numatanru, pnu kyakleru, ginyegino. Maleshayno nenekyaplu.’”

7 "Gitokmaka gigitinri. Wane nchinanmaka, 'Gi pkojwakanno. Gipgyapto rushyatka. Gitaymana mturune shechi. Gi numkata tunreta nenekyapyi.'

8 "Wane nchingi gixa, gimka gyotunotanu wa genekyaplu gimatatkalchinanru. Seyni gma mapatewatinitipa chinanu gyotunota. Genekanru psoluko ralukanru.

9 "Gita wane chingi, gagjitanu ga wa geneeko. Gijganu ga wa gikshikanu. Giylaylagipyaptotetanu. Gkotpukyegitko. ¹⁰ Gi rixanu girukokta gagjita, yoptota. Ga wa gjgachri rukshika. Ga wa giylaylagipyaptotetachri kotpukyegitko.

11 "Ga wa gixa *¿satu* girchi wa gituru gagjitinri jimapro renekanru sotlu? *¿Ga* wa shima ragjitini, gimnurge renekanru? ¹² *¿Ga* wa tonaji ragjitini, geklorge renekanru? ¹³ Giyagni wa gixa muglenmakgi gimata genekawgeneta kigleru genekashle, pnutlu Giru tengogne Gajeru Giwekkaluru Kpashiri renekanna ragijtjene."

Panchi gajene kotspalanshinikankakimakna wannakakluko, nikawnana.

¹⁴ Maleka ruknokamtlu kamchi. Myanumatkatni. Wane rixatka. Maleka rushpakatka kamchi, wa myanumatkatunaru yanumatatka. Giyagni gixolune yine giglajita. ¹⁵ Pimrine wanna wane china, "Kamchne gitsrukate Welsewoyma ruknokna kamchne maleka."

¹⁶ Pimrine gimlukanutlu. Ragjtluna Geso rekakgityapna getkaluru Goyakalu kamrutanru. ¹⁷ Geso gimatanshinikanutanna wanna. Wane china, "Pejnuruko pogirewatikwaka wa wane gajene kotspalanshinikankakimakna wannakakluko, nikawnana pogirewatikwakna. Pejnuruko panchi, wa wane gajene kotspalanshinikankakimakna wannakakluko, maleshpatku. ¹⁸ Ga wa Satanasyo walenanuko kotspalkakanshinikanutinmakwa, *¿gi* rixpoko gwagognersetanu wale pogirewatyawaka? Gi rixanu gixa wane china wa Welsewo giyakleya maleka nuknokna kamchne. ¹⁹ Ga wa Gita Welsewo giyakleyamka maleka nuknokanna kamchne, *¿katu* giyakleyamka maleka ruknokna gwugenene? Giyagni gwugenene nepni gixa gitakyagokjenepa. ²⁰ Ga wa Goyakalumyojiya Gita maleka giknokinna kamchne, galikakni wane rixa gapkpletgi Goyakalu pogirewatyawaka.

²¹ "Wa gichkolu kashreru girukotinri gipji, kigle gwashleru wane rixle. ²² Seyni satu wale pnute muchkonurutu gapyegintri, raalixanru, konyanru kashri raponshinikanutanrunanu. Rushankiyanru rejnunkakate.

²³ "Wa yineru Gitasreta mwakatu walena wa nkamnixjeru. Gitayma mapatkatu, kotspalewata.

Kamchi puchotlewatachri satokinri

²⁴ "Kamchi puchotlewatachri yineru rushpakamtinitka pnumnu yanpanata, popriwaakaka. Rujgalu rapnanutyawakapa. Gi wa rukshiklu. Giyagni wane china, 'Nsatokanutka nopji tuyakatyawaka.'

²⁵ "Wane rapokinitka rukshiklu saxritkaluru ga wa galpokotkaluru.

²⁶ Giyagni wane ya. Waleyma ranikna pimrine payokgipre kamchne wale pnuterune muglene. Jiglokna. Wane rawna. Ralipretka gektutu giknogatkalu tye jeji muchinanu pnute."

Wa galikaknigi gilenshinikanyegitkalune

²⁷ Wane rixatka. Wa tyepirana runkakletanatini sato suxo gixolune yine yegi tsaplewata. Wane china, “Giglenshinikanyegitkalurni wuge-newlumapa pwanatyawaka, ga wa tnuchi pashichyawaka.”

²⁸ Wale wane china, “Wanna galikakni giglenshinikanyegitkalune wa Goyakalu tokanu yijnakotachine ga wa kamrutachine.”

Gimuweekakgognenatachine muglenni getkaluru gija

²⁹ Rapatjetna gixolune yine. Yinuwaka wane chinreta, “Nyi gimuweekakgognenatachine muglenni getkaluru rujgana. Seyni getkaluru gi wa reneekona, seyni Gonasu tokanchi geneklewatachri getikolupje. ³⁰ Gi rixanu wa Gonasu pixka walena getkaluru Niniwe gajenyegiya, waneko pixka nixa Gita Yineru Wgenno nyi gimuweekakgognenatachinyegiya. ³¹ Giklukanuwnalgognepa tyotunotanu tkachi kegnetesretate gajerni pogirewatachroni wa jejine nyi gimuweekakgognenatachineyma. Tuklukanuwnakakanna, gi rixanu yoptukyawakchijiko tunya tyijnakotyaplu Salomo gimatkalewle. Ga wa gewru Salomo pnuterutu. ³² Giklukanuwnalgognepa jejinni, Niniwe gajenni, yotunotanu nyi gimuweekakgognenatachineyma. Wannani giklukanuwnakakanna nyi gimuweekakgognenatachine. Gi rixanu wannani genshinikanuta Gonasu ginkaklewle chinanu. Ga wa getanru gewru Gonasu pnuterutu.

Manchi katalote

³³ “Gike yochpiklo katalo yogimatyaplo, gi wa yantapistono rapukote rutakyaplo. Seyni wa katalo kgapi tutaako, wa jiglokachine getyaplu tpokamlanu. ³⁴ Pumane katalote walena puygale. Giyagni potukay-gale pixinipa, psoluko pumane pokamlapa. Seyni puygale mugletu rixinipa, psoluko pumane mapshagalupni. ³⁵ Giyagni pgirukotinwa wa pokamlalu pixa gwachri ma muchpokinitipa. ³⁶ Giyagni psoluko pumane pokamlatyawaka rixinii, maleshni mapshagasretwaka, psoluko pokamlawatyawakni, katalo pixka rixa gatajinyaletanu pixa yegi.”

Geso giklukna Gwariseyone ga wa yonchikgapine

³⁷ Wa yanumsatinitka, satu Gwariseyo gagjitlu rumnikiyaplu. Giyagni jiglokamta. Nikjetyawaka tuplata. ³⁸ Ga wa Gwariseyo retinri, ruglajita gi rixanu gi wa reromyogapkata wa ninkinipa.

³⁹ Giyagni wa Gitsrukaachi wane chinru, “Gixni wa Gwariseyongi mpowratlu kolpeto rogote ga wa kajpapago rogote, seyni wa gixa gitokote katseplu makotnachinwa ga wa muglenchi. ⁴⁰ Mshinikanungi. ¿Wa rogote kamrutachri gi ge gitoko koxa kamruta? ⁴¹ Seyni gishiniklewle geneklewashatini, ga wa getanu, ptowruko powrayapgi.

⁴² “Seyni ¡gi wanengi gixa Gwariseyongi! Gi rixanu pamolete gwenutyalu pgamlusureru, ga wa rotasure, ga wa pejnuruko giputu gitaakaluru, seyni Goyakalu poyagkaklewle ga wa rushiniklewle gi-knogashamta. Tyekaka gimkata kamrureta. Gi wa pimri koxa giknogashamtanu.

⁴³ “¡Gi wanengi gixa Gwariseyongi! Gi rixanu galuklu tsrukakalune tuplapijere ginkaklewakapji gajerkaka. Galuklu giputuya galukikolu.

⁴⁴ ¡Gi wanengi gixa! Kapna pixkalungi, metapnatkotu, ga wa yine rogo yapanatna. Gi rumatna.”

⁴⁵ Giyagni wa satu yonchikgapri gigita. Wane chinru, “Yimaklewatachri, wa wane pchininri, wixa koxa gektutu pchina.”

⁴⁶ Wale wane china, “¡Gi wanengi gixa koxa yonchikgaping! Gi rixanu gitjikakna yine kyapre ganiikolu. Ga wa gixa gi wa pamyojiko gjitukyalu gitjithkalurkaka.

⁴⁷ “¡Gi wanengi gixa! Gi rixanu gixa kamrutlu wa Goyakalu tokanu geneklewatachinni kapnatikowaka. Ga wa gitsrukateni giylatanna.

⁴⁸ Giyagni gixni wa gipgujtatnachinwagi gigleretlu wa gitsrukateni kamrutanru. Gi rixanu wanna giylatanna, ga wa gixa kamrutlu giyomlena. ⁴⁹ Giyagkoxni rumatkalewleya Goyakalu tokanu wane china, Nyokanyegitanna wanna ntokanu geneklewatachine ga wa nyokanatunue. Pimrinepni ruylatanna. Ga wa pimrinepni kojwakanna.’

⁵⁰ “Nyi gimuweekakgognenatachine gepomsatko wa pejnurunniko Goyakalu tokanu geneklewatachinnigraga chinanu, gipkaakaluru graga, rekamrutikowaka tye psolchijneko ga wa xangognenanu. ⁵¹ Rigitanna pejnurunniko chinanu, wa Gawiligragakluyakawa ga wa Sakariyagraklupotunanuko, wa giylatkaluru kpashiwakpotugruko ga wa yochpikikowakakwa ganikajiteswa. Gigi. Nyi gimuweekakgognenatachine gepomsatko wale chinanupa.

⁵² “¡Gi waneni gixa yonchikgaping! Gi rixanu gixa konru wa giyatyawaka kotpukapre. Gi wa gixako jigloka. Ga wa jiglokachinmaka gimaleta.”

⁵³ Wa Geso wane gishpakamtinitka, wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone yinuwaka tsru jgekanchi gixleta. Gixopirana repomsatluna. ⁵⁴ Rutsekletmamluna, wa kashtokanutyapluna wa yanumsatinri.

12

Ggirukotinwa wa sanowashluya

¹ Wa rapatinitkana gixolune yine, gixo waragkane, wane rixa gakatookakletna. Muchinanu gapka Geso yinuwaka giynumsaletna yimaklene, “Ggirukotinwa wa gisekachri, walena sanowashlена, wa Gwariseyonenu. ² Gi rixanu maleshlu wa gishyatkaluru ma mupgujetikotupa. Gi wa pochkeruko gi wa mumatkotupni. ³ Klunerukokta wa mapshagwaka nchintokanutinri, pokamlawaka jemiko. Klunerukokta gitokogruko potu gixaxa nchintokanutinri, panchi gogote runkakletiko.

Katu mpikanu

⁴ “Ga wa wane nchingi, numatanune, gi mpikanna manchi giylatachine. Ga wa wanepnute giike rumkata kamruretatkana. ⁵ Seyni nekakgitangi katu mpikanu. Wale mpikanu, wa kgiyaklewakleru wa rali giylaletinitkagi Gigena xirnachri ruknokyapgi. Gigi, wane nchingi, Goyakalu mpikanu. ⁶ ¿Gi ge wa ganikajprojie chinanu rushankaaka pamyo koshichi? Ga wa gi satuna wanna gimuslawatka Goyakalu getanu. ⁷ Seyni gijiwutsako pejnuruko yantatkalurni. Giyagni gi mpikanu. Kiglepotgi gixa gixo koshichine pnute.

Girukokta gipgujtatno yine getanu

⁸ “Wane nchingi, girukokta gipgujtatno yine getanu, Gita Yineru Wgenkoxno gipgujtatnru wale Goyakalutowrerune getanu. ⁹ Wa nnutatjeru yine getanuya, Goyakalutowrerune getanu nutatkalurupni. ¹⁰ Girukokta gapatno Gita Yineru Wgenno kaspukikalurupni. Seyni

girukokta mupashiregnuchi chinru Giwekikaluru Kpashiri gi wa kaspukiko.

¹¹ “Wa ginkaklewawakapjikaka gwapikoklunupa, ga wa tsrukakalune ga wa tsru gitaaikalune yegi, gi wa gkojwakanshinikanutinwa gi gixpoko giykoyegletinwa ga wa nchinyawakapa. ¹² Gi rixanu Giwekikaluru Kpashiri waneklupapko ginkakangi wa gimkata chinretyawakapa.”

Jeji ponikolu mshinikanutu

¹³ Wane chinru satu gixolune yine yegi, “Yimaklewatachri, wane pchinanru nyegwaklu wa kotspalatininno yoptotanrupa.”

¹⁴ Ga wa Wale wane chinru, “Jeji, ¿katu gitakno gitakyagokachri ga wa kotspaltatachri nixinripa gixa chinanu?”

¹⁵ Wane chinna, “Getinwa. Psolpotuyako ggirukotinwa gixo gejnu galukachine gma mixinitipa. Gi rixanu gi wa gixo rejnunkate gigletlu yineru gwashle.”

¹⁶ Yapkaklu runkakna. Wane chinna, “Satu jeji ponikolchijne gixo potu rawyalu. ¹⁷ Wale gishinikanuwata ginanwakaya. Wane china, ‘¿Gi nixanutka? Gi rixanu maleshayatkano nutakyaplu njirganru.’

¹⁸ “Wane china, ‘Wane nixanu. Nugnantakyawaakaka nkoshganu. Tsrupotu nixanutkalu. Wane nutakanru pejnuruko ntrikoteji ga wa wane nixle. ¹⁹ Wane nchininwa gitnanuko, Gixo wane nixle waneyatkano gignantaakaluru gixo walapu chinanupa. Napnanutanutka. Nnikanu. Nuranu. Numjikanu.’

²⁰ “Goyakalu wane chinru, ‘Mshinikanutyi. Tyeyechno kashichko puwekinri. ¿Ga wa palpokotanru katunpatkani?’

²¹ “Wane rixa ponikolelwlu gapotachri, seyni wa Goyakaluya gi wa ponikolni.”

Kojwakanshinikanrewlu ga wa kegeknanuwlu

²² Geso wane chinna yimaklene, “Giyagni wane nchingi, gi gkojwakan-shinikanutanu giwekinriya, klu gnikanuna. Gi koxa gimaneya, klu gmakatanu. ²³ Gi rixanu giweklu wa niikaluru pnutni wale, ga wa manchinwa gitaaikaluru pnutni wale. ²⁴ Getpotutanna pokotune mutaklewatkanni. Gi jirgana. Maleshayna rapotyawakagruckna, gi wa rugnantakyawakagruckna. Ga wa Goyakalu goglutna. ¡Gi psonanukta kigleygi gixa koshichine pnute! ²⁵ ¿Katu gixa gimkata yognikletlu pshinitsonuji ruwekinriya kojwakanshinikanrewleya? ²⁶ Giyagni gi gimkata wa mturu potu kamruretini, ¿klu chinanu koxa wanepnute gkojwakan-shinikanutnawa?

²⁷ “Getjetanru kagwuru, gi rixpoko tseruwnaleta. Gi kamrurewputa. Gi jiweta. Seyni wane nchingi gi wa Salomoko psolpogirewleyako makawata satu tye gwukaka pixka. ²⁸ Ga wa Goyakalu wane gixa makatletinri kshana xawakni gwachri, yechikawa xirnachri ruknookonatka ¿gi ge wale pnute makatangi gixa, ptsotsotaji galixachingi?

²⁹ Ga wa gixa gi gjiganru klu gnikanu, ga wa klu giranu. Gi gkojwakanshinikanutinwa. ³⁰ Gi rixanu payine tye psolchijneko gajene pejnuruko tyekaka rujgana. Ga wa Giru tengogne Gajeru gimatltyekaka galukanru. ³¹ Seyni muchinanu gapka gjiganru Goyakalu pogirewatyawaka, ga wa Wale poyaggaklewle. Pejnuruko tyekaka koxa waneyapgi.

Ponikolelwlu tengogne gajeru

³² “Gi mpikanu muxone gowegane gapatachingi. Gi rixanu gixa Giru gigleretlu pogirewatyawaka renekyapgi. ³³ Gishankanru wane gixle. Kwamonurune genekashatanu. Wane gixanu wa gixa ponikolewle gignantakikowaakakapa tengogne gajerupa mutsrunkatupa, mnikawnakatupa, kachowguru ma mapokyawakanupa, gi wa kochopako gimtuklewatyawakapa. ³⁴ Gi rixanu ginakaktaplu mponikowle wanekoxaplu gaji.

Wayegrechri giyokanatachri

³⁵ “Giyagni galpokmanetinwa, waneyapgi gkatalote yochpiikaluro. ³⁶ Ga wa gixa jejine pixkalunepgi, wa rutsrukna kagwakachine, giklu kashimyolu yegi rushpakini rutsrukna. Wa runinipa ga wa ruylaylagipgyaptotetinipa, giyampotu kotpukyegityapluna. ³⁷ Giglenshinikanyegitkalunepni wanna wayegrechne wa runinipa rutsrukna giyokanatachne rukshikinipa. Galikakni wane nchingi, wa ralpokotinwa. Tuplajixanna. Ga wa wale gipxakanna. ³⁸ Goprikmaka runinipa ga wa gogistsi runinipmaka ga wa retamtanna wane gixanatachne, giglenshinikanyegitkalunepni wanna. ³⁹ Seyni gimatantu wa tye: wa kwangixerupji gimatkamka gipapko runanu wa kachowguru, gimka retasha kotamgaletikolupa wa gipji. ⁴⁰ Giyagni gixa koxa gali galpokletachinepgi, gi rixanu gma kagwakinpapko Gita Yineru Wgennu ginanu.”

Wayegrechri mpoyagkaakatu

⁴¹ Giyagni Petro wane chinru, “Gitsrukaachi ?tye yapkaklu wixapiran-rege pchina, waka pejnurunekopiranra?”

⁴² Gitsrukaachi wane china, “Giyagni ?katni wa girukotapjitchri poyagkakachri ga wa kanshinikanuru, wa rutsrukate gitakanru wa gipji kamrurewatyachine chinanu, wa renekyapna nikanruna kyagolu niklupapkokaka? ⁴³ Giglenshinikanyegitkalurni wa wale wayegrechri, wa rutsrukate ginini retamtu wane gixanatachri. ⁴⁴ Galikakni wane nchingi, pejnuruko wane rixle chinanu rutakanru. ⁴⁵ Ga wa wale wayegrechri wane chinmaka rajiya, ‘Ramga ginreta nutsrukate.’ Yinuwaka giylakletletna wayegrechne ga wa wayegrechrone; nika ga wa rura gimetachineyma. ⁴⁶ Wale wayegrechri gitsrukate ginanu. Ma kagwakgognetinitgogne runanu. Ma mumatinpapko runanu. Kochip-jepotutanru. Malixkane yoptotanruymapa rutakanru walenupa.

⁴⁷ “Wa wale wayegrechri wa rutsrukate gishinikanru gimatatchri seyni gi wa ralpokota, gi wa rushinikyawaka kamruta, gixo kata ruylaakona.

⁴⁸ Seyni wa mumattku girukokta kamruta wale rumupgotka, gi gixo kata potu ruylaako. Wa girukokta gixo reneeka, gixo koxa rujgiko. Wa gixo gitakikaluru, gixo ragjitanruna.

Kotspalkakikolu Geso chinanu

⁴⁹ “Nuna tye psolchijneko nutakyaplu xirnachri. ¡Gi pagaluklenanukta nixlu wa yochpikikolpatka! ⁵⁰ Katlewlu waneyno nkatikolupa. ¡Gi pagerutkonanukta nixka ma poyagkaakanukopshini! ⁵¹ ?Gkagwakluge wa tyechijne nuninri kigle gwashle nenekyapna tye psolchijne gajeneko? Wane nchingi, gike. Seyni kotspalkakikolu galikakni. ⁵² Gi rixanu xaniyakawa wanepna pamyo papji gajene kotspalan-shinikankakachinepa. Mapa kamnixanna gepi, ga wa gepi kamnixanna mapa.

⁵³ Girchi kamnixanru gituru,
ga wa gituru kamnixanru ruru.
Ga wa ginrochi kamnixanro tshicho,
ga wa tshicho kamnixanro tunro.
Ga wa gimajichro kamnixanro tomekanunro,
ga wa mekanunrochi kamnixanro tgimajiro.”

¿Gi gixpoko gi gimata getletlu tyepapkopirana?

⁵⁴ Wane chinkoxna gixolune yine, “Wa kyachgapererumko getini wa tkachi gimxityawakasreta ruyakatini, waneklu wane nchina, ‘Ginpatkani.’ Ga wa wane rixa. ⁵⁵ Ga wa tkachi kegnetesretate giyakan-nipgyatyachri rapokannipgyatini, wane nchina, ‘Gemerpatkani.’ Wane rixa. ⁵⁶ ¡Sanowashataching! Gimata getgogneretlu chiji ga wa tengogne. *¿Gi gixpoko gi gimata getletlu tyepapkopirana?*

Pkaspukikolupa pkamnixjeruya

⁵⁷ “*¿Klu chinanu gixnanuko gi gitakyagoklu wa potukalu?* ⁵⁸ Wa pkamnixjeruuma gitsrukaachi yegi pyini, pujgapotutanru pkaspukikolupa walyegiya, ma kotlolomtianupy i kgitakyagoklewakleru yegi. Ga wa kgitakyagoklewakleru ma samyookanpakyi gitowreru yegi. Ga wa gitowreru ma yoshmakanupyi yoshmakjetikowaka. ⁵⁹ Wane nchinyi, gi wane pushpakini pma wenutkanuwalo talipremchataajpotunanuko.”

13

Gma menshinikanutkanu, giylatko gixa

¹ Walgogne koxa wanena pimrine. Runkakluna Kalile gajenepirana, wa wannagrada Pilato yapjetjixlu renekashlekakna giylatkalurkakagrada. ² Geso gigita. Wane chinna, “*¿Gkagwakluge wa nyi Kalile gajene kmukochirewaklerune pejnuruneko Kalile gajene pnute gi rix-anu wane rixa salewnaletna?* ³ Wane nchingi, gike. Seyni gma menshinikanutkanu gixa, pejnurunekgi waneko pixka gixa giylatkotanuna. ⁴ Ga wa wanna pamole yokgipi, wa Silowe gajeru tenopjiru yawnayeganune. Ruylatanna. *¿Gkagwakluge wa wanna magatya wa pejnuruneko yine Gerosale gajene pnute?* ⁵ Wane nchingi, gike. Seyni gma menshinikanutkanu gixa, pejnurunekgi waneko pixka gixa giylatkotanuna.”

Gikeramuna masagito

⁶ Wane china tye yapkaklu, “Satu waneylu gikeramuna rusanate gowasha gitaakkaluro. Wane ya rujgasantaplo. Gi rukshiksagitlo. ⁷ Wane chinru gowasha girukotachri, ‘Petanro. Mapa walapu nuna. Nujgasagjetlo wa twu gikera. Gi nukshiksagitlo. Pustakaganro. *¿Klu chinanu tumaletashatatkalu chiji?*”

⁸ “Wale gigita. Wane chinru, ‘Gitsrukaachi, tye walapuchi petashatanro. Wa nyopagiskotanrochi ga wa npojitaskotanrochi.

⁹ Tsagiwinip, kigleru. Ga wa wane tma mixkanupa, pustakjixaganutkalo.’”

Gapnanutikalurgogne Geso gituuukaklo suxo

¹⁰ Satu ginkaklewakapji gapnanutikalurgogne runkaklewatyaga Geso. ¹¹ Wanenanro sato suxo kamchi yayixkaklewatachri waneyaluto. Pamole yokgipi walapu tyayixa. Satpokachroni. Giketsotaji tumkata potukawletyana. ¹² Wa Geso getinro, tomgalo. Wane chinro, “Suxo,

pkaspukikatka pyayixinriya.”¹³ Rutakamyogogotlo. Waneklu tpotukawamtatka. Tumalwutlu Goyakalu.

¹⁴ Giyagni ginkaklewakapji gitsrukate gimtuwna gi rixanu Geso gapnanutikalurgogne pinrewata. Rugita ginkaklewakapji gitsrukate. Wane chinna wa gixolune yine, “Waneru patsrujirgogne rumkata kamrurewatikolu. Giyagni walegognekaka ginanu mpinitikolupa. Gi wa gapnanutikalurgogneko.”

¹⁵ Giyagni Gitsrukaachi Geso gigita. Wane china, “¡Sanowashataching! ¿Gi ge satkakgi gixa wa gapnanutikalurgogne goglujetyawakna gkosh-pirokyana gwakate ga wa mporote gipra? Ganiku rurapinripa.¹⁶ Ga wa twu Gawraklopisha, getanro, wa Satanasyo gostutanrona pamole yokgipi walapu, ¿gi ge tumkata koshpirookotana wa tye tostutikolu wa gapnanutikalurgogneko?”

¹⁷ Wa wane chininitka, pejnuruneko patewatana kamnixjene. Ga wa pejnuruneko gixolune yine gimjika wa pejnurkakayako Wale kamrutanru gimalwutkaluru.

Yapkaklu mostasajipirana

¹⁸ Giyagni wane china Geso, “¿Kluneru pixka rixa Goyakalu pogirewatyawaka? ¿Giru pixka nutakanru?¹⁹ Mostasaji pixka rixa. Satu jeji ganiklo. Rusanate rutaklo. Tseruwna. Gagmuna tixnawa. Giyagni tenyapachine koshichine gina. Walaplu shalewatna.”

Yapkaklu gisekachripirana

²⁰ Wane chinatnaka, “¿Giru pixka nutakanru Goyakalu pogirewatyawaka?²¹ Gisekachri pixka rixa. Sato suxo gwalu. Gepimole masu yaglu trikopagi tyapjetlu, psoluko gisekinpotunanuko.”

Mtsergipgyaptotetu

²² Papokchimnu yapananumta. Tsru pokchi, mturu pokchi runkaklewananumtya. Gerosale rushinika.

²³ Satu wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿gi gixo potu gognetkaako?”

Wale wane chinna,²⁴ “Gyagota jiglokletanru mtsergipgyaptotetu, gi rixanu wane nchingi, gixo gjiga jiglokletanu. Gi rumkatanruna.²⁵ Wa kwangixerupji palninpattka, rushyatanutkalu gipgyapro, gyinuwaka maleka gwaletanuna. Giylaylagipgyaptotetanuna.

“Wane nchinanuna, ‘Gitsrukaachi, Gitsrukaachi, pkotpukyegitanunwu.’

“Ga wa rugitanu. Wane chinanu, ‘Gi numatgi, ginaka giyakatyachinektagi.’

²⁶ “Giyagni gyinuwaka wane chinretanu, ‘Pixa getanu wnikanata ga wa wuranata. Ga wa wuputreya punkaklewaty.’

²⁷ “Wane chintokanyegitangi, ‘Gi numatgi ginaka giyakatyachinektagi. Gitspalatinno gixa pejnurunekgi mpoyagkaknuchi kamrurewat�achingi.’

²⁸ “Waneplu chiyaglu ga wa gashkaygitlu, wa Goyakalu pogirewatyawaka gixa geta tuplaletanna Gawra, ga wa Gisaaka, ga wa Gakowo, ga wa pejnuruneko Goyakalu tokanu geneklewatachine, ga wa gixapni maleka giknookona.²⁹ Runanna tkachi gishpatywakasreta gajene, ga wa tkachi gimxityawakasreta gajene, ga wa tkachi potuklesretate gajene, ga wa tkachi kegnetesretate gajene. Goyakalu

pogirewatyawaka tuplatanna nikjetikowakaya. ³⁰ Ga wa wanena kaptotachine. Wannapni muchichachinpatka. Ga wa muchichachinenanu wannapni kaptotachinpatka.”

Geso ginkaaka Girore gishinikyawakmakapirana

³¹ Walgogne koxa yayegitluna pimrine Gwariseyone. Wane chinruna Geso, “Pasukanutka. Pyanutka gewiya. Gi rixanu Girore galuka giylatelyi.”

³² Wale wane chinna, “Gajewa. Ginkakapanru wale kewnechro pixkalutu, ‘Petanu. Maleka nuknokna kamchine ga wa nutuukaklewata xawakni ga wa yechikawa. Ga wa yechikawapnutgogne, nali kamruretanu. ³³ Seyni wa xawakni ga wa yechikawa ga wa yechikawpnutgogne numkata yaleta, gi rixanu Goyakalu tokanu geneklewatachri gi gimkata gipnaleta Gerosale mwakatu.’

³⁴ “¡Gerosale, Gerosale! Goyakalu tokanu geneklewatachinni giylatchiri. Ga wa pyokanyegitjenni sotlujetachiri. ¡Gi pejnu katananukta naluka gapatjewgenretyi gaxawripa pixka tapatjewgeneta! Tomejimpuko tutakna. Ga wa pixa gi galuklu. ³⁵ Giyagni gipji gi knokamtkalurupni gixa chinanu. Gi rixanu wane nchingi, xaniyakawa gi getanutkano wa gixa wane chininpotunanuko:

Giglenshnikanyegitkalurni

Gitsrukaachi giwaka ginyachri.”

14

Geso gituukaklu satu gankajetachri

¹ Wane rixatka Geso. Satu gitsrukaachi Gwariseyopji jigloka gapnanutikalurgogne nikinripa. Giruktatluna. ² Waneru satu jeji gankajetachri Wale yegi. ³ Yonchikgapine ga wa Gwariseyone wane china Geso, “¿Ginanshichkalurege wa gapnanutikalurgogne gituukaklewlu waka gike?”

⁴ Wanna pochke. Giyagni Wale kosetlu. Rutuukaklu. Yokanatatkalu. ⁵ Wane chinna Wale, “¿Giru jeji wane gixa yegi, wa gituru ga wa mporote wa kapna rujrukinnna, gi ge koschekanna waneklu wa gapnanutikalurgogneko?”

⁶ Gi rumkata yoptopiiretluna wa tyepiranaya.

Kashimyolu getachine

⁷ Retanatna wa tsrukakalune tuplapijere tsomityawakna nikjetikowakaya. Chanixkalune runkaka satu yapkaklu. Wane chinna, ⁸ “Wa satu chanixinipyi kashimyolu yegi, gi wa tsrukakalune tuplapijere ptuplatanu. Patako gonra satu kagwakpiratkaluru wa pixa pnute chanixkaluru waleya. ⁹ Ga wa yayeginipyi nchanixjeru pixa ga wa wale, wane chininipyi, ‘Penektuplapijeretanru tye.’ Giyagni patewatachriyi pyinuwaka gimuteru potu tuplapijere tuplaleta.

¹⁰ “Seyni wa pchanixkoklunupa, wane pyanu. Gimuteru potu tuplapijere ptuplatanu, wa runinipa wa pchanixjeru, wane chininipyi, ‘Nomole, kiglewaka pyanu.’ Waneklu gimalwutkalurupyi wa pejnu-runeko pumnikjenyegiya. ¹¹ Gi rixanu girukokta wa tsru gitaknachriwa mturu rutaako wale. Ga wa mturu gitaknachriwa tsru rutaako wale.”

¹² Wane koxa chinru wa chanixjeru, “Wa niikaluru pkamrutini ga wa tsru nachnewlu, gi pchanixanna pumatanune, gi wa pumunawakaneko, gi wa pumoleneko, gi wa pumwastsitanune ponikoluneko,

wanna ma mupeko chanixletyanupyi, pma mapnutikotupa. ¹³ Wa nachnewlu pkamrutinipa pixa, pchanixanna kwamonurune, mastsine, yokmatachine, ga wa maygalene. ¹⁴ Ga wa giglenshinikanyegitkalurupyi, gi rixanu maleshayna rapnutyapyina. Seyni yotunkoklunupna poyagkakachine, waneklu gapnutkalurupyi.”

Yapkaklu tsru nachnewlupirana

¹⁵ Satu rumnikjeru yijnakonatlu tyepirana. Wane chinru, “Giglenshinikanyegitkalunepni wa Goyakalu pogirewatyawaka nokyachinepa.”

¹⁶ Wale wane chinru, “Satu jeji tsru nachnewlu kamruta. Gixo chanixa. ¹⁷ Nachnewlupapko chininitka, yokanatlu wayegreru, runkakapyapna chanixkalune, ‘Ginanutka. Gi rixanu pejnuruko galpokotkalurutkani.’

¹⁸ “Pejnuruneko pixkakaklu rixanshinikanutna. Yinuwaka gaalirewletna. Muchinanu chanixkaluru wane china, ‘Nagiitatkalu chiji. Numkata wane yaleta, netapyaplu. Nagiityi petashjixa yaletanno.’

¹⁹ “Satu wane china, ‘Pamole wakane nagjita gepirinkaka. Nyantatapanna. Nagiityi petashjixa yaletanno.’

²⁰ “Satu wane china, ‘Nganunrowatatkta. Giyagni gi numkata wane yaleta.’

²¹ “Satokatka wayegrechri. Walepirana runkaklu rutsrukate. Giyagni rumtuwna kwangixlerupji. Wane chinru wayegreru, ‘Giyampotu tsru pokchipitu pyanu ga wa gatnugapkaka. Pwapanna gewi kwamonurune, ga wa mastsine, ga wa maygalene, ga wa yokmatachine.’

²² “Wane china wayegrechri, ‘Gitsrukaachi, wane gixkalurutkani wa pchinyawaka, ga wa kaswajiwalu.’

²³ “Giyagni gitsrukaachi wane chinru wayegrechri, ‘Gatnugapo pyanu ga wa prijertamnu. Pertapanna jiglokinripna, tsepowninripa nopji.

²⁴ Gi rixanu wane nchingi, gi satuna wa nyi jejine wa chanixkalune getumganru wa nnijitu.’”

Geso gomkagitachine gimkata kamruretanru

²⁵ Gixolune yine Waleyammuna. Ruprotakyegitna. Wane chinna,

²⁶ “Girukokta ginyeginipno ga wa ma mayegixkanuplu ruru, gi wa runroko, ga wa ganunroko, ga wa wugeneneko, ga wa gimoleneko, ga wa gimoleroneko, ga wa ruwekleko, gi rumkata nyimakleru gixleta.

²⁷ Girukokta gi gwalo koroshishkitate, gi wa Gita gajxigi rawa, gi rumkata nyimakleru gixleta.

²⁸ “Gi rixanu wa satu gixa yegi galuka tenopjiru kamruretachri, *ügi* ge muchinanu gapka tuplanatanu ga wa rutakyagokwenutanru, gikta waneylu wa nikatyaplu? ²⁹ Rawiyawakapa tenopjiru ralpokoshata, gi rumkata nikatletinripa wane ma mixinitipa, pejnuruneko getachine ma yinuwaka gixpiranatletyapluna. Wane chinna, ³⁰ ‘Tye jeji yinuwakasha kamruretlu panchi. Gi rumkata nikatletlu.’

³¹ “Ga wa pogirchi giylalu yegi yachri satu pogirchi yoptotachripa, *ügi* ge muchinanu gapka tuplanatanu jemanshinikanrewatachri rixinripa gikta rumkata pamole waragkayma yoptoletlu wa gepmole waragka waneyalutu wa runyegitjerupa? ³² Ga wa ma mumkatkanru, wajra rawiniwa pogirchi runyegitjeru, yokanatna tsrune, repomgiyapluna rawashletnapirana. ³³ Giyagni waneko pixka rixa. Girukokta gixa

gma kaspuukanru wa pejnuruko wa wane gixle gi rumkata nyimakleru gixleta.

Rumushikinitka tuwu

³⁴ “Kiglerni wa tuwu. Seyni wa mushi rixinitka tuwu Ɂkluneru motrotkatka? ³⁵ Gi wa chijiko pojistikolu kigleylu, seyni maleka giknookalurutkani.

“Girukokta kajnakopnalu wa yijnakotinripa, yijnakotanu.”

15

Yapkaklu gowega pupjetachropirana

¹ Yayegitluna pejnuruneko gjigawenutachine ga wa kmukochirerune yijnakotyapluna. ² Kegemgana Gwariseyone ga wa yonchikgapine. Wane chinna, “Wa Tye kmukochirerune yoptota. Ga wa wannayma nika.”

³ Giyagni Wale ginkakna tye yapkaklu. Wane chinna, ⁴ “Satu jeji wa gixa yegi satu pacha gowega waneyalutu, sato gamgini Ɂgi ge yineru mwiyawakanu ruknokamtna wa mturujmole mturuji ga wa gamgachro chinanu wane ya rukshikinpotunanuko? ⁵ Rukshikinro, rutjimtatkalo gimuwatachri. ⁶ Gipji rapokinitka tomgana rumatanune ga wa rumwastsitanune. Wane chinna, ‘Gimumuwatanno. Gi rixanu nukshikatkalo nowegate gamganatachro.’ ⁷ Wane nchingi, wa tengogne waneplu tsru potu gimuwlu wa satupje kmukochireru renshinikanutinri chinanu, mturujmole mturuji poyagkakachine chinanu pnute, genshinikanru mmagatikane.

Yapkaklu sroschiproji gamgachropirana

⁸ “Ga wa sato suxo pamoleproj iwaneyaloto, wa paproji tamgini Ɂgi ge tyochpiklo katalo, ga wa tsaxritlu panchi, ga wa tujgapotutlo tukshikinpotunanuklo? ⁹ Wa tukshikinitkalo, waneklu tunkakna tumatanune ga wa tumwastsitanune. Wane chinna, ‘Gimumuwatanno. Gi rixanu nukshikatkalo gamganatachro nserojiproji.’

¹⁰ “Wane nchingi, waneko pixka rixa. Waneplu gimuwlu Goyakalu towrerunyegiya wa satupje kmukochireru chinanu renshinikanutini.”

Yapkaklu wgenchi pupjetachripirana

¹¹ Wane china, “Gepi wgenru satu jeji. ¹² Mturu wane chinru ruru, Papaa, penekanno wane wixle psojite wa gitanu nixinripa.”

“Giyagni kotspalatyatkana wane rixlena.

¹³ “Gi gixgogne potu giknoginitka, gituru mturu gwatkalo pejnuroko. Wajrachijne yatka. Wane saletyalo wane rixle mgirukotnachriwa. ¹⁴ Wa pejnuroko nikatininatka, rapoka tsru nachi walechijne. Yinuwaka magleytanatka. ¹⁵ Wane ya. Rupxaklu satu walechijne gajeru. Wale yokanatlu peklomtate yegi kochine roglutinripa. ¹⁶ Raluka ginanuwkakletnawa galkarowajya wa kochine nikanru. Gikena genekanru.

¹⁷ “Ga wa rushinikanuwpotutinitka, wane china, ‘Gi pejnunanukta nuru yegi kamrurewatyachine gixetlu niikaluru! Ga wa gitni gewi nachi kamakatininno. ¹⁸ Npalnamtanutka. Nuru yegi nyanutka. Wane nchinanru, “Papaa, tengogne getanu nmukochirewata ga wa pixa getanu.

¹⁹ Gi wa numuklutkani wa puturu nchinikolpatka. Satu pkamrureweyegitjeru pixkakanutkano.”’

²⁰ “Giyagni palnamta. Yayegitlu ruru. Ga wa ruru gowukako retyalu. Retwamonutlu. Rasukyegitlu. Kanopatlu ga wa ramlutlu. ²¹ Giyagni wa gituru wane chinru, ‘Papaa, tengogne getanu nmukochirewata ga wa pixa getanu. Gi wa numuklutkani wa puturu nchinikolpatka. Satu pkamrurewyegitjeru pixkakanutkano.’

²² “Giyagni ruru wane chinna wayegrene, ‘Giyampotu gwapanru wale potu mkkachri. Gyoshmakanru. Yoshmakamyojrechi genekanru. Gyoshmakjixitanru yoshmakjixrechi. ²³ Waka wgene gwapanu gixowaakaakaluru. Giylatanru. Wnachnewatanu. Wmeyiwatanu. ²⁴ Gi rixanu tye noturu gipnachrinanni. Ruwekatatka. Gamgachrinanu ga wa rukshiikatka.’ Yinuwaka meyiyletna.

²⁵ “Ga wa tsru gituru sanananru. Wa panchistsi rapokinitka, yij-nakotlo gitlotkalurkaka ga wa gansalu. ²⁶ Satu wayegrechri toonga. Repomgalu klunerni. ²⁷ Wale wane chinru, ‘Pepuru gapokatka, ga wa puru waka wgenni gixowaakaakalurni giylajixa. Gi rixanu gichkolu yoptoottlu.’

²⁸ “Giyagni yegwaklu gimtuwna. Gi raluka jiglokleta. Rushpakamta ruru rumnanukyaplu. ²⁹ Giyagni wale gigita. Wane chinru ruru, ‘Papa, igi pejnu walapunanukta pwayergreru nixnawa! Gi pagogneko nkaspuklu pyokanatyano. Gi pagogneko penekno chiwo wgene numatannune numeyiwatinripa. ³⁰ Seyni wa tye puturu wa pnikata wane gixlet- jeru sxone kjejigeroneya, wa runinitka, puylatlu waka wgenpotuko gixowaakaakaluru wale chinanu.’

³¹ “Giyagni wale wane chinru, ‘Noturu, pixa gimwagognenatno. Pejnuruko wane nixle pixanni. ³² Giyagni wumkata meyiwleta ga wa gimuwleta wa pepuru chinanu. Gi rixanu tye pepuru gipnachri pixkalutunanni, ga wa ruwekatka. Gamganatachrini ga wa gikshiikalurutkani.’”

16

Panchi girukowatachri mpoyagkaakatu

¹ Geso wane chinkoxna yimaklene, “Waneru satu jeji ponikolu. Waneylu gipji girukotachri. Wa wale jigyegitkalurni waleyegiya, wa saletlu wane rixle. ² Giyagni tomgalu. Wane chinru, ‘¿Klunerni wa tye wa nyijnakyegityawakyi? Puglepoktanru pgirukotanru kwentate. Gi rixanu gi pumkata girukowletatka.’

³ “Giyagni girukowatachri wane china gitoknanwakaya, ‘¿Klu nkamrutu? Gi rixanu nutsrukate giknokanno ngirukowatinriya. Gi numkata jitleta. Npatewata sroschi nagjityapmaka. ⁴ Numatatka klu nkamrutu wa nushpakinipa ngirukowatinri, wannapijy ooptotinipnona.’

⁵ “Giyagni tomgana satkaka rutsrukate riwishkatachri. Wane chinru muchinanu gapokachri, ‘¿Gi pejnu priwishkatlu nutsrukate?’

⁶ “Wale wane china, ‘Gepkoxamkoje waragka pamyo pachaksu ringi.’

“Giyagni wane chinru, ‘Ga ga pkwentate. Ptuplatanu. Giyampotu pyonatanru gepi waragka gepi pacha pamymoleksu ringi.’

⁷ “Satu wane chinatnaka, ‘¿Ga wa pixa? ¿Gi pejnu priwishkata?’

“Wale wane china, ‘Satpacha shiwide trikoji.’

“Giyagni wane chinru, ‘Ga ga pkwentate. Yokgimpole pyonatinri.’

⁸ “Ralixkotlu gitsrukaachi wa girukowatachri mpoyagkaakatu, gi rixanu kgimatkaleru rixa. Gi rixanu tyegogne gajene wa

wanna gimuweekakgognenatachinelusha kgimatkalerune rixna pokamlawaka gajene pnu. ⁹ Gita wane chingi, wane gixa gimatletkakanna gyokwireya, wa sroschi yoptotinripna. Wane pixini gnikawnagognenatini, waneklu wanna yoptotangi Gigena rawiyawakapna gike rixiniko mnikawnakatupa.

¹⁰ “Girukokta poyakkachri ptsotsotaji chinanu, gixo koxa chinanu poyakkakanu. Ga wa mpoyagkaakatu ptsotsotaji chinanu, gixo koxa chinanu gi poyakkakanu. ¹¹ Giyagkoxni wa mugletu ponikolewleya gi wa poyakkachingi, ¿katu gaponshinikanutangi wa galikaka potu ponikolelwuya? ¹² Wa pimrine wane gixleya mpoyagkaakane gixini, ¿katu genekangi gixanupa?

¹³ “Gi satuna gimkata panchi kamrurewatya gepi git-srukaachinyegiya, gi rixanu waka rayegixanru satu, satu rushinikanu; waka satu rupxaletanu, satu reyikanu. Gi gimkata wayegrechri gixleta Goyakalu chinanu ga wa ponikowlu chinanu.”

Gwariseyone gixpiranatlu Geso

¹⁴ Ga wa Gwariseyone sroschi galukachine potu yijnakonatlu pejnu-ruko Walepirana. Ruxpiranatluna Wale. ¹⁵ Wane chinna Wale, “Gixni wa gixnanuko poyakkachine gixashatnawa wa yine getanuya. Seyni wa Goyakalu gimtgajitgi. Gi rixanu wa kiglepotlu yine getanuya, walenga gagnanutkaluru Goyakalu getanu.

Geso wane gixa getletyawaklu Tokanchi Yokanatkaluru

¹⁶ “Tokanchi Yokanatkaluru ga wa Goyakalu tokanu geneklewata-chine waneyanangi Gwaklupotunanuko. Wanekluyakawa runkakletka Goyakalu pogirewatyawakapirana. Pejnuruneko muchkowyegitlu. ¹⁷ Myapretpotni tengogne nikawninripa ga wa psolchijneko, wa satu yotmokle pnu te nikawninripa Tokanchi Yokanatkaluruya.

Geso ginkakletlu giknokagnunrolupirana

¹⁸ “Girukokta giknoklo ganunro ga wa sato ganunrotatnaka, rumopatlewjixatka. Ga wa girukta ganunrotlo wa jeji giknokanro rumopatlewata.

Geso ginkakna wa ponikolu ga wa Lasaropirana

¹⁹ “Waneru satu jeji ponikolu. Pakni yoshmookaluru pixkalutu mkachri ga wa wale potu klatalu mkachri gitakachri. Pagognem-nunanuka meyiwlü ponikpoturu rutaka. ²⁰ Satu kwamonuru, Lasaro gi-wakatletachri, rupgyaptotestsi rutaaka. Katruru. ²¹ Raluka ginanuwleta ponikolu nikjetyawaka gjirukyachriya. Kewene koxa gina. Ga wa remrotretluna.

²² “Wane rixatka. Rupnana kwamonurni. Goyakalutowrene ganikatku. Gawrasta rutakluna. Rupnana koxa ponikolni. Kapnatkana. ²³ Ga wa gipnachine gwiywaka salewnapotutinri, wane yigatya. Wajra retyalu Gawra, ga wa Lasaro walesta gwanatachritka. ²⁴ Giyagni wale sablewpotuta. Wane china, ‘¡Papa Gawra, petwamonutanno! Lasaro pyokanyegitanno, gonu rugakaptomyojimtanu. Ruyalkapannutanunno. Gi rixanu tye xirnachri nsalewnapotutyanatka.’

²⁵ “Gawra wane china, ‘Wiwi, pushinkapanru wa puwekanatini pyoptojenatanru kigleru wane pixle. Ga wa Lasaro koxa gektutu yopto-jenatanru. Giyagni wa xani gewi gimnanukikalurni wale, ga wa pixa

salewnagognenatachripatkayi.²⁶ Ga wa tyekaka pejnuruko pnuute, wixa ga wa gixa ganikajite rawgognenatyawaka tsru gitskata. Giyagni wixa yegi galuka koppruretachine gixa yegi rixinripmakna, gi rumkatluna. Ga wa wane gajeneko gi gimkata kopprureta wa wixa yegi rixinripmakna.'

²⁷ "Giyagni wane china, 'Xani koxa nagjityi, papa. Nurupji pyokanatanru wale. ²⁸ Gi rixanu waneyno pamyo nomolene. Rupguitayegityapna wale, wa gewi tye salewnikowaka ma muninitipkoxna wanna.'

²⁹ "Ga wa Gawra wane china, 'Wanna waneya Moysisi kirukate ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine. Wanna yijnakotanna.'

³⁰ "Giyagni wale wane china, 'Gike, papa Gawra, seyni satu gipnachinyegiya yayegitimma, renshinikanutanna.'

³¹ "Ga wa Gawra wane chinru, 'Ma yijnakotkanruna Moysisi ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine, gi koxa rushinikanutkona wa satu gipnachinetskalaya yotunotini.' "

17

"¡Gi waneni!" chinna Geso

¹ Wane chinna yimaklene, "Gi rumkata gimaletkota wa gitspetkalurkaka chininripa. Seyni ¡gi waneni girukokta jjruklu yineru!

² Kiglemkalu waleya rushriknojitikolupa wa tsru sotlu ginripiya, tsru wenu ruknokikolupa, wanepnute wa tye satu mturpotu jjruklinri.

Geso ginkakletlu kaspukmukochirewlupirana

³ "Gixnanuko ggirukotinwa. Wa pumole mukochirewatini punkakanru wa ruklukanuwninri. Ga wa renshinikanutinipa, pkaspukinri wale. ⁴ Ga wa payokgipre kata pagogne mukochirewatini pixaya, ga wa payokgipre kata satkakyegitinyi wane chinachri, 'Nenshinikanuta,' pkaspukinri wale."

Pyognika galixletanwu

⁵ Giyagni yokanatanune wane chinru Geso, "Gitsrukaachi, pyognika galixletanwu."

⁶ Giyagni wa Gitsrukaachi wane china, "Waneygi gixkamka galixle mostasaji pixka, wane nchinanru tye sukomormuna, 'Pkokpolikinwa. Tsru wenu putakinwa.' Yijnakotangi.

Geso ginkakletlu wayegrechri kamruretanrupirana

⁷ "¿Satu wa gixa yegi waneya wayegreru tsru jitlolepagitachri ganikachri ga wa gowegane girukotachri, wa sana ruyakatini, gi koxa wane nchinru, 'Punanu. Nikjetikowaka ptuplatanu?'

⁸ "¿Gi ge wane nchinangonuklu, 'Pkamrutanru nnikanrupa. Palpokotinwa. Pupxakanno nnikakopshini ga wa nurini. Wanepnute pixa nikanutka ga wa puranu?'

⁹ "¿Poyagnutanrige wa wayegrechri gi rixanu wale kamrutlu towutikowaka waka gike? ¹⁰ Waneko pixka gixanu gixa. Wa gixa kamrunitkalu wa pejnuruko ntowutikwaka, wane nchinanu, 'Wayegrechine gimuterunwu, gi rixanu wutakikolupje wkamrutatka.' "

Pamole gjirgitutachine powratkalune

¹¹ Wane rixatka. Gerosale yini, Samari koprumta ga wa Kalilechijne koxa koprumta. ¹² Satu pokchi rapokamtinitka, pamole jejine yoptotaplu gijirgitutachine. Wajra tunwatna. ¹³ Sapelewatna. Wane chinna, “Geso, Gitsrukaachi, petwamonutanunwu wixni.”

¹⁴ Wa retinitkana wane chinna, “Gajewa. Sasertotene gekakgitapinitkawa.” Wane rixatka. Wane yakopshinna powratkana.

¹⁵ Giyagni satu wa wannate retratkawa wa rutukinritka, satkapa. Tsru sable rixa gimalwuretlu Goyakalu. ¹⁶ Chiji yoptsojimatma gijixistsi. Poyagnutlu. Samarya gajerni wale.

¹⁷ Ga wa rugita Geso. Wane china, “¿Gi ge pamolna powratkalune? Ga wa mturuji ¿ginakatkana? ¹⁸ Gi satuna geta satkapletka wa Goyakalu rumalwutyapa, seyni tye pnu gajeru galikakni.”

¹⁹ Wane chinru, “Palnanutka. Pyanutka. Palixle gitskalakyi.”

Pogirewatyawaka gininripa

²⁰ Repomsatka Geso Gwariseyoneya gikluplu Goyakalu pogirewatyawaka. Wale gigitna. Wane chinna, “Gi wa getkaluru runini Goyakalu pogirewatyawaka. ²¹ Gi wane koxa chinanna, ‘Getanu. Gewru.’ Gi koxa, ‘Waneru.’ Gi rixanu, Goyakalu pogirewatyawaka gixa gitokote rawa.”

“Nowgogneklu pixka,” china Geso

²² Giyagni wane chinna yimaklene, “Pagognekaka ginanu wa gixa galukpotu getletanmaklu pagogne wa Gita Yineru Wgennogognekaka. Gi wa getanru. ²³ Wane chinangina, ‘Ga ga waneru.’ ‘Ga ga gewru.’ Gi wane gyanu. Gi gomkagitanru. ²⁴ Gi rixanu rawrakle pixka rixanu pasreta teno rapukotgogne rawrakini pixka ga wa pasreta teno rapukotgogne potunanuko pokamlata. Wane pixka nixanu Gita Yineru Wgengo nogognepa. ²⁵ Seyni muchinanu numkata salewnaleta gixo, nma yoptotikotupa nyi gimuweekakgognenatachineya.

²⁶ “Gi rixanu Nowegogneklu pixka rixanu nogognelupa wa napokinipa Gita Yineru Wgengo. ²⁷ Niknina, rurnina, ganunrowatnina ga wa ganuruwatnina, wa Nowe jiglokingognepotunanuklo pumlekwa. Runatka gonnewlu. Nikatanna pejnurunniko.

²⁸ “Waneko pixka rixa Lotgogneklu. Niknina, rurnina, marnewatnina, rushanrewatnina, rutaklewatinina, panawatnina. ²⁹ Wa Lote gasukingognepotuko Sotomaya, tengogne gina pixka rixa gjrukleta xirnachri ga wa gasogre. Pejnurunniko nikata.

³⁰ “Waneko pixka rixanu nogognepa, wa Gita Yineru Wgengo nupgujewninigognepa. ³¹ Walegognepa panchi gogo gwanatachri ga wa panchi rawa rejnunkate, gi rujrukana rawapyaplu. Waneko pixka rixanu wa sana gwanatachri, gi wa satkapanu rajxigiyaka. ³² Gishinkapanro Lote gnunroni.

³³ “Girukokta gjiga chipetlegiwekletanu ruwekinri ramginina. Ga wa girukokta gamtakanru, rushatkapgiwekletanu. ³⁴ Wane nchingi, wale yechnopa, satu shechi gepi gwanatanu. Satu ganiiko, ga wa satupni giknokamtkona. ³⁵ Gepi suxone gimunripagkakanatachinepa. Sato ganiiko, ga wa satupni giknokamtkona.”

³⁶ Rugitna. Wane chinruna, “¿Ginaka, Gitsrukaachi?”

³⁷ Wale wane chinna, “Ginakokta rawmanetanu gipnachri wane rapatjetinna klatatalune.”

18

Yapkaklu wa gipnagnurutachro ga wa kgitakyagoklewaklerupirana

¹ Satu yapkaklu runkaakoxna wa ma mamanga gagjigogneretinitipna.

² Wane china, “Papokchi waneru kgitakyagoklewakleru. Wale gi piklu Goyakalu. Gi koxa kagwakpiratna yine. ³ Wale pokchi koxa wanero sato gipnagnurutachro. Wale yegi tya. Wane chinru, ‘Puglepokyegitanno nkamnixjeruya.’

⁴ “Seyni gixgogne gi raluklu. Wanepnutetka wane china ginanwakayatka, ‘Gimka npiklu Goyakalu. Gi koxa nkagwakpiratlu yineru. ⁵ Seyni twu gipnagnurutachro kojwakalchinanno nugnapokyegitanutkalo. Nma maalinanumtinitipa wala kojwakle chinanu wa ginjetachro.’”

⁶ Wane china Gitsrukaachi, “Gyijnakotanru wa chinyawaka wa kgitakyagoklewakleru. Walenwa mpoyagkaakatu yineru. ⁷ Ga wa Goyakalu ⁸gi ge gapnuyegitanna tsomitanune wa gogi ga wa goyechno ragjitjene? Ga wa ma pognanutupni wannayegiya. ⁸ Wane nchingi, giyampotu rapnuyegitanna. Seyni wa Gita Yineru Wgenno gininipa tye chijiya ⁹nukshikinri galixlu?”

Wa Gwariseyo ga wa gijgawenutachri

⁹ Wane koxa chinna tye yapkakluya pimrine gaponshinikanutnachinwa wa poyakkakachine rixinrina; pimrine reyikna:

¹⁰ “Gepi jejine kpashiwakapiji kanikna ragjigognetinripna. Satu Gwariseyni, ga wa satu gijgawenutachri. ¹¹ Wa Gwariseyo tunwata. Walenanuko wane china gagjigogneyegletnawa, ‘Goyakalu, npoyagnutyi gi wa pimrine jejine pixkalutno, kachowgurune, mpoyagkaakane, kgimopataklerune. Gi koxa wa tye gijgawenutachri pixka gixachrino. ¹² Satu simankaka gepi kata nogajirewjeta. Pejnuruko nyoptotanro pamolete nenekjeta.’”

¹³ “Ga wa wajra tunwata gijgawenutachri. Gi raluka tengogne yigleta. Seyni ruylakastata. Wane china, ‘Goyakalu, petwamonutanno gita kmukochirerno.’”

¹⁴ “Wane nchingi, tye yopikachritka gipji muklukanuwnakaako-tutkani satu pnute. Gi rixanu girukokta wa tsru gitaknachriwa mturu rutaako wale. Ga wa mturu gitaknachriwa tsru rutaako wale.”

Geso ga wa mturune

¹⁵ Ranikyegitluna gajerya maturewnachinewa kamrukyapna. Wale retna yimaklene. Chigetjetkana ranikjenna. ¹⁶ Wa Geso tomgana. Wane chinna Wale, “Getashatanna mturune runyegitannon. Gi gimaletanna. Gi rixanu wanna pixkalune wannanni wa Goyakalu pogirewatyawaka. ¹⁷ Galikaka wane nchingi, girukokta gi wa mturu pixka rixyoptoletanru Goyakalu pogirewatyawaka gi wa jiglokanru.”

Ponikolu

¹⁸ Satu gitsrukaachi gepomgalu. Wane chinru, “Yimaklewatachri kigleru, ¹⁹klu nkamrutanu nyoptotyaplu nuwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa?”

¹⁹ Geso wane chinru, “²⁰Klu chinanu wane pchinno kigleru? Gi satuna waneru kigleru. Satupjeru, Goyakalupje. ²⁰Wa Yokanatkaluru Tokanchi pumata:

Gi pumopatlewatana.

Gi puylalewatanu.

Gi pchowguwatanu.

Gi wa maleshawaka pupguitalewashatanu.

Pkagwakpiratanru puru ga wa punro.”

²¹ Ponikolu wane china, “Pejnuruko tyekaka nkamrutatka nmaklutin-wakawa.”

²² Ga wa Geso yijnakotlu tye. Wane china, “Satupje pmagatya. Pushankanru ptowruko wane pixle. Penekanna wa kwamonurune. Waneyapyi ponikole tengogneyapa. Punanu. Pomkagitanno.”

²³ Giyagni ponikolu, walepirana yijnakotinitka, wamonuwnapotutka gi rixanu ponikolpotni. ²⁴ Retinri Geso, wane china, “¡Gi pakyatrenunanuktalu Goyakalu pogirewatyawaka jiglokinripna wa kserojiprojirune!” ²⁵ Geso wane china koxa, “Myapretmakni kameyo tsapujripna tjiglokinripa wa ponikolu pnute jiglokyaplu Goyakalu pogirewatyawaka.”

²⁶ Ga wa yijnakonatachine wane china, “Giyagni ¿katu gimkata gognetkaakotanu?”

²⁷ Geso wane china, “Wa yineya mumkatanutu, wale rumkata Goyakalu.”

²⁸ Giyagni Petro wane china, “Petanu. Wixa giknokamtlu wane wixle. Ga wa womkagitatkayi.”

²⁹ Wale wane chinna, “Galikakni wane nchingi, girukokta giknokapjimta, ga wa ganunro, ga wa gimolene, ga wa rurune, ga wa wugenene Goyakalu pogirewatyawaka chinanu, ³⁰ wale yoptotanru gixo kata pnute xani tyegognekaka, ga wa pagognesha ginachripa waneyaplu ruwekinri mnikawnakatupu.”

Geso ginkakletagnaputlu rupnalepapirana

³¹ Wa Geso ganikna pamole gepi. Wane chinna, “Xani Gerosale wkanikanutka, poyamlakikolupa pejnuruko Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyongatyawaka wa Gita Yineru Wgennopirana. ³² Gi rixanu samyookalurupno payine yegi. Gapnokatkalurupno. Gektutetkalurupno. Ga wa gitskagjetkalurupno. ³³ Kochipjetannona. Ruylatannona. Ga wa mapgogne chininri nyotunotanu.”

³⁴ Ga wa wanna gi gimata jemlu tyepirana. Wanna yogimatika tyepirana. Gi rumatluna wa chinyawaka.

Maygaletu Geriko gajeru

³⁵ Wane rixatka. Gerikostsi rapokinitka, waneru satu maygaletu. Gatnugapostsi tuplanatachri. Sroschi gagijetachri. ³⁶ Wale yijnako giknogletinna gixolune yine. Repomlewata klunerni. ³⁷ Runkakluna wa Geso Nasare Gajeru giknogamta. ³⁸ Giyagni sablewjeta. Wane china, “Geso, Tawiklopisha, petwamonutanunno.”

³⁹ Wa kosekamtachine chigetjetlu pochke rixinripa. Seyni wanepnute sablewjepotuta, “Tawiklopisha, petwamonutanunno.”

⁴⁰ Giyagni Geso tunwata. Rawapjixlu Wale yegi. Wa rapyegitinitkalu, repomgalu. ⁴¹ Wane chinru, “¿Klu palukatka wa nixyapyi?”

Wale wane china, “Gitsrukaachi, netinripa.”

⁴² Ga wa Geso wane chinru, “Petanutka. Palixle gitskalakyi.”

⁴³ Waneklu retatka. Romkagitatkalu. Rumalwumtlu Goyakalu. Ga wa pejnuruneko yine getinri rumalwutluna Goyakalu.

19*Sakeyo wa gjigawenutachri*

¹ Geriko Pokchi rapokamtinitka Geso. Koprupokchimtlu. ² Waneru satu jeji Sakeyo giwakatletachri. Walenwa gjigawenutachine gitsrukate. Ponikolni wale. ³ Raluka getletlu Geso gi gixachrini. Gi rumkata getletlu wa gixolune yine chinanu ma tennu chinanu. ⁴ Penute ya gasukleta. Sukomormuna ratskota retyaplu. Gi rixanu wane yapamtanu.

⁵ Wane rapokinitka Geso, yopukgatlu. Wane chinru, “Sakeyo, giyampotu pujrukanutka. Gi rixanu xawakni pupji numkata gapokleta.” ⁶ Giyagni giyampotu rujruka wale. Gimuwatachri yoptyotlu.

⁷ Pejnuruneko getanatachine kegemga. Wane chinna wa satu jeji kmukochireru yegi jiglokinri wane rawinripa.

⁸ Giyagni tunwata Sakeyo. Wane chinru Gitsrukaachi, “Petanu, Gitsrukaachi. Ganikaji wane nixle neneckna kwamonurune. Ga wa girukokta nyokwire nujgiyo sroschi, gepkoxamkoje kata pnute nsatkaklo.”

⁹ Geso wane chinru, “Xawakni tyepji rapokatka gognewatikaluru, gi rixanu Gawraklopishkoxni wale. ¹⁰ Gi rixanu Gita Yineru Wgenno gina nujgiyaplu gamganatachri ga wa nognetkakyaplu.”

Yapkaklu wa gepi pachaprojipirana

¹¹ Wale tokanchi yijnakotinitkana, satu yapkaklu wane chinyatnakna Geso, gi rixanu gi gowukatkalu Gerosale, ga wa wanna kagwaklu waneklu rupgujewnanu Goyakalu pogirewatyawaka. ¹² Giyagni wane china, “Satu jeji wale potu pnu chiji ya, pogirewatyawaka yoptyotinripa ga wa satokinripa. ¹³ Pamole wayegrene tomga. Satkaka gepi pachaprojipirana reneka. Wane chinna, ‘Gmarnewatanu napokinpotunanuko.’

¹⁴ “Ga wa gichijne gajene gayegixlu. Yukanatkana tsrune wale gajxigi, wane chinanna, ‘Gi waluklu wixa yegi pogirewatrinripa wa tye.’

¹⁵ “Wane rixatka. Wa yoptyotinitkalu pogirewatyawaka. Satokininitka tomgajixatkana wanna wayegrechne wa sroschi renekamtanune, rumatyapna satkaka marnewatinrina.

¹⁶ “Muchinanu rapyegitlu satu. Wane chinru, ‘Gitsrukaachi, petanu. Gepi pacha pserojiprojite yogniklo gepi waragkaprojipirana.’

¹⁷ “Wale wane chinru, ‘Poyagnu, kigleru wayegrechriyi. Ptsotsotaji chinanu poyagkakinri. Giyagni pamole pokchi putakiko.’

¹⁸ “Satu ginatnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi, gepi pacha pserojiprojite tyogniklo satu waragkaprojipirana.’

¹⁹ “Wale koxa wane china, ‘Pixa koxa pamyo pokchi putakiko.’

²⁰ “Satu ginatnaka. Wane china, ‘Gitsrukaachi, petanro gepi pacha pserojiprojite. Numretlo mkachrisama poyitkaluro. ²¹ Npikyi. Gi rixanu jeji shikgajiryi. Pma mutaklewatyawakanu pwiya. Pma muknoka-jityawakanu papatjetya.’

²² “Giyagni wale wane chinru, ‘Mugletu wayegrechriyi. Pixako ptokanu nuklukanuwnayegjixinyi. ¿Pumatnoge wa shikgajiru jeji nixinri? ¿Nma mutaklewatyawakanu nwini, ga wa nma muknoka-jityawakanu napatjetya?’ ²³ ¿Klu koxa gi putakyalo nserojiprojite kgipekoklerune yegi, wa napokini nyoptotanmaklo gitanuko ga wa gixolewnachroymananuko?”

²⁴ “Wane chinna wane tunwanatachine, ‘Gkonanro gepi pachaproji waleyegiya. Genekanru wa gepi waragkaproji waneyalutu.’”

²⁵ “Wanna wane chinru, ‘Gitsrukaachi, waneyatkalu gepi waragkaproji.’”

²⁶ “Giyagni wane nchingi, waneyalutu psoluko reneeko. Ga wa waneyamijetu, wane rixleko koniko. ²⁷ Ga wa nkamnixjene koxa wa nma maluka pogirewletjene wannayegiya, ganikanna gewi. Giylaganna gitu getanu.”

Gerosale rapoka Geso gakaglokewatachri

²⁸ Tyepirana rali wane chinremitinitka Geso, yatka. Kosekamtatka. Gerosale kanikatka. ²⁹ Wane rixatka. Gi gowuka chininitka Wetpage ga wa Wetani. Magkastsitkani, wa Goliwa Magkate chinikowaka. Gepi yimaklene yokanata. ³⁰ Wane chinna Wale, “Gyanu tujra pokchi gi-naple gajeru. Gapokinpatku, waneklupa gikshikanro mporo wgene tsatkaluru, yineru mtuplatanutowa. Gkoshrikanru. Ganikanru.

³¹ Girukokta gepomginipgi, ‘¿Klu chinanu wane gixa koshpirokletlo?’ wane nchinanu, ‘Gitsrukaachi galuklu.’”

³² Wane yatkana yokanatkalune. Rukshikluna chinyawakpotukna.

³³ Koshpirokattkaluna mporo wgene. Kwangixleru wane chinna, “¿Klu chinanu gkoshpiroklu mporo wgene?”

³⁴ Wanna wane china, “Gi rixanu Gitsrukaachi galuklu.”

³⁵ Ranikatkaluna Geso yegi. Sapwakatjitattkaluna gimkaluyuma mporo wgene. Gitji rutakatkaluna Geso. ³⁶ Yamtini Wale, ruk-wekamkatna gatnugapo.

³⁷ Gi gowuka rixininitka, Goliwa Magkate yojrige rapokiniwa, pe-jnuruneko gixolune yimaklene gimuwata. Yinuwaka gimalwuretluna Goyakalu. Saplee gimalwuretluna wa pejnuruko retanruyna, wa giyak-lukakaya. ³⁸ Wane chinna:

¡Gimalwutkaluru Pogirchi,

Gitsrukaachi giwaka ginyachri!

¡Kigle gwashe rixanu tengogneya!

¡Tenowaka potu waneplu goyaknu!

³⁹ Giyagni pimrine Gwariseyone gixolune yine yegi gwachine wane chinruna, “Yimaklewatachri, pchigetjetanna pyimaklene.”

⁴⁰ Wale gigital. Wane china, “Wane nchingi, wa nyi pochke rixinmakna, sotlumka saplewatana.”

Geso gichiyagatlu Gerosale

⁴¹ Gi gowuka tixininitka, retlu tsru pokchi. Chiyagata wale chinanu. Wane china, ⁴² “¡Pumatkamkalu xani pugogneya, kluneru chinanmaka kigle gwashlepmakyi! Seyni xani puygale yogimatika. ⁴³ Gi rixanu runanu pagognekaka, pkamnixjene chiji pirijeretinyina. Sajrukanyina. Pejnurusretako rerutanyina. ⁴⁴ Chiji jijrukanyina, ga wa pwugenene gitoko gwachine. Gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa, gi rixanu gi pumatlu wa psalwayegitimolgogne.”

Kpashiwakapji powratka

⁴⁵ Kpashiwakapji jiglokamtatka. Yinuwaka giknokletna maleka gis-hanrewanatachine. ⁴⁶ Wane chinna, “Kayongalutkani:

Nopji gagjigognewakapipni.

“Ga wa gixa wane gixatkalu

gitawakapna kachowgurune gwiywaka.”

Kpashiwakapji runkaklewatya Geso

⁴⁷ Pagognemnunanuka kpashiwakapji runkaklewatya. Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine, ga wa wanna potu yine gjiga giylaletluna. ⁴⁸ Gi rukshikluna gikta rixpokotyapluna. Gi rixanu pejnuruneko yine Walepje kagwakna wa jemyapluna.

20

Geso gitakikolu gepomsayegitka

¹ Pagogne wane rixatka. Yine runkakanata kpashiwakapjiya. Runkakletlu Kiglerpotunanu Tokanchi. Rapyegitluna tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine tsruneyma. ² Ruynumsatluna. Wane chinruna, “Punkakanwu klu putakika Pixa tyekaka pkamrutinri. ¿Katu gitakyi wa tyeya?”

³ Giyagni rugita Geso. Wane chinna, “Gita koxa gepomgangi satu tokanchiya. Ginkakanno. ⁴ Wa Gwa katlewle ¿tengogne guyakatyachrirge? ¿Waka yinenukla?”

⁵ Yoptopirkakna wannakakluko. Wane chinna, “Wane wchinininipmaka, tengogne guyakatyachrini, Wale wane chinanunwu, ‘¿Klu chinanu koxa gi galixlu?’ ⁶ Wane wchinininapa yinenni, pejnuruneko yine sotlujetanunwu. Gi rixanu rushinikanutkana Goyakalu tokanu geneklewatachritkani Gwani.” ⁷ Giyagni rugitna wa gi rumatna ginakakta guyakatyachri.

⁸ Giyagni Geso wane chinna, “Gi Gitako ginkakangi klu nutakika tyekaka nkamrutinri.”

Kamrurewatachine muglene

⁹ Yinuwaka ginkakletna yine tye yapkakluya, “Satu jeji sana gowasha rutaka. Renekamtta sana girukotachine. Pnu yatka. Gixgogne ramga. ¹⁰ Topapkotka satu wayegrechri yukanata girukotachine yegi, wa renekyapluna wa sana gwiyachritka. Seyni wa girukowatachine kochipjetanru. Maleshalni yokanatna. ¹¹ Rumepe yokanretatnaklu satu wayegrechri. Seyni wale koxa kochipjetna. Rektutetanruna. Maleshalni yokanatna. ¹² Wanepnute mapa rixinri yokanattnaka. Waleni rus-takna. Ruknokanruna.

¹³ “Giyagni wa kgisanateru wane china, ‘¿Klu nkamrutanutka? Nyokanatanru nalukanru noturu. Kagwakpirgetkotanruna wale.’

¹⁴ “Wa sana girukotachine wa retinitkaluna, wane chinna wannakakluko, ‘Tyenwa yoptotachripatka. Ginanu. Wuylaganru. Yoptotanrupmaka wixanpatkani.’

¹⁵ “Kashichanruna. Gowasha ruknokyanruna. Wane ruylatyanruna.

“Giyagni ¿gi rixanutkana kgisanateru wa wanna sana girukotachine?

¹⁶ Runanu. Ruylatanunna wa nyipni sana girukotachinepni. Pimrine renekanu gowasha.”

Wa wanna yijnakotinitkalu, wane chinna, “Gike rixiniko.”

¹⁷ Wa Wale retanatna. Wane china, “¿Klunerkoxi wa tye yonatkaluru?

*Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitchineya,
wale gitaka yoptowaka gitsejita.*

¹⁸ “Katupnikta tye sotlu gitspetanuna, rumlokpotutanuna, ramgapotutanuna. Ga wa tye sotlu gjirukgogotanrunapa ramgapotutanuna.”

¹⁹ Waneklu yonchikgapine ga wa tsrukakalune sasertotene galuka kashretlu Geso, gi rixanu rumata jemluna wa wannapirana chinalu tye yapkaklu. Seyni yine pikna. ²⁰ Giruktatluna. Yokanyegitluna yimlewashatachine, wa poyagkakachine pixka rixashatinripna, wa kashtokanutyapluna, samyokyapluna gitsrukaachi yegi, wa tsru potu gitakaluru girukotlewatyawaka. ²¹ Repomgaluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, wumatlu wanepotuko pchinjeta ga wa punkaklew-jeta. Gi wa manewle giglenu chinanu pyoptotlu yineru. Seyni galikaka potu punkakletpiranatlu Goyakalu gatnugapote.” ²² ¿Wa munanshichkot-nige wenrukaka wenekyaplu Susa waka gike? ¿Wenekerge waka gi wa wenekanru?”

²³ Seyni Wale gimatlwan wanna sanowashle. Wane chinna, ²⁴ “Gekagitanno wa sroschiproji. ¿Katu yaglu waneylo, ga wa katunni toyonga?”

Wane chinruna, “Susanni.”

²⁵ Giyagni Geso wane chinna, “Giyagni genekanru Susa Susanni, ga wa Goyakalu Goyakalunni.”

²⁶ Gi rumkata kashretokanutluna yine getanu. Ruglajitanna wa rugityana. Pochkenna.

Gepomsalu yotunruplicana

²⁷ Rapokna pimrine Sariseyone. Wane chinachine maleshlu yotun-
rupa gipnachineya. Repomgaluna. ²⁸ Wane chinruna, “Moysisi yonye-
gitwu, satuyegwakluni kganunronru gipninina gi kwugenniri, wa repuru
gwanro wale gnuunronanni ruxolewkakinripa giklopishapa yegwakluni
chinanu.” ²⁹ Giyagni wanena payokgiprerune moletkakachine. Muchi-
nanu tsru gnunrowata. Rupnana. Mwugenetniko. ³⁰ Waneko pixka rix-
ana gapkatatachri. ³¹ Mapa chininrina gwalo. Waneko pixka rixanna pe-
jnurunniko payokgipreni. Rupnanna. Gi ruknokawgenetanna. ³² Suxni
gapkata potu gipnaletanatka. ³³ Giyagni yotunruklupa, ¿giru gnunropni
wa wannaya? Gi rixanu payokgipreni gnunronitka wa wala.”

³⁴ Geso wane chinna, “Tyegogne gajene ganunrowata ga wa
ganuruwatna. ³⁵ Seyni wa rumuknu getkonina rapkapyapluna
tujragogne mnikawnakatupa ga wa yotunru gipnachinetskalaya wanna
gi ganunrowatanutka. Gi koxa ganuruwatanutkana. ³⁶ Gi rumkata
gipnaletanutkana. Gi rixanu Goyakalutorene pixka rixanutkana.
Goyakalu wgenenpatkani, gi rixanu yotunru wgenenpatkani. ³⁷ Wa
yotunotachinepa gipnachinepirana, Moysisi ginkakpokowaklewata
kawshipiripirana runkakletinri, wane rixinri *Gitsrukaachi*, *Gawra*
Goyakalutni, ga wa *Gisaaka koxa Goyakalutni*, ga wa *Gakowo koxa*
Goyakalutni. ³⁸ Gi wa gipnachine Goyakalutni, seyni giwekachine
Goyakalute. Gi rixanu pejnuruneko giweka Wale chinanu.”

³⁹ Giyagni pimrine yonchikgapine gigita. Wane chinna, “Yimakle-
watachri, kigleru wane pchinre.” ⁴⁰ Gi rixanu wanekluyakawa gi
tserpiranawa gepomgaletatkaluna.

Kristo, Tawiklopisha

⁴¹ Giyagni Wale wane chinna, “¿Gi chinna wa Tawiklopisha rixinri wa
Kristo? ⁴² Gi rixanu waleko Tawi wane china Shikalchi kirukateya:

Gitsrukaachi wane chinru Nutsrukate:

Ptuplatanu nputuklesretate,

⁴³ *Nutakinpotukna pkamnixjene
putspanjixgapre rixinripna.*

⁴⁴ “Giyagni waleko Tawi wane chinru Gitsrukaachi, *¿gi*
rixpokotyawaka giklopishayapni?”

Geso giklukna yonchikgapine

⁴⁵ Pejnuruneko yine yijnakonatinri, wane chinna yimaklene,

⁴⁶ “Ggirukotinwa wanna yonchikgapineya. Galuka yanretachine
gimkaluyna gowukalu. Ralukluna ralukikolupna giputuyna.
Ralukluna wa tsrukakalune tuplapijere ginkaklewawakapjikakaya,
muchinanu tuplapijkaka koxa nikjetikowakaya. ⁴⁷ Nikatapjjietkanna
gipnagnurutachronni. Rixashleyna gogagjirgognerkakna. Wanna
giklukanuwnakakalunpotupni.”

21

Gipnagnurutachro genekashle

¹ Geso getanata. Retna ponikolune, wa genekashlu gignantakikowaka
gitakachine. ² Sato gipnagnurutachro reta kwamonuro. Tutaklo gepi
mturomchataaji. ³ Wane china, “Galikaka wane nchingi, wa twu kwa-
monuro gipnagnurutachro wala gitaka pejnurune pnute. ⁴ Gi rixanu
nyi pejnuruneko ruxetanrona rutakna renekashlena Goyakalunupa.
Seyni wa twu magatyachro potu tutaklo tseyomchataaji, pejnuruko
tuwekinripa.”

Geso ginkakletagnaputlu wa kpashiwakapji gjrolekachripa

⁵ Pimrine kpashiwakapjipirana yanumsanatna, wa kiglepottaklu
sotlu ga wa giglewlukaka genekashatkaluru. Geso wane china, ⁶ “Wa
tyekaka getanru. Pagogne ginanu gi wa rutukanu sotlu rogotkakinripa,
gi wa mujrolekatunpakni.”

⁷ Giyagni repomgaluna. Wane chinruna, “Yimaklewatachri, *¿giklupni*
wa tyekakapa? *¿Klu* getkaluru wanepa wa tyekaka wane gixinripatka?”

⁸ Giyagni wane china Geso, “Ggirukotinwa gi wa yokwitkalunepgi. Gi
rixanu gixo ginanu ngiwakaya. Wane chinanna, ‘Gtini. Kayegikatkalu
gigogne,’ chinanna. Giyagni gi wa gomkajigitanna. ⁹ Seyni wa gixa jemi-
niplu wa giylalupirana ga wa yawroptajrukakapirana, gi gimyekanu. Gi
rixanu rumkata muchinanu wane gixleta, seyni gi wa yoptukyawakap-
nichi.”

Tsruggetkalurkakapa ma mapookanuwa yoptukyawakapa

¹⁰ Giyagni Geso wane chinna, “Yotunyegkakanna pachijne gajene
pachijne gajene yegi, ga wa pogirewatyawaka yotunyegkaka pogire-
watyawaka. ¹¹ Waneplu tsru giyolikhjrukaka pachijnemnunanukaya.
Ga wa waneplu yayixlukaka, ga wa nachlukaka, ga wa gimyeklukaka, ga
wa tsru getkalurkaka tengogneya.

¹² “Ga wa ma mapookanupachi tyekaka, gkashichkona. Kojwakang-
ina. Ginkaklewawakapjikakaya ga wa yoshmakikwaka nsamyooko.
Ga wa pogirchine yegi ga wa gitsrukaachine yegi ganiiko Gita gi-
waka chinanu. ¹³ Rushpakanu gipguitalewle chinanu. ¹⁴ Giyagni gaji
gitakanru tye shinikanchi xani, gi wa gyanshinikanyegitanru gikta
nchina giykoyegletinwa. ¹⁵ Gi rixanu Gita genektokanutangi ga wa
gimatkalewle ma mumkata satkakletanruna, gi koxa rumkata yoptopi-
retanruna pejnuruneko gkamnixjene. ¹⁶ Gixa samyooke giruneyako, ga

wa gimunanwakaneyako, ga wa gimoleneyako, ga wa gimatanuneyako. Ga wa gixa pimringi ruylatanna. ¹⁷ Gayegixkalunepgi pejnuruneyako Gita giwaka chinanu. ¹⁸ Ga wa gixjiwutsa gi wa patsapjeko gamgingi. ¹⁹ Gakotanshinikanutinri, giwekanu.

Gerosale mwakotupni

²⁰ “Wa gixa getiniplu solalone sajrukiniplu Gerosale, waneklu gimatanutkalu kayegikatkalu mwakotu rixinripatka pokchi. ²¹ Waneklu wa Gote gwachine magkakaka ya gasukletanna. Ga wa pokchi ganikajite gwachine wane rushpakinna. Ga wa pokchi malekate gwachine gi wa pokchi yanutkana. ²² Gi rixanu walegognekakapa saletikolupna Gerosale gwachine, wa poyagkakikolupa pejnurkakako yonatkalurkaka. ²³ ;Gi waneni wa kamshironepni ga wa gashichakachinepni walegognekakpatka! Gi rixanu waneplu tsru kegeknanuwlu tye chijiya, ga wa jgekanchi nyi yinyegiya. ²⁴ Yawnanna yoglolewapi gistakikalune. Payinemnunanuka ganikanna kashikanotkalunenapa. Ga wa Gerosale gakatooko payineya poyagkakikolpotunanuko payingognesha.

Yineru Wgene gininripa

²⁵ “Waneplu getkalurkaka tkachiya, ga wa ksuruya, ga wa kata-girkakaya, ga wa tye psolchijneyako payinemnunanuka salewnale. Wa tsru wenu sejrewnale ga wa gishpurga yowjere nutanshinikankakinna. ²⁶ Rupnagoojetanunna yinepni piklena chinanu, ga wa kagwakanruna chinanu tye psolchijneko ginachripa chinanu. Gi rixanu wa gichkolkaka tengogne gajeru kowshiwshtko. ²⁷ Wanepnute retannona wa *Gita yineru Wgenno ginachripa kyachgapereruyma*. Tsru nuyakle ga wa noyaknu numunamu. ²⁸ Wa tyekaka yinuwaka wane gixletinpatka, mpotukawatanu. Ntunogitanu. Gi rixanu gi gowukatkalu gkoshpakkolpatka.”

Gikera gipchekaygalejitinipirana

²⁹ Satu yapkaklu wane chinyana, “Getanro gikera ga wa pejnurmunako. ³⁰ Wa gixa getinitkalo tupchekaygalejitininitka, gixnanuko gimatakkalu gi gowukatkalu walapu. ³¹ Waneko pixka rixanu gixa getinpatkalu wane gixlutkani tyekaka, gimatanutkalu gi gowukpatkalu Goyakalu pogirewatyawaka.

³² “Galikaka wane nchingi, gi ruknogaru tye gimuweekakgognenatachinesha, wa ptowruko tyekaka ma mixkanuwa. ³³ Wa tengogne ga wa chiji nikawnanu, seyni wa ntokanu gi nikawnanu.

Giyokanu; gagjigognetanu

³⁴ “Ga wa gixa girukotinwa gixnanuko, gi wa ginjiwujpa gixkalchinanu, gi wa gimru chinanu, gi wa gkojwakanshinikanutinri tyegogne gajeruya, mkagwaakotupa rapyegityapgi nogogne gitseklu pixka. ³⁵ Gi rixanu wane rixa gapyegletanna pejnuruneko tye psolchijnemtako gwachine. ³⁶ Giyagni psolgogneko giyokanu. Gagjigognetanu pejnuruko ginachripa gimkata gasukletinripa, ga wa Gitasts, Yineru Wgennostsi gimkata tunwaletinripa.”

Kpashiwakapji runkaklewatyawaka Geso

³⁷ Ga wa gogikaka, wa kpashiwakapji runkaklewjetya. Ga wa goyechino Goliwa Magkate chinikowaka yajeta. Wane rawjejeta. ³⁸ Ga

wa pejnuruneko yine goyechnokawpotuko yotunjeta. Kpashiwakapji yayegityaluna wa yijnakotyapluna.

22

Tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine

¹ Gi gowukatkalu meyiwlugogne, wa jimapro gisekachri myapjetkotu niikalurupa, wa Giknoglushgogne chinkaluru. ² Ga wa tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine gigjalu gi rixpoko giylaletanruna Geso, gi rixanu yine pikna.

Gota galuka samyokletlu Geso

³ Satanasyo jiglokatkalu Gota, Giskaryote chinkaluru. Walenwa pamole gepi rixinrina. ⁴ Wane ya. Ruynumsatapna tsrukakalune sasertotene ga wa kpashiwakapji girukotachine gi rixpoko samyokletyaplu wanna yegi. ⁵ Wanna gimuwata. Rupiratyaluna renekyapluna sroschiproji. ⁶ Giyagni wale gipiratyana. Rujgalu ruglepoktapinri gi rixpoko samyokletyaplu wa gixolune yine mwiyawakanu.

Tsr Giknoglushgogne chinanu galpokotkaluru

⁷ Rapokatka jimapro gisekachri myapjetkotu nikikolgogne. Rumkata giylaletluna Tsr Giknoglushgogne genekashatkaluru. ⁸ Giyagni Petro ga wa Gwa yokanata. Wane chinna, “Gajewa. Galpokotanru wixanupa wa Tsr Giknoglushgogne wnikanrupa.”

⁹ Wane chinruna, “¿Ginaka paluka galpoklejixwu?”

¹⁰ Wale wane chinna, “Wa tsru pokchi gyinipa, wane yoptytingi satu jeji wa gashgaji gonu gwanru ganikachri. Gomkagitanru panchipotunuko ginakakta jigloka. ¹¹ Wane nchinanru wa kapjiru, ‘Yimaklewatachri wane china, “¿Ginaklu wa napokagrulkwakle wa nnikyawaka Tsr Giknoglushgogne nyimakleneyma?” china.’

¹² “Wale gekakgitangi satu tsru teno gajerugruko gali galpokletkalurutka. Wane galpokotinri.”

¹³ Giyagni wane yatkana. Rukshikluna Wale chinyawakpotukna. Ralpoktluna Tsr Giknoglushgognenupa.

Ralipre nachnewlu

¹⁴ Wa gipapko gapokinitka, nikjetikwaka tuplata. Ga wa Waleymana yokanatanune. ¹⁵ Wane chinna Wale, “Naluka gimniklepotutgi tye Giknoglushgogne nma salewnagnapuwa. ¹⁶ Gi rixanu wane nchingi, gi wanepnuteko nnikanutkalu ma poyagkaakanuwa wale Goyakalu pogirewatyawakaya.”

¹⁷ Rawlo girapistono. Poyagnutatkalo. Wane china, “Gyoptotanro wa twu. Gimurkakanu. ¹⁸ Gi rixanu wane nchingi, gi nuranutkalo wanepnute gowajga ma mapookanuwa Goyakalu pogirewatyawaka.”

¹⁹ Kashichlu jimapro. Poyagnutinitkalu, jiknajrotlu. Reneksatna. Wane china, “Tyenwa nomane gixa chinanu geneekaluru. Wane gixjetanu gishinikyapno Gita.”

²⁰ Rali nikletinitkana, waneko pixka rixlo girapistono. Wane china, “Twu girapistono walanwa gerotu gipiratkaluru nogragaya, gixa chinanu giyookaluru.

²¹ “Seyni getanru nsamyokjerumyopa Gitayma nikjetikowakaya. ²² Gi rixanu galikakni Gita wa Yineru Wgenno galimtanu nutakikowaka,

seyni jgi waneni wa tye jeji, wale chinanu Gita wa Yineru Wgenno samyooko!"

²³ Giyagni wanna yinuwaka gepomsakakleta wannakakluko girupni wale wane gixachripa.

Wa tsru potu Goyakalu pogirewatyawakaya

²⁴ Yoptopirkakna wannakakluko giru yimaklelrupni wannate tsru kagwaakaluru. ²⁵ Giyagni Geso wane chinna, "Payineko pogirene girukotanna wanna, wanna chinanu gitaaikalune kigleru gixjene chinkalune. ²⁶ Ga wa gixa gi wane gixanu. Seyni wa tsru potu gixachri gixyegiya, mturu potu pixka rixanu. Ga wa gitsrukaachi, satu kamrurewatachri pixka rixanu. ²⁷ Gi rixanu, ¿girni wa tsrupotu, wa nikjetikwaka tuplatachri waka kamrurewatachri? ¿Gi ge wa nikjetikwaka tuplatachri? Seyni wa gixyegiya, Gitni wa kamrurewatachri pixkalutno. ²⁸ Ga wa gixni wa Gitaymalunenangi nyantaletikowaakakaya. ²⁹ Giyagni Gita gipiratyagi. Nuru pixka pogirewatyawaka rupiratyano. ³⁰ Wa numnikjenepgi ga wa numurjeneepgi wa nnikjetyawaka npogirewatyawakaya. Ga wa pamole gepi pogirchi tuplapijere ntuplatanu. Gixa gitakyagokanna pamole gepinerune wa Gisrayiline."

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatiniplu

³¹ "Simo, Simo, petanu. Satanasyo gagjiyegitgi trikoji pixka gixirikajitkalunepgi. ³² Ga wa Gita gagjigogneyegityi wa palixle mmagatinitipa. Ga wa pixa penshinkanutinpatka, pmuchkotanshinkanutanna pumolene."

³³ Giyagni Petro wane chinru, "Gitsrukaachi, galpokotachrino yoshmakikwaka nyinripa Pixayma waka gipnalu yegi."

³⁴ Geso wane chinru, "Petro, wane nchinyi, ma yanumatkanuwa gaxawripa xawakni, pnutatanno mapa kata pma mumatyanupno."

Yoglolewapi

³⁵ Wane chinatnakna, "Wa nyokanatingi wa sroschimap maniikangi, ga wa mtsapanengi ga wa myoshmakjixlengi, ¿pagixanrege gmagatya?"

Wanna wane china, "Gi satuna wmagatya."

³⁶ Geso wane chinna, "Seyni wa xani wa sroschimap waneyalutu ranikanru, ga wa tsapa koxa. Ga wa yoglolewapi waneyamigetu, rushankanru gimkaluko. Rajitanru. ³⁷ Gi rixanu wane nchingi rumkata poyagkakletinripachi wa tye yonatkaluru Gitapirana. Wane china: *Mugleneyma kagwakikolupa Wale koxa*, Gi rixanu wa yonatkaluru Gitapirana poyagkakpotutkalurupni."

³⁸ Giyagni wanna wane chinru, "Gitsrukaachi, petanru. Gewru gepi yoglolewapi."

Wale wane chinna, "Gigiyatka."

Getsemani ragjigognetya Geso

³⁹ Giyagni wane yiyyatka. Wa rixjetyawaka Goliwa Magkate ya. Ga wa yimaklene koxa gomkagitlu. ⁴⁰ Wa wane rapokinitkana, Wale wane chinna, "Gagjigognetanu gma yantaletikotupa."

⁴¹ Ga wa Wale gitspalatyana wa sotlu gimkata giknokikwakapshini. Yoptsojita. Wane ragjigognetya salewnalepapirana. ⁴² Wane china,

“Nuru, palukiniplu tuknogaru twu girapistono Gitaya, seyni gi wa Gita galukyawakni, seyni Pixa galukyawakni.”

⁴³ Satu Goyakalutowreru tengogne giyakatyachri gipgujewnayegitlu. Muchkotlu. ⁴⁴ Tsru chingajiwlu rixinri, wanepnute muchkowa gagjigognera. Wane rixa runkokle wa tsru rutspigle pixka rixagragata wa chiji gapokachri.

⁴⁵ Wa ragjigognetyawaka palnamtinitka. Yayegitna yimaklene. Retamtina gimkanatachine wamonnupogna chinanu. ⁴⁶ Wane chinna, “¿Klu chinanu gimkanata? Gyotunotanu. Ga wa gagjigognetanu wa yantaletikowakapa gma jiglokinitipa.”

Geso samyooka ga wa kashichka

⁴⁷ Wa Geso yanumsanatiniwa, getanu, gixolune yine. Ga wa Gota chinkaluru, wa pamole gepi chininri, wanna kosekamta. Wa Geso yegi rapokatka. Ramlutlu. ⁴⁸ Giyagni Geso wane chinru, “Gota, ¿pamlurege psamyokyatkano Gita wa Yineru Wgenno?”

⁴⁹ Ga wa Waleymalune getanatlu giknogachripa. Wane chinruna, “Gitsrukaachi, ¿yoglolewaplege wustaklewatini?”

⁵⁰ Satu wannaymalutu wa sasertotene gitsrukate potu wayegreru ruylaka. Potuklejepi yostakyalu. ⁵¹ Ga wa rujretlu Geso. Wane china, “Wanpotunanuko getashatanu.”

Kamrukjepitlu. Rutuukaklu.

⁵² Geso gepomgana sajrukjene, wannanwa tsrukakalune sasertotene, ga wa kpashiwakapiji girukotachine, ga wa tsrune; wane chinna, “¿Kachowguru gishinikachine pixkagi gixa gishpaklemta yoglolewapiyima ga wa gagajeyma? ⁵³ Pagognemnunanuka kpashiwakapiji gixayma nwanata. Gi wa wane gomyokyegityano. Seyni tyenwa gipapkotkani gixa, ga wa mapshagwaka girukotachripapkotkani.”

Petro nutatlu Geso

⁵⁴ Kashichatkaluna. Ranikluna. Sasertotene gitsrukatpotupiji ranikluna. Ga wa Petro gowukayako gomkagitlu. ⁵⁵ Ganikajputu pawatna. Wane ruxiplakakyana. Wanna yegi tuplata koxa Petro. ⁵⁶ Sato wayegrechro getlu wa chichpawastsi tuplanatyawaka. Tetpotutlu. Wane china, “Wa tye Waleymalutunananu.”

⁵⁷ Giyagni wale nutatlu. Wane china, “Suxo, gi numatlu.”

⁵⁸ Gowukshiniyaka satu getatnaklu. Wane china, “Pixa wannaymalutunanyi.”

Ga wa Petro wane china, “Jeji, gi wa gitni.”

⁵⁹ Gowukshini giknoginitka, satu psolmuchkonuko wane chinatnaka, “Galikakni wa tye koxa Waleymananu. Gi rixanu Kalile gajerni.”

⁶⁰ Ga wa Petro wane china, “Jeji, gi numata gikta pchina.”

Waneklu, wa yanumsatiniwa, gaxawripa yanumatatka. ⁶¹ Giyagni Gitsrukaachi geknokyegitlu. Retlu Petro. Ga wa Petro gishinkaplu Gitsrukaachi tokanu, wa chinyawaklu, “Ma yanumatkanuwa gaxawripa xawakni, pnutatanno mapa kata.”

⁶² Giyagni maleka rushpaka Petro. Chiyampotuta.

Geso gixpiranatka ga wa kochipjetka

⁶³ Geso kashichachine jejine gixpiranatlu. Kochipjetluna.

⁶⁴ Rushyagojitluna. Repomsatluna. Wane chinruna, “Goyakalu tokanu

peneklewatkoxewa. „Katu giylakyi?“⁶⁵ Wanepnute tye pixkalutu mupashiregnuchi gi gepika chinruna Geso.

Jemanshinikankakjetikowakaya tunwata Geso

⁶⁶ Gogi rixinitka rapatjetna yine tsrutene, ga wa tsrukakalune sasertotene, ga wa yonchikgapine. Jemanshinikankakjetyawakna ranikluna.

⁶⁷ Wane chinna, „¿Pixlege wa Kristoyi? Punkakanwu.“

Wale wane chinna, „Wa nunkakingi gi galixanno.⁶⁸ Wa nepomginkoxgi, gi wa gigitanno.⁶⁹ Ga wa xaniyakawa *Goyakalu kgiyaklewakleru potuklesretate ntuplatanu Gita Yineru Wgenno.*“

⁷⁰ Ga wa pejnuruneko wane china, „Giyagni ¿Pixlege wa Goyakalu Wgene?“

Wale wane china, „Gixa chinyawaka Gitakni.“

⁷¹ Giyagni wanna wane china, „¿Klu wanepnute gippujtalu walukatka? Gi rixanu wixa yijnakotokanutatkalu Walepotuko.“

23

Geso wa Pilato ginaple

¹ Giyagni palnamtatkana pejnuruneko gixolune yine. Pilato yegi ranikatkaluna.² Yinuwaka jigyeglejetatkaluna. Wane chinna, „Tye wukshika wa wumolene pupjekakachri. Rujretna wa Susa genekikolupa wenru. Wane china Walegimni wa Kristo, Pogirchi.“

³ Giyagni Pilato gepomgalu. Wane chinru, „¿Pixinige wa Goteyone Pogiryi?“

Rugitlu Wale. Wane chinru, „Pixa chinyawaka.“

⁴ Pilato wane chinna tsrukakalune sasertotene ga wa gixolune yine, „Gi satuna giklukanuwnalu nukshikyalu tye jeji.“

⁵ Ga wa wanna muchkotnawana. Wane chinna, „Komyekanshinikanutna yine. Runkaklewata psoluyako Gotechijneya. Kalile rumuyaka ginkaklewletya gewina.“

Geso wa Girore ginaple

⁶ Giyagni Pilato yijnakotinitkalu, repomgalewata gikta Kalile gajerni tye jeji.⁷ Wa rumatinitka wa Girore girukowasretatyawaka gajerni, yokanatlu Girore yegi, gi rixanu walegognekaka Gerosale rawanata Girore.

⁸ Ga wa Girore getinitkalu Geso, rumuwpotuta. Gi rixanu gi pomshinikmaka raluka getletlu. Gi rixanu yijnakpiranyegitlu. Kagwaka getletlu satu getkaluru Wale kamrutanru.⁹ Gixo tokanchi repomgiyu, seyni Wale gike rugityalu.¹⁰ Wanna koxa tunwanatna tsrukakalune sasertotene ga wa yonchikgapine. Muchkowa jigyegletluna.¹¹ Ga wa Girore solaloteneyma geyiklu. Rapnokatluna. Ponikolu mkachri yoshmakluna. Pilato yegi yokanatnatnaklu.¹² Walegogne rumatkakatkana Girore ga wa Pilato. Gi rixanu muchikawa kamnixkakapna.

Waka Geso waka Warawasu

¹³ Giyagni Pilato tomgana tsrukakalune sasertotene ga wa tsrukakalune ga wa yine. Wane chinna,¹⁴ „Wa tye jeji ganikyegitno wa yine pupjekakachri pguta. Ga wa nepomsatlu gixa getanu. Gi satuna nukshika giklukanuwnaletlu tye jeji wa gjigyegityalu.¹⁵ Gi wa Giroreko. Gi rixanu wale yokanatlu wixa yegi. Ga wa gi satuna kamruta rupnninri chinanupa.¹⁶ Giyagni nkochipjejixanru. Wane gixachri nkaspukanru.“

¹⁷ Wa satkaka meyiwlugognekaka rumkata kaspuklejetlu satu. ¹⁸ Ga wa pejnuruneko gixolune yine pasaplewatkalunni wane chinna, “Puxri-ikakanru wa Tye. Ga wa Warawasu pkaspukinwu.” ¹⁹ Walenwa yagotkaklu chinanu wa pokchi kamrutikaluru yagotkaklu, ga wa ruylale chinanu yoshmaaka.

²⁰ Rumepe tomgaletatnakna Pilato. Raluka kaspukletmaklu Geso. ²¹ Seyni wanna sablewatatnaka. Wane chinna, “¡Koroshishkita putakaganru! ¡Koroshishkita putakaganru!”

²² Wale wane chinna mapa kata chininri, “Seyni ¿klu gektutu kamruta wa Tye? Gi satuna nukshikyalu rupnirupniru chinanupa. Giyagni nkochipje-jixanru. Nkaspukanru.”

²³ Seyni wanna gichko sablewlepotutatnaka. Ragjtluna koroshishkita rutakikolupa. Giyagni wanna tokanu gaalirewata. ²⁴ Giyagni Pilato towuwatafka wa ragjityawakna rixikolpatka. ²⁵ Giyagni kaspukjix-atkalu Warawasu wa yoshmaakaluru, yagotkaklu chinanu ga wa ruylale chinanu yoshmaakaluru, wa wanna gagjitanru. Ga wa Geso samyokatka wanna galukyawaka.

Wa gatnugapo Gijiwuswaga gapokgapotachri

²⁶ Ranikatkaluna. Surene gajeru Simo kashichna, sana giyakatyachri. Wale rutjikaklona koroshishkita, Geso gajxigi ranikyaplo.

²⁷ Romkagtluna gixolune potu yine, ga wa suxone koxa, kegeknaruwat-achine, wamonuwatachine Wale chinanu. ²⁸ Ruprotakyegitna Geso. Wane chinna, “Gerosale gajerone, gi wa gichiyagatanno. Seyni gix-nanuko gichiyagatinwa, ga wa gwugenene chinanu. ²⁹ Gi rixanu runanu pagognepa, wane chininripna, ‘Giglenshnikanyegitkalune migatone, ga wa nanwakchikaka mmushiwatkane, ga wa tnuchkaka ma mashichkotu.’ ³⁰ Waneklupa yinuwaka *wane chinretanruna magkakaka:*

Wixa gogo pujrukanu.

Ga wa mturu magkakaka:

Pushyatanwu.

³¹ Gi rixanu wa tyekaka kamrutna wa yinuwakikoluya, ¿gi rixpokotanna pagogne?”

Koroshishkita gitaaikaluru

³² Raniikakoxna Waleyma gepi gektutu kamruklerune giy-latkunepa. ³³ Rapokluna Kolkota chinikowaka. Walenwa Gijiwuswaga yegi chinikowaka. Wane koroshishkita rutakyaluna, ga wa gepi gektutu kamruklerune koxa, satu potuklesreta, ga wa satu kegnetesreta. ³⁴ Geso wane china, “Nuru, pkaspukinna wanna. Gi rixanu gi rumatna kluneru kamrutna.”

Kotspaltamkatluna. Rutakluna rupenokalkakna.

³⁵ Wane tunwanatna yine. Retanatna. Tsrukakaluneyma ruxpiranatluna. Wane chinna, “Pimrine rognetskaka. Walenanuko gognetkakinwa wa xani Goyakalu Kristote rixinpakni, ga wa tsomitanru.”

³⁶ Wa solalone yayegitlu. Rapnokatluna. Renekmakluna kachgalu.

³⁷ Wane chinna, “Wa Goteyone pogire pixinipa, pognetkakinwa Pix-nanuko.”

³⁸ Wanekoxlu jigyegitikoluyonga Wale gogwaka wane chinachri:

Tyenwa Goteyone Pogire.

Wa gepi kachowgurune

³⁹ Wanenna gepi gektutu kamruklerune, wa gixripatachinni. Satu mu-pashiregnuchi chinru. Wane china, “¿Gi ge Kristokyı pixa? Pixnanuko pognetkakinwa ga wa wixni koxa gognetkakanu.”

⁴⁰ Rugita wa satu. Chigetjetlu. Wane chinru, “¿Gi ge piklu Goyakalu? Waneko pixka giklukanuwnayegjixkaluryi pixa. ⁴¹ Ga wa wixa galikakni wanepotuko wixka. Gi rixanu wkamrutyawaka pixkapotuko wyoptota. Seyni wa Tye gi satuna mugletu kamruta.”

⁴² Giyagni wale wane china, “Geso, pushinikanno gita wa pogirewatyawaka pjiglokinipa.”

⁴³ Giyagni Geso wane chinru, “Galikakni wane nchinyi, xawakni Gitaymapyi gigletikowaka tengogneya.”

Geso gipnale

⁴⁴ Tumananutkani ruchpokatka psolchijneputunanuyako, kayinwakasreta rapokinpotunanuko. ⁴⁵ Tkachi giwnamatatka. Mkachrichrata gimaletachri kpashiwaka potu gajeru gitlalakamtatka ganikajpotunanuko. ⁴⁶ Giyagni Geso tsru sable potu rixa. Wane china, “Nuru, pumyo nutaklu nuwekinri.”

Wane rixatka, rupnanatka.

⁴⁷ Wa ksolaloteru getinri wane rixinritka, rumalwutlu Goyakalu. Wane china, “Galikakpotunanni tye jejni poyakkakachrini.”

⁴⁸ Ga wa pejnuruneko gixolune yine wane gapatjetyachine getpachine, wa retinitkaluna wane rixinritka, ruylakastatna. Satokna. ⁴⁹ Ga wa pejnuruneko rumatanune ga wa suxone, Kalileya romkagjtene, Gowuka tunwanatna. Retanatluna wa tyekaka.

Gesni kapnatkaluru

⁵⁰ Ga wa satu jeji Gosi giwakatletachri. Walenwa jemanshinikankak-jetikowaka gajeru, jeji kigleru ga wa poyakkakachri. ⁵¹ Wale gi gigitlu wanna gishinikywaka, gi wa wanna kamrutanru. Garimate gajerni, Gotesreta gwapokchitachri. Wale koxa Goyakalu pogirewatyawaka kagwaka. ⁵² Wale Pilato yegi ya. Gesnimane ragjita. ⁵³ Jijrukatkulu. Pachrata poyitatkalu. Rutaklu yomlechi sotlu jitotikalurupna, gi satuna mutakikowakanuwa. ⁵⁴ Walegognenwa Tsrugognestsitka. Ga wa gapnanutikalurgogne gimrerekamtinpatka.

⁵⁵ Ga wa suxone, Kalile rumuninine, gomkagjtlu retapyapluna kapnatikowaka, ga wa gi rixpoko gitakamanretanruna. ⁵⁶ Ga wa satokatkana. Ralpokotluna pgamlungiru ga wa pgamlugalu. Gapnanutikalurgogne rapnanutna wa yokanru chinyawaka.

24

Yotunru

¹ Goyechnokawpotuko muchinangogne simana wane yana yomlechi yegi. Raniklona pgamlugaloo wa ralpokotanrona. ² Retluna wa sotlu gakaprurutkalurutka yomlechi gajeru. ³ Jiglokapatnatluna. Gi wa rukshikmanetatkala Gitsrukaachmane Geso. ⁴ Wane rixatka. Ma mutanshinikanutkana wa tyeya, waneklu gepi jejine gapyegitna katajimkalune. ⁵ Pikanna. Chiji yonogimtna. Wane chinkana, “¿Klu chinanu gjgalu wa giwekachri wa gipnachinetskalaya? ⁶ Gi wa gewitkalu seyni yotunomtatka. Gishinkapanru wa runkakyagi wa Kalile rawanatiniwa,

⁷ wa wane chininri, ‘Numkata Gita, Yineru Wgenno kmukochirerune-myō samyookalurupno. Numkata koroshishkita nutakikolupa, ga wa mapgogne rixinri nyotunotanu.’ ” ⁸ Giyagni wanna gishinkaplu wa tokanu.

⁹ Yomlechi satokyatkana. Pejnuruko wa tyekaka runkaakana pamole satupje ga wa pejnuruneko pimrine. ¹⁰ Wannanwa Mariya Maktala gajero, ga wa Gwana, ga wa Mariya Santiyako ginro, ga wa pimrone wannaymalone ginkakna yokanatkalune tyekakapirana. ¹¹ Ga wa wanna yanumsalesha pixka rixa jemletluna. Ga wa gi ralixkana. ¹² Palnamta Petro. Rasukamta. Yomlechi yegi ya. Rujnoka. Retlu mkachrichrata kotnuukaluru. Gipji satokatka giglajitachri wa giknogachriyatka retinri.

Yimaklene Gemawo Pokchi yachinepa

¹³ Walegogneko gepi wanna papokchi yana. Pamole gepi kilometroni Gerosaleya, Gemawo chinikowaka. ¹⁴ Ruynumsakakananumtna wanakakluko wa pejnurukopirana giknogachriyatka. ¹⁵ Wane rixatka. Wa ruynumsakakananumtinna, repomsakakananumtinna, Waleko Geso kayegikna. Wannaymamnutkulu. ¹⁶ Ga wa wanna gimaletaygaletka ma mumatyanyapluna.

¹⁷ Ga wa Wale wane chinna, “¿Klupirana nchinkakananumta gixkakluko gyanananumtyawaka wamonuwgojitachingi?”

¹⁸ Satu wa Kleyopa giwakatletachri gigitlu. Wane chinru, “¿Gerosale gapkapachripjeraygi pixa? ¿Gi ge pumatlu pixa wa wane rixanatinitka tyegognekaka?”

¹⁹ Giyagni Wale wane chinna, “¿Klunernige?”

Ga wa wanna wane chinru, “Wa Gesni Nasare gajernipirana. Walenwa jejni Goyakalu tokanu geneklewatachrini. Kgiyaklewaklerni kamrureya ga wa tokanuya, Goyakalu getanu ga wa pejnuruneko yine getanu. ²⁰ Ga wa wane rixa samyokletluna wa tsrukakalune sasertotene, ga wa wutsrukateneya giklukanuwnayegjixkalurni rupninripa. Ga wa koroshishkita rutakluna. ²¹ Ga wa wixa kagwaklu Walepni wa Gisrayiline koshpkachripmaka. Ga wa tyekaka pnutetkani xawaknitkani mapgognetkani wane rixinritka. ²² Ga wa pimrone sxuxone koxa wa wixanune koglajitwuna. Wa goyechnokawpotuko yomlechi yana. ²³ Gi rukshikmanetluna. Giyagni runatkana. Wane chinna klugimkoxakta retna, Goyakalutowrene. Wanna gima wane china ruwekgimataka. ²⁴ Wane koxa yapna pimrine wixaymalunenanu yomlechi yegi. Wa chinyawakpotukna sxuxone rixa getletluna. Seyni Wale gi retapna.”

²⁵ Giyagni Wale wane chinna, “Gaa mumata jemkangi. Mshinikan-gajingi wa galixinripa wa pejnuruko wa Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyawaka. ²⁶ ¿Gi ge tyekaka rumkata salewnaletya wa Kristo, ga wa royaknu jiglokinripa?” ²⁷ Moysisi kirukate yinuwakya ga wa pejnuruneko tokanchi geneklewatachine kirukate, yokakyegitna pejnuruko yonpiranyegitkalurni Wale.

²⁸ Kayegikatkaluna pokchi rushinikywakna. Wane rixa wa pnu yale-tanutka. ²⁹ Ga wa wanna chipetlu. Wane chinruna, “Wixyempakyichi, gi rixanu kayistsitkani; nikawnagognemtanutka.”

Giyagni jigloka. Wannayma rutukamta. ³⁰ Wane rixatka. Wan-nayma tuplanatini nikjetikowakaya, rawlo jimapro. Ruglenshinikanye-gitlu. Jiknaglu. Reneksatna. ³¹ Giyagni rumrekatatkana. Rumatatkuna. Ga wa Wale gamgamtatka wannaygaleya. ³² Wane chinkakna wannakakluko, “¿Gi wixpokonshinikanunanumta wa gat-nugapo ruynumsananumtinitkawu ga wa runkakpokowakatyawu wa yonatkalurkaka?”

³³ Walepapkoyakawa palnamtna. Gerosale satokna. Rukshiikana gap-atanatachine pamole satupjene ga wa wannaymalune. ³⁴ Wane chinna, “Galikakni yotunomtatka Gitsrukaachi. Simo yegi rupgujewniyatka.”

³⁵ Giyagni wanna ginkaklewata wa gatnugapoya retanrukaknapi-rana, ga wa gi rixpoko gimatletatkuna wa jimapro jiknajrotinritka.

Geso gipgujewnayegitna pamole satupje

³⁶ Wa yanumsatiniwana tyepirana, wanna ganikajite tunwatatka Geso. Wane chinna, “Kiglenshinikanupgi.”

³⁷ Giyagni wanna gemyeka. Pikanna. Samenru kagwakyaluna wa retyawakluna. ³⁸ Wale wane chinna, “¿Klu chinanu gkojwakanshinikanuta? ¿Klu chinanu wane gixa gishinikanuwgajreta? ³⁹ Getamyotanno ga wa nojixi, wa Gitakni. Gkamrukanno ga wa getanno. Gi rixanu wa samenchi gi kagitlu, gi kagaplu wa gixa getyawakno.”

⁴⁰ Wane rixinitka, rekakgimyotatkana ga wa gijixi. ⁴¹ Gi ralixawana wa rumuwleyna ga wa ruglajreyna. Wane chinna, “¿Gi ge waneygi gewi pagixanu niikaluru?”

⁴² Giyagni wanna psoji shima jimmkaluro ganikyegitlu. ⁴³ Ga wa Wale yoptotlo. Wanna getanu nikatka.

Geso yokakyegitna tokanchi yonpiranyegitkalurni Wale

⁴⁴ Ga wa Wale wane chinna, “Tyenwa ntokanu nunkakyagi wa gixa yegi nwanatiniwa. Wa rumkata poyagkaakota pejnurkakako Gitapirana yonatkaluru, wa Moysisi Tokanu Yukanatkaluruya, ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine kirukateya, ga wa Shikalchi kirukateya.”

⁴⁵ Giyagni kotukanshinikanutatkana wa rumata jemyapluna yonatkalurkaka. ⁴⁶ Ga wa wane chinna, “Wane rixyongata, wa Kristo salewninripa ga wa mapgogne chininripa yotunotinripa gipnachinetksalaya. ⁴⁷ Ga wa payinemnunanuka yegi runkakletikolupa giwakaya renshinikanutinripna kaspukmukochiretkolupna. Ga wa Gerosale yinuwakini. ⁴⁸ Gixni wa gipgujtatachinepgi tyepirana. ⁴⁹ Gixa yegi nyokanatanru Nuru gipiratanru. Ga wa gixa Gerosale Pokchi gitukanu, wa gitaakoklunpotunanuko tsru giyaklewlu potu tengogne giyakatyachri.”

Tengogne raniikatka

⁵⁰ Wetanistsipotuko ranikna. Yotukamyota. Ruglenshinikanye-gitna. ⁵¹ Wane rixatka. Wa ruglenshinikanyeeginatinitkana, wanna yegi konikatka. Tengogne raniikatka. ⁵² Giyagni wanna yoptsoji-tyegitlu. Wanepnute Gerosale satokatkana. Gimuwpotumtachinetka. ⁵³ Psolgogneko kpashiwakapji rawna. Goyakalu rumalwutna.

Kiglerpotunana Tokanchi Kpashiri Gwa Yonatanru

Tokanchi

¹ Yinuwakikolu wane rawa Tokanchi. Ga wa Tokanchi Goyakaluyamananru. Ga wa Tokanchinwa Goyakalu. ² Yinuwakikolu Tyenwa Goyakaluyuma.

³ Ptowrunanuka kamrutka Waleya. Wale mwaknu gikenna kamrutka wa gwachritka. ⁴ Wale rawa giweklu. Ga wa giweklunwa yine pokamlatyegitachri. ⁵ Pokamlalu mapshagawaka pokamlatachri. Wa mapshagawaka gi gakagloklu.

Gwa gipgujtatlu pokamlalu

⁶ Waneru satu jeji Goyakalu yokanatanru. Gwa giwakatletachri.

⁷ Wale gina rupguitalewatinripa, rupguitatyaplu pokamlalu, ralixinripna pejnuruneko wale chinanu. ⁸ Gi wa pokamlalni wale, seyni runa rupguitatyaplu pokamlalu.

Pokamlalu galikakpotunana

⁹ Tokanchinwa pokamlalu galikakpotunana. Wa pejnuruko yineru pokamlatachri tye psolchijneko gapokachri. ¹⁰ Tyechijne rawanata. Tye psolchijneko kamrutka Waleya. Tyechijne gajene gi gimatl.

¹¹ Walenu runyegita Wale. Ga wa Walenune gi wa yoptotluna. ¹² Seyni pejnuruneko yoptotjene Wale gitakna Goyakalu wgenene rixinripna, wa ralixgiwakatjene. ¹³ Wanna gi wa granchiko wugeneticna, gi wa manchi galukyawaka, gi wa jeji galukyawakako, seyni Goyakaluya wugeneticna.

Tokanchiko manewata

¹⁴ Tokanchiko manewata. Wixatskala rawanatapa. Wetlu royaknu. Girchi satupjerutu Gituru goyaknu waneylu. Kgimutlewaklerpotni. Galikakpotni.

¹⁵ Gwa gipgujtatlu. Wane china sapleta, “Tyenwa nchinjenatanru, ‘Na-jxigi ginachripa, muchichachri gitaya, gi rixanu muchinanu gwachrini gitaya.’” ¹⁶ Gi rixanu wane rixle gixoluruya wyoptojeta pejnurunekwu. Ga wa rumutlewle wanepnute rumutlewle potu wyoptota. ¹⁷ Gi rixanu Moysisiya reneeka Tokanchi Yukanatkaluru. Wa Geso Kristo chinanu rawa gimutlewlu ga wa galikakpotunana tokanchi. ¹⁸ Gikena getlu Goyakalu gi pagogneko. Girchistsi gwachri, satupjerutu Gituru, Wale ginkakletlu.

Gwa Katlewakleru gipgujtale

¹⁹ Tyenwa Gwa gipgujtale, wa Goteyone yokanatinitkana Gerosaleyia sasertotene ga wa Rewinane repomgiyapluna, “¿Giryi pixa?”

²⁰ Rupgujetnawa Gwa. Gi wa nutatnawa. Rupgujetnawa, “Gi wa Kristono gita.”

“Repomgaluna, “¿Klunerko? ¿Giliyaklayge pixa?”

Wane china, “Gi waleno.”

“¿Wa tokanchi geneklewatachrirayge?”

Rugita, “Gike. Gi waleno.”

²² Giyagni wane chinruna, “¿Gi gixachriyi? wunkakyapna wyokanatjene. ¿Gi pchinnawa pixnanuko?”

²³ Wane china:

*“Gitni giplaji yineru mwiyawakanu sablewatyachrino,
wane chinachrino:*

Mpotukatanru Gitsrukaachigapo,
wa Gisayiya tokanchi geneklewatachri chinyawaka.”

²⁴ Wa yokanatkalue, Gwariseyonenu. ²⁵ Repomgaluna. Wane chinruna, “¿Klu koxa pkatlewatya, wa Kristomigjekyi, gi wa Giliyyi, gi wa tokanchi geneklewatachrikoxyi?”

²⁶ Gwa gigitna. Wane chinna, “Gita katlewata gonuya. Seyni gixatskala rawa wa gixa mumatanatu. ²⁷ Walenwa gita gajxigi ginachri. Gi wa gita gimukluni wa nkoshpirokyaplu yoshmaklejixitsa.”

²⁸ Tyekaka wane gixkaluru Wetawara Pokchi, Gorta wakanute, wa Gwa katlewjetyawaka.

Getanru Gowega Wgene Goyakalunu

²⁹ Waleprikgogne Gwa getlu Geso wale yegi yachri. Wane china, “Getanru Gowega Wgene Goyakalunu, tye psolchijneko gajene konmukochiretachri. ³⁰ Tyenwa nchinjenatanru, satu jeji najxigi ginachripa, Walenwa muchichachri gitaya, gi rixanu muchinanu gwachrini gitaya. ³¹ Gi numatanatlu. Seyni wa rumatikolupa Gisrayiline yegi, giyagni nuna gita nkatilewatinripa gonuya.”

³² Wa Gwa gippujtalewata. Wane china, “Netlu Giwekkaluru tengogne gjrukuyachri. Motkoko pixka rixa Geso gogo gwachri. ³³ Gi numatanatlu, seyni wa nyokanatjeru gonu nkatilewatinripa, Wale wane chinno, ‘Wa Giwekkaluru peta gjruklegogwakatanru, Wale gogwaka gwachri, Walenwa Giwekkaluru Kpashiri katlewatyachri.’ ³⁴ Gita getlu. Nunkakletlu Tyenwa Goyakalu Wgene.”

Muchichachine Geso yimaklene

³⁵ Waleprikgogne rumepe tunwaleta Gwa, ga wa gepi yimaklene.

³⁶ Rushinga yaletinri Geso, wane china, “Getanru gowega Wgene Goyakalunu.”

³⁷ Gepi yimaklene yijnako yanumsaletlu. Romkagitatkaluna Geso.

³⁸ Ruprotaka Geso. Retna rawgajxigitjene. Wane chinna, “¿Klu gjiga?”

Wa wanna wane chinru, “Rawi (walenwa yokaakaluru, Yimaklewachri), ¿ginaka pwa?”

³⁹ Wane chinna Wale, “Ginanu. Getapanru.”

Wane yana. Retluna ginakakta rawa. Walgogne rutukna Wale yegi. Kayinwakpapkotkani.

⁴⁰ Wa gepi Gwa yijnakotachine, romkagitatjene, satni Gantirishi Simo Petro gepuru. ⁴¹ Gantirishi gikshikgapkatlu waleko yegwaklu Simo. Wane chinru, “Wukshikatkalu Mesiya.” Walenwa yokaakaluru Kristo.

⁴² Geso yegi raniklu. Geso getlu. Wane china, “Pixni wa Simo, Gona wgene. Pixa giwakatko Segia. (Walenwa yokaakaluru Sotlu.)”

Geso tomgana Wilipi, Natanayli

⁴³ Waleprikgogne Kalile raluka yaleta Geso. Rukshiklu Wilipi. Wane chinru, “Pomkagitanno.”

⁴⁴ Wetsayta Pokchi gajerni Wilipi. Walenwa Gantirishi ga wa Petro pokchi. ⁴⁵ Wilipi gikshiklu Natanayli. Wane chinru, “Wukshikatkalu Moysisi yonyegitanru Tokanchi Yukanatkaluruya, ga wa tokanchi geneklewatachine koxa yonyegitanru. Gesni, wa Gosi wgene, Nasare Gajeru.”

⁴⁶ Natanayli wane chinru, “¿Nasarege rumkata giyakletya pagixanu kigleru?”

Wilipi wane chinru, “Punanu. Petapanru.”

⁴⁷ Geso getanataplu Natanayli. Wane chinyegitlu, “Getanru satu galikakotunanu Gisrayili. Walenwa mayrokletu.”

⁴⁸ Natanayli wane chinru, “¿Ginaka pumatyano?”

Geso gigita. Wane chinru, “Wilipi ma tomgakanuwayi, wa gikera rapukote pwanatini, netyi.”

⁴⁹ Rugita Natanayli. Wane chinru, “Rawi, Pixni Goyakalu Wgenyi. Pixni wa Gisrayiline Pogiryi.”

⁵⁰ Geso gigitlu. Wane chinru, “Gi rixanu wane nchinyi, ‘Netyi wa gikerampukoya,’ ¿palixge? Tyekaka pnute tsru petanu.” ⁵¹ Wane chinru, “Galikakni, galikakni wane nchingi, xanikakayakawa getanru tengogne gitpukinri, ga wa Goyakalutowrene gatskomtachine, gjrukamtachine Gita Yineru Wgenno yegi.”

2

Kashimyolu Kanaya

¹ Waleprika pnutgogne waneru kashimyolu Kana Pokchiya, Kalilesreta. Wanero Geso ginro. ² Chanixka koxa Geso ga wa yimaklene kashimyolu yegi. ³ Winga magata. Wa Geso ginro wane chinru, “Winga maleshayna.”

⁴ Wane chinro Geso, “¿Gi rixno Gita ga wa pixa, suxo? Gi rapokawa nopapko.”

⁵ Runro wane chinna gipxaklewatachine, “Gkamrutanru klunerukokta runkakyagi.”

⁶ Wanenanru patsrujire sotlu gashgaji, wa powratjetyawakna Goteyone. Gepi, mapa yokmajtagapi jigloklu satkaka.

⁷ Wane chinna Geso, “Ntseptagatanru gonu tyekaka gashgaji.” Tsepotgapotutluna.

⁸ Wane chinna Wale, “Nsajikgatanru xani. Nikikwaka chinanuwatyachri ganikyegitanru.”

Ranikyegitluna. ⁹ Wa retumginitkalo chinanuwatachri gonu kamrutikaluro winga, gi rumata ginaka tuyakaty, seyni wa gipxaklewatachine gonga saajegatachine gimata. Wa chinanuwatachri tomgalu gnunrowatachri. ¹⁰ Wane chinru, “Pejnuruko yineru muchinanu rutaklo kiglero winga. Wa rumetinitkana rutakatkalo mugletotka. Ga wa pixa gimretlo xangognenanu kiglero winga.”

¹¹ Tyenwa muchinanu getkaluru kamruta Geso Kanaya, Kalilesretaya. Rekakgigoyaknuta. Ga wa yimaklene galixlu. ¹² Wale gowukshini yopika. Kapernawo yatka Wale ga wa runro, ga wa repurune, ga wa yimaklene. Gi gixgogne wane rawna.

Geso powratlu kpashiwakapji

¹³ Gi gowukatkalu Tsru Giknoglushgogne Goteyonenu. Gerosale kanika Geso. ¹⁴ Kpashiwakiji retyana wakane gishanretjetachine, ga wa gowegane gishanretjetachine, ga wa motkokone gishanretjetachine, wanepnute gipekserojiprojkkakachine tuplatachine. ¹⁵ Kochipjerewapitsa kamruta. Kpashiwakiji rerutyana pejnuruneko, ga wa gowegane, ga wa wakane. Rupkakyanna serojiprojna wa kgipekoklerune. Yawnajkaklo gikwalna. ¹⁶ Motkoko gishanretjetachine wane china, “Gkoshpakanro wala gewiya. Gi wa Nurupjiko marnewakapji gkamrutini.”

¹⁷ Giyagni yimaklene gishinkaplu yonatkalurni: *Wane nixa jmerpotno pupji chinanu.*

¹⁸ Wa Goteyone wane chinru, “¿Klu getkaluru pekakgitwu wa tye pkamrutinri?”

¹⁹ Rugita Geso. Wane chinna, “Gnikatanru tye kpashiwaka potu, ga wa mapgogne chininri ntunotakanru.”

²⁰ Giyagni wane chinna wa Goteyone, “Gepkoxamkojmole patsrujire walapu kamrupjinatkaluru tye kpashiwaka potu, ga wa Pixa ¿mapgognepje ptunotakanru?” ²¹ Seyni Wale wane chinyegitlu gimanepirana kpashiwaka potu. ²² Giyagni wa yotunotinitka gipnachinetskalaya, yimaklene gishinkaplu wa wane chinjenatinri. Ralixluna wa yonatkaluru, ga wa Geso chinyawaka.

Geso gimatgajitna pejnuruneko

²³ Tsru Giknoglushgogne, meyiwlugogne, Gerosale rawanatini gixo galixgiwakatlu. Retanatluna wa getkalurkaka kamrutini. ²⁴ Waleko Geso gi gaponshinikanyegitnawa wannayegiya, gi rixanu Wale gimatna pejnuruneko. ²⁵ Gi wa magatya wa satu gipgjutatyaplu yineru, gi rixanu Waleko gimatlu yineru gaji gwachri.

3

Geso ga wa Nikotemo

¹ Wanenanru jeji satu Gwariseyo, Nikotemo giwakatletachri. Goteyone gitsrukate. ² Tyenwa goyechno yayegitlu Geso. Wane chinru, “Rawi, wumatyi Goyakalu yegi ginyachriyi yimaklewatachri pixinripa. Gi rixanu gike gimkata kamruretlu tyekaka getkaluru wa Pixa kamrtanrukaka waleyma ma mixkanumka Goyakalu.”

³ Rugita Geso. Wane chinru, “Galikakni, galikakni wane nchinyi, wa mumepe gishpakletkatu gi rumkata getletlu Goyakalu pogirewatyawaka.”

⁴ Nikotemo wane chinru, “¿Gi rixpoko gishpakletatnaka satu jeji tsrutolejinatka? ¿Rumkatge gimepe jiglokletanutnaklu runronanwaka, rushpakinripatnaka?”

⁵ Rugita Geso, “Galikakni, galikakni wane nchinyi, satu ma wugenetikmaka gonuya ga wa Giwekikaluruya, gi rumkata jiglokletanru Goyakalu pogirewatyawaka. ⁶ Ga wa manchi gishpakyachri manchini wale, ga wa Giwekikaluru gishpakyachri, giwekikalurni wale. ⁷ Gi wa puglajitanu wa wane nchinyayi, gimkata gimepe gishpakletanutnaka. ⁸ Wa kannipgyalu ginakakta raluka wane yannipygyata. Pyijnakpogimnutlu, seyni gi pumata ginakakta runya, ga wa ginakakta yanu. Wane rixa pejnuruko Giwekikaluru gishpakyachri.”

⁹Rugita Nikotemo. Wane chinru, “¿Gi rixpoko wane gixkotanu?”

¹⁰Rugita Geso. Wane chinru, “¿Pixni wa Gisrayiline yimakachriyi, ga wa gi ge pumatlu tyekaka? ¹¹Galikakni, galikakni wane nchin yi, wa wumatanru wane wchina, ga wa wetanru wupgujtata. Gi gyoptolu wupgujtatanru. ¹²Wa nunkakingi tyechijne gajerupirankaka, gi galixa, ¿gi gixpokotyawaka galixini wa tengogne gajerupirankaka nunkakingi? ¹³Gike gatskoltu tengogne, seyni wa tengogne gjirukyachripje, Gita wa Yineru Wgenno tengognerutno. ¹⁴Moysisi pixka yotunkakinri wa gimnu yineru mwiyawakanuya, waneko pixka nixa: numkata yotunkaakotanu Gita Yineru Wgenno. ¹⁵Wa pejnuruneko nalixjene ma mamginitipa, seyni waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu.

Ralukyapogna Goyakalu tye psolchijne gajeneko

¹⁶“Wane rixa galuklepotutna Goyakalu tye psolchijne gajeneko, giyagni renekna satupjerutu Gituru, wa pejnuruneko ralixjene ma mamginitipa, wa waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatupa. ¹⁷Gi rixanu Goyakalu gi yokanatlu Gituru tyechijne ruklukanuwnayegjixyapna tye psolchijne gajeneko, seyni wa tye psolchijne gajeneko gognetkakikolupa Wale chinanu. ¹⁸Wa Gita galixachri gi ruklukanuwnayegjixko. Seyni malixakletu ruklukanuwnayegjixkanatka gi rixanu gi ralixgiwakatno Gita Goyakalu Wgenno satupjerutu. ¹⁹Tye chinanu Goyakalu giklukanuwnayegjixanru yineru, wa tye psolchijneko runa pokamlalu, ga wa yine galukpotutlu mapshagwaka pokamlalu pnuute, gi rixanu mugletni wa kamrurna. ²⁰Wa pejnuruneko mugletu kamrufachine gagnanutlu pokamlalu. Gi wa pokamlalu yegi yana ma mekakgi giklukanuwnaletikotupna kamrurna. ²¹Wa poyakkakachrii yayegitlu pokamlawaka, rekakgi kamruretikolupa Goyakaluya wane gixka.”

Gnunrowatachri galukjeru

²²Wanepnute Gotechijne ya Geso yimakleneyma. Wane rawjenatini wannayma. Katlewjixa. ²³Katlewata koxa Gwa Genoya, Sali Pokchistsi, gi rixanu wane rawa gixo gonu. Wane yana. Katkalune. ²⁴Gi rixanu gi wa yoshmaklewjetikwaka rutaakawa Gwa. ²⁵Gwa yimaklene gigjekaka satu Goteyoyma powratjetikwakapiranaya. ²⁶Yayegitluna wa Gwa. Wane chinruna, “Rawi, wa Gorta wakanute pixaymalutunanu, wa pupgujtajenatanru, petanru, katlewjixa. Ptowrunpotunanuko yaye-gitlu.”

²⁷Rigitna Gwa. Wane china, “Gike rumkata yoptoleta yineru, seyni walepje wa Goyakalu genekyalu. ²⁸Gixakni wa nupgujtajengi wane nchinre, ‘Gi wa Kristono gita,’ seyni gitni wa yokanatkalurno Kristo penutete. ²⁹Wa gnunrowatachri walenwa kganunrolu, Kristo pixka waneylu ralixjene. Wa gnunrowatachri galukjeru, walesti gwachri, pixka nixa gita. Ralukjeru yijnakotlu gnunrowatachri tokanu, ga wa rumuwpotuta tokanu chinanu. Waneko pixka nixa gita. Numuwpotuta Kristo chinanu. ³⁰Rumkata tsru gixleta Wale, ga wa gita giyagokananumtanu.

Teno giyakatyachri

³¹“Ga wa teno giyakatyachri pejnuruneko pnuute tsruni Wale. Ga wa chiji giyakatyachri, chiji gajerni wale. Tye chiji gajerupirana runkakleta. Ga wa tengogne giyakatyachri pejnurune pnuute tsruni Wale. ³²Ga

wa retanru, ga wa yijnakotanru Wale rupgujtata. Gike yopto gipgujtaletlu. ³³ Yopto gipgujtaletjeru runkakpokowakyegitlu wa Goyakalni wa poyagkakachri. ³⁴ Gi rixanu wa Goyakalu yokanatanru, Kristo, Goyakalu tokanu runkakleta. Gi rixanu gi reneklu Goyakalu Giwekikaluru kyagolu. ³⁵ Ruru galuklu Gituru. Ptowrunanuka reneklu gimyoya. ³⁶ Wa Goyakalu Wgene galixachri waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Seyni wa Goyakalu Wgene malixkatu gi retanru ruwekinri, seyni Goyakalu jigekanuwyeeegognenatlu.”

4

Gakowni jitotkomgalestsi tuplatinri Geso

¹ Giyagni wa Geso gimatlwa Gwariseyone yijnakyegitlu Gwa pnute rixna yimaklene Geso. Katlewjixna. ² Gimka katlewata Geso, seyni yimaklenepje katlewata. ³ Giyagni Gote rushpaky. Kalile satokanutnaka.

⁴ Samarya rumkata yaplemta. ⁵ Giyagni wane rapoka papokchi Samarisreta, Sicha chinkaluru pokchi, wanestsi wa Gakowo genekchijityalu gituru Gosi. ⁶ Waneru Gakowni jitotkomgale. Giyagni Geso gama yagapleta. Wane tuplata gitkomgastsi. Tumananutkani.

Samari gajero

⁷ Samari gajero sato suxo gina sajkapgatachropa. Wa Geso wane chinro, “Putanno.” ⁸ Gi rixanu yimaklene pokchi yatkana. Ragjitapluna niikaluru.

⁹ Samari gajero wane chinru, “¿Gi pixkatge Pixni Goteyyi pagjitno wa nutyapyi, gitni wa Samari gajerno?” Gi rixanu Samaritanoneyma gi rumatletkakna Goteyone.

¹⁰ Rugita Geso. Wane chinro, “Pixamka gimatanru Goyakalu genekashle ga wa Girni wa wane pchinjeru, ‘Putanno,’ pixa gagjitanmaklu Waleya. Walemka genekanyi gonu giwekachri.”

¹¹ Suxo wane chinru, “Gitokopna rawatkomgata. ¿Ginaka pguta waneyyi wa gonu giwekachri? ¹² ¿Pixlege wa wutsrukati Gakowni pnute tsrurayge, wa tyetkomga wenejkerni, waleni koxa giiru, ga wa wugenene, ga wa giprane?”

¹³ Rugita Geso, “Pejnuruneko tye gonu girachine, rumepe gonunngatlewletanatnakna. ¹⁴ Wa girukta girinri wa gonu Gita genekyaplu gi pagogneko ronunnagatewatanutnaka. Seyni wa gonu Gita genekyaplu gonutkomga pixka rixnanwakatanu, rushpaktinri ruwekinri chinanu gike rixiniko mnikawnakatupa.”

¹⁵ Suxo wane chinru, “Nutsrukate, penekanno tye gonu, gikekni gi nonunnagatewatanutka. Gi koxa gewi nsajkapinitka.”

Goyakalni Giwekikaluru

¹⁶ Geso wane chinro, “Ptomgapanru pganuru. Ginanu gewi.”

¹⁷ Suxo gigita. Wane china, “Gi kganurno.”

Geso wane chinro, “Wanepotuko pchina, ‘Gi kganurno,’ ¹⁸ Gi rixanu pamyo pganurtapa. Ga wa xani wanerutu pganurmaka, gi wa pganurni. Galikakpotunanu wane pchinno.”

¹⁹ Wane chinru suxo, “Nutsrukate, netyi tokanchi geneklewatachriyi.

²⁰ Wutsrukatteni tye magkate yonogyegitni. Wa gixa wane china, Gerosale gimkata yonogjetikwaka rixinripa.”

²¹ Wane chinro Geso, “Suxo, palixanno, gipapko ginanu, gi wa tye magkateko, gi wa Gerosaleko gixa yonogyegitanru Girchi. ²² Gixa yonogyegitlu gma mumatanatu. Wixa yonogyegitlu wumatanru. Gi rixanu Goteyone yegi ruyakatya gognewatikaluru. ²³ Seyni gipapko ginanu, xawaknitkani, wa galikakpotunaru kyonogiklerune yonogyegitanruna Girchi psolu rajyakoyna, galikakpotunaru. Gi rixanu Girchi gjigakoxna wane gixachine yonogyegityapluna. ²⁴ Goyakalni Giwekkikaluru, ga wa yonogyegitjene Giwekkikaluru ya galikakpotunaru, rumkata yonogyegletluna.”

²⁵ Wane chinru wa suxo, “Numata gita wa Mesiya gininripa —Walenwa Kristo chinkaluru —wa Wale gininipa runkakanwu ptowrukopirana.”

²⁶ Geso wane chinro, “Walekno Gita giynumsatyi.”

¿Kristo getkokatkanwa Wale?

²⁷ Wane rixanatawa rapokna yimaklene. Ruglajitna wa suxo ruynumsanatinri. Seyni gi satuna wane china, “¿Klu paluka?” waka “¿Klu puynumsatyalo wala?”

²⁸ Giyagni wa suxo tuknokgashgajremtatka. Pokchi tyatka. Wala wane chinna jejine, ²⁹ “Ginanu. Getapanru satu jeji, wa pejnuruko nixyawaka nchinjeru. ¿Kristo getkokatkanwa Wale?”

³⁰ Giyagni pokchi yiylatkana. Yayegitluna Wale.

Jirgikolu

³¹ Wanekopshini ragjtluna yimaklene. Wane chinruna, “Rawi, pnikanutka.”

³² Wale wane chinna, “Waneyno nnijitu nnikanrupa wa gixa mumatanatu.”

³³ Giyagni wa yimaklene wane chinkakna, “¿Satu getko gwapnijitulu?”

³⁴ Wane chinna Geso, “Nnijitni wa nkamrutanru nyokanatjeru gishinikanru, ga wa nnikatyaplu kamrure. ³⁵ ¿Gi ge wane nchina gixa, wa gepkoxamkoje ksuru magatiniwa rapokinripa wa jirgikolu? Giyagni Gita wane chinyagi, ntunogitanu. Getanru trikoshha. Rutlikagwutatka jirgikolpatka. ³⁶ Jirgachri yoptotlu wenutikolu. Rapatjetlu wenutikolu giike rixiniko mnikawnakatupa, wa gitakachri koxa ga wa jirgachri koxa rumuwatinripna. ³⁷ Gi rixanu tye chinanu galikakpotunanni wa tokanchi, ‘Satni wa gitaklewatachri, ga wa satni wa jirgachri.’ ³⁸ Wa Gitni wa yokanatgi gjirgiyaplu wa gixa ma kamruretanatu. Pimrine yaprewpotuta, ga wa gixa kashrigna wanna kamrurenantu.”

Gixo Samari gajene galixa

³⁹ Wa gixo Samari gajene wale pokchi gajene galixlu suxo tokanu chinanu, gipguitalewatachro. Wane china, “Runkakyano pejnuruko nixyawaka.” ⁴⁰ Giyagni Samari gajene runyegitinitkaluna, ragjtluna wane rutukinripachi. Wane rutuka gepgogne. ⁴¹ Gixo wanepnute galixa Geso tokanuya.

⁴² Wane chinrona suxo, “Gi wa ptokanuya walixatka, gi rixanu wixpotuko jemathkalu. Wumata galikakpotunaru rixinri Tyenwa wa tye psolchijne gajeneko gognetkakachripatka.”

Kalile yatnaka Geso

⁴³ Gepgogne chininri wane rushpakya. Kalile yatka. ⁴⁴ Gi rixanu Waleko Geso gipgjutatlwa tokanchi geneklewatachine gichijneyna gi wa kagwakpiratikna. ⁴⁵ Giyagni Kalile rapokinitka, wa Kalile gajene yoptotlu, gi rixanu wa Gerosaleya retjetluna pejnurkakako wa tsru-gogne kamrutanru. Gi rixanu wanna koxa wane ya meyiwluyegi.

Pogirchi gitakanru wgene gituukaaka

⁴⁶ Giyagni Kana yatnaka Geso, Kalilesreta, wa gonga winga kamrutyawaka. Kapernawo rawanata satu pogirchi gitakanru. Wale wgene yayixa. ⁴⁷ Wale yijnakyegitinitkalu Geso Gote ruyakatyatka. Kalile rapokatka. Geso yegi ya. Ragjitlu yopikinripa rutuukakyaplu gituru, gi rixanu rupnakastsinatkani. ⁴⁸ Giyagni Geso wane china, “Gma metkamkalu getkalurkaka, ga wa koglajrukaka, gi galixanu.”

⁴⁹ Pogirchi gitakanru wane chinru, “Nutsrukate, pyopikanu ma mup-nakanuwa noturu.”

⁵⁰ Wane chinru Geso, “Pyanutka. Puturu giweka.”

Wa jeji galixlu wa tokanchi Geso wane chinyalu. Yatka. ⁵¹ Wa yopikamtinitka wayegrene gishpakanma yoptotpatkaluna. Runkakluna. Wane chinruna, “Puturu giweka.”

⁵² Giyagni repomgana gipapko yinuwaka giglewleta. Wane chinruna, “Kapetgogne rutmayitini, rupachwalgalatka.”

⁵³ Giyagni ruru gimatlwanepapkonwa Geso wane chinru, “Puturu giweka.” Ralixa wale, ga wa pejnuruneko gipji gajene.

⁵⁴ Wa tye gepi chininri getkaluru kamrutanaka Geso, Gote ruyakatinitka. Kalile yinitka.

5

Yayixachri, Wetesta gajeru

¹ Wanepnute meyiwlugognetnakni Goteyonenu. Gerosale kanika Geso. ² Wa Gerosale, gowegane gipgyaptotestsi, waneru kawjetikwaka. Gewreyone tokanu wane chinika Wetesta. Wale waneya pamoytam-nukaka. ³ Wane ruklugna gixolune yayixachine, maygalene, yokmata-chine, giprigmanetachine. Kagwakluna rakaykokgatkolupa gonu. ⁴ Gi rixanu gipapko gapokini Gitsrukaachitowreru gjrukini kawjetikwaka. Rakaykokgatlu wa gonu. Rali gakaykokgatkoklunutka wa gonu, muchinanu gjrukgtachri kawjetikowakaya, wale gituka gi gixachrikokta yayixlu chinanu. ⁵ Wanenanru satu jeji mapamole yokgipi walapu yayixachrinatka.

⁶ Wa Geso getinri tye giklugachri, wa rumatinri gowukshini potu wane rawinri, wane chinru, “Paluka giglewletge?”

⁷ Rugitlu wa yayixachri, “Gitsrukaachi, maleshayanno jeji nyoshmak-jerupmaka wa kawjetikowaka wa rakaykokgatkoklunupagonu. Wa nunakopshini gita satu gjrukgtachri muchinanu gitaya.”

⁸ Wane chinru Geso, “Pyotunotanu. Pkoschekjekotanu. Pyanutka.”

⁹ Waneklu ruglewatatka jeji. Koschekjekotatka. Yanamtatka.

Geso jigyegitka wa gapnanutikalurgogne kaspukapgutatinri

Gapnanutikalurgognenwa walegogne. ¹⁰ Giyagni wa Goteyone wane chinru wa gigletkalurutka, “Gapnanutikalurugognewani. Ginanshichkalurni wa panikjekotinripa.”

11 Wale gigitna, “Nugletjeru Walepotuko wane chinno, ‘Pkoschek-jekotanu. Pyanutka.’”

12 Giyagni repomgaluna, “Giru jejni wa wane chinyi, ‘Pkoschek-jekotanu. Pyanutka?’”

13 Wa gigletkalurutka gi gimatlgi gixachritkani. Gi rixanu Geso gixrikamta, gi rixanu gi gepikna yine wane.

14 Wanepnute kpashiwakapji Geso gikshikyalu. Wane chinru, “Pet-inwa. Pugletikolutka. Gi wa wanepnuteko pmukochirewatanutka, wane pnuterutu ma munyegityanpatkayi.”

15 Wa jeji galimta. Runkakapna Goteyone, Gesoktanwa rugletjeru.

16 Wale chinanu wa Goteyone kojwakananumtlu Geso. Raluka giylaletluna, gi rixanu wa tyekaka kamruta gapnanutikalurgogneko. 17 Wa Geso wane chinna, “Xangognenanu kamrurewata Nuru, ga wa Gita koxa kamrurewata.”

18 Giyagni wale chinanu pnuote raluka giylaletluna Goteyone, gi rixanu gi wa gapnanutikalurgognepe gi rapnanuta, seyni wane china Ruru potu rixinri Goyakalu. Goyakaluko pixka rixnawa.

Goyakalu Wgene gitakikolu

19 Giyagni Geso gigita. Wane chinna, “Galikakni, galikakni, wane nchingi, gike rumkata kamrureta Walepje rixinini Gituru, seyni wale rumkata wa Ruru reta kamruretanru, gi rixanu klunerukta kamruta Goyakalu, Gituru koxa waneko pixka gixa kamruretlu. 20 Gi rixanu Girchi galuklu Gituru. Rekagitlu pejnurkakako Wale kamrutanru. Tyekaka pnuote tsru kamrurichi rekagkitanru wa gixa giglajit-inripa. 21 Gi rixanu Girchi wane gixa yotunkakletna gipnachine. Ruweekakna. Waneko pixka koxa rixa Gituru. Girukokta raluka giweekakleta, ruweekaklu. 22 Gi rixanu Girchi gikena ruklukanuw-nayegjixa. Seyni pejnuruko giklukanuwnayegjixlewlu reneklu Gituru. 23 Kagwakpiratyapluna Ruruko pixka wa Gituru wa pejnuruneko. Wa Gituru mkagwakpiratku, gi koxa kagwakpiratlu Girchi wa yokanat- jeru.

24 “Galikakni, galikakni wane nchingi, ntokanu yijnakotachri, nyokanatjeru galixachri waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Maleshayaplu ruklukanuwninripa. Gipnaluya rushpakamtya. Jigloklu giweklu. 25 Galikakni, galikakni wane nchingi, rapokanu gigogne, xawaknini wa gipnachine yijnaktokanutinipno Gita Goyakalu Wgenno. Yijnakotachine giwekanu. 26 Gi rixanu Girchi waneylu giweklu Walenanuko. Reneekoxlu Gituru waneko pixka nixinripa wa waneyapno giweklu Gitananuko. 27 Rutaakoxno nuklukanuwnayegjixlewatinripa gi rixanu Yineru Wgenno.

28 “Gi giglajitanu tyeya, gi rixanu rapokanu gigogne wa pejnuruneko yomlechi gwachine yijnaktokanutanno. 29 Kigleru kamrutachine gish-pakanu yotunruyapa ruwekinripa. Wa gektutu kamrutachine yotun-tanna ruklukanuwnayegjixkolupna.

Kristo gipgujtatachine

30 “Gike numkata kamrureta Gitapje nixini. Nyijnakotyawaka waneko pixka nixa giklukanuwnayegjixlewleta. Wanepotukni wa nuklukanuwnayegjixlewle. Gi rixanu gi nujgalu Gitako nushinikanru, seyni wa

nyokanatjeru gishinikanru.³¹ Wa Gitnanuko gipgujtatinwa, wa nupgujtalewle gi wa galikakpotunanni.³² Satni wa gipgujtatno. Numata Gita wa rupgujtatanru Gitaya wanepotukni wale.

³³ “Gixa yokanatna yine Gwa yegi. Wale gipgujtalu galikakpotunanu tokanchi.³⁴ Gi wa nyoptotlu wa yineru gipgujtalewle. Seyni tyekaka nchnina wa gixa gognetkakikolupa.³⁵ Gwanwa katalu xirnachri, pokam-latachri. Wa gixa galuka gimuwlepota pshinitsonu pokamlanuya.

³⁶ “Waneyno Gita tsru potu gipgujtalewlu Gwanu pnu. Gi rixanu Girchi genekyano kamrurchi npoyagkakinripa. Waleko kamrurchi nkamrutanru, waleko gipgujtatno wa Girchi yokanatno.³⁷ Wa nyokanatjeru Girchi Walekni gipgujtatno Gita. Gi pagogneko gjemapla-jitlu gixa. Gi koxa getgetkowakatlu.³⁸ Gi koxa waneygi tokanu gaji gwachri. Gi rixanu Goyakalu yokanatanruno, wa Gita gixa ma malix-anutno.³⁹ Getjepotutanru yonatkaluru tokanchi, gi rixanu gixa kag-waka waleya waneyapgi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Wale tokanchinwa gipgujtatno Gita.⁴⁰ Gixa gi galuka ginyegletno waneygi gixinripa giwekinripa.

⁴¹ “Gi nyoptotlu gimalwuru yineya.

⁴² “Seyni Gita gimatyeigitgi wa maleshaygi Goyakalu galuklewle gixa gwachri.⁴³ Gita gina Nuru giwakaya. Gi gyoptotno. Satumka ginanu waleko giwakaya, wale gyoptotanu.⁴⁴ ¿Gi gixpoko galixleta gixa, gixkak-luko gimalwukakinri? Gi gjigalu wa satupjerutu Goyakalu kigle getle rixyapgi.

⁴⁵ “Gi wa gyanshinikanutanru wa Gita jigyegitangi Girchiyegiya. Waneru gjigyegegitjerupa. Moysisni wa gixa kagwakan Shinikanutanru.⁴⁶ Gi rixanu gixa galixanmaklu Moysisi, gitkoxmaka galixanu. Gi rixanu Gitapirana yonyegita wale.⁴⁷ Gma malixiniplu wale yonatanru ¿gi rixyawaka galixtokanutinno?”

6

Pamyo waragkane reta nachneta

¹ Wanepnute Kalile tsru wenne wakanute yatka Geso. Walenwa Tiwerya wenne.² Gixolune yine gomkagitlu, gi rixanu getkalurkaka retna, Wale kamrujetanru yayixachinea.³ Magka kanika Geso. Wane tuplata yimakleneyema.⁴ Gi gowukatkalu Tsru Giknoglushgogne, Goteyone meyiwatirrigogne.

⁵ Giyagni tunogiygaleta Geso. Retna gixolune yine ginyegityawaklu. Geso wane chinru Wilipi, “¿Ginaka wagjitapinro jimapro wa nikinripna wanna?”⁶ Yantaletyalu wane chintokanuta, gi rixanu Wale gimatlu kamrutanrupa.

⁷ Wilipi gigitlu, “Gepi pacha wenroluto jimapro gi poyagotanu satkaka ptsotsotajkaka yoptotinripna.”

⁸ Satu yimakleru Gantirishi, Simo Petro gepuru, wane chinru,⁹ “Gewlu satu mturu waneylu pamyo jimapro triko pixkalutu kamrutikaluru, ga wa gepi shima. Seyni ¿klu kigleylu wane pejnurune chinanu?”

¹⁰ Giyagni Geso wane china, “Ntplakakanna yine.”

Waneru tsru peklomta. Tuplatna. Pamyo waragka getko jejine.

¹¹ Giyagni Geso gwalo jimapro. Rali poyagnutletinri, Wale geneksatna yimaklene. Wa yimaklene geneksatna tuplatachine. Waneko pixka rixlo shima ralukyawakpotukna.

¹² Wa jinanu rixinitkana, wane chinna yimaklene, “Gapatjetanru wa gixetachri psojkaka gike ma salewninitipa.”

¹³ Giyagni rapatjetluna. Pamole gepi kojita tsepotna psojkaka wa pamyo jimapro triko pixkalutu kamrutikaluru, ruxetanruna nikanatchine.

¹⁴ Giyagni wa jejine getinri getkaluru wa Geso kamrutanru, wane chinna, “Tyenwa galikakpotunanu tokanchi geneklewatachri tyechijne ginachripa.”

Tsrwenu gogote yapamta Geso

¹⁵ Giyagni rumatini Geso wa rushinika kashretyapluna pogirna rutakyapluna, ruxrikamtatnaka. Magka ya Walepje.

¹⁶ Kayi chininitka. Yopikamtna. Wenu yana yimaklene. ¹⁷ Kanawa ruptekna. Tsru wenu wakanute, Kapernawosreta, yanna. Mapshagatkalu. Gi wa runyegitawana Geso. ¹⁸ ¡Gi psoshpurgananuktalu tsru wenu, tsru rawokannipgyale chinanu! ¹⁹ Giyagni ranikgatnimkatkana. Gepi waragkastsi, mapa waragkastsi getko gowuknu yatkana. Retluna Geso. Tsru wenu gogote yapamta. Gi gowukatkalu kanawa yegi. Pikanna.

²⁰ Wa Wale wane chinna, “Gitni. Gi mpikanu.” ²¹ Giyagni raluka yoptoltapluna kanawaya. Wanekluyakawa tutspaka kanawa rushinikyawakna chiji.

Gixolune yine gjigalu Geso

²² Waleprika gixolune yine tsru wenu wakanute gwachine getlo maleshlo sato wanepnute kanawa. Satopjero. Ga wa Geso gi gipteklo wala yimakleneyma. Wa yimaklenepje yatka. ²³ Seyni wa Gitsrukaachi gali poyagnutletlo jimapro, Tiweryawnaga tuknogamtya kanawkaka. Tiwerya giyakatyachrokaka. ²⁴ Giyagni wa gixolune yine geta gi wa Gesoko wanetka, gi wa yimakleneko. Wane retinitkana gixolune yine, kanawa ruptekatkana. Kapernawo yatkana. Wane rujgiyatkaluna Geso.

Galikakpotunanu tengogne giyakatyachri jimapro

²⁵ Tsru wenu wakanute rukshikinitkaluna, wane chinruna, “Rawi, ¿Klu papokatka gewi?”

²⁶ Rigitna Geso. Wane china, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gi wa gjigano getkalurkaka getinri chinanu, seyni wa jimapro gnikinri ga wa jinangi gixinri chinanu gjigano. ²⁷ Gkamrurewatanu gi wa niikaluru gamgachri chinanu, seyni wa waneyapgi gwagognenatachri giwekinri mnikawnakatupa niikaluru chinanu gkamrurewatanu. Walenwa Gita Yineru Wgenno genekangi. Gi rixanu Girchi, Goyakaluko gimaxikoletno Gita.”

²⁸ Giyagni wane chinruna, “¿Klu wkamrutanu wa Goyakalu kamrure wkamruretinripa?”

²⁹ Rugita Geso. Wane chinna, “Tyenwa Goyakalu kamrure, wa gixa galixyaplu Wale yokanatanru.”

³⁰ Giyagni wane chinruna, “¿Klu getkaluru koxa pkamruta Pixa wa wetyaplu, wa walixyapyi? ¿Klu pkamruta? ³¹ Wutsrukateni niklo mana yineru mwiyawakanuya, yonchi chinyawaka: *Jimapro tengogne giyakatyachro roglutna.*”

³² Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gi wa Moysisi genekgi wa tengogne giyakatyachro jimapro, seyni Nuru genekgi

wa galikakpotunanu tengogne guyakatyachri jimapro. ³³ Gi rixanu Goyakalu jimapre Walenwa tengogne gjirukyachri, tye psolchijne gajeneko genekgiwekletachri.”

³⁴ Giyagni wane chinruna, “Gitsrukaachi, penekjetanwu tye jimapro.”

Geso, wa jimapro giwekikaluru

³⁵ Wane chinna Geso, “Gitni wa jimapro giwekikalurno. Nunyegitjeru gi pagogneko nachiplu. Nalixjerupa gi pagogneko ronunnagatewatanu.

³⁶ Seyni wane nchingi gixa, getmakno. Gi galixa. ³⁷ Pejnuruneko Girchi genekyano ginyegitanno. Wa nunyegitjeru gi wa maleka nuknoklu.

³⁸ Gi rixanu tengogne gjirukyachrino gi wa Gitako nushinikanru nkamrutinripa, seyni wa nyokanatjeru gishinikanru. ³⁹ Tyenwa nyokanatjeru Girchi gishinikanru, wa pejnuruneko renekyano gi satuna gammangu, seyni nyotunkakanru ralipregognepatka. ⁴⁰ Gi rixanu tyenwa nyokanatjeru gishinikanru, wa pejnuruneko Gituru getachine, Wale galixachine waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu. Gita yotunkakanna ralipregognepatka.”

Kegemgana Goteyone Geso chinanu

⁴¹ Giyagni Goteyone kegemgayegitlu wane chinre chinanu, “Gitni jimaprono tengogne gjirukyachrino.”

⁴² Wane chinna, “¿Gi ge Gesokni wa tye, wa Gosi wgene, wa ruru, ga wa runro wumatna? ¿Gi rixkoxge wane china wa Tye, ‘Tengogne gjirukyachrino?’”

⁴³ Geso gigita. Wane chinna, “Gi gkegemganu Gitaya gixkakluko. ⁴⁴ Gi satuna gimkata ginyeglethno Gita wa Girchi nyokanatjeru ma kosestanutu. Gita yotunkakanru ralipregognepatka.

⁴⁵ “Yonatkalurni tokanchi geneklewatachine kirukateya: *Goyakalu yimakanna pejnuruneko*. Wa pejnuruneko Girchi yijnakotachine, yimaakalune runyegitnona. ⁴⁶ Gi wa satu getyalu chinanru Girchi, seyni Gitapje Goyakalu yegi guyakatyachrino netlu Girchi. ⁴⁷ Galikakni, galikakni wane nchingi, nalixjeru wale waneya ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. ⁴⁸ Gitni wa jimapro giwekikalurno. ⁴⁹ Gitsrukateni niklo mana yineru mwiyawakanuya, ga wa rupnanatkana. ⁵⁰ Gitni wa jimapro tengogne gjirukyachrino, wa tye nikachripa ma mupninitipa. ⁵¹ Gitni wa jimapro giwekachrino, tengogne gjirukyachrino. Girukokta nikiniplu tye jimapro ruwekgognenatanu. Wa jimapro Gita geneklepa walena nogitu nenelepa ruwekinripna psolchijne gajene.”

Gesogitu ga wa gigraga

⁵² Giyagni Goteyone gejnugimyegkaka. Wane chinna, “¿Gi rixpoko genekletanwu Tye gigitu wnikyaplu?”

⁵³ Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, gma nikanplu nogitu, Gita Yineru Wgenno ga wa gma muragragatkanuplu nograga, maleshayapgi giwekinri gixa gwachri. ⁵⁴ Wa nnikgitutjeru, nuragragatjeru waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. Gita yotunkakanru ralipregognepatka. ⁵⁵ Gi rixanu nogitni wa galikakpotunanu niikalurni, ga wa nograga galikakpotunanu girkalurni. ⁵⁶ Wa nnikgitutjeru, ga wa nuragragatjeru Gita rawa. Wale Gita gwa. ⁵⁷ Wane rixa yokenretno Girchi giwekachri, ga wa Girchi chinanu nuweka, waneko pixka rixa wa nnikjeru. Wale koxa giwekanu Gita chinanu. ⁵⁸ Tyenwa jimapro tengogne gjirukyachri. Gi wa gitsrukateni pixka

rixa, wa mana nikna. Wa gipnachinenatkani. Wa tye jimapro nikachri giwekgognenatanu gike rixiniko mnikawnakatu.”

⁵⁹ Tyekaka wane china ginkaklewwakapjiya, Kapernawo Pokchi runkaklewanatya.

Wa Giwekikaluru Walenwa geneka giweklerewatachri

⁶⁰ Wa gixo yimaklene yijnakonatinri, wane chinna, “Kgimlu tye tokanchi. ¿Katu gimkata yijnakletlu?”

⁶¹ Wa rumatini Geso Walenanuko wa yimaklene kegemginri tye tokanchi chinanu, wane chinna Wale, “¿Tyerge gitspeekakgi? ⁶² ¿Gi gixpokotanu wa getinipno Gita Yineru Wgenno teno nyinipa muchinanu nwanatyawaka? ⁶³ Wa Giwekikaluru Walenwa geneka giweklerewatachri. Wa manchi gike gaprini. Wa tokanchikaka Gita ginkakyagi, walenna giwekikaluru ga wa giweklu. ⁶⁴ Seyni wanena pimrine gixate wa malixkane.”

Gi rixanu Geso gimata yinuwakikoluyakawa ginnaktanwa malixkane, katupni wa samyokjerupa. ⁶⁵ Wane china, “Wale chinanu wane nchingi, gi satuna gimkata ginreta Gita yegi ma muchichkanru Girchi.”

Tokanchi giweklu mnikawnakatupirana

⁶⁶ Wanepnute gixo yimaklene satkapa. Gi wa Waleyma yanatkana.

⁶⁷ Giyagni wane chinna Geso wa pamole gepi, “¿Gi ge galuka yaleta gixa?”

⁶⁸ Simo Petro gigitlu, “Gitsrukaachi, ¿katyegmaka gayanu? Pixa waneya tokanchi giweklu mnikawnakatupirana. ⁶⁹ Wixa galixa. Wumatiyi wa Kristoyi pixinri, Goyakalu giwekachri Wgenyi.”

⁷⁰ Geso gigithu, “¿Gi ge ntsomitgi gixa wa pamole gepirungi? Ga wa gixa satu kamchini.” ⁷¹ Gota Giskaryote wa Simo wgenepiranni wane china, gi rixanu walepni wa samyokjerupa. Walenna pamole gepirune rixinrina.

7

Ma malixlena Geso gepurune

¹ Wa wanepnute Kalile yapanata Geso. Gote gi raluka yapleta, gi rixanu Goteyone galuka giylaletu. ² Gi gowukatkalu Goteyone meyiwatinrigogne, wa Gimajechrigogne. ³ Repurune wane chinru, “Pyanutka gewiya. Gote pyanutka. Wa pyimaklene koxa getyaplu pkamrujetanru. ⁴ Girukokta galuka kpogiru gixleta gi yogimatlu kamrure. Tyekaka pkamrutinri, pupgujetinwa psolchijne gajeneko yegi.” ⁵ Gi rixanu gi wa repuruneko galixlu.

⁶ Giyagni wane chinna Geso, “Nopapko gi wa rapokawa. Seyni waneygognenangi wa gipapko. ⁷ Tye psolchijne gajeneko gi gimkata gayegixletgi gixa. Seyni Gita rayegixna. Gi rixanu Gita gipgujtatna wanna wa mugletu kamruretinrinra. ⁸ Gixa kanikanu tye meyiwl yegi. Gichi nkanikanu Gita tye meyiwl yegi. Gi rixanu gi wa poyagkaakawa nopapko.”

⁹ Wane chininitkana, Kalile rutukatka.

Gimajechrigogne meyiwluyeglu Geso

¹⁰ Wa meyiwl yegi kanikinitkana repurune, gowukshini kanikatka Geso koxa. Gi wa gipgujewnachri, seyni pochkeru pixkako. ¹¹ Giyagni rujgaluna Goteyone meyiwluyegiya. Wane chinna, “¿Ginaklu wa Wale?”

¹² Tsru gixaxkaklu rixna gixolune yine Gesoya. Wa pimrine wane china, “Kiglerni.”

Pimrine wane china, “Gike. Seyni Wale yokwitna yine.”

¹³ Seyni gi satuna pgujetanwaka yanumsayegitlu Goteyone piklena chinanu.

Kpashiwakapji runkaklewatyia Geso

¹⁴ Ganikaji meyiwlü kanika Geso. Kpashiwakapji ya. Wane runkaklewatyia. ¹⁵ Giyagni ruglajitna Goteyone. Wane chinna, “¿Gi rixpoko gimatletlu wa Tye wa yonchi? Gi wa yimaakalurni.”

¹⁶ Geso gigitna. Wane china, “Nunkaklewle gi wa Gitanukni, seyni wa nyokanatjerunni. ¹⁷ Girukta galuka kamruretlu nyokanatjeru gishinikanru rumatanru nunkaklewlepirana, Goyakalunrege waka Gitako ntukanra. ¹⁸ Waleko tokanu ginkakletachri, waleko rumalwutikolu rujga. Seyni wa yokanatjeru gimalwutikolu gjigachri, walenna galikakpotunanu. Maleshaylu wale mpoyagkaknuchi. ¹⁹ ¿Gi ge Tokanchi Yakanatkaluru renekgi Moysisi, ga wa gixa gi satuna kamrutlu Tokanchi Yakanatkaluru? ¿Kluneru chinanu galuka giylaletno?”

²⁰ Yine gigitna. Wane chinna, “Kamchi waneyyi. ¿Katu galuka giylaleyti?”

²¹ Geso gigitna. Wane chinna, “Satu kamrurchi nkamruta. Wa pejnurunekgi gixa giglajita. ²² Galikakni Moysisi genekgi wa sajrku gistiklewlü (seyni gi wa Moysisi runya, seyni wa gitsrukaachinni runya) ga wa gapnanutikalurgogne gixa sajraka gistikletlu jeji. ²³ Wa gapnanutikalurgogne sajraka gistikkolupa jeji wa Tokanchi Yakanatkaluru Moysisinu ma kaspukikotupa, ¿gimtuwnayegitnoge gixa wa gapnanutikalurgogne nutuukakpotutyalu satu jeji? ²⁴ Gi gitakyagoklewatanu rixa getletikwaka chinanu, seyni wanepotuko gitakyagoklewatanu.”

¿Gi ge Walekni Kristo?

²⁵ Giyagni wane chinna pimrine Gerosale gajene, “¿Gi ge Walekni wa Tye wa raluka giylaletanruna? ²⁶ Getanu. Gippujewnachri yanumsata. Gike chinruna. ¿Rumatatkaluna xani galikakpotunanu tsrukakalune wa Kristo rixinri? ²⁷ Seyni wa Tye wumatlu ginaka giyakatyachrini. Seyni wa Kristo gininipa gike gimata ginakaka ruyakatini.”

²⁸ Giyagni kpashiwakapji runkaklewanatini Geso, sablewata. Wane china, “Gimatno Gita. Ginaka giyakatyachrino gimata. Gi wa Gitako nushinikanu nuna. Seyni wa nyokanatjeru galikakpotunanni Wale, wa gixa mumatanatu. ²⁹ Gita gimatlu, gi rixanu Walenno. Ga wa Wale yokanatno.”

³⁰ Giyagni raluka kashretluna, seyni gi satuna gomyokyegitlu gi rixanu gi wa gipapko gapokawa. ³¹ Gixo Wale galixachine wane gixolunetskala. Wane chinna, “¿Wa Kristo gininipa, getkalurkakapa wa Tye kamrutanrupnutlege kamrutanu Wale? Gike.”

Gwariseyonetowrene ykanatka kashichyapluna Geso

³² Wa Gwariseyone yijnakotna gixolune yine kegemgiyawakna Walepirankakako. Tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone ykanatna gitowrenna wa kashichyapluna.

³³ Geso wane china, “Pshinitsonuchi numwamtangichi. Nyokanatjeru yegi nyanutka. ³⁴ Gijganmakno. Gi gikshikanutkano. Wa nwiyawakapa gixa gi gimkata yaletanu.”

³⁵ Giyagni wa Goteyone wane chinkaka wannakakluko, “¿Ginaka rushinika yaletge wa Tye wma mukshikyanpatkalu? ¿Rushinika yaletge gitspalatachine, Kriykonetskala gwachine yegi, runkaklewyegityapna Kriykone? ³⁶ ¿Klipiranni wa tye wa Wale wane chinya? Wa, ‘Gijganma-kno. Gi gikshikanutkano. Wa nwiyawakapa gixa gi gimkata yaletanu.’”

Gonu giwekachri yapgatyawaka pixka

³⁷ Ralipregogne, tsru meyiwlugogne potu, Geso tunwata. Sapelewata. Wane china, “Girukokta gonunnagatewata runyegitanno. Ruranu.

³⁸ Yonchi chinyawaka, Gonu giwekachri yapgatyawaka pixka rixa gish-pakletanu ginanwakaya nalixjeru.” ³⁹ Giwekikalurupiranni china wa tye tokanchi, wa ralixjenepa yoptotanrupni Wale. Gi rixanu gi rapyegit-awana Giwekikaluru Kpashiri, gi rixanu Geso gi wa royakawatyawaka jiglokawa.

Gixolune kotspalanshinikankaaka

⁴⁰ Giyagni gixolune yijnakotinri tyepirana, pimrine wane china, “Galikakpotunanni Tyenwa tokanchi geneklewatachri.”

⁴¹ Pimrine wane china, “Kristokni wa Tye.”

Pimrine wane china, “¿Kalilege ruyakatini Kristo? Gike. ⁴² ¿Gi ge wanekni china yonchi wa Tawiklopisha, Wetle Pokchirge, Tawi gwanatyawaka, wane ruyakatinripa Kristo?”

⁴³ Giyagni wannakakluko kotspalanshinikankakna gixolune Geso chinanuya. ⁴⁴ Wa pimrine galuka kashretlu, seyni gikena gomyokyegitlu.

Gi pagogneko Wale pixka rixa ginkakleta satu yineru tye jeji pixka

⁴⁵ Giyagni towrechine gapyegitna tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone. Wane chinkana towrechine, “¿Klu chinanu gi ganiklu?”

⁴⁶ Wa towrechine gigita, “Gi pagogneko Wale pixka rixa ginkakleta satu yineru tye jeji pixka.”

⁴⁷ Giyagni wa Gwariseyone gigita. Wane chinkana, “¿Gixkoxnirge yokwitkanatka? ⁴⁸ ¿Ralixluge satu tsrukakalu, ga wa satu Gwariseyo? Gi ralixluna. ⁴⁹ Seyni wa nyi gixolune, Tokanchi Yakanatkaluru mu-matkane, kamakpiratkalunni.”

⁵⁰ Wane chinna Nikotemo (Goyechno yayentapjeru. Walenwa Gwariseyone satute). ⁵¹ “Tokanchi Yakanatkaluru wixanu gi gik-lukanuwnayegjixlu yineru ma muchinanu jempiranyegitkanuwatu, rumatikolupa wale kamrutanru.”

⁵² Rugitluna Nikotema. Wane chinruna, “¿Kalile gajerkoxlayge pixa? Petjetanru. Pumatanru. Gi pagogneko Kalile rupgujewnini tokanchi geneklewatachri.”

⁵³ Satkaka gipji yatka.

8

Gimopatlewatachro

¹ Wa Geso Goliwa Magkate yatka. ² Goyechnokawpotuko kpashi-wakapji yatnaka Geso. Pejnuruneko yine ginyegitlu. Tuplata Geso. Runkaklewyegitna.

³ Wa yonchikgapine ga wa Gwariseyone ganiklo sato suxo Wale yegi. Tkashichka tumopatlewanatyawakaya. Ganikaji rutaklona.

⁴ Wane chinruna, "Yimaklewatachri, twu suxo kashichka tumopatlewanatyawakpotukoya. ⁵ Wa Tokanchi Yukanatkaluruya, Moysisi towutwu sotlujetikolupna wane gixachrone. Ga wa Pixa, ¿gi pchina Pixa?"

⁶ Wane chinna yantaletyaluna rumkata jigyegleyapluna. Geso yonogimta. Chiji yonawata gimyojiya. ⁷ Romkaga gepomsaletinitkaluna, potukawata. Wane chinna, "Girukokta gixa satu mmukochiretu, wale gapka ginkaganro sotluya." ⁸ Rumepe yonogletatnaka. Chiji yonawatatnaka.

⁹ Wa yijnakotinitkana, yatkana. Satkaka yananumta. Muchinanu tsrutsoleji potu ga wa gapkatatachripotunanuko. Gesopje ginokamtkatka, ga wa suxo ganikaji gwanatachro. ¹⁰ Potukawatatnaka Geso. Gi satuna retatka. Suxopjetkani. Wane chinro, "Suxo, ¿ginakatkana pjigyejijene? ¿Gikena giklukanuwnayegjixyi?"

¹¹ Wala wane china, "Gi satuna, Gitsrukaachi."

Geso wane chinro, "Gi Gitako giklukanuwnayegjixyi. Pyanutka. Gi wanepnuteko pmukochirewatanutka."

Gesni wa tye psolchijne gajeneko pokamlatyegitachri

¹² Wa Geso yanumyegitatnakna. Wane china, "Gitni tye psolchijne gajeneko pokamlatyegitachri. Wa nomkagitjeru gi wa mapshagwaka yananu, seyni waneyaplu pokamlalu giweekaklewatachri."

¹³ Giyagni Gwariseyone wane chinru, "Pixnanuko gipguitatnawa. Wa pupguitalewle gi wa galikakpotunanni."

¹⁴ Rugita Geso. Wane chinna, "Gitnanukmaka gipguitatnawa. Nupguitalewle galikakpotunanni. Gi rixanu numata Gita ginaka nuyakatyga wa ginaka nyanu. Wa gixa gi gimata ginaka nuyakatyga wa ginaka nyanu. ¹⁵ Wa gixa giklukanuwnajixlewata rixpokmanetyawaka. Gita gi satuna nuklukanuwnayegjixa. ¹⁶ Gita giklukanuwnajixlewatini nuklukanuwnajixlewle galikakpotunanni, gi rixanu gi wa Gitapjeni, seyni Gita ga wa nyokanatjeru, Girchi. ¹⁷ Wa Tokanchi Yukanatkaluru gixanu wane yonatika: Gepi jejine gipguitalewle galikakpotunanni. ¹⁸ Gitni wa Gitnanuko gipguitatnachriwano, ga wa nyokanatjeru Girchi gipguitatno Gita."

¹⁹ Wane chinruna, "¿Ginaklu Puru?"

Geso gigita, "Gi gimatno Gita, gi wa Nuruko. Gitamka gimatnu, Nurkoxmaka gimatnu."

²⁰ Tye tokanchikaka wane chinya Geso sroschi gignantakikwaka, kpashiwakapji runkaklewatini. Gi satuna kashichlu gi rixanu gi wa gipapko gapokawa.

Niyiwakapa Gita gixa gi gimkata wane yaletanu

²¹ Giyagni rumepe wane chinretatnakna Geso, "Nyanutka. Gijganmako, seyni gixapni gmukochire gimupnanuna. Niyiwakapa Gita gixa gi gimkata wane yaletanu."

²² Giyagni wane chinna Goteyone, "¿Walenanuklege giylatinwa? Giyagoka gonra wane china, 'Niyiwakapa Gita, gixa gi gimkata wane yaletanu.'

²³ Wane chinna Geso, "Gi wa teno gajengi gixa. Gitni wa teno gajerno. Gixni wa tyechijne gajengi. Gi wa tyechijne gajerno Gita. ²⁴ Giyagni wane nchingi wa gmukochire gimupnanuna. Gi rixanu, gma malixkanupmakno Gita nixinri gmukochire gimupnanuna."

²⁵ Giyagni wane chinruna, “¿Gi gixachriyi Pixa?”

Wane chinna Geso, “Wa muchinanu nunkakyagi. ²⁶ Waneyno gi gepika nunkakletpiranatyapgi, nuklukanuwnayegjixapgi, seyni wa nyokanatjeru galikakpotunanni. Wa Waleya nyijnakotini Gita, wale nunkakleta tyechijneya.”

²⁷ Wa Girchipirana runkakyana. Gi rumata jemluna ²⁸ Giyagni Geso wane chinna, “Wa gixa yotukinpatkano Gita wa Yineru Wgenno, waneklu gimatanutkano wa Gita nixinri, ga wa gike nkamruta Gitnanuko, seyni wa Girchi yegi numatinri wale nunkakleta. ²⁹ Gitaymalu wa nyokanatjeru. Gi rutspaltapyano Gitapje nixinri Girchi. Gi rixanu Gita kamrujetlu rugleretjetyawaka.” ³⁰ Tyepirana runkakletini, gixo galixlu Wale.

Galikakpotunananu tokanchi koshpakangi

³¹ Giyagni wane chinna Goteyone ralixjenetka, “Wa ntokanu gomkayegitini, galikakpotunananu nyimaklenepgi. ³² Gixa gimatanru galikakpotunananu tokanchi. Galikakpotunananu tokanchi koshpakangi wayegrechne gma mixinitipa.”

³³ Rugitluna, “Gawraklopishanwu wixa. Gike wayegrenenanwu, gi pagogneko. ¿Gi pchinkoxge Pixa, ‘Gishpakachinepgi?’ ”

³⁴ Rigitna Geso, “Galikakni, galikakni, wane nchingi, wa pejnuruneko mukochri kamrutachine, mukochri wayegrenni. ³⁵ Wa wayegrechri gi wa panchi rawgognenatanu. Wgenchi gwagognenatanru. ³⁶ Giyagni wa Gituru koshpakinipgi, galikakpotunananu gishpakachinepgi. ³⁷ Numatgi Gawraklopishangi gixinri, seyni galuka giylaletno, gi rixanu wa ntokanu gi wa gwagi. ³⁸ Gita ginkakletlu wa Girchistsi netinri, ga wa gixa kamrutlu wa girustsi gjeminri.”

Kamchi girutachingi

³⁹ Rugitluna. Wane chinruna, “Wurni Gawrani.”

Wane chinna Geso, “Gawra wgenengi gixkamka, Gawra kamrujetanrumka gkamrutanu. ⁴⁰ Ga wa xani galuka giylaletno, jeji tokanchi galikakpotunananu ginkakjerno. Wale tokanchi Goyakalu yegi njeminri. Gi wale kamruta Gawra. ⁴¹ Gixa kamruthu girni kamrure.”

Wane chinruna, “Wixa gi wa gapoklewlu chinanu wushpkarya. Pagirupje waneywu. Walenwa Goyakalu.”

⁴² Wane chinna Geso, “Wa Goyakalu girutkamka, galukanmakno galikaka. Gi rixanu Goyakalu yegi tuyakaty Gita. Gewi napoka. Gi rixanu koxa gi wa Gitako nushinikanu nuna, seyni Wale yokanatno. ⁴³ ¿Klu chinanu gi gimata jemlu nunkakletjetanru? Gi rixanu gi gimkata yijnakletlu ntokanu.”

Gixni wa giru giyakatyachingi

⁴⁴ “Gixni wa giru giyakatyachingi. Walenwa tsru kamchi. Giru get-sotanrewle galuka kamrureta. Reyinuwakleyakawa kgiylalewaklerni wale. Galikakpotunananu tokanchiya mwakatni wale. Gi rixanu male-shaylu wale galikakpotunananu. Rayroklewatin, waleko rushinikanu china, gi rixanu kayrokerni. Gayroklu girni. ⁴⁵ Gixa gi galixno, gi rixanu Gita galikakpotunananu nchina. ⁴⁶ ¿Katu wa gixa gimkata gekakgi giklukanuwnaletyano wa nmukochirewatinritka? Galikakpotunananu

nchinini, ¿klu chinanu gi galixno? ⁴⁷ Goyakalu yegi giyakatyachri yij-nakotlu Goyakalu tokanu. Giyagni gi gyijnakotlu gixa, gi rixanu gi wa Goyakalu yegi giyakatyachingi.”

Gawrani mwakanuwa, Gitni

⁴⁸ Rugitluna Goteyone. Wane chinruna, “¿Gi ge wanepotuko wchina wixa, wa Pixni wa Samari gajeryi, ga wa waneyyi kamchi?”

⁴⁹ Rugita Geso, “Maleshayno kamchi, seyni nkagwakpiratlu Nuru, ga wa gixa mkagwakpiratku gixno. ⁵⁰ Gi wa nujgalu numalwutikolupa. Waneru wa nujga gimalwuretjeru. Waneru kgitakyagoklewakleru. ⁵¹ Galikakni, galikakni wane nchingi, ntokanu gomkagitachri gike rixiniko retanru gipukchi.”

⁵² Wane chinruna Goteyone, “Xawakni wumatanatkayi waneyyi kamchi. Gawrani gipnana ga wa tokanchi geneklewatachinni. Ga wa Pixa wane china, ‘Wa ntokanu gimretachri gike rixiniko retumganru gipukchi.’ ⁵³ ¿Pixlege wa wutsrukati Gawrani pnutepgutyi? Wale gipnachrinatka. Ga wa tokanchi geneklewatachinni gipnana. ¿Katu pixnawa Pixnanuko?”

⁵⁴ Rugita Geso, “Gitnanuko gimalwutinwa, gike gaprini numalwure. Nuru geneknro numalwutikolupa. Walenwa wa gixa Goyakalute nchinanru. ⁵⁵ Gixa gi gimatlu, ga wa Gita gimatlu. Gi numatlu, nchinanmaka Gita, gixa pixkamka nixanu kayroklerupmakno. Seyni numatlu. Numretatokanutlu. ⁵⁶ Gawrani gitsrukati rumuwatni retgognetinno nogogne. Retlu ga wa rumuwatni.”

⁵⁷ Giyagni wane chinruna Goteyone, “Gi pamyomole walapuunawayi. ¿Petnirge Gawrani?”

⁵⁸ Wane chinna Geso, “Galikakni, galikakni wane nchingi, Gawrani mwakanuwa, nwatka Gita.”

⁵⁹ Giyagni koscheksotletna sotlujetyapluna. Wa Geso yogimata. Kpashiwakapji rushpkamtya.

9

Jeji rushpkiniyakawa maygaletu rutuukaka Geso

¹ Wane yapamtini Geso retlu satu jeji rushpkiniyakawa maygaletu.

² Yimaklene gepomgalu. Wane chinruna, “Rawi, ¿katu mukochirewata, waleko waka rurune, wa maygaletu rushpkakinriya?”

³ Rugita Geso, “Gi tyeko mukochirewata, gi wa ruruneko, seyni wa Goyakalu kamrure gipgujewninripa waleya. ⁴ Numkata kamrurewleta wa nyokanatjeru kamrurkaka gogikopshini. Goyechno gina. Waneklu gikeko gimkata kamrurewleta. ⁵ Tyechijne nwakopshini, tye psolchijneko pokamlatachrimo.”

⁶ Wane chininitka, chiji rutskagata. Rugakajpatlu gitskagaya. Maygaletuygale sagajpatlu kajpa. ⁷ Wane chinru, “Gajewa. Kawjetikwaka Silowega perkapinwa.” Silowe walenwa yokaakaluru, Yukanatkaluru. Giyagni wane ya. Rerkinawa. Getachri ginatka.

⁸ Giyagni wa rumwastsitanune, ga wa muchikawa retanatjene wa maygaletu rixanatini, wane chinna, “¿Gi ge walekni wa tye, wa tuplaje-natachri gagijenatachri?”

⁹ Pimrine wane china, “Walekni.”

Ga wa pimrine wane china, “Gike, seyni wale pixka rixa.”

Waleko wane china, “Gitakni.”

¹⁰ Giyagni wane chinruna, “¿Gi pixpoko gimrekgalatatk?”

¹¹ Rugita wale. Wane china, “Wa jeji Geso giwakatletachri, kamruj-patlu kajpa. Sagaygaletno. Wane chinno, ‘Gajewa. Silowega perkap-inwa.’ Wane nya. Nerkinawa. Netatka.”

¹² Wane chinruna, “¿Ginaklu Wale?”

Wale wane china, “Goo. Gi numata.”

Gwariseyone gepomgalu maygaletunano

¹³ Gwariseyone yegi ranikluna maygaletunano.

¹⁴ Gapnanutikalurgognenwa Geso kamrujpatlu kajpa, rumrek-gakakatkalu. ¹⁵ Giyagni rumepe gepomgaletatnakluna Gwariseyone gi rixpoko getletatka. Wale wane chinna, “Kajpa sagaygaletno. Nerkinawa. Netatka.”

¹⁶ Giyagni pimrine Gwariseyone wane china, “Tye jeji gi wa Goyakalu yegi giyakatyachrini, gi rixanu gi wa gapnanutikalurgogne rapnanuta.”

Pimrine wane china, “¿Gi rixpoko gimkata kamruretlu tyekaka getkalurkaka satu jeji kmukochireru?”

Wannakakluko kotspalanshinikankakna. ¹⁷ Giyagni rumepe wane chinretatnakluna maygaletu, “Ga wa pixa, ¿gi pchina pixa Waley, gi rixanu rumrekgakakyi?”

Wale wane china, “Tokanchi geneklewatachrini.”

Gwariseyone gepomgalu maygaletunano giru

¹⁸ Giyagni gi ralixpiranyegitluna Goteyone wa maygaletu rixanatinri, ga wa retinritka. Gi ralixluna tomginpotunanukna rurune rugletay-galetikolutka. ¹⁹ Repomgakna. Wane chinkana, “¿Tyenwa gituru, wa gixa wane chinanru maygaletu gishpakyachri? ¿Ga gi rixpoko getletatka?”

²⁰ Giyagni rugitna rurune. Wane chinna, “Wumatlu tyenwa wixa wgene wa maygaletu gishpakyachri. ²¹ Gikta rixpoko getletatka gi wumata. Katukta gimrekgakaklu gi wumata. Gepomganru wale. Tsrutkani wale. Walenanuko ginkakletinwa.”

²² Wane chinna rurune gi rixanu Goteyone pikanna. Gi rixanu Goteyone yijnaakakatkana wa satu gipguitatinri wa Mesiya rixinri, ruknooko maleka ginkaklewawakapiya. ²³ Giyagni rurune wane china, “Tsrutkani. Gepomganru wale.”

Satupje numata

²⁴ Giyagni rumepe tomgaletatnakluna wa jeji maygaletunano. Wane chinruna, “Pumalwutanru Goyakalu. Wixa gimatl tu tye jeji kmukochirerni.”

²⁵ Giyagni wale gigita. Wane china, “Kmukochireru rixinri, gi numata. Satupje numata, wa maygaletu nixanatinri, xawakni netatka.”

²⁶ Giyagni rumepe wane chinretatnakluna, “¿Gi rixpokotyi? ¿Gi rixpoko gimrekgakakleyi?”

²⁷ Rugitna, “Nunkakatkagi. Gi wa gjemno. ¿Klu chinanu galuka yijnakletatnaklku? ¿Gixkoxlege galuklu wa yimaklenge gixinripa?”

²⁸ Yangaluna. Wane chinruna, “Pixni wa yimakleryi, ga wa wixa Moysisi yimaklenwu wixa. ²⁹ Wixa gimata wa Moysisi ruynumsata Goyakalu. Ga wa Tye, gi wumata ginaka runya.”

³⁰ Rugita wa jeji. Wane chinna, “Galikakni giglajruni wa gixa gi gimatlum ginakakta runya, ga wa rumrekgakakno. ³¹ Wumata wa Goyakalu gi yijnakotna kmukochirerune, seyni wa satu Goyakalu yonogye-gitachri, ga wa Wale gishinikanru kamrutachri, wale yijnakota. ³² Gi pagogneko jempiranyegitka wa satu gimrekgakakyawakatkalu wa maygaletu gishpakyachri. ³³ Goyakalu yegi ma muyakatkanumka wa Tye gikemka rumkata kamruretanu.”

³⁴ Rugitluna. Wane chinruna, “Psolpotuyako mukochri gimush-pakachriyi, ¿ga wa pixa ginkaklewyegitwu wixa?”

Maleka ruknokluna.

Maygalene

³⁵ Yijnakota Geso wa maleka ruknokyawakluna. Rukshiklu. Wane chinru, “¿Palixluge wa Goyakalu Wgene?”

³⁶ Rugita wale. Wane china, “¿Katni Wale, Gitsrukaachi, wa nalixyaplu Wale?”

³⁷ Wane chinru Geso, “Petatkalu. Walekni giynumsatyi.”

³⁸ Wale wane china, “Nalixa, Gitsrukaachi.” Yoptsojityegitlu.

³⁹ Wane china Geso, “Giklukanuwnayegjixlewlu chinanu, Gita gina tye psolchijneko, retinripna metkane, ga wa maygalene rixinripna getachine.”

⁴⁰ Wa pimrine Gwariseyone Wale yegi gwanatachine yijnakotlu Wale. Wane chinruna, “¿Wixkoxlege maygalenwu?”

⁴¹ Wane chinna Geso, “Maygalengi gixkamka, gimka kmukochirepgi. Ga wa xani gi rixanu gixa wane china, ‘Weta,’ giyagni gmukochire waneygi.

10

Geso ginkakle: Yapkaklu gowegane prijerepiranaya

¹ “Galikakni, galikakni, wane nchingi, wa gowegane prijere gipgyaptotpotuko mjiglokikatu, seyni pnusretako ratskomtya, walena kachowguru. ² Wa gipgyaptotpotuko jiglokyachri, Walena gowegane girukotachri. ³ Wale chinanu kotpukgipgyaptoteta wa gipgyapo gajeru. Gowegane yijnaktokanutlu. Rowegatene tomga satkaka tgiwakaya. Koshpakna. ⁴ Wa pejnuruneko Walenune koshpakinitkana, kosekamtatkana. Gowegane gomkagitlu gi rixanu rumatatokanutluna. ⁵ Gi wa romkagitanruna pnu gajeru, seyni rasukinrina wale, gi rixanu gowegane gi gimatatokanutna maleka gajene.”

⁶ Tye yapkaklu tokanchi Geso ginkakna, seyni wanna gi gimata jemu klunwa wane chinyana.

Gesni wa kigleru kgirukotaprakleru

⁷ Giyagni Geso gimepe wane chinretatnaka, “Galikakni, galikakni wane nchingi, Gitni wa gowegane gipgyaptotno. ⁸ Pejnuruneko muchinanu ginachine Gitaya kachowgurunni, seyni wa gowegane gi yijnakotna. ⁹ Gitni wa gipgyaptono. Gitaya jiglokyachri rognetaako. Jiglokjetanu. Rushpakjetanu. Rukshikjetanru nokyawakapa. ¹⁰ Wa kachowguru gina walepje chinanu, chowguwatinripa, ga wa ruylale-watinripa, ga wa nikatlewatinripa. Gita gina waneyna rixinripna ruwekinrina, ga wa ponikowa giwekletinripna.

¹¹ “Gitni wa kigleru kgirukotapraklerno. Kigleru girukotapratachri ruwekinri rutaka gowegane chinanu. ¹² Wa wenutkalurni, wa girukotapratachri migje, kgowegateru migje, retapinri kewetna ginachri, ruknokamtna gowegane. Rasukatka. Kewetna kashichanna. Rakapalatna gowegane. ¹³ Wa wenutkaluru gasuka gi rixanu wa wenutkalurni. Gike rixluna wa wale wa gowegane.

¹⁴ “Gitni wa kigleru kgirukotapraklerno. Numatna nowegatene. Wa Gitanune gimatno. ¹⁵ Waneko pixka rixa gimatletno Gita Girchi, ga wa Gita gimatlu Girchi. Nutaklu nuwekinri gowegane chinanu. ¹⁶ Pimrone koxa waneyno gowegane, tye prijere mwakane. Wanna koxa numkata gwapleta. Yijnaktokanutannona. Waneplu satupje rapatyawakapna gowegane, ga wa satupje girukotapratachri. ¹⁷ Giyagni Girchi gishinikno gi rixanu nuwekinri nutaka numepe yoptoletyapatnaklu. ¹⁸ Gike konanno nuwekinri, seyni Gitako gitaklu Gitanuko. Nutaaka nutakyaplu. Nutaaka numepe yoptoletyapatnaklu. Wane rixa yokanretno Nuru.”

Kotspalanshinikankaklu Goteyonkakluko

¹⁹ Wanetnaklu kotspalanshinikankaklu Goteyonkakluko tye tokanchi chinanu. ²⁰ Gixolune wane china, “Kamchi waneylu. Seprolokachrini. ¿Klu chinanu gyijnakotlu?”

²¹ Pimrine wane china, “Gi wa kamchichachri tokanni wa tye. ¿Kamchirge gimkata gimrekgakakletlu satu maygaletu?”

Nowegatene jematomakanutno

²² Gerosale waneru meyiwlugogne, wa kpashiwakapji gitaakkoklun-gogne. Ginapukluni. ²³ Kpashiwakapji yotaljeta Geso, gitamnu Salomonu. ²⁴ Giyagni sajrulkuna Goteyone. Wane chinruna, “¿Giklunanu pali kojwakanshinikanretanwu? Wa Kristo pixinipa, punkakanwu pgu-jetanwaka.”

²⁵ Rigitna Geso, “Nunkakatkagi. Gi galixa. Wa nkamrurkaka Nuru giwakaya, waleko gipgijtatno Gita. ²⁶ Seyni gixa gi galixa gi rixanu gi wa nowegatengi. ²⁷ Nowegatene jematomakanutno. Gita gimatna. Romkagitchona. ²⁸ Gita genekna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatu. Gi pagogneko ramganna. Gikena koshripatanna nomyoya. ²⁹ Nuru, nenekjeru, pejnurune pnute tsruni Wale. Gikena gimkata koshripletta Nurumyoya. ³⁰ Gita ga wa Girchi satupjerunwu.”

Goteyone galuka sotlujeretlu Geso

³¹ Rumepe koscheksorteretna Goteyone sotlujetyapluna. ³² Rigitna Geso, “Gixo kigleru kamruchi nekakgitgi Girchiya. ¿Giru kamruchi tyekaka chinanu nsotlujetanmakno?”

³³ Rigitluna Goteyone, “Wa kigleru kamruchi chinanu, gi wa wsotlujetyi, seyni wa mupashiregnuchi chinanu wsotlujetanmakyi, gi rixanu Pixa yinerukyi Goyakalu putaknawa.”

³⁴ Rigitna Geso, “¿Gi ge yonatka wa Tokanchi Yukanatkaluruya gixanu: *Gita wane china, goyakalungi?*”

³⁵ “Wane chininin goyakalune wanna Goyakalu tokanu genekikolune, ga wa yonchi gi rumkata kaspukletko, ³⁶ wa Gita Girchi kpashiri gitakanrung, tyechijne yokanatanru, gixa wane china, ‘Mupashiregnuchi pchina,’ gi rixanu wane nchina, ‘Gitni Goyakalu Wgenno.’ ³⁷ Gimka Nuru kamrure nkamrutanu, gi galixanno. ³⁸ Wa nkamrutinri, gimka

galixanno Gita, galixanru kamruchi, gimatgognenat-inripa wa Girchi gwano Gita, ga wa Gita Girchi nwa.”

³⁹ Giyagni rumepe galuka kashretmakiuna, ga wa Wale gishpakamta wannayegiya.

Rumepe Gorta wakanute yaletatnaka Geso

⁴⁰ Rumepe Gorta wakanute yaletatnaka, wa Gwa muchinanu katlewenatyawaka. Wane rawanata. ⁴¹ Gixo yayegitlu. Wane chinna, “Gwa galikakni gi satuko getkaluru kamruta. Seyni Gwa ginkakletjenatanru wa Tye ptowruko galikakni.” ⁴² Gixo galixlu waneya.

11

Lasaro yayixinri

¹ Yayixana Lasarni, Wetani gajerni, Mariya gwiyawaka pokchi, ga wa tyegwaklo Marta. ² Mariya, wa Gitsrukaachi pgamlugalo giyokachro, ga wa tsheyjxitlu tojiwutsaya ga ga walawa yayixyegwakatachro Lasarni. ³ Repurone yokanrewata Wale yegi. Wane chinjixluna, “Gitsrukaachi, petanu, wa palukanruni yayixanatka.”

⁴ Wa yijnakotinitka Geso wane china, “Tye yayixlu, gi wa gipukchipni seyni rumalwutikolupa Goyakalu, wa Goyakalu Wgene gimalwutikolupa Wale chinanuya.”

Lasaro gipnale

⁵ Geso gishinikna Marta, ga wa tepuro, ga wa Lasaro. ⁶ Giyagni wa jeminitka wa yayixinrinatka, wane rutukawa gepgogne wa rawanatyawaka.

⁷ Giyagni wanepnute wane chinna yimaklene, “Gote gayanutnaka.”

⁸ Yimaklene wane chinru, “Rawi, tyegognekakniko, raluka sotlujere-tanyina Goteyone. ¿Waneklege pyanutnaka?”

⁹ Rugita Geso, “Waneylu pagogne pamole gepi gora. Gogi yanini satu, gi wa rutspta, gi rixanu tyechijne pokamlattachini reta. ¹⁰ Wa satu goyecho yyanini rutspta, gi rixanu maleshlu pokamlalu waley.”

¹¹ Rali wane chinretinitka, wane chinna, “Lasarni, walukanru, rapnanutatka. Seyni wane nyanu. Nkomyekapanru.”

¹² Giyagni wane chinruna yimaklene, “Gitsrukaachi, rapnanutini, rutukanu.” ¹³ Wa Geso wane chinre wale gipnaleya. Wa wanna kagwaklu wa rapnanushatinri rumkinriyapirana, china.

¹⁴ Giyagni Geso wane chinatkana pgujetanwaka, “Lasarni gipnanatka.”

¹⁵ Numuwata gixa chinanu, gi wa wane nwanata, galixinripa. Seyni gayanutka wale yegi.”

¹⁶ Giyagni Tomasu wa Gepirutu chinkaluru wane chinna ruyimakikolune, “Wane koxa gayanu wixa Waleyma wupninripa.”

Yotunru ga wa giweku

¹⁷ Giyagni rapokinikta Geso, rumatattkalu gepkoxamkojgognetkani kapnatikolutka. ¹⁸ Wa Wetani gi gowukayatkalu Gerosale, mapa getko kilometroni. ¹⁹ Gixo Goteyone ginyegitlo Marta ga wa Mariya yegwak-luniyna rumnankapkana. ²⁰ Giyagni Marta jeminitka Geso gininritka, tyoptotaplu. Ga wa Mariya panchi tuplanata.

²¹ Giyagni Marta wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, gewi pwanatkamka, gimka rupnanni nyegwakluni. ²² Xani koxa numatlu wa pejnuruko pagjityaplu Goyakalu, Goyakalu genekanyi.”

²³ Wane chinro Geso, “Yotunotanu pyegwaklupa.”

²⁴ Marta wane chinru, “Numatlu yotunotinripa yotunkoklunchipa ralipregognepa.”

²⁵ Wane chinro Geso, “Gitni wa yotunru ga wa giweklu. Wa nalixjeru rupnanmaka, ruwekanu. ²⁶ Pejnuruneko giwekachine nalixjene gi pagogneko rupnanna. ¿Gi ge palixlu tye?”

²⁷ Wane chinru, “Gigi, Gitsrukaachi. Nalixatka gita Pixni wa Kristoyi, Goyakalu Wgenyi, tyechijne ginachriyi.”

Geso chiyagata

²⁸ Tali wane chinretinitka, talimta. Pochkeroko tomgalo tepuro Mariya. Wane chinro, “Gewitkalu Yimaklewatachri. Repukyi.”

²⁹ Wala jeminitka, giyampotu tpalnamta. Tyayegitlu. ³⁰ Gi wa pokchi rapokawa Geso, seyni wa Marta yoportapyawakaku rawanata. ³¹ Giyagni Goteyone panchi gwanatachine walayma tumnanukanatjene, wa retinitkalona Mariya tunwamtinritka giyampotu, tushpakamtatka, romkagimtlona. Kagwakna wa yomlechi tyinripa wane chiyamtapinripa.

³² Giyagni Mariya tapyegininitkalu Geso, tetinri, chiji tapokamta gjixistsi. Wane chinru, “Gitsrukaachi, gewi pwanatkamka, gimka rupnanni nyegwakluni.”

³³ Giyagni Geso wa retinro chiyagatachro, ga wa walayma ginachine Goteyone chiyaganatachine jigekanuwata ginshinikanuya. Kojwakan-shinikanuta. ³⁴ Wane china, “¿Ginaka gitakanru?”

Wane chinruna, “Gitsrukaachi, punanu. Petapanru.”

³⁵ Chiyagata Geso. ³⁶ Giyagni wane chinna Goteyone, “¡Getanru! ¡Gi pagaluklenanukta rixlul!”

³⁷ Wanna pimrine wane china, “¿Gi ge rumkatlu wa Tye wa maygaletu gimrekakachri, gituukakletlu wale ma mupninitipa?”

Lasaro yotunkaaka

³⁸ Giyagni Geso jigekanuwatnaka Walenanuko. Yomlechi yegi rapoka. Gitawakapnani, sotlu gishyatkaluru. ³⁹ Wane china Geso, “Gkoschekanru sotlu.”

Marta, wa gipnachri gepuro wane chinru, “Gitsrukaachi posunatkalu, gi rixanu gepkoxamkojgogenetkani.”

⁴⁰ Geso wane chinro, “¿Gi ge wane nchinyi, palixini petanru Goyakalu goyaknu?”

⁴¹ Giyagni koschekluna wa sotlu wa gipnachri gitakikowakaya. Wa Geso teno yigata. Wane china, “Nuru, npoyagnutyi Pixa yijnakotyawa-kno. ⁴² Numata pyijnakjetno. Seyni gixolune yine chinanu wa sajruka-chine, wane nchina, wa ralixinripna Pixa yokanatyano.”

⁴³ Rali wane chinretinitka, sablewata. Tsru tokanu rixa, “Lasaroo, tekali. Pushpakanu.”

⁴⁴ Wa gipnanatachri rushpakatka, gostumyotkaluru, ga wa gjixi mkachrichrataya. Ga wa gigoji sapwakgojikta kasamalu.

Wane chinna Geso, “Gkaspukanru. Getasha yaletanru.”

Jemanshinikankakna ruylatyapluna Geso

⁴⁵ Giyagni gixo Goteyone wa Mariya yegi ginachine, ga wa Geso kamrutanru getachine ralixluna Wale. ⁴⁶ Wa wanna pimrine Gwariseyone yegi ya. Runkaakana wa Geso kamrutanrupirana. ⁴⁷ Giyagni wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone gapatjetna jemanshinikankakjetikwaka gajene. Wane chinna, “¿Gi wixanutka? Gi rixanu wa tye jeji kamrutlu gixo getkalurkaka. ⁴⁸ Wetasha wane gixletinri pejnuruneko galixanru. Runanna Romanone. Konanunwuna gawiywaka ga wa wgirukotlewatyawaka.”

⁴⁹ Wa Kaygwasu, satu wannate, wale walapu sasertotene gitsrukate potu rixinri, wane chinna, “Gixa gike gimata. ⁵⁰ Gi waleko gyanshinikanuta wa rupxakyapwu wa satu jeji gipninpripa yine chinanu, ma mamginitipna pejnuruneko yine.” ⁵¹ Gi wa waleko rushinikanu wane china, seyni wa sasertotene gitsrukate potu rixinri wale walapu, tokanchi reneklewata. Wane china wa Geso gipninpripatka yine chinanu. ⁵² Gi wa wannanerupje chinanu, seyni koxa wanerutupje rapatyawakapna Goyakalu wgenene wa gipalanatachine. ⁵³ Giyagni wal-gogneyakawa jemanshinikankakna ruylatyapluna.

⁵⁴ Giyagni Geso gi wane yapatka pgujetanwaka Goteyonetskalaya, seyni wane yiayatka. Yineru mwiyawakanustsi gwachijnetachri ya, satu pokchi Giprayi giwakatletachri. Wane rawanata yimakleneyma.

Yokanatkaluru kashichikolupa

⁵⁵ Wa Tsru Giknoglushgogne Goteyonenu gi gowukatkalu. Walesreta rushpakyana gixo. Gerosale kanikna, Tsru Giknoglushgogne ma mapookanuwa, kpashirine rutakikolupna. ⁵⁶ Giyagni rujgaluna Geso. Kpashiwakapiya tunwatachine wane chinkakna, “¿Gi pixka getle gixlu? ¿Gi wa meyiwatikwaka runanu?” ⁵⁷ Tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyone yokanrewatna, wa katukokta gimata ginaka rawa, runk-aklewatinripa wa kashichyapluna.

12

Ruyokjxitka Geso Wetaniya

¹ Giyagni patsrujrgogne magatiniwa Tsru Giknoglushgogne, Wetani rapoka Geso, wa Lasaro gwiywaka, wa gipnapachri wa yotunkakanru gipnachineteskalya. ² Giyagni wane ralpokotyaluna nachnewlupa. Marta gitspaprota. Lasaro walenna ruxiplatjeru nikikowakaya. ³ Giyagni Mariya wa pgamlugalo ganikaji ginnu twapa, nartogapje kwenuru potu. Tuyokjxitlu Geso. Tsheyjxitlu tojiwutsaya. Psolupjiko tyapa pogamlunuta.

⁴ Satu yimakleru Gota Giskaryote, Simo wgene, wa samyokjerupa, wane china, ⁵ “¿Klu chinanu gi tushankaka twu pgamlugalo wa mapa pachaproji chinanu, kwamonurunnimka teneeko?” ⁶ Gi wa retwamonutya chinanna wa kwamonurune, seyni gi rixanu kachowgurni wale. Sroschimapra ranika. Rawjetlu tsapatkaluru.

⁷ Giyagni Geso wane china, “Petashatanro. Nkapnatikolgogne chinanu tumretlo wa twu. ⁸ Gi rixanu wa kwamonurune gimwagognenatanu.”

Jemanshinikankakyegitluna Lasaro

⁹ Giyagni gixolune Goteyone gimata wa wane rawinri Wale. Gi wa Geso chinanupje runna, seyni Lasaro koxa retapinripna

wa yotunkakanru gipnachinetskalaya. ¹⁰ Jemanshinikankakna tsrukakalune sasertotene, Lasaro koxa ruylatinripna. ¹¹ Gi rixanu wale chinanu gixo Goteylene wane ya. Ralixluna Geso.

Gerosale rapokinri gakagloklewatachri

¹² Waleprikogogne gixolune yine gina meyiwl yegi, gi rixanu yij-nakotluna Geso Gerosale yinripa. ¹³ Rawluna kasureru. Yoptotapluna. Saplewatna:

jPoyagnu!

jGiglenshnikanyegitkaluru Gitsrukaachi giwaka ginyachri,
Gisrayiline Pogire!

¹⁴ Geso gikshiklu mporo. Waletji tuplata. Yonchi chinyawaka:
¹⁵ *Gi pikanu, Siyo nshicho.*

Petanru. Pogire gina,
mporo wgenetji tuplatachri.

¹⁶ Muchinanu yimaklene gi gimata jemu tyekakapirana, seyni roy-aknu jiglokinitka Geso, waneklu rushinkapluna tyekaka yonatkaluru Walepirana, ga wa wane rixluna tyekaka.

¹⁷ Giyagni wa gixolune Wale yegi gwanatachine, wanna gipguj-tatlu tomgiyawaklu Lasaro kapnaya. Gipnachinetskalaya yotunkaklu.

¹⁸ Wale koxa chinanu yoptotapluna gixolune yine, gi rixanu jempiranye-gitluna Wale getkaluru kamrutinri. ¹⁹ Giyagni Gwariseyone wannakak-luko wane chinkaka, “Getlu. Gikegapri gkamruta. Getanru. Psolchijne gajeneko gwagajxigitlu.”

“Waluka getletlu Geso”

²⁰ Kanikachine meyiwl yoptsojityentapachinepaymana pimrine Kriykone. ²¹ Giyagni wa nyi gapyegetlu Wilipi, Wetsayta, Kalilesreta gajerununu. Ragitluna. Wane chinruna, “Wumole, waluka getletlu Geso.”

²² Wilipi ginkakaplu Gantirishi. Gantirishi ga wa Wilipi ginkaklu Geso.

²³ Geso gigitna. Wane china, “Nopapko gapokanu noyaknu njiglokinripa Gita, Yineru Wgenno. ²⁴ Galikakni, galikakni wane nchingi, Chiji ma mujrukini trikoji, ma mupnakantu, walepje gituka. Wa rupninina, gixoji rawini. ²⁵ Ruwekinri galukachri, ramginina ruwekinri, ga wa ruwekinri gayegixachri tyechijneya, wale gimretanru ruwekinripa gike rixiniko mnikawnakatupa. ²⁶ Satu kamrurewyegitinno, romkagitanno. Ginaapkaktano, wane koxa rawantu nkamrurewyegitjeru. Satu kam-rurewyegitinno, Nuru gitakanru kagwakpiratikolupa.

Yineru Wgene gimkata yotunkakletkota

²⁷ “Xani nkoywakanshikanuta. ¿Gi nchinanu? ¿Nuru, pognetkakanno tyepapkoya? Seyni tye chinanukni tyepapko nuna. ²⁸ Nuru, pgiwaka gimalwutikolupa Pixa chinanu.”

Giyagni tengogne ruyakaty tokanchi, “Rumalwutikolutka Gita chinanu. Rumepe gimalwutikolupa Gita chinanupa.”

²⁹ Giyagni wa gixolune wane gwanatachine, yijnakonatachine, wane chinna, “Rutlogleni.”

Pimrine wane china, “Goyakalutowreru giynumsatlu.”

³⁰ Rugita Geso. Wane china, “Gi wa Gita chinanni runa tye tokanchi, seyni gixa chinanu. ³¹ Xani ruklukanuwnayegjixikolna tye psolchijne gajeneko. Xani tye psolchijne gajeneko gitsrukate, Satanasyo, gi-knookalurupni maleka. ³² Wa yotukinpatkanona chijiya, pejnuruneko nkosetanu Gita yegi.” ³³ Wane china rumatkakyapna gi pixkalutu gipukchi rupniripa.

³⁴ Giyagni rugitluna gixolune, “Wixa jemlu Tokanchi Yukanatkaluruwa Kristo gwagognenatanu. ¿Gi pchinkoxge Pixa: ‘Rumkata yotunkaakota Yineru Wgene?’ ¿Gi gixachringe wa tye Yineru Wgene?’”

³⁵ Giyagni Geso wane chinna, “Pshinitsonu gixa yegi rawanu pokamlalu. Pokamlalu waneyakopshingi gyananu, ma kashichkanupgi wa mapshagalu. Wa mapshagwaka yanachri gi wa rumata ginakakta ya.

Goteyone malixle

³⁶ “Pokamlalu waneyakopshingi galixanru pokamlalu, wa pokamlalu wgenene gixinripa.” Walekakapirana yanumsata Geso. Ralimta. Yogi-matanya.

³⁷ Gixomka getkaluru kamrugetanutna. Gi ralixluna Wale, ³⁸ poyakkakikolupa wa tokanchi Gisayiya tokanchi geneklewatachri chinyawaka:

Gitsrukaachi, ¿katu galixlu wunkakletanru?

¿Katu gekakgitka wa Gitsrukaachimyo?

³⁹ Wale chinanu gi rumkata galixletna, gi rixanu rumepe wane chin-retatnaka Gisayiya:

⁴⁰ *Maygalene rixkakna.*

Shikowgajkakna.

Giygaleyna ma metinitipna.

Ma mumata jemgajitiniipna ma kashrijetikotupna.

Nma mutskalakyanupna.

⁴¹ Tyekaka chinjeta Gisayiya wa retinri wa royaknu, Walepirana ruynumsatinri.

⁴² Wane gixkamka, seyni wa tsrukakaluneko gixo galixlu Wale, seyni wa Gwariseyone chinanu gi wa rupgujtatluna, ginkaklewwakapji ma muknokikotupna. ⁴³ Gi rixanu ralukpotutluna yine gimalwure Goy-akalu gimalwure pnute.

Geso tokanu giklukanuwnakaklewatinri

⁴⁴ Saplewata Geso. Wane china, “Nalixjeru gi Gita ralixa seyni wa nyokanatjeru galikaka. ⁴⁵ Wa netjeru retkoxlu wa nyokanatjeru. ⁴⁶ Gitni pokamlalno tye chiji ginachrino wa pejnuruneko nalixjene mapshag-waka mawinitipna.

⁴⁷ “Satu jeminri ntokanu, gi wa ralixanru, gi wa Gita giklukanuwnayegjixanru. Gi rixanu gi wa nuna nuklukanuwnayegjixyapna tyechijne gajene, seyni nognetkakyapna tyechijne gajene. ⁴⁸ Nuknokjeru, gi wa yoptotokanutno, waneru wa ruklukanuwnayegjixjerupa. Wa tokanchi nunkakletanru, wale giklukanuwnakanru ralipregognepa.

⁴⁹ Gi rixanu gi wa Gitako nushinikanu nunkaklewata, seyni wa nyokanatjeru Girchi, Wale yokanatno wane nchinyawakapa, ga wa nunkakletanrupa. ⁵⁰ Numatlu Wale yokanatyawaka Walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. Giyagni wa Gita ginkakletanru wa Girchi chinyawakno, wane nchina ginkakleta.”

13

Geso gerka jixitna yimaklene

¹ Ma mapookanuwa meyiwlü Tsru Giknoglushgogne, rumata Geso wa gipapko gapokinritka, tyechijne rushpakinripatka, Girchi yegi yinripatka. Wane rixa gishinikletna Walenune tyechijne gwanatachine, yoptukyawakpotuko rushinikna.

² Rali nachinewletinitkana kamchi gajitletkatkalu Gota, wa Simo Giskaryote wgene, samyokyapatkalu. ³ Rumata Geso wa Girchi genekyalu pejnurkakako, ga wa Goyakalu yegi giyakatyachri, ga wa Goyakalu yegi ya. ⁴ Palnatka nachnewluyegiya. Komkaga. Sheyipisama rawa. Saprikapchijitnawa. ⁵ Wanepnute gerka pki rutakgatlu gonu. Yinuwaka gerka jixletna yimaklene. Sheyipisama saprikapchijitanruya sheyityana.

⁶ Giyagni Simo Petro yegi runini, Petro wane chinru, “Gitsrukaachi, ¿Pixlege gerka jixitanno?”

⁷ Rugita Geso. Wane chinru, “Wa Gita kamrutanru, gi wa xani pumata jemlu. Wa gowukshiniyaka pumata jemanru.”

⁸ Wane chinru Petro, “Gike pixiniko perkajxitanno.”

Geso gigitlu, “Nma merkakanyi maleshayapyi Gitanuya.”

⁹ Wane chinru Simo Petro, “Gitsrukaachi, gi wa nojixipje, seyni nomyo koxa ga wa nojiwu koxa.”

¹⁰ Wane chinru Geso, “Wa gerka kalurutka, gi wa magatatka. Satupjetkalu wa gjixipje gerka koko, seyni psoluyako powratka. Ga wa gixa powralungi, seyni gi wa pejnurunekgi.” ¹¹ Gi rixanu rumatlu samyokjerupa. Giyagni wane china, “Gi wa pejnurunekgi powra.”

Gyimanrupa nekagkiti

¹² Giyagni rali gerka jixitletinitkana, wa rawamkatinitka, tuplatatnaka nikikowakaya. Wane chinna, “¿Gi ge gimatlü wa nixyawakgi? ¹³ Gixa wane chinjetno, ‘Yimaklewatachri ga wa Gitsrukaachi.’ Wanepotuko nchina, gi rixanu Gitakni. ¹⁴ Maka Gita wa Gitsrukaachino ga wa Yimaklewatachrino nerka jixitgi, gixa koxa gimkata gerka jixkakleta. ¹⁵ Gi rixanu gyimanrupa nekagkiti, gixa koxa kamrutyaplu nkamrutyagi. ¹⁶ Galikakni, galikakni wane nchingi, wa wayegrechri gi wa rutsrukate pnute tsruni wale. Wa yokanatkaluru gi wa yokanatjeru pnute tsruni wale. ¹⁷ Tyekaka gimatin, giglen shinikanyegitkalunepgi wa wane gixinipa.

¹⁸ “Gi wa pejnurunekgi gixa pirana wane nchina. Gita gimatlü ginnanwa ntsomitanune, seyni poyagkaakalurupa satu tokanchi yonatkaluru, wane chinachri: *Wa Gitayma Jimapro nikachri rumtukno yokwireya.*

¹⁹ “Xanigognenanu nunkakgi ma mapookanuwa, wa rapokinipa galixanno Gita nixinri. ²⁰ Galikakni, galikakni wane nchingi, wa nyokanatanru yoptotachri Gita yoptota. Ga wa Gita yoptotachri nyokanatjeru yoptota.”

Geso ginkakletlu wa satu yimaklerni wa samyokjerupa

²¹ Wane chininitka Geso, kojwakanshinikanuta. Rupguitalewata. Wane china, “Galikakni, galikakni wane nchingi, satu gixa nchininri wale samyokanno.”

²² Giyagni yimaklene getjekaka. Gi rumatanshinikanutna katupiranni wane china. ²³ Waneru satu yimakleru Geso gishinikanru, Geso gitspanostatachri. ²⁴ Giyagni Simo Petro gitnoyegitlu tye, wa repomgiyaplu katupiranni wane china. ²⁵ Geso gitspanostatachri wane chinru, "Gitsrukaachi, ¿katni wale?"

²⁶ Giyagni rugita Geso, "Waleni Gita genekanrupa psoji gigakachri." Wale gigaklu psoji. Reneklu Gota Giskaryote, wa Simo wgene. ²⁷ Psoji niklokinitka, Satanasyo jiglokatkalu.

Giyagni Geso wane chinru, "Pkamrutanru giyampotu pkamrutanru."

²⁸ Gi satuna nikikowakaya tuplanatachine gimata klu chinanu wane chinru. ²⁹ Gi rixanu pimrine kagwaklu wa Gota ktsapane rixinri, Geso wane chinru, "Pagjitanru wa walukanru meyiwlw chinanu, waka kwanmonurune renekanu pagixanu." ³⁰ Giyagni wale yoptotinitkalu psoji, waneklu rushpakamtatka. Goyechnotkani.

Gerotuyokanru

³¹ Giyagni rushpakamtinitka, wane china Geso, "Xanitkani njiglokanutka noyaknu Gita Yineru Wgenno. Ga wa Goyakalu gimalwutikolpatka Gita chinanu. ³² Goyakalu gimalwutikolupa Gita chinanu, Goyakalu chinanu koxa Gita gimalwutikolupa. Xaniyakawa numalwutikolupa Goyakalu chinanu.

³³ "Wiwine, pshinitsonu numwanutkagi. Gijganmakno. Wa Goteyone nchinyawaka, wa nyiyawakapa Gita, gixa gi gimkata wane yaletanu. Wane koxa nchingi gixa xani.

³⁴ "Satu yokanru gerotu nenekgi, wa gishiniikakinripa. Gita gishinikinikopixkagi, waneko pixka gixa gishiniikakletanu. ³⁵ Wale chinanu pejnuruneko gimatantu gixni wa nyimaklengi, wa gixkakluko gishiniikakinripa."

Geso ginkakletagnaputlu Petro nutatinripa

³⁶ Simo Petro wane chinru, "Gitsrukaachi, ¿ginaka pyanu?"

Geso gigitlu, "Wa nyiyawakapa Gita gi pumkata gomkagletanno wa xani. Wa gowukshini pomkagletanno."

³⁷ Petro wane chinru, "Gitsrukaachi, ¿klu chinanu gi numkata gomkagletanyi wa xani? Pixa chinanu nutakanru nuwekinri."

³⁸ Geso gigitlu, "¿Gita chinanu putakanru puwekinri? Galikakni, galikakni, wane nchinyi, ma yanumatkanuwa gaxawripa, mapa kata pnutatanno.

14

Gatnugapo, ga wa tokanchi galikakpotu, ga wa giweklu

¹ "Gi gkojwakanshinikangajitinwa. Galixlu Goyakalu. Galixankoxno Gita. ² Nurupji gixo gwkwaka wane. Wane ma mixkanumka, nunkakanmakgi. Giyagni nyanuchi. Nalpoktapingi gwiyawakapa gixanupa. ³ Nyinpatka, nalpokotiniplu gwikowakapa gixanupa, nunanutnaka. Gitako gwapanutkagi. Nwiyawaka koxa Gita, wane koxa gwanu gixa. ⁴ Gimatlus gina nyau. Gimatgapotlu."

⁵ Tomasu wane chinru, "Gitsrukaachi, gi wumata ginaka pyanu. ¿Gi wixpoko gimatletanru wa gatnugapo?"

⁶ Geso wane chinru, "Gitni wa gatnugapo, ga wa tokanchi galikakpotu, ga wa giweklu. Gike yayegitlu Girchi, seyni Gitapje chinanu yaye-gitka Girchi. ⁷ Gimatinno, Nuru koxa gimatanu. Xaniyakawa gimatl. Getatkalu."

Pekakgitanwu wa Girchi

⁸ Wilipi wane chinru, "Gitsrukaachi, pekakgitanwu wa Girchi. Poy-agota wixa chinanu."

⁹ Geso wane chinru, "Gi pomshiniko numwatkagi, ¿gi ge pumatno, Wilipi? Wa netjeru retkoxlu Girchi. ¿Gi pchinkoxge pixa, 'Pekakgitanwu Girchi?' ¹⁰ ¿Gi ge palixno wa Gita Girchi nwinri, ga wa Girchi Gita rawa? Wa tokanchi nunkakyagi, gi wa Gitako nonshinikanu wane nchina. Seyni wa Girchi Gita gwachri Wale kamrutlu wa kamrurchikaka. ¹¹ Galixanno Girchi nwinri, ga wa Girchi Gita rawa. Gma wane gixkanupa, galixanno kamrurchiyako.

Kamruchi tyekaka pnuute

¹² "Galikakni, galikakni wane nchingi, wa kamrurchikaka nkamrutanru nalixjeru koxa kamrutanru. Ga wa tyekaka pnuute kamrutanu nalixjeru, gi rixanu Girchi yegi nyanu. ¹³ Klunerukokta gagjitanru Girchi ngiwakaya, wale nkamrutanu, Girchi gimalwutikolupa Gituru chinanu. ¹⁴ Klunerukokta gagjitinipa ngiwakaya, Gita kamrutanru.

Giwekikaluru Kpashiri gipiratkaluru

¹⁵ "Gishinikinipno gkamrutanru nyokanatanrukaka. ¹⁶ Gita gagjitanru Girchi ga wa satu Kgimnanukakleru renekangi, gixa yegi gwagognenatachripa. ¹⁷ Walenwa Giwekikaluru galikakpotunanu. Wale tyechijne gajene gi gimkata yoptoletanru, gi rixanu gi retrluna. Gi koxa rumatluna. Gixa gimatl gi rixanu gixa yegi rawa, ga wa gixa gitokote rawanu.

Kristo gipgujewnniri

¹⁸ "Gi wa murungi nuknokamtanu. Nyayegitangi. ¹⁹ Pshinitsonu tyechijne gajene gi getanutkano, ga wa gixa getanno, gi rixanu Gita giweka, ga wa gixa koxa giwekanu. ²⁰ Walegogne gimatanu wa Girchi nwinri, ga wa Gita gwa gixa, ga wa gixa nwa Gita. ²¹ Nyokanrekaka waneyalutu, ga wa wale kamrutchiri, walenwa nushinikjeru. Nushinikjeru Nuru gishinikanrupa. Gita gishinikanru. Nupgujetinwa wale yegi."

²² Gota gi wa Giskaryotni wale, wane chinru, "Gitsrukaachi, ¿klunerni wa tye wa wixa yegi pupgujetinwa, gi wa tye psolchijne gajeneko yegi?"

²³ Geso digitlu. Wane chinru, "Girukokta gishinikinipno rumretatokanuttano. Nuru gishinikanru wale. Wale yegi gayanu. Wale yineru yegi gawgognenatanu. ²⁴ Nma mushinikjetu gi gimretanru ntokanu. Ga wa tokanchi gyijnakotanru gi wa Gitanni, seyni Girchi wa nyokanatjeru tokanni.

Giglewanshinikanru nuknokyegimtgi

²⁵ "Tyekaka nunkakgi gixa yegi nwannatini. ²⁶ Wa Kgimnanukakleru, Giwekikaluru Kpashiri, wa Girchi yokanatanru Gita giwakaya, Wale gimatkakangi pejnurukopirana. Rushiniikakangi pejnurupiranako nunkakyagi. ²⁷ Giglewanshinikanru nuknokyegimtgi. Nuglenunshinikanu nenekegi. Gi wa tyechijne gajene genekle pixka, Gita genekyagi. Gi wa gkojwakanshinikanutinwa. Gi wa kpikelegolunepgi.

²⁸ “Gyijnakotlu wa nunkakyawakgi: ‘Nyanu, ga wa nunanutnaka gixa yegi.’ Gishinikinipno, gimuwanutanmaka, gi rixanu wane nchina, Girchi yegi nyanu. Gi rixanu Girchinwa Gita pnute tsru. ²⁹ Ga wa xani nunkakatkagi ma mapookanuwa, wa wane rixinpatka galixinripa. ³⁰ Gi wa gixo potu nuynumsatanutkagi, gi rixanu runatka kamchi, tyechijne gitsrukate. Gike waneylu wa Gitaya. ³¹ Seyni rumatinripna tyechijne gajene Girchi nushinikinri, ga wa Girchi yokanatyawakno wane nixa kamrureta.

“Ntunwatanu. Gewi gayinitka.

15

Geso ginkakna Gowatsa galikakpotupirana

¹ “Gitni wa gowatsno galikakpotu. Nurni wa kgisanateru. ² Pejnuruko giplutsa Gita gwachri, gi kajru, Wale konanru. Ga wa pejnuruko kajiru Wale powratanru jiwpotutinripatka. ³ Ga wa gixa powralunetkagi tokanchi chinanu wa nunkakyagi. ⁴ Gita gwanu gixa. Gixa nwanu Gita. Wa giplutsa pixka gi rumkata gwaleta walenanuko, wa gowatsa mwakatu rixini, waneko pixka gixa, Gita gmawakanu.

⁵ “Gitni wa gowatsno. Gixni wa giplutsa. Gita gwachri, wa wale nwini Gita, wale gixoji gwiylu. Gi rixanu Gita mwakatu gike gimkata kamrureta gixa. ⁶ Girukta gi gwinno, maleka giknookalurupa wa giplutsa pixka. Rupriganu. Rawanruna. Xirnachri ruknokanruna, ga wa xirnanu. ⁷ Gita gwini. Gixa rawini ntokanu, galukanru pejnunanuka gagjitanu. Waneyapgi. ⁸ Waleyam rumalwutika Nuru, wa gixa gixo Wale kamrure gwinri. Wane gixinipa nyimaklenepgi.

⁹ “Girchi gishinikinikopixkano, wane nixa gishinikletgi. Nushiniklewle gomkagitanu. ¹⁰ Gkamrutiniplu nyokanrekaka nushiniklewle gomkagita. Gita pixka Nuru yokanrekaka nkamruta ga wa rushiniklewle nomkagita. ¹¹ Tyepirana nunkakgi, numuwle waneyapgi, ga wa gixa gimuwe tseruwnapututinripa.

Geso ginkakna wa gikena waneya rushiniklewle tye pnute tsru

¹² “Tyenwa nyokanre, wa gishiniikakinripa, Gita gishinikinikopixkagi. ¹³ Gikena waneya rushiniklewle tye pnute tsru, wa rutakyaplu ruwekinri rumatanune chinanu. ¹⁴ Gixni wa numatanungi wa gkamrutinri nyokanatyagi. ¹⁵ Gi wa wayegrechne nchinanutkagi, gi rixanu wa wayegrechri gi rumata kluneru kamruta wa rutsrukate. Seyni numatanune nchinatkagi, gi rixanu ptowrukakapirana nyijnakotanru Nuru yegi, numatkakgi. ¹⁶ Gi wa gixa tsomitno Gita, seyni Gita tsomitgi gixa. Nutakgi gyinripa, kiglerkaka gkamrutinripa, ga wa gkamrtanrupa gwagognenatinripa, wa klunerukokta gagjityaplu Girchi ngiwakaya Wale genekangi. ¹⁷ Tyenwa nyokanyegitgi, gishiniikakinripa.

Geso galipre ginkaklewleta

¹⁸ “Tyechijne gajene gayegixinipgi, gimatanru Gita gapka rayegixna ma mayegixkanuwagina gixa. ¹⁹ Tyechijne gajene gixkamka, tyechijne gajene galukmakna wannanune. Seyni gi rixanu gi wa tyechijne gajengi ga wa Gita tsomitgi tyechijneya, giyagni rayegixgina tyechijne gajene. ²⁰ Gishinikanru wa tokanchi wa nchinatyagi: Wayegrechri gi wa rutsrukate pnute tsruni. Gitpotuko kojwakinitkana, kojwakankoxgina gixa. Wa ntokanu rumretkamkana, gixanu koxa rumretanna. ²¹ Seyni

wa tye pejnunanuka kamrutingina ngiwaka chinanu, gi rixanu gi rumatluna wa nyokanatjeru.²² Nuna. Nunkaklewytgitna gkojwakjenepa. Nma munkanumka, gimka nunkaklewytgitanna, gimka kmukochirepna, seyni nunkakna. Giyagni xani maleshayna rushya-mukochiretinrina.²³ Nayegixjeru Nuru koxa rayegixa.²⁴ Wane nma mixkanupa wanna yegi, satu mkamrutanatu, gimka waneyapna mukochirna. Ga wa xani Gita koxa ga wa Nuru koxa retna. Rayegixnona Gita ga Nuru koxa.²⁵ Seyni poyagkakikolupa yonchi chinyawaka Tokanchi Yukanatkaturuya wannanu: *Gike chinanu rayegixnona*.

²⁶ “Ga wa runanu Kgimnanukakleru, Wale Girchi yegi nyokanyegitangi, wa Giwekaluru galikakpotu, wa Girchi yegi gishpakyachri. Wa runinipa, Wale gipguitatanno.²⁷ Wa gixa koxa gipguitalewatanu gi rixanu nyinuwakinyakawa gimwano.

16

Geso gomkagi ginkaklewleta

¹ “Tyekaka nunkakgi gma pupjetinitipa.² Ginkaklewakapjikaka giknokikolupa. Runanu gipapko wa katukokta giylatangi kagwakanru Goyakalu chinanu kamrurewatirni.³ Tyekaka kamrutingina gi rixanu gi rumatluna Girchi, gi wa Gitako.⁴ Seyni wa tyekaka nunkakgi, wa rapokinipa walepapko gishinkapanru wa wane nchinyagi. Seyni tyekaka gi nunkakgi muchinanu, gi rixanu gixa yegi nwa.⁵ Ga wa xani nyokanatjeru yegi nyanutka, ga wa gixa gi satuna gepomgano, ‘¿Ginaka pyanu?’⁶ Seyni gi rixanu nunkakgi tyekakpirana gwamonnu mpachikgajita.

Giwekaluru Kpashiri kamrurepirana runkakleta Geso

⁷ “Seyni galikaka nunkakgi gipxakikolupni nyinripa, gi rixanu wane nma yakanu Kgimnanukakleru gi ginanmaka gixa yegi. Ga wa Gita wane yinipa, Wale nyokanyegitangi.⁸ Wa Kgimnanukakleru gininipa rushinikanutanna tyechijne gajene mukochripirana, ga wa poyagkaklewlpurana, ga wa giklukanuwlpurana.⁹ Mukochripirana galikaka rushinikanutanna, gi rixanu gi ralixnona Gita.¹⁰ Wa poyagkaklewlpurana rushinikanutanna, gi rixanu Girchi yegi nyanu. Gi wa getanutkano.¹¹ Ga wa giklukanuwlpurana rushinikanutanna, gi rixanu tyechijne gitsrukate giklukanuwnayegjixkalurupa.

Galikaka potu Giwekalurupirana runkakleta Geso

¹² “Gi gepika waneyawano nunkakyapgi, seyni xani gi gimkata kashnantakletlu.¹³ Wa runinipa galikaka potu Giwekaluru Wale kosekangi pejnuruko Galikakpotunaru Tokanchi yegi. Gi rixanu gi Waleko rushinikanu runkakletanu, seyni wa yijnakotyalu pejnunanuka runkakletanu. Runkakangi ginachrikakapapirana.¹⁴ Wale chinanu numalwutikolupa, gi rixanu Gitanu rawanu. Walepirana runkakangi.¹⁵ Klunerukta Girchinu walekoxni Gitanu. Giyagni wane nchina wa Gitanu rawini, runkakangi.

Gwamonnu gimuwl gixkalurupni, china Geso

¹⁶ “Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu, getanutnakno.”¹⁷ Giyagni wane chinkakna pimrime yimaklene,

“¿Klunerni wa tye wa wane chinyawu, ‘Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu getanutnakno.’ Ga wa ‘gi rixanu Girchi yegi nyanutka?’”

¹⁸ Giyagni wane chinna, “¿Klunerni china, wa ‘pshinitsonu?’ Gi wumata jemlu wa wane chinre.”

¹⁹ Rumata Geso raluka gepomgaletyaluna. Wane chinna, “¿Gixkakluko gepomgakaka wane nchininri, ‘Pshinitsonu gi getanutkano. Wanepnute pshinitsonu, getanutnakno?’” ²⁰ Galikakni, galikakni wane nchingi, wa gixa chiyagatanu, ga wa gwamonuwatanu. Tyechijne gajene gimuwatanu. Gixa gwamonuwatanu, seyni gwamonnu gimuwlu gixkalurupni. ²¹ Wa suxo tushpakawugenetini, kachinolu teta gi rixanu rapokatka topapko. Wa rushpakinuitka mturu gi wa tushinikatkalu tsalewninrinanu, tumuwle chinanu wa tyechijne rushpakinriyatka satu yineru. ²² Giyagni xani gixa koxa galikakni kachinolu geta. Seyni netanutnakgi ga wa gimuwgajitanu. Gikeko koningi gimuwle. ²³ Walegognepa gike gagjitanne gixa. Galikakni, galikakni wane nchingi, klunerukokta gagjitanru Girchi ngiwakaya Wale genekangi. ²⁴ Xanigognenanu gike gagjitawa ngiwakaya. Gagjitanru ga wa gyop-totanru tseruwninripa gimuwle.

“Girchi yegi nyanutka,” china Geso

²⁵ “Tyekaka yapkaklu tokanchiya nunkakgi. Wa gipapko ginanu, gi wa yapkaklu tokanchiya nunkakangi. Seyni pgujetanwaka nunkakangi Girchipirana. ²⁶ Walegogne gixa gagjitanu ngiwakaya. Gi wane nchingi Gita gagjitanru Girchi gixa chinanupa. ²⁷ Gi rixanu Girchiko galukgi gi rixanu gixa galukno, ga wa galixno Goyakalu yegi nuyakaty. ²⁸ Girchi yegi nushpakanmya. Tyechijne nuna. Nuknokamtanutnaklu tyechijne. Girchi yegi nyanutka.”

“Gita gaalixaplu tye psolchijneko,” china Geso

²⁹ Wane chinruna yimaklene, “Petanu. Xani pgujetanuwaka pchina yanumsaleta. Gi satuna yapkaklu pchina. ³⁰ Xawakni wumata Pixa gimatlu ptowruranuka. Gi pmaga gepomgakota. Tye chinanu walixa Goyakalu yegi puyakaty.”

³¹ Rugitna Geso, “¿Xawakni galixge?” ³² Gipapko ginanu, runatka, gitspalkakanu. Satkaka rawyawaka yanu. Gitapje giknokamtanu. Seyni gi Gitapjeni, gi rixanu Gitaymalu Girchi.

³³ “Tyekaka nunkakgi waneygi nchininripa gglewanshinikanru Gita chinanu. Tyechijne waneyapgi salewakchi. Seyni kiglenshinikanupgi. Gita gaalixaplu tye psolchijneko.”

17

Geso gagjigognere

¹ Tyekaka wane china Geso. Teno yigata. Wane china, “Nuru, nopapko gapokatka. Puturu gimalwutikolupa Pixa chinanu, wa Pixa koxa gimal-wutikolupa Puturu chinanu. ² Wane pixa gitakletno pejnurune yine chinanu, wa pejnuruneko penekyano, Gita genekyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatupa. ³ Tyenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatu, wa rumatyapyina, satupjeru Goyakalu galikakpotunanu, ga wa Geso Kristo wa pyokanatanruno. ⁴ Gita chinanu pumalwutikolutka tyechijneya. Nnikatatkalu kamrurichi penekyano nkamrutyaphu. ⁵ Ga

wa xani, Nuru, penekanno noyaknu, wa Pixastsi nwini noyaknunananu tye psolchijneko mawanatkanuwa.

Geso gagjigogneyegitna yimaklene

⁶ “Wa nyi yine tyechijne gajene penekyano, nekakgigiwakatyi. Pixanune, ga wa Gita penekatka. Rumretatokanutyina. ⁷ Xawakni rumatatkaluna pejnurkakako penekyano Pixa ruyakatyia. ⁸ Gi rixanu wa tokanchi wa penekyano, nenekatkana. Yoptotatkaluna. Rumatatkaluna galikakpotunanu Pixa yegi nuyakatinri. Ga wa ralixna Pixa yokanatyano. ⁹ Wanna chinanu nagjita. Gi wa tye psolchijne gajeneko chinanu nagjita, seyni penekyano chinanu, gi rixanu Pixanunni. ¹⁰ Wa pejnuruko wane nixle, Pixa wane gixleni. Pixa wane gixle Gitankoxni. Gimalwutkalurno waleya. ¹¹ Gi wa tyechijnetkano, ga wa wanna tyechijne gwawa. Pixa yegi nyanu Gita. Nuru kpashiri, pgiwakaya pumretanna wa penekyano, satupjerune rixinripna, Wixa pixka. ¹² Wanna yegi nwanatini, Gita gimretanatna pgiwakaya. Wa penekyano numretanatna. Gi satuna gamgiyna wanna, seyni kamchi jiglokanrunapjeni gamgana, poyagkakikolupa wa yonatkaluru.

¹³ “Ga wa xani Pixa yegi nya, ga wa tye wane nchina tyechijneya, waneyna rixinripna numuwle tseruwnapotutachri. ¹⁴ Gita geneckna ptokanu, ga wa tyechijne gajene gayegixna, gi rixanu gi wa tyechijne gajenni, Gitako pixka, gi wa tyechijne gajerno. ¹⁵ Gi wa nagjita wa Pixa gwapyapna tyechijneya, seyni Pixa girukotyapna mugletuya. ¹⁶ Gi wa tyechijne gajenni, Gita pixka; gi wa tyechijne gajerno. ¹⁷ Kpashirine pixkakanna galikaka potu ptokanuya. Galikakpotni ptokanu. ¹⁸ Wa tye psolchijneko Pixa yokanatno, waneko pixka nixa tye psolchijneko yokanretna. ¹⁹ Wanna chinanu Gitnanuko kpashiri nixnawa, kpashirine rixinrikoxapna wanna galikaka potu tokanchiya.

Geso gagjigogneyegitna gapatachinenpa

²⁰ “Gi wannapje chinanu nagjita, seyni koxa wa nalixjenepa wanna tokanu chinanu. ²¹ Satupjerune rixinripna pejnuruneko, Pixa pixka, Nuru, Gita pwinri, ga wa Gita Pixa nwinri; wanna koxa satupjerunepa Wixa rawinripna, wa tyechijne gajene galixinripa Pixa yokanatyano. ²² Wa noyaknu penekyano, wale nenekatkana. Wa satupjerune rixinripna, Wixa pixka satupjerunwu. ²³ Wanna nwinri Gita ga wa Pixa Gita pwinri, satupjerune rixpotutinripna, wa tye psolchijneko gajene gimatiripa Pixa yokanatyano, ga wa pushinikyana Gita pushinikiniko pixka.

²⁴ “Nuru, wa wanna penekyano naluklu ginakaktanwa Gita, wanna koxa Gita yegi gwanu, wa retyapluna noyaknu penekyano. Gi rixanu Pixa gishinikno tyechijne ma mutakanuwa.

²⁵ “Nuru poyagkakachri, tyechijne gajene gi gimatyi, seyni Gita gimatyi. Ga wa nyi gimata wa Pixa yokanatyano. ²⁶ Gita gimatkakna pgiwaka, ga wa numatkakanna, wa gishiniklewlu wa pushinikyano wanna rawinripa, ga wa wanna nwinripa.”

18

Geso samyookaluru ga wa kashichkaluru

¹ Wane chininitka Geso, yatka yimakleneyma. Setro Gapga wakanute yatka, wa sana gwiywaka. Geso jiglokamtlu sana yimakleneyma.

² Ga wa Gota koxa wa samyokjerupa rumatlu sana. Gi rixanu gixo kata wane rapatjetyana Geso ga wa yimakleneyma. ³ Giyagni Gota ganikna solalone, wa tsrukakalune sasertotene ga wa Gwariseyonetowrerune. Wane yana yochpiikaluroyma, kataluyma, giylalewapiyma.

⁴ Giyagni Geso gimatlus towrunanuka wa ruknogjerupa. Potukle ya. Wane chinna, “¿Katu gjiga?”

⁵ Rugitluna, “Geso, Nasare gajeru.”

Wane chinna Wale, “Gitni.”

Wannaymakoxlu Gota samyokjeru. ⁶ “Gitni,” chinanna Geso, ruxririkamtanna. Nakgamtanna.

⁷ Giyagni rumepe gepomgalettnakna, “¿Katu gjiga?”

Wanna wane china, “Geso Nasare gajeru.”

⁸ Rugita Geso, “Nunkakatkagi Gitni. Giyagni Gita gjigini getasha yaletanna nyi,” ⁹ poyagkakikolupa tokanchi Wale chinyawaka, “Wa penekyano, gi satuna gamgiyno.”

¹⁰ Giyagni Simo Petro kyoglolewapruru, koshpaklu. Rustaklu saser-totene gitsrukate potu wayegreru, ga wa rustakjepitlu. Potuklejepi rustakyalu. Wayegrechri giwaka Malko.

¹¹ Giyagni Geso wane chinru, “Petro, gipata pyoshmakanru yoglole-wapi. Wa Girchi genekyano wa girapistono, ¿gi ge nurinro?” Wane china salewnalepapirana.

Geso Ganasa yegi

¹² Giyagni solalone, ga wa ksolaloteru, ga wa Goteyonetowrerune, wanna kashichlu Geso. Rostutluna. ¹³ Ganasa yegi gapka ranikluna. Gi rixanu Kaygwasu gimatjirni. Walenwa wale walapu sasertotene gitsrukatzotu. ¹⁴ Walenwa Kaygwasu wa Goteyone giykotachri, wa wane chinachri wa rupxakyapna wa satu jeji gipniripa yine chinanu.

Sasertotene gitsrukatzotupji rawini Petro

¹⁵ Simo Petro gomkagitlu Geso, ga wa satu yimakleru. Wa tye yimakleru rumata sasertotene gitsrukatzotu. Gesoyma jigloklu sasertotene gitsrukatzotupji. ¹⁶ Maleka, gipgyaptostsi rawanata Petro. Giyagni rushpaka wa satu yimakleru wa sasertotene gitsrukate potu gimatanru. Ruynumsatlo gipgyapto gajero. Gitoko raniklu Petro.

¹⁷ Giyagni wa gipxaklewatachro gipgyapto gajero wane chinru Petro, “¿Gi ge tye jeji yimaklerkoxyi pixa?”

Wale wane china, “Gi wa gitni.”

¹⁸ Wane tunwanatna wayegrechne ga wa towrechne, yoshikpawat-achine. Gi rixanu kachikleru. Rolkana. Petro koxa wannasti tunwata. Rolka koxa wale.

Sasertotene gitsrukate potu gepomgalu Geso

¹⁹ Giyagni wa sasertotene gitsrukate potu gepomgalu Geso, yimaklenepiranaya, ga wa runkaklewleya. ²⁰ Geso gigitlu, “Pgujetanuwaka potu nchinna yanumsayegletra psolchijneko gajene. Gita ginkaklewjeta ginkaklewakapjiya, wa rapatjejetyawakna pejnuruneko Goteyone. Gi wa yogimawakako nunkaklewaty. ²¹ ¿Klu pepomgiyno Gita? Pepom-ganna wa yijnakotachine wa nchinhyawakna. Petanu. Wanna gimata wa nchinhyawaka.”

²² Wa wane chininitka, satu towrechri wane tunwanatachri giptagojitlu Geso. Wane chinna, “¿Wane pixa gigletlu sasertotene gitsrukate potu?”

²³ Rugitlu Geso, “Wa gektutu nyanumsatini, pupgujetanru gektutu, ga wa kigleru, ¿klu chinanu puylakno?”

²⁴ Giyagni sasertotene gitsrukate potu Kaygwasu yegi yokanatlu Ganasu gostutkaluru.

Petro nutatlu Geso

²⁵ Wa Simo Petro tunwa golkalenatachri. Wane chinruna, “¿Gi ge satu yimaklerkoxyi pixa?”

Wale nutata. Wane chinna, “Gi wa gitni.”

²⁶ Satu sasertotene gitsrukate potu wayegreru, wa Petro gistakjepmolatanru, wane chinru, “¿Gi ge sana netyayi Waleyma?”

²⁷ Giyagni rumepe nutletatnaklu Petro. Waneklu yanumatatka gaxawripa.

Geso Pilato yegi

²⁸ Giyagni Kaygwasu yegi ranikyatkaluna Geso. Tsrupji, Pretoryopji ranikluna. Goyechnokawni. Wannako gi jigloklu Pretoryopji ma puchowninripna, seyni wa Tsru Giknoglushgogne nachnewlu nikinripna.

²⁹ Giyagni maleka rushpakyegitna Pilato. Wane chinna, “¿Klu gjiggyegitlu tye jeji?”

³⁰ Rugitluna. Wane chinruna, “Gektutu ma kamrutkanumka wa Tye, gimka wsamyokanyi.”

³¹ Giyagni Pilato wane chinna, “Ganikanru gixa. Giklukanuwnayegjixanru Tokanchi Yakanatkaluru gixanu chinyawaka.”

Wane chinruna Goteylene, “Ginanshichkaluru wuylatyaplu satu.”

³² Wane rixa wa poyagkakikolupa Geso wane chinre, wa rumatkakyana gi pixkalutu gipukchi rupnniripa.

Pilato gepomgalu Geso

³³ Giyagni Pilato rumepe jiglokletlu Pretoryopji. Tomsatlu Geso. Wane chinru, “¿Pixni Goteylene Pogiryi?”

³⁴ Rugita Geso, “¿Pixako pushinikanrerge wane pchina, waka pimrinra ginkakyi wa Gitaya?”

³⁵ Rugita Pilato, “¿Gitlege wa Goteleyo? Pumolene ga wa tsrukakalune sasertotene gita samyokyina. ¿Kluneru pkamruta?”

³⁶ Rugita Geso, “Wa npogirewatyawaka gi wa tyechijne rawa. Tyechijne rawkamka npogirewatyawaka, ntowrerune yagotkakanmaka nma samyokikotupmaka Goteylene yegi. Ga wa xani npogirewatyawaka gi wa gewi rawa.”

³⁷ Giyagni wane chinru Pilato, “Giyagni ¿pogirchiklaye Pixa?”

Rugita Geso, “Pixa wane chinyawaka pogirchi nixinri. Wale chinanukni nushpaka, ga wa wale chinanukni nuna tyechijne, nupgjattyaplu tokanchi galikakpotunana. Pejnuruko galikakpotunana gixachri yijnaktokanutno.”

³⁸ Pilato wane chinru, “¿Klunerni wa galikakpotunana?”

Waka Geso waka Warawasu

Wa wane chininitka rushpakanaka Goteylene yegi. Wane chinna, “Gi satuna nukshikyalu ruklukanuwninri. ³⁹ Wa gixa gixjetyawaka satu

nkoshpakyegityagi tsru Giknoglushgogne. ¿Giyagni gi ge galuklu gita koshpakyegityapgi Goteyone Pogire?"

⁴⁰ Giyagni pejnuruneko gimepe sablewletatnaka. Wane chinna, "Gi wa Tyepni, seyni Warawasu galikakapni." Ga wa Warawasni kachowgurni.

19

Getanru wa jeji

¹ Giyagni Pilato gwapatkalu Geso. Kochipjejixlu. ² Solalone kona kamgylona sagyeta. Yoshmakjiwtluna. Pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri yoshmokluna. ³ Wane chinna, "¡Galu, Goteyone Pogire!"

Ruylakluna.

⁴ Pilato gishpakanatnaka maleka. Wane chinna, "Getanu. Nanikyegitgi maleka, wa gimatiripa gi satuna ruklukanuwninri nukshikyalu."

⁵ Giyagni rushpaka Geso maleka. Sagyeta kona kamgikolo rutaka, ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri. Wane chinna Pilato, "Getanru wa jeji."

⁶ Giyagni retinitkaluna tsrukakalune sasertotene ga wa towrechne, sablewatna. Wane chinna, "¡Koroshishkita putakaganru! ¡Koroshishkita putakaganru!"

Pilato wane chinna, "Gixako ganikanutkalu. Koroshishkita gitakanru. Gi rixanu gita gi gikshikyalu wa ruklukanuwninri."

⁷ Rugitluna Goteyone, "Wixa waneya Tokanchi Yukanatkaluru. Tokanchi Yukanatkaluru wixanu chinyawaka rumkata gipnaleta, gi rixanu Goyakalu Wgene rixnawa."

⁸ Tye tokanchi jeminitka Pilato, pnu te pikletkalu. ⁹ Rumepe jiglokletatnaklu Pretoryopji. Wane chinru Geso, "¿Ginaka giyakatyachriyi?"

Seyni Geso gi digitlu. ¹⁰ Giyagni wane chinru Pilato, "¿Gita gi wa puynumsata? ¿Gi ge pumata wa gita gitaaka koroshishkita nutakyapyi, ga wa nutaaka nkoshpakyapyi?"

¹¹ Rugita Geso, "Tengogne pma mutaakikamka gimka putaako Gita chinanu. Giyagni pixa yegi nsamyokjeru pixa pnu te tsru mukochri waneylu wale."

Pilato samyoklu Geso koroshishkita rutakikolupa

¹² Wanekluyakawa Pilato galukmaka koshpaketlu. Seyni Goteyone sablewata. Wane chinna, "Wa Tye pkoshpakinipa, gi wa Susa gimatjerpatkayi. Girukokta pogirchi rixnawa yoptopiratlu Susa."

¹³ Giyagni Pilato tye tokanchi yijnakotinri, maleka ranikatkalu Geso. Gitakyagoklewjetikwaka tuplata, wa Sotlumta chinikwaka, ga wa Gewreyone tokanu, Kawata. ¹⁴ Tsru Giknoglushgognestsitkani. Tumananutkani. Wale wane chinna Goteyone, "Getanru Mpogire."

¹⁵ Giyagni wanna sablewata, "¡Puxriikakanru! ¡Puxriikakanru! ¡Koroshishkita putakaganru!"

Wane chinna Pilato, "¿Wa koroshishkita nutakanru mpogire?"
Rugitluna tsrukakalune sasertotene, "Maleshaywu wpogire. Susapjeni."

¹⁶ Giyagni samyoklu koroshishkita rutakyapluna. Yoptotluna Geso. Ranikatkaluna.

Koroshishkita gitaaikaluru

¹⁷ Rutjitakoroshiteshkitatatk. Ralimta. Jiwchiswaga yegi chinikowaka ya. Gewreyone tokanu wane chinka Kolkota. ¹⁸ Wane koroshishkita rutakyaluna, ga wa Waleyma pimrine gepi. Satkaka pasretkaka. Geso ganikaji gwa.

¹⁹ Yonatkoxlu Pilato jigyegitikolupirana. Koroshishkitaptostsi rutaklu. Wane chinyongata:

Geso, Nasare Gajeru, Goteyone Pogire.

²⁰ Giyagni gixo Goteyone getyongatlu tye jigyegitikolu, gi rixanu koroshishkita rutakikwaka Geso, gi gowuklu tsru pokchi. Gewreyone tokanu yonatika, ga wa Ratinane tokanu, ga wa Kriykone tokanu. ²¹ Giyagni tsrukakalune sasertotene Goteyonenu wane chinru Pilato, “Gi wa ‘Goteyone pogire’ pchinkakyongatanru, seyni, ‘Wale wane china, ‘Goteyone Pogirno’’,”

²² Rugita Pilato, “Nyonatanrutkani nyonatatk.”

²³ Giyagni solalone koroshishkita gitakinitkalu Geso, rawamkatatkaluna. Gepkoxamkoje kotspaltatyatkaluna, satkaka solalonenupa. Ga wa gimkaluchrata. Wa gimkaluchrata myotsgakotni. Teno ruyaka saxpaletika psoluko. ²⁴ Giyagni wannakakluko wane chinkaka, “Gi wa wsuskakanru, seyni wupenokatanru galikaka katunpaktani wa mkachri.”

Wane rixa poyagkakikolupa wa yonchi wane chinachri:
Kotspalatluna nomkalu wannanupa rixinripa.

Nomkalu chrata rupenokotna.
 Giyagni wane rixna solalone.

Geso gitaklo runro Gwa yegi girukotyaplo

²⁵ Geso koroshishkitatestsi koxa tunwanatna runro, ga wa runro gepuro, ga wa Mariya wa Kleyogwa gnumro, ga wa Mariya Maktala gajero. ²⁶ Giyagni Geso getinna runro ga wa yimakleru rushinikanru wane gwanatachri, wane chinro runro, “Suxo petanru puturu.”

²⁷ Wanepnute wane chinru yimakleru, “Petanro punro.” Wanekluyakawa yimakleru ganiklo waleyma tixinripa.

Geso gipnale

²⁸ Wanepnute gi rixanu rumata Geso pejnurkakako poyagkaakalu-rutkani wa yonchiko poyagkakikolupa, wane china, “Nonunnagate-wata.”

²⁹ Wanenanro pastono kachgalu gwanro katsepolo. Giyagni wanna shichpongakaku katsopi kachgalu. Gisopoje rutakluna. Ginama rapookakluna. ³⁰ Giyagni kachgalu rurinitka Geso, wane china, “Nikatkalurutkani.”

Yonogjiwumta. Reneklu ruwekinri.

Yoglokwanapatka Geso

³¹ Tsru Giknoglushgognestsitkani, ga wa tsrupotgognenwa wale gap-nanutilurgogne. Giyagni koroshishkita ma mutukmanetinitipna gap-nanutilurgogne, Pilato rajitna Goteyone jiknagatpalitkolupna, wa koroshishkita koshpakkolpatkana. ³² Giyagni solalone wane ya. Yoptowaka gwachrigapkani jiknagatpalitna. Waneko pixka rixanruna wa satni wa Waleyma koroshishkita gitaaikalurni. ³³ Seyni wa Gesni yegi rapokinna gi rixanu retrluna gipnachritka, gi wa jiknagatpalitkaluna.

³⁴ Seyni satu solalo yoglokwanapatlu chokorujeya. Waneklu rushpaka gigraga, gonu koxa. ³⁵ Wa getachri gipgujtatl, ga wa rupgujtale galikaka potu. Wale gimata wa galikaka potu china, wa gixa koxa galixinripa. ³⁶ Gi rixanu tyekaka wane gixka poyagkakikolupa wa yonchi chinikwaka: *Gi jiknagaputko Wale.* ³⁷ Ga wa satu yonchi koxa wane chinatnaka: *Retanruna yoglotanruna.*

Kapnatkaluru Gesni

³⁸ Wanepnute Gosi Garimate gajeru, Geso yimaklerni seyni giyogimatnachriwa Goteyone pikle chinanu. Pilato ragjita wa Gesnimane koshpakinripa. Ruchichlu Pilato. Giyagni wane ya. Koshpakmanetlu Geso. ³⁹ Nikotemo koxa wane ya, wa muchikawa goyechno yayegitjeru Geso. Raniklo miramunga ga wa galowemunga yapjetkaluro, gepkoxamkojmole patsrujire getko ginnu. ⁴⁰ Ranikmanetatkaluna Gesni. Poyitatkaluna mkachrichrata. Pgamlugalo rupoyitluna wa Goteyone gixjetyawaka kapnatikolupa. ⁴¹ Wa koroshishkita rutakikwaka waneru sana. Wa sana waneru gerotu yomlechi, satuna ma mutakikowanuwa. ⁴² Giyagni gi rixanu Tsru Giknoglushgognestsitkani Goteyonenu, ga wa gi gowuklu yomlechi, wane rutakluna Gesni.

20

Yotunru

¹ Muchinangogne wa simana, goyechnokawpotuko mapshagakowalu yomlechi tya Mariya Maktala gajero. Tetlu sotlu gajriikaluru yomlechiya. ² Giyagni tasukamta. Simo Petro yegi tya, ga wa satu yimakleru Geso galukanru. Wane chinna, “Kapna ranikyatkaluna Gitsrukaachini. Gi wumata ginaka rutakanruna.”

³ Ralimta Petro ga wa satu yimakleru. Yomlechi yegi yana.

⁴ Pagasukamtkalunni gepi. Wa satu yimakleru kapnugamtlu Petro. Wale gapka gapoklu yomlechi. ⁵ Rujnoka getletlu. Retlu mkachrichrata wane gwanatachri. Seyni gi wa jigloka. ⁶ Giyagni rapoka romkagitjeru, Simo Petro. Jiglokanmlu kapna. Retlu mkachrichrata wane gwanatachri.

⁷ Ga wa kasamalu wa gjiwu sapwakanatachri gi wa mkachrichratayma rawanata, seyni sapruruukaluru pasretako gitaaikaluru. ⁸ Giyagni jiglookoxatka satu yimakleru wa yomlechi gapokgapkatachri. Retlu. Ralixa. ⁹ Giyagni gi rumatawaluna yonchi chinyawaka, wa rumkata yotunretinripa gipnachinetksalaya.

¹⁰ Giyagni satokatnakna yimaklene gimolenyegna.

Geso gipgujewnayegitlo Mariya Maktala gajero

¹¹ Wa Mariya maleka tunwanata. Yomlechistsi chiyaganaty. Wa chiyaganatini tujnoka tetyaplu kapna. ¹² Tetna gepi Goyakalutowrene klatamkalune tuplanatachine, satu gjiwusretananu, ga wa satu gjix-isretananu Gesomane gwanatyawaka. ¹³ Wane chinrona, “Suxo, ¿klu kachoky?”

Wane chinna wala, “Gi rixanu ranikluna Nutsrukati. Gi numata ginakakta rutakanruna.”

¹⁴ Wane chininitka tuprotaka. Tetlu Geso. Wane rawanata. Gi tumatlu wa Geso rixinri.

¹⁵ Wane chinro Geso, “¿Suxo, klu kachokanaty? ¿Katu pujga?”

Wala kagwaklu sana girukotachrini. Wane chinru, "Gitsrukaachi, Pixa ganikiniplu punkakanno ginaka putakniri. Gita ganikanutkalu."

¹⁶ Wane chinro Geso, "¡Mariya!"

Tuprotaka. Wane chinru wala, "*jRawoni!*" Wane chinreni, "Yimakle-watachri." ¹⁷ Wane chinro Geso, "Gi pkamrukanno, gi rixanu gi wa teno nyawa Gita, Nuru yegi. Seyni nomolene yegi pyanu. Punkakanna, 'Teno nyanyu Nuru yegi ga wa Giru yegi, Noyakalute yegi, wa Goyakalute yegi.'

¹⁸ Talimta Mariya Maktala gajero. Tunkakna yimaklene wa tetyawakatkalu Gitsrukaachi, ga wa tyepirana wane chinro.

Geso gipgujewnayegitna yimaklene

¹⁹ Wa muchinangogne simana kaynotka, tushyatka gipgyaptokaka wa yimaklene gapatyawaka Goteyone pike chinanna, runa Geso. Wanna ganikajite tunwata. Wane chinna, "Kiglenshinikanupgi." ²⁰ Wane chininitka rekakgimyotna ga wa gikwanapa. Giyagni yimaklene gimuwata retyawakluna Gitsrukaachi.

²¹ Giyagni rumepe wane chinrettnakna Geso, "Kiglenshinikanupgi. Wa Girchi yokanatiniko pixkano Gita, waneko pixka nixa yokanretgi."

²² Wane chininitka, runnipgyayegitna. Wane chinna, "Gyoptotanru Giwekkaluru Kpashiri." ²³ Wa gixa kaspukmukochiretanune, kaspukyegitkalunepni. Wa gimretrmukochiretanune gimretyegitkalunepni."

Tomasu malixle

²⁴ Wa Tomasu, satu wa pamole gepi rixinrina, wa Gepirutu chinkaluru, gi wannayma wane rawanata wa Geso gapkapini. Giyagni wane chinruna pimrine yimaklene, "Gitsrukaachi wetatka."

²⁵ Wane chinna wale, "Nma metkanuplu wa gimyo wa klawopchole, nma yoshmaakanuplu nomyoji klawopna, nma yoshmaakanuplu nomyo gikwanapa, gi nalixanu."

¡Nutsrukate! ¡Noyakalute!

²⁶ Yokgippoggne giknoginitka, gitoko rawanattnakna yimaklene. Wannaymakoxlu Tomasu. Runa Geso. Gipgyaptokaka gishyatka. Ganikaji tunwata. Wane china, "Kiglenshinikanupgi."

²⁷ Wane chinatkalu Tomasu, "Pomyokyegitanno pumyoji. Petamyotanno. Pomyokyegitanno. Nokwanapa pyoshmakanru. Gi wa malixaletupyi, seyni galixachripyi."

²⁸ Wa Tomasu gigitlu. Wane chinru, "¡Nutsrukate! ¡Noyakalute!"

²⁹ Wane chinru Geso, "Gi rixanu petno, palixa. Giglen-shinikanutkalunni nmametjene ga wa galixachine."

Twu kiruka rumushinikikolupa

³⁰ Giyagni gi gepi pimrikaka getkalurkaka kamruta Geso, yimaklene getanu, twu kiruka mutakyongatkotu. ³¹ Tyekakni yonatkaluru galixinripa Gesonwa Kristo Goyakalu Wgene, ga wa galixinri waneyapgi giwekinri giwakaya.

21

Geso gipgujewnayegitna payokgipre yimaklene

¹ Wanepnute Tiwerya Wenne rupgujewnayegitatnakna yimaklene Geso. Wane rixa gipgujewnaleta. ² Rapatanatna Simo Petro, ga wa Tomasu wa Gepirutu chinkaluru, ga wa Natanayli, Kana gajeru

Kalilesreta, ga wa Sewereyo wgenene, ga wa pimrine gepi yimaklene.
³ Wane china Simo Petro, "Nchaluntapanu."

Wane chinruna, "Gapakapwu pixayma."

Wane yana. Kanawa ruptekna. Wale yecho, gi satona kashichna.

Tiwerya Wennensti rupgujewnnirri Geso

⁴ Goyechnokawa chininitka, wanga tunwanata Geso. Seyni wa yimaklene gi rumatluna Geso rixinri. ⁵ Wane chinna, "Wiwine, ¿gi ge waneygi gnikanrupa?"

Rugitluna, "Malesha."

⁶ Wale wane chinna, "Kanawa potuklesretate giknokanru chalu. Gikshikanro." Giyagni ruknokluna. Gi rumkata kosletatkaluna, gi rixanu gi gepiklo shima.

⁷ Giyagni wa yimakleru Geso gishinikanru wane chinru Petro, "Gitsrukaachikni Wale."

Giyagni wa Simo Petro wa yijnakotinitka Gitsrukaachi rixinri, gimkalu sapwaknawa gi rixanu mamkatunanni. Tsru wenu ruptekgammatka. ⁸ Ga wa pimrine yimaklene kanawa yapamta, gi rixanu gi gowuklu chiji, seyni pamymolesti getko gowuknuni. Kosemtluna chalu shimayma.

⁹ Giyagni chiji ruptekinitkana, retrluna chichpawa giglepokotkaluru, ga wa shima gitakaluro, ga wa jimapro. ¹⁰ Wane chinna Geso, "Ganikanro shima, wa gkashichanronatka xani."

¹¹ Ratskotlota Simo Petro. Chiji kosemtlu chalu. Katsepomnuro tsrokaka shima. Satu pacha pamymole mapa shima. Wane penumkalo, seyni gi ruskaka chalu. ¹² Wane chinna Geso, "Ginanutka. Gnikanutka."

Gi satuna yimakleru tserpiranawata wa repomgiyaplu, "¿Katyi Pixa?" Rumatluna wa Gitsrukaachi rixinri. ¹³ Runa Geso. Koscheklu jimapro. Renekna. Waneko pixka rixlo shima. ¹⁴ Tyenwa mapa kata chininri rupgujewna Geso yimaklene yegi wa gipnachinetskalaya rali yotunretnitka.

Peneka nikletanna nowegatene

¹⁵ Giyagni rali nikaprikletinitkana Geso wane chinru Simo Petro, "Simo Gonasu wgene, ¿gi ge pushinikno wa nyi pnute?"

Wane chinru, "Gigi, Gitsrukaachi. Pixa gimata nalukyayi."

Wane chinru, "Peneka nikletanna nooprane gowega wgenene."

¹⁶ Rumepe wane chinrettnaklu, "Simo, Gonasu wgene, ¿gi ge pushinikno?"

Wane chinru, "Gigi, Gitsrukaachi. Pixa gimata nalukyayi."

Wane china, "Peneka nikletanna nowegatene."

¹⁷ Mapa kata chininri wane chinru, "Simo, Gonasu wgene, ¿Gi ge palukno?"

Wamontaklu Petro wa mapa kata chininri wane chinru, "¿Gi ge palukno?"

Wane chinru, "Gitsrukaachi, Psoluko pumata. Pixa gimata nalukyayi."

Wane chinru Geso, "Peneka nikletanna nowegatene. ¹⁸ Galikakni, galikakni wane nchinyi wa makluji pixini pushrikapchijitnawa. Palukyawaka pya. Wa tsrutsoleji pixini pkanrakanu. Satu gishrikapchijitanyi. Ranikanyi pma maluka yaletyawayakanu." ¹⁹ Tyenwa

china rumatkakyaplu gi pixkalutu gipukchi chinanu rumalwutikolupa Goyakalu. Wane chininitka wane chinru, “Pomkagitanno.”

Yimakleru rushinikanru

²⁰ Ruprotaka Petro. Retlu wa yimakleru wa Geso gishinikanru romkagjtjerna, wa rutspanostatkoxjeru nikikowakaya, wa wane chinachri, “Gitsrukaachi, ¿katupni wa psamyokjerupa?” ²¹ Giyagni Petro getlu wale. Wane chinru Geso, “Gitsrukaachi, ¿ga wa tye, gi rixanu?”

²² Wane chinru Geso, “Nalukiniplu rutukanu wale nuninpotunanuko, ¿gi pixanru pixa? Pomkagitanno pixa.”

²³ Giyagni rushpaka tye tokanchi wa moletkakachinkakluko, wa tye yimakleru gi wa rupnanu. Seyni wa Geso gi wane chinru, “Gi rupnanu,” seyni, “Nalukiniplu rutukanu wale nuninpotunanuko, ¿gi pixanru pixa?”

²⁴ Tyenwa yimakleru gipgjutatachri tyekakapirana. Wale yonatlu tyekakapirana. Wumatlu wa rupgjutalewle galikakpotunanni.

²⁵ Gi gepiikoxlu wa Geso kamrutanru. Satkaka yonatkamka walepje rixinri, nkagwaklu gi wa tye psolchijneko poyagotlo kiuukaka yonatkalurupmaka.

Yokanatkalune Kamrure

Giwekikaluru Kpashiri Gipiratkaluru

¹ Teyogwilo, muchinanu tokanchi nunkakyayi pejnurukopirana wa Geso kamrurewatinitka ga wa runkaklewatinika. ² Psoluko nunkakatkayi yinuwakleyakawa ga wa tengogne yoottotikolgognepotunuko. Wa tengogne ma yoottotikonuwa towutamtna yokanatanune wa tsomitanune. Giwekikaluru Kpashiriya towutamtna. ³ Muchinanu salewnanata Geso. Rali salewnaletinitka, gepkoxamkojmolgogne rupgujewnayegitatkana wanna giwekachritka. Gixo waneylu rumatpotutikolu. Goyakalu pogirewatyawaka runkakleta. ⁴ Waleyma rapatanatinna, Wale yokanatna Gerosale ma mushpakinitipnachi, seyni wane kagwakinrina Girchi gipiratanru “wa gixa yijnakotyano,” china, ⁵ “Gi rixanu Gwa katlewata galikakni gonuya, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gkatikolupa gixa. Gi gixogogne potu magatatka.”

Tengogne yinritka

⁶ Giyagni wa gapatanatachine gepomgalu. Wane chinruna, “Gitsrukaachi, ɿgi ge xawakni pugletanutnaklu Gisrayiline pogirewatyawaka muchinanu pixka?”

⁷ Wale wane chinna, “Gi gimkata gimatletlu walegognekaka, gi wa gi papkoko wa Girchi gitakanru Waleko girukotyaplu. ⁸ Seyni gyoptotanru giyaklu Giwekikaluru Kpashiriya, gixa gogo gapokachripa. Nupgijtat-jenepgi Gerosaleya, ga wa psoluko Goteya, ga wa Samaryakoxaya, ga wa yoptykyawakpotunanuko tyechijne.”

⁹ Rali wane chinretinitka tyekakapirana, retanatinrina ruxenown-nakakamtatka. Kyachgapererumko yoottotlu ma metikotpatka. ¹⁰ Teno yiganatna yinikopshini. Gepi jejine tunwastsitna, klatalu mkachri gitakachine. ¹¹ Wanna wane chinkoxna, “Jejine, Kalile gajene, ɿklu wane ntunwanatya, tengogne gyiganata? Waleko Geso tengogne yoottotikaluru gixyegiya, waneko pixka rixa ginretanu gishingatiniko pixkalu tengogne yinitka.”

Tenogruko rawinrina yimaklene

¹² Giyagni Goliwa Magkate chinikowaka satokyatkana. Gerosale yana. Gi gowuklu Gerosaleya, wa gapnanutilkalurgogne gimkata yan-retikowaka. ¹³ Rapokna. Ratskotna. Tenogruko yana, rawjetyawakna Petro, ga wa Gwa, ga wa Santiyako, ga wa Gantirishi; Wilipi ga wa Tomas; Wartolo ga wa Matiyo; Santiyako, Galgwego wgene, ga wa Simo Muchkopiranawatachri, ga wa Gota, Santiyako gepuru. ¹⁴ Pejnuruneko wanna panshinikanerune gomkagi gagjigognereta, sus-oneyma, Mariayma Geso ginro, ga wa repuruneyma.

Gotni gipekole tsomitkaluru

¹⁵ Walegognekaka Petro tunwata moletkakachine ganikajiteya. Wane pejnu getko: satu pacha gepimole gapatjetachine. Wane china, ¹⁶ “Jejine, nomolene, rumkata poyagkakletikolutka wa yonchi Gotnipirana, wa muchikawa chinyawaka Giwekikaluru Kpashiri Tawinamaya. Gotni wa kosekna wa Geso kashichachine. ¹⁷ Wixayma gitakgiwakatkalurni. Rutaaka tye kamruchi chinanu.

¹⁸ “Giyagni galikakni waleni wenutlu chiji muglenchi wenru chinanu. Rakaxikamta. Rupsheksatsumtana. Psoluko rupkakgichkapimtana. ¹⁹ Kpoginru pejnuruneko Gerosale gwachinyegiya. Wane rixa tyechijne Gaseltama chinkaluru wanna tokanuya. Walenwa Granchichijne. ²⁰ Gi rixanu Shikalchi Kirukate wane yonatkalurutkani:

Yineru mwiyawakanupni rawyawaka.

Gike gwanutkalu.

Ga wa:

Satu rupekole jiglokanru waleni girukowatyawakmaka.

²¹ “Giyagni satu nyi jejine wixaymalune gitakikolupa, gi rixanu psolgogneko wixayma rawna ginakakokta wa Wutsrukate Geso jiglokjenatini ga wa rushpakjenatini wixaymananuko. ²² Gwa katlewatiniyakawa wa wixyegiya tengogne yoptotikolgognepotunanuko. Satu nyi jejine rumkata gitakletikolupa Geso yotunotinri gipgujtatachripa.”

²³ Rutaakana gepi: Gosi, Warsawa chinkaluru, Poyagkakachri yoklegiwakatachri, ga wa waleyma Matiya.

²⁴ Ragjigognetna. Wane chinna, “Gitsrukaachi, Pixni pejnurune gimatgajitachriyi. Pekakgitanwu girni ptsomita wa nyi gepi. ²⁵ Walepni tye kamrurewatyawaka ga wa tye yokanatanru kamrure yoptotanu. Wane rutskikyanatka Gotni rawyawakako yinripa.”

²⁶ Rutakluna gipenoklu wanna chinanu, ga wa rujruka Matiya chinanu gipenoklu. Rutaaka pamole satupjeyma yokanatanune.

2

Giwekikaluru Kpashiri gapokinri

¹ Poyagkakatku pamyomolegogne, Jirgikolpatkagogne. Pejnuruneko pashinikanurune gapatjekaka. ² Walegnapunanu waneru rakagnenekle tengogne giyakatyachri gichkonnipgyalu pixka. Giyampotu rajpokokannipgyata. Wa tuplanatyawakajina tsepownapogimnuta psolupjipotuko. ³ Rupgujewnayegitna katmerolkaka pixkalutu gitspaljemtachri. Satkaka wannatseptagi rapoka.

Satkaka waleko tokanu yijnakoyamnumletna

⁴ Giwekikaluru Kpashiri gwagajpotutatkana pejnuruneko. Yinuwaka yanumletyaluna panerunemnu tokanu wa Giwekikaluru yanumsakakyawakna.

⁵ Gerosale rawna Goteyone jejine kgipashiregolune, pachijnemnunanuka giyakatyachine tengogne rapukote gwachijnejetachri.

⁶ Rakagnenekle gwinitka rapatjetna gixolune. Gi rumatanshnikanuttanna gi rixanu satkakneru tokanu yijnako yanumsaletkana.

⁷ Rumyekna. Ruglajitna. Wane chinna, “Getanna. ¿Gi ge Kalile gajenni wa nyi pejnuruneko yanumsatachine? ⁸ ¿Gi wixpoko wixa satkakwu wixako tokanuya wa wumushpakanru wtokanu wyijnakoyanumletna? ⁹ Wixni Partone, ga wa Metone, ga wa Gelamitane, ga wa Mesopotami gajene, Gote gajene, ga wa Kapatosi gajene, Ponto gajene, ga wa Gasya gajene. ¹⁰ Prigi gajene, ga wa Pampiri gajene, Gigipto gajene, ga wa pasretkaka Liwya, Surene tukasreta gajene, ga wa Roma giyakatyachine, ¹¹ Goteyone ga wa Goteyo gitaknawachine koxa. Krete gwachine, Garawa gwachine, wyijnakoyanumsaletna wixako wtokanuya tsru ruyaklekaka Goyakalupirana.”

¹² Rumyekna pejnuruneko. Gi rumatanshinikanutna. Wane chinkakna, “¿Klunerutkange?”

¹³ Pimrine kgixpiranataklerune. Wane chinna, “Jinanunatkana winga.”

Petro ginkaklewle

¹⁴ Giyagni Petro tunwata wa pamole satupjeneyma. Gichko tokanru runkaklewyegitna. Wane chinna, “Jejine, Goteyone, ga wa pejnuruneko Gerosale gwachingi, gimatanru tye. Gijnakotokanutanno. ¹⁵ Gi rixanu gi wa gimetachinni wa nyi wa nchinanshinikanutyawaka. Gi rixanu tu-mananustsiwani. ¹⁶ Seyni tye kgonutkala wa tokanchi geneklewatachri Gowele chinyawaka: ¹⁷ Wane china Goyakalu:

Wane rixanu ralipregognepatka.

*Giwekikaluru Gitanu napookakpotutanru
pejnuruneko gaji.*

*Tokanchi geneklewatachinepni pwugenene jejine
ga wā suxone.*

Gmaklutene getanru kaygawlukaka.

Gixa tsrutene gipnawatanu gipnawlukaka.

¹⁸ *Galikakni waloggogne patka
nwayegrene, nwayegrerone yegi
nyokanatanru Giwekikaluru Gitanu.*

Tokanchi geneklewatachinepni.

¹⁹ *Koglajrukaka nenekanu tengogneya,
ga wa tengognempuko getkalurkaka
tyechijneya, jralu, ga wa xirnachri,
ga wa chichipgya gimonopgyatachri.*

²⁰ *Kashrijewnanu tkachi. Ruchpokanu.*

*Ga wa ksuru jraplu, ma mapookanuwachi
Gitsrukaachi tsru koglajrugogne.*

²¹ *Wane rixanu girukokta Gitsrukaachi
giwaka tomsatanu, wale gognetkaako.*

Tye Geso yotunkaka Goyakalu

²² “Jejine, Gisrayiline gijnakotanru tye tokanchi: Geso, Nasare gajeru, Walenwa jeji Goyakalu kiglepiranyegiru rixkakanru gixyegiya ruyaklekakaya, ga wa koglajrekakaya, ga wa getkalurkakaya. Tyenwa Goyakalu kamrutanru Waleya gixatskalaya, gimatyawaka koxa gixa. ²³ Walenwa samyookaluru Goyakalu giplepokotyawaka wa rushinikanru, ga wa muchikawako rumatgognenatanru. Wale gixa gixripkakanru ga wa giylatanru wa kmukochirerunemyoya. Koroshishikita gitakjixanru. ²⁴ Wale Goyakalu yotunkaka. Gipukchichino kaspukyalu. Gi rixanu gi rumkata chipetkotatka gipukchiya.

²⁵ “Gi rixanu Tawi wane chinpiranyegitlu:

*Netlu Gitsrukaachi
gita ginaple rawgognenatinri.
Gi rixanu npotuklesretate rawa,
Gi wa nkomyemyetko.*

²⁶ *Wale chinanu numuwgajita,
ga wa numuwleymananuka nyanumata.
Ga wa xani nomane koxa gapnanutanu*

kagwakikolupa chinanu.

²⁷ *Gi rixanu gi puknokamtanno
gipnachine gwiyawaka.*

*Gi koxa puchichanru
wa Pixanu mmukochiretu rujpaginripa.*

²⁸ *Pumatkakno giweklugapkaka.*

Pomjikpotutanno Pixa yegi nixinri.

²⁹ “Jejine, nomolene, gichichanno nunkakyapgi pgujetanuwaka tsrupotni gitsrukaachini Tawipirana. Wa gipnachrinatka. Kapnatkana. Ga wa giyomle wixyeglu xanigognenanu.” ³⁰ Giyagni tokanchi geneklewatachri rixinri, Tawi gimatlwa *Wale kawchinanu Goyakalu wane chinru wa Tawiklopishaneya gixmanetyawaka Goyakalu gipgujewnakakanru Kristo pogirewatinripa Tawi pogirewatyawakaya.*

³¹ Ma mapookanuwa retinitkalu, runkakletlu Kristo yotunotinripa. *Gi wa ruknooko gipnachine gwiyawaka.* Gi wa gigituko jpaggianu

³² Wa tye Geso yotunkaka Goyakalu. Walepirana pejnurunekwu gipguitatachinwu. ³³ Giyagni pogirchi rutaaka Goyakalu potuklesretate. Girchi yegi rawyalu gipiratkaluru Giwekikaluru Kpashiripirana. Rawinitkalu rupkakatkalu wa tye gixa getanru ga wa gyijnakotanru.

³⁴ *Gi rixanu Tawi gi wa tengogne ya, seyni wale wane china:*

Gitsrukaachi wane chinru wa Nutsrukate,

Npotuklesretate ptuplatanu,

³⁵ *Nutakinpotukna pkamnixjene
putspanjixgapre rixinripna.*

³⁶ “Gimatankoxlu pejnuruneko Gisrayiliklopihangi wa tyeko Geso wa koroshishkita gitakanru, Goyakalu galikakni gitakatkalu Gitsrukaachi ga wa Kristo rixinripa.”

Mapa waragkane katkalune

³⁷ Giyagni yijnakotirina tyepirana, kachingajinatkana. Wane chinkana Petro ga wa pimrine yokanatanune, “Jejine, wumolene, ¿gi wixanutka xani?”

³⁸ Ga wa Petro wane chinna, “Genshinikanutanu. Gkatikolupa wa gixa satkakgi Geso Kristo giwakaya, gkaspukmukochiretkolupa. Gyoptotanru Giwekikaluru Kpashiri geneekaluru.” ³⁹ Gi rixanu gixanupni wa gipiratkaluru, ga wa gwugenenenupkoxapa, ga wa gyoptukaklopishatyawakpotunanuka, gi pejnukta wa Gitsrukaachi Woyakalute tomganunepa.”

⁴⁰ Gixo pimri tokanchi rupguitalewata. Ruykolewata. Wane china, “Gognetkakikolupa gixa tyegogne gimuweekakanatachine mputukanyegiya.”

⁴¹ Giyagni wa yoptotokanutjene katka. Yogniikalunni walegogne mapa waragka getko yine.

⁴² Yokanatkalune ginkaklewle romkagitna. Romkagi gimatkakletna. Romkagi jiknajroletlona jimapro. Romkagi gagjigogneretna.

Muchichachine Kristonune gimatkaklewle

⁴³ Pejnuruneko yine pika. Gixo koglajru ga wa getkaluru kamrutka wanna yokanatkaluneya. ⁴⁴ Pejnuruneko galixachine gimwakaka. Ptowrunanuka rejnunkatna pejnurune wane gixleni. ⁴⁵ Rushankaluna rejnunkatna, wane rixlena. Kotspalkakyana pejnuruneko wa satkaka

magatyawaka.⁴⁶ Wane rixjegognenatna kpashiwakapjiya pashinikannurune pagognemnunanuka. Jiknajrojetlona jimapro panchikakaya. Paniikalunni gimuwatchine, myokwirgajine.⁴⁷ Rumalwutluna Goyakalu. Kiglepiranyegirune pejnuruneko yinyegiya, ga wa Gitsrukaachi yognikananumtna pagognemnunanuka gognetkaakalunepa gapatjetachine yegi.

3

Satu myankatu gituukaaka

¹ Petro ga wa Gwa kayinwaka gagjigognepapko kanikna. Kpashiwakapji yana.² Satu jeji rushpakinyakawa myankatu gwapjetka. Pagognemnunanuka kpashiwakapji gipgyaptotestsi rutakluna, wa Kigleru potu Gipgyapto chinikowaka. Wa kpashiwakapji jiglokachine ragjitnripa sroschi.³ Wale getna Petro ga wa Gwa kpashiwakapji jiglokachinepa. Sroschi ragjitna renekyapluna.

⁴ Ga wa Petro Gwayma yopukgatluna. Wane chinru, “Petanwu.”

⁵ Wa wale getpotutna. Kagwakanata pagixanu yoottotinripa, wanna genekashayapluna.

⁶ Petro wane china, “Maleshayno sroschi, gi wa koriko. Seyni satu waneyno. Wale nenekyi. Geso Kristo Nasare gajeru giwakaya, palnanu. Pyananu.”

⁷ Potuklemyo kashichyalu. Palnakaklu. Waneklu gichko rixkatka gjixi ga wa giygaleji.⁸ Rupteka tunwaleta. Yanatka. Wannayma jiglokamtatkalu kpashiwakapji. Yanamtatka. Ruptemta. Rumalwumtlu Goyakalu.⁹ Pejnuruneko yine geta yanretlu ga wa rumalwumtlu Goyakalu.¹⁰ Rumatluna wa kpashiwakapji Kigleru Gipgyaptotestsi tuplajetachri sroschi gagijjetachri. Ruglajpotutanna. Rumyekpotutanna wa wane rixinritka.

Petro ginkakewle Salomotamnuya

¹¹ Wa myankatunaru gigletkalurutka kashichna Petro ga wa Gwa. Pejnuruneko yine potogiwnayegitna Salomotamnu chinikowakaya. Giglajitachine.¹² Petro getlu. Wane chinna yine, “Jejine, Gisrayiline, ¿gi gixge giglajita wa tyeya? ¿Klu chinanu gyopukgapotutwu, wixako wuyaklepgle, wixako wupashirenupgle wyankakyalu wa tye?”¹³ *Gawra Goyakalute, Gisaakanu, Gakowonu, wutsrukateni Goyakalute* tsru pogirewlu renekanru Gituru Geso, wa gixa samyokanru ga wa ginutatanru Pilatyegiya. Giklukanuwnayegjixlu wa kaspuukalurupmaka.¹⁴ Gixa ginutatlu wa Kpashiri ga wa Poyagkakachri. Gixa gagjitlu genekikolupa kgylalewakleru.¹⁵ Giylatanru giweklu genekachri wa Goyakalu yotunkakanru gipnachine tskalaya. Walenwa gipguitatach-inwu wixa.¹⁶ Ralixgiwakatko chinanu, giwaka gichko rixkaklu wa tye, gixa getanru ga wa gimatanru. Wa galixlu Wale chinanu, tye gituukakpotutlu gixa pejnurunekgi getanu.

Petro chanixna renshinikanutinripa

¹⁷ “Ga wa xani, nomolene, numatlu wa gma mumatkanchinanu wane gixlu, gitsrukaten pixka koxa.¹⁸ Giyagni Goyakalu poyagkaklu wa muchikawa runkaklewjixanru pejnurunniko tokanchi geneklewatachinninamaya, wa Kristote salewninripa.¹⁹ Giyagni genshinikanutanu. Gkashrijetko, powratkalunepgi gmukochireya,

²⁰ Gitsrukaachyegiya runinipa giyalganshinikanrugogne, ga wa Geso Kristo yokanyegityapgi, wa muchikawa gixa chinanu gitaaikaluru. ²¹ Galikakni rumkata tengogne chipetletlu wa rugletkoklungognepotunanuko ptowruko. Wale runkakleta Goyakalu, Walenune kpashirine tokanchi geneklewatachinnamaya, muchikawa potu gwapachinni. ²² Gi rixanu Moysisi wane china, ‘*Gitsrukaachi Goyakalute gipgugjewnakakyegitangi Tokanchi Geneklewatachri satu gimolepa gita pixka. Wale gyij-nakotanu pejnurkakako Wale ginkakangi.*’ ²³ *Wane rixanu: Girukokta yineru gi yijnakotanru Wale Tokanchi Geneklewatachri, nikatkalurupni yinyegiya.*’

²⁴ “Pejnuruneko tokanchi geneklewatachine, Samoyroni muchichachri ga wa gapkatamtachine, pejnuruneko ginkaklewatrine ginkakletpiranatlu tyegognekaka.” ²⁵ Gixni wa tokanchi geneklewatachinniklopishangi. Gixa chinanni wa gipiratkaluru wa Goyakalu gipiratyana wutsrukateni. Wane chinru Gawrani, ‘*Puklopisha chinanu giglenshnikanyegitkalunepni payinemnunanuka tye psolchijneko gwachine.*’

²⁶ “Rali yotunkakletinitkalu Gituru Goyakalu gixa yegi gapka yokanatlu ruglenshnikanyegityapgi gkashrijetikolupa satkaka gma muglenuya.”

4

Petro ga wa Gwa yoshmaaka

¹ Wanna Petro ginkaklewyeginatinna yine, sasertotene gapyegitna kpashiwakapji gitsrukateyma ga wa Sariseyone.

² Kojwakanshinikanutkana wa Goyakalupirana runkakikolutkana yine, ga wa Geso chinanu yotunkoklunchipa gipnachinetskalaya runkaakana. ³ Kashichkana. Yoshmakikowaka rutaakana waleprikpotunanuko, gi rixanu kayitkani. ⁴ Seyni gixo tokanchi yijnakonatachine galixa. Wane pejnugetkona jejine pamyo waragka.

Jemanshinikankakjetikowaka rupgujtaty Petro

⁵ Wane rixatka waleprikgogne Gerosale rapatjetjyana rutsrukattena, ga wa tsruna, ga wa yonchikgapine. ⁶ Ga wa Ganasu Sasertotene Gitsrukapatu, ga wa Kaygwasu, ga wa Gwa, ga wa Galegantro, ga wa pejnuruneko Sasertotene Gitsrukapatumolene. ⁷ Wanna ganikajite tunwakaakana. Repomsatkana, “*¿Klu giyakluya, katu giwakaya wane gixyalu wa tye?*”

⁸ Giyagni Petro Giwekkaluru Kpashiri gwagajitanru potu wane chinna, “Yine gitsrukatengi ga wa Gisrayiline tsrutengi, ⁹ xawakni gepomsatkalunwu wixinri, satu kigleru chinanu, jeji yayixachri kamrutikoluya, gi rixpoko gituukakota. ¹⁰ Pejnurunekgi gixa ga wa pejnuruneko Gisrayilinerune gimatanrupa tye: wa Geso Kristo giwakaya rutuka tye yineru. Geso Nasare gajerunwa gixa koroshishkita gitakanru, ga wa Goyakalu yotunkakanru gipnachinetskalaya. Gesoya wa tye jeji gixa getanu gitukachritka tunwatachri. ¹¹ Gesonwa Tye:

*Sotlu myoptotkotu gixaya sotlupji kamrupjitachingi
Wale gitaaaka yoptowaka gitsejita.*

¹² “Gi satuna rawa gognewatikaluru. Gi rixanu maleshlu pagiwaka tengogne rapukote renekikolna yine, wa wale chinanu wumkata gognetletikolupa.”

Gi wumkata kaspuka ginkakletletlu wa wetanru ga wa wyijnakotanru

¹³ Retkana pgujetanuwaka china ginkakletna Petro ga wa Gwa. Rumatkana jejine kiruka myimaakone, mumatkanni. Giyagni rumatkana wa Gesoyma rawanatinrina. Tsrukakalune giglajita. ¹⁴ Retanatluna jeji gituukaakaluru wannayma tunwatachri. Gike rumkata chinretna. ¹⁵ Yokanatkakana maleka rushpakinitkana jemanshinikankakjetikowakaya. Jemanshinikankakna wannakakluko.

¹⁶ Wane chinkakna, “¿Gi wixanutkana wa nyi jejine? Gi rixanu getkaluru pgujetanuru kamrutkaluru wannaya. Pejnuruneko Gerosale gwachine yegi rumatika. Gi wumkata ginutletlu. ¹⁷ Seyni ma poshalpiranyegitikotupa yinyegiya, wkawgutanna xaniyakawa gikena ma munkakinitpatkana tye giwakaya.”

¹⁸ Tomgakatnakna. Towutkana ma munkaklewatinitpatkana giketsotaji, gi wa yimaklewatanna Geso giwakaya. ¹⁹ Wa Petro ga wa Gwa gigitna. Wane chinna, “Gitakyagokanru poyagkakachri chininipa Goyakalu getanu, wa Goyakalu pnute gyijnakotko gixa. ²⁰ Gi rixanu gi wumkata kaspukle ginkakletletlu wa wetanru ga wa wyijnakotanru.”

²¹ Giyagni yokanatkakana. Pnute kawgutkakna, gi rixanu gi wa rukshiika saletikolupna wa yine chinanu. Gi rixanu pejnuruneko Goyakalu gimalwuta wa wane rixikolutka. ²² Gi rixanu wa jeji wa gituukaakalurutka tye getkaluruya, wale waneya gepkoxamkojmole pnute walapu.

Galixachine gagjigogneta gi wa popiklerunepa rixinripna

²³ Wa kaspukhana. Wannanune yegi yana. Runkakletluna wa pejnuruko wa tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune chinyawakna. ²⁴ Rali yijnakletinitkana, pashinikanurune muchkowtowanutna. Wane chinruna Goyakalu, “Gitsrukaachi potu, Pixni wa Goyakalyi, wa tengogne kamrutachriyi, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa ptowrunanuka wanerutu kamrutachriyi. ²⁵ Wa putowreru Tawinamaya wane pchina: ¿Klu chinanu matsuwatna payinemnunanuka,

Ga wa yine gike gapri rushinikna?

²⁶ *Tyechijne gajene pogirchine gimalpookakatka,*

Ga wa tsrukakalune potowruta

Gitsrukaachi kamnixachine,

Ga wa Kristote kamnixachine.

²⁷ “Gi rixanu galikakpotunaru kpashiri Puturu Geso ptsomitanru chinanu, tye pokchi rapatyana Girore ga wa Ponsyo Pilato, ga wa payinemnunanuka, ga wa Gisrayilinerune. ²⁸ Wane rixinripa puyakleya ga wa pushinikanruya muchikawako putakanru wane rixikolupa. ²⁹ Ga wa xani, Gitsrukaachi, petanru kawgurna. Penekanna pwayegrene psolpotuyako pgujetanwaka china ginkakletyapluna ptokanu. ³⁰ Giyagni wiwyempotupyi wane gixkalurkakapa gitskalgalkaka, ga wa getkalurkaka, ga wa koglajrukaka wa kpashiri Puturu Geso giwakaya.”

³¹ Rali gagjigogneretinitkana, rapatjetyawakapjina gimyemyeta. Giwekilaluru Kpashiri psolmuchkonuko jiglokgajpotutna pejnuruneko. Goyakalu tokanu runkakletna pgujetanuwaka.

Ptowrunanuka rejnunkatna pejnurune wane gixleni

³² Wa gixolune galixachine pashinikanurunni. Gi satuna wane china, “Gitanupjeni,” wa wane rixlemka, seyni ptowrunanuka rej-nunkatna pejnurune gejnunkatni. ³³ Ga wa yokanatanune gipgujtalu Gitsrukaachi Geso yotunotinri tsru giyaklewlu. Gimutlewatachinpotni pejnuruneko wanna. ³⁴ Gi satuna magatyachri wanna. Gi rix-anu katukokta kwangixleru sankaka ga wa panchikaka, rushankalu. Raniklu wa rushankanru wenru. ³⁵ Yokanatanunejixistsi rutakluna. Reneksatkana satkaka wane rixa magleyawakna.

³⁶ Giyagni Gosi, wa yokanatanune wane chinanru yoklegiwaka Wirnawisi (walenwa yokaakaluru Gimnanuklewatachri) Rewineru, Supro giyakatyachri. ³⁷ Waneyananru chiji. Giyagni rushankalu. Raniklu wenru. Yokanatkalunejixistsi rutakwenutlu.

5

Ganani gipnale

¹ Waneru satu jeji Ganani giwakatletachri. Sagirni ganunro. Rushankalu wane rixlena. ² Psoji kotnukwenutyaluna. Tumata koxa ganunro. Psoji ranika. Yokanatkalunjixistsi rutaklo. ³ Petro wane china, “Ganani, ¿klu chinanu Satanasyo tsepotgajityi pyokwitmaklu Giwekkaluru Kpashiri, pkotnukyalu puchijne wenru? ⁴ Pumretanatinri ¿gi ge waneyananyi? Wa pushankinitkalu ¿gi ge pixa chinanni? ¿Klu chinanu pyanshnikangaji kamruretlu? Gi wa yine pyokwita seyni Goyakalu pyokwitmaka.”

⁵ Giyagni Ganani jeminitkalu tye tokanchi, yawnamtanatka. Rupnanatka. Tsru piklu rixna pejnuruneko jempiranyegitachine. ⁶ Palnamtna maklujine. Poyitanatkaluna. Koshpakanatkaluna. Kapnatanatkaluna.

Sagira gipnale

⁷ Gowukshini tjigloka ganunro. Gi tumata wane rixinrinatka. ⁸ Giyagni Petro wane chinro, “Punkakanno. ¿Wane pejnurge gishankiyu wa chiji?”

Wala wane china, “Gigi. Wane pejnu.”

⁹ Ga wa Petro wane chinro, “¿Klu chinanu wanerutu nchinanshikanuta gyantaletyaplu Giwekkaluru Gitsrukaachinu? Petanna gipgyaptostsi rapokatkana pganurni kapnatpachine. Koshpakankoxyina pixa.”

¹⁰ Waneklu tyawnamtanatka walejixistsiya. Tupnanatka. Jiglokamtna maklujine. Gipnachroni rukshikatkana. Koshpakanatkalona. Tganurustsi kapnatanatkalona. ¹¹ Tsru piklu rixna pejnuruneko gapatjetachine, pejnuruneko tyepirana yijnakotachine.

Gixo getkalurkaka, giglajrukaka

¹² Yokanatkalune kamrujetlu gixo getkalurkaka, koglajrukaka yinet-skalaya. Pejnuruneko pashinikanurune Salomotamnu rawanatna.

¹³ Gi pimrineko tserpiranawata gipxaletletna wanna, seyni wa yine gi-malwupotutna. ¹⁴ Gitsrukaachi galixachine gixolewnananumta wanep-nute gixo potu jejine, ga wa suxone koxa. ¹⁵ Giyagokni gatnugap-kaka raniikana yayixachine. Gijeekakayna ga wa shechimtakakaya rutaakana, wa Petro gininipa mayawlepjeko chikletyegimtyapmaklu satu wa wanna. ¹⁶ Gerosale potowrurutyana gixolune Gerosalesputa

gwapokchijetachine. Raniikana yayixachine ga wa kamchine kojwakanune. Pejnuruneko wanna gituukaakalunetkani.

Petro, Gwa gishpakachinetka

¹⁷ Wane rixna wa Sasertotene Gitsrukate potu ga wa pejnuruneko waleymalune. Wannanwa Sariseyone mkoje. Ranxatna. ¹⁸ Kashichkana yokanatanune. Yoshmakikowaka pejnurunenu rutaakana. ¹⁹ Wa Gitstrukaaachitowreru goyechno kotpukaplu yoshmakikowaka gipgyaptote. Koshpakna. Wane china, ²⁰ “Gyanutka. Kpashiwakapji ntunwatanu. Ginkakanna yine pejnupiranako tye giweklupirana.”

Yokanatkalune kashichktnaka

²¹ Wa yijnakotinitkaluna goyechnokawpotuko jigloklna kpashiwakapji. Wane runkaklewatwyana.

Ga wa rapatna sasertotene gitsrukate potu ga wa waleymalune. Repuukana jemanshinikankakjetikowaka gajene, ga wa pejnuruneko tsrune mkoje Gisrayiliklopishane. Yoshmakikowaka rawapjixikna. ²² Yoshmakikowaka rapokna towrechne. Gi rukshiikana. Satokna wa towrechne. Runkaklewatna.

²³ Wane china, “Yoshmakikowaka wukshika gishyatkaluru poyegishyalero, ga wa girukowatachine gipgyapto ginaple tunwatachine. Wa wkotpukinitkalu gi satuna wukshika gitokogrukoya.”

²⁴ Tyepirana yijnakotinna wa sasertotene gitsrukate potu ga wa kpashiwakapji gitsrukate, ga wa tsrukakalune sasertotene gi rumatan-shinikanutanna kluneru giknonganutka.

²⁵ Satu gapoka. Runkakna, “Wa yoshmakikowaka gitakanune jejine, kpashiwakapji tunwanatatkana. Yine runkaklewyeginatkana.”

²⁶ Giyagni kpashiwakapji gitsrukate ga wa towrechineyma wane yana. Wale gwapna. Gi wa psolmuchtikonuko, gi rixanu pika sotlujetkotna vineya.

Gi wa yine gimkata galixkota. Goyakalu galikakni

²⁷ Rawapkana. Jemanshinikankakjetikowaka tunwakaakana. Saser-totene gitsrukate potu gepomgana. Wane china, ²⁸ “Gachi wujretpotutatkagi wa tye giwaka gma munkakletinitpatka. Psolpotuko Gerosale mposhalpiranatatkalu ginkaklewle. Galuka giklukletwu tye jejigragaya.”

²⁹ Rugitna Petro ga wa pimrine Geso yokanatanune. Wane chinna, “Gi wa yine gimkata galixkota. Goyakalu galikakni.

³⁰ “Wutsrukatenni Goyakalute yotunkaklu Geso, wa gixa giylatanru. Gagmunashkita gixripkakanru. ³¹ Wale Goyakalu potuklesretate tsru potu rutakanru Gitsrukaachi rixinripa ga wa Gognetkaklewatachri, ren-shinikankakyapna Gisrayiline kaspukamukochiretikolupna. ³² Wixni ga wa Giwekikaluru Kpashiri gipgujtatachinwu tyepirana. Wale Goyakalu genekna ralixjene.”

Kamalye giykole

³³ Wanna yijnakotinri kegeknaruwatna. Jemanshinikankakna ruy-latikolupna. ³⁴ Giyagni jemanshinikankakjetikowakaya tunwata satu Gwariseyo, Kamalye giwakatletachri. Tokanchi Yokanatkaluru yimak-lewatachri. Pejnuruneko yine kagwakpiratanru. Wale maleka kosh-pakjixna pshinitsonu yokanatkalune. Wane chinna wale, ³⁵ “Jejine, Gis-rayiline, ggirukotinwa nyi jejineya wa gkamrutanru. ³⁶ Gi rixanu

muchikawako rupgujewna Teyota. Tsru chinashatnachriwa. Wane pejnu getko gepkoxamkoje pacha jejine gapatyegitlu. Giylatkalurni. Pejnuruneko ralixjene gipalata. Gikeenanatkanina.³⁷ Wanepnute gitakgiwaakklugogneni Gota Kalile giyakatyachri gipgujewna. Rawapna gixo yine rawgajxigjtjenepa. Walekoxni gipnana. Ga wa pejnuruneko ralixjene rakapalatkana.³⁸ Xawakni wane nchingi, getashatanutkana nyi jejine. Gkaspukanutkana. Gi rixanu tye shinikanchi, wa tye kamruchi yinenu rixinipa nikawnanu.³⁹ Wa Goyakalunu chininipa gi gimkata nikatletanru, gma mukshikikotupa Goyakalu gyagotinri.” Wane rixa gishinikanutletna Kamalye.

Yokanatkalune gjiretka. Kaspuukatkana

⁴⁰ Tomgakatkana yokanatkalune. Muchinanu kochipjetkana. Rali kochipjeretkoklunutkana, rujretkana wa Geso giwaka ma munkakle-tinitpatkana. Kaspuukatkana.

⁴¹ Giyagni wanna jemanshinikankakjetikowaka gajenyegiya yatkana gimuwartachine, gi rixanu rutaka yagookana rumuknina salewnin-rina, reyiikana Geso giwaka chinanu.⁴² Psolgogneko kpashiwakapjiya ga wa papjikakaya gi kaspuka ginkaklewletna Geso Kristopirana, gi kaspuka yimaklewletna.

6

Wa payokgipre kamrurewatachine

¹ Walegognekaka ruxolewnatkana yimaklene, Kriykone tokanu yanumatyache yegi kegemgayegitna Gewreyone chinanu, gi rixanu wan-nanu gipnagnurutachrone gi gislagika geneksajetikowaka pagognem-nunanuka.² Giyagni wa pamole gepine rapatkakna gixolune yimaklene. Wane chinna, “Gi kigleru wa wixa giknokamtyalu Goyakalu tokanu wkamrurewatinripa wa nikikowaka chinanu.³ Giyagni, nomolene, gjigganna payokgipre jejine gixkaklukoya kiglepiranyegirune, Giwekkaluru Kpashiri gwagajpotutanunetka ga wa kgimatkalerune. Wanna wutakanu tye kamruchi chinanupa.⁴ Ga wa wixa gomkagitanru wagjigognere ga wa wkamrure tokanchi chinanu.”

⁵ Pejnuruneko gixolune yine gigleretlu tye tokanchi. Ga wa tsomitkana Gishtuwa, jeji galixachri potu Giwekkaluru Kpashiri gwagajitanru potu ga wa Wilipi, ga wa Prokor, ga wa Nikanoro, ga wa Timo, ga wa Parmena, ga wa Nikolasu, Goteyo gitaknachriwa, Gantiyoki giyakatyachri.

Gixo sasertotene galixlu tokanchi

⁶ Wa wanna yokanatkalune ginaple tunwakaakana. Yokanatkalune gagjigogneyegitna. Wannatseptagi rutakamyotna.

⁷ Gitsrukaachi tokanu tseruwna. Ruxolewnana yimaklene Gerosal-leya. Sasertotene koxa gixolune galixlu tokanchi.

Gishtuwa kashichkaluru

⁸ Wa Gishtuwa kgimutlewakleru potu ga wa kgiyaklewakleru potu rixkaklu Goyakalu. Giyagni wale kamrutlu tsru koglajrukaka, tsru

getkalurkaka yinetskalaya.⁹ Giyagni wane rixna pimrine ginkaklewawakapji gajene Gishpakachinenu, ga wa Sureyone, ga wa Gale-gantrinone, ga wa Surisyane, ga wa Gasya giyakatyachine. Yoptopiratluna Gishtuwa.¹⁰ Gi wa rumkata gaaliretluna rumatkaleya, gi wa Giwekikaluru koxa yanumkakjeru.

¹¹ Giyagni yokshatkana jejine wane chininripna, “Wjema wane chinretlu tokanchi mupashiregnuchi Moysisipirana ga wa Goyakalupirana.”

¹² Komyekanshinikanutkana yine ga wa tsrune koxa, ga wa yonchikgapine. Rapyegitluna. Rakapgogomtluna. Jemanshinikankakjetikowaka ranikluna.¹³ Tunwakaakana gipgujtalewashatachine kayroklewaklerune. Wane chinna, “Tye jeji gi wa kaspuka gapatletlu tye kpashiwaka ga wa Tokanchi Yokanatkaluru.¹⁴ Gi rixanu wyijnako wane chinretlu, ‘Wa tye Geso Nasare gajeru nikatanru tyepji. Kashrijetgimatanru wa Moysisi genekyawu wixjetyawaka.’”

¹⁵ Giyagni pejnuruneko jemanshinikankakjetikowaka tuplattachine yopukgapotuflu. Retgojtluna. Wa Goyakalutowreru pixka rixgojita.

7

Gishtuwa giykoyegitnawa Gavrani tomgakikolupirana

¹ Sasertotene Gitsukate potu wane chinru Gishtuwa, “¿Wane gixachrirge?”

² Wale wane china, “Jejine, nomolene, ga wa tsrune, Gyijnakotanu. Goyakalu gimalwutkaluru gipgujewnayegitlu wutsrukati Gavrani. Mesopotami rawanatini. Chara mawakanniwa.³ Goyakalu wane chinru Gavra, ‘Puchijne pushpakinuitka, ga wa pumolenyegiya. Nekagchijnetyawakapyi pyanutka.’”

⁴ “Giyagni Kalteyonchijne rushpakamtyatka. Chara rawanatatka. Rupnanatka rurni. Wane Goyakalu ganikyatnaklu Gavra. Tyechijne rapoka wa gixa gwiyawaka wa xani.⁵ Waneya gi renekchijnetlu, gi psojiswajinako rutakjixityawakapmaka. Seyni rupiratyalu renekchijnetyaplu walenu chininripa, ga wa giklopishanenupa wanepnute. Gi wa kwugenewalu.⁶ Wane chinru Goyakalu wa waleklopishanepni pnu gajenenapni payinchijneya. Wayegrechne rutaakonna. Gepkoxamkoje pacha walapupa gi yigleko retkona.”

⁷ “Wane china Goyakalu, ‘Gita giklukanuwnayegjixanna wa payine wanna wayegretlewanatachine. Wanepnute rushpakanna waleklopishane. Gewiya yonogyegittinnona.’”

⁸ “Tokanchi gipiratkaluru reneklu, sajruka gistaklewlpupirana. Gavra wugenetlu Gisaaka. Yokgipgogne chininri sajruka gistakletlu. Gisaaka wugenetlu Gakowo. Ga wa Gakowo wugenetna pamole gepi tsrupotunni gitsrukaachinni.”

Gishtuwa ginkakletlu Gakowni ga wa Gosnipirana

⁹ “Ga wa tsrupotunni gitsrukaachinni kanxalerune rushankaruna Gosni Gigipto yinripa.¹⁰ Seyni Goyakalu waleyma. Koshpaklu pejnu-ruko salewninriya. Goyakalu gipxaklu rumutyaplu Gwarawo, Gigipsyone pogire. Kgimatkaleru rixkaklu Gwarawo getanu. Wale gitaklu girukotlewatinripa Gigiptoya ga wa pejnuruko gipji gajeruya.”

¹¹ “Runa tsru nachi psolchijnepotunanuko Gigiptoya, ga wa Kana koxa. Tsru salewakchi. Wutsrukattenni gi rukshikluna nikanruna.”

¹² Giyagni Gakowo jempiranyegitinri wa Gigipto rawinri triko, yokanatna wutsrukattenu muchinanu kata. ¹³ Gepi kata rapkapinitkana yegwakane. Gosi ginkakatkana wa repurna rixinrina. Gwarawo gimatanerutatkalu Gosi. ¹⁴ Gosi gepuklu ruru Gakowo ga wa pejnuruneko gimolene, payokgipremole pamyo yineru.

¹⁵ “Yopikatka Gakowo. Gigipto rapoka. Wane rupniyanatka waleni ga wa wutsrukattenni. ¹⁶ Wannani Suche ganiikana. Kapna ru-taakanatkana wa Gawrani gagjityawakna sroschi wenruya. Wa Gemoro wgenene, Suche gajene ragjityalu.

Gishtuwa ginkakletlu Moysisni gishpakinripirana

¹⁷ “Konapu chininitka wa gogi wa Wale kawchinanu Goyakalu gipi-ratalu Gawra Gigipto ruxolewnananumtna yine. ¹⁸ *Gigipto jiglokinpotunanuko satu pogirchi Gosi mumatkatu.* ¹⁹ Wale yokwitna wumolenni. Gi yigleko retanna wutsrukattenni. Maleka rutakjixinpotukna gegish-paklunniwa ma muweekananumtinitipna.

²⁰ “Walegognekaka rushpaka Moysisi. Goyakalu gigleretanru. Mapa ksuru rurupji tseruwakika. ²¹ Wa maleka rutaakoklunutka, Gwarawonshicho gwapatkalu. Tseruwakatkalu. Toturu pixka tixlu. ²² Psolpotuyako Gigipto gajene gimatkale yimaaka Moysisi. Tokanchi ga wa kamruchi gixo gimkatachrini.

Gishtuwa ginkakletlu Moysisni myoptotkotupirana

²³ “Gepkoxamkojemole walapu poyagkakinitka rushinika salwayegletna gimolene, Gisrayiliklopishane. ²⁴ Wa retinitkalu wa satu yenetkaluru, yoptoyegitlu. Ruylatanu Gigipto gajerni. Rapnuyegitlu yenetkaluru. ²⁵ Wale kagwaklu gimolene gimata jemyaplu wa Goyakalu gognetkakanna waleya. Seyni wanna gi gimata jemlu. ²⁶ Waleprika yagotkakna. Wale gapyegitna. Ruykotmakna kigle gimwakakle rixinripna. Wane china, ‘Jeline, moletkakachingi. ¿Klu chinanu gyenetkaka?’

²⁷ “Giyagni rumwastsitanru yenetachri satkaklu. Wane china, ‘¿Katu gitakyi wutsrukate ga wa wuklukanuwnayegjixjeru pixinripa? ²⁸ ¿Paluka giylaletno kapetgogne pyulatanruna pixka Gigipto gajerni pixka?’

²⁹ “Tye tokanchi chinanu rasukatka Moysisi. Pnu gajeru rixnatkawa Matichijne ya. Wane gepi wugenetya.

Gishtuwa ginkakletlu gi rixpoko Goyakalu tomgalu Moysisni

³⁰ “Gepkoxamkojmole walapu poyagkakatnaka. Goyakalutowreru gipgujewnayegitlu xirnalmero kawshipiriya, yineru mwiyawakanuya Sina Magkatestsiya. ³¹ Giyagni Moysisi giglajita retyawaklu wa xir-nachri. Kayegiklu rumata getyaplu. Gitsrukaachi tokanu jema, ³² ‘Gitni putsrukattenu Goyakalutno, Gawra Goyakalute, ga wa Gisaaka Goyakalute, ga wa Gakowo Goyakalute.’

“Rutatatana pikle Moysisi. Gi rumkata getleta. ³³ Wane chinru Gitsrukaachi, ‘Pkoshpakanro pyoshmaklejixi. Gi rixanu kpashiwakchijne ptunwatyawaka. ³⁴ Netpotutlu nayinerutene Gigipto gwachine ma yigleko ma metikolna. Nyijnakotlu wanna gochgire. Nujruka nkosh-pakyapna. Punanu wa xani. Gigipto nyokanatanyi.’

Gishtuwa ginkakletlu Gisrayiline ma maluka yijnaklewlepirana

³⁵ "Waleko Moysisi wanna ma yoptotanatu —wane chinanruna, '¿Katu gitakyi gitsrukaachi ga wa giklukanuwneyegjixlewatachri pixinripa?' chinanruna. Waleko yokanata Goyakalu, wanna Gisrayilini gitsrukate rixinripa, ga wa koshpakjerepni Goyakalutowreru chinan. Walenwa gitowreru, kawshipiri gipgujewniyachri.³⁶ Wale koshpakna, koglajrukaka getkalurkaka kamrutinri Gigiptochijneya, ga wa Tsru Wenuya Sergalu, ga wa yineru mwiyawakanuya gepkoxamkojmole walapu.³⁷ Tyenwa Moysisi wa Gisrayiliklopishane wane chinachri, 'Gitsrukaachi Goyakalute gipgujewnakakyegitangi Tokanchi Geneklewatachri satu gimolepa gita pixka.'³⁸ Walekni wa gapatikowaka gwachri yineru mwiyawakanuya, wa Goyakalu towreruyma, wa Sina Magkate ruynumsatjeru, ga wa wutsrukateni giynumsatachri. Wale yoptotanuta tokanchi giwekachri renkyapwu.³⁹ Walekni wutsrukateni ma maluka yijnakletanatu, seyni satkakmkluna. Rajiyna raluka satokletyatnakna, Gigipto yinripatnakna.

⁴⁰ "Wane chinruna Gaaro, 'Pkamrutinwu goyakalune wkosekjene. Gi rixanu tye Moysisi wa Gigiptochijne wkoshpakapjeru, gi wumata gikta rix-anatka.'⁴¹ Walegognekaka kamrutlona waka wgene. Ranikyegitlona yaglusha genekashlukaka giylatkalurupa. Rumeyiwakatluna gimyona kamrutinrina.

⁴² "Giyagni Goyakalu katjitna. Samyokna gixolurkaka tengogne gajerkaka yonogyegityapna. Wa tokanchi geneklewatachine kirukate chinyongatyawaka:

*Gisrayiliklopishangi,
¿Ganikyegitnoe Gita*

*giylatkalunepa ga wa genekashlukaka giylatkalurupa
wa gepkoxamkojmole walapu wa yineru mwiyawakanuya?*

⁴³ *Gkoscheklu mkachripji Molochopji.*

Wane gixno, ga wa gkoscheklo

katagiri koxa, Rempanni goyakalute.

yagluchkaka wa gkamrutanru gyoptsojityegitanrupa.

Giyagni najriikanungi Wawilonya tukasretate.

Gishtuwa ginkakletlu Goyakalupjipirana

⁴⁴ "Wutsrukateni waneya mkachripji Goyakalu gipgujewna-jetyawakapji pochkewakaya. Goyakalu towutyawakpotuko. Wa Moysisi chinyawaka wa retyawakpotuko, wane rixa kamruretanruna.

⁴⁵ Wutsrukateni yoptopjitatkalu. Goswuyma rutakluna payine gwanatyawakaya. Wannani panenni ruknoka Goyakalu wutsrukatenniyegiya, Tawigognepotunanuko.⁴⁶ Goyakalu gimutlu. Tawi gagjitlu retyaplu, kamrujixyaplu wa Gakowo Goyakalute gwajpityawaka.⁴⁷ Seyni Salomo kamrulpanchi Walenupa.

⁴⁸ "Seyni wa tengajeru potu gi wa myochi kamrupjitaluru rawa. Tokanchi geneklewatachri chinyawaka:

⁴⁹ *Tengognenwa ntplapijere.*

Chijni wa nutspanjixgapre.

¿Gi pixkapjurutu gkamrutanno?

china Gitsrukaachi.

¿Ga wa ginakapni wa napnanutyawakapa?

⁵⁰ *¿Gi ge nomyo nkamrutyalu pejnurkakako tyekaka?*

Gishtuwa wane chinna, "Gixni wa Giwekikaluru gyagotgognenata"

51 "Shikonshinikanurungi. Gixni msajruka gistaakongajgi ga wa gjinakopnaya koxa. Giwekikaluru Kpashiri gyagotgognenata, gitsrukaten-niko pixka. Waneko pixka gixa gixa. ⁵² Pejnurunniko tokanchi genek-lewatachinni kojwaknina gitsrukateni. Ga wa wanna giylatanna Poyagkakachri gininripapirana ginkakletachinni. Wale Poyagkakachri samyokachingi gixa xani. Wale giylatachingi. ⁵³ Gixni wa gyoptotlu Tokanchi Yokanatkaluru Goyakalutowrerune gitakyawaka. Gi wa gkamrutlu."

Gishtuwni sotlujetkalurni

⁵⁴ Yijnakotinitkaluna kegeknanuwatna. Rashkaygityegitluna. ⁵⁵ Seyni wa wale, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu, teno yigata. Ret-potuta. Retlu Goyakalu goyaknu, ga wa Geso Goyakalu potuklesretate gwachri. ⁵⁶ Wane china, "Netlu tengogne gitpukachri, ga wa Yinera Wgene Goyakalu potuklesretate tunwatachri."

⁵⁷ Giyagni sablepotumtna. ⁵⁸ Kachpokajnakopnamtna. Pagakapgogomtkalune rixanruna. ⁵⁹ Koshpaktuna pokchiya. Sotlujetanatkaluna. Getashanatachine satu maklujijixistsi rutakamkatluna. Sawolo giwakatletachrini wale. ⁶⁰ Gishtuwni sotlujetanruna.

Ragjigogneta. Wane china, "Nutsrukate Geso, pyoptotanno."

⁶⁰ Yoptysojitamta. Tsru sable rixa. Wane china sapleta, "Nutsrukate, gi puklukjixanna tye mukochriya." Wane chintokanutinitka rapnanutatka. Sawolo gigleretlu ruylatikolu.

8

Sawolo kojwakna gapatjetachine

¹ Walgogne tsru kojwakchi rixkana gapatjetachine, Gerosale gwanatachine. Pejnuruneko gipalata Gotechijneya, ga wa Samarchijneya. Yokanatkalunepje gixeta. ² Ranikanatkaluna Gishtuwni jejine kgipashiregolune. Tsru chiyaglu rixna wale chinanni. ³ Giyagni Sawolo yenetpotutna gapatjetachine. Papjimnu jigloka. Kosepowjixna jejine, suxone. Samyokjixna yoshmakikolupna.

Samari runkaklewatya Wilipi

⁴ Giyagni gipalatachine pasretannunanuka yana. Runkakle-tananumtluna tokanchi. ⁵ Giyagni Wilipi yopika. Samari Pokchi rapoka. Runkaklewyegitna Kristopirana. ⁶ Panshinikanurune yine yijnakpotutlu Wilipi chinyawaka. Yijnakonatna, ga wa retanatluna wa getkalurkaka kamrutanru. ⁷ Gi rixanu kamchine puchotlewatachine gishpakyana gixo kamchichachine. Tsru sable rixna kamchine. Gixo giktegachine, ga wa myankane gituukaakalunetka. ⁸ Giyagni waneru tsru gimuwlu wale pokchi.

Kagonchi Simo galixe

⁹ Wanenanru satu jeji Simo giwakatletachri. Muchikawa kagonchinni wale pokchiya. Rumyekna Samari gajene. Satu tsru chin-nachriwa. ¹⁰ Pejnuruneko yijnakpotutlu, mturune ga wa tsruney-mananuko. Wane chinna, "Tyenwa tsru ruyakle Goyakalu chinkaluru."

¹¹ Yijnakpotutlu gi rixanu wa kagonchitnri rumyekiana muchikawgognenanyakawa. ¹² Seyni wa ralixinitkaluna Wilipi Kigler-potunanu Tokanchi runkakletini Goyakalu pogirewatyawakpirana,

Geso Kristo giwakapirana, katkana jejine ga wa suxone.¹³ Wale koxa Simo galixa. Katka. Wilipyma rawa. Tsru getkalurkaka, ruyaklekaka wane gixkaluru reta. Rumyeka.

Samari salwatyana Petro ga wa Gwa

¹⁴ Wa yokanatkalue Gerosale gwanatachine yijnakyegitluna Samari gajene yoptyotyawakatkalu Goyakalu tokanu. Giyagni wanna yegi yokanatkana Petro ga wa Gwa.¹⁵ Wanna yopika. Rapokinikana ragjigognetna Samari gajene chinanu wa yoptyotyapluna Giwekikaluru Kpashiri.¹⁶ Gi rixanu gi satuna rapokawa. Katashatkana Geso giwakaya.¹⁷ Giyagni rutakamyotseptagitkana. Yoptotatkulu Giwekikaluru Kpashiri.

¹⁸ Wa retinitka Simo wa rutakamyotseptaglewatirina yokanatkalue, Giwekikaluru Kpashiri geneekatka, sroschi ranikyegitimakna.¹⁹ Wane china, "Gitakankoxno gita tye chinanu, wa gi gixachrikokta nutakamyotseptagitanu, yoptonanru Giwekikaluru Kpashiri."

²⁰ Giyagni Petro wane chinru, "Pixaymaplo pserojiprojite gamgikowaka, gi rixanu pkagwaklu Goyakalu genekashle sroschi yoptyotikalurni.²¹ Maleshayyi pixa tyepirana. Gi putaaka. Gi rixanu gi potukgajyi Goyakalu getanu.²² Giyagni penshinikanutanu tye gektutuya. Gitsrukaachi pagiitanu gikta pkaspukmukochirgajitko pyanshinikanutanru.²³ Gi rixanu pachikgajitachriyi, gektutu gostutanrui wane nixa getletyi."

²⁴ Giyagni rugita Simo. Wane china, "Gitsrukaachi gagjiyegitanunno gixa, gi satuna wa gixa wane chinyawaka ma munyegitkanupno."

²⁵ Giyagni wanna gipgujtatinri. Goyakalu tokanu rali ginkakletirina, satokna. Gerosale yana. Papokchimnunanuka Samaritane pokchi wane runkakletyala Kiglerpotunanu Tokanchi.

Wilipi ga wa Getyope giyakatyachri

²⁶ Gitsrukaachitowreru giynumatlu Wilipi. Wane chinru, "Palnanu. Tkachi kegnetesretate pyanu, Gerosale yopikgapotyachri. Kasa gapokgapotachri. Wanenwa yineru mwiyawakanu."²⁷ Palnatka. Wane yatka. Wanenanru satu Getyope gajeru, suxone girukotachri, tsru jiglokachri Kanrasa yegi Getyope gajene pogirewatyachro. Wale gitaaaka pejnuruko tponikole chinanu. Wane ya, Gerosale yoptyoitapinripa.²⁸ Rali yoptyoitapininitkalu, satoka. Chijiyapachrote tullanumita. Retyonganumtlo Gisayiya tokanchi geneklewatachri kirukate.²⁹ Giwekikaluru wane chinru Wilipi, "Pyayegitanro. Twu chijiyapachrosti pyanu."

³⁰ Wilipi gasukyegitlo. Yijnako getyongaletlo tokanchi geneklewatachri Gisayiya kirukate. Wane china, "Giyagni ¿pumata jemluge wa peta yongatanru?"

³¹ Wale wane china, "¿Gi rixyawaka numata jeminri gi satuna ginkakpokowakatanno?"

Ragjitlu Wilipi ratskotinripa, waleyma tuplamta.³² Tyepiranyegiktani retyonganumta:

Gowega pixka giylajetikowaka raniika.

Gowega wgene myanumatkato tjiwjitjeru yegi, waneko pixka rixa Wale.
Giyanumata.

33 Kamturetkoklunu gi wanepotuko rixluna girukotlewatachine.

¿Katu ginkakletanna walegogne gajene?

Gi rixanu chiji konikaluru ruwekinri.

³⁴ Suxone girukotachri gepomgalu Wilipi. Wane chinru, “Nepomganyi. ¿Katupiranni wane china tokanchi geneklewatachri? ¿Walenanukelege waka satupiranra?”

³⁵ Giyagni Wilipi tyepiranako yonatkaluru yinuwaka ginkakpokowakletyaplu. Runkaklu Kiglerpotunanan Tokanchi Gesopirana.

³⁶ Gatnugapo yapananumtna. Gongastsi rapokna. Wane china sxone girukotachri, “Petanru gonu. ¿Klu gimaletlu nkatikolupa?”

³⁷ Wilipi wane chinru, “Psolpotuyako pajiya palixin, pumkatlu.”

Giyagni rugita. Wane china, “Nalixlu wa Geso Kristo Goyakalu Wgene rixinri.”

³⁸ Tunwajixlo chijiyapachro. Ruptekgamtna Wilipi ga wa sxone girukotachri. Wilipi katlu. ³⁹ Kanikatkana. Giwekikaluru Gitsrukaachinu koschekamtatkalu Wilipi. Gi wanepnuteko sxone girukotachri getatkalu. Yatka gatnugapo gimuwamtachri. ⁴⁰ Gasoto retikatka Wilipi. Pnumnu ya. Pejnuru pokchiko runkakletyalyu Kiglerpotunanan Tokanchi, Susari rapokinpotunananuko.

9

Sawolo kashrijetkaluru

¹ ¡Gi pakawgurenanuktalu rixna Sawolo Gitsrukaachi yimaklene! Ruylalelennaspuu rixa. Sasertotene gitsrukapatotyegi ya. ² Ragitlu kiruka Tamasko gajene chinanu, wa ginkaklewawakapji gajene, wa rukshikinipna jejineko ga wa sxoneko tyepirana gomkagitchine Gerosale ranikyapna gostutkalune. ³ Gatnugapo yapamta. Tamaskostsi rapokatka. Walegnapunanu yochigyegitanru tengogne gajeru yochigatchri. ⁴ Chiji rapokamtana. Yijnakotlu satu tokanchi wane chinjeru, “Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu pkojwakno?”

⁵ Wane china, “¿Katyi Pixa, Gitsrukaachi?”

Wane chinru, “Gitni Geso, wa pixa kojwakanruno. ⁶ Seyni palnanutka. Pokchi pyanu. Wane punkakiko pumkata kamruretanrupa.”

⁷ Sawoloymalune jejine menuwatachne. Plaschi galikakni yijnakotna, seyni gikena retna. ⁸ Giyagni Sawolo chiji palniyatka. Rumrek-gatnimkatka. Gikena retanatka. Giyagni kanjimtanatkaluna. Tamasko Pokchi rutakatkaluna. ⁹ Mapgogne wane rawa. Metkatuna. Mniikatuna. Murkatuna.

Ganani yokanatka Sawolo yegi

¹⁰ Tamasko rawanata satu Gitsrukaachi yimakleru Ganani giwakatletachri. Kaygawleya wane chinru Gitsrukaachi, “Ganani.”

Wale gigita, “Gewno, Gitsrukaachi.”

¹¹ Gitsrukaachi wane chinru, “Palnanu. Gatnugapo pyanu, Potukgapolu chinkaluru. Gotapji pujinri satu Sawolo giwakatletachri, Tarso gajeru. Gi rixanu wale gagjigogneta. ¹² Satu jeji reta kaygawleya, Ganani giwakatletachri, wa pixa. Reta jiglokletyi. Pixa gitaktseptag-imyogogotanru retinripatka.”

¹³ Giyagni Ganani gigitlu Gitsrukaachi, “Nutsrukate, gi gepika yine njempiranyegityalu tye jeji, gi pejnunanukta gektutu kamrutyana Pix-anune kpashirine Gerosale gajene. ¹⁴ Gewi koxa rutakika tsrukakalune sasertotene ya rostutyapna pejnuruneko Pixa giwaka koschekachine.”

¹⁵ Gitsrukaachi wane chinru, “Wane pyanu. Gi rixanu walenwa nkamrurewapre ntsomitinri, ngiwaka ranikinripa payinyegiya, ga wa pogirchinyegiya, ga wa Gisrayiliklopishanyegiya. ¹⁶ Gi rixanu Gita gekakgitanru gi pejnunanpaktalu rumkata salewnaletinripa ngiwakaya.”

¹⁷ Giyagni Ganani wane ya. Panchi jigloka. Rutaktseptagimyogogotlu. Wane china, “Nepuru Sawolo, Gitsrukaachi Geso, wa gatnugapoya petinri wa puninitka, Wale yokanatno petinripa, wa Giwekkaluru Kpashiri gwagajpotutyapyi.”

¹⁸ Waneklu rujruktataygalemtatka gitataji pixkalutu. Retatka. Palnatka. Katkatka. ¹⁹ Wa nikinitka gichkonshinikanutkalu. Gi pejnugognekta Sawolo gimwana Gitsrukaachi yimaklene Tamasko gwachine.

Tamasko runkaklewatyaw Sawolo

²⁰ Waneklu ginkaklewawakpjikaka Kristopirana runkakleta. Wane chinjeta wa Gesonwa Goyakalu Wgene.

²¹ Wa pejnuruneko yijnakonatachine gimyeka. Wane chinna, “¿Gi ge tyenwa Gerosale saitlewatyachri wa tye giwaka koschekachinni? Wale chinanu runa gewi, gostutkalune ranikyapna wa tsrukakalune sasertotene yegi.”

²² Giyagni Sawolo wanepnute muchkotanshinikanutka. Gi rumatanshinikankakna Goteyone Tamasko gajene. Runkakpokowakatna Kris-tokni wa Geso.

Goteyone galuka giylaletlu Sawolo

²³ Gixgogne giknoginitka Goteyone jemanshinikankaka ruylatyapluna Sawolo. ²⁴ Wale gimata jemanshinikankakpiranyegitluna. Wanna girukotpotutlu gipgyaptokaka gogi ga wa goyechno ruylatyapluna. ²⁵ Giyagni wa Gitsrukaachi yimaklene pokchi prijere gogote rutakluna goyechno. Wane rujruukakyaluna. Wane kojita jijruckyaluna.

Gerosale yinri Sawolo

²⁶ Wa Gerosale rapokinikta raluka Gitsrukaachi yimaklene gipxaletleta. Seyni pejnuruneko pikanru. Gi ralixluna wa Gitsrukaachi yimakleru rixinri. ²⁷ Giyagni Wirnawisi gwaplu. Raniklu yokanatkalune yegi. Runkakna gi rixpoko Sawolo getletlu Gitsrukaachi gatnugapoya, ga wa Gitsrukaachi giynumatyawaklu. Runkaakoxna wa Tamasko Sawolo ginkaklewatyaw pgujetanuwaka Geso giwakaya. ²⁸ Rupxaletjetna. Wannayma yotaljeta Gerosaley. Pgujetanuwaka china yanumsaleta Gitsrukaachi giwakaya. ²⁹ Wale gigjetna Kriykone tokanu yanumatyachine. Ruylatmakluna. ³⁰ Wa rumatinikitana moletkakachine ranikluna Susarpotuko. Wane Tarso yokanatyatkaluna.

Ruxolewnana gapatjetachine

31 Giyagni gapatjetachine ruglewanshinikanutna psoluyako Gote, ga wa psoluyako Kalile, ga wa psoluyako Samari. Tseruwakan-shinikanutkana. Kosekna Gitsrukaachi pikachine. Giwekikaluru Kpashiri gimnanukanune ruxolewnana.

Geneyasa gigletkaluru

32 Wane rixa Petro. Pnumnu yapamta. Yopika koxa kpashirine Lita gwachinyegiya. 33 Wane retyalu satu jeji Geneyasa giwakatletachri. Yokgipi walapu gjeko ruklugaratka. Giktegachrinni. 34 Wane chinru Petro, “Geneyasa, Geso Kristo gituukakyi. Pyotunotanutka. Puglepok-jejekotanutka.”

Waneklu yotunotatka. 35 Retluna pejnuruneko Lita gwachine, ga wa Sarona gwachine. Wanna kashrijetka. Gitsrukaachinunepa.

Petro yotunkaklo Tawita

36 Gope twa sato Gitsrukaachi yimaklero, Tawita giwakatletachro. Walenwa yokaakaluru Kshotero. Kigleru kamrujetachro. Kwamonurune genekjetachro. 37 Wane rixatka walegognekaka. Tyayixana. Tup-nanatka. Rerkatkalona. Tenogruko rutakanrona. 38 Litaya gi gowuklu Gope. Giyagni wa Gitsrukaachi yimaklene yijnakotlu wa Petro wane gwanata. Gepi jejine yokanyegitluna. Ragjityapluna, “Gi pyoxigikam-tanu. Punyegitanwu.”

39 Giyagni Petro palnamta. Wannayma wane ya. Rapokatka. Tenogruko ranikatkaluna. Walesti tunwatna pejnuroneko gipnagnu-rutachrone. Chiyagatna. Rekakgitluna gitokoochi ga wa mkachri wa Kshoterni kamrurni wanna yegi twanatini.

40 Giyagni pejnuruneko maleka yokanata Petro. Yoptsojita. Ragji-gogneta. Ruprotakyegitlo tomame. Wane china, “Tawita, pyotunotanutka.”

Tumrekgata. Tetlu Petro. Tuplata. 41 Romyokyegitlo. Tunwakaklo. Giyagni tomgana kpashirine ga wa gipnagnurutachrone. Giwekachro rekakgitatka. 42 Wale gimatka psoluyako Gopeya, ga wa gixo galixlu Gitsrukaachi. 43 Wane rixa Petro. Gi gepikgogne Gope rawa Simopji, nikchimta yoshmojetachri.

10

Kornelyo kaygawle

1 Susari rawanata satu jeji Kornelyo giwakatletachri, ksolaloteru gixolune solalone Gitalyanone chinkalune. 2 Kgipashiregolu. Goy-akalu pikachri pejnuruneko gipji gajeneymananuko. Kgetwamonreru. Renekashjetna yine. Goyakalu ragjigognejeta. 3 Kayinwaka retpotutlu kaygawleya satu Goyakalu towreru. Reta jiglokleyegitlu. Wane chinru, “Kornelyo.”

4 Retpotutlu. Pikanatka. Wane china, “Klunerni, Gitsrukaachi?”

Wane chinru, “Pajjigognere ga wa petwamonrekaka Goyakalu getanu rushinikikolpatka. 5 Ga wa xani pyokanatanna jejine Gope yinripna. Pepukanru satu Simo. Yoklegiwaka Petro. 6 Wa Simopji rawanata, kyoshmomtakleru. Tsru wenusti gwapjitachri,” china.

7 Wa yinitka Goyakalutowreru Kornelyo giynumsatachri. Tom-gana gepi kamrurewyegitjene, ga wa satu solalo kgipashiregolu, satu

rupxaletjetanruymalutu. ⁸ Runkakna pejnurukopirana. Yokanatatkana Gope.

Petro kaygawle

⁹ Waleprika yagaponatatkana wanna. Tsru pokchistsi rapokinikana, Petro tenogruko ratskota, ragjigognetinripa. Tumananustsitkani. ¹⁰ Wane rixa. Nachpotunru. Raluka nikletana. Ralpokokopshinna, rushpakanshikanuta. ¹¹ Retlu tengogne gitpukachri. Reta gjrukletlu katlogamnuru. Tsru mkachrichrata pixka rixa. Gepkoxamkojetsojri gishrikikaluru. Jijruukaluru. ¹² Wane rawamtna ptowrunanuka nikchine gepkoxamkojejixirune, ga wa yosrolotachine chiji gajene, ga wa tengogne yapachine kamejirune. ¹³ Satu tokanchi jema, “Palnanu, Petro. Puylatanru. Pnikanru.”

¹⁴ Giyagni Petro wane china, “Gitsrukaachi, gike nixiniko. Gi rixanu gi pagogneko gimuteru, kapcholu nnikjejeta.”

¹⁵ Gepi kata chininri jematnaklu tokanchi wale yegi: “Wa Goyakalu powratanru gi wa gimuteru pchinanutkalu.” ¹⁶ Mapkata wane rixatka. Waneklu gitloga tengogne rawikatka.

Petro yoptyotna Kornelyo yokanatanune

¹⁷ Petro gi rumatanshikanunata walenanuko kyunerni wa kaygawlu retyawaka. Waneklu wa Kornelyo yokanatanune jejine gipgyapto gapokatka. Repomsayeginanumtluna Simopji. ¹⁸ Tomgana. Repomgana gikta xani wane rawanata Simo wa Petro yokletgiwakatletachri.

¹⁹ Yanshinikanunatiniwa Petro wa kaygawleya, wane chinru Gi-wekikaluru, ²⁰ “Pete. Mapa jejine gjgayi. Ga wa xani palnanutka. Pujrukanutka. Gi putakyagoka yaletanu. Wannayma pyanu. Gi rixanu Gita yokanatna.”

²¹ Giyagni Petro gjrukylegitna jejine Kornelyo yokanatanune. Wane china, “Getanno. Gitni wa gjiganruno. ¿Klu chinanu gina?”

²² Wa wanna wane china, “Kornelyo wa ksolahoteru, jeji poyakkakachri, Goyakalu pikachri, kiglepiranyegirni pejnuruneko Goteyoneyegiya. Satu Goyakalutowreru kpashiri yokanatlu wale gwapijixapyapyi, gipji pyinripa. Yijnakotokanutanyi.”

²³ Giyagni chanixna jiglokinripna. Renekna rumkiyawakapna. Waleprikogogne yotunota. Wannayma wane yatka. Waleyamamnuna pimrine Gope gajene moletkakachine.

Kornelyopji rapoka Petro

²⁴ Pagognetnakni Susari rapokna. Kornelyo kagwakanatna. Rapatanetka gimolene ga wa rumatletanune potu. ²⁵ Wane rixa. Petro jiglokamtinitka, Kornelyo yoptyotaplu. Chiji rapokamta gjixistsi. Yoptyosityegitlu. ²⁶ Giyagni Petro palnakaklu. Wane china, “Palnanu. Yin-erkoxno gitा.”

²⁷ Ruynumsakakamtatkana waleyma. Jiglokamta. Retna gixo gapatanatachne. ²⁸ Wane chinna wale, “Gixa gimatlus ginanshichkaluru satu jeji Goteyo gipxaletyaplu payineru, yayegityaplu. Ga wa Goyakalu gekakgitno gi satuna yineru gimuteru, kapcholu chinkalurupa. ²⁹ Giyagni nepuuka pnumnu mchinkatno nuna. Giyagni nepomgayi, ¿klu chinanu pepukno?”

Kornelyo ginkaklu Petro klu chinanu repuklu

³⁰ Kornelyo wane china, “Gepkoxamkojegognetkani xanipapko nogajirewanata. Kayinwakpapko nagjigognenata nopjiya. Netlu satu jeji. Tunwaginapletno. Katajimkalu. ³¹ Wane china, ‘Kornelyo, pagjigognere jemkalurni, ga wa petwamonre gishiniikalurni Goyakalu getanu. ³² Giyagni Gope pyokanrewatanu,’ chinno. ‘Pepukanru satu Simo, Petro yokletgiwakatletachri. Simopji rawanata, kyoshmomtaklerupji, tsru wenustsi gwapjitatichri.’ ³³ Giyagni waneklu nyokanrewata pixa yegi. Kigleru pkamruta punyawaka. Ga wa xani geewu pejnurunekwu wixa Goyakalu getanu, wyijnakotyapyi pejnuruko Git-srukaachi yokanatyayi.”

Petro ginkaklewle Kornelyopjiya

³⁴ Giyagni Petro yanumata. Wane china, “Galikakni numatjematkalu gi wa manewle giglenu chinanu yoptotyaplu Goyakalu wa yineru. ³⁵ Seyni payinerumnunanuka Wale pikachri, poyagkakachri, walena Goyakalu gigleretanru. ³⁶ Gisrayilineklopishane yegi yokanatlu tokanchi. Tyenwa Kiglerpotunanu Tokanchi gilewanshinikanrupirana Geso Kristo chinanu. Walenwa pejnuruneko Gitsukate. ³⁷ Gixa gimatl tokanchi pogitkaluru psoluko Goteya. Kalile yinuwakya. Wane chininitka katlu wa Gwa runkakletanru. ³⁸ Wa Geso, Nasare gajeru, wa Goyakalu Giwekkaluru Kpashiri gipkakyegitanru, ga wa giyaklu koxa. Wa Wale pnumnu yapananumta. Kigleru kamrunanumta: rutuukakna pejnuruneko tsru kamchi kapsakletanune, gi rixanu Waleymalu Goyakalu.

³⁹ “Wa wixni wa gipgujtatachinwu pejnuruprankakayako wa Gotechijne kamrutinri ga wa Gerosale. Wa Wale ruylatna. Ruxripakluna gagmunashkitaya. ⁴⁰ Wa Wale Goyakalu yotunkaka mapgogne chininri. Ruchichlu rupgujewninripa. ⁴¹ Gi wa pejnuruneko yine yegi rapoka, seyni gipgujtatachinyegipje, wa Goyakalu muchikawa tsomitanune, wa wixa Waleyma nikachinwu ga wa girachinwu rapyegita, rali yotunremtinitka gipnachinetskalaya. ⁴² Yokanatwu wa yinyegiya wunkaklewatinripa ga wa wupgujtatyaplu; wane wchinanu wa Walenwa Goyakalu gitakanru gitakyagoklewatachripa giwekkachineya ga wa gipnachineya. ⁴³ Pejnuruneko tokanchi geneklewatachine gipgujtajenatanruni wa Wale. Wane chinna wa pejnuruneko wa Wale galixachinepa kaspukmukochiretkalunepni giwakaya.”

Payineko yoptotlu Giwekkaluru Kpashiri

⁴⁴ Wa yanumsatiniwa Petro tyepirana, wa Giwekkaluru Kpashiri gapokyegitna pejnuruneko wanna tokanchi yijnakonatachine. ⁴⁵ Rumyekna galixachine sajrugistaakalune Petro gimotsatachine gi rixanu payine koxa yegi rupkaaka genekashlu Giwekkaluru Kpashiri. ⁴⁶ Rumyekna gi rixanu yijnako yanumsaletkana payinerunemnuka tokanu ga wa rumalwutlina Goyakalu.

Giyagni wane china Petro. ⁴⁷ “¿Katu gimkata ginanshiretlu gonu wa ma katikotupna wa nyi Giwekkaluru Kpashiri yoptotachine wixako pixka?” ⁴⁸ Katjixatkana Geso Kristo giwakaya. Giyagni ragjiltuna pimrigognechi wanna yegi rawinripa.

11

Petro ginkakna Gerosale gapatjettyachine

¹ Yokanatkalune ga wa moletkakachine Gote gwanatachine yijnakyegitna wa payineko koxa wa Goyakalu tokanu yoptotyawakatkana. ² Wa Gerosale kanikinitka Petro, yoptopiratluna wa sajruka gistaakotachine. ³ Wane chinna, “Pixni jiglokyegitna jejine msajruka gistaakotkone. Wan-nayma pnika.”

⁴ Giyagni Petro yinuwaka ginkakpokowaklepotutna. Wane china, ⁵ “Gope Pokchi nwanatini, nagjigognenatini. Nushpakanshnikanuta. Kaygawleya netlu katlogamnuru gjrukachri. Tsru mkachrichrata pixka rixa. Gepkoxamkojetsojri jijrukikaluru tengogneya. Gita yegi rapoka. ⁶ Nyopukgatlu. Netpotutlu. Nikchine chiji gajene gepkoxamkoojixirune, ga wa kmatsurune, ga wa yosrolotachine, ga wa kamejirune tengogne yapachte neta. ⁷ Nyijnakotlu satu tokanchi wane nchinjeru, ‘Palnanu, Petro. Puylatanru. Pnikanru.’

⁸ “Wane nchina, ‘Gitsrukaachi, gike nixiniko. Gi rixanu gi pagogneko gimuteru, kapcholu jigloknamatno.’

⁹ “Giyagni gepi kata chininri tengogne giyakatyachri tokanchi gigitno, ‘Wa Goyakalu powratanru gi wa gimuteru pchinanutkulu.’

¹⁰ “Mapkata wane rixatka, ga wa pejnuruko tengogne rawikatka.

¹¹ “Waneklu rapokna mapa jejine wa nwapjitanru. Susari yokanatikna gita yegi. ¹² Giwekkaluru wane chinno nma mutakyagoka yale-tinitipa wannayma. Giyagni nyatka. Gitaymalune koxa nyi patsrujire nomolene. Satu jeipji wjigloka. ¹³ Wale ginkakwu gikta rixpoko getletlu Goyakalutowreru gipjiya. Wane gima tunwanata. Wane chinru, ‘Gope pyokanrewatanu. Pepukanru satu Simo, Petro yoklegiwakatletachri,’ chingimata. ¹⁴ ‘Wale ginkakanyi tokanchi, wa wale tokanchi chinanu pognetkaako pixa ga wa pejnuruneko pupji gajene.’

¹⁵ “Giyagni nyinuwaka ginkaklewyegettinna, rapyegitna Giwekkaluru Kpashiri wixa muchinanu pixka, wa rapyegitinitkawu. ¹⁶ Giyagni nushinkaplu Gitsrukaachi tokanu. Wale chinyawaka, ‘Gwa katilewata galikakni gonuya, ga wa Giwekkaluru Kpashiri gkatikolupa gixa.’ ¹⁷ Giyagni wa Goyakalu renekinna waleko genekashlu koxa wa wixako pixka, wa Gitsrukaachi Geso Kristo galixachinwu, ‘gi gixachripno gita numkata gimaletletyapmaklu Goyakalu?’

¹⁸ Giyagni yijnakpiranatluna tyekaka, ruchkekna. Rumalwutluna Goyakalu. Wane china, “Giyagni Goyakalu geneekoxna payine ren-shinikanutinripna, ruwekinripna.”

Gantiyoki yokanatka Wirnawisi

¹⁹ Giyagni wa gipalatachine salewakchiya Gishtuwni chinanu, pnumnu yapananumtna, Winisipotuko ga wa Supro, ga wa Gantiyoki. Gike runkakna wa tokanchi, ga wa Goteyonepje. ²⁰ Wanena pimrine wa nyi jejine Supriyone ga wa Surenensene, Gantiyoki rapokinikana. Kriykone runkakna Kiglerpotunanu Tokanchi Gitsrukaachi Gesopirana. ²¹ Wannaymalu Gitsrukaachi. Gixolune galixa. Wanna kashrijetka Gitsrukaachinunepa rixinripna.

²² Gapatjetachine Gerosale gwachine yijnakotlu tyepirankaka. Wirnawisi yokanatna. Gantiyoki yinripa. ²³ Wa wale gapokinitka, retlu Goyakalu gimutyawakna. Rumjika. Ruykotna pejnuruneko

psolgalukleya rajiyna Gitsrukaachi yegi rawgognenatinripna.²⁴ Gi rixanu jeji kiglerni. Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanrupotni ga wa kalixaklerpotni. Gixolune yogniwnananumtna Gitsrukaachi yegi.

²⁵ Tarso yatka Wirnawisi. Sawolo rujga. Rukshiklu. Gantiyoki raniklu. ²⁶ Psolwalapuko gapatjetachineymana. Gixolune yine runkakpokowakyegitna. Kristonune chinkana Gitsrukaachi yimaklene muchinanu gapka Gantiyokiya.

Gakawo ginkakagnaputlu tsru nachlupa psolchijiyakopa

²⁷ Walegognekaka Gerosale yopikyana tokanchi geneklewatachine. Gantiyoki rapokna. ²⁸ Satu tokanchi geneklewatachri palna. Gakawo gi-wakatletachri. Runkakna Giwekikaluruya waneplu tsru nachi psolchijne gajenpotunanuko yegi. Klawtyoklunanu wane rixanata. ²⁹ Giyagni Gitsrukaachi yimaklene wane rixanshinikanutna yokana gipxaklet-inripna Gote gwachine moletkakachine yegi. ³⁰ Satkaka poyagotyawaka wane rixle yokanatanu. Wanepotuko rixna. Wirnawisi, Sawolo ganiklu tsrune yokanyegitikolu.

12

Santyakni ruylajixa Girore; Petro yoshmaakaluru

¹ Waneklu koxa pogirchi Girore kashichjixanna pimrine gapatjetachine yenetyapna. ² Gwa yegwakluni Santyakni yoglolewapi ruylajixya. ³ Retlu Girore waleko rugleretkakna Goteylene, pnute rixa. Petro koxa kashicha. ⁴ Wa jimapro gisekachri myapjetkotgognekakni. Wa kashichinitkalu Petro, yoshmakikowaka rutakjixlu. Gepkoxamkojeptogi solalone yegi samyoklu, rumretyapluna. Ruknoginitka Tsru Gilknoglush-gogne raluka koshpakletlu yine chinanu.

⁵ Giyagni Petro yoshmakikowaka girukotika. Ga wa gapatjetachine psolmuchtikonuko Goyakalu ragjigogneyegitluna.

Yoshmakikowaka koshpakika Petro

⁶ Wa Girore galuka koshpakletinitkalu, walyecho Petro gimkanata gepi solalone ganikajite. Gostutkaluru gepi yowumatsaya. Wa girukowatachine gipgyapro ginapleya girukotluna yoshmakikowaka. ⁷ Gitsrukaachitowreru gapoka. Pokamlalu yoshmakikowaka gatajitya. Petrokwanapa ruylaka. Komyeklu. Wane china, “Giyampotu pyotunatanu.”

Rujrukatsamtatka yowumatsa gimyo gajerni.

⁸ Goyakalutowreru wane chinru, “Pushrikapchijitanu. Postutanru pyoshmakjixre.”

Wane rixa. Wane chinru, “Pyoshmamkatanu. Pomkagitanno.”

⁹ Rushpkamta. Romkagimtatkalu. Gi wa rumata wa galikaka rixinri wa Goyakalutowreru wane gixyawaka. Wale kagwaklu kaygawlu reta.

¹⁰ Ruknogamtluna muchinanuptogi girukowatachine, ga wa gepi chinriptogi girukowatachine. Yowuma gipgyapro rapokna, maleka gish-pakikowaka, pokchi ganikajite. Wa gipgyapro gitpukamta walenanuko wanna chinanu. Rushpkamta. Ruknogamtluna pagapo. Waneklu Goyakalu towreru gitspalamtyatkalu.

¹¹ Rushnikpotutatka Petro. Wane china, “Xawakni numatatkalu galikakni wa Gitsrukaachi yokanatlu gitowreru; koshpakapno Girore-myoya, ga wa pejnurukoya Goteyone kagwakanatyatkano.”

Petro ginkakpokowakatlu yoshmakikowaka koshpakkolu

¹² Rumata jematkalu. Mariyapji yatka. Gwa, Marko yokletgiwakatchri ginropji, gixo gapatanatyawaka. Ragjigognenatna. ¹³ Maleka gajeru gipgyapto ruylaylata Petro. Tushpakamta sato tserowaklechi, Rote giwakatletachro, tyijnakotinripa. ¹⁴ Tumat yijnakootokanutinitkalu Petro, tumuwlepoga gi tkotpuklu maleka gipgyaptote. Seyni gitokogruko tya gasukleta. Tunkaklewata wa Petro maleka gipgyaptote tunwatinritka. ¹⁵ Wanna wane chinro, “Pseprolokana.” Seyni wala tupnaje ginkakleta wane rixinri.

Giyagni wanna wane china, “Goyakalutowreru, Petro girukotachrini xani.”

¹⁶ Seyni Petro gomkagi giylaylagipgyaptotleta. Kotpukyegitinitkaluna. Rumyekna. ¹⁷ Seyni yotukamyoyegitna pochke rixinripna. Runkakna gi rixpoko koshpakkolu Gitsrukaachi yoshmakikowakaya. Wane china, “Ginkakanna Santiyako ga wa moletkakachine tye pirana.”

Rushpkamtatka. Pnuko yatka.

Girukowatachine ganiika Girore yegi

¹⁸ Wa gogi chininitka tsru kegeknauwlus rixna solalone Petro chinanu klukta giknogyawakatkalu. ¹⁹ Girore gjigapotutlu. Gi wa rukshiklu. Repomsapotutna girukowatachine. Rali gepomsaletinna ruylajixanna.

Girore gipnale

Wanepnute Girore Gote yopikya. Susari ya. Wane rawanata. ²⁰ Ruylakakna Girore wa Tiro gajene ga wa Sito gajeneyma. Seyni pashinikanurunetkani wale yegi yana. Rushinikanutluna Plasto, pogirchi gimkiyawaka girukotachri. Rawashatinripna ragijitna, gi rixanu wa gichijnena gajene waneyna nikanruna pogirchichijneya.

²¹ Rutakgognetka pagogne. Girore gitaklu pogirchimkalu. Pogirchi tuplapijere tuplata, ga wa runkaklewyyegitna. ²² Sapewatna yine, “Goyakalu tokanuktani. Gi wa yinerunni.” ²³ Waneklu Gitsrukaachitowreru giylatanru Girorni, gi rixanu gi wa Goyakalu rumalwujixa. Tsomi nikanru. Rupnana.

²⁴ Ga wa Gitsrukaachi tokanu tseruwina. Ruxolewna.

Wirnawisi ga wa Sawolo Gerosale satokya

²⁵ Poyagkakinitkaluna kamrurna Gerosale satokyatkana Wirnawisi, Sawolo. Raniikoxluna Gwa, Marko yoklegiwakatletachri.

13

Wirnawisi ga wa Sawolo yinuwaka yagapgaleta yokanatkalune chinanna

¹ Gantiyoki gajene gapatjetachinetskalaya wanena tokanchi geneklewatachine ga wa yimaklewatachine. Wirnawisi, ga wa Simo, Nigi giwakatletachri, ga wa Losyo, Surene gajeru, ga wa Manaya tseruwaakaluru Giroreyma, pasreta girukotlewyachri, ga wa Sawolo.

² Wanna yonogyegitlu Gitsrukaachi, ga wa rogajirewatna. Wane china Giwekikaluru Kpashiri, “Gkotspalatinno Wirnawisi ga wa Sawolo kamruchi chinanu. Wale chinanu ntomgana.”

³ Giyagni rogajirewatna. Ragjigognetna. Wannatseptagi rutakamytina. Yokanatkatkana.

Supro runkaklewatyana Wirnawisi, Pawlo

⁴ Giyagni wanna yokanatkalune wa Giwekikaluru Kpashiriya yopikna. Selesi rapokna. Wane yagapgtayana. Supro rapokna.

⁵ Salamina rapokatnakna. Wane runkakletyaluna Goyakalu tokanu Goteyone ginkaklewawaklepjikaka. Waneyamnuna Gwa kamrurewyegitjerna.

⁶ Koprutna psolu kniprekako, Papo rapokinpotukna. Wane retyaluna satu jeji kagonchi, tokanchi geneklewatachri wale potu migje. Goteyni. Wargeso giwakatletachri. ⁷ Sergyo Pawlo girukotlewatachriymalu Wargeso. Jeji kgimatkalerni Sergyo Pawlo. Wale gepukna Wirnawisi ga wa Sawolo. Raluka yijnakletlu Goyakalu tokanu. ⁸ Gilima kagonchimka gaalixna. Gilimni wa yokaakaluru Wargeso giwaka. Raluka satookakletmaklu girukotlewatachri ma malixinitipa. ⁹ Giyagni Sawolo, walenwa Pawlo, Giwekikaluru Kpashiri gwagajitanru potu, retpotutlu. ¹⁰ Wane chinru, “Psolpotuyako kyokwirewakleryi, mshinikanutyi. Tsru kamchi wgenyi. Poyakaklewlu gayegixachriyi. ¡Wuya! ¡Pkaspuka yoliwgapkakletanmaklu potukgapolu Gitsrukaachinu!” ¹¹ Ga wa xani, Gitsrukaachimyo pixa yegi rapoka. Metashatkatunapyi. Gowukshinina gi petlewatanuna tkachi.”

Waneklu rapyegitanatkalu yachgapere pixkalutu ga wa mapshagal. Sajrurunatanatka. Rujgalu kanjitjerupa. ¹² Giyagni wa girukotlewatachri wane gixkaluru retinitka, ralixa. Ruglajitana Gitsrukaachi tokanuya.

Gantiyoki, Pisirisreta, runkaklewatinri Pawlo

¹³ Papo rutspegyatkana wanna Pawlo. Perge yana Pampirisreta. Ga wa Gwa gitpalatyana. Gerosale satoka. ¹⁴ Perge yagapgtayana. Rapokluna Gantiyoki, Pisirisreta. Gapnanutikalurgogne jigloklna ginkaklewawakapji. Wane tuplatna. ¹⁵ Retyongatka Tokanchi Yukanatkaluru ga wa tokanchi geneklewatachine kirukate. Rali getyongaletkoklunu yokanrewatna ginkaklewawakapji gitsrukatenne wanna yegi. Wane chinjixkana, “Jejine, wumolene, waneygi nchininipa satu tokanchi yine giykotinripa, ginkaklewatanu.”

¹⁶ Giyagni Pawlo palna. Yotukamyoyegitna pochke rixinripna. Wane china, “Jejine, Gisrayiline, wa Goyakalu pikachine, gyijnakotanu.

¹⁷ Wutsrukatenni tsomita nyi Gisrayiline Goyakalute. Pnu gajene rixanatinna Gigiptoya, tsru potu rixkakna. Tsru ruyakle wane koshpakyana.

¹⁸ Gepkoxamkojmole walapupshini Goyakalu gakotlu rixjetyawakna yineru mwiyawakanuya. ¹⁹ Payokgipreneru nikata Goyakalu Kanachijneya. Payinnichijne renekna.

²⁰ “Ruknoginitka gepkoxamkoje pacha pamjomole walapu, renekna gitakyagoklewatachine, Samoyro tokanchi geneklewatachriklopotonanuko. ²¹ Wanepnute pogirchi renekikolupna ragjitna. Goyakalu genekna Sawolo, Susu wgene, jeji Wigamiklopisha, gepkoxamkojmole walapu rawinripa. ²² Konkoklunutka wale. Tawi renekna Goyakalu pogirna rixinripa. Wane china gipgujitaletlu, *Nettu Tawi*, Gesi wgene, *nugleretgajityawaka*. Wale kamrutanru pejnuruko nalukanru.

²³ “Rupiratyawakpotuko waleklopishaneya Goyakalu gipgujew-nakaklu Geso, Gisrayiline Gognetkakachritka. ²⁴ Ma munkanuwa Geso, Gwa ginkakletlu katlu genshinikanrupiran pejnuruneko Gisrayiline chinanu. ²⁵ Wa poyagkaka kamrurenanumtinitka Gwa, wane china,

‘Giru gkagwakyano? Gi wa gitni gkagwakanru, seyni runa satu najxigi. Gi wa gita gimukluni nkoshpirokayaplu yoshmaklejixitsa.’

Gesoya poyagkakikolu Goyakalu gipiratanru

²⁶ “Jejine, nomolene, Gawraklopishane wgenengi, ga wa gixatskala gwachine. Goyakalu pikachingi, Goyakalu yokanyegitgi gixa tokanchi tye gognewatikalurupirana. ²⁷ Gi rixanu wa Gerosale gwachine ga wa rutsrukattenna gi rumatluna gognewatikalurupirana. Ga wa gi rumatluna wa tokanchi geneklewatachine tokanu pagapnanutikalurgognemnu retyongatka. Giyagni poyagkakluna tye tokanchi wa Geso ruklukanuwnayegjixyana. ²⁸ Gi rukshika giklukanuwnaletluna rupniripa, seyni Pilato ragjitna ruylatikolupa. ²⁹ Poyagkakinitkaluna pejnurkakako Walepirana yonatkaluru, gagmunashkitaya rawiyatkaluna. Yomlechi rutakluna. ³⁰ Seyni Goyakalu yotunkaklu gipnachinetskalaya. ³¹ Gixgogne retkatnaka rukanikanuneya wa Kalileya kanikini Gerosale. Wannanwa yine yegi rupgujtajtjene.

³² “Wixa koxa ginkaklewyegitgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa gitstrukatenni gipiratyegitkalurupirana. ³³ Wanepotuko Goyakalu poyagkakatkalu wannaklopishane yegi: wixa yegi yotunkakatkalu Geso. Shikalchi gepi chininri chinyongatyawaka koxa:

Pixni Noturyi. Xawakni nwugenetyi.

³⁴ “Kapiranalni wa tye: wa gipnachinetskalaya yotunotinri Geso, gi pagogneko gjipagikowaka satokinripatka. Wane china:

Nenekangi kpashirkaka gaponshinikanutkaluru Tawinu.

³⁵ “Giyagkoxni wane china satu shikalchiya:

Gi puchi gjipagletanru Pixa Wgene kpashiri.

³⁶ “Gi rixanu Tawi galikakni gigogne gajene gipxaka. Rali gipxakletinitkana, rapnanutatka. Rutsrukattenna yegi rutaaka. Rujpaganatka.

³⁷ Ga wa Wale Goyakalu yotunkakanru gi gjipaga.

³⁸ “Giyagni jejine, nomolene, gimatantu runkakletka gixa chinanu kaspuka mukochiretkolu Waleya. ³⁹ Moysisi Tokanu Yokanatkalueya gi gimbata ptowruyako muklukanuwnakaakone gixletra yine, ga wa Gesoya ptowruyako muklukanuwnakaakonetka rixinritkana pejnuruneko galixachte. ⁴⁰ Giyagni getinwa ma munyegitinitipiwa tokanchi geneklewatachine chinyawaka:

⁴¹ *Getantu kgeyikaklerune.*

Giglajitanu. Gisuptaganuna.

*Gi rixanu kamrurchi nkamrutanu
gixagogneklu.*

*Kamrurchi satumka ginkakpokowakatangi
gi galixanru.”*

Gixo Goteyone ga wa Goteyo gitaknachinwa gomkagitlu Pawlo

⁴² Goteyone ginkaklewawaklepji rushpakinitkana Pawlo ga wa Wirnawisi, payine gagjitna tujra gapnanutikalurgogne runkaklewyegitikolupna tyepirana. ⁴³ Rungakatkana gapatachine. Gixolune Goteyone ga wa Goteyone gitaknachinwa kyonogiklerune, Pawlo romkagitna ga wa Wirnawisi. Pawlo ga wa Wirnawisi giynumsatna. Rushinikanutkana Goyakalu yegi rawinripna Wale gimutyapna.

Wirnawisi ga wa Pawlo yayegitatkana payineko

⁴⁴ Giyagni rapokinitka gapnanutikalurgogne psolu pokchi gajenen-shinikanuko gapatjeta yijnakotyapluna Goyakalu tokanu. ⁴⁵ Ga wa Goteyone getna gixolune yine. Ranxapotutna. Giyagni Pawlo ginkak-lewle yoptopiratna mupashiregone.

⁴⁶ Giyagni Pawlo ga wa Wirnawisi pgujetanuwaka china ginkakletna. Wane chinna, “Gixa muchinanu gapka wumkata ginkakleta Goyakalu tokanu. Seyni gi rixanu gixa giknoklu, ga wa gitakyagok-nawa gi wa gimuknuni gyoptotyalyu giwekinri mnikawnakatu, xani-patka pnuko gayanutka payine yegi. ⁴⁷ Gi rixanu wane rixa yokanretwu Gitsrukaachi:

*Nutakyi payine pokamlatyegitachripyi
Gognewatikaluru chinanu pixinripa
yoptukyawakpotunanuko chiji.”*

Pawlo, Wirnawisi Gantiyoki giknokikalurune

⁴⁸ Payine yijnakotinri tyepirana, rumuwatna. Rumalwutluna Git-srukaachi tokanu. Ralixna pejnuruneko wa gitaakalune waneyapna ruwekinrina gike rixiniko mnikawnakatupa. ⁴⁹ Wa Gitsrukaachi tokanu psoluko walesretaya raniika. ⁵⁰ Ga wa Goteyone yokshatna suxone ky-onogiklerone wannapotune, ga wa tsrukakalune pokchi gajene. Pawlo, Wirnawisi chinanu kojwawakchi gixaaka. Ruknookana wanechijneya. ⁵¹ Giyagni wa wanna ruplokjiximtna gistapjixnapagi wannayegiya. Gikonyo yatkana. ⁵² Giyagni Gitsrukaachi yimaklene gimuwaatachchine potu ga wa Giwekkaluru Kpashiri gwagajitanune potu rixna.

14

Gikonyo rawanatinrina Pawlo, Wirnawisi

¹ Wane gixlutkani Gikonyo yana. Pawlo, Wirnawisi jigloklu Gotey-one ginkaklewawaklepji. Wane rixa ginkaklewletna wa gixolune yine galixatka, Goteyone ga wa Kriykone koxa. ² Ga wa Goteyone mal-ixkane komyeckanshikanutna yine. Yokshatkana moletkakachine chinanu. ³ Giyagni gi gepikgogne wane rawna. Pgujetanuwaka china ginkakletna Gitsrukaachi chinanu. Wale gipgujtajetlu tokanchi Git-srukaachi gimutlewleyapirana. Renekna getkalurkaka, koglajrukaka. Wannamyoya wane rixika. ⁴ Seyni gixolune pokchi gajene kotspalan-shinikankaka: pimrine Goteyoneyma, pimrine yokanatkaluneyma. ⁵ Payine giptekyegimtmakna ga wa Goteyone koxa, rutsrukateney-mananukna. Yenetikolupmakna ga wa sotlujetikolupmakna. ⁶ Wanna gimata. Rasukna. Listra, Terwe yana, pokchikaka Likayonisretaya ga wa sajrukyawaka chiji. ⁷ Wane runkakletyaluna Kiglerpotunana Tokanchi.

Goyakalune kagwakikna Pawlo, Wirnawisi

⁸ Listra gajeru jeji muglejixitu tuplanata, myankatu rush-pakinyakawa. Pagogne myanjejetkatu. ⁹ Wale yijnaka yanumsaletlu Pawlo. Pawlo yopukgapotutlu. Retlu ralixinri rutuukakikolupa. ¹⁰ Muchkowtokanuta. Wane china, “Palnanu. Potuktunwalepyi.” Ruptekapa. Yanamtatka.

¹¹ Giyagni yine getinri wa Pawlo kamrutanru, saplewatna. Likayoni gajene tokanu wane chinna, “Goyakalune, jejine pixkalune wixa yegi gjrukachine.”

¹² Giyagni Gopite chinruna Wirnawisi, ga wa Pawlo Merkoryo chinruna, gi rixanu walenwa tokanchi ginkakletjepotuta. ¹³ Giyagni Gopite sasertotete pokchi ginaple gwachri, gipgyaptokaka ranikna wakane jejine ga wa giglegwutkaluru. Raluka genekashletlu giylatkaluru vineyma.

¹⁴ Wanna yokanatkalune Pawlo, Wirnawisi yijnakotinitkalu suskakamkatna. Rakaxikamtna. Yine ganikajite rapokna. Saplewatna. ¹⁵ Wane chinna, “Jejine, ¿klu chinanu wane gixa? Yinkoxwu wixa. Gixa pixka geta salewnaletachinwu. Kiglerpotunanu Tokanchi wunkakleta gkashrijetikolupa tyekaka gike gaprimijeya. Goyakalu giwekachrinunepgi. Tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa ptowrunanuka wanerutu kamrutachri. ¹⁶ Giknogachri gwashlukakatka Wale getashatna payinemnunanuka wannako gigapo yapinripna. ¹⁷ Seyni koxa gi wa mupgujtatkotu retashyegitnawa. Seyni kigleru kamruta. Teno giyakatyachri gina renekgi, ga wa jirgalupapko. Poyampotutyawaka renekgi gnikjetanruya, ga wa gimuwleya.” ¹⁸ Wane chinikopshinna kyaprereru rumkata gituukakletna yine ma menekashatikotupna giylatkalurupmaka.

Listra sotlujetika Pawlo

¹⁹ Rapokna Gantiyoki ga wa Gikonyo giyakatyachine Goteyone. Rushinikanutkana gixolune. Sotlujetluna Pawlo. Gipnachri kagwakyaluna. Pokchi kotlolomtyatkaluna. Maleka rutakluna. ²⁰ Wa Gitsrukaachi yimaklene sajrku. Yotunota. Pokchi satokatnaka. Walerika Terwe yatkana Wirnawisima.

²¹ Wane pokchi Kiglerpotunanu Tokanchi wanna ginkakletya. Gixo yimaklene rixkakna. Listra satokatkana, ga wa Gikonyo, ga wa Gantiyoki.

²² Muchkotanshinikanutkana Gitsrukaachi yimaklene. Ruykotkana romkaga galixletinripna. Ruykotkana wa gixo salewakchiyma wumkata jiglokletyaplu Goyakalu pogirewatyawaka. ²³ Satkaka gapatjetikwaka rutaakana tsrune. Ragjigognetna gogajirewatachne. Gitsrukaachi raponshinikanutna wanna chinanu, wa ralixanrutkana.

Suri satokyana; Gantiyoki yana

²⁴ Pisiri yapa koppuremtna. Pampiri Pokchi rapokna. ²⁵ Perge runkakletyaluna tokanchi. Gatali yopikna.

²⁶ Wane rutspegyana. Gantiyoki rapokna, wa Goyakalu gimutlewle rumaponshinikanutikowakna kamruchi chinanu, wa poyagkakapanrutkana. ²⁷ Rapokinikana, wanna gapatjixna gapatjetachine. Runkaklewatna gi pejnunanukta Goyakalu gikamrurewatyawaknapirana, ga wa Goyakalu kotpukyegitna payine galixlu gipgyaptote. ²⁸ Gi gepikogne wane rawna Gitsrukaachi yimakleneyma Pawlo ga wa Wirnawisi.

15

Gepomsakaklu wa sajruka gistaklewlpiranaya

¹ Wa pimrine Goteya giyakatyachine ginkakna moletkakachine. Wane chinna, “Gma sajruka gistakletkonu wa Moysisi gixjixlewatyawaka, gi gimkata gognetkaakotanu.”

² Giyagni waneru tsru gigiekaklu, gepomsakaklu Pawloyma ga wa Wirnawisi wanna chinanu. Rutaakana Pawlo ga wa Wirnawisi Gerosale kanikinripna, pimrine wannayma, wa yokanatkalune ga wa tsrune

yegi tye gepomsakaklu chinanu.³ Giyagni wanna gipxaletamtka gap-atjetachineya. Winisi yapa koppruremtna ga wa Samari. Runkaklewananumtna payine kashrijetikolupirana. Tsru gimjiklu rixkakna mofletkakachine.⁴ Gerosale rapokinikana, yoptotkana gapatjetachineya ga wa yokanatkaluneya, ga wa tsruneya. Runkaklewatna gi pejnunanukta Goyakalu gikamrurewatyawaknpirana.

⁵ Giyagni tunwatna pimrime Gwarisseyone mkoje galixachinetka. Wane chinna, "Rumkata sajruka gistaakotkana. Rumkata kamruijxotkana Moysisi Tokanu Yokanatkaluru."

Gapatyawaka Gerosaleya

⁶ Yokanatkalune gapatjeta ga wa tsrune rumatyapluna wa tyepirana.
⁷ Tsru gepomsakaklu wane chininitka, palna Petro. Wane chinna, "Jejine, nomolene, gixa gimatlu wa muchikawako Goyakalu tsomitno gita tokanuya wa payine yijnakotyaplu Kiglerpotunaru Tokanchi, ralixinripna.⁸ Goyakalu gaschi gimatachri gipgujtatna, wa wane rixa genekletna Giwekkaluru Kpashiri wixako pixka.⁹ Psolpotuyako pixkakakanwu rixa getletwu wixa, wanna. Powratgajitna ralixleyna.¹⁰ Giyagni wa xani Ɂkul chinanu gyantaeltu Goyakalu, Gitsrukaachi yimaklene gogo gitakyawaklu gitjipije? Gi wa wutrukatenniko gimkata ganikletlu, gi wixako.¹¹ Seyni walixlu Gitsrukaachi Geso gimutlewleya wognetkaaka wannako pixka."

Santiyako gigitanru

¹² Giyagni pejnuruneko gixolune gichkeka. Yijnakotluna Wirawisi ga wa Pawlo runkaklewatinna gi pejnunanukta tsru getkalurkaka ga wa koglajrukaka Goyakalu wane gixkakyawakna payinetskalaya.

¹³ Wa ruchkekinitkana wanna, Santiyako gigita. Wane china,
¹⁴ "Nomolene, gyijnakotanno. Simo ginkakletlu gikta rixpokotlu Goyakalu. Muchinanu salwayegitna payine, wa wannayegiya yoptotyapna rayinerutenepa.¹⁵ Waneko pixka chintokanutna tokanchi genelewtachine, yonchi chinyawaka:

¹⁶ *Wanepnute nsatokanutnaka.*

Nugletanutnaklu Tawnipji,

wa yawnachrinatka.

Nugletanutnaklu gmtutewnachritka.

Ntunotakanutnaklu.

¹⁷ *Wa gixetachine yine gjijiyaplu Gitsrukaachi,*
ga wa pejnuruneko payinemnunanuka,
ngiwakaya chinkalune.

Wane china Gitsrukaachi

tyekaka pejnuruko kamrutachri.

¹⁸ Muchichyawakpotunanuko rumatkakatkalu Goyakalu tyekakapirana.

¹⁹ "Giyagni gita gitakyawaka mkojwaakonepni payine kashrijetkalune Goyakalunune rixinripna.²⁰ Seyni yonyegitkalunepni rutspalatyapluna puchotlewatachri yagluchishaya, ga wa gapoklewuya, wa saprinojrurusha, ga wa granchiya.²¹ Gi rixanu muchikawa potu gwashluyakawa Moysisi waneya runkakletjene papokchikaka ginkaklewawakpjikakaya. Wane retyongapiranatika pagapnanutikalurgognemnu."

Yokanatkalune kirukate

²² Giyagni kigle getle rixluna yokanatkalune, ga wa tsrune, ga wa pejnuruneko gapatjetachine tsomitikolupna pimrine jejine wannayegiruneko, Gantiyoki yokanatikalupna Pawlo Wirnawisiyma, wa Gota, wa Warsawa yokletgiwakatachri, ga wa Sura girukotlewatachine jejine moletkakachinyegiya. ²³Kigle getle rixluna yonatkaluropa kiruka wanna ganikanropa. Wane chinachropo:

“Wixa yokanatkalunwu ga wa tsrunwu, ga wa wumolene galukgi-wakatgi, wumolengi, Gantiyoki gwachine, ga wa Suri gwachine, ga wa Surisya gwachine.

²⁴ Gi rixanu wyijnakyegitlu pimrine wixa yegi giyakatyachine kojwakgi tokanchiya. Rumtukanshinikanutgina. Gi wa wanna wyokanata. ²⁵ Panshinikanurunwu wixanatini kigle getle wixlu wt-somitkapna jejine ga wa wyokanatyapna gixa yegi: walukanune Wirnawisi ga wa Pawloyma. ²⁶ Giyagni wutakna jejine genekgiwekletachinemka Wutsrukate Geso Kristo giwaka chinanu. ²⁷ Giyagni wyokanatna Gota ga wa Sura. Waneko pixka china ginkakletangina. ²⁸ Kigle getle rixlu Giwekkaluru Kpashiri ga wa wixa koxa gi satuna kamrurchi gitakyegitko wanepnute. Tyekakapjetkani gimkata kamrutkaluru: ²⁹ Gitspalatinri wa yagluchisha geneekalurkaka, ga wa granchi, ga wa saprinojrurusha, ga wa gapoklewlu. Wale pejnunanukaya gkamrutini, kigleru gkamruta.

Seyoka.”

Gantiyoki gajene geneeka kiruka

³⁰ Giyagni wanna yokanatkalune yopikna. Gantiyoki rapokna. Wanna gapatkakna gixolune. Kiruka yonatkaluro reneekana.

³¹ Retyongatinitkalona rumuwatna giykolu chinanu. ³² Gota koxa ga wa Sura tokanchi geneklewatachinkoxna wanna. Giyagni ruykolewatna gi gepika tokanchiya moletkakachine yegi. Muchkotanshinikanutkana.

³³ Pshinitsonu wane rawamtna. Yokanatkana moletkakachineya kiglenshinikanurune, yokanatjenna yegi yinripna. ³⁴ Seyni wa Sura kigle getle rixlu rutukinripa wane. Gotapje yatka. ³⁵ Pawlo ga wa Wirnawisi Gantiyoki rawanatna. Gitsrukaachi tokanu runkakletna. Kiglerpotunanan Tokanchi runkakletna pimrine gixoluneyma.

Gepi kata chininri yagappatna

³⁶ Pagognetnakni Pawlo wane chinru Wirnawisi, “Wsatokanutnaka wsalwayegityapna moletkakachine papokchimnunanuka wa Gitsrukaachi tokanu wunkakletanatyawaka, gi pixkaktana.”

³⁷ Wirnawisi galuka ganikletmaklu Gwa, Marko yokletgiwakatachri.

³⁸ Seyni Pawlo gi kigle getle rixlu ranikikolupa wannayma rixinripa gi rixanu wa Pampiri Marko gitspalamtyana; kamrurchi yegi myakatutka wannayma. ³⁹ Jigeekakna. Wane rixlenanukna rutspalkakyana. Wirnawisi ganikatkalu Marko. Koprugatna. Supro yana.

⁴⁰ Ga wa Pawlo Sura tsomitatka. Yatka. Gitsrukaachi gimutlewleya rumaponshinikanyegitkana moletkakachineya. ⁴¹ Suri ga wa Surisya yapananumtna. Muchkotanshinikanunananumtkana gapatjetachinkaka.

¹ Terwe rapoka Pawlo. Wanepnute Listra. Wane rawa satu Git-srukaachi yimakleru Timotiyo giwakatletachri, galixachro Goteyo suxo wgene. Ga wa ruru Kriykon. ² Listra ga wa Gikonyo gajene molatkachine kiglepiranyegiru chinanruna. ³ Walemka Pawlo galuka waleyma chininripa. Raniklu. Sajruka gistakletlu Goteyone chinanu wane pokchikaka gajene, gi rixanu pejnuruneko gimatl u Kriykon wa ruru. ⁴ Papokchimnu yapananumtna. Renekananumtkana rum-retyapluna tokanchi poyagkaakalurupa wa yokanatkalune ga wa tsrune gitakanru Gerosale gwachine chinanu. ⁵ Giyagni wa gapatjetachinkaka muchkotanshinikanutkana ralixleyna. Pagognemnunanuka ruxole-nananumtna.

Masetone gajeru gipgujewnayegita kaygawleya

⁶ Prigi sreta koprutna. Wanepnute Kalatasretta. Giwekikaluru Kpashiri gjiretna Gasya ma munkaklewatin tipna tokanchi. ⁷ Misi rapokatnakna. Witinimka yana. Giwekikaluru Gesonu gi gichichna. ⁸ Giyagni ruknogamtluna Misi. Yopikna. Trowa rapokna. ⁹ Goyechno Pawlo getlu kayigawlu. Satu jeji Masetoni gajeru tunwastsitlu. Ragjitu. Wane chinru, "Pkoprutgatanu. Masetoni punanu. Pupxakapanunwu." ¹⁰ Wa retinitkalu kaygawlu waneklu wupruka Masetoni gayinripa. Wale wumatyatkalu Goyakalu tomgawu Kiglerpotunana Tokanchi wunkak-lewyegityapna.

Wilipo Pokchi terotewanshinikanutika Litya

¹¹ Trowa wutspagyatka. Potuklega gaya. Samotrase wapoka. Waleprikgogne Neyapoli wapokatnakna. ¹² Waneya Wilipo wapoka. Walenwa tsru potu pokchi Masetonisretaya. Walenwa pnui giyakatyachine gwiyawaka. Wale pokchi gawanata gi pejnugognekta.

¹³ Pagogne gapnanutikalurgogne pokchi gayiyatka gipgyaptoteya. Gonustsi gayiya wa ragjigognejetyawakna. Wane wtuplata. Wuynumsatna sxoxne wa gapatachine. ¹⁴ Wanenanro sato suxo Litya giwakatletachro, Tiyatira Pokchi mkachri pakni yoshmookaluru pixkalutu gishanretjetachro. Goyakalu yonogyegitachro. Tyijnakota. Gitsrukaachi kotpuksanshinikanutlo wala, tyijnakpotutyaplu Pawlo chinyawaka. ¹⁵ Wala katka ga wa tomolene. Rali katkoklunutkana, tagjitwu. Wane china, "Gitakyagokinno wa Gitsrukaachi nalixinri, gjiglokapjitan. Wane gwanu." Chipetpotutwu.

Makloji wa kamchi kagonchitinri waneyaluto

¹⁶ Wane rixatka. Gagjigognetikwaka gayamtini, tyoptotapwu sato makloji wayegrechro. Waneylo kamchi kagonchiwatinri. Gixo tkanashkatanru twapyegitna twayegitanune tkagonchitinri. ¹⁷ Tomkagimtwu Pawlo ga wa wixa. Wane china saplenanumtna, "Nyi jejine Goyakalu teno potu Gajeru wayegrenni. Wanna ginkaklewyejiti gognewatikalurgapopiran."

¹⁸ Gi gepikgogne wane tixjeta. Seyni gi rugleretlu Pawlo. Rupro-taka. Wane chinru kamchi, "Geso Kristo giwaka nyokanatyayi, push-pakanutka walaya."

Wanekluyakawa rushpakamtatka.

Yoshmakikowaka gitaaikalune

¹⁹ Retinitkana twayegitanune wa maleshatkalu kagwakanshinikanu-tanruna kanashkatinripna, kashichanatkaluna Pawlo ga wa Sura.

Kosemtkanatkana. Tsrukakalune gapatjetyawaka raniikana.
²⁰ Girukotlewatachine yegi rutaakoklunutkana. Twayegitanune wane china, "Nyi jejine Goteyoneko. Tsru kojwaklu rixpokchitwuna.
²¹ Runkakletluna gixjetikowaakaka ginanshichkalurni wyijnakotyaplu, wkamrutyaplu gi rixanu Romanonwu wixa."

²² Gixolune giptekyegimtna. Girukotlewatachine suskamkatna. Gagaje kochipjejixikna. ²³ Rali gipgoletkoklunutkana yoshmakikwaka yoshmaakana. Kyoshmaklewakleru yokanatka rumretpotutyapna. ²⁴ Wane rixa towutkota, gitokpotugruko yoshmakna. Yoshmakjixtkana.

Kyoshmaklewakleru Wilipo gajeru gerotewanshinikanutka

²⁵ Ganikajyecho ragjigognetna Pawlo ga wa Sura. Goyakalu gimal-wutikolu shikaletna. Wa gostutkalune yijnakotna. ²⁶ Walgnapunanu waneru tsru giyolikchijru. Wane rixlunanuko wa yoshmakwakapjist-sigi gemyemysa. Wanekluyakawa pejnuru gipgyaptoteko gitpukamta. Pejnuruneko gitkokgosturemtatka. ²⁷ Giyagni ruyoka kyoshmaklewakleru. Retlu yoshmakwaka gipgyaptotkaka rutpuukanatatka. Kosh-paklu yogolewapi. Ruylatinmakatkawa. Kagwaka gasukletatkana gostutkalune. ²⁸ Seyni Pawlo tsru sable rixnawa. Wane china, "Gi wa pumtukinwa, gi rixanu pejnurunekwu gewi."

²⁹ Giyagni katalo ragjita. Rakaxikamta. Jiglokagruckomta. Gitatatachri chiji rapokamta Pawlojixistsi ga wa Sura. ³⁰ Maleka koshpakatkana. Wane chinna, "Tsrune, ¿klu numkata kamrureta nognetkakikolupa?"

³¹ Wanna wane chinru, "Palixanru Gitsrukaachi Geso Kristo. Waneklu pognetkaako pixa ga wa pupji gajene."

³² Runkakluna Gitsrukaachi tokanu, ga wa pejnuruneko gipji gajene.

³³ Wanekluyakawa waleyechnoko ranikna. Rerkatkana wa rup-gotikolna. Waneklu katkatka wale ga wa pejnuruneko walenu.

³⁴ Gipji ranikatkana. Ralpokotlu nikikwaka. Rumuwata gi rixanu pejnuruneko gipji gajeneymananuko ralixatkalu Goyakalu.

Girukotlewatachine koshpakna Pawlo, Sura

³⁵ Gogi chininitka girukotlewatachine yokanatna kashrewaklerune. Wane chinna, "Pkaspukanna wa nyi jejine."

³⁶ Kyoshmaklewakleru ginkakatkalu Pawlo tye tokanchi. Wane china, "Wa girukotlewatachine yokanrewata gkaspukikolpatka gixa. Giyagni wa xani gyanutka. Kiglenshikanurunemnupgi."

³⁷ Giyagni Pawlo wane chinna, "Kochipjetwuna pejnurune getanu, muklukanuwnakanwu. Jejine Romanonekwu; yoshmakikwaka yosh-makwuna. ¿Ga wa xanimkalge ruknokanwuna giyogimatkalunwu? ¡Gike wixiniko! Seyni runanna wannako. Koshpakapanwuna."

³⁸ Kashrewaklerune ginkakapna girukotlewatachine tye tokanchi. Pikanna wa yijnakotinrina Romanone rixinrina. ³⁹ Runna. Rum-nanuuakana. Koshpaaatkana. Ragiitkana wa pokchiya yinripna. ⁴⁰ Giyagni yoshmakikwaka rushpokamtyatkana. Lityapji jiglokna. Re-tatkana moletkakachine. Rumnanuuakatkana. Wane yiayatkana.

¹ Gampipoli yapamtna, ga wa Gapoloni. Tesalonika rapokna. Wane rawa Goteyone ginkaklewawaklepji. ² Pawlo gixjetyawaka jiglokyegitna. Mapa kata gapnanutikalurgogne wale giynumsatna Tokanchi Yonatkalurupiranaya. ³ Rekakgitna rumkata salewnaletinri Kristo. Rumkata gipnachinetscalaya yotunretinri. Wane china, “Geso wa nunkakletyegityagi Walenwa Kristo.”

⁴ Pimrine wanna galixa. Pawlo, Surayma jiglokna. Wa Kriykone kyonyegiklerune, gi gepikna wanna. Ga wa suxone wanna potu gixolune.

⁵ Giyagni Goteyone wa malixaklene ganxata. Rawapkana pimrine jejine yaglotashatachine muglene. Potowurkaakana gixolune. Sejrew-nananumtna pokchiya. Ruptekyegimtluna Gasopji. Koshsaakomkana Pawlo, Sura yinyegiya. ⁶ Gi wa rukshiihana. Gasni kostapna, ga wa pimrine moletkakachine koxa. Pokchi girukotlewatachine yegi raniikana.

Wane china sapletna, “Nyi psolchijne gajene komyekanshinikanutchine gewi koxa runna. ⁷ Gaso yoptotatkana. Susa yokanrekaka mpoyagkaakane wanna Pawlo pejnrune. Wane chinna wanegimlu satu pogirchi Geso.”

⁸ Kojwakanshinikanutkana yine ga wa pokchi girukotlewatyachine, tyepirana yijnakotinrina. ⁹ Yoptomtlona sroschi satkapinripa Gaso ga wa pimrine koxa. Kaspukatkana.

¹⁰ Waneklu moletkakachine yokanatatkana Pawlo ga wa Sura goyechno, Were yinripna. Wane rapokinikana, Goteyone ginkaklewawaklepji jiglokna.

Were Pokchina Pawlo, Sura

¹¹ Tesalonika gajene pnuute kshinikanna wanna Were gajene, gi rixanu yijnakotluna tokanchi psolgalukleyako. Pagognemnunanuka retjetluna yonchi wa galikaklege tyekakapirana. ¹² Giyagni wanna gixo galixa Kriyko suxone wanna potune, ga wa jejine gixolune.

¹³ Giyagni Tesalonika gajene Goteyone gimatinikta Were koxa runkakletikatka Goyakalu tokanu Pawlo chinanu. Wane yana. Komyekanshinikanutkana gixolune yine. Kojwakanshinikanutkana. ¹⁴ Giyagni waneklu wa moletkakachine yokanatatkulu Pawlo. Tsru wenusreta yinripa. Ga wa Sura ga wa Timotiyo waneko gituka. ¹⁵ Wa Pawlo ganikjene Gatenpotuko ranikluna. Wanna ganiklu Pawlo tokanu giyam-potu runinripa Sura ga wa Timotiyo. Yatkana.

Gatena rawanatini Pawlo

¹⁶ Kagwakinikopshinna Pawlo Gatenaya jigekanshinikanutka wa pokchi retinri gi gepiklu yagluchisha. ¹⁷ Giyagni ginkaklewakapjiya ruynumsatna Goteyone ga wa kyonyegiklerune. Pagognem-nunanuka giputuya ruynumsatna yoptotankaka. ¹⁸ Pimrine galuka gimatletachine Gepikoreyone mkoje gajene ga wa Gestoyko mkoje gajene yoptopiratluna. Ga wa pimrine wane china, “Klu raluka chinreta tye kyanumsakleru?”

Pimrine wane china, “Kginkaklewaklergetkoni pnuko gixachine goyalakunepirana.” Gi rixanu Gesopirana ga wa gipnachine yotunrepiranu runkakletyegitna.

¹⁹ Kashichanruna. Gareyo Magkate ranikluna. Wane chinna, “Gi ge wumkata gimatletlu tye gerotu ginkaklewlu, wa pixa ginkakletanru?

²⁰ Gi rixanu pnuko gixpiranatachri punkakwu. Giyagni waluka gitmatletlu klupiranni wa tye.” ²¹ Pejnuruneko Gatena gajene ga wa pnu gajene, walepiranapje ruknokakgognetyana, wane rixinrina yijnakotirina gerotupirana.

Gareyo Magkate runkaklewatyia Pawlo

²² Gareyo Magkate ganikajite tunwata Pawlo. Wane china, “Jejine, Gatena gajene, psoluyako netgi yonogyegjeshpotutachingi. ²³ Gi rixanu wa nuknogamtini, netlu gyonogyegjetanrukaka. Netkoxlu satu genekashatikwakakwa, wane china yongatyawaka: Goyakalu Mumatkotu Chinanu.

“Giyagni wa Wale wa gixa yonogyegitanru gma mumatanutuko, Wale nunkakletyegitangi.

²⁴ “Tye psolchijneko ga wa ptowrunanuka tyechijne gajeru kamrutchri Goyakalu, wa tengogne, tyechijne Gitsrukate rixinri, gi wa myochi kamrutikaluru kpashiwakapji rawa. ²⁵ Gi wa yinemyo gipxakikaluru pagixanu magatyachri pixkalutu. Gi rixanu Wale pejnuruneko geneka giwekleta, ga wa runnipgyatinrina, ga wa pejnurkakako.

²⁶ “Pagragapje kamrutyana panermnunanuka psolchijnemtako rawinripna. Wale gitakyeginna rushingognetyawakapna, ga wa yoptukyawaka rawywakapna. ²⁷ Wa rujgiyapluna Goyakalu, wa kamrumrunshinikanutkamkaluna rukshikanmakluna. Gimka gowuklu wa satkaka wixa yegi. ²⁸ Gi rixanu Wale wuwekyra, ga wa Wale wuyoljeta, ga wa Wale gawya. Wa pimrine kiglerupirana kamrutachine gixanune chinyawaka:

Gi rixanu Wale gishpakyachinkoxwu.

²⁹ “Giyagni Goyakalu gishpakyachinwu wixinri, gi wumkata kori pixkalutu kagwakletyalu Goyakalu, gi wa sroschi pixkalutuko, gi wa sotlu pixkalutuko, gi wa yaglu kamrutikolu gimatkalewluya, yinerushinikannuya. ³⁰ Giyagni mumatkonchiklushananu, retashlewata Goyakalu. Ga wa xani yokanatna pejnurunekoneru pachijnemnunanuka gajene renshinikanutinripna. ³¹ Gi rixanu pagogne rutaka wanepotuko rutakyagokyapna psolchijne gajeneko tye jejiya Wale gitakanru. Renekna pejnuruneko ralixinripna gi rixanu gipnachinetskalaya yotunkaklu.”

Pimrine Gatena gajene galixlewata

³² Giyagni wa yijnakotirina wa gipnachine yotunreprirana, pimrine gixpiranawata. Pimrine wane china, “Wumepe yijnakletanutnakyi tyepirana.”

³³ Giyagni Pawlo wanna ganikajite rushpkamtyatka. ³⁴ Pimrine jejine galixa. Rupxaletluna. Wannaymakoxlu Tiyonisyo, Gareyo Magkate gajeru, ga wa sato suxo Tamari giwakatletachro, ga wa pimrine wanayma koxa.

18

Korinto yinuwaka kamrurewletya Pawlo

¹ Wanepnute Gatena yiyatka Pawlo. Korinto rapoka. ² Wane retyalu satu Goteyo, Gakila giwakatletachri, Ponto gajeru, ga wa ganunro Presura. Gi gowukshini Gitalya giyakatyachri. Gi rixanu Klawtyo towuwata wa pejnuruneko Goteyone Roma gishpakinripa.

Pawlo yayegitna.³ Wannapji rawa gi rixanu waleko kamrurchi koxa kamrujeta wale. Kamrurewata. Gi rixanu mkachripji kamrutchinni.⁴ Ruynumsalewjeta pejnuruko gapnanutikalurgogne ginkaklewwakapjiya. Rushinikanutna Goteyone ga wa Kriykone.

Gixolune Korintyone galixlewata. Katkatkana

⁵ Wa Masetoni ruyakatinikana Sura ga wa Timotiyo, Pawlo gimupruklu tokanchi. Goteyoneyegiya rupgujtatlwa Gesni wa Kristo.⁶ Raalixmakluna. Mupashiregnuchi chinna. Pawlo giplokamkaluta. Wane chinna, "Gixako chinanupni gama giwekletanuna. Powrano gita. Xaniyakawa payine yegi nyanutka."

⁷ Wane yiayatka. Gosto giwakatletachri jiglokajitatka. Goyakalu yonogyegitachri. Ginkaklewwakapjistsi rawapjita.⁸ Krispo wa ginkaklewwakapji gitsrukate galixlu Gitsrukaachi, pejnuruneko gipji gajeneymananuko. Ga wa gixo Korintyo gajene yijnakotlu. Ralixluna. Katkatkana.

⁹ Giyagni Gitsrukaachi wane chinru goyechno Pawlo kaygawleya, "Gi pikanu. Seyni punkaklewatanu. Gi wa pochkepyi.¹⁰ Gi rixanu pixaymano. Giike giptekyegitanyi wa rumtukyapyi. Gi rixanu gi gepikayno yineru tye pokchi."

¹¹ Satu walapu wanepnute patsrujire ksuru wane rawa. Goyakalu tokanu runkakna.

Kalyo yegi tunwata Pawlo

¹² Kalyo walenna Gakayi girukotlewatytachri rixinii Goteyone pashinikanurunni kamnixluna Pawlo. Gitaka yagoklewjetikowaka ranikluna.¹³ Wane chinna, "Tye gishinikanutna yine yonogyegitapluna Goyakalu, Tokanchi Yokanatkaluru ginanshichyawaka."

¹⁴ Yanumatkastsini Pawlo, Kalyo wane chinna Goteyone, "Satu mpoy-agkaakatumka ga wa yokwirumka mugletu rixinri, numkata yijnakletanmakgi, Goteyone.¹⁵ Wa gepomsakaklusha chinini tokanchipirana, ga wa giwakchipirana, ga wa Gyokanyegetikolu Tokanchipirana, getanru gixa. Gi rixanu gi naluklu gitaka yagoklewatachri nixinri tyekakapirana."

¹⁶ Gitaka yagokjetikwakaya wane rakaxrijetyana.¹⁷ Pejnuruneko Kriykone kashichlu Sostenese wa ginkaklewwakapji gitsrukate. Gitaka yagokjetikowakaya ginaple ruylakyanruna. Ga wa Kalyo giike rixlu tyekaka.

Rutspegatka Pawlo Suriyinripa

¹⁸ Wanepnute Pawlo gixgogne wane rawinitka, rungatkana mofletkachine. Rutspegatka. Suri ya, ga wa Presura ga wa Gakila. Senkre Pokchi jiwjitiika, gi rixanu waneylu wa Pawlo Goyakalu rupiratinri.¹⁹ Gigwiso rapoka. Wane ruknokna Pawlo. Wale ginkaklewwakapji jigloka. Ruynumsatna Goteyone.²⁰ Wanna gagjitlu wannayma rutukin-ripachi gowukshiniyaka. Seyni gi rugita.²¹ Rungagonukna. Wanechina, "Goyakalu galukiniplu nsatkyegitanutnakgi." Gigwiso yiayatka.

Mapa chininri Pawlo yagapgale

²² Susari yinitka. Kanika. Ralkapna gapatjetachine. Gantiyoki ya.

²³ Rali wane gwaletinitka ralimta. Kalatasreta ga wa Prigisreta kopruta. Papokchimnunanuka rapokananumta. Muchkotanshinikannanumtna pejnuruneko Gitsrukaachi yimaklene.

Gigwiso runkaklewatywa Gapolo

²⁴ Giyagni satu Goteyo Gigwiso gapoka, Gapolo giwakatletachri, Gale-gantri giyakatyachri, jeji gimata yanumsatachri potu, gimkatachri potu Tokanchi Yonatkalurupirana. ²⁵ Runkakpokowakatluna Gitsrukaach-gapopirana. Muchkopiranawatachri ginshinikanuya. Runkaklewata ga wa yimaklewpotuta Gitsrukaachipiranaya. Gwa katlewlepiranapje rumata. ²⁶ Gapolo yinuwaka pgujetanwaka china ginkaklewleta ginkaklewakapjiya. Presura ga wa Gakila yijnakotlu. Ranikluna. Runkakpokowakpotutluna Goyakalgapo.

²⁷ Raluka koprugleta, Gaka yinripa. Moletkakachine yonyegitna Gitsrukaachi yimaklene. Ruykotikolna yoptotyapluna. Wa wale gapokinitka, gixo rupxakna wa gimutlewluya galixyachine. ²⁸ Gi rixanu psolmuchtukonuko rushinikanutna Goteyone pejnurune getanu. Tokanchi Yonatkaluru rekakgityana Kristo chininri wa Geso.

19

Gigwislu Pawlo. Pamole gepi yimaakalune yoptotlu Giwekikaluru Kpashiri

¹ Wane rixatka. Korinto rawanatinikopshini Gapolo, Pawlo gitokosha potu koprurata. Gigwiso rapoka. Retna pimrine Gitsrukaachi yimaklene. ² Wane chinna wale, “¿Gi ge gyoptotlu Giwekikaluru Kpashiri wa galixinitka?”

Wanna wane chinru, “Giyaka wyijnakpiranyegitlu wa Giwekikaluru Kpashiri wane rixinri.”

³ Wane china, “¿Giyagni klu gkatika?”

Wanna wane china, “Gwa katlewleya.”

⁴ Wane china Pawlo, “Gwa katlewata. Genshinikanrupirana katlewata. Gwa wane chinna yine ralixyapluna rajxigi ginachripa. Walenwa Geso Kristo.”

⁵ Wa yijnakotinitkaluna katkatkana Gitsrukaachi Geso giwakaya.

⁶ Wa Pawlo gitakamyotseptaagogotinitkana, rapyegitna Giwekikaluru Kpashiri. Panerunmnu tokanu yanumatyana, ga wa Goyakalu tokanu reneklewatna. ⁷ Wane pejnugetkona pamole gepi jejine.

Tiranopji runkaklewatyawaka Pawlo

⁸ Mapa ksuru ginkaklewakapji jiglokjeta. Pgujetanwaka china yanumsaleta. Ruynumsalewata. Rushinikanutlewata Goyakalu pogire-watywakapiranaya. ⁹ Seyni pimrine shikowata. Gi ralixna. Rapatluna Gitsrukaachgapo gixolune jemanu. Pawlo gitspalatyana ga wa Gitsrukaachi yimaklene ranika. Pagognemnunanuka Tiranoji yimaklewatywaka ruynumsalewaty. ¹⁰ Wane rixa gepi walapu. Giyagni pejnu-runeko Gasya gwachine Goteyo ga wa Kriyko, yijnakotluna Gitsrukaachi tokanu.

Payokgipre Sewa wgenene

¹¹ Metjetkotu ruyaklekaka Goyakalu kamruta Pawloya. ¹² Giyagni mkachrisamkaka, gיסטاطلچکاکا gimane gajeru yayixachine yegi ranikna. Rutuka yayixlematkana. Kamchine gishpakkamtyatkana.

¹³ Wanena pimrine Goteyone kagonchine yapashawakle gwachine. Wa kamchine waneyalune chinanumka koschekmalkluna Gitsrukaachi

giwaka. Wane chinna, "Wa Pawlo ginkakletanru Geso kawchinanu nyokanatgi."

¹⁴ Wanena Sewa wgenene payokgipre, Goteyo, sasertotene gitsrukate. Wanna wane gixa. ¹⁵ Kamchi gigita. Wane china, "Geso numata. Pawlo koxa numata. Ga wa gixa, ¿katgi gixa?"

¹⁶ Wa jeji kamchi gwanru ruptek'yegimtna. Raalixna. Gepi pnute muchkonru. Giyagni walepji rasukyana mamkane poletkalunena.

¹⁷ Kapiranyeeglu wa tye pejnuruneko Goteyone ga wa Kriykone yegi Gigwiso gwachine. Pikatkana pejnuruneko. Gitsrukaachi Geso giwaka tserutpiranyegitka. ¹⁸ Gixna galixachinetka gapoka. Rupguitatnawana. Runkaklewatna wa kamrutanruyna. ¹⁹ Gixna wa kagonchiwanatachine kiruka rapatna. Yoxikanatkalona pejnuruneko getanu. Koshpakwenutlona. Wane pejnu rukshikwenrotyalona: pamole waragkaproji. ²⁰ Wane rixa muchkonpotuya tseruwnaleta Gitsrukaachi tokanu. Muchkowata raalirewatinri.

Masetoni yokanatkana Timotiyo ga wa Gerasto

²¹ Giyagni wane rixkatka, Giwekkaluru gishinikanutlu Pawlo Masetoni ga wa Gaka yinripa. Waneya Gerosale yinripatnaka. Wane china, "Nali wane gwaletinipa, Roma koxa numkata getleta."

²² Giyagni gepi rupxakjene Masetoni yokanata, Timotiyo ga wa Gerasto. Gasya rutukawa wale pshinitsonu.

Tiyanapji kamrurewjetachine

²³ Walegognekaka tsru kegeknanuwlu wane Gitsrukaachgapo chinanu. ²⁴ Gi rixanu waneru satu sroschi pagixanu kamrujetyachri, Rimitri giwakatletachri. Wale sroschi kamrujetyalu kpashiwakapjjii Tiyananupa. Gixo wenru rawyana kamrurewaklerune. ²⁵ Wale gapat-jekakna kamrurewaklerune waleko kamrurchi kamrujetachine. Wane chinna, "Gixa gimatl tye kamrurchi chinanu waneywu wponikowle. ²⁶ Gixa getlu ga wa gyijnakotlu wa tye Pawlo, gi wa Gigwisopje seyni psolunshinikanuko Gasya, rushinikanutanumtyana gixolune. Wale kashrijetjetna. Wane china wa gi gima goyakalunni wa myochi kamtikaluru. ²⁷ Gi wa walepjeni wa tye kamrurchi gike gaprini chinanatko, seyni wanepnute wa kpashiwakapji wa tsro goyakalo Tiyanapji gike gapri rumkata gixkota. Yinuwaka nikatkotanu toyaknu. Walanwa yonogyegitka psolu Gasya gajeneyako, ga wa psolchijneko gajeneya."

Gigwiso gajene gixrijeptajita gixa

²⁸ Wa yijnakotinitkaluna tyepirana, ramewnapotutna. Saplewatna. Wane chinna, "Tsropotni wa Tiyana, Gigwiso gajenenu."

²⁹ Pokchi gajene gixrijeptajita gixa. Panshinikanurune gakaxikamta. Pejnurune gapatjetyawakagruko yana. Kayo ga wa Garistarcho kashichna, Masetoni giyakatyachine, Pawlo gipxaletanune. ³⁰ Pawlo galuka gishpakyegletna gixolune yine. Gitsrukaachi yimaklene gi gichichlu. ³¹ Pimrine koxa tsrukakalune Gasya gajene, ralukjene, yokantokyegitluna. Ragjtluna pejnurune gapatjetyawakagruko ma mutakinitipa.

³² Pimrine saplewjeta, ga wa pimrine pnuko china sapleta. Gi rixanu gapatachbine sejrewnashatachine. Gixo potu gi gimata klu chinanu rapatna. ³³ Gixolune yine ganikajite koshpakluna Galegantra. Goteyone gertamtanru. Giyagni Galegantra yotukamyoyegitna pochke rixinripna.

Raluka giglepokleyegitnawa wa gixolune yegi.³⁴ Wa rumatinitaluna Goteyo rixinri, pejnuruneko pasaplewatkaluna. Gepi goranshinikanu saplewjetna. Wane chinna, "Tsronwa Tiyana Gigwiso gajenenu."

³⁵ Giyagni wa yonchikgapri kochrokatkana. Wane china, "Jejine, Gigwiso gajene, ḡirni wa jeji mumatkatu wa Gigwiso Pokchi gajene kpashiwakapji girukotachine wa tsro Tiyanapji, ga wa Gopite gjrukachro.³⁶ Giyagni gi rixanu gi rumkata nutatkota, gixa gimkata gitukletatka. Gike giyampotu wane gixanu.³⁷ Gi rixanu gixa gwapna nyi jejine. Gi wa mupashiregonni. Gi koxa woyakalote kapataklerunni.³⁸ Giyagni Rimitri ga wa waleymalune kamrurewaklerune waneyna rixinna jijyegitimolu papirana satu chinanu, gapatikowakapa rutakanna. Wanena giruktlewatachine. Runkakletkakanna.³⁹ Ga wa gjiginiplu satuyako, gapatjetikwaka gitaaikaluru ruglepotokitolupa.⁴⁰⁻⁴¹ Gi rixanu gimkata tomgakota gixa yagotkakluyapa xawakni chinanu. Gi rixanu gike chinanni wugityaplu tye potowurushatyawakapirana."

Wane chininitka, yokanatatkana gapatachine.

20

Masetoni ga wa Kresi ya Pawlo

¹ Wa rutukinitka gejnugima Gitsrukaachi yimaklene repuka Pawlo. Rumnanukatkana. Rungatkana. Yatka. Masetoni yinripatka.

² Wanesreta yapamtni, ruykonanumtna gixo tokanchi. Kresi rapoka.

³ Mapa ksuru wane rawanata. Raluka yagappaleta, Suri yinripmaka. Goteyone jemanshinikankakyegitlu. Wane rixa gishinikleta Masetoni satokinripa.⁴ Gasyapotuko rupxaaltapyaluna Sopate Were gajeru, wanepnute Tesalonika gajene Garistarcho ga wa Sekonto, wanepnute Kayo, Terwe gajeru, ga wa Timotyo; wanepnute Gasya gajene, Tichiko ga wa Trogimo.⁵ Wanna koseka. Trowa kagwakyawuna.⁶ Wa jimapro gisekachri myapjetkotugognekaka giknoginitka, Wilipo wutspegya. Pamyogogne Trowa wapyegityatkana. Wane gawanata payokgipregogne.

Trowa salwatya Pawlo rungiyapna

⁷ Muchinangogne simanaya, rapatna Gitsrukaachi yimaklene jik-najrotapluna jimapro. Pawlo giynumsatna. Waleprikgogne raluka yaletatka. Goginkaklewleru ganikajyechnopotunanuko.⁸ Gi gepiklo katalo wa tenogruko wa rapatyawakna.⁹ Satu makluji Gewticho gi-wakatletachri gonotaswawaka tuplanatachri. Ruxapne gaalixanruna. Wa Pawlo gogiynumsalewle rixini, ruxapne gaalixanrunatka. Mapagruko chininriya ruyaka gjrukletyana. Gipnachrinatka gwapkanatka.¹⁰ Giyagni Pawlo yopikamta. Wale gogo rapokamta. Kanopatlu. Wane china, "Gi wa gejnugimalewatanu. Gi rixanu ruwekinri waneyawalu."

¹¹ Giyagni ratskotatkala. Jiknajrotatkalu jimapro. Niklu. Gixo ruynumsatna goyechnokawpotunanuko. Wane gixachri yatka.

¹² Ranikatkaluna makluji giwekachri. Rumnanukpotutkana.

Trowayiyatka; Mireto rapoka

¹³ Wixa gatskotatkalo kanawa. Gaso gayatka. Wane wyoptotinri Pawlo. Gi rixanu wane rixa ginkakpokowakleta. Wale chiji yapamtanu.¹⁴ Wale yoptotinitkawu Gasoya. Wpokotatkalu. Mitirini gayatka.

¹⁵ Wane wutspegya. Waleprikogogne wapoklu Chiyo ginaple. Pagognetnakni Samo yopjewakle wutspaka. Trogelyo gawamta. Waleprika wapoklu Mireto. ¹⁶ Gi rixanu Pawlo gishinika giknoglemlu Gigwiso, Gasya ma mamginitpatka. Gi rixanu shireta Gerosale rumkata gi-knokakletyaplu Tsru Jirgikolgognepatka.

Runkaklewata rungiyapna

¹⁷ Mireto repukyana Gigwiso gajene gapatjetachine tsrutene. ¹⁸ Rapyegitinitkaluna, wane chinna, "Gixa gimata wa nejigloklegogne Gasya wanekluyakawa, gi pixka gimwale nixanatgi. ¹⁹ Gitsrukaachi wayegrerno nixa. Psolpotuyako malixkotnachriwano. Ga wa gixo noktegaya. Ga wa gixo nyantaletikolu Goteyone jemanshinikankakjetyawakno. ²⁰ Klunerukta gimkata gipxakjerupa gi wa nyoxigika ginkakletgi yimakletgi pejnurune getanu ga wa papjikakaya. ²¹ Goteyone yegi ga wa Kriykone yegi nupgujtalu genshinikanrupirana Goyakalu chinanu, ga wa Wutsrukate Geso Kristo galixikolupapirana.

²² "Ga wa xani gostutkalurno Giwekikaluruya, Gerosale nyanu. Gi numata klunerukta giknoganno waneya. ²³ Seyni papokchimnnunana Giwekikaluru Kpashiri gipgujtayegitno. Wane china wa gesturewlu ga wa salewakchi waneyapno. ²⁴ Seyni gike rixno. Gi wa nutakyagoklu nuwekinri kigleypotno gita. Walepje, npoyagkakyaplu psoluko Goyakalu gitakyano numuwleyapotuko, ga wa kamrurchi Gitsrukaachi Geso nyoptotinri, nupgujtatyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalu gimut-lewlepirana.

²⁵ "Ga wa xani, numata gita gi satuna gixa getgojitanutkano, pejnurunekgi wa gixatskalaya nyapanatini, nunkakletanatinri Goyakalu pogirewatyawakapirana. ²⁶ Giyagni tyegogne nupgujtalu muklukanuwnakatno gita pejnuruneko giwekgognenatinripa chinanu. ²⁷ Gi rixanu gi wa nyoxigika ginkakletgi pejnuruko Goyakalu gishinikanru. ²⁸ Ggirukotinwa gixnanuko, ga wa ggirukotanna pejnuruneko rowegatene. Wa wanna girukotjene Giwekikaluru Kpashiri gitakgi, ggirukotuyapna Gitsrukaachi gapatjetanune, wenutanune Walenuko gigragaya. ²⁹ Gi rixanu numata gita, gitgajxigiyaka gixa yegi yoshmakinwana kewetnane kmatsurune, gowegane metashatkanepa. ³⁰ Pimrine wa gixa, jejine mpotukatupirana ginkakletjetachine gipgujewnanu. Gitsrukaachi yimaklene wanna gajxigimka rawkakanna. ³¹ Giyagni giyokanu. Gishinikanru wa mapa walapu goyechno ga wa gogi gi nkaspuka giykoletgi satkaka gixa noktegaya.

³² "Ga wa xani Goyakalu naponshinikanyegiti, ga wa tokanu rumtlewleya. Walenwa kgiyaklewakleru tokanchi, tseruwakyapgi, ga wa renekyapgi kiglerkakapa gyoptotanrupa pejnuruneko kpashirine gixkaluneyma. ³³ Gi satuna neta sotanserojipojita, gi koriteko, gi gimkaluko. ³⁴ Gixa koxa gimata tye nomyo nkamrurewatyalalukanru chinanu ga wa gitaymalune koxa chinanu. ³⁵ Psolpotuyako nyimakgi, wane gixa kamrurewlepotletinripa gimkata gipxakletna gigrokachine. Gimkata gishinikletlu Gitsrukaachi Geso tokanu. Wale wane china, 'Giglenshinikanyegitkaluru geneklewashatachri yoptotachri pnute.' "

Mireto rungiyapna Pawlo

- ³⁶ Wane chininitka, yoptsojita. Ragjigogneta pejnuruneko wannayma.
³⁷ Giyagni pejnuruneko tsru chiyaglu gixa. Kanopnojitluna Pawlo. Ramlutluna. ³⁸ Kachingajpotna wane chintakanutyawakna ma metgojityanpatkaluna. Rumotsamtatkaluna kanawyempotuko.

21

Mireto yiya. Tiro rapoka

- ¹ Wutspalamtyatkana, wyagapgatatk. Potuklegapo gaya. Kowo wapoka. Waleprikgogne Rota wapoka. Wane gaya. Patara wapoka.
² Wukshiklo sato kanawa gitsroka. Winisi koprugatachropa. Wane wuptekatka. Wyagapgata. ³ Pguje chininitka Supro. Wuknogamtlu. Wkegnetesretate rawa. Suri gaya. Wapokatkalu Tiro. Gi rixanu wa kanawa wane koschekwunitiko. ⁴ Wane wukshikyana Gitsrukaachi yimaklene. Payokgipregogne wane wutuka. Wanna wane chinru Pawlo Giwekikaluruya Gerosale ma kanikinitipa. ⁵ Wpoyagkakgognetinitka, wyiyatka. Pokchi supatalpotuko rumapwuna pejnuruneko suxone ga wa mturuneymananuko. Wanga wyoptsojitatka. Wagjigognetatk. ⁶ Wungakakatka. Kanawa watskotatk. Wanna rawyawakna satokatka.

Susari Pawlo salwayegitlu Wilipi

- ⁷ Tiro wuyakatyatka. Wpoyagkaka yagapgaletatk. Tolemayta wapoka. Walukna moletkakachine. Wanna yegi pagogne wutuka.
⁸ Waleprika gayatka. Susari wapoka. Wilipi Kiglerpotunaru Tokanchi ginkakletachripji wjigloka. Walenwa payokgipre chininri. Wale yegi wutuka. ⁹ Gepkoxamkoje wgenru. Maklojine. Tokanchi geneklewatachine.

¹⁰ Gi gepikgogne wane gawa. Gote yopikyana satu tokanchi geneklewatachri Gakawo giwakatletachri. ¹¹ Runyegitwu. Rawlo Pawlo gishrikapchijremta rawa. Waleko gjixi rostutnawa Gakawo, ga wa gimyo. Wane china, “Giwekikaluru Kpashiri wane china, ‘Goteyone Gerosale gajene wane rixa gosturejixanruna jeji tye gishrikapchijremta waneyalutu. Payinemyo samyokanruna.’”

¹² Wyijnakotinri, wagjitu wixa wane gajene koxa Gerosale ma kanikinitipachi. ¹³ Giyagni Pawlo gigita, “¿Gi gixanatge nchiyanaganata, gwamontakgajitno? Gi rixanu galpokomtachritkano gi wa gostutkalurupjepno, seyni nupnirnikoxapa numkata gixkota Gerosaleya Gitsrukaachi Geso giwakaya chinanu.”

¹⁴ Gi wumkata gishinikanutletinitkalu, pochketkawu. Wane wchina, “Wane gixkalurupa Gitsrukaachi gishinikanru.”

Gerosale rapoka Pawlo

- ¹⁵ Walegognekaka giknoginitka, wuprukatk. Gerosale wkanikatka.
¹⁶ Wixaymakoxna Susari gajene pimrine Gitsrukaachi yimaklene. Raniikoxluna satu Gitsrukaachi yimakleru kapokotu, Mnas, Supro gajeru. Waleyma wane gawamta.

¹⁷ Gerosale wapokinitka moletkakachine gimuwatchine yoptotwu.
¹⁸ Waleprikgogne wixayma jigloka Pawlo Santiyako yegi. Pejnuruneko tsrune gina. ¹⁹ Rali galukletinitkana, psolopotuko Pawlo ginkakna ptowruko wa Goyakalu gixyawaka payineyegiyako wale kamrureya.

²⁰ Wa yijnakotinitkana, rumalwutluna Goyakalu. Wane chinruna, “Pete, wumole, gi pejnu waragkananukta Goteyone galixachinetka. Pejnuruneko muchkopiranawyegitlu Tokanchi Yokanatkaluru.” ²¹ Wanna ginkaaka pixapirana: pixa gima yimakna pejnuruneko Goteyone payinetskala gwachine wanna gitspalatyapatatkalu Moysisinu. Wane pchingimata ma sajruka gistikletikotpatkana mturune; gixjetikwaka ma mixinitpatkana. ²² Giyagni Ɂku wanepa? Wa gixolune gimkata gapatleta. Gi rixanu pejnuruneko yijnakyeginipyi papokinritka. ²³ Giyagni wane pixanu wa wchinyawakyi. Wanena wixa yegi gepkoxamkoje jejine Goyakalu gipiryegitachine. ²⁴ Panikanna nyi. Kpashiri pixkaako wannayma. Wanna chinanu pwenutanu shishyajiwutikolupna. Pejnuruneko gimatanu wa pixapirana runkaakana giweenani, seyni pixa koxa wanepotuko gixanata. Pkamrutlu Tokanchi Yokanatkaluru. ²⁵ Ga wa payine galixachine wyonyegita wa ginanshichkaluru yagluchisha geneekalurkakaya, ga wa granchiya, ga wa gapoklewuya.”

²⁶ Giyagni Pawlo ganikna jejine. Waleprikgogne kpashiri rixka wannayma. Kpashiwakpjji jiglokatka. Runkakletyaplu poyagkakikolgognekakapa kpashirine rixikolpatkana, satkaka genekashle giylatkalurupa genekikolupu.

²⁷ Payokgipregogne nikawnakastsi, pimrine Goteyone Gasya gajene, wa retinrina kpashiwakpjji, komyeckanshinikanutkana pejnuruneko gixolune yine. Kashichluna. ²⁸ Saplewjetna, “Jejine, Gisrayiline, gipxakanunwu. Tyetkanwa jeji pasretmnunanuka pejnuruneko ginkaklewyegitachri, yine gapatachri, ga wa Tokanchi Yokanatkaluru koxa, ga wa tyepji koxa. Wanepnute Kriykone yoshmaka kpashiwakpjji. Tye kpashiwaka gimuteru rixkaka.” ²⁹ Gi rixanu muchikawa retjejetanruna waleyma pokchiya Trogimo, Gigwiso gajeru. Wanna kagwaklu Pawlo jiglookakyawaklu kpashiwakpjji.

³⁰ Giyagni pejnuruneko pokchi gajene yotaljeptaajitaa rixna. Potowrutna yine. Kashichanruna Pawloni. Kpashiwakpjji koshpakyaluna. Waneklu gipgyaptokaka gishyatka. ³¹ Ruylatanmalkuna.

Runkakapka solalone gitsrukate, “Psolpokchiko Gerosale yotaljeptaajitaa gixa.” ³² Waneklu solalone gitsrukate ganikna solalone ga wa ksolaloterune. Rasukamtna. Gixolune yine yegi rapokna. Giyagni retkana, solalone gitsrukate ga wa solalone, kaspuka giylaklemtna Pawlo.

³³ Giyagni rapokinitka solalone gitsrukate, kashjixlu. Rostujianru gepitsa yowumatsaya. Repomgalu gi gixachrini, ga wa klu kamruta. ³⁴ Wa gixolune pnumnu china sapletna. Gi rumkata gimata jemletlu galikaka wa sejrewakchi chinanu. Giyagni gitoko ranikjixatkalu solalonepii. ³⁵ Gatskopije rapokinitka. Wane rixa koschekletatkala solalone psolmuchkonuko yine kamrutanru chinanu. ³⁶ Gi rixanu gixolune gwagajxitna. Saplewananumtna, “¡Puylaganru!”

Pawlo gagitlu wa ruchichikolupa ruykoyegitinwa

³⁷ Yoshmaakastsitkalu Pawlo solalonepii, wane chinru solalone gitsrukate, “¿Gi ge munanshichkotni wa papirana nunkakyapyi?”

Wale wane china, “¿Pumatluge Kriyko tokanu?” ³⁸ ¿Gi ge Gigipsyo gajerukyi pixa, wa muchikawako gepkoxamkoje waragka jejine kgiyialewaklerune pkomyekanshinikanuta; yineru mwiyawakanu panikna?”

³⁹ Wane china Pawlo, “Gita galikakni jeji Goteyno, Tarso gajerno, pokchi kapiranyegiru Surisyasretaya. Giyagni nagjityi puchichyapno yine nunkakinripa.”

⁴⁰ Giyagni wale gichichlu Pawlo. Gatskopije tunwata wale. Yotukamyota pochke rixinripna yine. Wa pochke potu rixinitkana, Gewreyone tokanu yanumatya. Wane china,

22

¹ “Jejine, nomolene, tsrune, gyijnakotanunno. Nuykoyegitnawa xani gixyegiya.”

Pawlo giykoyegitnawa yine getanu

² Jeminitkana Gewreyone tokanu yanumatinna, pochkepotutkana. Wane china, ³ “Gita galikakni Goteyno. Tarso gishpakyachrino Surisyasretaya. Tye pokchi ntseruwakika Kamalyoyegiko. Wanepotuko yimaakalurno Tokanchi Yokanatkaluru wutsrukateni chinyawaka. Muchkopiranawatachrino Goyakaluya, pejnurunekgi gixako pixka xani. ⁴ Gita kojwakjenatna tyegapo yapachine rupninpotonanukna. Nostutna. Yoshmakjetikowaka nsamyokna jejine ga wa suxone. ⁵ Wa wane nixatka sasertotene gitsrukate potu walenwa netjeru, ga wa pejnuruneko tsrune. Wanna yegi nagjityalo kiruka wumolene chinanu. Tamaskomka nyanu, Gerosalemka nanikyapna gostutkalune wane gwanatachine saletkalunepmaka.

Runkakletlu kashrijetanshinikanutikolupirana

⁶ “Wane rixatka, nyanatini, Tamaskostsi napokini, ganikajgogneni walegnapunanu yochigyegitno tengogne gajeru yochigatachri. ⁷ Chiji napokana. Nyijnakotlu satu tokanchi wane nchinjeru, ‘Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu pkojwakno?’

⁸ “Giyagni gita gigita, ‘¿Katyi Pixa, Gitsrukaachi?’

“Wane chinno, ‘Gitni Geso, Nasare gajeru, pixa kojwakanrupo.’ ⁹ Gitaymalune retluna galikakni yochigatachri. Pikanna. Seyni gi wa jemluna wa nuynumsatjeru tokanu.

¹⁰ “Wane nchina, ‘¿Klu nkamrutanu, Gitsrukaachi?’

“Gitsrukaachi wane chinno, ‘Palnanu. Tamasko pyanu. Wane punkakiko pejnuruko putakikolupa pkamrutanrupa.’ ¹¹ Ga wa gitnitka gi netanatka wale gatajnu yochigle chinanu. Gitaymalune kanjimtno. Tamasko napoka.

Ganani salwayegitnripirana runkakleta

¹² “Giyagni satu Ganani, jeji kgipashiregolu Tokanchi Yokanatkaluru chinyawakpotuko, kiglepiranyegiru pejnuruneko Goteyone yegi wane gwachine. ¹³ Runyegitno. Tunwata. Wane chinno, ‘Nepuru, Sawolo, petanutka.’ Wanekluyakawa netatkalu.

¹⁴ “Wane china, ‘Wutsrukateni Goyakalute muchikawako yokgitatkayi pumatayaplus Wale gishinikanru. Petyakoxaplu wa Poyagkakachri. Pyijnakotyakoxaplu tokanu ginamaya. ¹⁵ Gi rixanu Wale gipgijtatachrifyi payinmnunanuko yegi petanrupirana ga wa pyijnakotanrupirana. ¹⁶ Ga wa xani ¿klu pyoxigikanaty? Palnanutka. Pkakotka. Pmukochire gerzikalurpatkayi. Pkoschegiwakanutkulu.’

Wale chanixikolu wa payine yegi runkaklewatinripa

17 “Wane nixatka. Gerosale nsatokatka. Kpashiwakapji nagjigogne-natyatka. Nushpakanshinikanuta. 18 Netlu wane nchinjeru, ‘Pshire-tanu. Giyampotu pyanutka Gerosaley. Gi rixanu wanna gi yopto gipguitaletanyi Gitaya.’

19 “Wane nchina, ‘Gitsrukaachi, wanna gimata yoshmakjetikwaka nyoshmakjenatna Pixa galixachine. Nkochipjetna ginkakle-wakapjikakaya. 20 Pupguitatjerni Gishtuwni giylatkoklununa wane koxa ntunwanata gita. Nugleretlu. Numretamkatna wa ruylatjene.’

21 “Wane chinno, ‘Pyanutka. Gi rixanu Gita yokanatanyi wajra payine yegi.’”

Girukotka Pawlo wa ksolaloteruya

22 Yijnakotluna wale tokanchi chininpotonanuko. Waneklu sable-potutna. Wane chinna, “Tye chiji gkoninri wane gixachri. Gi rumkata giwekleta.”

23 Sablejetna. Ruknopxemkatna. Yoptepagitna. 24 Solalone git-srukate ranikjixlu solalonepjigruko. Wane china wa kochipjetikolupa, repomsatko, rumatikolupa klu chinanu wane rixa sablejeyegitluna. 25 Nikchimtatsaya kanraakakanatluna. Pawlo wane chinru ksolaloteru wane gwanatachri, “¿Munanshichkotlege gkochipjetyaplu satu jeji Romano muklukanuwnayegjixkotuko?”

26 Giyagni ksolaloteru yijnakotinitkalu, wane ya. Runkakaplu solalone gitsrukate. Wane china, “¿Gi pixanu? Gi rixanu Romanni tye jeji.”

27 Wane ya solalone gitsrukate. Wane chinru, “Punkakanno, ¿pixni Romanyi?”

Wale wane china, “Gigi.”

28 Solalone gitsrukate gigita, “Tsru wenru napkapyalu Romano nutakikolu.”

Ga wa Pawlo wane china, “Seyni gita wane nixa gishpakleta.”

29 Giyagni waneklu rutspalamtyatkaluna saletjenepmaka. Ga wa solalone gitsrukate koxa pika, rumatinri Romano rixinri, ga wa rostu-jixyalu.

Jemanshinikankakjetikowaka tunwatya Pawlo

30 Waleprikgogne raluka gimatleta galikakni klu chinanu jigyegitluna Goteyone. Koshipirokjixatkalu rostutikolu. Repukatkana tsrukakalune sasertotene ga wa pejnuruneko jemanshinikankakjetikowaka gajene. Rawpatkalu Pawlo. Wanna yegi rutaklu.

23

¹ Giyagni Pawlo yopukgatna jemanshinikankakjetikowaka gajene. Wane china, “Jejine, nomolene, muklukanuwnanshinikanutkatno wa nixjetyawaka xanigognenanu Goyakalu getanu.”

²Sasertotene Gitsrukate potu Ganani towutna walestsi gwanatachine giylaknamatyaplu.

³ Giyagni Pawlo wane china, “Goyakalu giylakanmakyi pixa, prijeru galatatkuru pixkalutyi. ¿Pixa tuplanatachrirayge putakyagokyegitno Tokanchi Yokanatkaluru chinyawaka, ga wa Tokanchi Yokanatkaluru mchinyawakanu puylakjixnoge?”

⁴ Wane gwanatachine wane china, “¿Pyangalge sasertotene gitsrukate potu Goyakalunu?”

⁵ Giyagni Pawlo wane china, “Gi numata, nomolene, wa sasertotene gitsrukate potu rixinri. Gi rixanu yonatkalurni, *Gi wa gektutu tokanchi pchinyegitanru punerune gitsrukate.*”

Rugjekaktokanutna Gwariseyone ga wa Sariseyone

⁶ Giyagni Pawlo gimatinri pimrine Sariseyone rixinri, ga wa pimrine Gwariseyone jemanshinikankakjetikowaka sablewatya, “Jejine, nomolene, gitni Gwariseyno, ga wa Gwariseyone wgenno. Nalixkalchinanru yotunkakikolupna gipnachine, gitni wa giklukanuwnayegjixkalurno.”

⁷ Wane chininitka rugjekaktokanutna Gwariseyone ga wa Sariseyone. Gixolune kotspalanshinikankaka. ⁸ Sariseyone wane china maleshlu yotunru, gi wa Goyakalutowreruko, gi wa giwekikaluruko. Seyni Gwariseyone gipguitatlu gepiko wane.

⁹ Tsru sablechi rixna. Palnana yonchikgapine Gwariseyonesreta gachine. Yawrotna. Wane chinna, “Gi satuna gektutu wukshikyalu tye jeji. Gikta xani wa giwekikaluru giynumatinri waka Goyakalutowreru.”

¹⁰ Tsru yagotkaklu wane rixinri, solalone gitsrukate pikana kochnokakyapluna Pawlo. Giyagni repukna solalone. Kashjixlu wanna ganikajiteya. Solalonepjigruko ranikjixlu.

Gitsrukaachi giglenshnikanutlu Pawlo

¹¹ Waleprikyechno Gitsrukaachi tunwastsitlu. Wane chinru, “Kiglen-shnikanuppi Pawlo. Gi rixanu Gerosale pupgijtatiniko pixkano waneko pixka pumkata gipguitaletno Romaya koxa.”

Pawlo jiigkakyegitachine kamakpiratnamkawana

¹² Gogi chininitka pimrine Goteyone jiigkaka. Kamakpirat-namkawana. Wane chinna ma muylatkangimapluna Pawlo gi nikanna, gi ruranna. ¹³ Gepkoxamkojmole pnutna jiigkakachine.

¹⁴ Tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune yegi yana. Wane chinna, “Wkamakpiratnamkawa gi ptsotsotajiko wnikloknijitutanu wma kamakatkanupluchi Pawlo. ¹⁵ Giyagni wa xani gixa wa jemanshinikankakjetikowaka gajeneyma ginkakanru solalone gitsrukate, koshpakyegitangi wanepotuko galuka gimatlepgutatanru pagixanupirana waleya. Ga wa wixa ma mapookanuwa galpokotachinepwu wuylatyaplu.”

Pawlo palikleru yijnakyegitlu yogimagnaputyawakapluna

¹⁶ Giyagni Pawlo palikleru yijnakyegitlu yogimagnaputyawakapluna. Wane ya. Solalonepji jiglokamta. Runkakatkalu Pawlo.

¹⁷ Giyagni Pawlo tomgalu satu ksolaloteru. Wane china, “Panikanru tye makluji solalone gitsrukate yegi. Gi rixanu waneylu papirana runkakyaplu.”

¹⁸ Giyagni yoptotlu. Raniklu solalone gitsrukate yegi. Wane china, “Wa gostutkaluru Pawlo tomzano. Ragjitno tye makluji nanikyegityapyi. Waneygimlu papirana runkakyaplyi.”

¹⁹ Wa solalone gitsrukate kanjimtlu. Kegnete ya wannapje. Repom-galu, “¿Klu waneyyi punkakyapno?”

²⁰ Wane china, “Wa Goteyone jemkaka ragjitanyina wa yechikawa pkoshpakyaplu Pawlo jemanshinikankakjetikowaka yegi. Wanepotuko raluka gimatlepgutgimatanruna pagixanupirana waleya. ²¹ Giyagni gi palixanna pixa. Gi rixanu gepkoxamkojmole pnute jejine wannanune

yogimagnaputlu. Wanna kamakpirjetnachinwa ma niikanupna, ma murkanupna ma muylatkanuplunachi. Xani ralpokotatkana. Kagwak-luna ptokanu.”

²² Giyagni solalone gitsrukate yokanatatkalu makluji. Rujretlu, “Gikena pma munkakinitipa wa punkakapyatkano tyepirana.”

Galpokjixikowaka wa gitsrukaachi Wilisi yegi ranikikolupa Pawlo

²³ Gepi ksolaloterune tomga. Wane china, “Galpokjixanna gepi pacha solalone gokaynona Susari yinripna, ga wa payokgipremole kawalyo kyapaklerune, ga wa gepi pacha kchokorejerune. ²⁴ Gwapanne kawaly-one Pawlo gwamtanropa. Kigle gapokle gixkakanru Gitsrukaachi Wilisi yegi.”

Kiruka Wilisi chinanupa

²⁵ Yonatlo kiruka wane chinyawaka:

²⁶ Gitni Klawtyo Risyan.

Wa kshinikanuru potu Gitsrukaachi chinanupa Wilisi.

Nalukgiwakatyi.

²⁷ Tye jeji, Pawlo, Goteyone kashichanruna, ruylatanrupmakna.

Solaloneyma napyegitlu. Nkoshpkaku. Gi rixanu numatatkalu Romano rixinri. ²⁸ Naluka gimatletinri klu chinanu jigyegitluna.

Jemanshinikankakjetyawakna naniklu. ²⁹ Nukshiklu wa jigyegityaluna Goteyone gepomsalkakapiranaya Tokanchi Yokanatkaluruya wannanu. Gike jigyegityaluna rupnirin chinanupa ga wa rostutikolupa. ³⁰ Wa nunkakapkok-lunutka jemanshinikankakatkana waleya, wanekluyakawa nyokanatatkalu pixa yegi. Nunkakna jigyegitjene runkakyapyina waleya.

Seyoka.

Wilisi yegi samyokika Pawlo wa Susariya

³¹ Solalone ganikatkalu Pawlo rixa towutikowakna. Goyechno Gantipatri ranikluna. ³² Waleprikgogne Pawloyma ruchi yaletkatkana kawalyo yapachine. Solalone satoka gipjigrukna. ³³ Susari rapokinitkana. Kiruka renekatkaluna gitsrukaachi. Wale yegi rutaakoxluna Pawlo. ³⁴ Gitsrukaachi getyongatatkalo kiruka. Repomgalu ginakasreta gajerunanni. Rumatininkta Surisa gajeru rixinri, ³⁵ wane china, “Njemanyi runinipna wa pjigyegitjene.”

Girorepji, tsrupji, girukotjixyatkalu.

24

Tertolo jigyegitlu Pawlo wa gitsrukaachi yegi

¹ Pamyogogne giknoginitka yopikatka Sasertotene Gitsrukatpotu Ganani, pimrine tsruneyma, ga wa satu ktokanuwakleruyma, Tertolo. Runkakletluna Pawlopirana gitsrukaachyegiya. ² Tomgaka Tertolo. Yin-uwaka jigyeglewleta. Wane china, ³ “Ga wa pixa chinanu kigle gwash-lepotwu. Gixopirana gigurepokotka yinyegiya pyanshinikanugnaplewe chinanu. Psolgogneko, pasretmnunanuka wyoptotyalu, psolpotuyako wpoyagnutjetyi, kanshinikanuru potu Wilisi. ⁴ Ga wa nma mumal-pututyanupyi, nagjityi pyijnakotyapwu pshinitsonu wa pixjetyawaka potukalyi.

⁵ “Gi rixanu wukshiklu tye jeji kojwakpotlewjetachri. Yagotkaklu palnakakjetachrini wa pejnuruneko Goteyoneyegkaka psolchijiyako. Walenwa Nasarenone mkoje chinkalune kosekachri ⁶ Kpashwakapji gimuteru rixkakmaka. Wkashichanru. Waluka gitakyagokleyegitanru Tokanchi Yokanatkaluru wixanu chinyawaka. ⁷ Ga wa solalone gitsrukate Risya gapyegitwu. Psolmuchkonuyako wumyo konyawu. Yokanatna jigyegitjene pixa yegi yinripna. ⁸ Pixpotuko gepomsatanru, pumkata gimatletyaplu pejnuruko tyekakapiranaya wjigyegeityalu.”

⁹ Pajigyegetkolulu rixluna Goteyone. Wanepotuko chinruna tyepirana.

Pawlo giykoyegetnawa Wilisi yegi

¹⁰ Gitsrukaachi towutlu Pawlo yanumatinripa. Giyagni Pawlo gitita, “Gi rixanu numata gixo walapu kgitakyagoklewakleryi nyi yinyegiya, kiglenshinikanurno nuykoyegetinwa. ¹¹ Gi rixanu pixa gimkata gimata jemletlu gi wa pamole gepgognepnuteewani Gerosale nkanikinri nyoptsojityeglewtapinripa. ¹² Gi wa rukshiknona satuyma nugjekaktokanutinri kpashiwakapjiya. Gi koxa rukshiknona yagotkaklu palnakakachrino, gi wa ginkaklewakapjiya, gi wa pokchiyako. ¹³ Gi rumkata gimatkakletlu xani wa jigyegityanona. ¹⁴ Tye nupguitatnawa pixyegiya, rixgapotywawaka wane chinka pnuko gixachri yimaklewlu, wanepotuko nixa kamrurewyegletlu nutsrukateni Goyakalute. Nalixlu ptowrukakako Tokanchi Yokanatkalurya ga wa tokanchi geneklewatachine kirukateya yonatkaluru. ¹⁵ Goyakalu nkagwakyalu waneplu yotunru gipnachine chinanu, poyagkakachine ga wa mpoyagkaakane. Wale koxa kagwakna wanna. ¹⁶ Wale chinanu nmuchkotnawa psolpotuyako muklukanuwnanshinikanutkatupno Goyakalyegiya ga wa yinyegiya.

¹⁷ “Giyagni gixo walapu giknoginitka wane nya nenekashatyapna kwamonurune nonerune, ga wa genekashlukaka nanikinripa. ¹⁸ Kpashiwakapji rukshikyanona pimrine Gasya gajene Goteyone. Kpashiri nixkaaka. Gi wa gixoluneyma, gi wa gejnugimalewanatachineyma rukshiknona. ¹⁹ Wanna gimkata gewi gwaleta pixa yegi jigyegitannona waneyna chininipna gitapiranaya. ²⁰ Wannako gimkata ginkaklewleta wa pagixanu mpoyagkaakotu retinnona wa jemanshinikankakjetikowaka ntunwanatini. ²¹ Walepje getko satu tokanchipje wa nsaplewatini wanna ganikajite ntunwanatini. Wane nchina, ‘Yotunkakikolupna gipnachinepirana gitni wa giklukanuwnayegjixkalurno xani gixyegiya.’”

Wilisi kagwakjixna ma menekanshinikanutkanuwa

²² Giyagni Wilisi yijnakpiranatinikalu kagwakjixna, gi rixanu rumatpotutlu wanna Pawlo galixlepirana. Wane china, “Wa yopikinipa wa solalone gitsrukate Risya, numatpotutanu gixapirana.”

²³ Giyagni yokanatlu ksolaloteru Pawlo girukotinripa. Kayaagostureko rixatkaluna. Gi wa rumaletkona gimolene rupxakjenepa.

Gi gepiikata repuklu Pawlo wa Wilisi

²⁴ Pagognetnakni runa Wilisi Trosilayma ganunro. Walanwa Goteyo. Pawlo tomga. Yijnakyegitlu galixlu Geso Kristoya. ²⁵ Poyagkaklupirana

ruynumsatlu, ga wa girukotmanrewlupirana, ga wa giklukanuw-nayeglupapirana. Pika Wilisi gitsrukaachi. Rugita, “Pyanutka xani. Kagogne nchininipa nepukanyi.”

²⁶ Kagwaakoxlu Wilisi renekikolupa sroschi Pawlo chinanu kaspukyaplu. Giyagni gi gepiko kata repuklu. Ruynumsatlu.

²⁷ Gepi walapu giknoginitka, Porsyo Wisto kashrigatkalu Wilisi. Ga wa Wilisi galuka gimutletna Goteyone. Giyagni ruknokamtatkalu gostutkaluru Pawlo.

25

Goteyone jigyegitlu Pawlo Wisto yegi

¹ Giyagni walesreta rapokinitka Wisto. Mapgogne chininitka Susari kanikya. Gerosale rapoka. ² Runkakluna tsrukakalune sasertotene ga wa wanna potu Goteyone Pawlopirana. Ragjiluna. ³ Ragjiluna rupxakikolupna Pawlo chinanu. Gerosale ranikjixyaplu. Yogimagna-putyatkaluna gatnugapoya ruylatyapluna. ⁴ Giyagni Wisto gigita wa Pawlo Susari girukotikaluru, ga wa waleko pshinitsonu yanutka. ⁵ Wane china, “Giyagni wa gixa gimkatachine Susari giyopikanu. Gjigyeitanru wa waneya chininipa pagixanu mugletu wa tye jeji.”

Pawlo gapguwyegitlu Susa

⁶ Wanna yegi rawanata yokgippognepje ga wa pamolgogne getko. Yopika. Susari ya. Waleprikogne gitakyagoklewjetikowaka tuplata. Rawapjixatkalu Pawlo. ⁷ Rapokinitka wale, Gerosale giyakatyachine Goteyone sajruklu. Runkaksayempotuluna gektutpotupirana. Gi rumkata gipguitaletluna galikaka rixinri.

⁸ Ruykoyegitnawa Pawlo. Wane china, “Giketsotaji wa Tokanchi Yokanatkaluruko Goteyonenu, gi wa kpashiwakapjiko, gi wa Susako mugletu nkamrutyu.”

⁹ Wa Wisto galuka gimutletna Goteyone. Giyagni Pawlo rugita. Wane china, “¿Gi ge paluka kanikleta Gerosale? Wane nutakyagokinyi tyekakapirana.”

¹⁰ Wane china Pawlo, “Wa Susa gitakyagoklewjetyawaka ntunwatanu. Wane numkata gigurepokletikolupa nutakyagokikolupna. Gikena mugletu nkamrutkamka Goteyone, wa pixa gimatpotutyawaka. ¹¹ Gi rixanu wa mugletu nkamrutmaka ga wa pagixanu nupnirinri chinanupa, gi wa nkegemga nma mupninitipmaka. Seyni malesha chinini wa jigyegitanona gikena gimkata samyokletno wannayegi. Napguwyegitlu Susa.”

¹² Giyagni Wisto giynumsatna jemanshinikankakjetikowaka gajene. Rali giynumsaletinitkana, wane china, “¿Papguwyegitlu Susa? Susa yegi pyanu.”

Wisto ginkaklu pogirchi Gakripa Pawlopirana

¹³ Pagognetnakni pogirchi Gakripa ga wa Wirnisa Susari rapokna. Wisto ralukinripna. ¹⁴ Gixgogne wane rawinitkana, Wisto ginkaklu pogirchi Pawlopirana. Wane china, “Waneru satu jeji Wilisi giknokamtanru gostutkaluru. ¹⁵ Gerosale nyini, tsrukakalune sasertotene ga wa tsrune Goteyone ginkakno walepirana. Ragjiyegitluna ruklukanuw-nayejixikolupa.

¹⁶ “Wanna nugita, gi wa rixjetyawakna Romanone wa satu yineru samyooko wale ma metgojitkanuwana jigyegitjene wuchichyaplu

ruykoyegitinipwa jigyegitimoluwa. ¹⁷ Giyagni gewi runinitkana pejnu-runemnuni, gi nkagwakjixajitna. Waleprikogogne gitakyagokikowaka ntuplata. Nwapjixlu jeji. ¹⁸ Rapokinitkana jigyegitjene gi satuna jigyeglewlmu mugletu ranikna, wa nkagwakanrumka. ¹⁹ Satupjeru waneyna waleya gepomsalelwukaka rupashichanruyna, ga wa satu Gesopirana gipnachrinatka wa Pawlo gipgujitatyalu giwekachri rixinri. ²⁰ Gita gi numatanshinkanuta wane pixkalutu gepomsalelwupiranaya. Giyagni wane nchinru gikta Gerosale raluka yaleta ruglepokyegitimoluwa, rutakyagokikolupa tyepirankaka. ²¹ Wa Pawlo gapguwata rumretikolupa Pogirchi Gakosto gimata getjerewatinrigognepotunanuko. Giyagni numretjixlu Susa yegi yokanatkoklunpotunanuko.”

²² Giyagni Gakripa wane chinru Wisto, “Gita koxa galuka yijnakletlu wale jeji.”

Wale wane china, “Yechikawa pyijnakotanru.”

Pawlo ganiika Gakripa yegi ga wa Wirnisi koxa

²³ Giyagni waleprikogogne runa Gakripa ga wa Wirnisi koxa. Tsru pogirewlu rumupgujewnana. Jiglokjetikwaka rapokna, solalone git-srukateneymananuko, ga wa jejine wanna potu pokchi gajene. Wisto gwapjixlu Pawlo. ²⁴ Wane china Wisto, “Pogirchi Gakripa ga wa pejnu-rune jejine wixaymalune, getanru tye. Pejnuruneko gixolune Gotey-one jigyegitluna gita yegi Gerosaleya ga wa gewi koxa. Wane china sablewjeretna ma muwekinitpatka. ²⁵ Ga wa gi satuna numata jema rupnniru chinanupa, ga wa waleko gapguwyegitlu Gakosto. Giyagni wane nixa gishinikleta yokanatkurupni. ²⁶ Gi wanepotuko waneyno walepiranaya nyonyegityaplu wa gitsrukaachi. Giyagni nkoshpaku gixa yegi. Pixpotuko galikaka, pogirchi Gakripa, wa repomsatkolkunpatka waneyapno tokanchi nyonatanrupa. ²⁷ Gi rixanu gita goya seprolokunwa gostutkaluru yokanatkoklunchi munkaklewyegitkotuko klu chinanu jigyegitka.”

26

Pawlo giykoyegitnawa Gakripa yegi

¹ Giyagni Gakripa wane chinru Pawlo, “Pumkata ginkakleyegitnawa.”

Giyagni Pawlo yotukamyota. Ruykoyegitnawa, ² “Pogirchi Gakripa, npoyagnutlu wa pixyegiya nuykoyegitnawa xani ptowrukopirana wa Goteyone jigyegityano. ³ Galikakakni. Gi rixanu pixni wa Goteyone gixjetyawaka ga wa repomsalelewlekakna gimatachriyi. Giyagni nagjityi mapognanutupyi pyijnakotyapno.

Gi rixpokotyawaka Gwariseyo rixinri

⁴ “Gi rixanu nmaklutinyakawa nixjetyawaka muchikawayakawa nonerunetskalaya ga wa Gerosaleya, pejnurune Goteyone gimata.

⁵ Muchikawayakawa rumatnona wanna, wa raluka gipguitaletinipmankona, wa wanepotuko gixa yonogletachine wixanune mkoje pixkalutunanno Gwariseyonanno. ⁶ Ga wa xani kagwakikolu chinanu Goyakalu gipiratanru wutsrukatteniya nutunwata nutakyagokikolu. ⁷ Wale kagwakikolu kagwaka gapkapletna wpamolegepinerutene, Goyakalu kamrurewyempotutachine gogiga wa goyechno. Wale kagwakikolu chinanu

Goteylene jigyegitno, Pogirchi Gakripa. ⁸ ¡Gaal! ¿Gixa goya gayrokklurge gixkaklukoya wa Goyakalu yotunkakanna gipnachine?

Kristonune kojwaka Pawlo

⁹ “Giyagni gita galikaka gishinikanuwatapa numkata kamrureta gixo nkamnixyaplu giwaka Nasare Gajeru Geso. ¹⁰ Tye nkamrutapa Gerosaleya. Gitaakalurunanno tsrukakalune sasertoteneya. Yoshmakikwaka nushayegityana gixo kpashirine. Ruylatkoklunutkana, nugita gita. ¹¹ Gi gepiko kata pejnuruko ginkaklewawakapjikakaya nsalejtjetyana. Psolmuchaonuko nertatna mupashiregnuchi chininripmakna. Gimtuwnananumtachripotno wanna chinanu. Nkojwakananumtna pasreta gajerkaka pokchipotunanuko.

Yochigatachri wa Tamasko gapokgapotachriya

¹² “Wane nixananumtini, Tamasko nyinitka. Nutaaka ga wa waneyno kiruka nyokanatikolu tsrukakalune sasertoteneya. ¹³ Pogirchi, ganika-jgognetkani gatnugapo netyalu tengogne gajeru yochigatachri, tkachi gatajnu pnute. Ratajiwnayegitwu gita ga wa numotsane. ¹⁴ Giyagni chiji wapokana pejnurunnikwu wixni. Satu tokanchi nyijnakota Gewreyone tokanuya nyunumatjeru. Wane china, ‘Sawolo, Sawolo, ¿klu chinanu pkojwakno? Pixnanniko kachinolu pixnanwa pakaxjerewatana yowumajri pixka.’

¹⁵ “Wane nchina, ‘¿Katyi Pixa, Gitsrukaachi?’

“Wane china Gitsrukaachi, ‘Gitni Geso wa pixa kojwakanruno. ¹⁶ Seyni palnanutka. Ptunwatanu. Gi rixanu tye chinanu nupgujewnayegityi nutakyapyi notowrerupyi ga wa gipgujtalewat-achripyi petanrukakipirana ga wa nupgujewnayegityapyipirana. ¹⁷ Nkoshpakanyi yinyegiya ga wa payinyegiya, wa wanna yegi nyokanatanyi. ¹⁸ Rumrekgakakikolupna panene, ruprotakinripna, mapshagwaka rushpakinripna. Pokamlawaka yigatinripna; Satanasyo girukotlewatyawaka rushpakinripna; Goyakalu yegi yigatinripna; kaspukmukochiretikolupna, ga wa waneya rixinripna kpashirine gixkakaluneyma, gi rixanu ralixnona Gita.’

Gi wa malixkotni wale wa tengogne gekakgitikaluru

¹⁹ “Giyagni, pogirchi Gakripa, gita gi wa malixkatno wa Goyakalu gekakgityano. ²⁰ Seyni wa Tamasko gwanatachine gapka, ga wa Gerosale gajene, ga wa psolusretako Gote gajene, ga wa payineko nunkaklewytigita renshinikanutinripna. Kashrijetikolupna Goyakalunune rixinripna, genshinikanutachine kamrure pixkapotuko kamruti-nripna. ²¹ Wale chinanu Goteyone kashichno kpashiwakapijya. Ruylatmaknona. ²² Giyagni Goyakalu gipxakalchinanno, xanigognenanu nomkagi gipgujtalewleyegitna mturune ga wa tsrune. Gikena nchina wanepnute. Tyepjeni tokanchi geneklewatachine chinyawaka ga wa Moysisi chinyawaka ginachripa. ²³ Tokanchi ginkakletachine ginkakletlu wa Kristo salewninripa. Walenwa muchinanu gapka yotunotachripa gipnachinetskalaya, yine yegi runkakletyaplu pokamlalu ga wa payinyegiya.”

Pawlo chanixlu Gakripa ralixinripa

²⁴ Wane china giykoyegletnawa. Giyagni Wisto tsru tokanu rixnawa. Wane china, "Seproluktayi, Pawlo. Gi gepika Tokanchi Yonatkaluru pumatinri seprolookakyi."

²⁵ Wane china Pawlo, "Gi wa seproluno, kshinikanuru Wisto, seyni tokanchi galikakpotunanu kanshinikanuru nyanumatya. ²⁶ Gi rixanu, Pogirchi, pumatu tyekakapirana. Pixa getanu koxa nyanumsata pgujetanwaka. Gi rixanu gi nkagwaklu yogimatika wale. Gi rixanu gi wa kegnete kamrutikalurni wa tye. ²⁷ Pogirchi Gakripa, ¿gi ge palixna tokanchi geneklewatachine? Numatyi palixinri."

²⁸ Giyagni Gakripa wane chinru Pawlo, "Ptsotsotaji magata pushinikanutyano Kristonu nixinripa."

²⁹ Wane china Pawlo, "Nagjitlu Goyakalu wa ptsotsotajiyako ga wa gixpotuyako pixa ga wa pejnuruneko nyijnakotjene wa xani, gitako pixka gixachinetkani, seyni tye gosturutsapje gi waneyapgi."

Gakripa goya

³⁰ Rali wane chinretinitka Pawlo tyepirana, Pogirchi palnatka, ga wa gitsrukaachi, ga wa Wirnisa, ga wa wannayma tuplanatachine. ³¹ Wa ruxrikamtinitkana, wannakakluko wane chinkakna, "Gi satuna kamruta tye jeji rupninri chinanupa, gi wa rostutikolupako."

³² Giyagni Gakripa wane chinru Wisto, "Tye jeji gimkata kaspukletkamka ma mapguwyegitkanumkalu Susa."

27

Roma yokanatkaluru Pawlo

¹ Giyagni wa rutaaka wyagapgatinripatka, Gitalya gayinripatka. Ksolaroteru Golyo giwakatletachri, Gakosto solalotene yegi gwachri, samyokatkaluna Pawlo, ga wa pimrine gostutkalune waleyma. ² Giyagni watskotatkalo sato tsro kanawa potu Gatromentina giyakatyachro. Gasya pokchikaka galuka yaletachro. Wutspesegatka. Wixaymalu Garistarcho, Tesalonika, Masetonyasreta gajeru.

³ Waleprika Sito wutspakatka. Golyo kigle getle rixlu Pawlo. Ruchi yaletlu, ralukanune yegi yinripa, rupxakyapluna. ⁴ Wane wutspesegatka. Suproknipreka tukasretate gayapamta. Gi rixanu kannipgyalu gakaxrikamtwu. ⁵ Surisya Wenne ga wa Pampiri Wenne gayapamtatka. Mira wapoka Lisyasreta pokchi. ⁶ Ksolaroteru wane gikshikyalu sato tsro kanawa potu Galegantri giyakatyachro, Gitalya yachropa. Wala pokotwu. ⁷ Gi gepikgogne wyagapgata yiglepotuko. Wixasha gapokleta Knito ginaple. Gi kaspukapanwu kannipgyalu. Kretatlapga wypamta Salmostsi. ⁸ Kyapre potu gayinri. Wapoklu Kigleru Yopjewaka chinikowaka. Wane gi gowukaylu Lase Pokchi.

Pawlo giykole mjemkotu

⁹ Gi gepikgogne wuknokakatka. Kyowiklu yagapgalu, gi rixanu ruknogatka wa gogajirewlugogne. Pawlo giykotna. ¹⁰ Wane chinna, "Jejine, netlu tye yagapgalu waneplu tsru gimtuklupa ga wa tsru gamgalupa, gi wa wunruchipjeni ga wa kanawa koxa, seyni wuwekinriko koxa."

¹¹ Ga wa ksolaroteru galixna kanawa ganikachri tokanu ga wa kanawateru, wa Pawlo chinyawaka pnute. ¹² Gi kiglepojkopjewakleru wuknokakyaplu ginapu. Gixo gishinika yaleta waneya, gikta

rumkata gapokletluna Winisi, wane wuknokakyaplu ginapu, Kretniprekla yopjewakle, tkachi kegnetesretateswaji ga wa potuklesretateswaji giyakatyachrinnipgya gapokannipgyajetyawaka.

Jiweylunnipgya pixkalutu

¹³ Tkachi kegnetesretate ruyakkannipgyatya. Yiglepotuko rajpopokannipgyata. Kagwakluna waneyatkana wa rushinikanruyna. Kose-tatkaluna tsataprena. Kretakniprekawnaga yana. ¹⁴ Gowukshini rapyegitlo kannipgyalu jiweylunnipgya pixkalutu, Geroklito giwakan-nipgyani. ¹⁵ Tushatkapka kanawa. Gi tumkata yoptoretlu kannipgyalu. Wetashatatkalo. Gayashatatkta. ¹⁶ Satu mturu kanipreklu, Klawta giwakatletachri, wuknogamta. Wixasha gimkatle gishatkapletlo mturo kanawa pokotkaluro. ¹⁷ Wala ranikinitkana. Wane rixa giglere-tanutkalona tsro kanawa. Rapatlona. Surtesloji pika gapokletna. Jiruk-luna mkachrichrata. Wane wixa gayashletatka. ¹⁸ Giyagni wyowjeyem-potutana. Waleprika ruknopjegawunnutanatkana. ¹⁹ Waleprika potu wumyoypotuko wuknokgachratatyatkalu kanawa yaninri. ²⁰ Gixgogne gi pgujru tkachi, gi katagiriko. Wunnewgognenatana. Gi ke kag-waakatka wanepnute wushatkapikolupa.

Pawlo giglenshikanutna rumotsatjene

²¹ Gixgogne wogajirewatanatka. Giyagni Pawlo wanna ganikajite tunwata. Wane china, “Jejine, galikaka gixa gimkata galixletkamkano. Gimka Kreta wutspeginichi, ma munyegitkanimkawu tye gimtuklu ga wa gamgalu. ²² Ga wa xani nuykotgi kiglenshikanupgi. Gi rixanu gi satuna gixa gamgagiwekletanu. Seyni kanawapje gamganu. ²³ Gi rixanu tyeyechnoni gita yegi rapoka Goyakalutowreru. Wa Walenno gita. Wale nkamrurewyegita. ²⁴ Wane china, ‘Pawlo, gi pikanutka. Susa yegi pumkata gapokletinripa. Ga wa Goyakalu genekyi pejnuruneko puyagapgatanune.’ ²⁵ Giyagni, jejine, kiglenshikanupgi. Gi rixanu gita galixlu Goyakalu, wanepotuko rixanu wa chinyawakno. ²⁶ Seyni wumkata satu kanipreklu gitaakota.”

Galuka gasukletachinmaka

²⁷ Pamole gepkoxamkojyecho chininri, Gatriyakoskitgatlapa gayashatanatka. Ganikajyecho kanawa ganikachine kagwaklu gi gowukatkalu chiji. ²⁸ Yantagatluna. Gepkoxamkojmolekano rukshikyaluna tennuga. Wanepnuteyaka yana. Rumepe yagotgaletat-nakna. Mapmole patsrujire metro tennuga rukshikyaluna. ²⁹ Wanna piklu sotlu gwiywaka wyoxgiyegitinripa. Giyagni totsi ruknokgatluna gepkoxamkoje tsataprena. Ragjigognetra rumrerekkinripa. ³⁰ Giyagni tsro kanawamka rasukyamkana ganikachine. Jirukgatatkalonan kana wa mturo. Wala pguta rapgutanatna jirukgatyapluna wa tojri gajeru tsataprena. ³¹ Pawlo wane chinru ksolahoteru ga wa solalone “Tsro kanawa ma mutukinna wanna, gixa gi gimkata gishatkapkotanu.”

³² Giyagni solalone gistakatsatatkalonan mturo kanawa. Retasha gi-jrukletatkalonan.

Tsro kanawa yagapgatyachine gali gogajirewleta

³³ Pawlo nikjixatkana pejnuruneko rumrerekastipotunanuko. Wane china, “Pamole gepkoxamkojgognetkani tye gkagwakanata gogajirewat-inri. Giketsotaji gnika. ³⁴ Giyagni nuykotgi gnikanutka. Gi rixanu

tyenwa giwekinripa. Gi rixanu gi pajiwutsana gamgini pejnurunekgi gixa."

³⁵ Wane chininitka, rawlo jimapro. Poyagnutlu Goyakalu pejnurune getanu. Jiknajrotlu. Yinuwaka nikletatkalu. ³⁶ Giyagni pejnuruneko kiglenshinikanutka. Niikoxatkana wanna. ³⁷ Wane pejnuwu tsro kanawa, gepi pacha payokgipremole patsrujire. ³⁸ Jinanutkana. Komlikayakatatkalona kanawa. Tsru wenu ruknokanatkaluna trikoji.

Taschekatka kanawa gitsroka

³⁹ Gogi rixiniklu gi wa rumatluna chiji, seyni retluna ratlogkapyawaka. Kaksatewnaglu. Wane rushinika gitspaakakletlona kanawa rumkatiniplona. ⁴⁰ Koshipirokatsatatkaluna tsatapre. Tsru wenu kaspukatkaluna. Waneklu koxa kogrokatsatatkaluna potukatapretsna. Romukluna mkachrichrata teno gajeru kannipgyalu yegi. Wangasreta ya kownkletatkaluna. ⁴¹ Giskitga ganikajite, taschekatka kanawa. Taschekajritanatka. Gi tuyoljetatka. Ga wa totsi tutspatgastsityatka gichkogalu chinanu.

⁴² Giyagni solalone gishiniklu ruylatikolupna gostutkalune, gikena ma masuukanpakni ganogatachri. ⁴³ Seyni ksolaloteru galuka gognetkakletlu Pawlo. Rumaltayegitlu wanna gishinikle. Wale yokanatatkana gimkata ganogletachine muchinanu gapka ruptekgamtinripatkana, chiji rapokinripna. ⁴⁴ Ga wa gixetachine, pimrineko kanawashpata, ga wa pimrineko klunerukokta kanawa gajeru, yiyyatkana. Wane rixatka pejnuruneko chiji gapoka. Rognewatatkana.

28

Gimnu saprikamyotlu Pawlo

¹ Wognewatinitka. Giyagni wumatatkalu kaniprekuni. Melita giwakni. ² Ga wa patokanchiko yanumatyachine retwamonpotutwuna. Pawatatkana. Kigle yoptole rixwuna pejnurunekwu gina chinanutka ga wa kachikleru chinanu. ³ Giyagni rapatjepluta Pawlo. Xirnachri gogo rutaklu. Satu gimnu chichi gemnu rasukya. Saprikamyomtanru.

⁴ Patokanchiko yanumatyachine getinri gimnu ruxripamyonatlu, wane chinkakna, "Tye jeji galikakni kgiyalewaklerni. Tsru wenu rognewatyani, seyni kgiklukanuwnalu chinanu gi retashatka ruwekinripa."

⁵ Giyagni wale giwlipatlu gimnu. Xirnachri rapokamtana. Giketsotaji yayixya. ⁶ Kagwaka gankaletmalkluna, ga wa walegnapunanu yawnamtinripa gipnachri. Seyni gowukshini potu kagwakinikana, retluna wa gike giknoglu. Kashrijetanshinikanutna. Goyakaluktani chinruna.

Poplyo giru gituukaaka

⁷ Waneru kachijneru, kanipreklu gitsrukate. Poplyo giwakatletachri. Kigle yoptole rixwu. Mapgogne gipji rutakwu. Rushinikanuwyegitwu.

⁸ Wane rixatka. Poplyo giru yayixachrina. Pachwatana ga wa tserugatana, giklugachrina. Pawlo jiglokyegitlu. Ragjigogneta. Rutakamyogogotlu. Rutuukaklu. ⁹ Wane rixiniklu, pimrine koxa kanipreklu gwachine, yayixachine ginyegitlu. Rutuukaakana. ¹⁰ Gixo renekashatwuna kagwakpiratyachinianwuna. Wutspeginpatka pokotyawuna walukanru.

Romatkalu Pawlo

¹¹ Mapa ksuru giknoginitka, sato kanawa Galegantrina giyakatyachro wutspegyatka, waneknipreka giknokakginaputetyachro. Wala waneya tumatikolu Gopite wgenene gepirune yaglu. ¹² Surakosa wapoka. Mapgogne wane wutuka. ¹³ Waneya wsajruka. Wapokatkalu Rigyo. Waleprika tkachi kegnetesretate ruyakkannipgyatya. Waleprika potu wapoklu Potewolo. ¹⁴ Wane wukshikyana moletkakachine. Ragjtwuna payokgipregogne wumwiyapna. Wane wixa yaleta Roma. ¹⁵ Wane gajene moletkakachine yijnakyegitinitkawu, yoptotapwuna. Gapyop-utu Pokchipotunanuko ga wa Mapa Gwajetikwaka Pokchi rapokna. Pawlo getinitkana, Goyakalu poyagnuta. Kiglenshinikanutkalu.

¹⁶ Roma wapokatka. Ksolaloteru gostutkalune samyokatkalu solalonepji gitsrukate. Ga wa ruchichka Pawlo waleko rawyawaka rawinripa, satu solaloyma girukotjerupa.

Pawlo gepukna tsrukakalune Goteyone Roma gajene

¹⁷ Wane rixatka. Mapgogne giknoginitka, Pawlo gapatjixna tsrukakalune Goteyone. Rapatininitkana wane chinna, “Jejine, nomolene, gikeyaka nkamruyegitna yine. Gi wa wuneruneko gixjetyawaka nkotnuka. ¹⁸ Seyni Gerosale nsamyokika gostutkalurno Romanonemyoya. Wanna gitakyagokinno, raluka kaspukletnona, gi rixanu maleshayno nuklukanuwnale nupnnir chinanupa. ¹⁹ Ga wa Goteyone yoptopiratno. Giyagni nerutka Susa napguwyegitnripa. Gi wa waneyno njigyegityapna nonerune. ²⁰ Giyagni tye chinanu nepukgi netyapgi ga wa nuynumsatyapgi. Gi rixanu Gisrayiline kagwakle chinanu gostutkalurno tye yowumatsaya.”

²¹ Giyagni wane chinruna, “Gi Gote giyakatyachrotsotaji kiruka wyop-toyegityi. Gi satuna wane giyakaty wumole runkaklepiranyegityapyi, mugletu chinpiranyegityapyi. ²² Walukmaka yijnakyegletyi pchinan-shinikanutyawaka. Gi rixanu wixa gimatl psolusretayako nyi pnuko gixa galixletachine mkoje gapatkalunni.”

Ma malixlenna Goteyone

²³ Pagogne rutakna. Gi gepika wanna yayegitlu rawyawaka. Runkakpokowakatna. Wanna yegi rupguitatlu Goyakalu pogirewatyawakapirana. Rushinikanutna Gesopiranaya Moysisi Tokanu Yokanatkaluruya, ga wa tokanchi geneklewatachne kirukateya, goyechnokawpotuko wa kaypotunanuko. ²⁴ Giyagni pimrine gishinikanutka chinyawaka chinanu, ga wa pimrine gi galixa. ²⁵ Gi wa pashinikanurunni wannakakluko. Giyagni ralimtatkana. Pawlo wane china tye tokanchi, “Kigle yanumle rixa Giwekkaluru Kpashiri, tokanchi geneklewatachri Gisayiyaya. Wane chinna wutsrukatenni:

²⁶ Nyi yine yegi pyanutka.

Wane pchinanu:

Gijnakopna gyijnakotini, gi gimata jemanuna.

Getini getinmaka, gi gimata getanuna.

²⁷ *Gi rixanu shikowgajitatkana nyi yine.*

Ga wa gijnakopnayna kyapreru yijnakotyana

Ga wa rushyaygaletna. Giyalna ma metinitipna.

Gi wa gijnakopnayna yijnakotinripna.

Gi rajiyakna rumata jemyana,

ma kashrijetikotupna, nma mutuukakyupna.

²⁸ Giyagni gixa gimatanru payineko yokanyegitkatka tye gognetkak-lewlu Goyakalunu. Wanna yijnakotanru.”

²⁹ Wane chininitka, Goteyone yatka. Repomsakakpotna.

Gepi walapu gostutkaluru rixinri Pawlo runkaklewaty

³⁰ Giyagni Pawlo gepi walapu psolwalapuko gipji wenutkalurupji rawa. Ÿoptotna pejnuruneko runyegitjene. ³¹ Goyakalu pogire-watyawakapirana runkakleta. Pgujetanwaka china ginkakletna Git-srukaachi Geso Kristopirana. Gike gimaletlu.

Kpashiri Pawlo Kirukate Romanone Chinanu

Kiruka yonatachri ga wa yonatanrupirana

¹ Gitni Geso Kristo wayegrerno Pawlono, tomgakalurno yokanatanrupa, nutakikolupa Kiglerpotunanu Goyakalu Tokanu chinanu. ² Tye tokanchinwa muchikawa rupiratanru tokanchi geneklewatachineya Goyakalunu, kpashiri yonchiya. ³ Tye tokanchinwa Giturupiranni. Walenwa Tawiklopisha gimaneya. ⁴ Walenwa gipgujetkaluru Goyakalu Wgene rixinri muchkonuyma. Gipgujetkaluru Giwekikaluru Kpashirpotuya, wa gipnachinetskalaya yotunomtyachritka wa Geso Kristo Wutsrukate. ⁵ Geso gimutlewlle chinanu yokanatanru nutakikolu, ralixyapluna Wale tokanu ptowruneko pachijnemnnunanuka gajene wa giwakaya.

Kiruka yoptotachine Romanone galixachine

⁶ Wanna galixachinemkojenangi gixa. Geso Kristo tomganungi, ⁷ wa pejnurunekgi Roma gwachingi. Goyakalu galukanungi, tomgakalungi, kpashirinepgi, gimutkalunepgi gixa. Wa Goyakalu Wuru, Wutsrukate koxa Geso Kristo giglenshinikanakangangi ga wa rumutangi.

Pawlo galuka Roma salwayegletna galixachine

⁸ Muchinanu npoyagnutlu Noyakalute, Geso Kristoya pejnurunekgi gixa chinanu, wa gixa galixle psolchijneko pogitikolutka. ⁹ Goyakalni nkamrurewyegitanru nonshinikanuya Kiglerpotunanu Tokanchi Giturunu. Walenwa netjeru, gi nutuka gishinikletgi wa gixa nagjigogneyee-gognenatgi. ¹⁰ Nagjitlu patako waneplu pagogne, Goyakalu galukiniplu, kigleru yagapgalu gixa yegi nyinripa.

¹¹ Gi rixanu gita galuka getlepotutgi wa nkotspaltayegityapgi Goyakalu genekashle Giwekikaluruya gmuchkotanshinikanutjerupa. ¹² Walenwa wugleretanshinikanutkolupa gixaymananuko satkaka galixleya, gixanni wa gitanu koxa. ¹³ Seyni gi naluklu, nomolene, gma mumatyaru, wa gixo katmaka wane nushinika gixa yegi nyinripa, seyni xanigognenanu wane nixa gimaletletkota. Naluklu wa gixatskalaya koxa waneyapno nkamrutanrupa, payinetskalaya pixka.

¹⁴ Nriwishkatna Kriykone, kgimtakanurune koxa, wanepnute kgimatkalerun ga wa mumatkalene. ¹⁵ Giyagkoxni gita pejnuruko numkatyawaka naluklu ginkaklewyegityapgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa gixa koxa Roma gajengi.

Kiglerpotunanu tokanchi giyaklewle

¹⁶ Gi rixanu gi nupatewatlu gita Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu walenwa Goyakalu giyaklewle wa gognewatikaluru chinanu, pejnuruneko galixachine chinanu, wa Goteyone gapka chinanu, ga wa Kriykone koxa chinanu. ¹⁷ Gi rixanu Kiglerpotunanu Tokanchi gekakgitlu Goyakalu poyakkaklewle yineru galixle chinanu. Ga wa pnuteyaka galixlu waneyaplu, Yonchi chinyawaka: *Wa poyakkakachri giwekanu ralixleya chinanu.*

Yine mukochire

¹⁸ Pgujetanurni Goyakalu jgekanu tengogneya ptowruko makag-wakpireyna, ma poyagkaklenuyna wanna yine chinanu wa rumretanruna galikakpotunanu tokanchi mpoyagkaakane rixinrina. ¹⁹ Gi rixanu wa Goyakaluya gimatikolutka wanna koxa gipgujetyegitka. Gi rixanu wa Goyakalu gipgujetlu. ²⁰ Gi rixanu wa mpogijetkaka wa Goyakalunu, walena gike rixiniko mnikawnakatu ruyakle, wa Goyakalu rixinri. Mpogijetkaka pgujetanru wa ruyakotiniyakawlu wa tye psolchijneko. Gimata jemkalurni wa kamrutkalurkaka chinanu. Guyagni wannako chinanupni, wanna mpoyagkaakane.

²¹ Gi rixanu rumatmalkuna Goyakalu, gi rupashichluna Goyakalu rixinri. Gi koxa poyagnutluna, seyni maleshawaka nutanshinikanutna. Manshinikanugajine mapshaga rixgajitkana. ²² Kgimatkalerune rixashatnawana. Seprolokanatkana. ²³ Royaknu Goyakalu mpojpjakatu rupekotluna yagluchi yineru pojpakalu pixkalutu, ga wa kamejirune pixkalutu, ga wa nikchine gepkoxamkojejixirune pixkalutu, ga wa gis-tako yosrolotyachrikaka ixfkalutu.

Jejine ksotanugolune

²⁴ Guyagkoxni wa Goyakalu samyokna puchowninripatkana sotanugnuchi rajiyna, mpashmanene rixkakinripna wannakakluko.

²⁵ Wanna gipekotlu galikakpotunanu tokanchi Goyakalunu gayroklu chinanu. Yonogyegitluna, guyakotkalunkaka wa Kgiyaklewakleru pnute. Walenwa gimalwugognenatkalurupa gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

²⁶ Guyagni wa Goyakalu samyokna wa sotanugnuchi kapatmenuru waneyapna. Gi rixanu wa suxnenet kashrijetluna rixjetyawakna rumumturetanruna wa ma mixyawakanna gimumturetikaluru. ²⁷ Waneko pixka koxa rixna wa jejine. Ruknokluna rixjetyawakna rumumturetanruna wa suxoneya. Tsru sotanugnuchi rixna wa wannakakluko. Wane rixa mapatmennuchi kamrutna wa jejine jeinkakluko. Gimane koyna saletikolupna rapnutikolupna pupjeyeginatanrunako pixkalutu.

²⁸ Gi wa rugleretluna rumatpotutyapluna Goyakalu. Waneko pixka Goyakalu samyokna satu shinikanchi mugletuya, wa kamrutyapluna maluukotu. ²⁹ Ptowruko mpoyagkaknuchi, muglenchi, gimkapnuglu, gektutu gwagajpotutanunni. Ga wa wanepnute waneyna ranxalna, ruy-lalewlena, yoptopirkakleyna, yokwireyna, ma nshinikannuyna. Gixaxatachinni. ³⁰ Kapataklerune, Goyakalu kamnixachinni, kgektute-taklerune, galixkotnachinwa, tsru gixashatnachinewa, gektutu kosh-pakachine, kaaligiruklerune. ³¹ Manshinikanune, mpoyagkaakane, rumumtureta galuklewlle mixkane, maluka gishinikanuwyeglekaakane, metwamonrene. ³² Rumata jemanrukmaknina Goyakalu gitakanru, wa wale pejnuka kamrutachine poyagkakluna wa rupniripna. Gi wa walepje kamrutna, seyni rugleretluna pimrine koxa waneko pixka kamrutinripna.

2*Goyakalu wanepotuko gitaka yagoklewle.*

¹ Guyagni pixako pchinanupni, yineru, girukoktayi pixini wa ruk-lukanuwna pchinyegitlu satu. Gi rixanu wa klunerukokta ruk-lukanuwna pchinyegitlu, pukluknanwa pixnanniko. Gi rixanu waneko

pixkalutunyi pixni, wa pixa wane china ruklukanuwninripa. ² Seyni wumatlu wanepotuko ruklukanuwnayejixanna Goyakalu wale pej-nunanuka kamrutachinepni. ³ ¿Gi ge pushiniklu pixa, yineryi, ruklukanuwnana pchinyegitna tyekaka kamrutachine, pkamrutlu waneko pixkalutu: pixlege kaspuwananu wa giklukanuwnalupa Goyakalu? ⁴ ¿Peyikluge pixa wa Goyakalu makotkotu rumutlewle, tsru pogirewlu potu shinikanuya, ga wa rakotanshinikanrewle? ¿Gi putakyagoklu walekni, wa Goyakalu kosekanshinikanutyi penshinikanutinripa?

⁵ Seyni pshiknugajiya, wa paji gi penshinikanuya, pumre-tanru pixanpako jgekanchi walegognepa jgekanchigogneklupa, rupgujewnnirigognepa wa Goyakalu wanepotuko gitakyagokle-watinipa. ⁶ Wale gapnutanru satkaka rixpoko kamruretyawaka. ⁷ Kashnantakgognenatachne kigleru kamrutna, rujgaluna yochiglu, kagwakpiiru, mpojpaknuchi, Wale rapnutinna wanna ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatu. ⁸ Seyni kgimkapnugaklerune, gi wa ralixluna wa galikakpotunanu, seyni ralixluna wa mpoyagkaknuchi, Wale rapnutinna wannapni jgekanchi wanepnute gimtuwakchi. ⁹ Salewakchi, kachinolu koxa psolpotuko yineru giwekachri chinanu wa gektutu kamrukleru, wa Goteyonepni muchichachripa, ga wa Kriykonkoxapni. ¹⁰ Seyni pogirewlu, kagwakpiiru, gilewanshinikanru kigleru kamrutachinepa, muchinanu Goteyonupa, Kriykonkoxapni. ¹¹ Gi wa manewle giglenu chinanu yoptotanru Goyakalu wa yineru.

Tokanchi Yakanatkaluru wane migjene

¹² Gi rixanu ptowruneko waneyamigjene Tokanchi Yakanatkaluru mukochirewatachne, Tokanchi Yakanatkaluru waneyamigjene koxa ramganna. Ga wa ptowruneko Tokanchi Yakanatkaluruya mukochirewatachne ruklukanuwnanna Tokanchi Yakanatkaluruya. ¹³ Gi rixanu gi wa poyagkakachne Goyakalu getanuya wa yijnakoshatachne, seyni Tokanchi Yakanatkaluru kamruklerune muklukanuwnakaakonetkani. ¹⁴ Gi rixanu wa payine gi waneyna Tokanchi Yakanatkaluru, rumumturetanrunga kamrtluna wa Yakanatkaluru Tokanchiya, wanna Tokanchi Yakanatkaluru waneyamigjene, seynamka waneyna Tokanchi Yakanatkaluru wannayako. ¹⁵ Rekagtluna wa Tokanchi Yakanatkaluru kamrurepa kayongalutkani raijyna. Rupgjutanshinikanutnawana. Wanekopshini jigyegitnawana rushinikanuwnaleyna. Rapgutkakna panshinikanu wa satunshinikanu. ¹⁶ Wane rixanu walegognepa wa Geso Kristoya Goyakalu gitakyagokanru yine yogimatanru, wa chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gita ginkakletanru.

Wa Goteyone ga wa Tokanchi Yakanatkaluru

¹⁷ Petanu, pixni Goteyo chinnachriwayi, wa Tokanchi Yakanatkaluru munangachriyi. Ptserpiranatnawa Goyakaluya. ¹⁸ Pixa gimatalu Goyakalu gishinikanru, pumata getanru wa kiglerpotu. Yimaakaluryi Tokanchi Yakanatkaluruya. ¹⁹ Paponshinikanutnawa wa pixni wa maygalene kosekachriyi; pixni wa pokamlalyi mapshagawaka gwachineya. ²⁰ Pyimakjetna manshinikanune. Mturune yimakachriyi. Waneyyi gimatkalewlu psoluko ga wa psoluko galikakpotunanu Tokanchi Yakanatkaluru. ²¹ Giyagni pixa koxa wa satu yineru yimakachriyi pixinipa, ¿gi ge pyimaknawa pixnanuko koxa? Pixa wa

ginkaklewatachriyi ma chowguwatikotupa, seyni Ɂpchowguwatawa pixa?²² Pixa wane chinachriyi ma mumopatlewatikotupa, Ɂpumopatlewatge pixako? Pixni wa yagluchkaka getnanutachriyi Ɂmupashiregotyi?²³ Tserpiranatnachriwayi wa Yukanatkaluru Tokanchiya. Pma kamrutkalchinanu wa Tokanchi Yukanatkaluru, Ɂgi ge pma mupashichyanru wa Goyakalu waka gike?²⁴ Gi rixanu *mupashichkotu gixkaklu Goyakalu giwaka payinetskalaya*, chinyawaka wa yonchi.

Sajruka gistaklewlu galikakpotununu

²⁵ Gi rixanu sajruka gistaklewlu gipxaklewata galikakpotunanni, pkamrutiniplu wa Yukanatkaluru Tokanchi. Seyni pkaspukiniplu wa Tokanchi Yukanatkaluru, wa pixa sajruka gistakikolu kamrutka masajruka gistakikotpatka.²⁶ Giyagni wa msajruka gistakletkotu kamrutyaplu Tokanchi Yukanatkaluru chinyawaka, Ɂgi ge wale ma sajruka gistakletkoklunu gitaa ko sajruka gistakletikolu chinanu?²⁷ Girukta wa mumumture sajruka gistakletkotu seyni kamrupotutlu wa Tokanchi Yukanatkaluru, wale giklukanuwnakakanyi pixa kapiranyegirutkayi, ga wa sajruka gistakletkaluryi, seyni pkaspukinri wa Tokanchi Yukanatkaluru.

²⁸ Gi rixanu gi wa Goteyni, wa wane rixa gipgujewnaletachrini, gi waleni koxa wa sajruka gistaklewlu gipgujewnalu wa manchiya.²⁹ Seyni Goteyni wa gitokoya Goteyo, ga wa sajruka gistaklewlu walena wa gaschiya, wa giwekkaluruya gi wa Tokanchi Yonatkaluruya. Gi wa rumalwurni vineya seyni Goyakaluya.

3

Panene pnute waneylu Goteyo

¹ ɁGiyagni kluneru waneylu Goteyo panene pnute? ɁKlu rupxaklewata wa sajruka gistaklewlu? Gixo psoluyako.² Gi rixanu muchinanu Goyakalu tokanu galikakpotununu gaponshinikanutka Goteyone yegi.

³ ɁGi rixkoxge wa pimrine wanna malixaklene rixinrina? ɁWanna ma malixle chinanu gi ralixikolupa Goyakalu?⁴ Gike rixiniko. Seyni wa Goyakalni myokwiretu ga wa ptowruko yineru kayloklerunmakni, wa tokanchi yonatkaluru chinyawaka:

*Wa Pixa, Goyakalu, muklukanuwnakaakotupyi pchina yanumsaletinri;
Wa paalirewatinripa wa putakyagokikolupmaka.*

⁵ Yineru ma poyagkaklenu chinanu pnute pgujpotlu Goyakalu poyagkaklewle. Wane rixini galikaka, Ɂgi wchinanuna? ɁMfoyagkaakatlege wa saletlewatinri Goyakalu? (Wa yineru gixyawakako nchina.)⁶ Gike rixininanuko. Wa wane rixini Ɂgi rixpoko giklukanuwnayegjixletanna tye psolchijneko gwachine wa Goyakalu?⁷ Seyni naylokle chinanumka tsru rixinipa Goyakalu myokwirnu, rumalwutikolupa Goyakalu, Ɂklu chinanu nuklukanuwnayegjixkota gita kmukochireru pixka?⁸ ɁKlu chinanu gi wane wchina, “Wkamrutanru gektutu runinripa wa kigleru”? wa pimrine wane chinyegitwu wa wane pguta wchinyawaka. Poyagkaaka ruklukanuwnayegjixkolupna wane chinachine.

Maleshlu poyagkakachri, gi satunako

⁹ Giyagni Ɂklunerni? ɁWanna pnutlege kiglewu wixa Goteyonwu? Gike rixininanuko. Muchinanu wunkakletanatkana Goteyone, ga wa Payneko, pejnuruneko kmukochirerunni.¹⁰ Wane chinyongatyawaka:

Maleshlu poyagkakachri, gi satunako.

¹¹ *Maleshlu gimata jemachri.*

Maleshlu satu Goyakalu gjigachri.

¹² *Pejnuruneko gitspalata.*

Gike gapine rixkanna.

Pawane gixkalunenatkanina.

Maleshlu satu kigleru kamrutachri.

¹³ *Yomlechi gitpukachri pixka rixaplajitna.*

Ginnuyna yokwirewatna.

Gimnu kachingate pixkalutu waneyna gispunya rapukote.

¹⁴ *Ginamna katsepoyna kamakpirewleyna, kapsakletlewleyna.*

¹⁵ *Teyaknanjixirunni wa ruyokyapluna granchi.*

¹⁶ *Gigapkaka rawa gimirklewl, tsru salewnalu.*

¹⁷ *Gi rumatluna gwashatikowakgapo.*

¹⁸ *Wannaygale getanu maleshayna pikyaluna Goyakalu.*

¹⁹ Seyni wumatlu ptowruko Yukanatkulu Tokanchi chinyawaka, wane china Tokanchi Yukanatkulu waneyalune chinanu, wa pejnuruko yineru pokche rixinripa wa psolchijneputunanuko gwachri giklukanuwnakaakalurupa Goyakalu getanu. ²⁰ Gi rixanu wa Tokanchi Yukanatkulu kamrutkalchinanu gi pamanennako muklukanuwnakaakonepni Wale yegi. Gi rixanu Tokanchi Yukanatkulurya rumatika wa mukochri.

Poyagkaklewlu wa galixlewluya

²¹ Ga wa xani Tokanchi Yukanatkulu migje poyagkaklewle Goyakalu pgujetanurutkani. Gipgijtatkalurni wa Tokanchi Yukanatkulurya ga wa tokanchi geneklewatachineya. ²² Poyagkaklewle Goyakalu, Geso Kristo galixikolu chinanu, wannanupni ralixjene pejnunanuka. Gi rixanu pixkakaklunni. ²³ Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata. Gi rapkapluna wa royaknu Goyakalu. ²⁴ Ga wa rumutlewle chinanu Goyakalu muklukanuwnakaakone rixkakna. Walenwa renekashle, gi rixanu Kristo Geso wenutlu yine gognewatinripa. ²⁵ Goyakalu galukyawaka, Geso chinanukni kaspuuka yineru mukochire ralixleya, Gesograda chinanu. Wane rixa gipgijewnakakletlu Goyakalu poyagkakachri rixinri, wa wane rixa getashletlu wmukochire wa muchikawa wkamrutanrukaka. ²⁶ Pogetwamonrewlu rixkalchinanu Goyakalu, rumatyapluna yine wa galikakni poyagkakachrini Wale tyegognekakaya, gi rixanu tyegoneko poyagkakachrini Wale, ga wa poyagkakachri rutaklu yineru, Geso ralixinri chinanu.

Tserpiranawnalu gimaletkaluru

²⁷ ¿Ginaakoxluge wa tserpiranawnalu? Ginanshichkaluru. ¿Giru Tokanchi Yukanatkulu chinanu? ¿Kamruchiylege? Gike. Seyni rixjetyawaka galixlu. ²⁸ Giyagni wyanshinikanutlu muklukanuwnakaakotu rixinripa wa yineru ralixleya, wa Tokanchi Yukanatkulu kamruremigjeya. ²⁹ ¿Wa Goteyonenupjerge wa Goyakalu? ¿Gi ge payine Goyakalutkoxni wa Goyakalu? Galikakpotunanni payine Goyakalutkoxni. ³⁰ Gi rixanu satupjerutni Goyakalu. Walenwa muklukanuwnakane rutakanna sajruka gistaakotachine galixluya, ga wa msajruka gistaakotkone koxa galixlu chinanu. ³¹ ¿Giyagni wutakashatlu

maleshawaka wa Tokanchi Yukanatkaluru galixlu chinanu? Gike. Wmuchkotlu Tokanchi Yukanatkaluru.

4

Gawrani wyimanrupa

¹ ¿Gi wchinankoxlu wa Gawra gikshikanru? Walenwa wutsrukati ni wumaneya. ² Wa Gawra muklukanuwnakaakotu rixinmaka wa kamruchiya, ralixkotinmakwa, seyni gi wa Goyakalu getanu. ³ Gi rixanu ¿gi china wa yonchi? Wa ralixlu Goyakalu *Gawrani*. Rutakyegitka poyagkaklewle rixinri.

⁴ Seyni wa kamrurewatachriya gi wa genekashlu kagwaaka wa wenutikolu, seyni riwishkaachi. ⁵ Ga wa girukta gi kamrurewata seyni ralixlu Goyakalu wa mupashiregolune muklukanuwnakaakone gitakachri, wale galixle gitaaaka poyagkakleyapa. ⁶ Tawi pixka koxa wane chinyegitlu giglenshnikanyegitkaluru wa yineru wa Goyakalu gitakyalu poyagkakle kamruchi migje. ⁷ Wane china:

*Giglenshnikanyegitkalune wanna ruklukanuwnalna
kaspukyegitkana, wa wanna
gishyamukochiretkalune.*

⁸ *Giglenshnikanyegitkaluru wa jeji gi wa
kmukochireru rutaaka Gitsrukaachiya.*

Yaglu rixa sajruka gistaaklewlu, rumatikolupa poyagkaklewle

⁹ Giyagni wa tye giglenshnikanyeglewlü ¿wa sajruka gistaakotkalunepjenuplege? ¿Waka msajruka gistaakotkonkoxaplege? Gi rixanu wane wchina, wa *Gawra galixle gitaaaka wale poyagkakle rixinripa*. ¹⁰ ¿Gi rixpoko poyagkakachri kagwaakota wale? ¿wa sajruka gistaakotkaluru, waka msajruka gistaakotuwa? Gi wa sajruka gistaakletkaluru, seyni msajruka gistaakotu. ¹¹ Sajruka gistaakikolu yaglu rixinripa, rumatikolupa poyagkakachri rixinri ralixleya chinanu. Wane rixa msajruka gistaakotuwa, rurna rixinripa pejnuruneko galixachine msajruka gistaakone, wanna koxa poyagkakachine gitakikolupa. ¹² Rurna rixinrikoxapa sajruka gistaakotkalune, gi wanna sajruka gistaakotkalunepje, seyni koxa wa gomkagitachine galixlugapo wa wutsrukati ni *Gawrani* msajruka gistaakonuwa waneylu.

Wa gipiratkaluru tokanchi, gi wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu

¹³ Gi rixanu gi wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu, seyni wa poyagkaklewlu chinanu galixlewluya, Gawra ga wa giklopişhane gipiryegitka wanna yoptotyaplu psolchijneko. ¹⁴ Gi rixanu wa Tokanchi Yukanatkaluru waneyalune wannapmakni yoptotachinepa, gike gaprimkatkani wa galixlu; giknookalurmakni wa gipiratkaluru tokanchi. ¹⁵ Gi rixanu wa Tokanchi Yukanatkaluru kamrutlu jgekanchi. Gi rixanu ginakakta maleshlu Tokanchi Yukanatkaluru, gi koxa wane kaspukika wa Yukanatkaluru Tokanchi.

Wa gipiratkaluru yoptotko galixlewlu chinanu

¹⁶ Giyagni poyagkakachine gitaaaka wa galixle chinanu, wa Goyakalu gimatlewleya rixinripa, poyegi rixinripa tokanchi gipiratkaluru pejnuruneko giklopişhane chinanupa, gi wa wannapje chinanupni wa Tokanchi Yukanatkaluru waneyalune, seyni wanna koxa chinanupni, wa Gawra galixle waneyalune. Walenwa wutsrukati ni pejnurunekwu

wixa.¹⁷ Wane chinyongatyawaka, *Gita gitakyi gixo payinerumnunanuka gitsrukati pixinripa*. Wane rixa Goyakalu getanu. Walenwa Goyakalu galixanru. Walenwa gipnachine genekgiwekletachri. Walenwa wane gwachri pixka chinru wa mwakatuwa.

¹⁸ Mumkata kagwaakotupmaka, kagwaka Goyakalu. Ralixlu wa *gixo payinerumnunanuka gitsrukati rixinripa*, chinyawakpotuko: *Wane pixka rixanna puklopishane*.¹⁹ Gi wa rugroka galixluya. Gi rutakyagoknawa gimaneya gipnachritka. (Satu pacha walapustsitkani.) Gi koxa rutakyagoklu gipnachri twugenewlemapa Sara.²⁰ Gi koxa nutatlu Goyakalu gipiratanru ma malixlenuya. Seyni muchkotnawa ralixleya. Ru-malwutlu Goyakalu.²¹ Psolpotuyako rushinikanuwatya wa ptowruko rupiratanru Goyakalu, kgiyaklerni kamrutyaplu.²² Giyagkoxni wa Goyakalu galixle *rutakyegitlu poyagkaklewle rixinri*.²³ Gi wa walepje chinanni yonatka wa rutakyegitikolu.²⁴ Seyni wixa koxa chinanu, wa wixa galixachinwu gitakyegitikolupa, gi rixanu walixlu wa Geso yotunkakachri Wutsrukate wixanu gipnachinetskalaya.²⁵ Walenwa samyookaluru wixa mukochire chinanu, ga wa yotunkaakaluru muklukanuwnakaakone wixinripa.

5

Muklukanuwnakaakone yoptotanrupa

¹ Giyagni muklukanuwnakaakonwu galixluya, kigle gwashletkawu Goyakaluma Wutsrukate Geso Kristo chinanu.² Wale chinanu koxa wapkaplu tye gimutlewlw gawyegitanru galixluya. Wumuwata wkagwakinri Goyakalu goyaknu.³ Gi wa walepjeni, seyni wumuwatanu koxa salewakchiya. Wumatlu wa salewakchi kamrutlu kashnantakgogneru.

⁴ Ga wa kashnantakgogneru kamrutlu gasruglewlw. Ga wa gasruglewlw kamrutlu kagwakikolu.⁵ Ga wa kagwakikolu gi wa kapatmenurni. Gi rixanu Goyakalu gishinklewlw gipkaakalurni wajija Giwekikaluru Kpashiriya, wenekikolu.

Kristo gipna mkagwakpiraklene chinanu

⁶ Gi rixanu wa Kristo muchkonwu wixanatini, gipapko rupnana mkagwakpiraklene chinanu.⁷ Kyapreru satu gipnanmaka poyagkakachri chinanu, seyni patako satu mpiikatu rixnawa rupniripa kigleru chinanu.⁸ Seyni Goyakalu gekakgi galuklewleta wixaya, gi rixanu, kmukochire-runwu wixanatini, Kristo gipna wixa chinanu.

⁹ Giyagni wanepnuteyaka muklukanuwnakaakonwu gigragaya; Waleya wognetkaako wa jgekanchiyejiya.¹⁰ Giyagni wkamnixanatinrikopshini rupoyikgayegitinwu Goyakalu Gituru gipuka chinanu, wanepnuteyaka wupoyikgayegitikolutka, wognetkaako Wale giwekle chinanu.¹¹ Gi wa walepjeni, seyni wumuwata Goyakaluya, Wutsrukate wixanu Geso Kristo chinanu. Wale chinanu wupoyikgayegitikolutka.

Pogirewata mukochri ga wa gipukchi

¹² Giyagni, wane rixa jiglokleta mukochri tye psolchijiko satupje yineru chinanu. Mukochri chinanni wa gipukchi. Giyagni wane rixa giknogletna gipukchi pejnuruneko yine. Gi rixanu pejnuruneko mukochirewata.

¹³ Wa ma mwanatkanuwa Yakanataluru Tokanchi, tye psolchijneko rawanatatkwa mukochri. Seyni Yakanataluru Tokanchi mwakanuwa gi

wa ruklukanuwnakaaka yineru.¹⁴ Seyni pogirewatatka gipukchi Gata-luyakawa wa Moysisiklupotunanuko, wanna koxa chinanu gi wa Gata ma mumretkale pixka rixa mukochirewletna. Gatanwa ginachripatka yaglu.

Poyagkaklewlu genekashatkaluru

¹⁵ Seyni gi wa mukochri pixka rixa genekashlu. Gi rixanu satupje yineru mukochire chinanu rupnninna gixni, pnuteyaklu wa Goyakalu gimutlewie gixo chinanu, ga wa genekashlu satupje yineru gimutlewie chinanu. Walenwa Geso Kristo. ¹⁶ Gi koxa wane pixka rixa wa genekashlu, wa satupje yineru mukochire pixka. Gi rixanu satupje mukochri runya giklukanuwnayegjixlu ruklukanuwnayegjixkolupna, seyni gixo mukochri runya gimutlewie muklukanuwnakaakone rutakikolupna. ¹⁷ Gi rixanu satupje yineru mukochireya pogirewatirni gipukchi ga wa satupje yineru chinanu koxa, wanepnuteyaka pogirewatanna giwekachinepa satupje wa Geso Kristo chinanu, gixo gimutlewie yoptotachinepa, wa poyagkaklewlu genekashatkaluru yoptotachinepa.

Gixo potu gimutlewie

¹⁸ Giyagni waneko pixka rixanu satupje yineru mukochireya ruklukanuwnayegjixikolna pejnuruneko yine. Waneko pixka rixa: satupje yineru poyagkaklewleya, pejnuruneko yine muklukanuwnakaakone gitakikolu ruwekinripna. ¹⁹ Gi rixanu satupje yineru majnaknu chinanu rutaakana kmukochirerune gixolune. Waneko pixka satupje yineru yijnakle chinanu gixo gitaako poyagkakachinepa.

²⁰ Wa Tokanchi Yakanatkalaru jigloka wa mukochri tseruwninripatka. Wa mukochri tseruwninitka tseruwnapotuta wa gimutlewie koxa. ²¹ Wane rixa pogirewata mukochri rupnniriyne yine, waneko pixka rixa poyagkaklewlu chinanu; pogirewata gimutlewie ruwekinripna giike rixiniko mnikawnakatu Geso Kristo chinanu Wutsrukate wixanu.

6

Wixa gipniyanatkalu mukochrini

¹ ¿Gi wchinanu koxa? ¿Womkagitanru wmukochirewatinri tseruwninripa gimutlewie? ² Gike wixiniko. Gi rixanu wixa gipniyanatkalu mukochrini. ¿Gi wixpoko satokleyegitanutnaklu wale? ³ ¿Gi ge gimatlugixa wa wixa girukokta katkaluru Geso Kristoya, katkaluru rupnaley? ⁴ Gi rixanu katluya kapnatkalunwu. Waleyma gipnachinetkawu. Wa Kristo wane rixa yotunretinri gipnachinetkalaya Girchi goyaknuya, waneko pixka wixanu wixa: gawinripa gerotu giweklupa.

Goyakaluya wuweka Kristoya

⁵ Waleyma pagipnakalunetkawu wixini Wale gipnale yagluya, waneko pixka rixa yotunotinri yaglu wixanu. ⁶ Wumatlu wa tye: wa kapokotmane wixinri Waleymananuko koroshishkita rutaaka, giike mumkatkatu rixikolupa wa mukochrimane, ma wayegretyanpatkawu mukochri. ⁷ Gi rixanu wa gipnachrinatka, gi wa mukochri giklukatkalu.

⁸ Kristoyma wuprini, walixlu wa wuwekinrikoxapa Waleyma.

⁹ Wumatlu wa Kristo yotunotinritka wa gipnachinetkalaya, gi rupnanutka. Waleya gi pogirewatanatka gipukchini. ¹⁰ Gi rixanu

rupninri, pakatapje rupniyanatkalu mukochrini, seyni ruwekinri Goyakaluya ruwekatka.¹¹ Waneko pixkapotuko gixanu gixa. Gkagwakinwa galikakni gipniyanatkalu mukochrini, seyni Goyakaluya giweka wa Kristo Gesoya Wutsrukate wixanu.

Genekinwa Goyakalu

¹² Giyagni gi pogirewatanu mukochri gimane wa gimane gipnachripa, gma yijnakotyaplu gimane retsotanrewleya.¹³ Gi koxa genekanru gimane psojite mukochri, mpoyagkaknuchi gapi rixinripa, seyni giwekachingi wa gipnapachine pixkalungi genekinwa Goyakalu. Goyakalu galikaka genekanru gimane psojite poyagkaklewlu gapi rixinripa.¹⁴ Gi rixanu gi wa gitsrukatedtanutkalu mukochri. Gi rixanu gi wa Tokanchi Yakanatkalaruyegitkagi, seyni gimutlewluyegitkagi.

Poyagkaklewlu wayegrenepa

¹⁵ Giyagni ¿klunerni? ¿Wmukochirewatewge gi rixanu gi wa Tokanchi Yakanatkalyegwu, seyni gimutlewluyegwu? Gike wixiniko.¹⁶ ¿Gi ge gimata gixa wa girukokta wayegrene gitakinwa gyijnakotyaplu, wale wayegrene gixinitka wa gyijnakotanru? Waka mukochri wayegrengi gixinripa, waka yijnaklewlu wayegrengi poyagkakachine gixinripa.¹⁷ Poyagnutkalurni Goyakalu, wa mukochrimka wayegretanatanungi, gyijnakotatkalu gajiya tye pixkalutu ginkaklewlu wa wale chinanu gitaka ka gixa.¹⁸ Mukochri yegi gishpakyatka. Poyagkaklewlu wayegretatkagi.¹⁹ Gi rixanu yineru muchkotu gixyawakpotuko pixka nchingi. Wane gixa genekletlu gimane psojite gimuteru wayegreru rixinripa, mpoyagkaknuchi wayegreru rixinripa, waneko pixka gixanu xani. Genekanru gimane psojite poyagkaklewlu wayegretyaplu gipashiregnuyapa.

Mukochri wenutikolu

²⁰ Gi rixanu mukochri wayegretanatingi, gi wa poyagkaklewlu wayegrenenangi.²¹ ¿Klu koxa waneyatkagi waleya, wa xawakni gipate-watanrutka? Gi rixanu gipnalni wale yoptukyawaka.²² Ga wa xani mukochri gishpakyatka. Goyakalu wayegrenetkagi. Ga wa gkamrure koxa kpashiritka. Ga wa yoptukyawaknpi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatupa.²³ Ga wa mukochri wenutikolni wa gipnalpotu, seyni Goyakalu genekashle yoptotachri walenwa giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa Kristoya Geso Wutsrukate wixanu.

7

Gipniyatkalu Tokanchi Yakanatkalarupiranaya

¹ Nomolene, gi wa mumatkangi, gi rixanu nuynumsatna Tokanchi Yakanatkalu gimatachne. ¿Gi ge gimatlwa Tokanchi Yakanatkalu rutsrukata yineru ruwekapshini?² Gi rixanu kganururo, ruwekapshini tganuru, Tokanchi Yakanatkalu ginanshichawalo. Seyni rupnini tganuru, Tokanchi Yakanatkalu gnurchipirana tushpakyatka.³ Giyagni wa ruwekiniwa tganuru, gimopatlewatachro chinkaluropni wa satu jeji tganurutinipa. Seyni tupnagnurutinitka tushpapatka Tokanchi Yakanatkalaruya. Giyagni gi wa gimopatlewatachrotkani wa satu tganurutinitka.

Gipniyanatkalu Tokanchi Yakanatkalu

⁴ Waneko pixka gixa, nomolene gitanune, gipniyanatkalu Tokanchi Yukanatkaluru Kristomaneya, satunuko gixinripatka, walenwa yotunotachritka gipnachinetskalaya, kigle kamrurewlepwu Goyakalu chinanu. ⁵ Gi rixanu manchi wixanatiniwa, mukochri getsutanrewle, Tokanchi Yukanatkaluruya, wumane psojtkaka kamrurewatya. Wale gwakakyaplu gipukchi. ⁶ Ga wa xani Tokanchi Yukanatkaluru wush-pakyatka. Wupniyanatkalu wkashinatjerni, ga wa Giwekikaluruya wkamrurewatinripatka. Werotewatinritka. Gi wa yonchi kapokotewatinriya wkamrutanutka.

Tokanchi Yukanatkaluruya rumatika mukochri

⁷ ¿Gi wchinanu? ¿Tokanchi Yukanatkaluru mukochrirge? Gike rixiniko. Gi numatanatlu mukochri, seyni wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu numatlu mukochri. Gi rixanu gikoxmaka numatanru getsutanrewlu, wane ma chinkanumka Tokanchi Yukanatkaluru: *Gi petsutanrewatanu.* ⁸ Mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanru. Wane rixkakyano ptowruko getsutanugnuchi. Gi rixanu Tokanchi Yukanatkaluru migje mukochri gipnachrini. ⁹ Tokanchi Yukanatkaluru migje nuwekanata. Seyni wa Tokanchi Yukanatkaluru gininitka, mukochri giwekatnaka, ga wa gita gipnana. ¹⁰ Netatkalu yokanru giweklu chinanmaka, walenwa nupnale chinanu. ¹¹ Gi rixanu mukochri gikshiklu ruglepoktapinri yokanru. Yokwitanno. Waleya ruylatanno. ¹² Guyagni galikakni Tokanchi Yukanatkaluru kpashirni, ga wa yokanru kpashirni, poy-agkakachrini, kiglerni.

Mukochri gita gitokote gwachri

¹³ Guyagni ¿kiglerunanu gita chinanu gipnalu rixa? Gike rixiniko. Seyni mukochri mukochri gipgujewninripa wa kigleruya ruylatno, mukochripotunaru rixinripa mukochri Tokanchi Yukanatkaluru chinanu.

¹⁴ Gi rixanu wumatlu Tokanchi Yukanatkaluru Giwekikaluruyni. Ga wa gitni manchino, gishankakalurno mukochrinupno. ¹⁵ Gi rixanu wa nkamrutanru gi numata jemu. Gi koxa wa nalukanru nkamruta. Seyni nayegixanru wale nkamruta. ¹⁶ Wa nma malukanutu wale nkamrutini, nupgijattlu wa Tokanchi Yukanatkaluru kiglerni. ¹⁷ Guyagni xani gi wa gita kamrutlu, seyni mukochri gita gitokote gwachri kamrutlu. ¹⁸ Gi rixanu numatlu gitnanuko, walenwa nomaneya, gi rawa kigleru. Gi rixanu waneyno naluklewle, seyni gi nukshiklu kigleru nkamrutinri. ¹⁹ Gi rixanu gi nkamrutlu naluka kamruretanru kigleru. Seyni wa gektutu nma malukanutu wale nkamruta. ²⁰ Ga wa nma malukanutu nkamrutini, gi wa nkamrutanutkalu gita, seyni mukochri kamrutanru gita gitokote gwachri.

Yagotkaku nonshinikanuya

²¹ Nukshiklu pnuko gixjetikowaka: wa naluka kigleru kamruretini, gektutu gwakoxno. ²² Gi rixanu wa gitoko gajeruya numjika Tokanchi Yukanatkaluruya Goyakalunu. ²³ Seyni netlu nomane psojite pnuko gixpokotikowaka. Wale satkakmaklu nonshinikanu gixpokotyawaka. Raniikoxno gostutkalurno nkamrutyapmaklu mukochri gixpokotyawaka nomane psojiteya galukyawaka.

²⁴ ¡Kapsakletkalurno! ¿Katu koshpakanunno tye gipukchimaneya? ²⁵ Npoyagnutlu Goyakalu, Geso Kristoya Wutsrukate wixanu. Guyagni

nonshinikanu galukyawaka nkamrutini, Goyakalu yokanrekaka wayegrerno. Ga wa nomaneya galukyawaka nkamrutini, mukochri gixpokotyawaka wayegrerno.

8

Gi ruklukanuwnayegjixkona wa Kristo Geso gwachine

¹ Giyagni maleshpotutkalu ruklukanuwninritkana wa Kristo Geso gwachinetka, wa galixachinetka. ² Gi rixanu Giwekikaluru yokanre giweklupirana Geso Kristoya wale koshpakno mukochri yokanreya, ga wa gipukchi yokanreya. ³ Gi rixanu wa Tokanchi Yokanatkaluru mumkatanatanutu, wumane gigroklewle chinanu, Goyakalu kamruta. Wane rixa yokanretlu Waleko Gituru kmukochirerunmane pixkalutu ga wa mukochri chinanu. Wane rixa nikatlepotutyaplu mukochri wumane gwachrini,⁴ poyagkakikolupa wa kigleru yokanruya wixaya, wa manchi gixjetyawaka mixkanwu, ga wa Giwekikaluru gixyawaka.

⁵ Gi rixanu manchi pixka gixachine, manchipiranaya nshinikanutachinni; ga wa Giwekikaluru pixka gixachine, Giwekikalurupiranapje yanshinikanutachinni. ⁶ Gi rixanu manchinshinikanu gipnalmi, ga wa Giwekikalurunshinikanu giwekluni, ga wa kiglenshnikangajirni. ⁷ Giyagni manchi gishinikyawaka walenwa kamnixikolu Goyakalu. Gi rixanu wane gixachri gi yijnakotlu Goyakalu yokanre. Gi koxa rumkatlu. ⁸ Giyagni manchi giyakatyachine gi rumkata giglenshnikanretluna Goyakalu.

Gixa gitokote gwachri Giwekikaluru

⁹ Ga wa gi manchi giyakatyachingi, seyni Giwekikaluru giyakatyachingi, wa gixa gwinri Giwekikaluru Goyakalunu. Katukta Giwekikaluru Kristonumigjetu, gi Kristonni wale. ¹⁰ Seyni gixa gitokote rawini Kristo, gimane galikakni gipnachrini mukochri chinanu. Ga wa giwekikaluru giweka wa poyagkakikolu chinanu. ¹¹ Wa gixa gitokote rawini Giwekikaluru, Geso yotunkakjerunu wa gipnachinetskalaya, wa yotunkakjeru Kristo Geso gipnachinetskalaya ruweekakanchoxlu gixamane popukalu Giwekikaluruya Walenu, gixa gitokote gwachri.

Kristoyma yoptotachinepwu

¹² Giyagni nomolene, riwishkatachinwu, gi wa manchiyni, giyagni gi wa manchi gixjetyawakako wixinripni. ¹³ Gi rixanu manchi gixyawakako gixininapa, gipnanuna. Seyni wa Giwekikaluruya gixa gipnakakanru wa manchi kamrure waneklu giwekanu. ¹⁴ Gi rixanu pejnuruneko Giwekikaluru Goyakalunu kosekanune, wannanwa Goyakalu wgenene. ¹⁵ Gi rixanu gi gyoptotlu wayegrechinshinikanu wa mpikyapatnaka. Seyni gyoptotlu wgenchi gitaakalurunshinikanu. Wale chinanu wsaplewata, “Gawwa, Nuru.” ¹⁶ Gi rixanu Giwekikaluruko wixanshnikanu gipguitatlu Goyakalu wgenene wixinri. ¹⁷ Wale wgenene wixinii, yoptotachinkoxapwu; yoptotachinepwu Goyakalunu; Kristoyma yoptotachinepwu. Waleyma salewnachinkoxapwu wixinii, Waleymaputuko pogirewlu wenevikolupu.

Pogirewlu ginachripa galuukaluru

¹⁸ Gi rixanu numatpotutlu wa tyegognekaka wsalewninri gi rumuknini pogirewlu ginachripa gipgujewnachripa wixaya. ¹⁹ Gi rixanu

wa giyakotkaluru psolu galukleyako kagwakpotuta wa rupgujewniripna Goyakalu wgenene.²⁰ Gi rixanu moyakatu rixkaklu ruyakotanru Goyakalu, gi wa giyakotkaluru gishinikanru chinanu, seyni wane rixkakjeru wa Goyakalu chinanu. Wane rixlu wa Goyakalu wa kigleru kagwakyapna wa ruyakotanrutka.²¹ Wa waleko giyakotkaluru kosh-paakalurupni moyaknuchi wayegretlewayawakaya. Rapkaplu gish-pakikowaka katajiwaka Goyakalu wgenennu.

²² Gi rixanu wumatlu pejnuruko giyakotkaluru pagochgitkalune rixna, pakachinolu getkalunni xanigognenanu.

²³ Gi walejeni, seyni wannanuko, wa Giwekikaluru gekamrure waneyalune, wixa koxa ga wa wanna gitokoyako wochgita, wkag-wakanatinri wa Wale wugenene gitakpotutikolupa, walenwa wumane gishpakleyapa, wenutikolutka chinanu.²⁴ Gi rixanu kagwakachinwu wognewatinri. Seyni wa kagwaakaluru getika, gi wa kagwaakalurni. Gi rixanu wa satu getkoklunu, *¿gi rixpoko kagwakletanru?*²⁵ Seyni wma metanutu wkagwakini, wakotanshinkanreya wkagwakanru.

Wa Giwekikaluru gagjigognere

²⁶ Waneko pixka rixa gipxakletwu Giwekikaluru wumenoklunshinikanruya. Gi rixanu gi wumata kluneru kigleru wagjitinripa. Seyni wa Giwekikaluruko gagjita wixa chinanu rochgiyle mumkata chinkotu.

²⁷ Getjegajrewatachri gimatlus Giwekikaluru gishinikanru. Gi rixanu wanepotuko Goyakalu gishinikyawaka, ragjita kpashirine chinanu.

Ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine

²⁸ Wumatlu ptowrunanuka pakamrutkolutni kigleyapna Goyakalu galukachine, wannanwa tomgakalune Wale galukyawaka.²⁹ Gi rixanu muchikawako rumatanune rutakagnaputa, Gituru yanglu pixka rixkakikolupna, Wale muchinanu gishpakachri rixinripa gixo gimolenetskalaya.³⁰ Wa rutakagnaputanune wanna koxa tomga. Wa tomganune wanna koxa muklukanuwnakaakone rixna. Wa muklukanuwnakaakone rixanune wanna koxa royaknu reneka.

Wakaglokewpotuta

³¹ Giyagni *¿gi wchinanu wa tyeya?* Wixa yegi rixini Goyakalu, *¿katu kamnixwu wixa?*³² Ga wa Wale gi chipetlu Giturpotuko, seyni samyoklu ptowruneko wixa chinanupa *¿gi rixpokotyawaka* Gituruy-mananuko ma meneekanupwu ptowrunanuka?³³ *¿Katu jigyeginna Goyakalu tsomitanune?* Goyakalni muklukanuwnakaakone gixkaklewatachri *¿Katni wa giklukanuwnayegjixlewatachri?*³⁴ Kristonwa gipnachri. Wanepnute Walenwa yotunkaakaluru. Walenwa Goyakalustsi potuklesreta gwachri. Wale koxa giykoyegitwu wixa.³⁵ *¿Giru kotspalatinwu Kristo galuklewleya?* *¿salewakchirge?* *¿ga wa kachinolege?* *¿ga wa kojwawakchirge?* *¿ga wa nachlege?* *¿ga wa mamkatutnuchlege?* *¿ga wa kyowikolege?* *¿ga wa yoglolewaprege?*³⁶ Wa chinyawaka yonchi:

Pixa chinanu psolgogneko gipnachinwu.

Kagwaakalunwu gowegane pixka giylatkalunepa.

³⁷ Seyni psoluyako tyekakaya wakaglokewpotuta walukjeruya.

³⁸ Giyagni nalixa gita, gi wa gipukchiko, gi wa giwekluko, gi wa kamchineko, gi wa tsrukakaluneko, gi wa kgiyaklewakleruneko, gi wa xanirutuko, gi wa ginachripako,³⁹ gi wa tenolu, gi wa gitokpotuko,

gike giyakotkaluru gimkata kotspaletyawu Goyakalu galuklewleya, wa Kristo Geso gwachri, Wutsrukate wixanu.

9

Kachingajgognenanru Pawlo Gisrayiline chinanu

¹ Galikakni wa nichinanru Kristoya. Gi nayroklewata. Giweikaluru Kpashiriya nonshinikanu gipgujtatno mulkanuwnanshinikanutkatno. ² Wane nixa, tsru wamonchi nixa. Kachingajgognenanno. ³ Gi rixanu nalukmaklu gitakmaka kamakpiratko Kristoyegiya nomolene chinanu, nonerune nomaney. ⁴ Wannanwa Gisrayiline. Wannanni wa wgenchine gitakikolu, ga wa pogirewlu, ga wa tokanchi gipiratkaluru. Wannanwa Tokanchi Yukanatkaluru geneekalune, wa Goyakalu kamrurewyegitachine. Wannanni wa Goyakalu gipiratanru. ⁵ Wannanni wa gitsrukachinni. Wannanni wa Kristo gimaneya. Walenwa Goyakalu pejnurkakayako gimalwutkalurgognenanu. Wane gixkalurupa.

Gipiratkaluru wugenetikalune

⁶ Gi wane rixa magjeretmaka Goyakalu tokanu. Gi rixanu gi wa Gisrayiliklopishane pejnuruneko Gisrayilinni. ⁷ Gi wa Gawraklopishane rixinrina chinanu, pejnuruneko wale wugenetika. Seyni *gik-loloshane chinikolupna Gisaakaya*. ⁸ Wane chinyawaka, wa manchi wugenetikalune, wanna gi wa Goyakalu wgenene chinkana, seyni wa tokanchi gipiratkaluru wugenetikalune wannanwa kagwaaka Gawraklopishane. ⁹ Gi rixanu wa tokanchi gipiratkaluru wane china:

“Xani topapko gapokinipa, nunanu. Wanepatkalo Sara toturu.”

¹⁰ Gi wa walepjeni, seyni Riwika koxa mushiwata satu Gisaakaya, wutsrukati. ¹¹ Gi rixanu ma mushpaakanuwana, gi koxa kigleru kamrutawana, gi wa mugletuko, Goyakalu galukyawaka rawgognenatinripa, Wale tsomityawaka, gi wa kamruchi chinanu, seyni tomgalewatachri chinanu, ¹² wane chinka wala, “*Wa mturu wayegretanru wa tsru.*” ¹³ Yonchi chinyawaka:

Gakowo naluka, ga wa Gisawo nayegixa.

Goyakalu getwamonrewle

¹⁴ ¿Gi wchinanu koxa? ¿Wanerge Goyakalu mpoyagkaklewle? Gike rixiniko. ¹⁵ Gi rixanu Moysisi wane china:

*Nupxakanrupa nupxakanu,
ga wa netwamonutanrupa
netwamonutanu.*

¹⁶ Giyagni wa Goyakalu tsomitinri gi wa wixa galuklewle chinanu, gi wa wmuchkowle chinanu, seyni Goyakalu getwamonrewle chinanu. ¹⁷ Gi rixanu wa yonchi wane chinru Gwarawo:

*Waleko chinanu nutakyi
nekakgityaplu nuyaklewle pixaya,
runkakletikolupa ngiwaka psolchijneyako.*

¹⁸ Giyagni koxa girukta raluka getwamonreta Goyakalu, retwamonutlu. Girukta raluka shikowkakleta, shikowkaklu.

Kamrurewakleru ga wa kajpa

¹⁹ Giyagni wane pchinanno, “¿Klu koxa kegemgiya?” Gi rixanu ¿katu satkakakanru Goyakalu gishinikanru? ²⁰ Ga wa ¿giryi pixa yineru py-optopiratyaplu Goyakalu? ¿Kajpa kamrutikolu wanerge chinanru wa kamrutjeru? “¿Klu chinanu wane pixa kamruretno?” ²¹ ¿Gi ge rumkata kamrurewakleru walejpako kamrutyaplu pastono kigle getkolupa ga wa satu muglegetkotupa?

²² Goyakalu galuka gekakgiretinri jigekanu, rumatikolu raluka gixkakletlu ruyakle, wane rixa wa mapognanutu rixa gakotletlu jgekanchiyegkaka galpokotkaluru ramginripa. ²³ Wane rixa rumatikolupa wa ponikolkaka royaknuya retwamonutanune chinanupa. Wannanwa ralpokotanune gimalwuru chinanu. ²⁴ Wanna koxa tomga, ga wa wixa. Gi wanna Goteypenejeni, seyni koxa payinkaka. ²⁵ Wane koxa chinyawaka Goseyi tokanuya:

Nayinerutene nchinanna

nma gayinerutetanatanune koxa.

Ga wa nma malukanatanro,
nalukanro nchinanro.

²⁶ *Wane rixanu:*

Wa chinikowakna:
Gi wa nayinerutengi gixa,
Waney Goyakalu giwekachri wgenene
chinikolupna.

Gixetachinepje gognetkaako

²⁷ Wane koxa china sapleta Gisayiya Gisrayilinepirana: “*Wane pejnumkana Gisrayiliklopishane tsru wenu ksatnepagi pixka pejnumkana, gixetachinepje gognetkaako.*” ²⁸ *Gi rixanu Gitsrukaachi kamrure nikatpotutanu, sustakanu tye chijiya.*

²⁹ Muchikawa wane chinyawaka Gisayiya:

Gitsrukaachi ksolaloteru
gimka ruxetkaklopishatanunwu,
Sotoma gajenniko pixkamka wixanuna,
ga wa Komora gajenni
pixkapotukmaka wixanuna.

Sotlu gitspetkaluru

³⁰ ¿Gi wchinanu koxa? Wa payineko moyagkaklewlu momkagitkane rapkapluna moyagkaklewlu. Walenwa moyagkaklewlu galixluya. ³¹ Ga wa Gisrayiline wa Tokanchi Yukanatkalu moyagkaklewlu gomkagittachine, gi wa rapkapluna Tokanchi Yukanatkalu moyagkaklewlu. ³² ¿Klu chinanu? Gi rixanu gi wa galixluya romkagtluna, seyni Tokanchi Yukanatkalu kamrureya pixka. Giyagni rutspetanna sotlu gitspetkaluruya. ³³ Chinyongatyawaka:

Siyo Magkate nutaku
sotlu gitspetkaluru,
sotlu gjrukikowaka,
Tye sotlu galixachri gi wa patmenuwatanu.

10

Tokanchi Yukanatkalu moyagkakachri walenwa Kristo

¹ Nomolene, galikakni, naji gishinikyawaka, ga wa Goyakalu nagjire wanna chinanu walenwa rognewatinripna. ² Gi rixanu gita gipguitatna

jmerpotna Goyakaluya, seyni gi wa gimatkalelwuya. ³ Gi rixanu gi rumatluna wa Goyakalu poyagkaklewle ga wa wannanuko retumga kamruretna. Gi wa yijnakotluna Goyakalu poyagkaklewle. ⁴ Gi rixanu Tokanchi Yukanatkaluru poyagkakachri walena Kristo, poyagkaklewlupe jmerpotna galixachri chinanupa.

Poyagkaklewlu wa galixlu chinanu

⁵ Moysisi yonpiranyegitlu poyagkaklewlu Tokanchi Yukanatkaluruwa. Wane china: wa Tokanchi Yukanatkaluru kamrutachri walena poyagkakachri, ga wa yineru tyekaka gixachripa ruwekanu waley. ⁶ Wa ralixleya poyagkakachri wane china:

“Gi wane pchingajitanu, ‘¿Katu tengogne gatskotanu wa chiji rawapyaplu Kristo?’”

⁷ Gi koxa wane pchingajitanu: “¿Katu gjirukanu gitskata potu rawapya-patnaklu Kristo gipnachinetskalaya?” ⁸ Gike. Wane china ralixleya poyagkakachri, “Gi gowuklu Goyakalu tokanu. Punamaya rawa Wale tokanu, ga wa paji rawa.” Walena tokanchi galixluya, wunkakletanru. ⁹ Wa punamaya pupguitatinri Gitsrukaachi Geso, wa pajiya palixinri Goyakalu yotunkaklu gipnachinetskalaya, pognetkaako. ¹⁰ Gi rixanu yineru rajiya ralixya waneyaplu poyagkaklewlu. Ga wa ginamaya rupguitalewata rognetaakikolupa.

¹¹ Gi rixanu wane china yonchi: “Pejnuruko Goyakalu galixachripa gi wa patmenuwatanu.” ¹² Gi rixanu pixkakakanni Goteyone ga wa Kriykone. Gi rixanu Walekn pejnuruneko Gitsrukate ponikolni pejnuruneyako Wale tomgachine. ¹³ Gi rixanu pejnuruneko Gitsrukaachi giwaka koschekachte ragjirgognereyna rognetaakona.

Kristo ginkakletikolu runya galixlewlu

¹⁴ Giyagni ¿gi rixpoko koschekletanruna ma malixanatanutna? ¿Gi rixpoko galixletanruna ma yijnakpiranyegitanruna? ¿Gi rixpoko yijnakletanruna satu munkakletanutu? ¹⁵ ¿Gi rixpoko ginkaklewletanna myokanatkoneko rixinna? Yonchi chinyawaka, “¿Gi pagiglenjixinanuktana wa Kiglerpotunanu Tokanchi kigleruya ginkakletache?”

¹⁶ Seyni gi wa pejnuruneko yijnakotlu Kiglerpotunanu Tokanchi. Gi rixanu Gisayiya wane china,

“Gitsrukaachi, ¿katu galixlu wunkakle?”

¹⁷ Giyagni yijnaklu runya wa galixlu. Kristo tokanu runya yijnaklu.

Gisrayiline ma malixlena

¹⁸ Seyni wane nchina, ¿Gi ge yijnakyegitluna? Galikakni.

Psolchijneko pogiwatyana.

Yoptukyawakpotunanuko tye psolu chijiko

Pogiwatyawa wanna tokanu.

¹⁹ Seyni wane nchina, ¿Gi ge rumatluna Gisrayiline? Muchinanu gapka Moysisi wane china:

*Netsotankakangi yine migjeya,
ga wa payine manshinikanune numtuwnakakingi.*

²⁰ Gisayiya mpiikotu wane china:

Nukshiika nma mujgajeneya.

Nekakgitnawa nma mepomgayegitjene yegi.

²¹ Wa wanna Gisrayilinepirana wane china: *Psolgogneko nomyokye-gitna yine malixkane, majnakone.*

11

Wanena gixjetachine tsomitkalune gimutlewluya

¹ Giyagni wane nchina, ¿Ruknoknege Goyakalu rayinerutene? Gi ke rixiniko. Gi rixanu gitkoxni Gisrayili, Gawraklopishno, Migaminerno. ² Gi ruknokna Goyakalu wa rayinerutene, wa muchikawa rumatunune. ¿Gi ge gimata gixa Giliyapirana? Wa yonchi chinpiranegityawaklu, wa Goyakalu runkaka Gisrayilinepirana. Wane china, ³ “Gitsrukaachi, wanna giylatna ptokanu geneklewatachine. Jijrolekluna penekashatikowakwakaka. Gitapje gitukatka. Retumga giylaletma-knona.” ⁴ Seyni ¿gi china gigletlu Goyakalu? “Waneyawano payokgipre waragkajejine Waalistsi myoptsojitzkane.” ⁵ Waneko pixka rixa xawakni koxa, wanena gixetachine tsomitkalune gimutlewluya. ⁶ Ga wa gimutlewluya chininri, gi wa kamruchiyni. Wane ma mixkamka wa gimutlewlulu chininri, gi wa kamruchiyni. Wane ma mixkamka wa gimutlewluya chininri, gi wa kamruchiyni.

Mshinikannuchi

⁷ Giyagni ¿klunerni? Gisrayiline gi gapkaplu rujganruna, ga wa tsomitkalune gapkaplu, ga wa pimrine shikpokwakatana. ⁸ Chinyongatyawaka:

*Goyakalu genekna mshinikannuchi,
giygalna ma metinitipna,
gijnakna ma yijnakotinitipna
xanigognenanu.*

⁹ Tawi wane chinpiranegiteganza:
*Nikawaklekawna gitspekanunna;
gitseklu tpoyanunna.
Wane rixa gapnugognenatkotanunna.
10 Mapshagaygalepna ma metinitipna.
Satpokgayijgapgognenatanna.*

Gognewatikaluru payineko chinanu

¹¹ Giyagni wane nchina, ¿rutspetannage wa rujrukinripna? Gi ke rixiniko. Seyni wa rutspetinriyna wanna runya gognewatikaluru payineko chinanu, retsotankakikolupna Gisrayiline. ¹² Ga wa wanna mukochire chinanu ponikowatinrina psolchijneko gajene yine, ga wa masawatinrina chinanu ponikowatinrina payineko, wanepnute potu ponikowatanna galikakni wa katsepa potu rixa jiglokletinpatnakna Gisrayiline.

¹³ Gixa nuynumsata, payinekgi. Giyagni npoyagnutlu nkamrure, gi rixanu gita galikaka yokanatanrupo payineko chinanu. ¹⁴ Giktako nixpoko getsotankakletinna nomolene nomaneya, wanna pimrine gognetkaako gita chinanu. ¹⁵ Gi rixanu wa ramginrinna wanna, rupoyik-gayegitikolna tye psolchijneko gajene, ¿klunerupni yoptotikolupna? Walepjepni wa ruwekinripatkana gipnachinenanu. ¹⁶ Rejiwle kpashiri rixinii, pejnuruko kpashiri koxa. Ga wa gitski kpashiri rixinii koxa, giplukaka koxa kpashiri.

Goliwamunaplukaka

¹⁷ Wa pimriplukaka gistaakoklunu, ga wa pixa goliwa mutaakot-muna pixkalutyi gipxaakaluryi wanna kashrigle. Walerutu goliwamunatskiya, goliwamuna ponikolewle yoptotachri pixinri, gi palixkotinwa

waleplukaka pnuute. ¹⁸ Wa palixkotinmakwa, gi wa pixa giweekaklu gitski, seyni gitski giweekakyi pixa.

¹⁹ Giyagni wane pchinanu pixa,

“Gistaakaluru giplukaka, nupxakikolupa gita wanna kashrigle.”

²⁰ Gwu. Ma malixlenuya gistaakalunni, seyni pixa galixlu chinanu wane pwa. Gi wa pixnanuko tsru pkagwakinwa, seyni piklewatanu.

²¹ Gi rixanu Goyakalu gi chipetinri rumaturewaplutanrukaka, pixa koxa gi wa chipetanu.

²² Giyagni petanu kshinikanurni Goyakalu ga wa kgokolni. Galikaka potu kgokolni gjirukachine chinanu, seyni pixa chinanu kshinikanru wa pixa kshinikanuru gomkagletinri. Ga wa pnuko pixininapa pixkozapni gistaakalurunapyi. ²³ Ga wa wannako gi wa romkagitinripna ma malixleyna rupxaakona. Gi rixanu kgiyaklewaklerni Goyakalu rup-taka gipxakletyapna. ²⁴ Gi rixanu pustaakoklunu mutaakotu goliwamunapu mumturetanrumuna, ga wa pma mumturetanutu pupxaaka kigleru goliwmuna, *¿gi ge wanepnuteyaka rumumtureplutanrukaka gipxaakalurupni roliwatmunna?*

Gisrayiline gognetkaako

²⁵ Gi rixanu gi naluklu, nomolene, gixa mumatanutu tye giyogimanatkaluru tokanchi, gma malixkotinitipnawa. Wa ptsotsotaji shikgaji rixna Gisrayiline katsepa potu rixa jiglokletinipna payineko. ²⁶ Wane rixanna pejnuruneko Gisrayiline gognetkaako, chinyongatyawaka:

Siyomriji ruyakatya

yostamyoyeglewatachri.

Wale koshripatinna Gakowoklopishane

ma kagwakpirnukleyna.

²⁷ *Nkonmukochiretinna walgogne.*

Tyenwa nupiratyana.

²⁸ Giyagni wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana kamnixachine rixna gixa chinanu, ga wa tsomitkoklunupirana galuukalune rixna rutsrukatenennina chinanu. ²⁹ Mkashrijetanshinikanutkatu Goyakalu genekashlekaka, tomgalewle. ³⁰ Gi rixanu gixa pixka gma malixanatkanru Goyakalu, ga wa xani gapkaplu getwamonrewlu wanna ma malixlenu chinanuya. ³¹ Waneko pixka rixna xani. Gi ralixna. Rapkappyakoxapluna getwamonrewlu wanna, gixa getwamonutikoluya. ³² Gi rixanu Goyakalu gishyatna pejnuruneko ma malixlenuya, retwamonutyapna pejnuruneko.

Tsrupotunananu ponikolu Goyakalunu

³³ ¡Tsrupotunananu ponikolu Goyakalunshinikanu, rumatkalewle! Mumata jemkotpotni rutakyagoklewle. Mukshikanshinikanutkotu ratnugapote. ³⁴ Gi rixanu

gike gimatanshinikanutlu Gitsrukaachi.

Gike giyakotlu.

³⁵ *Ga wa ¿katu gapka geneklu Wale,*

Goyakalu gapnu genekletyaplu?

³⁶ Gi rixanu Waleya, ga wa Wale chinanu, ga wa Walenupa ptowrunanuka. Walenupa royaknu rixgognenatyawaka. Wane gixkalurupa.

12

Genekashlu giwekachri

¹ Giyagni, nomolene, nagjiti Goyakalu getwamonrewle chinanu giylatkalurunepa pixkalungi genekmanetinwa genekashlupa giwekachri, kpashiri, Goyakalu gigleretanru. Walenwa gkamrure potukalu potu Goyakalu yegi. ² Gi wa tyegogne gajene pixka gixanu, seyni pnuko gixinwa gerotewanshinikankaakalungi nchininri, gimatyaplu klnerni Goyakalu galukanru kigleru gigleretkaluru mmagatikatu.

Kristomanepsojitzaka

³ Giyagni gimutlewlu nenezikoluwa, wane nchingi satkaka gixa yegi gwachri, gi wane rixinri pnute ralixkotinwa, seyni kanshinikanurupni yanshinikanegitinwa wa Goyakalu wane rixa yagotletyawaklu satkaka galixle. ⁴ Gi rixanu wane rixpokota. Satkakmane waneywu gixo manchipsojitzaka, seyni gi wa pejnuruneko waneko pixka gixa kamrureta koxa. ⁵ Waneko pixka wixa pamanepjewu Kristoya, ga wa pejnurunekwu pamanepjepsojitu pimrineymananuko.

⁶ Gi rixanu waneywu pnumnu gixachri genekashlu, rixyawakni wa gimutlewlu wenekikolu. Wa tokanchi geneklewatachinchu wixinri wane rixa yagotletka galixlu wixanupa, wanepotuko wixanu. ⁷ Wa kamrurewatachri rixinri, wane rixa kamrurewletanu. Wa yimaklewatachri rixinri, wane rixa yimaklewletanu. ⁸ Wa kgiykolewakleru wane rixa giykolewletanu. Geneka salewatachri machipetupni. Girukotlewatachri jmererupni. Kgetwamonreru rumuwleya renekashlewatantu.

Xirnanshinikanutachinepgi

⁹ Gi gixasha galuklewletanu. Gagnutanru mugletu. Kigleru gomkagitanu. ¹⁰ Galuukakanu gixkakluko moletkakachine pixka. Satkaka gkagwakpirkakanu gixkakluko. ¹¹ Gi wa mmerenepgi. Xirnanshinikanutachinepgi. Gitsrukaachi wayegrenepgi. ¹² Gimjikachinepgi kagwaakaluruya. Gakotanshinikanutachinepgi nsalewninriya. Gomkagitanru gagjigognere. ¹³ Gapikanna magatinrinwa kpashirine. Machipepjingognenanupgi.

Kigleruya paalixinri gektutu

¹⁴ Giglenshinikanyegjixanna gkojwakjene. Giglenshinikanyegjixlewatanu. Gi gkamakpiirewatanu. ¹⁵ Gimuwatanu wa gimuwatachineyma. Nchiyagatanu chiyagatachineyma. ¹⁶ Panshinikanurunepgi. Gi galixkotinwa. Mpogirenemaypgi. Gi wa kgimatkalewaklerune gkagwakanshinikanutinwa.

¹⁷ Gi wa gapnutanru gektutu gixjeru gektutuya. Gkamrutanru kigleru pejnuruneko yine getanu. ¹⁸ Rumkata wane gixkota, wa gixa gimkata wane gixletyawaka, kigle gwalepgi pejnuruneko yineyma. ¹⁹ Nalukanune, gi gixananuko gapnuyegitinwa, seyni getashlewatantu ikekanchi waneyapa. Gi rixanu kayongalutkani,
Gitanni gapnuuchipa.

Gita gapnurewatanu, china wa Gitsrukaachi.

²⁰ Giyagni, wa nachichinipa wapkannixjeru peneka nikletanru. Ronunngatewatiniipa peneka giiretanru. Wane pixini chichmero pmoljiwutanru.

²¹ Gi wa gektutu gaalixanyi seyni wa kigleruya paalixinri gektutu.

13

Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaaikalune

¹ Pejnuruneko yijnakotanna tsrukakalune gitaaikalune. Gi rixanu maleshlu gitaaikaluru, seyni Goyakalu gitakanrupjeni. Wanerune Goyakalu gitakna. ² Giyagni gitaaikaluru yagotachri, Goyakalu gitakanru yagota. Ga wa yagotachine giklukanuwnayegkaknawa. ³ Gi rixanu wa gitsrukaachine gi piikaklu kigleru kamrutachri, seyni gektutu kamrutachri galikaka. ⁴ Gi ge paluklu pma pikyanuplu tsru gitaaikaluru? Kigleru pkamrutanu. Ralixkotanyi wale. ⁵ Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachrini kigleyyi pixinripa, seyni wa gektutu pkamrutini, pikau. Gi rixanu gi wa maleshawaka raniklu yoglolewapi. Gi rixanu Goyakalu yegi kamrurewatyachrini. Wa gektutu kamrutachri kapnulkerni, saletikolupa gektutu kamrutachri. ⁶ Giyagni gimkata yijnakletna gi wa jgekanchiyapje, seyni koxa muklukanuwnanshinikanutkane gixinripa.

⁶ Gi rixanu waleya koxa gwenutlu girukotlewatachri gitakanru. Gi rixanu Goyakalu kamrurewyegitachine. Goyakalu koxa chinanu kamrurewatna wanna. ⁷ Gapnutanna pejnuruneko gma mapnutanunnewa. Wa girukotlewatachne priwishkatini chiji chinanu, chiji gwenutinri, ga wa marnewlu chinanu, marnewlu gwenutinri. Katukta gmaga pikleta mpikanru. Katukta gmaga kagwakpiireta, gkagwakpiratanru.

Galuklewlus poagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru

⁸ Gikeko griwishkatanu, seyni griwishka galuukakletanu gixkakluko. Gi rixanu rumwastsitanru galukachri poagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru. ⁹ Gi rixanu: *Gi pumopatlewatanu, gi puylalewatanu, gi pchowguwatanu, gi ksotanugopyi*, ga wa wane chininipa satu yokanru koxa, tye tokanchi wanerutu rawa: *Palukanru pumwastsitanru pixnanuko pixka*. ¹⁰ Wa galuklewlus gi wa gektutu rixlu rumwastsitanru. Giyagni galuklewlus poagkaklu Tokanchi Yokanatkaluru.

Gogitkani

¹¹ Wane gixanu gi rixanu gimatlu wa gogi, wa rapokatka gipapko wuyokinripa wumkinriya. Gi rixanu gi gowukatkalu xani wognewatinripa, walixinrigognepapko pnute. ¹² Goyechno giknogatka. Gogistsitkani. Giyagni koxa mapshagawaka kamrure wuknokanutka. Walpokotinwa pokamlalu kamrure chinanu. ¹³ Gogi yanachine pixkawu wixa yanretanutka; kshinikanurunepwu; gi wa tsru niklu yegi gayanu, gi wa gimruyegiko, gi wa gapoklewluyempotunanuko, gi wa mpogijpatnuchyegiko, gi wa yangakakluyegiko, gi wa sotanugnuchiyyegiko. ¹⁴ Seyni Gitsrukaachi Geso Kristo gwani. Gi wa galpokognaputanru gimane getsotanutyawakapa.

14

Gigroka galixletachne

¹ Gyoptotanru gigroka galixletachri, seyni gi wa yoptopirkaklu chinanu wale getlepirana. ² Gi rixanu satu galixlu pejnurkakako niikaluru. Satu gigrokachri sana gitaaikalurupje nika. ³ Ga wa nikachri gi geyikanru wa mniikatu. Ga wa mniikatu gi wa ruklukanuwnayegjixanru nikachri, gi rixanu Goyakalu yoptotanru.

⁴ ¿Gi gixachriyi pixa wa pjigyegityawaklu satu yegi gipxaklewatachri? Waleko rutsrukate chinanu romkagi kamrurewletanu waka ruknooko. Gi rixanu kgiyaklewakleru rutsrukate romkagikakyaplu.

Gitsrukaachinunwu

⁵ Satu pnuko gixgogneyegita. Satu pagognerutu kagwakyalu. Satkaka wane gixanshinikanutanru. ⁶ Gogi yanshinikanutachri, Gitsrukaachi chinanu yanshinikanutanru. Gogi myanshinikanutkati Gitsrukaachi chinanu gi yanshinikanutanru. Nikachri Gitsrukaachi chinanu nika gi rixanu poyagnutlu Goyakalu. Ga wa mniikatu Gitsrukaachi chinanu gi nikanu. Poyagnutlu Goyakalu.

⁷ Gi satuna wixaya ruweka waleyako. Gi satuna waleyako rupna. ⁸ Gi rixanu wuwekini, Gitsrukaachi chinanu wuweka. Ga wa wupnini Gitsrukaachi chinanu wupnana. Giyagni wuwekinipa waka wupniniipa Gitsrukaachinunepwu.

⁹ Gi rixanu wale chinanukni rupna ga wa yotunota Kristo, ga wa ruwekatnaka, gipnachine ga wa giwekachine Gitsrukate rixinripa.

Satkakwu wixa ginkakyeginwa Goyakalu yegi

¹⁰ Ga wa pixa, ¿klu chinanu puklukanuwnayegjixlu pumole? Ga wa pixa koxa ¿klu chinanu peyiklu pumole? Gi rixanu pejnurunekwu wane tunwatanu Kristo gitakyagoklewatyawakapa. ¹¹ Gi rixanu wane chinayongatyawakatkani:

*Wane china Gitsrukaachi,
Nuwekinri Gita,
Gita yegi yoptsojitanna
pejnurunpotunanuko.*

Pejnuruko yineru gipgujtayegitanru Goyakalu.

¹² Giyagni satkakwu wixa ginkakyeginwa Goyakalu yegi.

Womkagitanru kiglenshinikanmenu

¹³ Giyagni gi wanepnuteko wuklukanuwnayegjixkakjetanu, seyni getjetinwa galikaka gi wa gitspetkaluru, gitseklu gitakyegitanru gimole.

¹⁴ Numata gita, nalixlu Gitsrukaachi gikeenani niikaluru walenanuko gimuteru, seyni girukokta waleko gishinikanru pagixanu gimuteru rixinri waleyni wa gimuteru. ¹⁵ Gi rixanu niikaluru chinanu wamontaako pumole, gi wa galuklewatachri pixka pixa. Gi wa pnijituya pamgakakanru satu yineru wale yineru chinankoxni rupna Kristo.

¹⁶ Gi koxa mupashichkotupni kigleru gixanu. ¹⁷ Gi rixanu Goyakalu pogirewatyawaka gi wa nijiichini, gi wa giiruni, seyni poyagkaklewlni, kiglenshinikanrewlni, ga wa gimuwluni Giwekikaluru Kpashiriya.

¹⁸ Gi rixanu Kristo wayegreru tyeya ruglenshinikanutlu Goyakalu. Gigleretkaluru yineya.

¹⁹ Giyagni womkagitanru kiglenshinikanmenu. Womkagitanru klunerukta wa waleya wtseruwakanshinikankakinripa wixkakluko.

²⁰ Gi nsaletanru satu yineru Goyakalu kamrutanru nijiichi chinanu. Ptowrunanuka galikaka powralkakni, seyni gektutni yineruya wa rutspekallewatinri nikanruya. ²¹ Kigleru galikaka gi pniikanru gylatkalurgitu, gi puranro winga, gikena klunerukta gimkata gitspeekakyaplu pumole, ga wa gikena gitseklu yakakanru, gike gigrokakanru.

²² ¿Palixge? Pixnanuko palixanu Goyakalu getanu. Giglenshinikanye-gitkaluru muklukanuwnayegijxnachriwa rugleretanshinikanutanruya.
²³ Wa nutanshinikanutachriko nikinri ruklukanuwna, gi rixanu gi wa ralixleya niklu. Klunerukokta galixlewlu mkamrutikotu mukochrini wale.

15

Gichkolune ga wa gigrokachine

¹ Giyagni gichkolunwu wumkata gipxakletna rugrokinriyna wa mumkatkane. Gi wumkata gimutletnawa. ² Satkakwu wixa gimutanru wumwastitanru kigleruya tseruwakanshinikanutkalurupa. ³ Gi rixanu Kristo gi wa rumutnawa. Seyni wane china yongatyawaka:

“Yangalna tokanu pyangajene gapyeginno.”

⁴ Gi rixanu wixa chinanu yonatkaluru muchikawa yonatkalurpirankaka wyimakikolupa kashnantakgogneruya, giycolewluya yonchi giyakatyachri waneywu wixinripa wkagwaklepa.

⁵ Ga wa Goyakalu kashnantakgogneru, ruykolewle waneyalatu, genekangi pashinikanurungi gixinripa Kristo Gesoya.
⁶ Pashinikanurungi patokanurunepgi gimalwutyaplu Goyakalu Ruru Wutsrukate wixanu Geso Kristo.

Wale chinanupa waneyapna kagwaklewlenapayneko

⁷ Giyagni Kristo yoptotingi pixkapotuko, gixa yoptokakletanu, rumalwutikolupa Goyakalu. ⁸ Gi rixanu wane nchina, kamrurewakleru rixka Kristo Geso sajruka gistiklewluya, tokanchi galikakpotunanu Goyakalupirana chinanu, poyegityaplu gitsrukaachinni gipiratikaluru.
⁹ Payneko gimalwutyaplu Goyakalu retwamonrewle chinanu. Chinyongatyawaka:

Giyagni nupguitatanyi

payinyegiyako.

Nshikaletgiwakatanyi.

¹⁰ Wane chinatnaka:

Gimuwananu, payinekgi, gineruneyma.

¹¹ Rumepepatnaka:

*Gimalwutanru Gitsrukaachi
pejnuruneko payinekgi.*

Galixkotanru, payinemnunanuka.

¹² Gisayiya gimepetatnaka:

*Waneplu Gesetski, payine Gitsrukate
yotunomtachripa.*

Wale chinanupa waneyapna kagwaklewlenapayneko.

¹³ Wa kagwaklewlu Goyakalute genekpotutangi pejnuruko gimuslu giglenshinikanrewlu galixinri. Tsru potu kagwaklewlu waneyapgi Giweikaluru Kpashiri giyaklewleya.

Pawlo Goyakalu kamrurewyegitachri payine chinanu

¹⁴ Naponshinikanye-gitgi, nomolene gitanune, wa gixa koxa kshinikanurunpotgi, psolpotukopiranu gimatashinepgi, gimkata giykokakletinripa gixkakluko. ¹⁵ Psiji mkagwakpiratkatno nyonyegitgi, nomolene, wane nixa gishinkapkakletgi, gimutlewlu chinanu nenekikolu Goyakaluya. ¹⁶ Kristo Geso kamrurewyegitachripno payineyegiyako chinanu, Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu nkamruretinri. Payneko

genekashatikolu gigleretkaluru rixinripa, kpashiri rixkaklewatinripa Giwekikaluru Kpashiriya.

¹⁷ Giyagni waneyno nalixkotpiranayalu Kristo Gesoya Goyakalupirana. ¹⁸ Gi rixanu nkagwakpiratmaka yanumsayegletlu pagixanu pirana wa Kristo gi kamruta gitaya yijnakotinripna payineko tokanuyna, kamrureyna, ruyaklewleyma giglajrukakaya, getkalurkakaya, ruyaklewle Giwekikaluru Goyakalunu. ¹⁹ Wane rixa wa Gerosale ga wa psolsajrukko Giririkpotunanuko nunkakletananumtlu psolchijneko Kiglerpotunaru Tokanchi Kristopirana. ²⁰ Wane nixa muchkotletnawa nunkakletyaplu Kiglerpotunaru Tokanchi, ma koschekgiwakatikowakaya Kristo, gi wa satuna galpokotyawaka nkamrupjinripa. ²¹ Seyni chinyongatyawaka: *Munkaklewyegitkonewa retanna.*

Mjemkanewa rumata jemanrura.

Pawlo ginkakletlu wa Roma rushinikinri

²² Giyagni gixo kata numaletka gixa yegi nyinripa.

²³ Ga wa xani gike nixatka tyesretkaka. Gixo walapu nalukpotutmaklu nyayegityagi. ²⁴ Giyagni Gispanya nyinpatka, nyayegitangi. Gi rixanu nkagwaka getlemtgi nuknogamtinipa, ganikyapno waneya, nali getlemtinpatkagi. ²⁵ Ga wa xani Gerosale nyanutka nupxakyapna kpashirine. ²⁶ Gi rixanu Masetonya gajene, Gakayi gajene kigle gentle rixluna genekashlu gitaklu kwamonurune kpashirine chinanu wa Gerosale gwachine. ²⁷ Gi rixanu kigle getle rixluna nyi payineko. Ga wa galikaka rumkata gipekooyegletna Gerosale gajene, rapikonna chinanu kiglerkaka wannanu Giwekikaluruya. Payineko gimkata gipxaklekoxna gimaneyna. ²⁸ Giyagni nnikatinpatkalu wa tye ga wa npoyegitinpatkalu tye kamruchi, Gispanya nyinpatka, netamtangi xako. ²⁹ Numatlu wa napyegitinipgi, Kristo giglenshinikanegle potu numapokanu.

Pawlo gagjitna Roma gajene Kristonune ragjigognetinripna

³⁰ Nkegemgayegitgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristoya, ga wa galuklewlw Giwekikaluruya, gipxakanno. Goyakalu gagjiyegitanno, ³¹ nushpakinripa malixkane Goteya gwachinyegiya; wa genekashlu kpashirine chinanu Gerosale gwachine, walenwa nkamruyegitanru, yoptotikolupa. ³² Gimuwatachripno napokyegitinipgi wa Goyakalu galukyawaka, gixaymananuko napnanutinripa. ³³ Pejnurunekgi gixaymaplu giglenshinikanrewlu Goyakalute. Wane gixkalurupa.

16

Pawlo gimatkakyegitlo Gwewe gimolna

¹ Gwewe numatkakgi gixa, wumole, Senkre gapatjetikowaka kamrurewatychroni, ² gyoptotyaplo Gitsrukaachi chinanu, kpashirine kgimuka; gipxakyaplo klunerukokta talukyagi. Gi rixanu gi gepika tupxaka wala, ga wa gitpotuko tupxaka.

Galukgiwaklewlu

³ Galukanna Presura, ga wa Gakila nukamrurewatanune Kristo Gesoya. ⁴ Wannamka geneka giwekleta nuwekinripa. Gi wa gitapje poyagnutna, seyni pejnuruneko gapatjetachine payinemnunanukaya.

⁵ Galukgiwakatanna gapatjetachine koxa gipjiyna. Galukanru Gipinito, nalukanru. Walenwa muchi galixletachritka Kristo Gasyaya. ⁶ Galukanro Mariya, kamrurewpotutachro gixyegiya. ⁷ Galukanna Gartoniko ga wa Gonya, nomolene, gitayma gostujenatkalune gimatkalune potu yokanatanune yegi. Wanna koxa muchi gwayegletachine Kristo gitaya.

⁸ Galukanru Gampi, nalukanru Gitsrukaachiya. ⁹ Galukanru Gorwano, wupxakjeru Kristoya, ga wa Stachi, nalukanru. ¹⁰ Galukanru Gapple, getumgakaluru Kristo yegi rixinri. Galukanna wanna Garis-towolo. ¹¹ Galukanru Gerotiyo nomole. Galukanna Narsisopji gajene, Gitsrukaachi gwachine. ¹² Galukanna Trigena ga wa Trigosa, Gitsrukaachi kamrurewyegitachrone. Galukanro Persita galuuukaluro, Gitsrukaachi kamrurewyempotutachro. ¹³ Galukanru Rogwo, Gitsrukaachi tsomitanru, ga wa runro, ga wa gitanu. ¹⁴ Galukanna Gasinkrito, ga wa Glekontakte, ga wa Germa, ga wa Patropa ga wa Germi, ga wa moletkakachine wannaymalune. ¹⁵ Galukanna Giroroko, ga wa Golya, ga wa Nereyo, ga wa yegwaklo, ga wa Golimpa, ga wa pejnuruneko kpashirine wannaymalune. ¹⁶ Galuukakanu kpashiri gamlu-ruyma. Ralukangina pejnuruneko gapatjetyawaka gajene Kristonune.

Ruykotna kyokwirewakleruneyea

¹⁷ Nagjitgi, nomolene, getanna gkotspalkakjenemka wa ginkaklewlu gixa ginkakyegitkaluryegiya, ga wa gitspetkaluru gitakachine yimak-lewluya. Gitspalatinna wanna. ¹⁸ Gi rixanu wanna pixkalune gi wa Wutsrukate Geso Kristo wayegrenni, seyni ginanwakna galukanru wayegretna. Kigle tokanuyna, ga wa wane chinrena giglenshinikanye-gitikolupa, wanna yokwigajitna myokwirewaklene. ¹⁹ Gi rixanu gixa yinakle gimatpiranatka pejnuruneyako. Giyagni numjikyegitgi. Naluklu kgimatkale gixinripa kigleruya, ga wa mtsaklanepgi gektutuya.

²⁰ Giglenshinikanrewlu Goyakalute giyampotu rumlokanunru Satanasyopni gixajixi rapukoteya. Wutsrukate Geso Kristo gimatlewie gixaymapa.

Pawlo gipxakjene galukle

²¹ Ralukangina Timotyeo nukamrurewatanru, ga wa Losyo, ga wa Gaso, ga wa Sosupate, nomolene.

²² Gitni, Tersyo, kiruka yonatachrino, galukangi Gitsrukaachiya.

²³ Ralukangi, Kayo numwapjitanru, pejnuruneko gapatjetachine gap-atjepijetanru. ²⁴ Ralukangina Gerasto, sroschi gapatjejetachri pokchiya, ga wa gimole Kwarto.

Ralipre gimalwuretlu Goyakalu

²⁵ Gimalwutkalurupni Goyakalu, gimkata gmuchkotjerupa gixa, wane chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gitanu. Walenwa Geso Kristopirana nunkakletanru. Wane china tokanchi yogimanatkaluru muchikawgognenanuko. ²⁶ Ga wa xani gipgujetkalurutkani tokanchi geneklewatachne chinyawaka. Wane rixa yokanreta wa gike rixiniko mnikawnakotu Goyakalu, wa runkakikolupna pejnuruneko payinemnunanuka yijnakotinripna; ralixinripna. ²⁷ Satupjeretu Goyakalu kgimatkaleru gimalwutkalurupni Gesokristo chinanu rixgognenatyawakpatka. Wane gixkalurupa.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Korintyone Chinanu

Galuklewlu

¹ Gitni Pawlono, Kristo Geso tomganruno yokanatanrupno nixinripa. Wane nixa Goyakalu gishinikyawaka. Gita kirukatni ga wa Sostennu koxa, wumole.

² Gapatjetachine Goyakalunune chinanupni. Wannanwa Korinto gajene, Kristo Geso chinanu kpashirine gixkalune. Ga wa pejnu-runeko Wutsrukate Geso Kristo giwaka koschekachine chinanupa, pasretamnunanuka gajene. Wanna Gitsukatni ga wa wixankoxni.
³ Gimutkalunepgi. Kiglenshinikanupgi Wuru Goyakalu chinanu, ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu.

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya poyagnuta Pawlo

⁴ Psolgogneko npoyagnutlu Goyakalu gixa chinanu, gi rixanu Goyakalu gimutanungi gixa Kristo Geso chinanu. ⁵ Ga wa gixa mponikowkaaka psoluyako Wale chinanu, ptowruko tokanchiya ga wa ptowruko gimatkalelwuya. ⁶ Wane rixa poyegitkota gixa yegi wa Kristopirana gipguitalelwu. ⁷ Giyagni gi satuna gkaptotya genekashatkaluru. Gixa kagwakgognenatlu Wutsrukate Geso Kristo gipgujewninripa. ⁸ Walenwa poyegitangi yoptukyawakpotunanuko, muklukanuwnakanepgi wa Wutsrukate Geso Kristogognepa.
⁹ Goyakalu poyagkakachri. Wale chinanu ntomgaka wa Gituruyma gimatkakinripa, Geso Kristo Wutsrukate.

¿Kotspaltatkege Kristo?

¹⁰ Giyagni nuykotgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristo giwakaya, pashinikanurune nchintokanutanu. Gi wa gkotspalanshinikankakanu gixkakluko. Psolpotuyako pashinikanurunepgi. Pagitakya-gookalunepgi. ¹¹ Gi rixanu nunkaaka gixapirana, nomolene, wa wanna Klowe ginkakwu wa gixkakluko yagotkakinri. ¹² Giyagni wane nchingi, satkakgi gixa wane china, “Gitni wa Pawloymalutno.” “Gitni wa Gapoloymalutno.” Ga wa “Gitni Sotluymalutno.” “Gitni wa Kristoymalutno.”

¹³ ¿Kotspaltatkege Kristo? ¿Koroshishkitlege rutaaka Pawlo gixa chinanu? ¿Waka Pawlo giwakaylege gkatika? ¹⁴ Npoyagnutlu Goyakalu gi satuna gixa nkata, ga wa Krispopje ga wa Kayo nkata, ¹⁵ gi satuna wane chininripa wa gita giwaka gkatika. ¹⁶ Ga wa Gishtugwapji gajene koxa nkata. Ga wa pimrine gi satuna numata wa nkatinri. ¹⁷ Gi rixanu Kristo gi yokanatno nkatlewatiripa, seyni Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakletinripa, gi wa gimatkalelwu tokanchiya maleshawaka ma mixinitipa Kristo koroshishkitate.

Kristo, Walenwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle

¹⁸ Gi rixanu koroshishkitapirana walenwa manshinikanutu wa gamgachine chinanu. Seyni Goyakalu giyakleni wa wixa chinanu gognetkaakalunwu. ¹⁹ Gi rixanu yonatkalurutkani:
*Gita nikatanru kgimatkalerune gimatkalewle,
ga wa nuknokanru kanshinikanurunenshinikannu.*

²⁰ ¿Ginaklu kgimatkaleru? ¿Ginaklu yonchikgapri? ¿Ginaklu kyoptopirakleru tyegogne gajeru? ¿Gi ge Goyakalu manshinikanutu rixlu tye psolchijneko gimatkalewle? ²¹ Gi rixanu Goyakalu gimatkalewle chinanu wa tye psolchijne gajeneko gimatkalewleya gi rumataluna Goyakalu. Giyagni rugleretlu Goyakalu, ginkaklewlu manshinikanuya rognetkakinni galixachine.

²² Gi rixanu wa Goteyone gagijetlu getkalurkaka. Ga wa Kriykone gjigalu gimatkalewlu. ²³ Ga wa wixa ginkakletlu Kristo koroshishkita gitaaikaluru, wa Goteyone galikakni gitspeakakachri, ga wa payine getanu manshinikanrewluni. ²⁴ Ga wa tomgakalune chinanu, Goteyone ga wa Kriykone koxa, Kristonwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle. ²⁵ Gi rixanu Goyakalu manshinikannumka yine pnute kanshinikanurni. Ga wa Goyakalu gigroklemka yine pnute gichkolni.

Goyakalu tsomitanru

²⁶ Gi rixanu gixa, nomolene, getlu ntomsatikolu. Gi wa gixo kgimatkalerune manchiya wane, gi wa gixo gimkatachine, gi wa gixo wanna potu tomsatka. ²⁷ Seyni wa manshinikanune tyechijne gajene Goyakalu tsomita wa patewkakyapna kgimatkalerune. Ga wa gigrokachine tyechijne gajene Goyakalu tsomita patewkakyapna gichkolune. ²⁸ Ga wa mpogirene tyechijne gajene, ga wa geyiikalune Goyakalu tsomita, ga wa mwakatu, maleshawaka rixkakyaplu wa wanerutu, ²⁹ gi satuna kamaneru galixkotnachripwa Goyakalu getanu. ³⁰ Wale giyakatya gixa Kristo Gesoya. Walenwa wixa gimatkalewle Goyakaluya, ga wa wixa poyagkaklewle, ga wa Walenwa kpashiri wixikolu ga wa Walenwa wkoshpkajixikolu, ³¹ wa yonchi chinyawaka:

Wa galixkotlewatachri Gitsrukaachi ralixkotanu.

2

Geso Kristo, ga wa Wale koroshishkita gitaaikaluru

¹ Ga wa gita, nomolene, wa gixa yegi napokinitka, gi wa tokanchi giglenuya nunkakyagi gipgujtalewlu Goyakalupirana, gi wa gimatkalelwuyako. ² Gi rixanu gike nushinika gimatleta gixatskalaya, seyni Geso Kristopje, ga wa Tye koroshishkita gitaaikaluru. ³ Ga wa gigrokachrino, ga wa pikachrino, ga wa gitatatachripotno gixa yegi nya. ⁴ Ga wa ntokanu ga wa nunkaklewle gi wa gimatkalewlu tokanchi gishinikanutlewatachrino, seyni Giwekikalurupirana gekakgirewatachrino ga wa guyaklupirana. ⁵ Wa gixa galixle gi wa yine gimatkalewle chinanu rixinripa, seyni Goyakalu guyaklewle chinanni.

Goyakalu gipgujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya

⁶ Wa mmagatikaneyegiya wuynumsatlu gimatkalelwuya, seyni tyenwa gimatkalewlu gi wa tyegogne gajerni, gi wa tsrukakalunenu tyegogne gajene. Wannanwa nikawnachinepa. ⁷ Seyni Goyakalu gimatkalewle wyanumsatya guyogimanatkaluru, wa gishyatkaluru. Tyenwa, Goyakalu gimatkalewle wa rutakagnaputanru mawakanuwa tye psolchijneko, wixa pogirewatinripa. ⁸ Gi satuna tyegogne gajeru tsrukakalune gimatl. Gi rixanu rumatkamkaluna, gimka koroshishkita rutakanruna goyaknuchi Gitsrukate. ⁹ Seyni yonchi chinyawaka:

*Gi paygalena getjetlu,
Gi pajnakona jemjejetlu,*

gi waleko yanshnikangaajejeta yineru,
Wa Goyakalu galpokotyana rushinikjene.

¹⁰ Gi rixanu Goyakalu gipgujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya.

Gi rixanu Giwekikaluru ptowruranuka retjeta, wa tsrupotunanu Goyakalunu. ¹¹ Gi rixanu ɿgiru yineru gimatlwa yinerunu, seyni giwekikaluru yinerunupje, wa yineru gitokote gwachri? Waneko pixka rixa. Wa Goyakalunu gike gimatlwa, seyni Giwekikalurupje Goyakalunu gimatlwa. ¹² Ga wa wixa gi wa tyegogne gajeru giwekikaluru wyoptota, seyni Giwekikaluru Goyakalunu wyoptota, wa wumatayaplwa Goyakalu genekashlekaka, wa wixa genekashatkaluru. ¹³ Wa wixa yanumatinri, gi wa tyegogne gajene tokanuya, wa chinyawakna gitmatkalewlupiranwa, seyni wa Giwekikaluru gekakgirewata. Wa Giwekikaluru giyakatyachri wumapnu getletanru Giwekikalurunuwa.

Getjetikolu Giwekikaluruya

¹⁴ Wa yinerunshinikanupje gi yoptokaklu Giwekikalurunu wa Giwekikaluru Goyakalunu, gi rixanu manshinikanutni wale chinanu. Gi rumkata gimata jemletlu, gi rixanu Giwekikaluruya retjetka. ¹⁵ Wa Giwekikaluru waneyalutu psoluko rumata getlu wale. ¹⁶ Gi rixanu ɿkatu gimatanshinikanutlu *Gitsrukaachi*,
wa yimakyaplu Wale?

Seyni wixa waneya Kristonshinikannu.

3

Manchine, yine pixka gixjetachine

¹ Ga wa gita, nomolene, gi numkata giynumsaletgi wa Giwekikaluru waneyalune pixkalune, seyni manchi pixka gixachingi, mturune Kristo toyapixkalune. ² Tnuchga nutgi. Gi wa niikaluru nenekegi. Gi rixanu gixa gi gimkatawalu. Gi koxa xani gimkatlu. ³ Gi rixanu manchinewagi. Gi rixanu gixa yegi rawini wa ganxalu ga wa yagotkaklu, ɿgi ge manchingi, ga wa yine pixka gixjetachingi? ⁴ Gi rixanu satu wane chininipa, "Gitni wa Pawloymalutno," ga wa satu, "Gitni wa Gapoloymalutno," ɿgi ge manchinenpotgi?

Goyakalu gikamrurewatanune

⁵ Gi rixanu ɿklunerni Gapol? ɿklunerni Pawlo? Kamrurewaklerunni, wa wanna chinanu galixinri, wa Gitsrukaachi genekyawaklu satkaka.

⁶ Gita gitaklewata. Gapol giyogata. Ga wa Goyakalu tseruwnakaklu.

⁷ Giyagni gi wa gitakachri chinanu, gi koxa wa giyogatachri chinanu, seyni wa tseruwnakakachri chinanupje galikaka Goyakalu. ⁸ Wa gitakachri ga wa giyogatachri satupjerutu pixka rixkakna. Seyni satkaka yoptotanru rapnutikolu rixa kamruretyawakapa. ⁹ Gi rixanu Goyakalu gikamrurewatanunwu. Gixni wa Goyakalu gisanate, ga wa gixni wa Goyakalupji Wale kamrupjitanru.

Satkaka kamrure retumgiko

¹⁰ Goyakalu gimutlewleya nenekekolu kgimatkaleru kamrupjijixachri pixkalutno, gita galpokotlu panchi gwiyawakapa. Satu wane gogo kamrupjita. Ga wa satkaka girukotinwa wa rixpoko kamruretyawakapluna. ¹¹ Gi rixanu gi satuna panchi gwiyawakapa rumkata gali pokletikolupa, seyni walepje gali galpokletkalurutka. Walenwa

Geso Kristo. ¹² Satumka wa tye galpokotikowaka panawatini, kɔ-riŋji, sroschipji, sotlu kwenurpotupji, gagmunapji, kochkawalepjji, kshanaksupji kamrutikolu, ¹³ satkaka kamrure pgujetanurupni. Gi rixanu walegognepa gekakgitanru. Gi rixanu xirnachri rupgujew-nakakiko. Wa satkaka kamrure xirnachri retumgiko gi pixkaktalu. ¹⁴ Ga wa satu kamrurepjji rawinipa wa wale kamrupjitanru, wale yoptotanru rapnutikolupa. ¹⁵ Ga wa satu kamrurepjji galginina, rapnutikolupmaka ramginina, seyni wale gognetkaako. Seyni xirnachri rognetskakiko pixka rixanu.

Kpashiwakpotugruko wa Goyakalugrukotkani wa gixa

¹⁶ ¿Gi ge gimata gixa wa Goyakalunu kpashiwakpotugruko gixinri ga wa Giwekkaluru Goyakalunu gixa rawinri? Girukokta gimtukinri kpashiwakpotugruko Goyakalunu, Goyakalu gimtukanru wale. ¹⁷ Gi rixanu kpashirni kpashiwakpotugruko Goyakalunu. Tyeyegrukotkani wa gixa.

Tyechijne gimatkalewle

¹⁸ Gi satuna yokwitinwa. Walenanuko kgimatkaleru kagwaknachriwa tyegogneya, manshinikanutu rixinwa wa kgimatkaleru rixinripa. ¹⁹ Gi rixanu tyechijne gimatkalewle wa Goyakalu getanu seprolunshinikanru rixa. Gi rixanu yonatkalurni:

*Wale kashichna kgimatkalerune
rixasha gimatkalewleyna.*

²⁰ Wane chinatnaka:

*Gitsrukaachi gimatanshinikanutna
kgimatkalerune,
wa magijerunshinikanutachine.*

²¹ Giyagni gi satuna galixkowyegitanru yineru. Gi rixanu ptowrunanuka gixanni. ²² Pawloko, ga wa Gapoloko, ga wa Sotluko, ga wa psolchijneko, ga wa giwekluko, ga wa gipukchiko, ga wa wanerutuko, ga wa ginachripako, ptowrunanuka gixanni. ²³ Ga wa Kristonungi gixa. Ga wa Kristo Goyakalunni.

4

Goyakalu giyogimanatanru girukotachine

¹ Wane rixa getletanwuna yine Kristo kamrurewyegitachinwu, ga wa Goyakalu giyogimanatanrukaka girukotachinwu. ² Ga wa wanep-nute wa girukotachineya galuukalurni wa satkaka poyakkakachri retikolupa. ³ Ga wa gita gi wa tsru netyalu wa gixa gitakyagokyawakno, ga wa yinegogneya nutakyagokiika. Gawa gi gitako gitakyagoknawa. ⁴ Gi rixanu gikena nushinika giklukanuwnaletnawa, seyni gi wale chinanu muklukanuwnakaakotno. Gi rixanu Gitsrukaachinwa nutakyagokjeru. ⁵ Giyagni giike giklukanuwnayegjixanu ma mapookanuwa gipapko, wa Gitsrukaachi gininpotonanuko. Wale pokamlatanru mapshagawaka yogimatiikaluru. Rupgujetanru yine gishinikanru rajiyna. Waneklu satkaka galixkotko Goyakalu chinanu.

⁶ Giyagni, nomolene, tye yaglukaka nutaknawa ga wa Gapoloko wa gixa chinanu, wa gixa yimakikolupa wixaya gi wa yonatkaluru pnute gyijnakotanu wa gixa ma malixkotyanuplu satu yineru pimri pnute. ⁷ Gi rixanu ¿katu kotnukgi? ¿Klu waneyyi wa pma yoptotanutuya? ¿Ga

wa pyoptoshatinitkalu, klu chinanu palixkotnawa wa pmayoptotanutu pixka?

Seprolunwu Kristo chinanu

⁸ ¿Gike mmagatikanetkagi? ¿Ponikolunetkagi? ¿Mpogirewatatka wixamigjeya? Mpogirewatanmaka galikaka wa wixkoxamka gixayma pogirewatanu. ⁹ Gi rixanu nkagwaklu Goyakalu pogijetwu wa wixa yokanatkalunwu wa gapkatatachinpotwu, giylajixkalunepwu gekakgitkalunepwu wa tyechijneya, ga wa Goyakalutowerunyegiya, ga wa yinyegiya. ¹⁰ Wixni seprolunwu Kristo chinanu, ga wa gixni kanshinikanurungi Kristoya. Wixni gigrokachinwu ga wa gixni gichkolungi. Gixni wa kagwakpiratkalungi, ga wa wixni mkagwakpiratkonwu. ¹¹ Xanigognenanu nachwu, ga wa wonunnagatewata, ga wa mamkanwu, giylaakalunwu, ga wa yashalunwu. ¹² Ga wa wkamrurewpotuta. Wumyoya wkamrurewaty. Yangakalunwu ga wa wuglenshnikanyeglewata. Wkojwakjetka ga wa wakotanshnikanutlu. ¹³ Gektupirana yegi wixka ga wa wuykolewata. Kapcholu giknockaluru tyechijneya pixka wixka. Wa kapcholu pejnurkakakoya sheyitkaluru pixka wixka xanigognenanu.

Goyakalu pogirewatyawaka giyaklu chinanu

¹⁴ Gi nyonyegitgi tyekaka npatewkakyapgi, seyni nwugenene nalukanune pixka nuykotgi. ¹⁵ Gi rixanu pamole waragkamka waneygi ggirukotjene Kristoya, seyni gi wa gixo girune waneygi. Gi rixanu Geso Kristonu wa Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu nwugeneti. ¹⁶ Giyagni nagjitgi wa gyimyapno.

¹⁷ Wale chinanu Timotiyo nyokanyegetgi. Walenwa noturu nalukanru ga wa poyakkakachri Gitsrukaachiya. Wale gishinkapkakangi gitgapoya Kristo Gesoya. Wane nixa ginkaklewleta psolusretako ga wa pejnuruko gapatjetikowaka.

¹⁸ Ga wa pimrine galixkotnawa wa gixa yegi nma yakanumka. ¹⁹ Seyni giyampotu gixa yegi nyanu, wa Gitsrukaachi gishinikiniplu. Numatanru gi wa tokanna wa galixkotnachinwa, seyni wa ruyaklewlena. ²⁰ Gi rixanu Goyakalu pogirewatyawaka gi wa tokanchi chinanu, seyni giyaklu chinanu. ²¹ ¿Giru xani galuka? ¿kochipjerewapi nuyayegitangi, waka galuklewlw ga wa mayogotu shinikanchiyma?

5

Satu gapoklewlu

¹ Pejnuruneko pogitlu wa gixa yegi rawinri gapoklewlu, wane pixkalutu gapoklewlu wa maleshpotlu payineyegiya. Wa satu ruru gnuunroko waneya rixinri. ² Ga wa gixa galixkotnawa. Gi wa gwamonuwatanu gonuka wa gixyegiya koniko wa wane gixachri.

Gapoklewatachri saletko

³ Gi rixanu gita galikakni wa pnu nwamanetini, seyni nonshinikanu gixa yegi rawinri, wanerutu pixkano nixa giklukanuwnmayegjixletlu wa wane gixachri. ⁴ Geso Gitsrukaachi giwakaya, wa gixa gapatjetini ga wa nonshinikanuyma, wa Wutsrukate Geso giyakleyma. ⁵ Wa Satanasyo yegi samyokikolupa wa wale, saletmanetikolupa, wa gognetkaakalurupni ga wa ruwekinripa wa Gitsrukaachi Gesogognepa.

Kristo, Walenwa gowega Wgene wixanu wa Tsru Giknoglushgogne chinanu

⁶ Gi kigleru wa gixa galixkotinwa. ¿Gi ge gimata gixa wa ptsotsotajgi sekachri psolujpako ruseekaka? ⁷ Giknokanutkalu kapokotu gisechakri, wa gerotujpa gixinripa. Gi rixanu gixa gisechakri myapjetkangi. Gi rixanu gowega wgene Tsru Giknoglushgogne genekashatikaluru. Wixa chinanu giylatkalurutka. Walenwa Kristo. ⁸ Giyagni wa Tsrugogne gapatini, gi waneyapgi jimapro kapokotu gisechakri yapjetkaluru. Gi wa gektutu gisechakri waneyapgi. Walenwa mugletkaka ga wa gektutu pixkalutu. Seyni myokwirmenuyma ga wa galikakpotunanu tokanchiyima gapatanu. Walenwa galikakni jimapro gisechakri myapjetkotu pixkalutu.

Ruykotkana wa kapoklewakleryegiya kotnukinwana

⁹ Nkirukate wane nchina yonyegletgi gi wa kapoklewakleruneko gipxaletjetanu. ¹⁰ Seyni gi wa psolpotuyako wa tye psolchijneko kapoklewakleruneyma, ga wa ksothanugoluneyma, ga wa kachowguruneyma, ga wa yagluchisha kyonogiklewakleruneyma. Gi rixanu wane gixinipa, tye psolchijneko gimkata gishpakleyta. ¹¹ Ga wa xawakni nyonyegitgi gi wa gipxaletanru girukokta molchi chinkaluru wa kapoklewakleru rixinri, ga wa ksothanugolu rixinri, ga wa yagluchisha kyonogyegikleru rixinri, ga wa kgejnugimakleru rixinri, ga wa kgimekleru rixinri, ga wa kachowguru rixinri. Wa wane gixachriyma gi gimnikanu.

¹² Gi rixanu ¿klu chinanu gita gitakyagokyapna wa maleka gajene? ¿Gi ge wannanwa gapatjetikowaka gajene wa gixa gitakyagokanu? ¹³ Ga wa maleka gajene Goyakalu gitakyagokanu. *Gixa konanru wa tye mugletu gixyegiya.*

6

Gapatjetachine wannakakluko giglepokotanru giklukanuwnalkaka

¹ Gixatskalaya wa pnu gixkoklunu satu, ² *¿tserpiranawatewge* wa mpoyagkaakanyegiya rutakyaplu wa ruklukanuwnayegjixyaplu, gi wa kpashirine yegi? ³ *¿Gi* ge gimatu gixa wa kpashirine gitaaikalunepa kgitakyagoklewaklerune tye psolchijne gajene chinanu? Ga wa tye psolchijne gajeneko chinanu gixa gitaaiko, pgujru gimkata gitakyagokletlu wa mtserutpotkaka. ⁴ *¿Gi* ge gimata gixa wa wixa gitaaiko kgitakyagoklewaklerunwu towrechine chinanu? ⁵ *¿Gi* ge wanepnute wutakyagokanna tyegogne gajerkaka? ⁶ Giyagni tyegogne gajerkaka waneygi gitakyagookalurupa, gitakanna giyagoka kiglepiranyegirune gapatjetyawaka gajene. ⁷ Wane nchinanu wa gixa patewatinripa: ⁸ *¿Maleshluge* satu gixa yegi kgimatkaleru wa gimkata gitakyagoklewatachri gixleta wa gimolenyegiyako? ⁹ Seyni molchi gjigalu wa gimole giklukanuwnayegjixikolu. Ga wa wale gksamruta wa malixkanyeziya.

⁷ Giyagni pnuterutkani wale wa gixkakluko giklukanuw-nayegijxlewle giiga. ¿Klu chinanu gi petashatini gonuka wa pnu gixkota? ¿Klu chinanu gi nchowgushatiko? ⁸ Seyni gixa pnu gixlewata, ga wa nchowguwata, ga wa moletkakachineko wane gixa.

Mpoyagkaakane gi yoptotanru Goyakalu pogirewatyawaka

⁹ ¿Gi ge gimata gixa wa mpoyagkaakane gi yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka? Gi wa yokwitkalunepgi. Gi wa kapoklewakleruneko, gi wa yagluchisha kyonogyegikleruneko, gi wa kgimopatakleruneko, gi wa suxo pixkalutuko, gi wa jeji gapokachriko. ¹⁰ Gi wa kachowguruneko, gi wa ksonanugoluneko, gi wa kgimekleruneko, gi wa kgejnugimakleruneko, gi wa kchowguwakleruneko yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka. ¹¹ Ga wa pimringi gixa wane gixachinenangi. Seyni gixa gerkakalunetkagi. Seyni gixa kpashirine gitaakalunetkagi. Seyni muklukanuwnakaakonetkagi, Gitsrukaachi Geso Kristo gi-wakaya, ga wa Woyakalutenu Giwekikaluruya.

Gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu

¹² Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya. Seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata. Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya, seyni gi satuna gitsrukateyegitanne gita. ¹³ Niikaluru nanwakachinupa, ga wa nanwakchi niikalurunupa. Ga wa Goyakalu nikatanru wale ga wa pimri koxa. Seyni wa manchi gi wa gapoklewlenupni, seyni Gitsrukaachinupni. Ga wa Gitsrukaachi manchi Gitsrukati. ¹⁴ Ga wa Goyakalu yotunkaklu Gitsrukaachi, ga wa wixa koxa ruyakleya yotunkakanu.

¹⁵ ¿Gi ge gimata gixa wa gixmanni wa Kristo psojite? Giyagni ¿nwanrugen Kristo psojite, ga wa sato kapoklewaklero psojite nixkakanru? Gike rixiniko. ¹⁶ ¿Gi ge gimatkoxlu wa girukokta kapoklewaklero gipxaletachri, pamanepje rixatka walayma? Gi rixanu kapiranyegirutkani:

Wa gepinanna pamanepje rixanutkana. ¹⁷ Seyni girukokta Gitsrukaachi gipxaletachri, satupje giwekikalurutkani.

¹⁸ Gasukinri gapoklewlu. Pejnuruko mukochri wa yineru kamrutantu, manchi malekate gwachrini. Seyni wa gapoklewatachri waleko gimané mukochirewaty. ¹⁹ ¿Gi ge gimatlu gixa wa gimané kpashiwakpotugruko rixinri wa Giwekikaluru Kpashirinu? Gixa gitokote gwachrini Wale. Wa Wale waneygi Goyakalu chinanu. Gi wa gixanukni gixa. ²⁰ Gi rixanu kwenuwa gagjitikalungi. Giyagni gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu.

7

Wa gnurchi ga wa gnunrochi gimkata kamrurekakleta

¹ Wa gyonyegityanopirana, kigleru wa jeji gi kamrukanro suxo. ² Seyni gapnokawlu chinanu satkaka waleko ganunro waneyapa. Ga wa satkaka suxo walako tganuru waneyapa. ³ Gnurchi genekanro ganunro galuukaluru. Waneko pixka tixanru suxo tganuru. ⁴ Wa suxo gi wa tutaaka walako tomane chinanu, seyni tganuru galikaka gitaaka. Waneko pixka koxa rixa gnurchi. Gi rutaaka waleko gimané chinanu, seyni ganunro galikaka gitaaka. ⁵ Gi gaalikakanu, seyni walepje chinanu wa mumaletkonepgi gagjigognetinripa wa gepi gigkakinitka gipshinkakaya wane gixinripa. Waneklu gipxaletkakanutnaka, wa Satanasyo ma yantaletyanupgi gmakotnachinwa chinanu. ⁶ Seyni wane nchinre walenwa gichichkaluru. Gi wa towutkalurni. ⁷ Nalukmaklu wa pejnuruneko jejine gita pixkamka rixanna. Seyni satkaka wane rixa wa Goyakalu genekyalu. Satu wane gixa. Satu pnu gixa.

Mganunrone ga wa gipnagnurutachrone giykotka

⁸ Wane nchinna wa mkashimyotkane ga wa gipnagnurutachrone, kiglemkalu gita pixka rixgognenatanmakna. ⁹ Gakotnachinwa mumkata gixletkane kashimyotanna. Gi rixanu kigleru galikaka kashimyotinripna ma makchakininitipna.

Gitsrukaachi yokanre giknoka gnunrowluya

¹⁰ Ga wa kashimyotachinetka ntowutna, gi wa gita towuwata seyni Gitsrukaachi galikakni towuwata, wa suxo tma mutspalatyuanplu tganuru. ¹¹ Ga wa tutspalatinipa, mganuruto tixgognenatanutka, waka rupoyikgayegkakinna tganuruyma. Ga wa jeji koxa gi ruknokanro ganunro.

Kashimyokaklu wa galixachine ga wa malixkaneyma

¹² Ga wa wanepnute gita wane china, gi wa Gitsrukaachi wane china: wa satu molchi ma malixagnunrotkanu wa wala galuka waleyma gwale-tini, gi wa ruknokanro. ¹³ Ga wa suxo tma malixagnurutkanu, wale galuka gimwaletinro, gi tuknokanru tganuru. ¹⁴ Gi rixanu wa gnurchi malixkatu kpashiri rixka ganunro chinanu. Ga wa gnunrochi malixkato kpashiro tixka galixachri tganuru chinanu. Wane ma mixkoklunu gwugenenna mpowrane rixinmakna. Seyni kpashirinni wa xani.

¹⁵ Wa malixkatu wa rutspalatini, rutspalashatanu. Wumole ga wa wumolero gi wa wayegretka wane rixini. Kigle gwashle chinanupa tomgiyawu Goyakalu. ¹⁶ Gi rixanu *¿gi* pumatge, suxo, gikta pixa gognetkakanru pganuru? Waka *¿gi* pumatge, jeji, gikta pixa gognetkakanro pganunro?

Wa Goyakalu tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu

¹⁷ Seyni satkaka wa Gitsrukaachi geneksatyawakgi, wa Goyakalu tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu. Wane nixa towutletna pe-jnuruneko gapatjetachinkaka. ¹⁸ *¿Wa* satu sajruba gistaakotachri tomgikolu? Gi wa msajruba gistaakotu rixashatinwa. *¿Ga* wa satu msajruba gistaakotu tomgikolu? Gi wa sajruba gistaakotanu. ¹⁹ Gike rixa sajruba gistiknuchi. Gike rixa msajruba gistiknuchi, seyni Goyakalu yokanatanru kamrutikolupa galikaka. ²⁰ Gikta rixpokonata tomgakok-lunu, waneko rixjetanu. ²¹ *¿Wayegrechri* pixanatini ptomgakoklunu? Gike pixanu, seyni pumkata gishpakletinipa wane pixanu galikaka. ²² Gi rixanu wayegrechri tomgakoklunu Gitsrukaachiya, gishpakachri Gitsrukaachinu rixatka. Waneko pixka rixa wa gishpakachri tomgakok-lunu. Kristo wayegrerni wale. ²³ Kwenuru gagjitikalungi. Gi wa yine wayegretanunepgi. ²⁴ Nomolene, gikta gixpokonatini satkakgi ntom-gakoklunu, waneko gixjetanu Goyakalu getanu.

Pawlo wane gixa getletlu kashimyolu

²⁵ Maklojine jejine metkanewapirana, maleshayno wa Gitsrukaachi tokanu yokanatkulu, seyni gitgoya nunkakgi wa Goyakalu getwamon-rewle chinanu poyagkakachrino. ²⁶ Giyagni gitgoya kigleru wa tye kegeknanuwlu chinanu wa xawakni wanerutu wa jeji rixanatyawaka waneko rixanu. ²⁷ *¿Suxo gipxaletanruyge?* Gi pujganru pkaspukikolupa. *¿Mganunrotu pixinrege?* Gi wa pujganro suxo. ²⁸ Seyni pkashimyotini, gi wa pmukochirewata. Ga wa makloji kashimyotini gi tmukochirewata. Seyni wa wane gixachine salewnamanetanna. Ga wa waleya nyopnug-inmakgi.

29 Ga wa wane nchina, nomolene. Gi gogogneru. Wa wanerutuwagogne kganunrolune wa mganunrone pixka rixanna. 30 Wa chiyagatachine wa mchiyagatkane pixka rixanna. Ga wa gimuwatachine wa mumuwatkane pixka rixanna. Ga wa gagjitachine maleshayanlune pixka rixanna. 31 Wa tyechijne gajerkaka wane gixletachine, gi wa wane gixletpotutachine pixka rixanna. Gi rixanu tyegognepoga giknogaru.

Kashimyokakachine girukotlewle ga wa kojwakanshinikanrewlena

32 Giyagni nalukmaklu mkojwakanshinikanutkanepmakgi. Wa mkashimyotkatu yanshinikanyegitlu Gitsrukaachipiranaya, gi rixpoko gigletanshinikanretanru Gitsrukaachi. 33 Ga wa kashimyotachri yanshinikanyegitlu tyechijne gajerkakapirana, gi rixpoko gigletanshinikanretanro ganunro. 34 Wane rixa kotspaltanshinikanreyegitka. Wa suxo mkashimyotkato ga wa makloji jeji metkatowa Gitsrukaachipiranaya tyanshinikanuta, wa kpashiyo tixinripa tomaneya ga wa tonshinikanuya. Ga wa kashimyotachro yanshinikanutlu tyechijne gajerkakapirana, gi tixpoko gigletanshinikanretanru tganuru.

35 Giyagni tyepirana nunkakgi gipxakikolupa, gi wa gitseklutpo nutakyegityapgi. Giyagni tyepirana nunkakgi, wanepotuko gixachinepgi ga wa mamaletkonepgi Gitsrukaachi gipxaletinri gishiniklewleya.

Makloji jeji metkatowapirana wa Pawlogoya

36 Wa satu kagwakinri wa gi kigle tixka makloji walenu, ga wa tuknogwalaputetinitka, ga wa tumkata wane gixletini, ralukyawaka rixanu. Gi wa mukochirewata. Kashimyokakanna. 37 Seyni wa muchkowanshinikanuwatini rajiya, ga wa gike magatya, ga wa rumkata girukotanshinikanretnawa, ga wa rajiya wane rixanshinikanutinri wa mganuruto rumretyaplo maklojite, kigle rixa. 38 Giyagni girukokta kashimyojixlo maklojite kigleru kamruta. Ga wa girukokta maklojite mkashimyojixkulu kigleru potu kamruta.

Gipnagnurutachronepirana wa Pawlogoya

39 Wa suxo ginanshichkalurni ruwekinikopshini tganuru. Ga wa tupnagnurutinitka tkaspuukatka tkashimyotyaplu talukanru, seyni Git-srukaachinupje. 40 Ga wa gitgoya wanepnute tumuwatanu wane tixgogenatini. Nkagwaklu Giwekkaluru Goyakalunu koxa waneyno.

8

Yagluchisha genekashatkalurupirana

1 Ga wa yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu wa pejnurunekwu kgimatkalerunwu. Wa gimatkalelwlu galixkotnachriwa rixkaklu yineru. Ga wa gishiniklewlu tseruwnakaklu. 2 Ga wa satu kagwakinri pagixanu rumatinri, giketsotaji rumatawa wa rumkata gimatleyawakamka. 3 Ga wa satu Goyakalu gishinikini, Wale gimatarunni.

4 Giyagni wa niikaluru yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu wa yagluchisha gikenanni wa tye psolchijneyako. Waneru wa satupjerutu Goyakalu. Maleshlu satu. 5 Gi rixanu wanemkana gixo goyakalune chinkalunemka tengogneko ga wa chijiko. Wane rixmaka gixo goyakalune ga wa gixo gitsrukaachine. 6 Seyni wixa chinanu waneru satupjerutu Goyakalu, wa Girchi. Ga wa Wale ruyakatyaptoewru, ga

wa wixa Wale chinanu. Satupjerutni Gitsrukaachi Geso Kristo, ga wa ptowruko Wale giyakatya, ga wa wixa koxa Wale giyakatya.

Giklukanuwnalupirana

⁷ Seyni gi pejnuruneko gimatpiranatlu wa tye. Xanigognenanu pimrine wa yagluchisha yonogyegjetachine, yagluchisha chinanu nikluna wa nikchi yagluchisha genekashatkaluru. Giyagni wanna gigrokan-shinikanutachine puchotanshinkanutkana. ⁸ Gi wa niikaluru chinanu wkayegiklu Goyakalu. Wma niikanu, gi wmagatya. Ga wa wnikini gi wa wanepnute wixanu.

⁹ Ggirukotinwa. Gi wa gitspekakanna gigrokachine gixa gimkatyawakaya. ¹⁰ Gi rixanu wa satu getinipmakyi wa pixa kgimatkaleryi wa nikjetikowaka ptuplatinipmaka wa yagluchipjiya, *¿gi ge tseruwnanshinkankaakalurupni gigrokachri wa nikyaplu wa yagluchisha genekashatkaluru,* ¹¹ ga wa pumatkalewleya ramganu gigrokachri pumole, wa wale chinanu rupnana Kristo? ¹² Wane pixa mukochirewleyegitinna moletkakachine, ga wa pumtukanshinkanutinri wa gigrokanshinkanutachri wa giklukanuwnalupirana yanshinkanutinri, pmukochirewyegitlu Kristoko. ¹³ Giyagni wa niikaluru gitspeekakiniplu nomole, gi pagogneko nnikanutkalu gigitu nma mutspekakyunuplu nomole.

9

Pawlo yokanatikolu gimaxikoletikolu

¹ *¿Gi ge gishpakachrino?* *¿Gi ge yokanatkalurno?* *¿Gi ge netlu Geso Wutsrukate?* *¿Gi ge nkamrurgi gixa Gitsrukaachiya?* ² Gimka pimrine chinanu yokanatkalurno, seyni gixa chinanu galikakakni. Gi rixanu wa nyokanatikolu gimaxikoletikolgi gixa Gitsrukaachi chinanu.

Wayokanatkaluru gimkatyawaka

³ Walenwa nuykoyegitnawa wa nepomsatjene yegi. ⁴ *¿Gi ge wumkata nikleta ga wa wuure?* ⁵ *¿Gi ge wumkata wixa ganiklenanumtanro wganunro sato galixachro, wa pimrine yokanatkalune pixka, ga wa Gitsrukaachi gepurune pixka, ga wa Sotlu pixka?* ⁶ *¿Waka gitapje ga wa Wirnawisi gi ge wumkata mkamruurewatkanwu gixleta?*

⁷ *¿Katu pagogne solaltapa ga wa walenanuko wenutnawa?* *¿Katu gitaklewata sana gowasha ga wa gi niklu toji?* *¿Katu girukotna gowegane ga wa gi ruratnugatlo gowega?*

Kristo kamrurewyegitachri wa Kiglerpotunanu Tokanchi giwekyachri rixinripa

⁸ Gi yine ruyakatya wane nchinre. *¿Gi ge waneko pixka china Tokanchi?* ⁹ Wa Moysisi Tokanu Yukanatkaluru wane china yon-gatyawakanatkaluru, “*Gi pushyanamatantu wa waka wa jirujitachri.*” Gi wa waka yanshinkanyegita Goyakalu. ¹⁰ *¿Gi ge psoluyako wane china wixa chinanu?* Wixa chinanu yonatkalurni, wa jitlolotachri kagwakachri jitlolotinripa. Ga wa jirujitachri walenuka kagwaka yop-toletachri jirujitinripa. ¹¹ Ga wa wixa yegi wanikinri Goyakalu tokanu wa Giwekilalurya, *¿tsru potu getlu wa pagixanu gixanu wyoptota wumane chinanu?* ¹² Wa pimrinemka gimkata wane gixletu gixanu, *¿gi ge wanepnute wumkata wixa?* Seyni gi wa wane wixa

wa wumkatywaka. Seyni wakotlu pejnuruko wma mumaletyanuplu Kiglerpotunanan Tokanchi Kristopirana.

¹³ ¿Gi ge gimata? Wa kpashiwakapij kamrurewatyachine nikjetluna wa kpashiwakapij gajeru. Ga wa genekashlu giylatikowakakwa girukotachine psoji yoptojetna genekashatikowakakwaya. ¹⁴ Waneko pixka rixa gitakletna Gitsrukaachi wa Kiglerpotunanan Tokanchi ginkakletchine, wa Kiglerpotunanan Tokanchi giwekyachine rixinripna.

Gi walenuko rujginri Pawlo

¹⁵ Seyni gi pagogneko wane nixa gita. Gi wa tyepirana nyonata wa wane nixikolupa. Gi rixanu kiglemkano wa nupniripa, ga wa gi satuna maleshawaka gixlu ntserpiranawatinri. ¹⁶ Gi rixanu gita ginkakletinri Kiglerpotunanan Tokanchi, gi wa tye chinanu ntserpiranawata. Gi rixanu psolmucchonuko nerutka wane nixinripa. ¡Gi waneni gita wa nma munkakletkanru Kiglerpotunanan Tokanchi! ¹⁷ Gi rixanu wa gitako nushinikanu nkamrutinri, napnutikolupa. Seyni nma malukyawakanupmaka, naponshinikanutika ngirukotywakapa. ¹⁸ Giyagni ¿girni wa napnutikolupa? Wa Kiglerpotunanan Tokanchi nunkakletinri nma mupekotikotu, gi wa gixo potu wane nixletyaplu wa numkatywaka Kiglerpotunanan Tokanchi chinanu.

Pejnurune wayegreru rixinri, gixolune rukshikinripa

¹⁹ Pejnuruyako gishpakyachritkano. Seyni pejnuruneko wayegrerno nixnawa, wa gixolune nukshikinripa. ²⁰ Goteyone chinanu, Goteyo pixka nixnawa, Goteyone naluka gikshikletkalu chinanu. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune chinanu, Tokanchi Yokanatkaluru waneyalutu pixka nixnawa, gimka waneyno Tokanchi Yokanatkaluru, wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyalune naluka gikshikletkalu chinanu. ²¹ Wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene chinanu, Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjetu pixka nixnawa, wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene naluka gikshikletkalchinanu. Gimka Goyakalu Tokanu Yokanatkaluru waneyamigjetno, seyni Kristo Tokanu Yokanatkaluru waneyalutno. ²² Gigrokachine chinanu gigrokachri pixka nixnawa wa gigrokachine naluka gikshikletkalchinanu. Pejnuruneko chinanu, pejnurkakako nixnawa, wa pejnuruneyako pimrine nognetkakjixinripa. ²³ Kiglerpotunanan Tokanchi chinanu pejnuruko nkamruta, wannayma yoptotachripno nixinripa waleya.

Psolpotuyako girukotmanetnawa

²⁴ ¿Gi ge gimata wa gomkamtakakachine yantaletywakaya pejnuruneko gomkamtakakachine gasukamta, seyni satupje yoptotlu wa gapokgapkatachri genekikolupa? Wane gixa gasuklepotutanu wa gyoptotyaplu. ²⁵ Pejnuruneko yantaleta gasukletachine girukotmanetnawa. Wa wanna galikakni wane rixna wa satu sagyeta yoptotinripna pomtutewakalo. Seyni wixa yoptotanro mpomtutewakato. ²⁶ Ga wa gita wa xani wane nixa gasuklemta gi wa yoxigikachri pixka. Ga wa yantalu giylakakleyawaka wane nixya, gi wa kannipgyalu giylakachri pixka nixa. ²⁷ Seyni nsalemanetnawa. Nwayegretmanetnawa. Wa pimrine nunkaklewyegitinitka, gitako mumkatkatno wane nma mutakikotupa.

10*Gisrayiline genekikolu*

¹ Gi rixanu gi naluklu gma mumatyanyuplu, nomolene, wa pejnu-runniwo wutsrukatenni kyachgapererumkochikle rawananumtnina, ga wa pejnurunniwo tsru wenu yapamtnina. ² Ga wa pejnurunniwo yaglu rixikna wa kyachgapererumko ga wa tsru wenu Moysisi chinanu katikna. ³ Ga wa pejnurunniwo niklu waleko niikaluru Giwekkalurunu. ⁴ Ga wa pejnurunniwo giiru waleko girkaluru Giwekkalurunu. Gi rixanu sotlu Giwekkalurunu ruryana, wa sotlu romkagitjerna. Walenwa Kristo. ⁵ Seyni gixo wanna gi wa rugletanshiniwanutluna Goyakalu. Giyagni yineru mwiyawakanu ruylatikanna wannani.

Gisrayiline mukochirepirana yonatkaluru, wuykotikolupa wixa

⁶ Tyekaka yaglu rixa wixa chinanupa wa wma metsotanutyaplu gek-tutkaka, wannani pimrinni pixka wane rixa getsutanretnina. ⁷ Gi koxa yagluchisha kyonogyegiklerunepgi, wannani pimrinni pixka. Wane chinyongatyawaka, "Tuplatnina yinni. Niknina ga wa rurnina. Palnina. Yenewatnina." ⁸ Gi koxa wapoklewatanu wannani pimrinni pixka rapoklewatinna. Ga wa pagogne rupnana gepimole mapa waragkane. ⁹ Gi koxa wyantaletanru Gitsrukaachi wannani pimrinni pixka wane rixa yantaletletluna. Ga wa gimnu nikatanna. ¹⁰ Gi koxa gkegemganu gixa wannani pimrinni pixka kegemganina, ga wa knikatlewakleru nikatanna.

¹¹ Tyekaka giknognina yaglu rixinripa. Wa yonatka wa wuykotikolupa wixa, wa tyegogne yoptukyawaka gapokyegitkalunetkawu. ¹² Giyagni kagwaka tunwaletachri girukotinwa ma mupgatinitipa.

Gyantaletikolupirana

¹³ Wa gixa kashichka gyantaletikoluya gimkata gakotanshiniwanretlu, gi rixanu walepje gyantaletikoya, wa yine gixa yantaljetikowaka. Ga wa Goyakalni wa poyakkakachri. Wale gi getashatangi gyantaletikolupa wa gimkatiyawaka pnute. Gimkata gishpakleta gi rixanu wa gyantaletikoluyamananuko, kamrutankoxlu gishpakyawakapa, wa gimkata gakotanshiniwanretyaplu.

Gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka

¹⁴ Giyagni, nalukanune, gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka. ¹⁵ Nunkaklewyegitgi kanshinikanurune pixka. Gixako gitakyagokanru wa nchinyawaka. ¹⁶ Wa girapi giglenshinkanyegjixlewatachri, wa wixa giglenshinkanyegjixanru, ¿gi ge walenwa Kristograda wumapiika? Wa jimapro wjiknajrotanru, ¿gi ge walenwa wumapiika Kristomane? ¹⁷ Gi rixanu satupje jimaproni, wixni gixolunwu pamanepjerunwu. Gi rixanu pejnurunekwu pagapiikolunwu wa satupjerutu jimaproya.

¹⁸ Getanna gimaneyna Gisrayiline. Wa genekashatkaluru giylatkaluru nikachine, ¿gi ge rumapiikakna wa genekashatikowakakwaya? ¹⁹ ¿Giyagni gi nchina? ¿Wa yagluchisha geneekaluru pa gixanrege? ¿Ga wa yagluchisha pagixanrege? ²⁰ Seyni wane nchina, wa payine genekashatanru giylatkaluru, kamchine chinanu giylatkaluru. Gi wa Goyakalu chinanu giylatkalurni. Gi naluklu wa gixa kamchineyma gimapiikalungi gixinripa. ²¹ Gi gimkata giretyalu Gitsrukaachi girapre ga wa kamchine girapre koxa. Gi gimkata Gitsrukaachi nikywawaka

gapiikota ga wa kamchine nokyawaka koxa. ²² ¿Wanxakakanruge Gitsrukaachi? Wale pnute muchkonurunrawge wixa?

Gishpaklewlu

²³ Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata. Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko tseruw-nakaklewata. ²⁴ Gi satuna gjiganru walenuko, seyni satunu galikaka. ²⁵ Wa pejnuruko nikchi gishankajetikowaka gagjitinri, gnikanru. Gi wa giklukanuwnalu gishinikyawaka chinanu gepomlewatanu. ²⁶ Gi rixanu *Gitsrukaachinni tye psolchijneko ga wa ptowrunanuka chijigajeru Walenni.*

²⁷ Wa satu malixkattu chanixinipgi ga wa galukiniplu, wane gyanu. Wa pejnuruko rutspakyegityapgina, gnikanru. Wa giklukanuwnalu gishinikyawaka chinanu gike gepomganu. ²⁸ Ga wa satu wane chininiplgi, "Tyenwa yagluchisha genekashatkaluru," gi wa gnikanru wale chinanu wa ginkaklewatachri, ga wa giklukanuwnalu gishinikyawaka. ²⁹ Gi gixanshinkanni giklukanuwnaluya, wane nchinya, seyni walenni. Gi rixanu *¿klu chinanu nushpakinri giklukanuwnayegjixko yinerushinikanu chinanu?* ³⁰ Ga wa gita gapiika npoyagnutinri, *¿klu chinanu napatka tye chinanu wa npoyagnutanrutka?*

Pejnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa

³¹ Giyagni wa gnikini, ga wa girini, ga wa girukokta gkamrutini, pejnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa. ³² Gi wa gitspekakanna Goteyone, gi wa Kriykoneko, gi wa Goyakalu gap-atanuneko. ³³ Wa gitako pixka psoluyako nugletanshinkanutna pejnuruneko. Gi wa gitako nupxakikolupa nujga, seyni gixolune gipx-akikolupa wa rognetskakikolupna.

11

¹ Gita yimjetachinepgi, gita pixka Kristo yimjetachrino.

Suxone kigle getikolu

² Numalwutgi wa pejnuruko gishinikyano, ga wa gimretlu wa gita samyokyagi giykolu.

³ Naluklu wa gimatyalu wa pejnuruneko jejiwiu rixinri Kristo. Ga wa jeji suxjiwni. Ga wa Goyakalu Kristojiwni. ⁴ Girukta jeji gagjigognetini ga wa Goyakalu tokanu reneklewatini gishyajiwutachri patewkaklu gijiwi. ⁵ Girokta suxo gagjigognetini ga wa Goyakalu tokanu teneklewatini mushyajiwutkatopni, tpatewkaklu tojiwu. Gi rixanu waneko pixka tixa tshishyachotatkolkunmaka. ⁶ Ga wa suxo tma mushyajiwutkonu, waneklu tyochotagitko koxa. Wa gektu getko tixini wa suxo yochotagruru ga wa shishyachotluro waneklu tushyajiwutko. ⁷ Gi rixanu wa jeji galikaka gi gimkata gishyajiwleta gi rixanu Goyakalu yagluni ga wa Wale pogirewleni. Ga wa suxo jeji pogirewleni. ⁸ Gi rixanu wa jeji gi wa suxo ruyakaty, seyni jeji tuyakaty wa suxo. ⁹ Gi rixanu koxa wa jeji gi wa suxo chinanu kamrutka. Seyni wa suxo jeji chinanu tkamrutka. ¹⁰ Giyagni wa suxo waneyaplo tsru gitaaikaluru yaglu tojiwu chinanu Goyakalutowrerune chinanu.

¹¹ Seyni gi rawa jeji suxomigjeya, ga wa gi koxa suxo wa jejimigjeya Gitsrukaachiya. ¹² Gi rixanu wa suxo pixka jeji tuyakaty, waneko

pixka rixa jeji. Suxo runya. Ga wa pejnuruko Goyakalu ruyakatya.
¹³ Gixkakluko gitaka yagookakanru. ¿Kigle getkolu wa Goyakalu tagjigognetini suxo mushyajiwutkatopni? ¹⁴ ¿Gi ge wumumturetanruko gimatkakgi wa jeji rojiuwatini, mkagwakpiratkotu rixlu? ¹⁵ Ga wa suxo tpogirewlenwa tojiwutsa. Gi rixanu tojiwutsa tushyatikolupa teneeka.
¹⁶ Seyni girukoktapguta galuka yoptopirkakleta, gi wa tyekaka pixkalutu wixjetyawaka. Gi koxa gapatjetikowaakaka gajene Goyakalunu.

Wa Gitsrukaachmanepirana nikikowakaya gi kigle rixjetna

¹⁷ Tyekaka nyokanegeitingi, gi wa numalwutgi gi rixanu gi wa gipxakikolu chinanu, seyni pnu te rixinripa gapatjetinri. ¹⁸ Gi rixanu muchinanu gapka nyijnakota wa gapatjetikwaka gapatjetini, waneru kotspaltakaklu gixkakluko. Psoji nalixlu. ¹⁹ Gi rixanu gixkakluko gkotspalkaka. Pimrine pnu ko gixa galixleta. Gimkata wane gixletko rupgujewninripna galixachine potu. ²⁰ Gixa gi gapatjeta gnikyaplu Gitsrukaachi gipnale yaglu. ²¹ Gi rixanu satkaka muchinanu gapka koscheklu nikanrupa. Ga wa satu galikaka nachi, ga wa satu gimetachri. ²² ¿Gi ge kapjigi gixa wa gimkata nikletyawaka ga wa gimkata giretyawaka? ¿Waka geyikluge gapatjetikowaka Goyakalunu ga wa mpatewkakkannage wa waneyamigjene? ¿Gi nchinangi? ¿Numalwuteege? Wale chinanu gi wa numalwutangi.

Nachnewlu Gitsrukaachimane chinanu gitaakaluru

²³ Gi rixanu Gitsrukaachi nyoptotyalu wa nenekyakoxgi gixa, wa Gitsrukaachi Geso, wa samyokikolyechno, rawlu jimapro. ²⁴ Rali poyagnutletinitkalu, jiknajrotlu. Wane china, “Tyenwa nomane, gixa chinanu jiknagkaluru. Tye pixkalutu gkamrujetanu nushinikikolupa Gita.”

²⁵ Waneko pixka rixlo girapistono, rali nikletinitkana. Wane china, “Twu girapistono walanwa gerotu gipiratkaluru nogragaya. Girini pejnunanuka, gkamrujetanru nushinikikolupa Gita.”

²⁶ Gi rixanu tye jimapro gnikini pejnunanuka, ga wa twu girapistono girini pejnunanuka, ginkakletanru Gitsrukaachi gipnale runinpotonanuko.

Girukokta nikiniplu gi wa rumukluni giklukanuwnachripni

²⁷ Giyagokni girukokta gimirteru pixka rixa nikletiniplu tye jimapro, ga wa giriniplu twu girapistonoya Gitsrukaachinu, gi wa rumukluni, giklukanuwnachripni wa Gitsrukaachimane chinanu, ga wa gigraga chinanu. ²⁸ Giyagni gitakyagokinwa satkaka walenanuko. Wane gixachingi nikanru tye jimapro, ga wa giranro twu girapistonoya. ²⁹ Gi rixanu wa rumuknu migje nikachri ga wa girachri ruklukanuwnayegjixikolupa nika ga wa rura walenanuko. Gi rumata getlu wa Gitsrukaachimane. ³⁰ Tye chinanu wanena gixo gigrokachine, gixo yayixachine. Gixo gapnanuta. ³¹ Wa wutakyagokinwa wixnanuko, gi wa giklukanuwnayegjixkalunepwu.

³² Giyagni giklukanuwnachinepwu, Gitsrukaachiya wsaletko gi wa tye psolchijne gajeneymako giklukanuwnayegjixkalunepwu.

³³ Giyagni, nomolene, wa gapatjetinipa gnikinipa, gkagwaakakanu.

³⁴ Wa satu nachi chininipa, gipji nikini gma muklukanuwnayegjixikotupa gapatjetini. Ga wa magatinri wa napokinipa gita nuglepokotanu.

12

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya

¹ Wa Giwekikalurunupirana gi naluklu nomolene gma mumatyantu-plu. ² Gimatlwa payine gixanatini, myanumatkatu yagluchisha gomk- aginatachinenangi wane gixa kosektota. ³ Giyagni numatkakgi gikena Giwekikaluru Goyakalunu yanumatini wane china, “Kamakpiratkalu- rupa Geso.” Ga wa gikena gimkata wane chinreta, “Gitsrukaachi Geso,” seyni wa Giwekikaluru Kpashiri chinanupje.

⁴ Waneru pnumnu gixachri genekashatkalurkaka Giwekikaluruya, seyni Waleko satupjeretu Giwekikaluru. ⁵ Waneru pnumnu gixachri kamruchi, seyni Waleko satupjeretu Gitsrukaachi. ⁶ Waneru pnumnu gixachri kamruretikowaka, seyni Waleko satupjeretu Goy- akalu psoluyako kamrurewatya pejnuruneko chinanu.

⁷ Giyagni rupxakikolupna pejnuruneko, wale chinanu Giwekikaluru genekna satkaka gi rixpoko gipxaklewatinripa ⁸ Gi rixanu satu galikaka wa Giwekikaluruya geneeka tokanchi kanshinikanuru, ga wa satu gi- matkalewlu tokanu Waleko Giwekikaluruya. ⁹ Satu Waleko Giwekikaluru- ruya geneeka galixlu. Ga wa satu Waleko satupjeretu Giwekikaluruya genekashatkaluru rutskalaklewatinripa. ¹⁰ Wa satu geneeka giyaklewlu kamrutinripa. Ga wa satu geneeka Goyakalu tokanu reneklewatinripa. Ga wa satu geneeka pnumnu gixachine giwekiklurune rumata getle- watinripa. Ga wa satu geneeka patokanu pnuko gixachrikaka. Ga wa satu geneeka wale tokankaka yokakinripa. ¹¹ Pejnuruko tyekaka kamruta Waleko satupjeretu Giwekikaluru. Satkaka reneka Wale gishinikyawaka.

Gi gepikapsojitu satupje manchi

¹² Wa manchi pixka satupjeretu rixa, ga wa gi gepikapsojitu. Pejnuruko manchi psojittaka, gi gepika rixinri, pamaneppjeru. Waneko pixka rixa Kristo. ¹³ Gi rixanu koxa satupjeretu Giwekikaluru wkatika pejnurunekwu wa pamaneppje wixinripa, ga wa Goteyone, ga wa Kriykone, ga wa wayegrechne, ga wa gishpakachine. Pejnurunekwu wixa satup- jeretu Giwekikaluru wyoptota.

¹⁴ Gi rixanu wa manchi gi wa papsojitepjeru, seyni gixopsojitu manchi. ¹⁵ Wane chininipmaka jiichi, “Gi rixanu gi wa myochno, gi wa manchi gajerno,” gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. ¹⁶ Wane chininipmaka wa jepchi, “Gi rixanu gi wa ygalchino, gi wa manchi gajerno,” gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. ¹⁷ Psolmanekmaka ygalchi rixinmaka, ¿ginakapmaklu yijnaklewlu? Ga wa psoluko yijnaklewlu rixinmaka, ¿ginakapmaklu gamluru? ¹⁸ Ga wa xani Goyakalu manchi gitaklu psojittaka satkaka Wale galukyawaka. ¹⁹ Wa pejnurukmaka papsojipje rixkamka, ¿ginakapmaklu manchi? ²⁰ Ga wa xani galikakni gixo psojite wane, ga wa satupje manchi.

²¹ Giyagni wa ygalchi gi rumkata wane chinretlu myochi, “Gi nalukyi.” Gi koxa wa jiwchi gimkata wane chinretlu wa jiichi, “Gi nalukgi.”

²² Seyni wa manchi psojite muchkotu kagwakikaluru wanepnute galuukalurpotni. ²³ Ga wa manchi psojite mkagwakpiratkotu kag- wakikaluru walepni wkagwakpirakapotuta. Ga wa gipatkaluru walepni girukotko. ²⁴ Wa kagwakpiratkaluru wixanu, gike magatya. Seyni

Goyakalu gigurepokotlu wa manchi, wa magatachri wanepnute kagwakpiratikolupa.²⁵ Wa ma kotspaltatikotupa manchi, seyni wanananuko psojtkaka girukotkakinripna.²⁶ Ga wa satupje wumane psojite salewninipa, pejnurkakako wumane psojtkaka waleymananuko salewna. Ga wa satu wumane psojite gimalwutikolupa, pejnurkakako wumane psojtkaka waleymananuko gimuwata.

Pnuko gixachri gitakikolkaka wa gapatjetachine yegi

²⁷ Giyagni gixni wa Kristomangi, ga wa satkaka gimane psojiti. ²⁸ Pnumnu gixachrikaka galikaka Goyakalu gitaka gapatjetachine yegi: Muchinanu gapka yokanatanune. Gapkatatachime Goyakalu tokanu geneklewatachime. Mapa chininri yimaklewatachime. Wanepnute giyaklewlu kamrutatchime Wanepnute genekashatkalurkaka waneyalune: gitskalaklewlu, ga wa gipxaklewlu, ga wa girukotlewlu, ga wa pnunnu gixachri tokanchikaka.²⁹ ¿Pejnuruneklege yokanatkalunni? ¿Pejnuruneklege Goyakalu tokanu geneklewatachinni? ¿Pejnuruneklege yimaklewatachinni?³⁰ ¿Pejnuruneklege kgiyaklewaklerunni? ¿Pejnuruneklege waneya genekashatkalurkaka gitskalaklewlu? ¿Pejnuruneklege patokanchikaka yanumatya? ¿Pejnuruneklege yokaka?³¹ Jmerpotupgi wa tsru potu genekashatkalurkakaya.

Ga wa wanepnute kigleru gixjetyawakapa nekagitangi.

13

Tsrupotu rixinri gishiniklewlu

¹ Wa yine tokanu ga wa Goyakalutowrene tokanumka nyanumatim-imka seyni gi wa kgishiniklewaklerno, sintawoshpata sejrewatachri pixka nixa, ga wa latamta gitlotkaluro pixka, tsne tsne gixachro pixka nixa.² Ga wa numkata Goyakalu tokanu geneklewatinripmaka, ga wa numatanmaklu pejnuruko giyogimanatkaluru ga wa pejnuruko gimatkaluru, ga wa psolpotuyako kalixaklerupmakno, wa magkamka numkata gajrikjixleta seyni gi wa kgishiniklewaklerno, gike gapriijno.³ Ga wa pejnurukmaka neneksatanu wane nixle, ga wa nenekmantinimkawa wa yochpiikaluru rixinripmaka, ga wa gi wa kgishiniklewaklerupmakno, gike gapriijno.

Gi pixka gixachrinwa gishiniklewlu

⁴ Gishiniklewunwa ma pognanuchni ga wa yiglepoto gixlewlu. Gishiniklewunwa gi ganxalewata. Gishiniklewlu gi tserpiranatnawa, gi koxa ralixkotnawa.⁵ Gi wa kamrutlu gektutu. Gi wa walenuko rujga. Gi ramewna. Gi wa gektutu kagwaka.⁶ Gi wa rumuwata mpoyagkaknuchiya, seyni rumuwata wa galikakpotunanu tokanchiya.⁷ Pejnuruko rakota. Pejnuruko ralixa. Pejnuruko kagwaka. Pejnuruko kashnantakanshinikanuta.

Tsrupotni gishiniklewlu

⁸ Gishiniklewlu gike rixiniko nikawna. Wane chinini tokanchi geneklewlu, giknookalurupni. Wane chinini patokankaka, nikawnachripni. Wane chinini gimatkalewlu, giknookalurupni.⁹ Gi rixanu psoji wumata, psoji weneke Goyakalu tokanu.¹⁰ Seyni wa mmagatku gininipa, wa psojipje chininri giknookalurupni.¹¹ Wa mturwo nixanatini, mturu tokanu pixka nixa, mturu pixka nixa gimatle jemleta. Mturu pixka nixa gishinikanuwleta. Wa tsru jeji nixinitka, wa mturu wane gixlekaka

nuknoka.¹² Gi rixanu kmapagiriko weta wa ganigapi pixka. Ga wa wale-gognepa wetgojkakanu. Wa xani psojkaka numaty, ga wa walegognepa numatpotutanu wa numatikoluko pixka.

¹³ Ga wa xani wanewalu galixlelewlu, ga wa kagwaklewlu, ga wa gishiniklelewlu. Tyekaka wa mapa. Ga wa wale tsrupotuya gishiniklelewlu.

14

Tsrunwa Goyakalu tokanu geneklewatachri wa patokankaka yanumatyachri pnu

¹ Gishiniklelewlu gomkampotutanu. Jmererunepgi wa Giwekikalurunuya, ga wa jmererunpotupgi Goyakalu tokanu geneklewelu.

² Gi rixanu pnuko gixachri tokanu yanumatyachri gi wa yine ruynumata, seyni Goyakalu ruynumata. Gi rixanu gike gimata jemu. Ga wa giwekikaluruya yogimanatkaluru yanumaty.

³ Ga wa yine ruynumsata Goyakalu tokanu geneklewatachri, wa tseruwakanshinikanutkalunepni, ga wa rumnanukikolupna, ga wa ruykotikolupna. ⁴ Wa patokanu yanumatyachri walenanuko tseruwakanshinikanutnawa. Ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachri tseruwakanshinikanutna gapatjetachine. ⁵ Giyagni nalukmaklu wa pejnurunekgi gixa yanumatirni pnuko gixachri tokanumnukaka. Seyni wanepnute naluklu Goyakalu tokanu geneklewatachine gixinripa. Gi rixanu wa yokakashri mwakanmaka tsrunwa Goyakalu tokanu geneklewatachri wa pnuko gixachri tokankaka yanumatyachri pnu, wa gapatjetachine tseruwakanshinikanutkolupa.

⁶ Giyagni xani, nomolene, gixa yegi nyakamka ga wa pnuko gixachri tokanchimka nyanumyegitingi, \varnothing klu rupxakingi nma yanumyegitkangi satu gipgujetkaluru, ga wa gimatkaluru, ga wa Goyakalu tokanu ge-neekaluru, ga wa ginkaklewlu?

Patokanu yanumsalu gi tseruwakanshinikanrewata

⁷ Giyagkoxni wa muwekletkaka pogimewatini wa tumleji ga wa gitpet-satkaluro, tma kashrijewnamagimjetkanu \varnothing gi rixpoko gimatkotanu giringma tumlejitkalurgimni ga wa gitpetsatkalurgimni? ⁸ Ga wa tpogimewatini kowi tma pogimewatkanu potu \varnothing katu galpokotinwa wa giylalu chinanupa? ⁹ Waneko pixka gixa koxa gixa. Wa pnuko gixachri tokanchiya gi wa pgujetanu yanumsalpotgi gixini, \varnothing gi rixpoko gimatkotanu wa nchinyawaka? Gi rixanu kannipgyalu giynumsatachingi. ¹⁰ \varnothing Gi pejnugimanauktalu pnumnu gixachrigima tye psolchijneko gwachri! Ga wa maleshlu satu wane mchinkatu. ¹¹ Seyni wa gita nma mu-matkanumkalu gikta raluka chinreta, patokanu yanumatyachri nixa wa yanumanatachrigoya, ga wa wale patokanu yanumatyachri rixa gitagoya. ¹² Waneko pixka gixa koxa gixa. Gi rixanu jmererun-potgi Giwekikalurunkakaya, gjiga wane gixletanru kigleru potu wa tseruwakanshinikanutkolupna gapatjetachine.

Giwekikaluru gitanu nagjigognetini, ga wa nonshinikanu koxa nagjigognetini

¹³ Giyagni wa pnuko gixachri tokanu yanumatyachri ragjigognetanu wa rumkata yokakleyaplu. ¹⁴ Gi rixanu wa gitamka patokanu nagjigognetini, wa giwekikaluru gitanu nagjigognetya, seyni wa nonshinikanu gike kamruta. ¹⁵ Giyagni \varnothing klnerni? Giwekikaluru

gitanu nagjigognetini, ga wa nonshinikanu koxa nagjigognetini. Giweikaluru gitanu nshikalewatini, ga wa nonshinikanu koxa nshikalewatini.¹⁶ Ga wa giweikaluru pixanu pumalwutinri, wa munkaakonewa yegi gwachri ¿gi rixpoko wane chinretanu, "Wane gixkalurupa," wa poyagnutinri? Gi rixanu gi rumatlu pchinyawaka.¹⁷ Gi rixanu pixa galikaka kigle poyagnutle gixa, seyni wa satu gi wa tseruwakanshinikanutkalurni.

¹⁸ Npoyagnutlu Goyakalu wa gita pnuko gixachri tokankaka nyanumatya gixa pejnurune pnute. ¹⁹ Seyni wa gapatjetikowakaya nalukmaklu pamyo tokanchi nchininripa nonshinikannuya wa pimrime nunkaklewyeginripmaka, pamole waragka tokanchi pnute paneru tokanuya nchininripmaka.

Klu chinanni wa patokanu yanumsalu genekashatkaluru

²⁰ Nomolene, gi wa mturune gixanu ginshinikanuya, seyni mturune gixinwa gektutuya. Ga wa ginshinikanuya mmagatikanepgi. ²¹ Wane chinyongatyawaka Tokanchi Yokanatkaluru:

Patokankakaya ga wa paneruspuya,

Nunkakjixinna nyiyine.

Gi waleyako yijnakotannonna,

China wa Gitsrukaachi.

²² Giyagni wa pnuko gixachri tokankaka walenwa getkaluru rixa gi wa galixachine chinanu seyni malixkane chinanu. Ga wa Goyakalu tokanu geneklewlu gi wa malixkane chinanni, seyni wa galixachine chinanni. ²³ Giyagni wa pejnuruneko gapatjetachine gapatini tyekaka chinanu, ga wa pejnuruneko pnuko gixachri tokankaka yanumatinipna, wa jiglokinipna munkaakone waka malixkane, ¿gi ge seprolokachine chinangina?²⁴ Ga wa pejnuruneko Goyakalu tokanu geneklewatinri, ga wa jigloka satu malixkatu waka munkaakotu, pejnuruneko chinanu giyotkaluru. Pejnuruneko chinanu gepomsatkaluru. ²⁵ Raji yogimatkaluru rupgujetko. Ga wa wale yoptsojitanu, yonogyegitanru Goyakalu. Runkakletanru galikakni gixa yegi rawa Goyakalu.

²⁶ Giyagni, nomolene, ¿klunerni? Wa gapatjetini gixa, satkaka waneya shikalchi. Ga wa satu waneya ginkaklewlu. Ga wa satu waneya gipgujetkaluru. Ga wa satu waneya patokanu. Ga wa satu waneya yokaklu. Pejnuruko kamrutikolupa ntseruwakanshinikanutikolupa. ²⁷ Wa satu pnuko gixachri tokanu yanumatini, gepipje ga wa gi wa mapa pnute yanumatanu. Satupje gapkakaka. Ga wa satu yokakachripa. ²⁸ Ga wa malesha rixini yokakachri pochkeplu gapatjetikowakaya. Wale-nanukopa yanumatini, ga wa Goyakalu ruynumatanu.

²⁹ Ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine gepi, mapa yanumsatanu. Ga wa pimrime gimata getanu. ³⁰ Ga wa satu tuplanatachri tokanchi gipgujetyeginripmaka, wa muchichachri pochkepatka. ³¹ Gi rixanu pejnurunekgi gixa gimkata Goyakalu tokanu geneklewleta, satkakgi, wa pejnuruneko ginkaakalunepni, ga wa pejnuruneko giyotkalunepni. ³² Goyakalu tokanu geneklewatachine giwekinri yijnakotna wanna Goyakalu tokanu geneklewatachine. ³³ Gi rixanu Goyakalu gi wa sejrewkakachrini, seyni kigle gwashle gixkakachrini. Wane rixa pejnuruko wa kpashirine gapatjetyawaka.

³⁴ Suxone pochkepa gapatjetikowaakakaya. Gi rixanu gi ruchichka yanumatinripna, seyni yijnakotanna, wa Tokanchi Yokanatkaluru koxa

chinyawaka.³⁵ Ga wa raluka gimatletinipluna pagixanu, gipjina wan-nako ganurna repomginna. Gi rixanu gektu getko gapatjetikowaka tyanumsatini suxo.³⁶ ¿Gixyegee ruyakatyia Goyakalu tokanu, waka rapyegishatgi?

Giykolu wa gapatjetyawakapirana

³⁷ Wa satu kagwakinwa Goyakalu tokanu geneklewatachri ga wa Giwekikaluru waneyalutu rixini, wale gimatpotutanru wa nyonyegit-yawakgi tyenwa Gitsrukaachi yokanatanru.³⁸ Ga wa satu jemashatinri, wale koxa jemashatko.

³⁹ Giyagni, nomolene, jmererunpotupgi Goyakalu tokanu genek-lelwuya. Gi gjretanru wa pnuko gixachri tokankaka yanumatikolu.

⁴⁰ Ga wa psolpotuyako kigle getikolupa, ga wa giglepokotkalurupa.

15

Wa Kiglerpotunanu Tokanchi wa Pawlo ginkakletanru

¹ Nomolene, numatkakgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa nunkakletye-gityagi, wa gixa yoptotanru, wa wale tunwatayachingi.² Wa wale chinanu gognetkaaka, wa gimretinri Kiglerpotunanu Tokanchi wa gita ginkakletyegeityagi, gma malixashatinitipmaka.

³ Gi rixanu muchinanu gapka nsamyokatkagi gixa wa gita samy-ookaluu koxa: Wa Kristo gipnana wixa mukochire chinanu, wa yonchi chinyawaka;⁴ wa kapnatkaluru, ga wa mapgogne chininri yotunom-tatka, wa yonchi chinyawaka.⁵ Ga wa retka. Sotlu getlu. Wanepnute pamole gepi getlu.⁶ Wanepnute pamyo pacha pnuute moletkakachine pagetkolulu rixluna. Xanigognenanu rawawana gixo wanna, ga wa pimrine gapnanutatka.⁷ Wanepnute Santiyako getlu. Wanepnute pejnuruneko yokanatkalune getlu.⁸ Ga wa gita yegi rupgujewniya. Pejnuruneko pnuute gapkatatachrino, ma mapookenuwa gipapko gish-pakachri pixka nixa gipgujewnayegitkota.

⁹ Gi rixanu mturu nutaaka gita pejnuruneko yokanatkalune pnuute. Gi wa numukluni yokanatkaluru nchinikolu, gi rixanu gita kojwakna Goyakalu gapatjetanune.¹⁰ Ga wa Goyakalu gimutlewle chinanu, wa nixyawaka nixatka. Gi wa maleshawaka; rumutlewleyegitno. Seyni pejnuruneko pnuute nkamrurewpotuta gita. Gi wa gita, seyni Goyakalu gimutlewle gitaymalutu galikakni kamrurewata.¹¹ Giyagni wa gita chinini waka wanna chinini wane wixa ginkaklewleta. Ga wa wane gixa galixleta.

Gipnachine yotunrepa

¹² Ga wa Kristo ginkakletko wa gipnachinetskalaya yotunomtinri, ¿gi nchinkoxge pimringi gixa wa maleshlu yotunru gipnachinetskalaya?

¹³ Wa malesha rixkamka yotunru gipnachinetskalaya, Kristokoxamka gi yotunotanu.¹⁴ Ga wa Kristo ma yotunotkamka, waneklu maleshawakapmakni wunkaklewle. Ga wa gixa galixlewlekoxmaka maleshawakapmakni.¹⁵ Ga wa wixa Goyakalupirana maleshawaka gipgu-jtatachinepmakwu wetikomka, gi rixanu wupgujtatu wa Goyakalu yotunkakanru Kristo. Ga wa ma yotunkaakamkalu wa galikak-makni gi yotunotmakna gipnachine.¹⁶ Gi rixanu gipnachinmaka gi yotunotmaka, Kristokoxmaka gi yotunotanu.¹⁷ Ga wa Kristo ma

yotunotkamka, galixle maleshawakapmakni. Kmukochirerungi gixmakawa. ¹⁸ Giyagkoxmakni wa Kristo gapnanutyachine gamgachinmakni. ¹⁹ Wa tye gwashlepjemka waneywu wkagwakanru Kristoya, pejnurunniko yinni pnute kwamonurunepmakwu.

Kristonwa muchichachri

²⁰ Seyni wa xani Kristo yotunomta gipnachinetskalaya. Walenwa gapnanutachine gegwikalutka, wa sana gitakikaluru pixka gegwikalutka. ²¹ Gi rixanu wa yineru chinanu waneru gipukchi, yineru chinanu koxa waneru yotunru gipnachinetskalaya. ²² Gi rixanu Gatako pixka wa wale chinanu pejnurunniko gipnana, waneko pixka rixna, Kristo chinanu pejnuruneko giweekaako. ²³ Seyni satkaka rugle-pokotikowakaya. Kristonwa gegwikalu. Wanepnute wa Kristonune wa runinipa Wale. ²⁴ Wanepnutepa yoptukyawakapni. Waneklu Goyakalu, Girchi yegi samyokiniplu pogirewatyawaka, wa nikatinpatkalu pejnurkakako girukotikowaka ga wa pejnurkakako tsru gitakikowaka, ga wa pejnurkakako muchkowatikowaka. ²⁵ Gi rixanu Wale gimkata pogirewleta wa pejnuruneko kamnixjene gjixipta rapukote rutakin-potunanuko. ²⁶ Gapkatatachri potu kamnixlewatachri nikatkaluneepni walenwa gipukchi. ²⁷ Gi rixanu *gjixipta rapukote Wale gaalixanru pejnurkakako*. Wa wane chinini, “pejnurkakako gaalixkalurupni,” pgujetanurni gi wa gaalixkalurni Goyakalu wa pejnurkakako gaalixachri Kristo chinanu. ²⁸ Wa pejnurkakako gakaglookalurni chininitka, waneklu Gituruko yijnakotanru wa pejnurkakako gakaglookachri Wale chinanu, wa psoluko rixinripa Goyakalu pejnurkakoyegiya.

Ma yotunkoklunupmakna gipnachine

²⁹ Wane ma mixkoklunupmaka *¿gi rixanna wa katkalune gipnachine chinanu?* Wa gipnachine gi yotunpotutinipmaka, *¿klu chinanu katkana wanna chinanu?* ³⁰ *¿Klu chinanu koxa wixa psolgogneko kyowikwaka gwagognenata?* ³¹ Wa nalixkowle chinanu wane nchina, nomolene, pagognemnunanuka nupnana. Wa Kristo Geso Wutsrukate chinanu nalixkowyegityagi. ³² Wa yine gixjetyawaka Gigwisoya kmatsurune nyagotini, *¿klu kigleylu?* Wa gipnachine ma yotunotkamka, waneklu *wnikanu, wuranu*. *Gi rixanu yechikawa wupnanu.* ³³ Gi wa yokwitkaluneepgi. Gektutu gimatkaklewlu gimtuklu kigleru gixjetikowaka. ³⁴ Giponkanutka. Poyagkakachineepgi. Gi gmukochirewatanutka. Gi rixanu pimrine gi gimatl Goyakalu. Wane nchina mpatewatinripa.

Yotunotachrimanepa

³⁵ Seyni satu wane chinanu, “*¿Gi rixpoko yotunretanna gipnACHINE?* *¿Gi gixachripni gimanepna?*”

³⁶ Manshinikanutyi. Wa putakajitanru ma mupnakanmaka gimka giwekaako. ³⁷ Ga wa putakajitanru gi wa gimane wa waneya rixinripa putaka, seyni kajiruji mamkajitni, triko getko ga wa satni. ³⁸ Ga wa Goyakalu genekmanetlu gikta rixpoko galukletlu. Ga wa pajkaka waleko gimane reneka. ³⁹ Pejnurugituko gi wa pagiturutni, seyni pnuko rixgituta wa yineru. Ga wa pagitukni wa nikchine. Ga wa pagitukni koshichine. Ga wa pagitukni shimane. ⁴⁰ Waneru tengogne gajermane, ga wa chiji gajermane. Seyni pnuko rixa tengogne gajeru pogirewle, ga wa pnuko rixa tyechijne gajeru pogirewle. ⁴¹ Pnuko rixa tkachi

pogirewle, ga wa ksuru pogirewle pnuko gixa. Ga wa katagiri pogirewle pnuko gixa. Gi rixanu satu katagirkaka pnuko rixa pogirewleta.

⁴² Waneko pixka rixa wa gipnachine yotunre. Pojpakalu rutaaka. Mpojpakatupa yotunkaaka. ⁴³ Mkagwakpiratkatu gitaka. Kpogireru yotunkaako. Muchkotu gitaka. Kgiyakleru yotunkaako. ⁴⁴ Tyegogne gajermane rutaaka. Giwekikalurmaneya yotunkakikotka.

Waneru tyegogne gajermane, ga wa waneru giwekikalurmane.

⁴⁵ Wane chinyongatyawaka: Wa muchichachri *yineru* Gata manchi *giwekachri rixa*. Ga wa ralipre Gata, Walenwa giwekikaluru giweekaklewatachri. ⁴⁶ Seyni gi wa muchinangapkanwa Giwekikalurunu, seyni tyegogne gajerunu. Wanepnute Giwekikalurunu. ⁴⁷ Muchichachri *yineru* walena chiji gajeru, ga wa chiji kamrutikaluru. Ga wa gepi chininri *yineru* tengogne gajerni. ⁴⁸ Chiji kamrutikaluru pixka rixna chiji kamrutikalurune. Ga wa tengogne gajeru pixka rixna tengogne gajene. ⁴⁹ Wa chiji gajeru yaglu pixka wixa, waneko pixka wixanu, tengogne gajeru yaglu pixka wixanu.

⁵⁰ Ga wa tyenwa nchina, nomolene, wa giichi ga wa granchi gi gimkata yoptoletanru Goyakalu pogirewatyawaka. Gi wa pojpakaluko gimkata yoptoletlu mpojpaknuchi.

Gipukchi gakaglooka

⁵¹ Giyagni giyogimanatkalu nunkakgi. Gi wa pejnurunekwu gipnanu, seyni pejnurunekwu kashrijetkalunepwu. ⁵² Pshinitsonpotuji, gipukgalu pshiniji, wa ralipre kowgima. Gi rixanu tpogimewatanu kowi. Ga wa gipnachine yotunkaako mpojpakanepa. Ga wa wixa kashrijetkalunepwu. ⁵³ Gi rixanu rumkata tye pojpakalu yoshmaakota mpojpaknuchi. Ga wa tye gipnachripa gimkata yoshmaakota mupnaknuchi. ⁵⁴ Giyagni tye pojpakalu mpojpaknuchi yoshmaakoklunutka, ga wa tye gipnachripa mupnaknuchi yoshmaakoklunutka, wanepatkalu wa yonchi chinyawaka:

⁵⁵ *Gaalirewlu nikatanatkalu gipukchini.*

Giyagni wa xani

gipukchi gi gakagloklewatatka.

Maleshayatkawu gipukchichino.

⁵⁶ Gipukchichinonwa mukochri. Ga wa Tokanchi Yukanatkalu walena mukochri muchkonu. ⁵⁷ Poyagnutkalurupni Goyakalu. Wa Wale gakagloklewkakjetwu wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Makaglokgognenatkonepgi. Muxriikanepgi

⁵⁸ Giyagni, nomolene, nalukanune, makaglokgognenatkonepgi. Muxriikanepgi. Gkamrurewgognepotutanu Gitsrukaachi kamrureya, gi rixanu gixa gimatlu gi wa maleshawakni gkamrure Gitsrukaachi chinanu.

16

Genekashlukaka kpashirine chinanu

¹ Ga wa genekashlukaka kpashirinenupapirana. Wa Kalatasreta gapatjetikowaakaka gajene nuglepoktapiniko pixka, waneko pixka gixanu gixa. ² Muchinangogne simankakaya, satkaka gixa gignantakyawaka gitakanru gikta gixpoko yoptoleta. Wa napokinipa maleshapluchi genekashlewlu. ³ Wa napokinipa wa gixa kigle getle gixanune, wanna

nyokanatanu kirukayma, wa Gerosale ranikyapluna wa genekashle.
⁴ Ga wa kigle getle rixkoklunupa wa gita koxa wane yinripa, gitaymam-nupna.

Wane china Pawlo wa Korinto raluka yaleta

⁵ Wa Masetoni nyapamtinpatka, gixa yegi nyanutka. Gi rixanu Masetoni nyapamtanu. ⁶ Gikta gixayma gixgogne nwanu. Galukta wane nuknokakinri ginapuklu wa gipxaletyapno wa nyinripa. ⁷ Gi rixanu gi naluka getleshamtgi xani. Gi rixanu nkagwaka gimwaletgi gixgogne wa Gitsrukaachi gichichinipno. ⁸ Gigwiso nwanu Jirgikolpatkagognepotunanuko. ⁹ Gi rixanu njiglokpotutatka nkamrure yegi. Tsru kamruchi yegi nuchi jiglokletatka. Ga wa gixna kamnixlewatachine.

Timotiyo ga wa Gapolo salwatinri

¹⁰ Ga wa rapokinipa Timotiyo, getanru mpiikatupni gixa yegi rawanu. Gi rixanu wale kamrutlu Gitsrukaachi kamrure gita pixka. ¹¹ Giyagni gike geyikanru. Wa kiglenshinikanuru gipxaka yaletanru gita yegi runinripa. Gi rixanu nkagwaklu moletkakachineyma.

¹² Wa wumole Gapolopirana, nagjipotutlu gixa yegi yinripa wa moletkakachineyma. Gi raluka yalpotuta wa xani, seyni wane yanu ruglepoktadinipa.

Mpoyegitinwa galixleya

¹³ Getpotutanu. Mpoyegitinwa galixleya. Jejipatkalagika. Gichkol-unepgi. ¹⁴ Gishiniklewleya gkamrutanru psoluko.

Gishtugwa ga wa pimrine gikamrurewatachine

¹⁵ Nagjitgi, nomolene. Gixa gimatanna Gishtugwapji gajene. Wannanwa muchinanu gapka galixachine Gakayi gajene. Wannananuko gitaknawa kpashirine yegi kamrurewatachine. ¹⁶ Gyijnakotanna wanna pixkalune, ga wa pejnuruneko gikamrurewkakachine, ga wa kamrurewpotutachine. ¹⁷ Numuwyegitlu Gishtugwa gapokinritka, ga wa Gortanato, ga wa Gachayiko. Gi rixanu wa nyi gipekotlu gixa magatinri. ¹⁸ Gi rixanu rapnanunshinikankaknona gita ga wa gixa koxa. Gimatputtanna wanna nyi pixkalune.

Gasya gapatjetyachinkaka galuklewle

¹⁹ Gasya gapatjetyachinkaka galukgi. Gitsrukaachiya ralukpotutgina Gakila ga wa Presura, ga wa wannapji gapatjetyachine. ²⁰ Ralukjixgina pejnuruneko moletkakachine. Galuukakanu kpashiri gamluruya.

Giglenshinikananyeglewlu

²¹ Naluklewle gitako nomyoya, Pawlo.
²² Gitsrukaachi maluukatu kamakpiratkalurupa. Gitsrukaachiгинану.

²³ Gimutkalunepgi Gitsrukaachi Gesoya. ²⁴ Nushinikgognenatgi pejnurunekgi gixa Kristo Gesoya.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Korintyone Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate. Walenwa Geso Kristo yokanatanru Goyakalu gishinikywaka. Ga wa Timotiyo, gimole, kirukate koxa. Goyakalu gapatanune chinanni, wa Korinto gajene, ga wa pejnuruneko kpashirine, psolusretako Gakayi gajene chinanu koxa.

² Gimutkalunepgi Wuru Goyakaluya ga wa Wutsrukate Geso Kristoya. Wale giglewanshinikankakangi.

Kgimnanuklewaklerni Goyakalu

³ Gimalwutkalurupa Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. Kgetwamonrewaklerni Girchi, ga wa pejnuruko kgimnanuklewaklerni Goyakalu. ⁴ Wale gimnanukwu pejnuruyako wsalewninri, wumkata wixa koxa gimnanukletyapna pejnurkakako salewakchi getachine. Wa wumnanukikolu wa Goyakalu gimnanukyawu wale koxa wumnanukinna wanna. ⁵ Wane rixa gixolewnaletinri Kristo salewnale wa Waleyma wsalewninri, waneko pixka rixa gixolewnaleta wumnanukikolu Kristo chinanu. ⁶ Wixa salewnini, gixa gimnanukikolu chinanni ga wa gognetkakikolu chinanni. Ga wa wumnanuukoklunupa walenwa gixa gimnanukikolu chinanni. Wa gixa gimnanukikolu chinanu gimkata gixa gakotanshinikanretlu waleko salewakchi koxa wsalewniya wixa. ⁷ Poyegi kagwaklelle wixyegityagi gi rixanu wumata wa wane gixa salewnakakletikolu, waneko pixka gixa gimnanuukakletikolkoxapa gixa.

Kyowikolkaka Pawlo getanru Gasyaya

⁸ Gi rixanu, wumolene, gi waluklu gma mumatyaplu wa wsalewninripirankaka, wa Gasya wsalewninri. Wa wumkatinri pnuute, kyapreru weta. Wane wixa mkagwakgiwekletkanetkawu. ⁹ Seyni wixa gitakanshinikanutnawa wupninripa, wma maponshinikanutinitipnawa, seyni Goyakalu waponshinikanutinripa, gi rixanu Walenwa gipnachine yotunkakachri. ¹⁰ Walenwa gipsolutunanukta gipukchi rushatkapyawu. Ga wa rushatkapanwu. Walenwa wkagwakanru wa wanepnutechi rushatkapanwu. ¹¹ Gixa koxa gipxakanwu gagjigognereya, wixa chinanu gixolune moyagnutyaplu wa wenekikolutka gixolune chinanu.

Myokwiretni Pawlo

¹² Gi rixanu tyenwa walixkowle: wa wupgujtanshinikanyegitnawa wa kpashirinwu ga wa myokwirenwu Goyakalu chinanu. Tyechijne wane wixjetya, ga wa wanepnute wane wixa gixyegiya. Gi wane wixa gi rixanu tyegogne gajeruya kgimatkalerunwu, seyni Goyakalu gimutlewle chinanu wane wixa. ¹³ Gi wa papirana wyonyegitgi, seyni wa tyepjeni gixa getyongatanru ga wa gimata jemanru potu. Ga wa nkagwaklu yoptukyawakpotunanuko gimata jempotutyapa. ¹⁴ Wane gixa psoji gimatyawu wa gixa galixkowyegitanunwu. Waneko pixka gixkoxni walixkowyegitanunepgi Wutsrukate Gesogognepa.

Pawlo gishinika Korintyo yaleta

¹⁵ Tye gaponshinikanru chinanu, naluka muchinanu yayegletgi wa gepi kata gkomjikikolupa. ¹⁶ Ga wa gixa yegi nyinipa, Masetoni nyinripa, ga wa Masetoniya numepe ginretinitnaka gixa yegi. Ga wa gixa gipxaletanno Gote nyinripa. ¹⁷ Giyagni wane nixanshinikanutini, ¿wane nchinashata? ¿Waka wane nixanshinikanutini, tyegogne gajeru pixka nixanshinikanutlu, wa nkoschekashatanmaklu gigi, gigi; gike, gike?

¹⁸ Poyagkakachrini Goyakalu. Giyagni wtokanu wa wchinyagi gi wa gigi ga wa gike. ¹⁹ Gi rixanu Goyakalu Wgene Kristo Geso, wa gixa yegi wunkakletinri gita ga wa Surwano ga wa Timotiyo, gi wa Walenwa gigi ga wa gike gixachrini. Seyni gigi gixachrinwa Wale. ²⁰ Gi rixanu pejnurkakako Goyakalu gipiratanru gigi rixka Gesoya. Giyagni Wale chinanu, Wane gixkalurupa wchinru Goyakalu, wixa chinanu gimalwutkalurupni. ²¹ Wa gixayma wpoyegitjeru Kristo chinanu ga wa wtsomitjeru Walenwa Goyakalu. ²² Wale koxa gimaxikoletwu. Giweikaluru genekikolupa psojite renekagnaputwu wajiya.

Klu chinanu gi wane yawa Pawlo

²³ Gita koschekgiwakatlu Goyakalu rupgujtatyapno, wa nkaspukyapgi gi wa Korinto nyawa. ²⁴ Gi wa wutsrukatepiranyegitanmakgi gixa galixlewleya, seyni gikamrurewkachinwu gimuwleya. Gi rixanu galixle ntunwatya gixa.

2

¹ Wane nchinanshinikanutatka, gi wa wamonuwatachrino nyayegitanutnakgi. ² Gi rixanu gita wamontakinmakgi, ¿katni wa nkomjikjeru seyni nwamontakanruko? ³ Tyepiranako nyonata, wa gixa yegi nyinipa, nma wamonuwatininitipa numkata komjikjene chinanu. Gi rixanu naponshinikanyegitgi pejnurunekgi gixa, wa gita gimuwle walenwa pejnuruneko gixa gimuwle. ⁴ Gi rixanu tsru salewakchiya ga wa nwamonnupoga nyonyegitgi ga wa gixo noktegayma, gi wa gwamontakikolupni, seyni wa gimatayaplu wa tsru nushiniklewle potu nixyegitgi.

Yiglepotuko retlu satu jeji wamontaklewatachrimka

⁵ Satu jeji wamontaklewatinimka, gi wa gita wamontaaka seyni psojipje, seyni pejnurunekgi gixa wamontaaka. Gi wa ntserutpiranatyaplu. ⁶ Poyagotyawakatkani wane gixachri wa gixolune saletyawakatkalu. ⁷ Giyagni pnuko gixanutka, wa gkaspukinitkalu. Ga wa giminanukanutkalu. Gi wa tsru wamonchi gakaglokanutkalu. ⁸ Giyagni nagjiitgi, wa gishinikpotutanutnaklu. ⁹ Giyagni wale chinanukni nyonyegitgi wa gyantaletikoluya numatyapgi wa psoluyako gyijnakotinripa. ¹⁰ Ga wa gixa kaspukinri, gita koxa kaspukyalu. Gi rixanu girukokta gita kaspukinri wa pagixanu nkaspukini wa gixa chinanu Kristo getanu nkaspukyalu, ¹¹ ma mumkata gaaliretyanupwu Satanasyo. Gi rixanu gi wa mumatkanwu wale gishinikyawakapirana.

Wamonuwnanshinikanuta Pawlo Trowaya

¹² Wa Trowa nyapini wa Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana chinanu, gipgyapto kotpuukaluru gita chinanu Gitsrukaachiya. ¹³ Gi napnanunshinikanuta gi rixanu gi nukshiklu nomole Tito. Seyni nungamatatkana Trowa gajjene; Masetoni nyatka.

Goyakalu gakaglokyegitwu Kristo chinanu

¹⁴ Poyagnutkaluru Goyakalu wa Wale psolgogneko gakaglokyegituwa Kristo chinanu. Rekagitlu rumatikolu Kristo pogamlunu wixaya pasretammunanukaya. ¹⁵ Gi rixanu wa Goyakalu chinanu Kristo pogamlunwu wixa, gognetkaakaluneyegitka ga wa gamgachine yegi koxa. ¹⁶ Wa nyi gamgachine yegi galikakni gipukchi pogamlunu pixka wixa gipukchi chinanupa. Ga wa gognetkaakalune yegi giweklu pogamlunu wixa giweklu chinanupa. ¿Katupni tye kamruchi gimuknuni? ¹⁷ Seyni wixa gi wa gixolune pixka wixa, wa Goyakalu tokanu gishankachine sroschi chinanu, seyni mayroklene wixini, Goyakalunune wa Goyakalu getanu gwachine wixini wixa yanumsaleta Kristo chinanu.

3

Kristo kirukatkaka

¹ ¿Gipguta wyinuwakatnakerge wixnanuko kiglepirana yegi wchinyegitinwa? ¿Wa pimrine pixka wmagatyage wa kiruka wixapirana wenekyapgi ga wa wmagatyage wa gixa koxa yonpiranyegityapwu? ² Gixni wa tokanchi yonatkaluru wixaya. Wajija yonatikalungi. Gixni wa gimathkalurungi ga wa getyongatkalurungi pejnuruneko yineya. ³ Getkalurungi Kristo kirukate gixinri, wixaya kamrutkaluru. Gi wa ksajgalu yonatika, seyni Giwekkaluru Goyakalunu giwekachri yonatika. Gi wa sotlushpata yonatka, seyni yonatkalurumta kagiturumta gajija.

Gerotu gipiratkaluru kamrurewatyachine

⁴ Wane wixa gaponshinikanretlu Goyakalu Kristo chinanu. ⁵ Gi wa wixnanuko poyagotyachinwu, wkagwakyalu wixnanuko giyakatyachri pagixanu, seyni Goyakalu ruyakatya wpoyagotinri. ⁶ Wale poyagotyachine rixkakwu, gerotu gipiratkaluruwa kamruklerune wixinripa, gi wa yonatkaluruya seyni Giwekkaluruya. Gi rixanu wa yonchi giylalewata, seyni wa Giwekkaluru giweekaklewata.

Wanepnute kiglepotlu wa Giwekkaluru kamrurewyeglu

⁷ Ga wa gipnalu kamrurewyeglu sotlu susawjeyongatkaluru pogirewlu rixapa. Wa wane rixa Gisrayilineklopishane gi gimkata getlepotutlu Moysisgoji, gigoji pogirewle chinanu, wa nikawnachripa pogirewlu. ⁸ ¿Gi ge wanepnute pogirewlupni wa Giwekkaluru kamrurewyeglu? ⁹ Gi rixanu giklukanuwnayegjixlu kamrurewyeglu pogirewlu rixkamka, wanepnute galikakni pogirewlu rixpotuta poyagkaklewlu kamrurewyeglu. ¹⁰ Gi rixanu wa kapokotu pogirewlunanpiranaya gi wa pogirewlu pixka rixatka wa tsru potu pogirewlu chinanutka. ¹¹ Gi rixanu wa kpogirewle rixini wa nikawnananumtachri kapokotkaka, pnuate kpogirewle potu rixa wa gwagognenatachripatka.

Ginakakta rawa Giwekkaluru Gitsrukaachinu waneru gishpaklu

¹² Giyagni tye pixkalutu wkagwakin, pgujetanuwaka wchina yanumsaleta. ¹³ Gi wa Moysisi pixka wixa. Rushyagojresama gigoji rutaka wa Gisrayilini ma metgojityanpotuplu wa nikawnananumtachri pogirewle. ¹⁴ Seyni shikowanshinikanutna wanna. Gi rixanu xanigognenanu wa kapokotu gipiratkaluru getyongatkoklunu, waleko gishyagojrusama wane mkonkotu. Walenwa Kristo chinanu konkalurni. ¹⁵ Seyni xanigognenanu wa Moysisi tokanu getyongatkoklunu wa gishyagojrusama rajna rawawa. ¹⁶ Ga wa xani Gisrayiline satokyeginiplu

Gitsrukaachi, konkalurupni wa gishyagojru sama.¹⁷ Ga wa Gitsrukaachi Walenwa Giwekikaluru. Ginakakta rawa Giwekikaluru Gitsrukaachinu waneru gishpaku.¹⁸ Pejnurunekwu wixa wa mushyagojtitkanwu wetlu Gitsrukaachi goyaknu. Ganigapi pixka wixa getletyalu. Kashrijetananumtkalunwu Waleko yaglu wixinri pogirelwukakananumnu. Waneko pixka wixa wa Giwekikaluru chinanu Gitsrukaachinu.

4

Kiglerpotunanu Tokanchi pokamlale

¹ Giyagni waneywu wchinini tye kamrurchi, wane wixa getwamonutkota, gi wugroka. ² Seyni wuknokatkalu patmenutlewatachri yogimatkaluru. Gi wa yokwiri wixjeta. Gi wa wyapjetlu Goyakalu tokanu. Seyni galikakpotunanu tokanchi wupgujetini, kiglepiranyegirunwu wixnawa pejnuruneko yinenшиникануя Goyakalu getanu. ³ Wa kiglerpotunanu Tokanchi wunkakletanru yogimatkaluru rixkamka, wa gammachine chinanu galikakni yogimatkalurni. ⁴ Wannani tyegogne goyakalute maygalenshikanune rixkakanna wa malixkanena, ma matajiwnayegityapna Kiglerpotunanu Tokanchi, Kristo goyaknupirana pokamlale. Walenwa Goyakalu yaglu. ⁵ Gi rixanu gi wa wixnanuko ginkakletnawa, seyni Kristo Geso Gitsrukaachi rixinri wunkakleta ga wa wixni wa gixa wayegrenwu Geso chinanu. ⁶ Gi rixanu Goyakalu wa wane chinachri, “Pokamlalu mapshagawaka gatajiwnini,” Walenwa gatajiluwaji, pokamlawyegityapwu rumatikolu Goyakalu goyaknu wa Kristogojiya.

Kajpa kamrutikolu pixka wixmaneta

⁷ Ga wa tye ponikolelwu waneywu kajpa kamrutikolustonoya, Goyakalunupni wa tsru potu giyaklu giglenu, gi wa wixanni. ⁸ Pejnuruko salewakchi weta, seyni gi wa gerutkalunwu. Mumatan-shikanutkanwu seyni gi wa mkagwaakanwu. ⁹ Kojwaakalunwu, seyni gi wa giknookalunwu. Yotkaakalunwu seyni gi wa gamgachinwu. ¹⁰ Psolgogneko wumane wanikananumtyalu Geso gipnale, wa Geso giwekle koxa wumaneya gipgujetkalurupni. ¹¹ Gi rixanu wa wixa giwekachinwu samyokgognenatkalunwu gipnalu yegi Geso chinanu, Geso giwekle koxa gipgujetkalurupni wumane gipnachriya. ¹² Giyagni wixa giylakananumtkalunwu, ga wa gixa giwekakananumtkalungi.

Tsrupogirelwlu potu

¹³ Wane chinyongatyawaka:
Nalixa. Giyagni nyanutsa.

Waneko pixka wixanshikanuta. Wixa koxa galixa. Giyagni koxa wyanumsata. ¹⁴ Wumatlu wa Gitsrukaachi Geso yotunkakachri, wixa koxa yotunkakanu Gesoyma. Gixayma tunwakakanwu. ¹⁵ Gi rixanu pejnurkakako gixa chinanni, ruxolewninripa gimatlelwlu gixolune chinanu, wa poyagnutlelwlu koxa gixolewninripa, gimalwutkaluru rixinripa Goyakalu.

¹⁶ Giyagni gi wa wugroka. Seynimka wumane waalinanumtyamka, seyni wutokote gajeru werotewanamanumtya pagognemnunanuka. ¹⁷ Gi rixanu tye salewakchikaka wa xani wsalewinri myapretni. Pshinitsonu gwachrini. Xani giknogachripni. Ga wa wale chinanu waneyapwu tsrupogirelwlu kiglerpotunanu gike rixiniko mnikawnakatupa. ¹⁸ Gi wa

wyopukgajetlu wa getkalurkaka, seyni metkotkaka galikaka wyopukgata. Gi rixanu wa getkalurkaka pshinitsonu gwachrini. Seyni wa metkotkaka gike rixiniko mnikawnakatupni.

5

Panchi myochi mkamrutikotu

¹ Gi rixanu wumatlu wa wumane tyechijne gajeru, gawyawaka, gimatechri pixka rixa. Nikawnachripni. Giyagni wa nikawnini, waneywu wa Goyakalu kamrupjitanru. Gi wa myochi kamrutikalurni, gike rixiniko mnikawnakatupa tengogne gajerupji, wumanepa. ² Gi rixanu wa tye gawini wochgita. Walukpotutlu wyoshmaikolu tengogne gajeru gawyawakapa. ³ Galikakni wumane gerotu wyoshmaako Gerotu wumkalu ga wa gerotu gawyawakapji pixka rixanu. Waneklu gi wa wetko mamkane wixinri. ⁴ Gi rixanu gimatechri gwachine wixinii, wochgita. Kyapregolunwu. Gi rixanu gi waluka komkagkota, seyni gemkatkalunepwu wa wuweklepa nikatyaplu tye gipnachripa wumane. ⁵ Goyakalni wa wane gixwu wa tyeko chinanupa. Wa Giwekikaluru genekikolupa psojite renekagnaputwu Wale.

Kristo gitakyagoklewatyawaka

⁶ Giyagni kiglenshnikangognenanwu. Wumatlu wa manchi gawanatiniwa, Gitsrukaachyegiya wamganatya. ⁷ Gi rixanu walixpiranatanrukaka wuyanini. Gi wa wetanrukaka wuyanini ⁸ Kiglenshnikikanwu. Ga wa kigle getle wixlu galikakni wumane wamginripa, ga wa Gitsrukaachi yegi gawinripa. ⁹ Giyagni wane wixa muchkotletinwa, waka gewi gawinipa waka wamginipa, wuglenshnikikanutyaplu. ¹⁰ Gi rixanu wumkata pejnurunekwu wixa gipgujewnaletanu Kristo gitakyagoklewatyawaka, wa satkaka yoptyotyaplu wa gimane gixjetyawaka, waka kigleru waka mugletu.

Kristo gishiniklewle gerutwu

¹¹ Wumatkalchinanru Gitsrukaachi pikikolu, wushinikanutna yine. Pguperunwu Goyakalu getanu. Nkagwaakoxlu gixa getanu koxa pguperunwu gimata getanshnikikanretyapwu. ¹² Gi wa wixnanuko kiglepirana yegi wchinyegitnatnakwa. Seyni shinikanchi nenekegi ntserpiranyegityapwu wannayegiya, goschiya tserpiranyegitachine, gi wa gaschiya. ¹³ Gi rixanu wseprolokini walenwa Goyakalu chinanu. Ga wa kanshinikanurunwu wixini walenwa gixa chinanu. ¹⁴ Gi rixanu Kristo gishiniklewle gerutwu. Wane wixa gishinikanuwleta, wa satupje gipnini pejnuruneko chinanu, waneklu pejnuruneko gipnanatka. ¹⁵ Kristo gipnana pejnuruneko chinanu, wa giwekachine gi wannako chinanu ruwekinripatkana, seyni Kristo chinanu ruwekanutkana. Walenwa wanna chinanu gipnachri ga wa wanna chinanu yotunotachri.

Wkamrure gipoyikgayeglewluya

¹⁶ Giyagni xaniyakawa gikena wumata wixa gimane gixyawaka. Wa Kristomka wumata gimane gixyawaka, seyni wa xani gi wane wixa gimatletanutkulu. ¹⁷ Giyagni wa Kristo gwachritka, walenwa gerotu giyakotkalurutka. Ruknogashamtatka kapokotu. Giyagni gerotutkani. ¹⁸ Ga wa pejnuruko Goyakalu giyakatyachrini. Walenwa gipoyikgayegitatkawu Waleyegiko Kristo chinanu. Wale genekwu wkamrure gipoyikgayeglewluya. ¹⁹ Wane rixa, wa Kristo rawa Goyakalu. Psolchijne

gajeneko rupoyikgayegitinri Waleyegiko. Gi rutakyeginra mukochirna. Wixa yegi rutaklu tokanchi gipoyikgayeglewlupiranu.²⁰ Giyagni Kristo gitakanunwu. Waneko pixka wixa wa Goyakalu gagityagi wixaya. Kristo chinanu wagjitgi, Goyakalu yegi gipoyikgayegitikolupa gixa.²¹ Wa Kristo mukochri mumatkatu wixa chinanu mukochri rixka, wa wixa Goyakalu poyagkaklewle wixikolupa Waleya.

6

Kiglepiranyeglu Pawlo Goyakalu kamrurewyegitachri rixinri

¹Rukamrurewatanune wixini, wagjitgi wa Goyakalu gimutlelewle gi wa maleshawaka yoptotikolupa gixa. ²Gi rixanu wane china:

Gogi galuukaluru nyijnakotyi.

Gognewatikalurgogne, nupxakyi.

Giyagni xawaknинwa gogi galuukaluru. Xawaknинwa gognewatikalurgogne.

³ Gi satuna wutspeskaka, ma muklukikotupa wkamrure. ⁴ Seyni pejnuruyako kiglepiranyegirunwu wekagitnawa Goyakalu kamrurewyegitachine wixinri, kashnantakgognenatachinpotwu salewakchiya, wmagatinriya, kachinolkakaya. ⁵ Giylakluya, yoshmakikowakaykaka, yawroptajruya, kamrurewpotluya, kojipgewluya, nachlukakaya. ⁶ Kiglepiranyegirunwu powrawlu chinanu, gimatkalelwu koxa, mapognanrewlu, getwamonrewlu, Giwekkaluru Kpashiri, gishiniklewlu mixashatkotu,⁷ galikakpotunanu tokanchi; Goyakalu giyaklewle koxa chinanu; poyagkaklewlu giylalewapre chinanu wpotuklesretateya ga wa wkegnetesretateya. Kashnantakgognenatachinpotwu,⁸ gimalwuru chinanu ga wa mkagwakpiiru chinanu, gektupiranyeglu chinanu ga wa kiglepiranyeglu chinanu. Ksanowaklerune pixkalunwu ga wa galikakanwu;⁹ mumatkone pixkalunwu ga wa gimatkalunpotwu; wupnakastsikakni ga wa getanu giwekachinwu, saletkalune pixkalunwu ga wa muylatkonwu.¹⁰ Wamonuwatachine pixkalunwu ga wa gimuwgognenatachinwu. Kwamonurune pixkalunwu ga wa gixolune wponikowkaka. Wa maleshayalune pixkalunwu, ga wa pejnurkakako wane wixleta.

¹¹ Wunkakpotutgi gixa, Korinto gajengi. Tsru gishiniklewlu wixgi.

¹² Gi wa wixa chipetgajityagi, seyni gixako chipetanshinikangajitwu.

¹³ Gapnu gishinikletanno gixa koxa. Mpogwakatanno. Nwugenene pixka nixa yanumsayegletgi.

Wixni wa kpashiwaka potu giwekachri Goyakalununwu

¹⁴ Wa gixa pixka mixkane, gi wa satupje gitipijeya gimutjitanna, wa malixkane. Gi rixanu Ɂklu gipxaletlewlu wane wa poyagkaklu ga wa mpoyagkaknuchi? Ɂklu gimatkaklewlu waneylu pokamlalu ga wa mapshagal? ¹⁵ Ɂklu pixkakaklu getle rixna Kristoyma Weriya, wa Satanasyo? Ɂklu waneylu wa galixachriyma wa malixkati? ¹⁶ Ɂklu gipxaletkaklu wane kpashiwaka potu Goyakalunu ga wa yagluchisha? Gi rixanu gixni wa kpashiwaka potu giwekachri Goyakalunu. Goyakalu chinyawaka:

Wanna gitokote nwanu nyananu.

Royakalutepnona.

Wannapni wa nayinerutene.

¹⁷ *Giyagni*, “*Wannayegiya gishpakanu. Gkotnukinwa.*”

Wane china Gitsrukaachi:
“*Gi wa gkamrukanru wa kapcholu ga wa kigle yoptole nixangi.*”

¹⁸ “*Gixa Girupno.*

Gixapni wa nwugenene ga wa nwugenerone.”

Wane china Gitsrukaachi,
pejnuruko Girukotachri.

7

¹ Nushinikanune, tye gipiratkalurkaka waneywu wixiniyakawa. Giyagni wpowratinwa ptowruyako wpuchotmanetjeru ga wa wunshinikanu puchotachri. Goyakalu wpikinri, kpashirine potu wixinripa.

Pawlo gishinikywakna Korintyone

² Mpogwakatanwu. Gi satuna wyeneta. Gi satuna wumtuka. Gi satuna wumkapnugya. ³ Gi wane nchina nuklukyapgi. Gi rixanu muchikawa wane nchinatka, wushinikgognenatgi. Gixaymananuko wupnanmaka ga wa wuwekgognenatanmaka. ⁴ Pgujetanwaka potu nchina yanumsayegletgi. Ntsiperiranawyempotutgi. Numnanukpotutka. Tsru potu gimuwlu wixa psoluyako wsalewninri.

Rumuwata wanna genshinikanrewle chinanu

⁵ Gi rixanu wa Masetoni wapokinitka gi wapnanmanpotuta waneya. Seyni psoluyako wsaleтика. Ruwaka waneru yagotkaklukaka. Wutokote waneru piklukaka. ⁶ Seyni wa Goyakalu wa mturu gitaknachinwa gimnanukachri, Tito gapokle chinanu rumnanukwu. ⁷ Gi wa rapokinri chinanupjeni, seyni koxa wa gimnanuklu chinanu wa gixa gimnanukyalu. Runkakwu tsru gogalukle gixinri, ga wa gichingajiya, ga wa muchkopiranawatachingi gitaya. Giyagni galikaka numuwatatkta.

⁸ Wa kirukaya nwamontakingi, gi nenshinikanuta. Nenshinikanutmaka. Netlo wa twuko kiruka pshinitsonuji wamontakgi. ⁹ Xawakni numuwatatkta, gi wa gwamontakikolu chinanu, seyni gi rixanu genshinikanutinripa gwamontakikolu. Gi rixanu Goyakalu chinanu gwamonuwata. Giyagni giketsotaji gimtukika wixaya. ¹⁰ Gi rixanu wa wamonchi Goyakalu chinanu genshinikanrewlu kamruta gognewatikaluru chinanupa. Gi wa renshinikanyegitikolupa. Ga wa wamonchi tyegogne chinanu gipnalu kamruta. ¹¹ Gi rixanu tye wamonchiko Goyakalu chinanu, igi pa muchkonunshinikanunanru rixgi! Ga wa giykoyeglewluko, ga wa jgekanchiko, ga wa pikluko, ga wa gogaluklewluko, ga wa muchkopiranawluko, ga wa gapnuruko. Psoluyako gekakgitnawa powratkalunetkagi wane gixkaluruya. ¹² Giyagni wa nyonyegetingi, gi wa yenetlewatachri chinanu, gi koxa wa yenetaluru chinanu. Seyni pguje rixinripa gmuchkonunshinikanu wa wixa chinanu Goyakalu getanu.

Rumuwata Tito gimuwle chinanu

¹³ Giyagni gimnanuukalunetkawu. Ga wa wumnanukikolu pnute wumuwpotuta wa Tito gimuwle chinanu. Gi rixanu rapnanunshinikanuta pejnurunekgi gixa chinanu. ¹⁴ Giyagni wa wale yegi ntseriranawyegtingi gi wa nupatewatlu. Seyni wane wixa ginkakjeretgi pejnuruko galikaka, waneko pixka wixa tserpiranawyegleyagi Titoyegiya. Galikaka

rixka. ¹⁵ Pnute rixa gishiniklepotutgi wa gyijnaklewle rushinkapini, wa mpikle gitatleya gyoptotlu. ¹⁶ Numuwata wa psolpotuyako naponshinikanegitgi.

8

Masetonisreta gapatjetachinkakniwa pimrinyeyimanrupa

¹ Giyagni, wumolene, wunkakgi Goyakalu gimutlewepirana, Masetonisreta gajene gapatjetachinkaka geneekaluru. ² Wa tsru salewakchi yantaletikna, tsru gimuwlri rixinrina ga wa wanna tsru wamonnupogaya, ponikowpotutya renekashlewatirrina. ³ Gita gipgujtatlu wa rumkatyawakna, ga wa rumkatyawakna pnute, renekashlewatna wannako ginshinikanuyna. ⁴ Gixo ragjipotutwuna wuchichyapna wanna koxa wa kpashirine psoji rupxakinripna. ⁵ Gi wa wkagwakyawaka pixka rixna, seyni muchinanu gapka wannako reneknawana Gitsrukaachinupna. Ga wa wixa koxa reneknawana Goyakalu gishinikyawaka. ⁶ Giyagni Tito wagjita wa gi rixanu walenwa muchichachri, waneko pixka rixa moyagkaklejixyapgi tye kamrurchiko gimutlewluya. ⁷ Seyni psolpotuyako wane gixa kosekleta galixleya, ga wa tokanchiya, ga wa gimatkalewleya, ga wa gmuchkopiranawleya, ga wa gishiniklewleya wixa chinanu. Giyagni tye gimutlewluya koxa gkosekini.

Pawlo giykotna Korintyone wa waneyna rixyawakna wane rixa genekleshattanna

⁸ Gi wane nchina towutletgi, seyni pimrinyeyimanrupa muchkopiranawleya, nutakyagookaklu gixa gishinikleotle gikta galikakni. ⁹ Gi rixanu gixa gimatlu Wutsrukate Geso Kristo gimutlewe, wa ponikolu rixanatini, seyni gixa chinanu kwamonuru rixatka wa gixa ponikowatinripa Wale wamonnupoga chinanu.

¹⁰ Gita gishinikanru tyepirana nunkakangi. Gi rixanu tye gipxakangi. Gi rixanu gixa gapka muchinanu satu walaputkani gi wa gyinuwaka kamruretyapjeru, seyni galuukoxlu. ¹¹ Giyagni xani mpoyagkakanru gkamrutanru. Wane gixa jmererungi gishinikyalu, waneko pixka gixanu mpoyagkakyaplu wa waneygi gixyawaka. ¹² Gi rixanu wa muchinanu gapka jmererungi gixini, wane rixa yoptotkaluru wa waneygi gixyawaka, gi wa waneygi migje pixka.

¹³ Gi wa pimrinyeyimanrupa gapnanutinripni ga wa gixa salewninripa seyni pixkakakane gixinripa. ¹⁴ Wa tyegogne gixa gixetanru gipxakinna magatinriyna. Wa wanna gixetinri gixa magatinri rupxakingina. Pixkakakane gixinripa. ¹⁵ Wane chinyongatyawaka:

*Wa gixo gwachri gi wa ruxetya,
ga wa ptsotsotaji gwachri
gi wa magatya.*

Pawlo yokanatanune kamrurchi chinanu

¹⁶ Poyagnutkaluru Goyakalu. Wale gitakgajitlu Tito, waneko pixka rixa muchkopiranawyegleyapgi. ¹⁷ Gi rixanu galikakni Tito yijnakotwu wagjityalu gixa yegi yinripa. Ga wa wanepnute muchkopiranawpotuta waleko ginshinikanuya yayegitgi. ¹⁸ Waleyma wyokanatlu wumole,

kiglepiranyegiru Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, pejnuruneko gapatjetachinyegkaka.¹⁹ Gi wa wanepiranapjeni, seyni koxa wa gapatjetachinkaka tsomitlu wa rupxaletgapotyapwu wa tye genekashlu gimuttleluya chinanu. Wenekashatlu rumalwutikolupa Gitsrukaachi, ga wa gi rixanu waluka genekashletlu.²⁰ Wgirukotinwa gi satuna jigyegit yapwu wupxaklewatinri tye genekashluya.²¹ Gi rixanu walpokotlu kigleru gi wa Gitsrukaachi getanupje seyni koxa yine getanu.

²² Giyagni wannayma wyokanatlu wumole. Gixopirana ga wa gixo kata wetanshinikanutlu jmereru potu rixinri. Ga wa xani wanepnute jmereru potu rixa gi rixanu gixo raponshinikanyempotutgi.²³ Waka Titopirana wumatanrupotri ga wa wukamrurewatanru gixyegiya, waka wumolenepirana gapatjetachinyegkaka yokanatkalue, wa Kristo gimalwutikolupa.²⁴ Giyagni gekakgitanna gapatjetachinkaka gi gixpoko gishiniklewleta, ga wa klu chinanu gixapirana wtserpiranawatinri wannayegiya.

9

Kpashirine gipxakikolu

¹ Giyagni wa kpashirine gipxakikolupirana galikaka gi magata nyonyegityagi.² Gi rixanu numatlu gixa mernu. Wa tye nutserpiranawatgi Masetoni gajeneyegiya, wa Gakayi gajene satu walaputkani ralpokotinriyna. Ga wa gixa muchkopiranawle komyeckanshiniikanutna gixo.³ Giyagni nyokanatna wumolene wa maleshawaka ma mixinitipa wtserpiranawyegityagi tyepiranaya, wa wchinyawaka galpokotachine gixinripa.⁴ Wa gitayma rapokinipna Masetoni gajene, wa wanna ma metyanupgi malpokotkanuwagi, wma patewatinitipa wa waponshinikanrewpotutinri, gixaya wane nma chininitipa.⁵ Giyagni gita kagwaklu galuukalurni nagjityapna wumolene wa muchinanu gapka gixa yegi yinripna ralpokognapjixyapluna genekashle wa gipiratanru, galpokotkalurpatkani giglenshnikanyegitkaluru pixka rixinripa, gi wa sotanugnuchi pixka rixinripa.

Goyakalu gishiniklu geneklewatachri gimuwatachri

⁶ Seyni tyepirana. Wa ptsotsotaji gitakajitachri ptsotsotaji koxa jirga. Ga wa ruglenshnikanyegitikolupa gitakachri, ruglenshnikanyegitikolu koxa jirga.⁷ Satkaka raji rushinikyawaka geneklewatanu. Gi wa wamonuwatachripa. Gi koxa rerutko. Gi rixanu Goyakalu gishiniklu geneklewatachri gimuwatachri.⁸ Goyakalu gimkatachrini ruxolewnakakyaplu psoluko gimutlewlwli gimutkaluneppgi. Wane rixa psolgogneko psolpotuyako pejnurkakayako mmagatikanepgi, wa pejnuruko kigleru kamrurchi chinanu mponikowatinripa.⁹ Wane chinyongatyawaka:

Poshalu genekashleyana kwamonurune.

Poyagkaklewle wane rixgognenata.

¹⁰ Goyakalu, wa gitakachri genekejitatachri, ga wa nikachri geneke niklerewatachri, Walenwa genekpotutanru gixa gitakle ga wa ruxolewnakakanru. Wale tseruwnakakanru wa mpoyagkaklewleya wane gixikolupa.¹¹ Wa pejnuruyako mponikowkaakikolupa psoluyako genekashlewpotutinripa. Wane gixikolu gixa, wa wixaya Goyakalu poyagnutikolupa.

¹² Giyagni wa tye kamrurchi gipxaklewlu chinanu, gi wa kpashirine magatinripjeni poyagotini, seyni tseruwninrikoxapa gixolune poyagnure, wa Goyakalu poyagnutinripna. ¹³ Gixa geneakashle chinanu pimrine gimatangi Goyakalu yijnakotachingi. Gixa chinanu rumalwutanruna Goyakalu. Gi rixanu gixa yijnakotlu Kiglerpotunanan Tokanchi Kristopirana wa gipgijtatanru, ga wa machipengi gitaklu geneakashlukaka wannanupa ga wa pejnurunenupa. ¹⁴ Ga wa gixa ragjigogneyegitinrina gogaluklewlu rixyegitgina, gi rixanu gimuwatchinchipotgi rixkakgi Goyakalu. ¹⁵ Poyagnutkalurni Goyakalu renekashleya, mumkata chinkotni renekashle.

10

Giylapiwuylalewatinri

¹ Gitakni Pawlo gagjiitgi, Kristo mayognuteya ga wa shinikannuya. Wa gixastsi galikakni giyagolutno. Seyni pnu nwini ntseruwanshnikanyegitgi. ² Giyagni nagjitgi wa napokinipa gi wa tseruwanshikanutachri nixkaako, wa pimrine yegi pixka nkagwaka tseruwanshnikanreta. Wannanwa wkagwakjene wa manchi pixka gixjetachinwu. ³ Gi rixanu wa manchi wixanatini, gi wa manchi galukyawaka wyagotlewatya. ⁴ Gi rixanu giylapi wuylalewatinri gi wa manchinu, seyni gichkolu Goyakalu chinanu yawnakakikolupa tsru prijeru. Wnikatlu shinikanchi galikaka migje. ⁵ Wnikatkoxl pejnuruko tsru potu gixachri wa tsru rutaknawa kamnixyaplu Goyakalu gimatikolu. Waalixlu pejnuruko shinikanchi galikaka migje Kristo yijnakotikolupa. ⁶ Ga wa galpokotachinepwu wapnutyaplu pejnuruko myijnaknuchi wa gyijnakotinri mpoyagkakinripatka.

Pawlo gitakikolu

⁷ Gista gwachripje getanu. Wa satu gaponshinikanyegitnawa Kristonu rixinri, tye koxa yanshinikanegitnatnakwa, wa Kristonu rixinri wale, waneko pixka wixa koxa wixa. ⁸ Gi rixanu gimka pnu nixa gitserpiranawletlu wutakikolu, wa Gitsrukaachi gitakyawu wa gixa tseruwakanshnikanutikolu, gi wa gnikatikolupa. Gi wa npatewkaako gita. ⁹ Nma kagwakikotupa wa npiiakakyapmakgi kirukaya. ¹⁰ Gi rixanu wane chinna, “Kirukatkaka galikakni kyapreru ga wa gichkolu, seyni gimanewi rixini muchkotu, ga wa tokanu geyiikalurkaknii.”

¹¹ Tye yanshinikanutanna wane gixachine: Wa wchinatekanutyawaka kirukaya wane wmwaknuwa, waneko pixka wixa kamrurewletanu wane wapokinipa. ¹² Gi rixanu gi wtseruwanshnikanuta wixnanuko wkagwaknawa wannayma wixinri. Gi koxa wumata getletinwa gikta wanna pixka wixinri, wa pimrine kiglepiranyeigirune chinnachinwa. Seyni wanna wannakakluko yantaletkakna ga wa rumata getlekakna gikta pixkakakane. Gi wa rumata jemna.

Girukta tserpiranawata, Gitsrukaachi rutserpiranawatanu

¹³ Wixa gi wa myagotu wtserpiranawatyaw, seyni wanepotuko wa wutakikowaka yaglu, wa Goyakalu gitakyaglutyawakwu, wa gixyempotuko wapokinripa. ¹⁴ Gi rixanu gi wa gotsgachinetkawu wma mapkapyapgi pixka, gi rixanu gixyempotuko wapkapa Kiglerpotunanan Tokanchi chinanu Kristopirana. ¹⁵ Gi wa myagotu wtserpiranawatyaw

wa pimrine yaprewatinri chinanu. Seyni wkagwaklu wa gixa galixle tseruwninripatka, gixa yegi wtseruwnakakiko wutakikowakpotuko, ruxolewninripa wkamrure,¹⁶ gixa tukasretkaka potu runkakletikolupa Kiglerpotununu Tokanchi. Gi wa pimrine gitakikowaka galpokotkalurutka wutserpiranawatinripa.¹⁷ *Girukta tserpiranawata, Gitsrukaachi rutserpiranawatanu.*¹⁸ Gi rixanu wa kiglepiranyegiru chinnachriwa, gi wa walenwa kigle getle gixkaluru, seyni wa Gitsrukaachi chinyegitanru kiglepiranyegiru.

11

Goyakalu giyakatyachri gokowlu

¹ Nalukmaklu gixa kashnantakyano ptsotsotaji mshinikanutu nixinri. Galikakni gkashnantakanno. ² Gi rixanu ngokowyegitgi. Goyakalu giyakatyachri gokowlu nixyegitgi. Gi rixanu nupiratyagi satu jeji gnu-rutjixletgi sato makloji kpashiro pixka. Kristo nenevangi. ³ Seyni npikyegitgi wa gyokwitikolupa. Npiklu wa gimnu yokwitanro Gewni ruglenu tokanuya, waneko pixka gixa gimtuklenshinikanutkomka. Npiklu gma yokwirnuya ga wa mpashirnuya gimtuuko Kristo giyakatyachri ma yokwirnu ga wa pashirnu. ⁴ Gi rixanu satu yineru gegapoklu ginkakletmaklu satu Geso wixa munkakletanatu, ga wa gyoptotmaklu satu giwekkaluru wa gma yoptotanatu, gawa gyoptotmaklu satu kiglerpotununu tokanchi gma yoptotanatu, kigle kashnantakle gixmaklu. ⁵ Gi rixanu nkagwaklu gi wa wanna potu yokanatkalue nyagolutno gita. ⁶ Gimka masrugatokanuwnaletkatno, seyni gi wa masruukotno gimatkalewluya. Seyni psoluyako gipgujewnachinwu gixyegiya pejnu-rukopirana.

Pawlo gi galuka kojwakletna Korintyone

⁷ ¿Nmukochirewatge wa gitnanuko mturu gitaknawa wa gixa tsrune potu gixinripa? Gi rixanu gixa yegi mwenetu nunkakletlu Kiglerpotununu Tokanchi Goyakalupirana. ⁸ Pimrine gapatjetachinkaka nchowgutyana. Wanna nyoptowenutya wa gixa yegi nkamrurewatinripa. ⁹ Wa gixa yegi napokinika wa nmagatinina, gi satuna nayapretaakaka. Gi rixanu wa wumolene Masetoni giyakatyachine getlu nmagatinri. Psoluyako ngirukotnawa mkojwaakatno nixinripa, ga wa ngirukotinwa. ¹⁰ Tyenwa Kristo galikakate gitaya, wa tye ntserpiranawle gi wa Gakayisretatkakaya numaletiko. ¹¹ ¿Klu chinanu? ¿Gi rixanu gi nushinikgige? Goyakalu gimata wa nushinikyagi.

Yokanatkalue gixashatachine

¹² Seyni wane nixa, ga wa wane nixanu wa nsustakyaplu ruglepok-tapinriyna wa ruglepoktapinri galukachine tserpiranawatinripna wixa pixka gixachine retikolupmakna.

¹³ Gi rixanu wane gixachinni wa yokanatkalue gixashatachine, gixa-asha kamruretachine. Kristo yokanatanune pixkalune kogetkogna. ¹⁴ Gi wa koglajruni. Gi rixanu Satanasyoko satu Goyakalutowreru pokamat-achri kogetkoga. ¹⁵ Giyagni gi wa tsruni wa koglajru wa waletowrerune kogetkogna kamrurewaklerune poyagkakachine. Yoptukyawakapna kamrurna pixkapotuko rixanu.

Pawlo salewnale yokanatkalu rixinri

16 Wane nchinatnaka, gi satuna kagwakanno mshinikanutu nixinri. Seyni wane gixinipa, mshinikanutu pixka gixa yoptoletanno, ptsot-sotaji ntserpiranawatinripa. ¹⁷ Wa nchinyawaka gi wa Gitsrukaachi chinyawaka pixka nixa, seyni mshinikanutu pixka, tye gaponshinikan-rewluya ntserpiranawatinri. ¹⁸ Gi gepika tserpiranawata manchi gixyawaka. Giyagni gita koxa tserpiranawata. ¹⁹ Gi rixanu galuka kashnantakletna mshinikanune gi rixanu gixa kashinikanurungi. ²⁰ Gi rixanu gixa kashnantaku wa satu wayegretinipgi, ga wa satu nikatinipgi, ga wa satu kashichinipgi, ga wa satu tsru rutakinwa, ga wa satu giylakgojitinipgi. ²¹ Mkagwakpiru pixka nchinspiranata, wa wane wixa gigrokletmaka.

Klunerukokta tseruwanshinikanuta satu, gita koxa tseruwanshinikanutlu. Mshinikannuchi pixka nchina. ²² ¿Gewreyonrege? Gewreykoxno gita. ¿Gisrayilitanrege? Gisrayilitkoxno gita. ¿Gawraklopishanrege? Gita koxa Gawraklopisha. ²³ ¿Kristo kamrurewyegitachinrege? Seprolu nchina. Pnuto gita. Pnute nixa yaprewlepotuta. Gixa kata wanna pnuote nyoshmaaka. Tsrupotu giylaklukaka nixka. Gixo kata gipukchiyegno. ²⁴ Goteyoneya pamyo kata nkochipjetka. Satupje magata gepkoxamkojmole katpotuko giylaklukaka. ²⁵ Mapa kata gagajeya nuylaaka. Pakatapje nsotlujetka. Mapa kata nupkata. Goyechno ga wa gogi tsru wenga nwa. ²⁶ Gixo kata potu yagaplu nixa, rapga yowiknuya, kachowgurune yowiknuya, nomolene yowiknuya, payineko yowiknuya, tsru pokchi yowiknuya, gike mwiyawakanu yowiknuya, tsru wenu yowiknuya, gixashatachine molchine yowiknuya. ²⁷ Tsru kamrurchipotuya, ga wa kyapreruya, ga wa gixo kata kojipgewluya, ga wa nachiya, ga wa gonunnagatewluya, ga wa gixo kata gogajirewluya, ga wa kachikleruya, ga wa magamkaluya. ²⁸ Ga wa pejnuruko pnuote wa pagognemnunanuka nutakikolu pejnuruneko gapatjetachinkaka ngirukotyapa. ²⁹ ¿Katu gigroka ga wa gi ge nugroka gita? ¿Katu gitspeekaaka, ga wa gita gi ge namewna?

Tamasko rasukya Pawlo

³⁰ Numkata tserpiranawletinipa, nugrokleya ntserpiranawatanu. ³¹ Goyakalu wa Gitsrukaachi Geso Kristo Giru gimalwugognenatkaluru gimatl gi wa nayroklewata. ³² Tamasko gajene girukotachri Gareta solaloneyma giruktatlu Tamasko Pokchiya kashichyapno. ³³ Pokchi prijere mturu gipgyaptote kojitaya njirukika. Wannamyoya nasukya.

12

Pawlomane yoglotachri

¹ Numkata tserpiranawletini; galikakni gike gaprini. Kaygawlukaka ga wa gipgujetkalurkaka Gitsrukaachipirana gayanutnaka. ² Numatlu satu jeji Kristonu. Pamole gepkoxamkoje walaputkani gishatkapkalurtkani. Mapa chiniri tengogne raniika walekta. Manchi rawinri gi numata ga wa manchi mwakatu gi numata. Goyakalu gimata. ³ Numatlu tye jejikta. Waka kamaneplu waka mamanetupni gi numata. Goyakalu gimatl. ⁴ Rushatkapka. Gigletikowaka raniika. Yijnakotlu tokanchi mumkata chinkotu. Ginanshichkalurni wa yineru koschekyaplu. ⁵ Tyepiranakta nutserpiranawatanu, seyni gitnanuko gi nutserpiranatnawa, seyni nma muchkonkakapjeya nutserpiranatnawa.

6 Giyagni naluka tserpiranawletinipmaka gi wa mshinikanutupno, gi rixanu galikaka nchina. Ga wa nujretnawa gi wa satuna kagwakyapno wa retyano pnuute ga wa jemyano pnuute.

7 Ga wa gipgujetkalurkaka giglenu chinanu nma malixkotinipnawa, waleyma renekno yoglolewtachri nogitya. Walenwa Satanasy-otowreru yotmutyapno nma malixkotinitipnawa. 8 Wale chinanu mapa kata nagjitlu Gitsrukaachi gita yegi ruxrikakyaplu. 9 Ga wa Wale wane chinno, "Numutlewle poyagotyayi, gi rixanu ma muchkonnuchi yegi psolutkani giyaklewlu." Giyagni nugleretlu wa nma muchkonkakaya galikaka ntserpiranawatinri, Kristo giyakle gita yegi rawinripa. 10 Giyagni nugleretlu ma muchkonnuchkaka, gogimtuklukaka, ga wa magatikalurkaka, ga wa kojwawakchikaka, ga wa salewakchikaka potu Kristo chinanu. Gi rixanu muchkotu nixini, waneklu kgiyaklewaklerno.

Getkalurkaka yokanatkalu kamrure

11 Mshinikanututkano. Gixa gerutno. Gi rixanu gixa gimkata chinretmakno kiglepiranyegiru. Gi rixanu gi wa wanna potu yokanatkalue yiyagolutno gita, gike gapri mijemkano. 12 Getkalurkaka yokanatkalu kamrure galikakni gixa yegi kamrutika psoluko kashnantakgogneruya: getkalurkaka ga wa koglajrukaka, ga wa giyaklewlu. 13 Gi rixanu ñklunaru gkaptotya gixa wa pimrine gapatjetachinkaka pnuute? Seyni ñgi ge tyepjeni gita gi wa gayapretaakagi? Gkaspukinno tye mpoyagkaknuchi.

Pawlo giykoyegitlu rushinikanru

14 Nupruka mapa kata chininri gixa yegi nyinripa. Gi wa nayapre-taakaklewatanu. Gi rixanu gi wa gixanu naluka seyni gixako naluka. Gi rixanu wa wgenchine gi wa rurunna chinanu rumkata gim-retletna, seyni girchine galikaka gimkata gimretleta wugenenna chinanu. 15 Giyagni nugleretlu nsaletyaplu wane nixle ga wa gitnanuko saletikolupa gixa giwekinri chinanu. Wa tsru potu gishiniklewlu nixingi ñptsotsotajrege nushiniiko? 16 Ga wa wane rixini, gi wa nyaprewkakgi. Ga wa kgimatkalerau nixini, ñnyokwirege nkashichyagi? 17 ñPatako satu nyokanyegityagi walerge naalikakyagi? 18 Nagjitlu Tito wa gixa yegi yinripa, ga wa waleyma nyokanatlu wumole. ñPatako raalixgige Tito? ñGi ge walerutu Giwekkaluru gayiya? ñGi ge walerutugapo gaya?

Pawlo yanshinikanyegitna Korinto gajene

19 ñMuchikawyakawlege gkagwaklu wixnanuko giykoyegitnawa gixyegiya? Gike, nalukanune; Kristoya nyanumsata ga wa Goyakalu getanu. Pejnuruko nkamruta gixa tseruwakanshinikanutikolu chinanupa. 20 Gi rixanu nkagwakpirata wa wane nyinipa gi wa netangi wa nalukyawakgi, ga wa gita getko gixa malukyawakanu gixachripno. Gimka waneplu gejnugima, ganxalu, gamewnalu, gimkapnuglu, gektutetlu, gapatlu, galixkotnawlu, yawrolu. 21 Wa napokinpatnaka Noyakalute mturumka gitakanno gixyegiya, ga wa gimka nwamonuwnayegitanna gixolune muchikawa mukochirewatachine menshinikanutkanewa mpowrannuchiya, ga wa gapoklewlu, ga wa mpogijpatnuchi wa wanna kamrutanru.

¹ Tyenwa mapa kata chininri gixa yegi nyinripa. Gepi ga wa mapa gipguitatachinenamaya pejnuruko tokanchi poyegitkalurupni. ² Xani gepi kata chininri wa gixa yegi nwanatanu, muchinanu nunkakagnaputna wa muchikawa mukochirewatachine, ga wa pejnuruneko pimrine xani pnu nwini nunkakagnaputna wa numepe gapokletinpatnaka, gi wa netashlewatanu. ³ Gi rixanu gixa gjigalu rumatikolu wa gitnamaya yanumsatini Kristo. Wa Wale gi wa muchkotni gixatskalaya, seyni kgiyaklewaklerni gixatskalaya. ⁴ Gi rixanu koroshishkita rutaaka ma muchkonuya, seyni Goyakalu giyaklewle ruwekyia. Gi rixanu wixa koxa muchkonwu Waleyia, seyni Waleyma wuwekanu Goyakalu giyakleya gixa chinanu.

Wetjetinwa wixnanuko

⁵ Getjetinwa gixnanuko gikta kalixaklerungi. Gimata getanshinikanutinwa. ⁶ Gi ge gimata gixa wa gixa rawinri wa Geso Kristo, galikakmijengi gma mixinitipa? ⁷ Ga wa nkagwaklu gixa gimatanru wa wixa gi wa galikakamijenwu. ⁸ Goyakalu wagjita wa gike gektutu gkamrutanu gixa, gi wale chinanni wa wixa gipgujewinripa kiglepiranyegirunwu, seyni wa gixa kigleru gkamrutinripa galikakni, ga wa wixa gi wa galikakmijene pixkalune wixinripa. ⁹ Gi rixanu gike wumkata kamrureta wa wkamnixyaplu galikakpotunanu tokanchi, seyni galikakpotunanu tokanchi chinanu wkamrurewatya. ¹⁰ Gi rixanu wumuwata wa wixa muchkonwu wixini ga wa gixa gichkopa. Wa tye wagjita wa gixa mmagatikane gixinripa. ¹¹ Giyagni pnu nwanatini tyepirankaka nyonata, wa napokinipa gi wa yigleko metkatupno wa Gitsrukaachi gitakyawakno, wa ntseruwakanshikanutikolupa gixa. Gi wa gnikatikolupa.

Ralipre giykoretña

¹¹ Wanepnute, nomolene, gimuwatanu. Mmagatikanepgi. Gyijnakotanru giykolu. Panshinikanurunepgi. Kigle gwashlepgi. Gixa yegi rawinripa gishiniklewlu ga wa gglewanshikanrewlu Goyakalute.

¹² Galuukakanu kpashiri glmluruya. Pejnuruneko kpashirine galukgi.

Giglenshikanikanyeglewlü

¹³⁻¹⁴ Wa pejnurunekgi gixa yegi rawinripa Gitsrukaachi Geso Kristo gimutlewle, ga wa Goyakalu gishiniklewle, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gimatkaklewle.

Kpashiri Pawlo Kirukate Kalatane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate, wa yokanatkaluru, gi wa yineya gi koxa yineru chinanu, seyni Geso Kristo chinanu ga wa Goyakalu Girchi chinanu. Goyakalunwa Geso yotunkakjeru gipnachinetskalaya. ² Ga wa pejnu-runeko moletkakachine wa gitaymalune kirukate. Kalasi gajene gapat-jetachinkaka chinanupa.

³ Gimutkalunepgi. Gilewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuru chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu. ⁴ Walenanuko genek-nawa wmuchohire chinanu, rushatkapyapwu tye mugletgogneya, Goy-akalu Wuru gishinikyawaka. ⁵ Gimalwugognenatkaluru rixgognenatin-ripa. Wane gixkalurupa.

Maleshlu satu pnuko gixachri Kiglerpotunanu Tokanchi

⁶ Nuglajita tyeya wa giyampotu wane gixa gixriklekaaka ntomga- jeruyegiya, Kristo gimutlewleya ntomgajeru. Pnuko gixachri tokanchi, gi wa Kiglerpotunanu Tokanchiyegitkagi. ⁷ Walenwa gi wa pnuko gix- achri. Seyni wanena pimrine gkojwakjenemka. Wanna galuka kashri- jetletlu Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana. ⁸ Seyni ginnakokta wixako ga wa tengogne giyakatyachriko towrechri ginkaklewyeginip- makgi satu Kiglerpotunanu Tokanchi wa wixa ginkakletanru pnu, kamakpiratkalurunepni. ⁹ Wa muchikawa wchinikyawaka, ga wa wane nchinatnaka, wa satu ginkaklewyeginipmakgi satu Kiglerpotunanu Tokanchi wa gyroptotanru pnu, kamakpiratkalurupni.

¹⁰ Gi rixanu ¿xanigognenanu yinrege nushinikanuta waka Goyakalu? Waka ¿yinrege naluka giglenshinikanreta? Yinemka nuglenshinikan- tini, gi wa Kristo wayegrerupmakno.

Kiglerpotunanu Tokanchi Pawlo ginkakletanru

¹¹ Gi rixanu nunkakgi, nomolene, wa Kiglerpotunanu Tokanchi wa nunkakletanru gita, gi wa yineru gishinikyawakni. ¹² Gi rixanu gi wa yineru nyoptotyu. Gi koxa nunkaaka seyni gipgujetkalurni Geso Kristoya.

¹³ Gi rixanu gixa jemu gita gixjenatyawakapirana, wa Goteyone gixjetyawaka nixanatini. Wa tsru potu kojwaklu nixjenatna Goy- akalu gapatjetanune. Numtukpotutna. ¹⁴ Wa Goteyone gixjetyawaka nkosekyo gixo pnu, wa gita pixkalune nomolene. Muchkowan- shinikanutachripotno nutsrukateni giykole chinanu.

¹⁵ Wa nunronanwakayakawa ntsomitjeru, ga wa rumutlewleya ntom- gajeru Goyakalu kigle getle rixlu ¹⁶ rekakgityaplu Gituru gitaya, wa nunkakletyaplu Kiglerpotunanu Tokanchi Walepirana payineyegiya. Waneklu gi wa nyayegitlu kamaneru ga wa kagragalu. ¹⁷ Gi wa Gerosaleko nkanika wanna yegi wa muchi yokanatkalune gitaya, seyni Garawichijne nya. Nsatoka. Tamasko nyatnaka.

Pawlo salwayegitlu Petro

¹⁸ Wanepnute, wa mapa walapu giknoginitka, Gerosale nkanika, Sotlu numatinripa. Pamole pamyogogone wale yegi nwa. ¹⁹ Ga wa pimrine

yokanatkalune gi neta, seyni Santiyakopje wa Gitsrukaachi gepuru.
²⁰ Wa nyonatanru, Goyakalu getanu, gi nayroklewata.

²¹ Wanepnute Surisreta nya ga wa Surisisreta. ²² Mumatgojikotno Gote gapatjetyachinkaka yegi, wa Kristonune. ²³ Jempiranyegishatnona wane nchinikolu, “Wa muchikawa wkojwakjejenatjeru, xani runkakletlu Kiglerpotunanu Tokanchi galixlewlupirana wa muchinanu rumtukpotunatanru.” ²⁴ Ga wa gita chinanu rumalwutluna Goyakalu.

2

Pawlo ga wa Wirnawisi gapo nshinikanyegitkalune payine yegi yokanatkalune rixinripna

¹ Wanepnute, pamole gepkoxamkoje walapu giknoginitka, numepe Gerosale kanikletatnaka Wirnawisima. Nanikoklu Tito rupxaletyapno. ² Wa nupgujetikowaka nkanika, wa payine yegi nunkakletanru Kiglerpotunanu Tokanchi, wanna mkoje nunkaka wa kigle getle gixkalune, gimka maleshawaka nkamrurewatirni ga wa nkamrurewatinitka. ³ Seyni wa nupxalu Tito, Kriykomkani gi wa sajruka gistaakota wale. ⁴ Wa moletkakachine sanowashatachine chinanni yoshmakaninchinwa pochkeruneko. Wanna jiglokyegitwu giruktatyapluna wushpakyawaka Kristo Geso chinanu, wayegretyapmakwuna. ⁵ Gi wa pshinitsonuji wuyagolewna wannaya wa wyijnakotyapna, gixa yegi rawgognenatinripa galikakpotunanu tokanchi wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana.

⁶ Wanna kiglepiranyegirune kagwaakalune, gi pixkalunekokta rixna gike rixno (Gi wa manewle giglenu chinanu yoptotyaplu yineru wa Goyakalu), gi rixanu wanna kiglepiranyegirune kagwaakalune gike yognikyanona. ⁷ Seyni pnuko rixka. Wa retinitkanona gaponshinikanyegitkalurno wa Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakyapna msajruka gistaakotkone, Petroko pixka runkakna sajruka gistaakotachine. ⁸ Gi rixanu Goyakalu wa Petroya kamrurewatyachri wa sajruka gistaakotachinyegiya wa yokanatkaluru rixinripa, Waleko gitkoxaya kamrurewatywa payine chinanu. ⁹ Rumatluna wa gimutlewlu wa nenekikolu. Giyagni wanna Santiyako ga wa Sotlu ga wa Gwa, wa yoptowaka gajerustsigi pixkalunni kagwakikalune, romyokyegitwuna gita ga wa Wirnawisi potuklemyotna, wumatkaakalu chinanu. Wane rixna, wa payine yegi nyinipa gita, ga wa wanna sajruka gistaakotachine yegi yinripna. ¹⁰ Walepje wa kwamonurune rushinikjixwuna. Jmererunpotwu wkamrutyaplu waleko.

Gantiyokiya Pawlo ginkakyalu ruklukanuwninriya Petro

¹¹ Wa Sotlu Gantiyokiya yinitka gigojipotuko nsatkaklu gi rixanu ruklukanuwna. ¹² Gi rixanu ma mapookanuwana Santiyako yegi giyakatyachine, wale payine gimnika. Wa rapokinitkana rixashata. Ruxrikamatatka. Gi rixanu sajruka gistaakotachine pika. ¹³ Waleyma koxa rixashatna pimrine Goteyone. Wane rixatka Wirnawisiko pupjekaaka wanna gixashle chinanu.

¹⁴ Seyni wa netinitkana gi wa potukyaletkana; gi wa Kiglerpotunanu Tokanchi galikakate chinyawaka pixka rixna, wane nchinru Sotlu pejnurune getanu, “Wa pixa Goteyokyti wa payineko gixjetyawaka pixka

pixini; gi wanna Goteyone gixjetyawaka pixka pixini, ¿klu chinanu perutna payineko wa Goteyone gixjetyawaka pixka rixinripna?

¹⁵ “Wixni wa Goteyonwu wumumturetanru wixinri, gi wa payine kmukochirerunwu. ¹⁶ Wumatlu wa yineru gi wa muklukanuw-nakaakotni wa Tokanchi Yakanatkaluru kamrutikolu chinanu, seyni Kristo Geso galixikolu chinanu muklukanuwnakaakotni. Ga wa wixa galixlu Kristo Geso wa muklukanuwnakaakonepwu Kristo galixikolu chinanu, gi wa Tokanchi Yakanatkaluru kamrutikolu chinanu. Giyagni Tokanchi Yakanatkaluru kamrutikolu chinanu gi pamanena muklukanuwnakaakotupni.

¹⁷ “Ga wa wixa gjigjinri muklukanuwnakaakonwu wixinripa Kristo, ga wa wixako kmukochirerunwu getikolunwu, ¿wale chinanrege mukochri kamrurewatyachri Kristo? Gike rixiniko. ¹⁸ Gi rixanu wa nnikatanrukaka nkamrutinitnaka, nekagitnawa ginanshichkaluru kamrutachrino. ¹⁹ Gi rixanu gita Tokanchi Yakanatkaluru chinanu nup-nanatka Tokanchi Yakanatkaluruya, Goyakalu chinanu nuwekinripa. Kristoyma koroshishkita nutaaka. ²⁰ Giyagni gi wa gita giwekatka, seyni gita ruwekyatka Kristo. Ga wa xawakni nomaneya nuwekinritka, Goyakalu Wgene galixikolu chinanu nuweka. Walenwa nushinikjeru. Walenanuko geneknawa gita chinanu. ²¹ Gi wa maleshawaka nixkaklu Goyakalu gimutlelewle. Gi rixanu wa Tokanchi Yakanatkaluru chinanup-makni wa moyagkaklewlu, waneklu maleshawakmaka rupnana Kristo.”

3

Giwekkaluru galixluya yoptotikolu

¹ Kalatane mshinikanungi, ¿katu yokshatgi? Gixaygale getanu rupgu-jewnakaaka Geso Kristo koroshishkita gitaakaluru. ² Walepje naluka gimatletyagi: ¿Waka Tokanchi Yakanatkaluru kamrurewle chinanu gy-optotluge Giwekkaluru, waka gyijnakotinri galixluya chinanu? ¿Gi pamshinikanunangige? ³ Wa Giwekkaluru gyinuwakinitka, ga wa xani ¿manchi chinanrege mmagatikanepgige? ⁴ ¿Wane pejnurge male-shawaakkaka nsalewniya gixa wa galikaka maleshawaka rixinipmaka? ⁵ Giyagni wa Goyakalu wa Giwekkaluru genekpotutyagi ga wa gixa yegi giyaklewlu kamrurewatyachri ¿waka Tokanchi Yakanatkaluru kamrurewlege chinanu waka gyijnakotinri galixluya chinanu?

Galixachine wannanwa Gawraklopishane

⁶ Waneko pixka rixa Gawra. Goyakalu ralixa, ga wa wale chinanu rutakyegitka moyagkakachri rixinripa. ⁷ Giyagni gixa gimata kalixaklerune wannanwa Gawraklopishane. ⁸ Wa yonatkaluru tokanchi rumatagnaputika wa galixlu chinanu Goyakalu muklukanuwnakaakone gitakyapna payine. Giyagni Kiglerpotunanu Tokanchi runkakagna-putlu Gawra. Wane china, “Pixaya giglenshinikanyegitkalunepni pejnuruneko payinemnnunanuka.” ⁹ Giyagni kalixaklerune giglen-shinikanutkalunepni wa kalixakleru Gawraymananuko.

Kristo wenutlu wushpakinripa wa Tokanchi Yakanatkaluru kamakpi-ireyegiya

¹⁰ Gi rixanu pejnuruneko Tokanchi Yukanatkaluru kamrureyegirune, wannanwa kamakpiratkalune. Gi rixanu wane chinyongata, “*Kamakpiratkalunni pejnuruneko ginnakokta gi gomkagi kamruretyalu pejnuruko yonatika Tokanchi Yukanatkaluruya.*”

¹¹ Giyagni pgujerni wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu gi pamanena muklukanuwnakaakotupni Goyakalu getanu. Gi rixanu: *Wa poyagkakachri giwekanu ralixleya chinanu.* ¹² Ga wa Tokanchi Yukanatkaluru gi wa galixluyni, seyni wa wale kamrutachri ruwekanu waleya chinanu. ¹³ Kristo wenutlu wushpakinripa wa Tokanchi Yukanatkaluru kamakpiiryegiya. Wixa chinanu kamakpiratkalurni Wale. Gi rixanu wane china yongatyawaka, “*Kamakpiratkalurni girukokta gagmunashkita gixriplkaakaluru.*”

¹⁴ Payneko rapyeginripa wa Gawra giglenshinikanyegitikolu Geso Kristo chinanu, wa galixlu chinanu wyoptotyaplu Giweikaluru gipiratkaluru.

Goyakalu gipiratyalu Gawra

¹⁵ Nomolene, yineru gixjetyawakapirana nunkakangi: Wa gipiratkaluru kirukate gike rixa yinerunupmakni, wa poyegitkalurni pejnurune getanu, gike giknoktokanutlu. Gike wanepnute yognikinri.

¹⁶ Ga wa gipiratkaluru tokanchi wane china, “*Gawranupa ga wa giklopishanupa.*” Gi wa wane china, “*Wa giklopishanupa,*” wa gixolurunenupa pixka, seyni satupjenupa pixka, “*Wa giklopishanupa,*” china. Walenwa Kristo. ¹⁷ Goyakalu gipiryeigitlu Gawra renekyawakaplu. Wanepnute, ruknoginitka gepkoxamkoje pacha mapmole walapu, Goyakalu genekna Gisrayiline Tokanchi Yukanatkaluru. Giyagni tyenwa nchina, wa Goyakalu gipiratanru gi rumkata giknoktokanreta wa Tokanchi Yukanatkaluru. ¹⁸ Gi rixanu wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanupmakni wa yoptotikalurupa, waneklu gi wa gipiratkaluru tokanchi chinanupmakni. Ga wa Goyakalu wa gipiratkaluru tokanchi chinanu genekashatyalu Gawra.

¿Klu chinanu wa Tokanchi Yukanatkaluru?

¹⁹ Giyagni ¿klu chinanu wa Tokanchi Yukanatkaluru? Wa mukochri chinanu yogniika rapokinpotunanuko giklopisha gipiryeigitkaluru. Towrechinea rutaaka. Kgiykoyeglewaklerumyo rawanata. ²⁰ Ga wa kgiykoyeglewakleru gi wa satupje chinanni. Seyni wa satupjerutni wa Goyakalu.

²¹ ¿Giyagnige wa Tokanchi Yukanatkaluru kamnixlu wa Goyakalu gipiratanru? Gike rixiniko. Gi rixanu Tokanchi Yukanatkaluru gimkata giweekaklewatachripmaka, waneklumka poyagkaklewlu galikaka Tokanchi Yukanatkaluru ruyakatinmaka. ²² Seyni Tokanchi Yonatkaluru chinanu kmukochrirerunwu pejnurunekwu, wa gipiratkaluru galixachine renekikolupa Geso Kristo galixikolu chinanu.

Satupjerunetkawu Kristo Gesoya

²³ Wa ma mapookanuwa galixlewlw, gi wumkata gishpakleta kmukochrirerune wixinriya wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu wa wunkaakoklunpotunanuko galixlewlpiran. ²⁴ Giyagni wyimakjerni wa Tokanchi Yukanatkaluru, wa Kristo yegi ranikyapwu, muklukanuwnakaakone wixikolupa galixlu chinanu. ²⁵ Ga wa rapokinitka galixlewlw, gi wa yimaklewatachri wyijnakotatka.

²⁶ Gi rixanu pejnurunekgi gixa Goyakalu wgenenetkagi Kristo Geso galixikolu chinanu. ²⁷ Gi rixanu pejnurunekgi gixa Kristo chinanu katkalungi, Kristo gmakatnawa. ²⁸ Maleshlu Goteyo, gi wa Kriykoko. Maleshlu wayegrechri, gi wa gishpakachriko. Maleshlu jeji, gi wa susoko. Gi rixanu pejnurunekgi gixa satupjerunetkagi Kristo Gesoya. ²⁹ Ga wa gixa Kristonune nchininitka, waneklu Gawraklopishanetkagi, wa gipiratkaluru tokanchi chinyawakpotuko wa yoptotachinepa gixinri.

4

Gi wa wayegrechinetkawu, seyni wgenchinetkawu

¹ Xani yoptotachinepapirana nunkakangi. Galukta satu yineru gitaaikaluru ruru wane gixle yoptotachripa, seyni mturu rixiniwa. Wa mturu rixinikopshini, satu wayegrechri pixka gixkalurni. Gi ke rixa pejnuruko gitsrukatzmakni. ² Mturune girukotachine yijnakota wale ga wa panchi girukotachine, wa ruru gitakanrugogne rapokinpotunuko. ³ Waneko pixka wixanatini. Wa mturune pixka wixini tyegogne gajerkaka wayegretanatu. ⁴ Ga wa poyagkakgognepotutinitka, Goyakalu yokanatlu Gituru, suxo giyakatyachri, Tokanchi Yukanatkaluru yijnakotachritkani, ⁵ wa koshpakyapna Tokanchi Yukanatkaluru yijnakonatachine, Wale wgenene wutakikolupa. ⁶ Ga wa gi rixanu Goyakalu wgennetkawu, Wale yokanatlu Giwekkaluru Giturunu waji sablewatinripa, “Gawwa.” (Nuru.) ⁷ Giyagni gi wa wayegrechritkayi, seyni Goyakalu wgenetkayi. Ga wa Wale wgene pixinri yoptotachrikoxapyi Goyakalu chinanu.

Wuykotka wma wayegretikotpatnaka Tokanchi Yukanatkaluruya

⁸ Seyni muchikawa wa Goyakalu gma mumatkanuwa, wayegrechinengani wanna yegi wa goyakalunemigjene rumumturetanruna. ⁹ Ga wa xawakni gimatatkalu Goyakalu, ga wa galikakni Goyakalu gimatunungi. ¿Gi gixpoko satokleyegitanutnaklu tyegogne gajerkaka? Walenwa muchkotkaka ga wa magatachrikaka. Wa wale wayegrene galuka gixletatnaka. ¹⁰ Gimretpotutlu gogkaka, ga wa ksurkaka, ga wa gipapkokaka, ga wa walapkaka. ¹¹ Nkagwakpirata gixa chinanu gimka maleshawaka nyaprewataninri gixyegiya.

Pawlo chanixna Kalata gajene

¹² Nomolene, nagjitgi gita pixka gixanu gi rixanu gixa pixkalutkoxno gita. Gi satuna gimtukyano. ¹³ Ga wa gixa gimata wa nugrokmanetinri muchinanu Kiglerpotunanu Tokanchi nunkaklewyegitgi. ¹⁴ Wa gyantaletikolu nomaney, gi wa geyikyano. Gi wa gagnanutyakoxno. Seyni gyoptotno satu Goyakalutowreru pixka, Kristo Geso pixka. ¹⁵ Giyagni ¿ginakatkalu wa giglenshinikanyegitimkolu? Gi rixanu nupgujtatgi wa gimkatiniplu giygalejiko gkoshpakyapmaka genkyapno. ¹⁶ Giyagni ¿gkamnixjerutkange gita gi rixanu tokanchi galikakpotunanu nunkakgi?

¹⁷ Wa wanna muchkowanshnikanyegityagi gi kigleru. Seyni raluka gishyayegletgina gma jiglokinitipa, wa wannako gmuchkowanshnikanyegitinripa. ¹⁸ Kigleru wa gmuchkowanshnikangognenatinripa wa kigleruya. Gi wa gixa yegi nwinikopshinipje wane gixanu. ¹⁹ Nwugenene, nchinowyegitatnakgi wa gixa gaji kamgikolpotunanuko Kristo. ²⁰ Nalukmaklu gixa yegi nwinripmaka wa xani wa nkashrijetokanutinripa, gi rixanu gi numatanshnikanyegitgi.

Yapkaklu Sara ga wa Gakarapiranaya

²¹ Ginkakanno, gixa Tokanchi Yukanatkaluru galuka yijnakletachingi, *¿gi ge gjemu Tokanchi Yukanatkaluru?* ²² Gi rixanu yonatkalurni wa Gawira waneylu gepi wgenene. Satu wa wayegrechroya, ga wa satu wa mwayegretkotoya. ²³ Seyni wa wayegrechroya giyakatyachri manchi pixka gixachri rushpakya. Ga wa mwayegretkoto giyakatyachri gipi-ratkaluru tokanchi chinanu rushpakya.

²⁴ Tyekakaktanwa yaglu. Gi rixanu wanna suxonni wa gepi gipi-ratkaluru tokanchikaka yaglu. Satni wa Sina Magkate giyakatyachro. Wala wugenetna wayegrechinepa. Walanwa Gakara. ²⁵ Ga wa Gakara walawna Sina Magkate yaglu. Garawichijne gajeru magka. Wa xawakni Gerosaletka pixkalutni, twugeneneyma wayegrechroni. ²⁶ Ga wa teno gajeru Gerosale gishpakachroni, walawna wunro. ²⁷ Gi rixanu yonatkalurutkani:

Pumuwatanu, migato, wa pixa mwugenetonanyi.

*Pupsheka saplewletanu,
pixa wa ma chinyegityi.*

*Gi rixanu kganururo pnute
gixo wgenro wa gapalushanatachro.*

²⁸ Ga wa gixa, nomolene, Gisaaka pixka gixa gipiryegitkalungi wgenchingi. ²⁹ Seyni walegogne pixka wa manchi pixka gixa gishpakletachri kojwaklu wa Giweikaluru pixka gixa gishpakletachri, waneko pixka rixa wa xani. ³⁰ Seyni *¿gi china wa tokanchi yonatkaluru?* “*Puknokanro wayegrechro ga wa toturuyma. Gi rixanu wa wayegrechro wgene gi wa yoptotachripni wa mwayegretkoto wgeneyma.*” ³¹ Giyagni, nomolene, gi wa wayegrechro wgenenwu, seyni mwayegretkoto wgenenwu.

5

Gishpakyawaka ntunwatanu

¹ Giyagni wa gishpaktekluya wa Kristo koshpakyawu, ntunwatanu. Gi gkashichkotnaka wa wayegrechne gixinripa, wa gitjipije ganikachine pixka gixinripa.

Gimutlewluyegi gitskikyachine

² Seyni gita Pawlono wane nchingi, wa nsajruka gistaakoklunupa gike rupxakingi Kristo. ³ Numepe gipgutalyegitatnaklu satkaka yineru wa sajruka gistaakoklunupa, wa wale gimkata kamruretlu pejnuruko Tokanchi Yukanatkaluru. ⁴ Kristo kaspukachinetkagi ginnakokta wa Tokanchi Yukanatkaluruya muklukanuwnakaakonepmakgi. Gimutlewluyegi gitskikyana. ⁵ Ga wa wixa Giweikaluru chinanu ga wa walixle chinanu wkagwakpotutlu wa poyagkakachine wutaako. ⁶ Gi rixanu wa Kristoya gike gimkatachrini wa sajruka gistaaklewluyegi, gi wa msajruka gistaaknuchiko, seyni galixlu galikakni wa gishiniklewluyegi, kamrurewatyachri.

⁷ Kigle gixjenata. *¿Katu gimaletgi wa gma malixyanuplu tokanchi galikakpotunanu?* ⁸ Tye gishinikanutikolu gi wa ntomgajeru ruyakatya. ⁹ Ptsotsotaji gisekachri psolujpako ruseekaka. ¹⁰ Gitsrukaachi napon-shinikanyegitgi, gi wa pnuko gyanshinikanutanu. Ga wa gkojwakjeru girukokta rixinri waneyaplu ruklukanuwnayegjixikolupa.

¹¹ Ga wa gita, nomolene, wa nunkakletinmakawalu sajruka gistaklewlu, ¿klu chinanu nkøjwaakawa? Gi rixanu wane nixinipmaka koroshishkita gitspekaklewatinqriya nkaspukikmaka. ¹² Nalukmaklu wa gkojwakanshinikanutjene rustakinwana.

Tokanchi Yakanatkaluru poyagkakikolu walena gishiniklelewlu

¹³ Gi rixanu gixa, nomolene, tomgakalungi gishpakikolu chinanu. Seyni wa tyepje, wa Tokanchi Yakanatkaluru gishpakinriya gi wane gixikolupa ruglepoktapinri gimane galukyawaka chinanu. Seyni gishiniklelewle chinanu wayegretkaakalunepgi gixkakluko. ¹⁴ Gi rixanu pejnuruko Tokanchi Yakanatkaluru patokanchipje poyagkakikolupa. Tyenwa wale: *Pushinikanru pumwastsitanru pixnanuko pixka*. ¹⁵ Gi rixanu gixkakluko gashkakakanmaka ga wa gniikakanmaka, xakoka gnikatpotkakapa.

Wa manchi kamrure

¹⁶ Giyagni wane nchina, Giwekkaluru gyanini, ga wa manchi getsotanrewle gi wa mpoyagkakanu. ¹⁷ Gi rixanu wa manchi getsotanrewata, kamnixyalu Giwekkaluru. Ga wa Giwekkaluru getsotanrewata, kamnixyalu manchi. Gi rixanu manchi ga wa Giwekkaluru kamnixkaka, gixa gma kamrutyanyuplu galukanrukaka. ¹⁸ Ga wa Giwekkaluru kosekanungi gixini, waneklu gi wa Tokanchi Yakanatkaluryegirungi.

¹⁹ Gi rixanu pgujerni manchi kamrurkaka. Walenwa gapoklewlu, mpowrannuchi, mpogijpatnuchi, ²⁰ yagluchisha yonogyegru, kagonchiwlu, kamnixlewlu, yagotkaklu, ganxalewlu, gimtuwakchi, gimkapnuglu, kotspalanshinikanrewlu, pnuko gixachri ginkaklewlu, ²¹ sotanugnuchi, gimru, tsru niklu, ga wa wane pixkalutkaka. Wale nunkakagnaputatnakgi, wa muchikawa pixka nixa ginkaklegnaputgi, wa kwangixaklerune gi yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka.

Wa Giwekkaluru kamrure

²² Ga wa Giwekkaluru kamrure walena gishiniklelewlu, ga wa gimuwlu, ga wa giglewanshinikanrewlu, ga wa ma pognanrewlu, ga wa shinikannuchi, ga wa giglewlu, ga wa galixlewlu. ²³ Ga wa mayognuchi, ga wa girukotmanrewlu. Maleshlu tokanchi yakanatkaluru walekaka gjiretkolupa. ²⁴ Ga wa Kristo Gesonune koroshishkita rutakmanewletna gimane galuklewlekakaymana ga wa retsotanrewleymana. ²⁵ Wa Giwekkaluruya wuwekini, Giwekkalurkoxaya wyanini.

²⁶ Gi wa wujganru maleshawaka walixkotikolupa. Gi wa wayookakanu. Gi wa wanxakakini.

6

Gimutjikakanu

¹ Nomolene, wa satu yineru gakajipgaka satu mukochriya, gixa wa Giwekkaluru waneyalungi gigletanru wane gixachri, mayogonshinikanurunepgi. Pixnanuko petinwa wa pma yantaletkotupa pixa. ² Gimutjikakanu. Wane gixini mpoyagkakanru Kristotokanu yakanatkaluru.

³ Gi rixanu walenanuko kagwaknachriwa pagixanu rixinri, ga wa gikenanni, waleko ginshinikanu yokwitnawa. ⁴ Giyagni satkaka gitakyagoka kamruretinwa. Waneklu ralixkotko wa walepjé chinanu, gi wa satu chinanni. ⁵ Gi rixanu satkaka waleko wunnurutjitanu.

⁶ Ga wa yimaakalurune pejnurkakako kigleru gapikanna wa tokanchi yimaklewatachine.

Wa yineru gitakanru wale koxa jirganu

⁷ Gi wa yokwitkalunepgi. Gi wa gapnokatkalurni Goyakalu. Gi rixanu wa yineru gitakanru wale koxa jirganu. ⁸ Giyagni wa gimane chinanu gitakachri, gimaneya jirganru gamgikowaka. Ga wa Giwekikaluru chinanu gitakachri, Giwekikaluru chinanu jirganru giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. ⁹ Gi wamanutanu kigleru wkamrutinri. Gi rixanu gipapko wjirgalewatanu wma mugrokanupa. ¹⁰ Giyagni wa ruglepok-tapini wchinini, kigleru wkamrutinna pejnuruneko, ga wa muchinanu gapka galixlewluya moletkakyachine.

Kristo koroshishkiteya ralixkowata Pawlo

¹¹ Getanru. Tsru yonga potu gitako nomyo nyonatinri.

¹² Ginnakokta galuka kigle getikolupa gimaneya, wanna gerutgi wa nsajruka gistikolupa. Walepjé chinanni wa ma kojwakikonepni Kristo koroshishkitate chinanu. ¹³ Gi rixanu gi wannako sajruka gistaakotachine kamrutlu Tokanchi Yukanatkaluru. Seyni ralulkuna gixa sajruka gistikolupmaka, ralixkowatinripmakna gixmaneya. ¹⁴ Ga wa gita gike rixiniko nalixkowatanutka, seyni walepjé Wutsrukate Geso Kristo koroshishkitateya. Wale koroshishkitate tye psolchijneko koroshishkita gitaakaluru gitanshinikanuya. Ga wa gita Kristo koroshishkitate gitaakalurno tye psolchijneko chinanu. ¹⁵ Gi rixanu gike gaprini wa sajruka gistiklewlui. Gi wa msajruka gistiklewluko, seyni gerotu giyakotkaluru galikakni. ¹⁶ Ga wa ginnakokta tye nuykolewle kosekyachine, giglewanshnikanutachinepni, ga wa getwamonutkalunepni. Ga wa Goyakalu Gisrayilitene koxa waneko pixka rixa giglewanshnikanutachinepni ga wa getwamonutkalunepni.

¹⁷ Xaniyakawa gikena yaprewkakanutkano, gi rixanu nomane nanikyalu Geso gimaxikolkaka.

Giglenshnikanyeglewlui

¹⁸ Nomolene, gixaymaplu Wutsrukate Geso Kristo. Wale gimutangi. Wane gixkalurupa.

Kpashiri Pawlo Kirukate Gigwisone Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate, Kristo Geso yokanatanru Goyakalu gishinikyawaka.
 Wa kpashirine chinanu, Kristo Geso galixachine, Gigwiso gajene.
² Gimutkalunepgi. Giglewanshinikanutachinepgi Goyakalu Wuru chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Giglenshnikanyeglewlw Giwekikaluruya Kristo chinanu

³ Gimalwutkalurni Goyakalu wa Wutsrukate Geso Kristo Giru. Walenwa giglenshnikanyegitwu psoluko giglenshnikanyeglewlw Giwekikaluruya tengogneyakawa Kristo chinanu. ⁴ Wane rixa tsomletwu Wale chinanu ma kamrutkonuwa tye psolchijneko, wa kpashirine wixinripa ga wa muklukanuwnakanepwu Wale getanu. ⁵ Muchikawako rushinikagnapyegitwu gishiniklewluya Wale wgenene wutakikolupa, Walenunepwu Geso Kristo chinanu. Wane rixa rugleretyawaka wa Wale gishinikanruya. ⁶ Wane rixa wugenetyawu, rumalwutkolupa rumutlewlw giglenu. Wale chinanu rumutyawu ralukanru potu Gituru chinanu. ⁷ Waley wenutikolutka wushpakinriya gigraga chinanu. ⁸ Wkaspukmukochireтика Goyakalu gimutlewlw ponikowleya. ⁹ Rumutpotutanwu psoluko gimatkalewluya ga wa psoluko gimata jemluya. ¹⁰ Rumatkakwu giyogimanatkaluru rushinikanrupiranaya; rixa gigleretyawaklu rushinikanru Kristo chinanu. ¹¹ Rixa giglepokletywaklu gogikaka, wa poyagkakgognepotutinpatka, gapatkota Kristo chinanupni ptowrupotunanuka, tengogne gajerkaka ga wa chiji gajerkaka. Pamanepje pixka rixanutka. Ga wa Kristo, gijiwu pixka rixanu.

¹¹ Ga wa wixa tsomitkalunwu Kristonune wixinripa. Muchikawako Goyakalu gitakyawakpotuko tsomitkalunwu. Gi rixpokotko tyekaka Goyakalu gitaka rugleretyawaka. ¹² Wa wixa chinanu gimalwutkalurupni Wale goyaknu. Wixni wa muchinanu gapka Kristo kagwakyachinwu. ¹³ Wale chinanu gixa koxa wa galikakpotunanu tokanchi yijnakotachingi, wa Kiglerpotunanu Tokanchi gixa gognetkakikoluya, Wale galixachinetkagi. Wale chinanu gimaxikoletkalungi Giwekikaluru Kpashiriya gipiratkaluru. ¹⁴ Tyenwa Giwekikaluru Kpashiri psojite xani wenekagnaputikolutka, rumatikolupa wa wixanpatka psoluko wa Goyakalu koshpakkognepotunanukwu. Wane rixa gimalwutkalurupni Wale goyaknu.

Pawlo gagjitu wa Giwekikaluruwaneyapna Gigwisone

¹⁵ Giyagni gita koxa wa nyijnakpiranyegitlu wa Gitsrukaachi Geso galixinri gixa, ga wa pejnuruneko kpashirine gishinikinri, ¹⁶ gi nutuka poyagnutleyegitgi. Wa nagjigognetini nushinika gagjigogneyegletgi. ¹⁷ Wa Wutsrukate Geso Kristo Goyakalute, wa goyaknu Giru genekyapgi Giwekikaluru gimatkaklewatachri ga wa gippujetkaklewatachri, rumatikolupa Wale. ¹⁸ Tye nagjitu Goyakalu: Wa mpokamlatyegitkolupa psoluko getinripa, waneko pixka rixangi Goyakalu. Kotpukanru

ginshinikanu gimatzotutyaplu psoluko Goyakalu chanixgi gyoptotinripa. Walenwa wkagwakanru potu, wa royaknu ponikowle. Walenwa kpashirine yoptotanrupa Waleya.¹⁹ Nagjitkoxlu gimatatyaplu klnerni wa tsrupotunanu ruyakle wa wixa chinanupa, wa galixachinwu. Wane rixa kamrurewatyawaka wa muchkonu ruyakleya.²⁰ Wale giyakle Kristoya kamrurewatyawaka, wa gipnachinetskalaya yotunkakinitkalu ga wa potuklesretate tuplakakinitkalu tengogneya.²¹ Tengajerni. Wa pejnuruneko tsrukakalune pnu, ga wa tsru gitaaikalurkaka pnu, ga wa gichkolkaka pnu, ga wa girukotlewlu pnu, ga wa pejnuru gi-wakako koscheekaluru pnu, tsrupotni Wale. Gi wa tyegogneshlupjeya, seyni koxa wa ginachripa.²² Ptowropotunanuko Kristojixipta rapukote rutaka Goyakalu. Reneklu pejnuruneko gapatjetachinjiwu rixinripa.²³ Wannanwa Kristomane. Walenwa psolpotuyako chiji ga wa tengogne koxa gike mmagatikatu.

2

Gimutlewluya gognetkaaka

¹ Ga wa gixa gipnachine gixanata gektutu gkamrureya ga wa gmukochireya. ² Muchikawa tyekaka mukochri gimuyananatini tye-gogne gixjetyawaka pixkapotuko, ga wa tye psolchijne gajeneko gixjetyawaka. Ga wa kawlerunnipgya gajene gitaaikalurune gitsrukate gixjetyawaka pixka. Walenwa Kamchi wa malixkane kamrurewatyachri xawakni. ³ Wannatskala muchikawa pejnurunekwu wixa koxa gawanata. Wumane sotanugnu wumwanatini. Wumane galukyawaka wkamrujenata ga wa wunshinikanu galukyawaka. Wixjetyawakananu wumumturetanruya chinanu Goyakalu jigeukanwnayegitwu pimrine pixka. ⁴ Ga wa Goyakalu, wa getwamonrewlu ponikowatyachri, rushinikwu tsru potu rushiniklele chinanu. ⁵ Giyagni wixa gipnachinwu wixanatini mukochriya, Kristoyma ruweekakwu. Gimutlewluya chinanu gognetkaakalurungi. ⁶ Waleyma yotunkakwu. Waleyma tengogne tuplakakwu Kristo Gesoya. ⁷ Wane rixa ginachrigogneshkakapa rekakgityaplu tsrupotunanu rumutlewlue ponikolewle retwamonutkalchinanwu Kristo Gesoya. ⁸ Gi rixanu gimutlewluya gognetkaaka galixlewlu chinanu. Tyenwa gi wa gixa ruyakatya. Goyakalu genekashleni wale. ⁹ Gi wa kamrurchiyi gi satuna ma malixkotinitipnawa. ¹⁰ Gi rixanu wixni wa Goyakalu kamrure. Kristo Gesoya giyakotkalurunwu wa kigleru kamrurchikaka wkamrutinripa. Wa Goyakalu galpokognaputanrutka tyekaka wuyaninripa.

Gipoyikgayekaaka koroshishkitaya

¹¹ Giyagni gishinkapanru wa muchikawa gixa payine gixanatini gimaneya. Msajruka gistaakone chinkalungi wa sajruka gistaakotachineya wa myochi sajruka gistikkalune manchiya. ¹² Wa walegogneklu maleshayanangi Kristo. Maleka gajene gixanatini Gisrayilineruneyegiya. Wajra gwanatyalu gipiratkaluru tokanchi. Maleshayanangi gkagwakle. Ga wa moyakalutenenangi tye psolchijneyako. ¹³ Ga wa xani Kristo Gesoya wa gixa wajra gwanatachingi gi gowukatagi Kristogragna chinanu.

¹⁴ Gi rixanu Walekni wa wuglewanshinikanrewle. Wa gepinanu satupjerutu rixkaka. Wa gepinerunau satupjerutuneru rixkaka. Muchinanu wkamnixkaklewle kotspalatyawu prijeru pixka. Ga wa wale gerutlu prijeru, panerupje wixinripatka Gisrayilineyma. ¹⁵ Waleko gimaneya nikatlu Tokanchi Yakanatkaluru wa gitaaikalurkaka. Waleya gepiko ruyakotyaplu satupje gerotu yineru. Kiglenshinikanrewlu rixkaka. ¹⁶ Koroshishkitateya Goyakalu rupoyikgakaka. Wa gepineru pamanepje rixinritkana rupoyikgayegkaka. Walaya nikatlu kamnixkaklewlu.

¹⁷ Rapoka. Runkakletlu giglewanshinikanrewlupirana gixa yegi wa wajra gwanatachingi, ga wa runkakletlu giglewanshinikanrewlupirana wanna yegi koxa gowuka mwakane. ¹⁸ Gi rixanu Wale chinanu wixa ga wa pimrine koxa kigle gapokle wixa Girchi yegi satupje Giwekikaluruya.

¹⁹ Giyagni wa xani gi wa maleka gajenetkagi. Gi koxa wajra gajenetkagi, seyni kpashirinenerunetkagi, ga wa Goyakalumolenetkagi. ²⁰ Panchi kamrupjitzkaluru pixkalungi. Kristo yokanatanune ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine wannanwa gistsigi pixkalune. Ga wa Kristo Gesoko sotlu yoptowaka gwachri pixkalutu. ²¹⁻²² Wale gogo pejnuruko kamrupjitzkaluru rupxaakakpotutka. Tseruwna kpashiripji potu rixinripa Gitsrukaachi chinanu. Wale gogo gixa gipxaakaakalungi papjipje gixinripa Goyakalu gwiyawakapa Giwekikaluruya.

3

Goteeyoneymayoptotachinepni payine Kristoya

¹ Tye chinanu gita Pawlono, gostutkalurno Kristo Gesonu gixa payingi chinanu.

² Wa gyijnakpiranyegitiniplu wa gitni geneekalurno nulgopokowakatyaplu Goyakalu gimutlelepirana gixa chinanupa.

³ Wa gipgujetikoluya numatkaaka wa yogimanatkalurupirana. Wane potuko nixa yonyegletgi, wa muchikawako nyonyegityagi ptsotsotaji tokanchi, ⁴ wa getyongatiniplu gimata jemanru wa Kristopirana giyogimanatkaluru numatinri. ⁵ Wa pimri gwashlukakni gi wa rumatpirankaakana wa xani gwachine pixka. Xani Giwekikaluru gipgujewnakklu wa Kristo yokanatanune kpashirine yegi ga wa tokanu geneklewatachine yegi. ⁶ Rumatkakanna wa Goteeyoneymananuko yoptotachinepna payine wa pamanepje rixinripatkana. Goteeyoneymananuko Kristo Geso genekanna Goyakalu gipiratanru Kiglerpotunanu Tokanchiya.

Kamrurewatachri rutaaka Pawlo payine chinanu

⁷ Tye Kiglerpotunanu Tokanchipirana kamrurewatyachrino nutaaka, wane nixa geneekota Goyakalu gimutlele geneakashatkaluru. Wale giyakle pixka rixa kamrurewleta. ⁸ Gitni wa pejnuruneko kpashirine pnute mturpotno, tye gimutlewluneneeka nunkakleyaplu payine yegi wa Kiglerpotunanu Tokanchi Kristo ponikolelwle mukshikan-shinikanutkotupirana. ⁹ Ga wa nutaaka nekagityaplu gi pixka giglepokle rixa wa giyogimanatkaluru wa muchikawgognepotuyakawa yogimanatkaluru Goyakalu yegi. Walenwa ptowrunanuka giyakotachri. ¹⁰ Wa xani gapatjetachine chinanu rumatika Goyakalu gitmatkalelepirana, wa pnumnu gixachri rumatkalewle. Tsrukakalune ga wa tsru gitaaikalune tengogneya gimatlu gapatjetachine chinanu.

¹¹ Wa muchikawgognepotuyakawa Goyakalu gishinikyawakpotuko, wane rixa kamrureta Wutsrukate Kristo Gesoya. ¹² Wale chinanu mpiikanwu. Ga wa Wale chinanu kigle gapokle wixa gaponshinikanutachinwu wa Wale walixle chinanu. ¹³ Giyagni nagjitgi gi wa gigrokanu wa gixa chinanu nsalewninriya. Walenwa gixa galixkolewle.

Pawlo gagjitlu wa Kristo gishiniklelewle rumatinripna Gigwitone

¹⁴ Tye chinanu nyoptsojityegitlu Girchi. ¹⁵ Wale chinanu panerumnunanuka tengogneya ga wa chijiya giwakatka. ¹⁶ Goyakalu nagjita royaknu ponikolewle gixyawaka renekyapgi guyaklelwuya. Nagjitlu gajiyako gmuchkotanshinnikanutiko wa Giwekkaluru Walenu chinanu, ¹⁷ gaji rawinripa Kristo, galixlu chinanu, gishiniklelewlu muchkotikalunepgi, ga wa gishiniklelewlu poyegitkalunepgi. ¹⁸ Pejnuruneko kpashirineymananuko gixa gimkata potu gimatletlu gipsogishiniklewenanuktalu Kristo gishiniklelewle. ¹⁹ Wa gimkata gimatletkaluru pnu te gimatyaplu Kristo gishiniklelewle. Wa psoluko Goyakalunu mmagatikanepgi.

²⁰ Walenwa gixo potu gimkata kamruretachri, ptowruko wagjitanru pnu te ga wa ptowruko wushinikanru pnu te rixywakpotuko guyaklu, wixa kamrurewatyachri guyaklu. ²¹ Gimalwutkalurupni Goyakalu gapatjetachineya Kristo Geso chinanu pejnuruko gwashlukakayapa rixgogenatyawakapa. Wane gixkalurupa.

4

Panshinikanrewlu Giwekkaluruya

¹ Giyagni gitni, gostutkalurno Gitsrukaachi chinanu, nagjitgi gimuknu yanre gixanu ntomgikowaka. ² Psoluyako malixkotnachinepgiwa. Psoluyako mayogonepgi. Mapognanunepgi gkashnantakyegkakanu gishiniklewleya. ³ Jmererunpotupgi pagishiniklewlerunepgi gixjegognenatinripa Giwekkaluruya. Gostutkalunepgi giglewanshinnikanrewluya. ⁴ Pamanepje wane ga wa satupje Giwekkaluru. Wane gixa tomgaletka satupje kagwakluya ntomgikolu. ⁵ Satupjeru Gitsrukaachi. Satupjeru galixlewlu. Satupjeru katlewlu. ⁶ Satupjeru Goyakalu pejnuruneko Giru. Walenwa pejnuruneko chinanu, ga wa pejnuruneko yegi, ga wa pejnuruneko gitokote.

⁷ Ga wa rumutwu satkakwu gipejnukta wumkata geneekota Kristo genekashle. ⁸ Giyagni wane china:

Teno ya. Koshpakna gixolune kashichkalune.

Genekashlukaka renekna yine.

⁹ Ga wa wane chininri, “Teno ya Geso,” raluka chinreta wa muchinanu rujrukinritka. Wa chiji ya. ¹⁰ Wa gjrukachri Walekni wa teno yachri, psoltengogneko gogote yachri, pnumnunanuka mmagatikatu rixinripa.

¹¹ Waleko genekna pimrine wa yokanatanune rixinripna, ga wa pimrine Wale tokanu geneklewatachine rixinripna, ga wa pimrine Kiglerpotunau Tokanchi ginkakletachine rixinripna, ga wa pimrine girukotapratatachine gapatjetatchine yegi rixinripna, ga wa yimaklewatachine rixinripna. ¹² Galpokotkalunepni kpashirine Goyakalu kamrure kamrutikolupa, rapatjetanune, wannanwa Kristomane, tseruwakikolupa.

¹³ Wapkaapotutiniplu panshinikanurune wixinripa galixluya ga wa

Goyakalu Wgene gimatifolu. Mmagatikatu yineru wixinripa, tsru yineru yaglu gixachinewpu wa Kristo pixkapotuko, wixinripa.

¹⁴ Gi wa mturunpatkawu. Gi wa yawjewjekaakalunpatkawu. Gi wa pnumnu ganiikalunepwu pejnurkakakonnipgya pixkalutu ginkaklewlu chinanu, yine gapnokawle chinanu, ksanowashaklerunni yokwireyna, pupjekaklewatachri yokwirni. ¹⁵ Seyni kaluklewaklerunepwu tokanchi galikakpotunanu wyanumatini. Psoluyako Wale gwachinepwu wt-seruwninripa. Walenwa Jiwchi, Kristo. ¹⁶ Kristomaneya psojatkaka gipxaakakpotutanu. Yoxpaakakatka pejnurkakako yokle gapikanru chinanu. Wa manchi psojatkaka wa rutakikowaakkaka rixa kamrurewletini, waneklu manchi tseruwina. Waneko pixka wixa. Wa gapatjetachine satkaka rutakikowaka rixa kamrurewletini gapatjetachine gixolewanu. Gishiniklewluya tseruwakinwa.

Gixa gerotewkakiko Kristoya

¹⁷ Giyagni tyenwa nchina, ga wa Gitsrukaachi chinanu nupgujtatl: Gi wa payine yanre pixka gixa yaletanutka wa wanna gishinikanru gike gapri migjekakaya. ¹⁸ Mapshaganshinikanurunetkani. Pnu gjenni Goyakalu giwekleya mumatkahnuchi chinanu waneyna, gi rixanu shikgajirunni. ¹⁹ Mumata wamonuwatkanni. Samyoknawana mpogij-patene rixinripa. Kgetsofanrewakleruneko kamrutyapluna pejnuruko mpowranuchkaka.

²⁰ Seyni gi wa tye pixka gixa gimattakalu Kristo. ²¹ Wa galikaka gyijnakotinitkulu ga wa Waleya yimaakalune gixinri, wa wane rixinri wa galikakpotunanu tokanchi Gesoya. ²² Muchinanu kapokone yine gixanatinri gimtuukolunenangi nsotanuwnaleya. Giyagni xani gish-pakpotutanutka. Giknopotutanru wa muchikawa gixjenatyawaka. ²³ Ginshinikanu giwekinri gerotewkakiko. ²⁴ Gerotu yinerpatkayi giyakotkaluru Goyakalu gixjetyawaka poyagkaklewlu ga wa galikapotunanu gipashirewleya.

Gi gwmontakanru Giwekkaluru Kpashiri

²⁵ Giyagni giknokanru yokwiri. *Pejnurunekgi gixa galikaka nchinjetanru gimwastitanru.* Gi rixanu pamanepje psojatkakwu.

²⁶ *Gjigekanuwatinipa gi wanepnute gmukochirewatanu.* Gi wa gmtuwnachinekgi rumxikini tkachi. ²⁷ Gi wa kaswaji gixyegitanru kamchi gitsrukate.

²⁸ Wa kachowgurunanu, gi wanepnuteko chowguwatanutka. Seyni kamrurewpotutanu, waleko gimiyoza kigleru kamrutinri, waneya rixinripa pagixanu waneyaplu rapikyaplu magatyachri.

²⁹ Gi satuna tokanchi gektutu gyanumatini, seyni kigleru tokanchi galuukaluru, tseruwakanhsinikanrewatachripa tokanchi, rumutikolupna yijnakotachine. ³⁰ Gi gwmontakanru Giwekkaluru Kpashiri Goyakalunu. Waleya gimaxikoletikalungi pagogne chinanupa wa gishpakinri gognepotunanukopa.

³¹ Pejnuruko muglenshinikannuchi ga wa gmtuwnalu, ga wa jgekanchi, ga wa saplechkaka, ga wa mupashiregnuchi gkonikolpatka, pejnuruko gektutuymananuko. ³² Gishinikanuwyegkakanu. Kgetwamonrerunepgi. Gixkakluko gkaspukyegkakini, wa Goyakalu pixka kaspukmukochiretgi Kristoya.

5

Gishiniklewlle gimuyananu

¹ Giyagni Goyakalu yimjetachinepgi rushinikanune wugenene pixka.

² Gishiniklewlle gimuyananu Kristo pixka rushinkwu, ga wa samyoknawa wixa chinanu genekashlu ga wa giylatkalurupa genekashlu rixinripa Goyakalu chinanu, pogamluwatinripa.

Pokamlalu wgenene pixka gixa yanretanutka

³ Ga wa gapoklewlu, ga wa pejnuruko mpowragnuchkaka, ga wa gimkapnuglu, gi wa koscheeko gonuka gixyegkakaya. Wa kpashirine gimkata gixletyawaka gixanu. ⁴ Maleshpakalu kapatmenuru, gi wa seprolu tokanchiko, gi wa gixpiranchikakako. Walenwa gi rumuknuni. Seyni poyagnutlewlw galikaka. ⁵ Gi rixanu tye gimatpotuta: Gi satuna kapoklewakleru, gi wa mpowratuko, gi wa ksotanugoluko, walenwa yaflusha kyonogyegikleru, gi satuna wanna yoptotanru Kristo pogirewatyawaka ga wa Goyakalunu. ⁶ Gi satuna yokwitangi tokanchi maleshawakaya. Gi rixanu tyekaka chinanu Goyakalu jigekanuwyegitna malixaklene. ⁷ Giyagni gi wa wannayma yoptotachinepgi.

⁸ Gi rixanu muchikawa gixni wa mapshagalunenangi. Ga wa xani pokamlalunetkagi Gitsrukaachi chinanu. Pokamlalu wgenene pixka gixa yanretanutka. ⁹ Gi rixanu pejnuruyako pokamlalu kamrurni wa giglenchi ga wa poyakkaklewlu ga wa galikaka potu. ¹⁰ Gijganru klnerni wa Gitsrukaachi gigleretanru. ¹¹ Gi wa pimrineymannupgi mapshagalu kamrurkaka kamrutachine, gike gapri migje kamrureyna. Seyni galikaka pekakgitanru gektutu rixinri. ¹² Gi rixanu kapatmenurni koschekpiranatikolupa wa wanna kamrutanru yogimatkaluru. ¹³ Ga wa pejnurkakako gektutu gekakgitkaluru pokamlalu chinanu gipgujetkalurni. Gi rixanu pejnuruko gipgujetkalurni pokamlalu. ¹⁴ Giyagni wane china:

Puyokanu pixa gimkanatachriyi.

Ga wa pyotunotanu gipnachineyegiya.

Ga wa Kristo pokamlatyegitanyi.

Giwekkaluru gwagajpotutanunepgi

¹⁵ Giyagni xakoka. Getjepotutanu gi gixpoko yanretanu gi wa seprolune pixka, seyni kgimatkalerune pixka. ¹⁶ Pchipetgognetanru ruglepoktapinrigogne, gi rixanu muglegognetkakni. ¹⁷ Giyagni gi wa manshinikanunepgi, seyni Gitsrukaachi gishinikanru gimatachinepgi.

¹⁸ Gi wa winga gimetachinepgi. Wa wale runya pachwatjeru. Seyni Giwekkaluru gwagajpotutanunepgi. ¹⁹ Giynumsakakanu Goyakalu tokanu shikaleya, ga wa gimalwuru shikaleya, ga wa pimrikaka shikalchiya Giwekkaluruya. Nshikaletanru Gitsrukaachi ga wa gimalwujetanru gajiyi. ²⁰ Psolgogneko pejnuruyako mpoyagnutanru Goyakalu Girchi. Wutsrukate Geso Kristo giwakaya mpoyagnutanru.

Giykolu gnurchine chinanu ga wa gnunrochne chinanu

²¹ Kristo pikikolu chinanu gyijnaakakanu. ²² Gnunrochne yijnakotanna wannako gnuru Gitsrukaachi pixka. ²³ Gi rixanu susxojiwni wa gnurchi, Kristo pixka Walenwa gapatjetachinmanjiwu. Walenwa manchi gognetkakachri. ²⁴ Wa gapatjetachine pixka Kristo yijnakotna, waneko pixka rixanna wa gnunrochne yijnakotanna ganurunna psolpotuyako.

²⁵ Ga wa gixa jejine, gishinikanna ganunrone Kristo pixka rushiniklu gapatjetachine. Reneknawa gapatjetachine chinanu. ²⁶ Gnumrochi pixka kpashiro rutakyaplo, powraluya gonu terkikolu tokanchiya. ²⁷ Gapatjetachine rawapyapa Kristo ganunropa pixka. Kagwakpir-potutko. Walenupa tixinripa, mapcholetpotupni, mumtuukotopni, gike pixka tixinripa, kpashiro tixinripa, ga wa gike muklukanutopa. ²⁸ Waneko pixka rixanna gnurchine. Rumkata gishinikletna ganunronna gimannako pixka. Wa gishinikagnunrotachri walenanuko gishiniknawa. ²⁹ Gi rixanu gi pagogneko satu gayegixmanetnawa, seyni girukotmanetnawa. Retwamonmanetnawa Kristo pixka wane rixlu gapatjetachinemane. ³⁰ Gi rixanu Walemanepsojitu. ³¹ *Giyagni jeji giknokanna ruru, runro. Ruxxaletanrotkani ganunro. Wa gepinanna pamanepje rixanutkana.* ³² Tsrunanni tye giyogimanatkaluru, seyni gita wane china Kristopirana ga wa gapatjetachinepirana. ³³ Seyni satkaka gixa gishinikagnunrota, gixnanuko gishinikinwako pixka. Ga wa suxo kagwakpiratanru tganuru.

6

Giykolu girchine chinanu ga wa wgenchime chinanu

¹ Wgenchime, gyijnakotanna girune ga wa ginrone Gitsrukaachiya. Gi rixanu tyenwa poyagkaklewlni.

² Pkagwakpiratanna puru ga wa punro. Tyenwa muchinanu yokanatkaluru gipiryegitkaluru.

³ *Kigle pixinripa, ga wa gogiwekle pixinripa tyechijneya.*

⁴ Ga wa gixa girchingi, gi wa gimtuwnakakanna gwugenene, seyni ntseruwakanna Gitsrukaachi tseruwakanshinikanrewleya ga wa ruykoleya.

Giykolu gitsrukaachine chinanu ga wa kamrurewyegitjenna chinanu

⁵ Ga wa gixa wayegrechingi gyijnakotanna gitsrukatenegimanea mpiklema ga wa gitatlema. Wanepotuko gixachinepgi gajiya. Kristo yegi kamrurewatyachine gixanu. ⁶ Gi wa gwayegretjeru getle chinanu gkamrurewatanu, wa yineru gigleretanru kamrutachine gixyawaka. Seyni Kristo wayegrene pixka gixanu. Ginshinikanuya Goyakalu gishinikanru kamrurewatachinepgi. ⁷ Giglenshinikanrewatachinepgi, gkamrurewatanu Gitsrukaachi chinanu pixka, gi wa yine chinanu. ⁸ Gimatlwa girukokta kigleru wa satkaka kamrutinri, tyeya yoptotanu Gitsrukaachiya, waka wayegrechriko waka gishpakachriko.

⁹ Ga wa gixa gitsrukaachine, waneko pixka gixanna gwayegrene. Gi kawgutanutkana. Gi rixanu gixa gimatlwa Rutsrukatenewa ga wa gixanu tengogneru. Ga wa gi wa manewle giglenu chinanu yoptotyaplu Goyakalu wa yineru.

Kashri yoptopi Goyakalu giyakatyachri

¹⁰ Wanepnute gichkolunepgi Gitsrukaachiya ga wa Wale muchkonu giyakleya. ¹¹ Psoluko kashri yostayegipi Goyakalu giyakatyachri gitakinwa. Gimkata moyentunwale gixletinripa kamchi gitsrukate yokwireya chinanu. ¹² Gi rixanu wixa yagotkakinri gi wa kagragaluyma, gi wa kamaneruymako. Seyni tsrukakaluyma, ga wa tsru gitaakaluyma, ga wa tyegogne mapshagawaka gitsrukateneyma, ga wa kamchinezeyma tenowaakakaya. ¹³ *Giyagni gkoschekanru pejnuruko kashri ga wa*

kashri yostayegipi Goyakalu giyakatyachrikaka, gimkata poyentunwale gixinripa wa mugletgognepa. Ga wa pejnuruko wane gixinpatka poyentunwale gixinripa.

¹⁴ Giyagni poyentunwalepgi. Gishrikapchijitanu galikakpotunanuya. Gistatletanru poyagkaklewluwa. ¹⁵ Ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi gigletanshinikanrewatachri galpokotikolu gyoshmakjixitina. ¹⁶ Ga wa pejnuruko pnupe, gkashichanru yostayegipishpata. Walenwa galixlewlu. Waleya gimkata giwakletinri pejnuruko mugletu kashrekaka yochpiikaluru. ¹⁷ Ga wa gyoptotanru yowumatpu. Walenwa gognewatikaluru. Ga wa Giwekikaluru yoglolewapre gyoptotanu. Walenwa Goyakalu tokanu. ¹⁸ Psoluyako gagjigognetanu. Gagjipututanu. Psolgogneko Giwekikaluruya gagjigognetini. Waleko gomkagjepotutanu giyokachinepgi. Gagjigogneyegjetanna pejnuruneko kpashirine.

¹⁹ Ga wa gita chinanu gagjitanu, nenektonkanutikolupa nyanumatinripa, pgujetanuwaka nunkakletyaplu giyogimanatkaluru wa Kiglerpotunanu Tokanchipirana. ²⁰ Wale chinanukni gitaakalurno, gostutkalurno nixinri, pgujetanuwaka nunkakletyaplu, wa numkata ginkaklewletinripa.

Galuklewluya

²¹ Ga wa gimatpiranyegityapno, Tichiko ginkakangi psoluko gi nix-pokota. Walenwa wumole wushinikanru, ga wa Gitsrukaachi kamrurewyegitachri poyagkakachri. ²² Wale chinanukni wale nyokanye-gitgi, wa gimatpiranyegityapwu, ga wa wale gimnanukgajityapgi.

²³ Giglewanshinikanutachineepni moletkakachine. Gishiniklewlu waneyapna ga wa galixlewlu Goyakalu Girchi chinanu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu. ²⁴ Gimutkalunepni pejnuruneko Wutsrukate Geso Kristo gishinikgognenatachine.

Kpashiri Pawlo Kirukate Wilipone Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo ga wa Timotiyo, Kristo Geso wayegrene, kirukate.

Wa pejnuruneko kpashirine chinanu Kristo Gesonune, Wilipo gwa-chine, ga wa girukotjenna ga wa wanna yegi kamrurewatyachine.

² Gimutkalunepgi ga wa gigurewanshinikanutachinepgi Goyakalu Wuru chinanu ga wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Pawlo gagjiyegitna Kristonune Wilipo gajene

³ Npoyagnutlu Noyakalute nushinikingi pejnunanuka, ⁴ psolgogneko pejnuruko nagjigognere pejnurunekgi gixa chinanu, numuwleya nagjiyegiti, ⁵ wumatkaklewle chinanu Kiglerpotunanu Tokanchiya, muchinangogneyakawa ga wa xanigognenanu. ⁶ Tyeko naponshinikanyegitlu wa tye, Goyakalu wa kigleru kamrurchi yinuwakachri gixyegiya, poyagkakpotutanru rapokinpotunanuko Kristo Gesogognepa.

⁷ Kigleru nixa wa tye nyanshnikanyegityagi pejnurunekgi gixa. Gi rix-anu naji nushinikgognenatyagi. Ga wa gostutkalurno nixinri, kiglekoxlu wa gitaymananuko gimutkalungi pejnurunekgi, wa nekakgityapna yine galikakpotunanu rixinri Kiglerpotunanu Tokanchi, ga wa nuykoyegit-inri. ⁸ Gi rixanu Goyakalni nupgujtajeru gi nixpoko gogaluklewle nixyagi pejnurunekgi gixa Kristo Geso gishinikleweleyma.

⁹ Ga wa tye nagjitlu Goyaklu wa gixa gishiniklewle gixolewnananumt-inripa gimatkalelwuya ga wa psoluko gimata getlewluwa. ¹⁰ Gimata getyaplu girni wa kiglerpotu. Ga wa mixashatkanepgi, ga wa mchinanuwatkanepgi Kristogognepa. ¹¹ Wa poyagkakachine kamrure gixo potu waneyapgi Geso Kristo chinanu, ralixkotikolupa ga wa rumalwutikolupa Goyakalu.

Pawlo gostutkaluru Kristo chinanu

¹² Naluklu, nomolene, wa gixa gimatayaplu wa nuknogjerkaka gapye-gitno kosekinripa Kiglerpotunanu Tokanchi. ¹³ Wane rixatka nostutikolu Kristo chinanu rupgujetka psolupjiyako tsrupji, ga wa pejnuruneko yegi. ¹⁴ Ga wa gixo potu moletkakachine Gitsrukaachinune gaponshinikanutlu Goyakalu gita gostutikolu chinanu. Tseruwan-shinikanutna runkakletyapatkaluna Goyakalu tokanu mpiikane.

Pawlo gimuwyegitlu wa Kristo ginkakletpiranatikolu

¹⁵ Pimrine galikakni ranxaleyna ga wa yoottopirkakleyna, runkakletluna Kristopirana. Ga wa pimrine ruglenshinikanrewleyna wane rixa ginkakletluna. ¹⁶ Wanna nyi rushiniklewleyna runkakletluna, gi rixanu rumatna wa gitni gitaakalurno nuykoyegityaplu Kiglerpotunanu Tokanchi. ¹⁷ Ga wa pimrine rumkapnugleyna runkakletluna Kristopirana. Wanepotuko mixkane. Wanna gishinika salewnakakletyapno nostutikoluyapa. ¹⁸ Giyagni Ɂklunerni? Tyepjeni. Pnumnu gixikol-maka, waka gixashluya waka galikakaya, Kristo ginkakletpiranatikolu. Tye chinanu numuwata ga wa numuwatanu. ¹⁹ Gi rixanu numatlu tyenwa nognewatinri chinanupni gixa gagjigognere chinanu, ga wa Giwekkaluru Geso Kristonu gapikikolupa chinanu.

Gita getanu giweklunwa Kristo

²⁰ Nalukyawakpotuko ga wa nkagwakanshinikanutyawakpotuko, wa gikena nupatewatanu, gi wa popiklerukno wa psolgogneko pixka ga wa xani koxa. Wane nixa wa Kristo tsru potu rixinripa nomaneyea, ga wa nuwekinriyapa ga wa nupniriyapa. ²¹ Gi rixanu gita getanu giweklunwa Kristo, ga wa wupnale walenwa kigleru wukshikinripa. ²² Ga wa nomane nuwekinriwa tyenwa nkamrure gwinripa. Gi numata giru ntsomitanu. ²³ Gi rixanu wa psolpotuyako gepikmaka naluka. Nalukpotutmaklu nupnale ga wa Kristo yegi nwinripatka gi rixanu walenwa kigleru potu. ²⁴ Seyni nomane nwinriwa galuukalurpotni gixa chinanu. ²⁵ Ga wa tye naponshinikanutinri, numatlu wa gewi nutukinripa. Ga wa pejnurunekgi gixa yegi nwinripa. Wa gixa kosekinripa galixleya ga wa gimuwatinripa galixleya, ²⁶ ruxolewninripa galixkowle Kristo Gesoya gita chinanu wa nyayegitinitnakgi.

Giyagotkakanu galixlelu chinanu

²⁷ Tyepjeni. Wa gixjetyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana kgimuka gixinwa, wa netapinipgi waka pnu nwini, gixapirana nyijnakotinripa poyentunwale gixinri. Ga wa nyijnakotanu pagiweklepje gixinri, ga wa pashinikanurunepgi, gikamrurewkakanu galixlelu chinanu Kiglerpotunanu Tokanchiya. ²⁸ Giketsotaji mpiikaako gkamnixjeneya. Walenwa gamgikolu gimaxikole wanna chinanupa ga wa gixa chinanupa gognewatikaluru gimaxikole. Ga wa tyenwa Goyakalu giyakatyachri. ²⁹ Gi rixanu gixa geneeka Kristo chinanupa gi wa Wale galixinripjeni seyni koxa wa nsalewninripa Wale chinanu. ³⁰ Gixa koxa waneya walerutu yagotkaklu, wa getyegityano, ga wa xawakni gyijnakyegitno wa waneyno.

2

Kristo mturu rixka; wanepnute tsru potu rutaaka

¹ Wane rixa. Waneru giminankulu Kristoya, ga wa waneru gishiniklelu wa ruglenshinikanyegityagi, ga wa waneru gimatkkaklelu Giwekaluruya, ga wa waneru shinikanuwlu ga wa getwamonrewlu. ² Giyagni mpoyankakanru numuwle, walerutu gyanshnikanutinri, ga wa walerutu gishiniklelu waneyalunepgi, ga wa pashinikanurunepgi gixinri. Satupjerutu shinikanchi waneyapgi. ³ Gike gkamrutana gimpaknugluya. Gike gkamrutana maleshawaka galixkotnachinewa gixinripa. Seyni malixkotnachinewagi gixinri satkaka kagwakanna pimrine wale pnute tsrune. ⁴ Satkaka gi wa gixanuko getanu, seyni pimrine koxa getanu.

⁵ Waneyapgi walerutu shinikanchi wa Kristo Geso waneya. ⁶ Walenwa Goyakalu gixyawakpotuko rixinri, gi wa rushinika gitakletnawa wa Goyakalu pixka rixinripa. ⁷ Seyni Walenanuko maleru rixnawa. Wayegrechripoga yoptotapa. Yineru yaglu rixnawa. ⁸ Ga wa yineru pixka retikolu, mturu rixnawa yijnaklewatinri rupnalpotunanukopa, koroshishkita rupniriy. ⁹ Giyagkoxni Goyakalu tsru potu rutaklu. Ga wa renekgiwakatlu pejnuruneko giwaka pnute tsru. ¹⁰ Wa Geso giwaka yoptsojityegitinripna pejnuruneko tengogne gajerkaka, ga wa tyechijne gajerkaka, ga wa chiji gitokote gajerkaka. ¹¹ Ga wa pejnurune

gipgjutatanru wa Gitsrukaachi rixinri Geso Kristo, rumalwutikolupa Goyakalu Girchi.

Gapkapanru gognewatikaluru

¹² Giyagni, nushinikanune, wa psolgogneko pixka gixa yijnakletyawaka, gi wa gixa yegi nwiniko pshinipje, seyni wanepnute xawakni wa namgini, pikachinepgi ga wa gitatatachinelgapkapanru gognewatikaluru. ¹³ Gi rixanu Goyakalni wa gixa gitokote kamrurewatyachri galukyawakaplu ga wa gkamrutyaplu Wale gigleretyawaka.

Katalkaka pixka gixanu tye psolchijneyako

¹⁴ Pejnuruko gkamrutana mkegemgakanepgi ga wa mnutanshinikanutkanepgi. ¹⁵ Poyagkakpotutachinelgapgi ga wa powralunepgi. Goyakalu wgenenepgi muklukanuwnakanepgi gimuweekakgognenatachine mpotukane ga wa pupjetachinetskalaya. Wannatskala mpokamlawatyat katalkaka pixka tye psolchijneyako. ¹⁶ Giweklupirana gomkagitachinelgapgi, nalixkowatinripa Kristogognepa, gi wa maleshawaka nyagotlewatini, gi wa maleshawaka nyaprewatini. ¹⁷ Wane rixa, wa Goyakalu yegi ganikinri geneakashle, ga wa wale gogo rupkaaka winga, waneko pixka nixanu. Gixa galixle gogo, walena wa gixa geneakashle ga wa gipxaklewle gogo, rupkaako nuwekinri. Waleywa numuwata ga wa numumuwatgi. ¹⁸ Waneko pixka gixanu gixa. Gimuwatanu ga wa gimumuwatanno.

Pawlo gimatkapiranyegitlu Timotiyo

¹⁹ Gitsrukaachi Geso chinanu nkagwaka gixa yegi yokanretlu Timotiyo pshinitsonu, gixapirana numatinripa, kiglenshinikanupno gita koxa. ²⁰ Gi rixanu gikena waneyno wale pixka gixanshinikanutachri wa girukotyegityapgi galikaka potu. ²¹ Gi rixanu pimrine pejnuruneko gjigalu wannanuko. Gi wa Kristo Gesonu rushinikna, Timotiyo pixka. ²² Seyni gixa gimatlu wale yantaletkalurutkani, wa satu gituru ruruyuma pixka rixa gikamrurewletno Kiglerpotunanu Tokanchiya. ²³ Giyagni tye nkagwaka yokanreta wa netinwachi gita gikta nixpokotanu. ²⁴ Ga wa Gitsrukaachi naponshinikanuta gita koxa yayegitangi pshinitsonu.

Gepagrotitopiran

²⁵ Nushiniklu galuukalurni nomole Gepagrotito koxa nyokanyegityapgi. Walena wa nukamrurewatanru ga wa nusolaltapanru Geso chinanu ga wa gixa yokanatanru wa nmagatinri nupxakjetjeru. ²⁶ Gi rixanu rogaluklewletgi pejnurunekgi gixa. Kojwakanshinikanuta gi rixanu gixa jempiranyegitlu yayixapinritka. ²⁷ Gi rixanu yayixpootapa. Rupnakastsini. Seyni Goyakalu getwamonutlu, ga wa gi walepjeni seyni gitni koxa. Gi wa wamonchi wanepnute wamonchi waneyapmakno. ²⁸ Giyagni giyampotu nyokanatatkalu wa getyapatnaklu gixa, gimuwatinripa, ga wa nma wamonuwatinitipa. ²⁹ Giyagni Gitsrukaachi chinanu gyoptotanru psolu gimuwleyako. Gkagwakpiratanna wale pixkalune. ³⁰ Gi rixanu Kristo kamrure chinanu rupnakastsini. Kyowikowaka rutaknawa poyakakyaplu wa magatinri gixa gipxakyano.

3

Ramgiyno pejnuruko wane nixlu, wa waneyapno Kristo

¹ Wanepnute, nomolene, gimuwanatu Gitsrukaachiya. Galikakni gi nayoklu wa tye numepe yonreyegityatnakgi ga wa wale poyegitgi.

² Ggirukotinwa wanna kewenyegiya. Ggirukotinwa gektutu kamrutachinyegiya. Ggirukotinwa gistaakmanetachinyegiya. ³ Gi rixanu wixakni wa sajruka gistaakotachinwu, wa Goyakalu kamrurewyegitachinwu Giwekikaluruya, wa Kristo Geso galixkowatyachinwu, ga wa manchi maponshinikanutkanwu.

⁴ Seynimka gita koxa waneya naponshinikanutyaplu nomane. Pimrinemka kagwaka gaponshinikanremanetnawa, ga wa gita galikakni.

⁵ Yokgipgogne chiniri, sajruka gistaakalurno. Gisrayiliklopishno. Ga wa Migaminerno. Gewreypotno Gewreyoneyegiya. Wa Tokanchi Yukanatkalarupiranaya Gwariseyno. ⁶ Ga wa muchkowanshinikanrewlupiranaya gapatjetachine kojwakjetachrinanno. Ga wa Tokanchi Yukanatkaluru poyakkaklewlepiranaya, mukluukatunanno.

⁷ Seyni klunerkakakokta wane nixlepmaka, walenwa gamgikaluru nushinika Kristo chinanu. ⁸ Seyni galikakakni nushiniku psoluko gamgikaluru rixinri wale chinanu wa kiglerpotunanu rumatikolu Kristo Geso Nutsrukate. Wale chinanu ramgiyno pejnuruko, ga wa nushiniku giknokashatkalurupa rixinri waneyapno nixinripa Kristo. ⁹ Nushinika Waleyia netikolupa, gi wa gitanuko poyakkaklewle waneyalutupno. Walenwa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu. Seyni Kristo galixikolu chinanni, Goyakalu poyakkaklewle waneyalutupno galixlewlu chinanu. ¹⁰ Nushinika gimatleyaplu Wale, ga wa Wale yotunre giyakle, ga wa Wale salewnale. Ga wa Wale gipnale pixkapotuko nixikolupa. ¹¹ Gikta nixpoko gapkapletanru gipnachinetksalaya yotunru.

Nkosekananumta potukatkaluru napkapinripa

¹² Gi wa nyoptotawa. Gi koxa mmagatikatuwano. Seyni nkosekananumta gikta nushatkapanru, ga wa gishatkapkalurupno Kristo Gesoya. ¹³ Nomolene, gi nkagwaklu wa nushatkapyatkalu. Seyni satupje nkamruta. Wa giknogachritka galikaka numuslawatatk, ga wa nmuchkowamta nyoptotyaplu wa kanashkatachri genekikolupa. ¹⁴ Nkosekananumta potukatkaluru gimaxiklechi napkapinripa, waneyapno kanashkatachri geneekalurupa. Walenwa Goyakalu chanixle tengogneya Kristo Geso chinanu.

¹⁵ Giyagni pejnuruneko mmagatikane tye yanshinikanutanna. Ga wa pnuko gyanshinikanutini, tye koxa Goyakalu gipgujetyegitangi. ¹⁶ Seyni wapkapanruyatka wanepotuko wixjetanu.

Wkagwakpotutlu Wognetkakjeru

¹⁷ Nomolene, gixa mkoje gyimanno. Getanna wanna wane gixachine wa wane wixini gixa yimanunwu pixka. ¹⁸ Gi rixanu wane rixna pimrine wa gixo kata nchinyawakgi ga wa xawakni nchinyawakgi nchiyagleyma, wa Kristo koroshishkitate kamnixjene pixka gixa yanretachine. ¹⁹ Wanna yoptukyawakpri wa gamgikowaka. Ga wa royakalutnanwa ginanwakna. Ga wa ralixkowlentinwa patmennuna. Wannanwa tyechijne gajeruko gishinikachine. ²⁰ Gi rixanu wixni wa tengognechijne gajenwu. Waneya wkagwakpotutlyal Gitsrukaachi

Geso Kristo Gognetkaklewatachri.²¹ Wale kashrijetanru wumane gimpatewatkaluru Wale goyaknumane pixka rixinripa. Waneko rixa kamruretyawaka ruyaklelya, wa rumkata yijnaakkaklewatinripa ptowrupo-tunanuko yijnakotyaplu.

4

Poyentunwalepgi Gitsrukaachi chinanu

¹ Giyagni nomolene nushinikanune ga wa nogalukletanune, gixni wa numuwle ga wa gixni wa nsagyeta. Poyentunwalepgi Gitsrukaachi chinanu, nushinikanune.

Ruykotkana pashinikanurone rixinripa

² Nagjitgi Geyotyana ga wa Suntiche pashinikanuronepgi Gitsrukaachi chinanu. ³ Nagjitkoxyi, nukamrurewatjeru mixashatkatyi, pyoptotyapna wanna nupxakjerone Kiglerpotunanu Tokanchiya, ga wa Klemente koxa, ga wa pimrine nukamrurewatanune, wanna wa giweklu kirukate gitakgiwakatkalune.

Gimuwgognenatanu Gitsrukaachiya

⁴ Gimuwgognenatanu Gitsrukaachiya. Numepe wane chinret-naka, Gimuwatanu. ⁵ Pejnuruneko yine yegi rumatikolupa gmayog-nu. Gi gwukatkalu Gitsrukaachi. ⁶ Gikeko gkojwakan Shinikanutinwa. Seyni psoluyako gagjigognereya ga wa gagjireya mpoyagnutleylema, ginkakanru Goyakalu gagjitanrukakaya. ⁷ Ga wa Goyakalu giglewan-shinikanrewle pejnuruko shinikanchi pnuterutu gimretgajitangi ga wa rumretashinikanutangi Kristo Gesoya.

Tyepirankaka gyanshinikanutanu

⁸ Wanepnute, nomolene, tyepirankaka gyanshinikanutanu: girkakakokta galikakni, girkakakokta kagwakpiratkaluru, girkakakokta wanepotuko gixachri, girkakakokta powralu, girkakakokta gigleretkaluru, girkakakokta kiglepiranyegiru, wane chinini wa shinikanrewlu ga wa wane chinini gimalwuru, tyepirankaka gyanshinikanutanu. ⁹ Wa gitaya gasruukakinri, ga wa gitaya gyoptotanrukaka, ga wa gitaya gyijnakotinrikaka, ga wa gitaya getinrikaka, tyekaka gkamrutantu. Gixaymaplu giglewanshinikanrewlu Goyakalute.

Wa nmuchkotjeru chinanu, ptowrunanuka numkata

¹⁰ Tsru potu numuwle nixa Gitsrukaachiya wa xanitka rupgujewnat-naka gishinikyatnakno. Wane gixa gishiniklejetyano, seyni gi giglepoktapanra gixni. ¹¹ Gi wa magatikoluya wane nchina. Gi rixanu nasrugatkalu npoyagnutyalu klunerukokta netinri. ¹² Numata mturu nixletkotinri, ga wa numatlu nponikowatinri. Pejnurkakayako ga wa psoluyako nasrukikolu, waka jinanru waka nachlu, waka gixoylu waka magatinriya. ¹³ Wa nmuchkotjeru chinanu, ptowrunanuka numkata.

Wilipone genekashlekaka

¹⁴ Seyni kigleru gkamruta wa gipxakyawakno nsalewninriya. ¹⁵ Gixa koxa gimatlu, Wilipongi, wa reginkakletkoklunu Kiglerpotunanu Tokanchi, wa Masetoni nyinitka, gi wa pimrinoko gapatjetachinkaka seyni gixapje gipxakno wa genekikoluya ga wa yoptotikoluya. ¹⁶ Gi rixanu wa Tesalonika nwanatini pakatkaka gyokanyigitno wa

nmagatinrikaka chinanu. ¹⁷ Gi wa nujgalu nenekikolu, seyni, nujgalu gixa kamrure gwinripa, wa ruxolewninripa gixa genekashle chinanupa. ¹⁸ Ga wa pejnuruko waneyno. Nponikowata. Gepagrotito nyoptotyalu wa gixa yokanatanru. Walenwa pgamluru potu pixkalutni. Genekashlu galuuukalurni, wa Goyakalu gigleretanru. ¹⁹ Ga wa Noyakalute genekpotutangi pejnuruko gixa magatinri Wale ponikowle, royaknu yegi gajeru gixyawakpotuko Kristo Geso chinanu.

²⁰ Goyakalu Wuru gimalwugognenatkalurupa psolgognepotunankopa. Wane gixkalurupa.

Galuklewluuya ralipretya

²¹ Galukanna pejnuruneko kpashirine Kristo Gesoya. Wumolene gitaymalune galukjixgi. ²² Pejnuruneko kpashirine galukjixgi, ga wa Susapji gajene kpashirine galukjixpotutgi.

²³ Pejnurunekgi gixaymaplu Gitsrukaachi Geso Kristo gimutlewle.

Kpashiri Pawlo Kirukate Kolosane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo, Kristo Geso yokanatanru, Goyakalu gishinikyawaka, ga wa wumole Timotiyo kirukate.

² Wumolene kpashirine ga wa kalixaklerune Kristoya, Kolosa gajene chinanupa.

Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuru chinanu.

Pawlo poyagnutlu Goyakalu

³ Psolgogneko wagjigogneyeegognenatinkakgi, gixa chinanu wpoyagnutlu Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. ⁴ Gi rixanu wyij-nakpiranyegitgi galixyalu Kristo Geso, ga wa pejnuruneko kpashirine gishinikinri. ⁵ Wpoyagnutlu gkagwakanru chinanu wa tengogne gim-retkaluru gixanupa, wa muchikawa gyijnakpiranatanru galikakpotunanu Kiglerpotunanu Tokanchiya. ⁶ Tyeni wa gixa yegi gapokachritka tokanchitka. Waneko pixka rixa psolchijnekoyako. Kigleru kamrurchi kamrurewata ga wa tseruwna. Waneko pixka rixa gixyegiya wa geyijnaklepirangognetinyakawlu ga wa gimatpotutinyakawlu Goyakalu gimutlewie galikakni. ⁷ Wa Gepapra wane gixa ginkakletyawakgi. Wixje wayegrechrini walukanru. Walenwa poyakkakachri ga wa Kristo kamrurewyegitachri wixa chinanu. ⁸ Wale koxa ginkakwu gishinikleplepirana Giwekikaluruya.

Pawlo gagjitlu Goyakalu renekyapna rumata jemyapluna Giwekikaluruya

⁹ Giyagni weyijnaklepiranyegitinitkagi gi wutuka gagjigogneyegletgi. Wagjiyegitgi kgimatkalerunpotupgi Wale gishinikyawakpirana, psoluko gimatkalewleya ga wa gimata jemlewluya. Wagjitlu wa Giwekikaluru gimatkakpotutgi ga wa gimata jemkakangi.

¹⁰ Wagjitlu wa Gitsrukaachi gimuknunepgi gixa yanretinripa psoluko rugleretanruya, pejnuruko kigleru kamrurchi gomkagitinripa, ga wa ntseruwninripa Goyakalu gimatikoluya. ¹¹ Wagjitkoxlugixa muchkotikolupa psoluko giyaklewlyuako, rixyawakpotuko royaknu muchkonu, psolpotuyako kashnantakgognenatachinepgi

ga wa mapognanunepgi gimuwleymako. ¹² Wagjigogneta wa Girchi mpoyagnutinripa. Walenwa gimuklu gixkakjeru kiglerkaka gyoptotinripa wa kpashirineymananuko pokamlawaka gajene. ¹³ Wale koshpakkwu mapshagawaka gitakikalunyegiya, ga wa rushinikanru potu Gituru pogirewatyawaka rutakwu. ¹⁴ Wale chinanukni koshpaakalunwu. Kaspukmukochiretkalunwu.

Kristonwa Goyakalu yaglu

¹⁵ Kristonwa metkotu Goyakalu yaglu. Walenwa muchinanu wugenetkaluru pejnuruko giyakotkaluru pnute. ¹⁶ Gi rixanu Waleya ruyakotika pejnurkakako tengogne gajeru, ga wa chiji gajeru, getkalurkaka ga wa metkotkaka, wa pogirchine, ga wa gitsrukatekowaakaka, ga wa tsrukakalune, ga wa tsru gitaaikalune. Pejnurkakako Waleya giyakotka ga wa Wale chinanupa. ¹⁷ Ga wa

Walenwa muchikawluru potu pejnurkakako pnuute. Ga wa Wale chinanukni wane rixa pejnurkakako.¹⁸ Walenwa manchijiwu; Walenwa gapatjetachinejiwu. Walenwa yinuwakikolu. Walenwa muchinanu gishpkachri gipnachinyegiya, muchinanu rixinripa ptowrupotunanukoya.¹⁹ Gi rixanu Goyakalu gigleretyawaka Kristo rawinripa psolpotunanuyako.²⁰ Wane rixa Kristo chinanu rupoyikgayegitlu Goyakalu pejnurkakako Wale yegi rixinripa. Giglewanshinkanrewlu rixa koroshishkitategraga chinanu. Wale chinanukni rupoyikgayegitka chiji gajerkaka ga wa tengogne gajerkaka.

Gipoyikgayeglewlw Kristo gipnale chinanu

²¹ Ga wa gixa muchinanu maleka gajenenangi. Ginshinikanuya kamnixlewanatyachingi mugletu gksamrure chinanuya.²² Wane rixanu wa gixa gipoyikgayegitka Gesomaneya rupnale chinanu, kpashirinetkagi. Rupnana ranikyapgi powralunepgi ga wa muklukanuwnakanepgi Goyakaluyegiya.²³ Wane rixanu wa gixa gomkagi galixlewleta poyegitkalunepgi ga wa muchkowanshinkanutachinepgi. Gi koxa gituka kagwakletanru wa psolukopirana gyijnakota Kiglerpotunanu Tokanchiyegiya. Tye tokanchi ginkakletkalurupa pejnuruko giyakotkaluru yegi, tengogne rapukote gajeru yegi. Tye tokanchi kamrurewatyachrino gitni Pawlo.

Kristo gixa gitokote gwachri Walenwa goyaknu kagwakikolu

²⁴ Wa xani numuwata wa nsalewninriya gixa chinanu, ga wa npoyagkakanru nomaneya magatinriya wa Kristo salewnale gimane chinanu. Gapatjetachine wannanwa Kristomane.²⁵ Wane nixa kamrurewleta gapatjetachine yegi. Girukotjerna Goyakalu gitakyawakno psoluyako numatkakyapgi Goyakalu tokanupiranaya.²⁶ Walenwa giyogimanatkaluru gishyatkalurunanu muchikawgognepotunanuyakawa ga wa gimuweekakgognekluskakananniyegiya. Ga wa xawakni gipgujetkalurutkani kpashiritenegiya.²⁷ Wanna kpashirine, panenet-skala gwiyachine, raluka gimatkakleta Goyakalu wa giyogimanatkaluru ponikolewlepiranaya. Tye kgoyaknuru ponikolelwunwa Kristo, gixa gitokote gwachri. Walenwa goyaknu kagwakikolu.

²⁸ Wale wunkakleta wixa. Pejnuruneko yine wuykota, ga wa pejnuruneko yine wunkaka psoluko gimatkalelwuya, Goyakalu yegi wanikyapna pejnuruneko yine mmagatikane Kristoya.²⁹ Wale chinanu koxa nyaprewata. Nmuchkowata, rixa kamruretyawaka gitaya Goyakalu giyakle.

2

Ponikolelwlu, wa gimat jemlewlw ga wa gimatkalelwlu

¹ Gi rixanu naluklu gixa gimatnripa gipsonanru yagotanshinkanru nixa gixa chinanu ga wa Lawtise gajene chinanu koxa, ga wa ginnakokta nma metgojjetjene nomaneya.² Nagjitlu Goyakalu wanna gaji gimnanukikolupa, ga wa wanna gipxaakakinripa rushinikleleyna. Nagjitlu wa psoluko gaponshinkanrewlu ponikolewle waneyapna rumata jemyapluna, ga wa rumatpotutayapluna Goyakalu giyogimanatanru Kristopirana.³ Kristonshinkanu rawa pejnuruko gimat jemlewlw ga wa gimatkalelwlu yogimatkaluru. Walenwa ponikolelwlu gignantaakaluru.⁴ Tyenwa nchina, gi satuna ma

yokwityanupgi kigleru tokanchiya. ⁵ Gi rixanu gimka wanemanepno, seyni wa nonshinikanuya gixyegno numuwleyma. Netanatlu ginglepoklewle ga wa netanatlu poyeggalixle gixyalu Kristo.

⁶ Giyagni wane gixa yoptoletlu Gitsrukaachi Geso Kristo, waneko pixka gixa Waleya yanretanu. ⁷ Waleya poyegirunepgi. Wale gogo kamrutikaluneppgi ga wa muchkotgalixletkaluneppgi, wane gixa ginkaakotatka. Poyagnutachinpotpupgi.

Ponikpotlu rixinri giweklu Kristoya

⁸ Getpotutinwa gi satuna koshripatangi Goyakalu tokanuyegiya, gitmatlewlu galukalchinangi. Xakoka gi wa gike gapri migje yokwiri gomkagitanu wa yine giykole gixyawaka. Walenwa tyechijne gajerkaka gixyawaka, gi wa Kristo gixyawaka.

⁹ Gi rixanu Kristomane rawa psolpotuko Goyakalpoga mmagatikatu.

¹⁰ Ga wa gixni mmagatikangi Waleya. Walenwa pejnuruneko tsrukakalunjiwu ga wa pejnuruneko tsru gitaaikalunjiwu.

¹¹ Kristoya sajraka gistaakolungi gixa, sajraka gistiklewluya myochi mkamrutikotu. Giyagni Kristoya sajraka gistikolchinangi gixa gitspalatyalu gimate gixjetyawaka. ¹² Waleyma kapnatkalungi katlewluya. Katlewlukoxaya Waleyma yotunkaakalungi, Goyakalu kamrure galixikolu chinanu. Goyakalni Wale yotunkakachri gipnachinetskalaya.

¹³ Ga wa gixa gipnanatachingi gmukochireya ga wa gma sajraka gistikmannuya, seyni Kristoyma giweekaakalungi. Ga wa kaspukmukochiretgi pejnuruko gmukochire. ¹⁴ Sheyitlu wa myochi yonatikaluru wixapirana wa tokanchi gitaaikaluru wuklukanuwnakakanatjeru. Potuklewakaya koshpakyalu.

Koroshishkita ruxpatlu mukochri klawoyma. ¹⁵ Pejnurunniko jijrukanna tsrukakalunni ga wa tsru gitakalunni. Rakaglokna koroshishkitateya. Wane gixkalunni rekakgitna pejnuruneko getanu.

Niikaluru ga wa girkaluru

¹⁶ Giyagni gi satuna gixpiranatangi niikaluruya, ga wa girkaluru, ga wa meyiwlupiranaya ga wa regonotle ksatkakapiranaya, ga wa gapnanutikalurgognekakapiranaya. ¹⁷ Tyekakni wa ginachripa mayawlepje, seyni wa ginachripotupa Walenwa Kristonu. ¹⁸ Gi satuna kegekangi raluukalchinanru mturu gitakinwa ga wa towrechine gyonyegitinripa, ga wa kaygawlupirankaka gyoshmakinripa. Tyekaka galukachri walenwa maleshawaka galixkotnachriwa, gi rixanu yashinikanyegitlu yinerumane. ¹⁹ Ga wa gi wa Jiwchi yegi rawini. Wa Jiwchiya psolmaneko gapiikaluru ga wa yoxpaakaakaluru yoklekakaya ga wa gipetskakaya. Tseruwna wa Goyakalu tseruwnakakleya.

Gike gapri migje wa tyechijne gajerkakaya towutikalungi

²⁰ Wa Kristoyma gipnachine gixini tyechijne gajerkakaya, gi wa tyechijne giwekanatyachine pixka towutkaluneppgi. ²¹ Gi satuna yineru towutangi, "Gi gkashichanru. Gi getumganru. Gi wa gkamrukanru."

²² Tye yokanrukaka walenwa yineru ginanshichanrukaka, ga wa yineru ginkakletpiranatanrukaka. Ga wa kashichanrukaka, ga wa getumganrukaka, ga wa kamrukanrukaka pejnuruko nikawnachripni. ²³ Tye yokanrekaka galikaka kagwaakaluru kgimatkalerune tokanu, gi rixanu yineruko gishiniklu gi rixpoko yonogyeglewatanu ga wa yineru

mturu rixasha gitakletnawa, ga wa psolmuchtukonuko girukotmanetnawa. Tye yokanrukaka gi gipxaklu yineru, seyni walepje, wa manchi gishinikachri gigleretlu.

3

Teno gajerkaka gjiganu

¹ Giyagni Kristoyma yotunkaakalune gixini, teno gajerkaka gjiganu, Kristo yegi, Goyakalu potuklesretate tuplatachri. ²Teno gajerkaka gyanshikanutanu. Gi wa tyechijne gajeru gyanshikanutanu. ³Gi rixanu gipnachinetkagi ga wa Goyakalu yogimagiwekletanunetkagi Kristoyma. ⁴Wa Kristo gipgujewniinpatka, Walenwa gixa giwekle, waneklupa gixa koxa gipgujewnanu Waleyma royaknu yegi.

Giknokanutkalu wa kapokotu yineru gixanatini

⁵ Giyagni gkamakatanru gimane gajerkaka wa tyechijne gajeruya; gapoklewlu, mpowrannuchi, sotanugnuchi, gektutu galuklewlu, ga wa gimkapnuglu. Walenwa yagluchisha yonogyegitikolu. ⁶Wale chinankaka Goyakalu jikekanuwyyegitna malixaklene. ⁷Tyekaka gixa koxa gimuyananatini muchikawa, wa tyekaka gimwanatini. ⁸Ga wa xani giknokanru pejnuruko tyekaka wa gixyegiya: jgekanchi, gimtuwakchi, gektutkaka, mupashiregnuchi, ga wa kapatmenuru tokanchi. ⁹Gi wa gyokwikakanu. Giknokanutkalu wa kapokotu yineru gixanatini wa kamrureymananuko. ¹⁰Gerotewatanutka. Walenwa gerotewkaakaluru gimatkalewlu chinanu, giyakotjeru yaglu pixka. ¹¹Wane galikakni maleshlu Kriyko, gi Goteypoko, gi sajruka gistiklewluko, gi wa msajruka gistiklewluko, gi wa patokanu yanumatyachriko, gi wa Sitya gajeruko, gi wa wayegrechriko, gi wa gishpakkachriko. Seyni Kristonwa psolpotuko, ga wa pejnuruneko rawa.

Kpashirineepgi ga wa kaluklewaklerunepgi

¹² Giyagni Goyakalu tsomitanune gixinri kpashiringi ga wa gishinikalungi, kgetwamonrerunepgi, ga wa gishinikanrewluyma getinna pimprine. Ga wa mturu gixlewlu, ga wa mayognuchi, ga wa mapognanchi waneyapgi. ¹³Gkashnantaakakanu ga wa gkaspuukakini waneygi nchininipa wa satu kojwakingi. Gitsrukaachi pixka kaspukyagi gixa, waneko pixka gixanu gixa. ¹⁴Ga wa tyekaka pnute kgishiniklewaklerunpotupgi. Gishiniklewlwu chinanu panshikanurune mmagatikanepgi.

¹⁵ Kristo giglewanshikanrewle gixa gaji girukotlewatychripni. Tye chinanu koxa tomgakalungi pamanepjerungi. Ga wa poyagnutlewatachineepgi. ¹⁶Kristo tokanu gixa rawanu. Wane ponikowatinripa psoluko gimatkalelwuya. Ginkakakanu ga wa giykokakanu Goyakalu tokanu shikaleya, ga wa gimalwuru shikaleya, ga wa pimrikaka shikalchiya Giwekkaluruya. Mpoyagnutinri nshikaletanru Goyakalu gixa gajija. ¹⁷Ga wa pejnuruko wane gixanru wa ntokanu ga wa gkamrure pejnuruko Gitsrukaachi Geso giwakaya gixanru. Mpoyagnutanru Goyakalu Girchi wale chinanu.

Gerotu giweklu

¹⁸ Gnunrochne, gyijnakotanru gganurune wa Gitsrukaachinune gimuknu gixyawaka.

¹⁹ Gnurchine, gishinikagnunrotanu. Gi wa gimtuwnayegitanna ganunrone.

²⁰ Wgenchine, gyijnakotanna girune ga wa ginrone psoluyako, gi rixanu tyenwa Gitsrukaachi gigleretanru.

²¹ Girchine, gi wa gimgtuwnnakakanna gwugene, wa ma mernuwa-tintipna.

²² Wayegrechine, psoluyako gyijnakotanna gitsrukatenne gimaneya. Gi wa gwayegretjeru getle chinanu gkamrurewatanu, wa yineru giglere-tanru kamrutachine gixyawaka. Seyni wane potuko gixgajitachinepgi, Gitsrukaachi pikachinepgi. ²³ Ga wa pejnuruko gkamrutanru, pon-shinikanurunepgi gkamrurewatanini, Gitsrukaachi gkamrurewyegitini gixinri. Gi wa yineru gkamrurewyegitini pixka. ²⁴ Gimatl uwa Git-srukaachiya gyoptotanru gapnutikolupa gixanupa. Gi rixanu Git-srukaachi Kristo wayegrengi. ²⁵ Gi rixanu mpoyagkaknuchi kamru-tachri, mpoyagkaklewle rapnutiko. Gi wa manewlu giglenu chinanu yoptohtko yineru.

4

¹ Gitsrukaachine, mpoyagkaka getletanna gwayegrene, ga wa wanepotuko gixa getletanna. Gimata gixa koxa waneya Gitsrukate tengogne.

Gomkagi gagjigogneteranu

² Gomkaagagjigogneteranu. Giyokanu wale chinanu. Mpoyag-nuwjetanu. ³ Wane gixini wixa koxa gagjigogneyegitanu, Goyakalu kotpukgipyaptotyegitanwu wa tokanchi chinanupa wunkakletyaplu giyogimanatkaluru Kristopirana. Wale chinanukni gostutkalurno. ⁴ Gagjitanru Goyakalu pgujetanuwaka nixa ginkakletyaplu tokanchi.

Nchipetgognenatanru ruglepoktapinrigogne

⁵ Gimatkalewleya gyananu maleka gajenyegiya. Gimuprekinwa ruglepoktapinrigogne. ⁶ Ntokanu psolgogneko gimutlewlw tokanchi gyanumgognenatini, tuwu morotikaluru pixka, giminripa gi gixpoko gimkata gigletanna satkaka.

Rixje kamrurewatachine Pawlo

⁷ Pejnuruko gitapirana runkakangi Tichiko. Walenwa wumole wushinikanru. Kamrurewaklerni poyagkakachrini. Wixje wayegrechrini Gitsrukaachi chinanu. ⁸ Wale chinanukni nyokanatlu gixa yegi, wa gixa gimatpiranyegityapwu ga wa giminankajitkalunepgi. ⁹ Waleyimalu Gonesimo wumole, galixachri ga wa gishiniikaluru. Gixayegiya giyakatyachrini. Wanna ginkakangi pejnurukopirana gewi gajeru.

¹⁰ Ralukjixgina Garistarcho, wa gitayma gostutkaluru, ga wa Marko wa Wirawisi palikleru. Walepirana gyoptotlu yokanrukaka. Wale yayeginipgi, gyoptotanru. ¹¹ Ga wa Geso koxa, wa Poyagkakachri chinkaluru, galukjixgi. Wannanwa sajruga gistaakotachinemkojeyegi-nanna. Nyipjenwa nukamrurewatjene Goyakalu pogirewatyawaka chinanu. Nyinwa numnanukjene. ¹² Ralukjixgi Gepapra wa gixa yegi giyakatyachri. Walenwa Kristo Geso wayegreru. Ragjigognereya yagot-gognenata gixa chinanu, moyentunwale gixinripa, mmagatikanepgi ga wa gishinikanutkalunpotupgi wa psoluko Goyakalu galukyawaka. ¹³ Gi rixanu nupgjutatlu wa tsru potu yaprewlu rixyegitgi gixa ga wa Lawtise gajene, ga wa Girapoli gajene. ¹⁴ Ralukjixgi Lokasu, kpinrewakleru

gishiniikaluru ga wa Ntema koxa. ¹⁵ Galukanna wumolene Lawtise gwachine, ga wa Nimga, ga wa topji gapatjetyachine.

¹⁶ Ga wa gixa yegi tali getyongatkoklunpatka twu kiruka, waneklu wa Lawtise gapatjetyachine yegi koxa getyongajixanro. Ga wa kiruka Lawtise gajene koxa chinanu, gixa koxa getyongatanro.

¹⁷ Wane nchinanru Garchipo, “Pgirukotpotutanru pkamrure wa Git-srukaachi putakika, poyagkakyaplu.”

Galuklewluya ralipretya

¹⁸ Gitni Pawlo galukgi. Nomyoya nyonatyा. Gishinikinno nostutikolutsa. Gimutikaluneplgi.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Tesalonikane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo ga wa Surwano ga wa Timotyo kirukate, Tesalonika gapatjetyachine chinanupa. Wannanwa Goyakalu Girchinune ga wa Gitlsrukaachi Geso Kristonune.

Pawlo moyagnutlu Tesalonikane galixle

² Gimutkalunepgi ga wa ginglewanshinikankaakalunepgi. Wpoyagnutgognenatlu Goyakalu wa pejnurunekgi gixa chinanu. Wushinikgognenatgi wa gixa wagjigogneyegigognenatgi. ³ Wa Goyakalu Wuru yegi gi wutuka gishinklegognenatlu gkamrurewatinri galixle chinanu, ga wa gyaprewatinri gishiniklewlle chinanu, ga wa gkashnantaklewgognenat-inri wa Wutsrukate Geso Kristo gkagwakinri chinanu.

⁴ Wumatlu, wumolene, wa Goyakalu gishinikanungi, gi rixpoko tsomitletgi Wale. ⁵ Wa Kiglerpotunanan Tokanchi wixa ginkakletanru, gi wa tokanchipjeya rapyegitgi, seyni giyaklukoxaya, ga wa Giwekikaluru Kpashiriya, ga wa gishinikanutikoluva. Wa gimatyawaka gi pixka gixachinektawu wa gixyegiya wa gixa chinanu. ⁶ Ga wa wixa yimachingi gixatka, ga wa Gitsrukaachi yimachingi gixatka. Tsru salewakchiya gyoptotyalu tokanchi gimuwlleyma Giwekikaluru Kpashiriya. ⁷ Wane gixatka pejnuruneko galixachine, yimananunetkagi, Masetoni gajene ga wa Gakayi gajene. ⁸ Gixyegiya pogitamtka Gitsrukaachi tokanu gi wa Masetonipjeni, gi wa Gakayipjeni, seyni pnumnunanuko koxa Goyakalu galixinripirana gapokatka. Giyagni gi magata pagixanu wunkakletinri wixa. ⁹ Gi rixanu wannako ginkakletlu gi pixka gapokle wixyegitgi, ga wa gi gixpoko kashrijetkota yagluchishyegiya wa Goyakalu yegi gixinripa, wa giwekachri ga wa galikakpotunanan Goyakalu wayegrene gixinripa, ¹⁰ ga wa gkagwakyaplu Gituru tengogne giyakatyachripa, gip-nachine tskala yotunomtyachritka. Walenwa Geso. Wale gishatkapwu ikekanchi ginachripyegiya.

2

Pawlo gishiniklewlle wannaya

¹ Gi rixanu gixako gimatl, nomolene, gi wixpoko gapokleta gixa yegi. Gi wa maleshawakni. ² Seyni muchikawa wsalewnanatini Wilipoya ga wa wyenetka, wa gixa gimatyawaka. Gi wa popiklerunetkawu Goyakalu chinanu wa gixa yegi wunkakletyaplu Kiglerpotunanan Tokanchi Goyakalunu, tsru yagotluya. ³ Gi rixanu wuykole gi wa pupjerni. Gi wa mpowranuchiya koxa. Gi wa yokwirkoxni. ⁴ Seyni wane wixa kigle getle rixwu Goyakalu wixa yegi raponshinikanutikolni Kiglerpotunanan Tokanchi. Wane wixa ginkaklewleta. Gi wa yineru giglere-tanru kamrutachine pixka wixa, seyni Goyakalu gigleretanru. Walenwa wetjegaajetjeru. ⁵ Gi rixanu gi pagogneko wtokanuya maleshawaka walixkotlewata wa gixa gimatyawaka. Gi wuyogimatlu gimkapnuglu. Goyakalu wupguitatjerni. ⁶ Gi wujgalu yine gimalwutyawu, gi wa gixyegiko, gi wa pimrinyegiko. ⁷ Gixa yegi mayogonwu wixa. Wumkata

gayapretaakaklewletmaka wa Kristo yokanatanunwu wixinri. Seyni gixa yegi mayogonwu wixa mturune girukotachro pixka tettwamonutna tmaturene. ⁸ Giyagni gi rixanu gogaluklewlou potu wixgi, wumjika gapikletgi gi wa Kiglerpotunanu Tokanchipjeni Goyakalunu, seyni koxa wuwekinriko wapikmakgi, gi rixanu gixni wushinikanungi.

Girchi pixka wugeneneyma

⁹ Gi rixanu gixa, wumolengi, gishiniklu wyaprewatinri ga wa wsalewninri. Goyechno ga wa gogi wkamrurewata, gi satuna gixa wko-jwakinripa, wa wunkaklewyeginatgi Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalunu.

¹⁰ Gixa gimkata gipguitaletwu ga wa Goyakalu koxa gi wixpoko getletgi gixa galixachingi. Wa kkipashiregolunwu, ga wa poyagkakachinwu, ga wa muklukanuwnakanwu wixa gixyegiya. ¹¹ Wa gixa gimatyawaka, wa girchi pixka wugeneneyma waneko pixka wixgi gixa satkakgi. ¹² Wumnanukgi ga wa wuykotgi. Ga wa gixa wupgujtayegita, Goyakalu gimuknune gixa yanretinripa. Walenwa tomgagi Wale pogire-watyawaka ga wa royaknu yegi gixinripa.

Tokanchi yoptotinrina wanna

¹³ Wale chinanu koxa wixa gi gituka poyagnutlegognenatlus Goyakalu gi rixanu wa gixa yoptotinitkalu Goyakalu tokanu wa wixa gyijnakotinriya, gi wa yine tokanu pixka gixa yoptoletlu, seyni Goyakalu tokanu pixka. Wa walenwa galikaka. Walenwa gixa galixachingi kamrurewatyachri. ¹⁴ Gi rixanu gixa, wumolene, Gotesreta gajene Goyakalu gapatjetanunkaka Kristo Geso gwachine yimachinetkagi. Gi rixanu wanna salewnale pixkalatu nsalewniya gixa. Wa gixa gimo-lene chinanu nsalewna, waneko pixka rixna wanna: wa Goteyone chinanu salewnana. ¹⁵ Wa wanna Goteyone Gitsrukaachi Gesoko ruylatna, ga wa tokanchi geneklewatachinni koxa ruylatna, ga wa wixa koxa kojwakna. Gi rugletanshinikanutluna Goyakalu, ga wa pejnu-runeko yine kamnixna. ¹⁶ Rumaleta ginkaklewlejixwuna payinyegiya ma mognetkakikotupna payine. Wane rixa poyagkaklegognenatluna mukochirna. Jgekanchi gapyegitna yoptukyawakpotunanuko.

Gixni wa walixkowle ga wa wumuwle

¹⁷ Ga wa wixa, wumolene, gixyegiya wkonika gi gowukshini wumaneya seyni gi wa wajiya, wanepnute tsru walukleyma wmuchkot-nawa wetgojtapyapgi. ¹⁸ Giyagni pakatkaka waluka yayegletgi, ga wa gitni Pawlono galikaka, ga wa Satanasyo yopnugwu. ¹⁹ Gi rixanu *¿girni* wa wkagwakanrupa ga wa wumuwlepa, ga wa walixkowle sagyetapa? *¿Gi ge gixapni, Wutsrukate Geso getanu Wale gininipa?* ²⁰ Gi rixanu gixni wa walixkowle ga wa wumuwle.

3

Pawlo yanshinikanyegitna gapatjetachine

¹ Giyagni gi rixanu gi wumkata gakotanshinikanretatka, kigle gentle wixa gitapjemka Gatena giknooko. ² Ga wa wyokanatlus wumole Timotiyo. Walenwa Goyakalu kamrurewyegitachri Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopiranaya, muchkotanshinikanutiyapgi ga wa ruykotyapgi galixleya. ³ Gi satuna kojwakanshinikanutko tye sale-wakchikakaya. Gi rixanu gixako gimata tye chinanukni wutaaka. ⁴ Gi

rixanu gixa yegi gawanatini, wunkakagnaputatkagi wa waneyapwu salewakchi, xani gwachritka pixka, wa gixa gimatanrutka.⁵ Giyagkoxni gita gi nakotanshinikanutinitkalu. Nyokanyegitatkagi numatpiranye-gityaplu galixle, gikta xani wa kyantaletlewakleru yantaletatkagi, ga wa maleshawakatkani wyaprewatinri.

Rumnanuuka Pawlo wa Timotiyo jeminitka

⁶ Ga wa xani gixyegiya runinitka ga wa wixa yegi rapokatka Timotiyo. Runkakwu galixlewleya ga wa gishiniklelewleya. Wa kigle gishinikle gixgognenatwu. Ga wa gogaluklewlu gixwu getyapwu, wixako pixka gogaluklewlu wixgi. ⁷ Giyagni gixa chinanu gimnanuukalunwu pejnuruko wmagatinriya ga wa pejnuruko wsalewninriya, gixa galixle chinanu. ⁸ Gi rixanu wa xani wuweka wixa wa gixa moyentunwale gixini Gitsrukaachiya. ⁹ Gi rixanu [¿]gi wchina moyagnutletanutkalu Goyakalu gixa chinanu, wupekotyaplu psoluko wumuwlle gixaya wa wumuwyegityagi Woyakalute getanu?¹⁰ Goyechno ga wa gogi wagjipotgognenata wetgojityapgi, wpoyagkakyaplu gmaga galixletinri.

Tseruwanu gishiniklelewle ga wa ruxolewnanu

¹¹ Waleko Goyakalu Wuru, ga wa Wutsrukate Geso kosekgapotanwu, gixa yegi wapokinripa. ¹² Gitsrukaachi tseruwnakakanru gishiniklelewle ga wa ruxolewnakakanru, gixkakluko gishiniikakpotutinripa ga wa pejnuruneko koxa gishinikinripotupa, wa wixa gishinikiniko pixkagi. ¹³ Muchkotanshinikangajityapgi kpashirine gixinri, muklukanuw-nakanepgi gixinripa Goyakalu Wuru getanu, wa Wutsrukate Geso gininipa pejnuruneko kpashiriteneymananuko.

4

Tyenwa Goyakalu gishinikanru: kpashirine gixinripa

¹ Giyagni wanepnute, nomolene, wagjitgi ga wa wuykotgi Gitsrukaachi Gesoya, wa wane gixa giyotikowaka wixaya gi gixpoko gimkata yanretanu wa Goyakalu gigleretyawaka, wana gixa yanretanu wa pnute gixa tseruwnaletinripa. ² Gi rixanu gimatlwa yokanrukaka wa wenekyagi wa Gitsrukaachi Geso chinanu.

³ Gi rixanu tyenwa Goyakalu gishinikanru kpashirine gixinripa, gitspalatyaplu gapoklewlu. ⁴ Satkakgi gixa gimata kpashi gnunrowletanu ga wa kagwakpiratikolu. ⁵ Gi wa tsru getsutanrewlu galuklewle gixanu, wa payine pixka Goyakalu mumatkane pixka. ⁶ Gi wa pnu gixachinepgi, ga wa gi wa gimkapnuginri gimole. Gi rixanu Gitsrukaachi saitlewata tyekaka pejnuruko chinanu, wa wchinagnaputyawakgi, ga wa xani gixa yegi wupguitapotutyalu. ⁷ Gi rixanu gi wa mpowran-nuchiya tomgagi Goyakalu, seyni kpashirine gixinripa. ⁸ Giyagni girukokta giknoklu tye tokanchi, gi wa yineru ruknoka seyni Goyakalu ruknoka, wa Giwekkaluru Kpashiri wenekjeru.

Gi rixpoko getletanna pimrine wa Kristonune

⁹ Seyni wa gishinikmolakkaklewlpiran, gi wa gmagatya nyonyegit-yagi. Gi rixanu gixako Goyakaluya yimaakalungi gishiniikakinripa.

¹⁰ Gi rixanu wane gixna wa pejnuruneko moletkakachine psolusretako Masetoni gajene. Seyni wagjitgi wanepnute nomolene, wanepnute gixpotutanu.

¹¹ Ga wa gyagota pochke gixletinripa. Ga wa gixanuko gimuprukanu. Ga wa wtowutyawakpotukgi gixako gymoya gkamrurewatini. ¹² Kigle geta yanretikolupa maleka gajene getanu. Gi satuna gkagkwakan-shinikanutanu gmagatinriya chinanu.

Gitsrukaachi gininripa

¹³ Gi wa waluklu, wumolene, wa gixa ma mumatyauplu wa gap-nanutachinepiranaya, gma wamonuwatinitipa pimrine pixka, kagwak-lena waneyna mixkane. ¹⁴ Gi rixanu walixiniplu wa Geso gipna ga wa yotunota, waneko pixka Goyakalu gixa gwapletanna Gesoyma wa Gesoya gapnanutachine. ¹⁵ Giyagni wane wchingi Gitsrukaachi tokanuya wa giwekachinwu, gitukachinwu Gitsrukaachi gininpotonanuko, wixa gi wa muchinanu gapka gi wkosekinna gapnanutachine. ¹⁶ Gi rixanu waleko Gitsrukaachi, wa tengogne rujrukini, wa sablechi, ga wa gitowrerune gitsrukateplaji, ga wa Goyakalu kownegima, rumujrukanu. Kristoya gipnachine muchinanu yotunatanu. ¹⁷ Wanepnute wixa wa giwekachinwu wa gitukachinwu, wan-naymananuko gwakkalunepwu kyachgapererumko yegi. Wane tengogneya wyoptotapyaplu Gitsrukaachi. ¹⁸ Giyagni wumwagognenatanutkulu Gitsrukaachi. Giyagni gimnanuuakakanu tye tokanchiya.

5

Gitsrukaachigognepa

¹ Seyni, nomolene, gi gmagatya wa nyonyegityagi gigognepirana ga wa gipapkopirana. ² Gi rixanu gixako gimatpotutlu wa Gitsrukaachigognepa kachowguru goyechno gapokachri pixka rixa gin-retanu. ³ Wane chinachinepni, “Kigle gwashlутkani ga wa kiglepokol-lutkani,” waneklu mkagwaakotu nikawakchi gapyegitanna, wa kamshi-rochinowle pixka. Ma mayixawninitipna.

⁴ Seyni gixa, nomolene, mapshagawaka mwakanetkagi, wa wale-gognepatka ma kashichyanupgi kachowguru pixkalatu. ⁵ Gi rixanu pejnurunekgi gixa pokamlalu gwachinetkagi ga wa gogi gwachinetkagi. Gi wa goyechno gajenetkagi. Gi wa mapshagawakako gajenetkagi. ⁶ Giyagni wa xani gi wumkanu pimrine pixka, seyni wuyokanu gonuka. Kanshinikanurunepwu. ⁷ Gi rixanu wa gimkachine goyechno rumkanatna. Ga wa gimetachine goyechno rumetna. ⁸ Ga wa wixa gogi gajenwu wixinri, kanshinikanurunepwu. Wustatletanru galixlewlu ga wa gishiniklewlu. Ga wa yowumatpu wutakinwa. Walenwa gognewatikaluru kagwakikolu. ⁹ Gi rixanu Goyakalu gi gitakwu wa jgekanchi chinanu, seyni wumretikolupa gognewatikaluruya Wutsrukate Geso Kristo chinanu. ¹⁰ Wale gipnana wixa chinanu, waka wuyokinipa waka wapnanutinipa, Waleyma wuwekinripa. ¹¹ Giyagni giykokakanu ga wa ntseruwakanshinikankakanu wa gixanatyawaka.

Pawlo giykotna moletkakachine

¹² Wagjitgi, wumolene, gimatyapna gixa yegi yaprewatyachine Gitsrukachiya, wa ggirukotjene Gitsrukachiya, ga wa giykotjene.

¹³ Gkagwakpirpotutanna gishiniklewleyma kamrurna chinanu. Kigle gimwashkaklepgi. ¹⁴ Wagjitgi, wumolene, giykotanna mmerene. Gimnanukanna mmuchkotanshinikanutkane. Gipxakanna gigrokachine. Ma pognanunepgi pejnuruneko yegi. ¹⁵ Getinwa gi satuna

gipecotinri gektutu wa gektutuya, seyni psolgogneko kigleru gomkagi kamruregogneyegkakanu, ga wa pejnuruneko yegi.

¹⁶ Psolgogneko gimuwgognenatanu. ¹⁷ Gi gituka gagjigognergogne-natanu. ¹⁸ Pejnurukakako mpoyagnutanu. Gi rixanu tyenwa Goyakalu gimushinikyagi Kristo Gesoya.

¹⁹ Gi wa giwakanru Giweikaluru. ²⁰ Gi wa geyikanru tokanchi genekikolu. ²¹ Getjetanru pejnuruko. Kigleru gimretanu. ²² Gitspalatinri pejnuruko mugletpoga.

Giglewanshinikanrewlu Goyakalute psolpotuyako kpashirine gixkakangi

²³ Waleko giglewanshinikanrewlu Goyakalute psolpotuyako kpashirine gixkakangi. Mmagatikanepgi ga wa muklukanuwnakanepgi gimretkalunepgi giweikaluru gixanuya, ga wa ginshinikanuya, ga wa gimaneya, Wutsrukate Geso Kristo gininpotonanuko.

²⁴ Poyagkakachrinwa ntomgajeru, ga wa Wale kamrutanru.

Ralipre galuklewleta ga wa ruglenshnikanyegitna

²⁵ Wumolene, gagjigogneyegitanwu. ²⁶ Galukanna pejnuruneko moletkakachine kpashiri gamluruya. ²⁷ Nagjipotutgi Gitsrukaachiya twu kiruka getyongatanu pejnuruneko moletkakachine yegi.

²⁸ Gimutkalunepgi Wutsrukate Geso Kristo gimutlewleya.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Tesalonikane Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo ga wa Surwano ga wa Timotyo kirukate, Tesalonika gapatjetyachine chinanupa, Goyakalu Wurunune ga wa Wutsrukate Geso Kristonune.

² Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Girchi chinanu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu.

Pawlo gimjika Tesalonika gapatjetyachine chinanu

³ Wumkata poyagnutlegognenatlu Goyakalu psolgogneko gixa chinanu, wumolene, rixa gimukatyawaka, gi rixanu galixle tseruwnapotunumta. Ga wa satkagi gixa gishiniklewlle gixolewnananumta, pejnu-runekgi gixkakluko gishiniikakinri. ⁴ Giyagni wixako galixkotpiranyegitgi Goyakalu gapatjetanunkakayegiya, gkashnantakgognere chinanu, ga wa galixle chinanu psoluyako gkojwawninri ga wa nsalewninri wa gakotanrukaka nsalewninri.

⁵ Walenwa rumatikolu Goyakalu gitakyagoklewle wanepotuko rixinri. Wale koxa gimatikota Goyakalu pogirewatyawaka gimuknu gixinri. Wale chinanu nsalewna gixa. ⁶ Gi rixanu poyagkakachrini Goyakalu salewakchiya rupekotinna wa gixa saletjene. ⁷ Ga wa gixa saletkalungi gapnanru rupekotingi wixayma wa rupgujewninipa Gitsrukaachi Geso, tengogne ruyakatinipa gitowrene gichkoluneyma ga wa xirnachrimeroyma koxa, ⁸ Wale saletyapna Goyakalu mumatkane, ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi Wutsrukate Gesopirana mjemkane. ⁹ Wannapni saletkonna gipukchi gike rixiniko mnikawnakatuya, Gitsrukaachi yegi mwakangognenanupni, ga wa Wale muchkonu goyaknu yegi mwakangognenanupni. ¹⁰ Walegognepa wa Wale gininipa kpashirine gimalwutanru ga wa pejnuruneko galixachine giglajyegitanru. Ga wa gixa koxa gimalwutanru gi rixanu gixa galixlu tokanchi wa gixa yegi wupgujtatinri.

¹¹ Wale chinanukni gixa wagjigogneyeegognenata psolgogneko, wa Woyakalute tomgiyagi gimuknunepgi, ga wa poyagkakikolupa pejnuruko kigleru gishiniikaluru ga wa pejnuruko galixlewlu kamrure ruyakleya. ¹² Wagjitkoxlu rumalwutikolupa Wutsrukate Geso giwaka gixyegiya, ga wa pogirelwu geneeko gixa Waleya, rixa gimutlewleyawaka Woyakalute ga wa Wutsrukate Geso Kristo.

2

Gipgujetkalurupni jeji kmukochireru

¹ Wagjitgi, wumolene, Wutsrukate Geso Kristo gininripapirana, ga wa wapatjetikolupa Waleyegipirana: ² Gi wa pshinitsonu pnu gyanshinikanutanu. Gi koxa gemyekaako, gi wa giwekikaluruyako, gi wa tokanchiyako, gi wa kiruka yonatkaluroyako, wa wixanu pixkamka, wane gixachro wa gewipgutatkalu Gitsrukaachigogne. ³ Gi satunna yokwitangi gike pixkalutuyako. Gi rixanu ma mapookanuwa Gesogogne, gixolune potu gitspalatinri Goyakaluyegiya, ga wa gipgujetkalurupni jeji kmukochireru, gamgikowaka gajeru. Gi rumkata gapokleta

walegogne ma muknookanuwa tyekaka.⁴ Jeji kmukochireru kamnixlu pejnuruko goyakalu chinkaluru ga wa pejnuruko yonogyegitkaluru. Wale pnute tsru rutaknamkawa. Wane rixa wa kpashiwakpotugrukoko Goyakalunu tuplata. Walenanuko rekaka gipgutatnawa Goyakalu rixinrimka.

⁵ ¿Gi ge gishiniklu wa gixa yegi gawanatiniwa tyekaka nunkakgi?⁶ Ga wa xani gixa gimatlú wa gimaletachri, wa wale chinanu walegogneklupa ma mupgujewnakanuwa.⁷ Gi rixanu xawakni kamrurewanatatkana yokanru myijnakotkane. Giyogimatkaluru wanna kamrure. Seyni wa gimaletachri gomkagi gimaletanru, ganikaji konikoklunpotunanukopa.⁸ Waneklu gipgujetkalurupni kmukochireru. Gitsrukaachi Geso ginamannipgyaya ruylatinri. Rumtukpotutanru rapokle gipgujewnaleyapa.⁹ Wane rixa gapokletanu wa kmukochireru wa Satanasyo gixa kamrurewletyawaka. Psolu giyakleyako gixashatachri, ga wa gixashatachri getkalurukakaya, ga wa gixashatachri koglajrukakaya rumapokanu.¹⁰ Ga wa psoluko mpoyagkaknuchi yokwireya rumapokanu kmukochireru wa gamgachine ma mushinikyapluna galikakpotunanan tokanchi, ma mognetkakikotpatkana.¹¹ Giyagni Goyakalu yokanyegitna tsru gixachri yokwiri, ralixyapluna weychi,¹² wa ruklukanuwnayegjixikolupna pejnuruneko wa galikakpotunanan tokanchi malixkane, seyni mpoyagkaknuchi gigleretachine.

Tsomitkalune gognetkaakalunepni

¹³ Seyni wixa gimkata poyagnutlegognenatu Goyakalu psolgogneko gixa chinanu, wumolene. Gixa Gitsrukaachi gishinikanungi. Gi rixanu yinuwakyawakaya Goyakalu tsomitgi gognetkaakalunepgi, kpashirine gixkalunepgi Giwekkaluruya, ga wa galixyaplu galikakpotunanan tokanchi.¹⁴ Tye chinanu koxa tomgakalungi Kiglerpotunanan Tokanchi wunkakletanruya, waneya nchininripa Wutsrukate Geso Kristo pogirewle.¹⁵ Giyagni wa xani, nomolene, moyentunwalepgi. Ga wa gimretanru giykolkaka ginkakikolu, waka tokanchiya waka wkirukateya.

¹⁶ Waleko Wutsrukate Geso Kristo ga wa Goyakalu Wuru wa wushinikjeru, ga wa gimnanuklu gike rixiniko mnikawnakatu wenekjeru, ga wa kigle kagwaklu wenekjeru rumutlewleya,¹⁷ Waleko gimnanukgajitangi ga wa Waleko moyentunwalkakangi pejnuruko kigleru kamrurchiya ga wa kigleru tokanchiya.

3

Pawlo gagjitna gapatjetachine ragjigognetinripna wa kosekewanananumitnripa Goyakalu tokanu

¹ Wanepnute, nomolene, gagjigogneyegitanwu wa Gitsrukaachi tokanu teyakawamtinripa, ga wa rumalwutikolupa gixa yegi pixka.² Ga wa wkoshpakikolupa gimtuklewatachine ga wa muglene yineyegiya. Gi rixanu gi wa pejnuruneko kalixaklerunni.³ Seyni moyagkakachrini Gitsrukaachi; Wale muchkotanshinikanutangi, ga wa girukotingi mugletuya.⁴ Gixa chinanu waponshinikanutlu Gitsrukaachi, wa gixa kamrutyalu wtowutyagi, ga wa gkamrutanru.⁵ Ga wa Gitsrukaachi potukatgajitangi Goyakalu gishiniklewlwaneyapgi, ga wa Kristo kashnantakgognewle waneyapgi.

Gijretkalurni wa mmernuchi

⁶ Giyagni wtowutgi, wumolene, Gitsrukaachi Geso Kristo giwakaya, gitspalatinri girukokta galixachri mkamrurewatkatu ga wa wuykole pixka mixkatu wa wixaya giykotikolu. ⁷ Gi rixanu gixa yegi gi wa pnu wixya. ⁸ Gi satuna yegi wnikashatyalu niikaluru. Seyni wyaprewleyma ga wa tsru kamrurchiya, goyechno gogi wkamrurewata gi satuna gixa wma kojwakinitipa. ⁹ Gi wma mutakikotumka chinanni, seyni, wenekyapgi gi gixpoko yimletyawakapwu. ¹⁰ Gi rixanu gixa yegi gawanatiniwa, wa tye wtowutyagi, wa satu maluka kamrurewletkatu gi koxa nikanu.

¹¹ Gi rixanu wyijnakpiranyegitgi wa pimrine pnu gixjeta wa gixyegiya. Gi kamrurewatna, seyni gixasha kamrurewletachinni. ¹² Ga wa wane gixachine wtowuta ga wa wagjitna Gitsrukaachi Geso Kristoya wa pochkeruneko kamrurewatanna. Wane rixa nikletanruna nikanrupna. ¹³ Ga wa gixa, wumolengi, gi gamanutanu kigleru gksamrutinri.

¹⁴ Ga wa satu ma yijnakotkanru wtokanu wkirukateya, gimatyegkakanru wale. Gi wa gipxaletanru patewatinripa.

¹⁵ Gi wa gksamnixjeru pixka gixa getletanru, seyni gimole pixka gixa giykoletanru.

Giglenshinikaneglelewlu

¹⁶ Gigurewanshinikanrewlu Gitsrukateko genekangi giglewanshinikanrewle waneygognenanupgi pejnurpotunanuyako. Pejnurunekgi gixaymaplu Gitsrukaachi.

¹⁷ Nomyoya nyonyegityagi: Nalukgi. Pawlono. Tyenwa numaxikle pejnuroko nkirukatkaka. Wane nixa yonretlu.

¹⁸ Gimutkalunepgi pejnurunekgi Wutsrukate Geso Kristoya.

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Timotiyo Chinanu

Galuklewlu

¹ Tyenwa Pawlo kirukate. Walenwa Kristo Geso yokanatanru, wa Wognetkakjeru Goyakalu china towutyawaka, ga wa Kristo Geso china towutyawaka. Kristo chinanu waneywu wkagwakle.

² Timotiyo chinanupni, noturpotunanni galixluya.

Gimutkalurupyi ga wa getwamonutkalurupyi, ga wa gillewan-shinikankaakalurupyi Goyakalu Girchiya ga wa Wutsrukate Kristo Gesoya. Rujretna pnumnu gixachri ginkaklewlu.

³ Wane nixa gagjiretyawakyi Gigwiso putukinripa wa Masetoni ny-inpatka gita, ptowutyapna pimrine gi wa pnuko china ginkaklewlet-inripna. ⁴ Ga wa ma koschekyanopluna ginkaklushkaka ga wa mnikawnakatu gitsrukaachinni giwaakakpirana. Tye chinankaka waneplu gepomsalkaka. Gi rupxaklu Goyakalu kamrure galikakpotutana tokanchiya. ⁵ Ga ga tye chinanupni Goyakalu yokanrekaka: wa powrawlu gaschiya wushiniikakanripa ga wa muklukanuwnan-shinikanutkanepwu, ga wa kalixaklerune mixashatkanepwu. ⁶ Pimrine pupjetachinni pnu yiyluna tyekaka. Gike gapri migje yanumsayegitachinni. ⁷ Tokanchi Yakanatkalu yimaklewatachine raluka gixlet-nawana. Gi wannako gimata jemlu wa chinanruna. Gi wa muchkow-tokanyegitanrukna rumata jemna wanna.

Klu gaprini Tokanchi Yakanatkalu

⁸ Wumatlu wa Tokanchi Yakanatkalu kiglerni, wa satu koschekini-plu Tokanchi Yakanatkalu chinyawakpotuko. ⁹ Tye wumatini, wa poyagkakachri chinanu gi wa rutaaka wa Tokanchi Yakanatkalu, seyni mpoyagkaakane chinanu, ga wa kaalirerune chinanu, ga wa mupashiregolune ga wa kmukochirerune chinanu, ga wa muglene ga wa gimuterune chinanu, ga wa kgiylagiruklerune ga wa kgiylagin-roklerune chinanu, ga wa yineru kgiyaklerune chinanu. ¹⁰ Ga wa kapoklewaklerune chinanni, ga wa rixje jejine gapokletachine chinanu, ga wa yineru kgishanpiklerune chinanu, ga wa kayloklerune chinanu, ga wa Goyakalu kawchinanu chinachine yokwireyna, ga wa satu wanepnute rixinri kigleru ginkaklewlu kamnixinri wane gixachine chinanu. ¹¹ Wane chinyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi gimalwutkaluru Goyakalu goyaknupirana. Tye tokanchi numaponshinikanutika gita. Kmukochirerune pnuterutu.

¹² Npojagnutlu nmuchkotanshinikanutjeru Wutsrukate Kristo Geso. Gi rixanu poyagkakachri rutakyagokyano. Rutakno kamrure yegi. ¹³ Muchinanu mupashiregolutno nixanatini, ga wa kojwakaklerunanno, ga wa kgektutetaklerunanno. Seyni netwamonutka gi rixanu mumatkutunanno wane nixa nma malixlenuya. ¹⁴ Ga wa Wutsrukate gimatlewlle tseruwnapota galixlewluyma, ga wa gishinklewluyma Kristo Gesoya.

¹⁵ Tyenwa potukalu tokanchi ga wa rumuknu psoluyako yoptotikolupa, wa tyechijne runapa Kristo Geso rognetskakyapna

kmukochirerune. Wannaya pnuterutno gita. ¹⁶ Seyni tye chinanuko netwamonutka, wa pnuterutu nixanatini, gitaya Geso Kristo gekakgityaplu mmagatikatu mapognanre, yimanru nixinripa Wale galixachinepa, ruwekinripna gike rixiniko mnikawnakatupa. ¹⁷ Wa pogirchigognenanu gike rixiniko mnikawnakatu, mupnakatu, metkotu, satupjerutu Goyakalu kagwakpirgognenatkalurupni ga wa gimalwugognenatkalurupni psolgognepotunanukopa. Wane gixkalurupa.

Kigle yagotle

¹⁸ Tye yokanru nutakyi, noturu Timotiyo, wa tokanchi geneklewatachri muchinanu wane chinpiranyegityawakyi, tye chinanu kigle yagotle pixa yagotletanu. ¹⁹ Kalixaklergognenanupyi. Muklukanuwnan-shinikanutkatgognenanupyi. Pimrine gituka muklukanuwnane gixleta, ga wa rujrukpotutna ralixleyna. ²⁰ Wannanwa Gimeno ga wa Gale-gantro. Satanasyo yegi nsamyokna rumatkakikolupna wa mupashire-golune ma mixinitpna.

2

Goyakalu galukyawaka wa pejnuruneko yine gognetkaakalunepni

¹ Giyagni muchinanu potu gapka nagjirewata, wa gagjigogneye-gletwatanu ga wa mpoyagnutlewatanu pejnuruneko yine chinanu; ² pogirchine chinanu, ga wa pejnuruneko tsrukakalune chinanu, kigle gimwashkaklepwu ga wa pochke gawashatanu, psoluyako kgipashire-golunepwu ga wa kiglepiranyegirunepwu. ³ Tyenwa kigleru ga wa gigleretkaluru Wognetkakjeru Goyakalu getanu. ⁴ Wale galukyawaka wa pejnuruneko yine gognetkaakalunepni, ga wa pejnuruneko gimpapyaplu galikakpotunananu tokanchi. ⁵ Gi rixanu waneru satupje Goyakalu, ga wa satupje kgiglepokyeglewakleru Goyakalu ga wa yine ganikajite gwachri. Walenwa yineru Geso Kristo. ⁶ Walenanuko geneknachriwa pejnuruneko koshpakkikolu wenru chinanupa, rupgu-jitatikolupa gipapkopotuko. ⁷ Wale chinanukni nutaaka, ginkaklewatachripno ga wa yokanatkalurupno. Galikaka potu nchina. Gi nay-loklewata. Payine yimakachrino galixlewluya ga wa galikakpotunananu tokanchiya.

Suxone giykotka

⁸ Giyagni naluklu wa jejine psolusretako ragjigognetinripna, kpashirinemyo yotukamyotachinepa. Mjigekanunepa ga wa mnutanshinikanutkanepa.

⁹ Waneko pixka rixanna sxone. Gi wa gektu getkomkalunepni, gimata patewtachronepni, kshinikanuronepni makatinwana. Gi wa kamapjiwutsluyma rugletinwana, gi wa koriyamako, gi wa katajirojiymako, gi wa kwenuru mkachriymako, ¹⁰ seyni kigleru kamrurchiyima rugletinwana, kyonogyegiklerone gipgujtatnachronewa kgimuka.

¹¹ Pochkeplo tyijnakpotutanu suxo. Psoluyako yijnakotachropni. ¹² Gi wa nuchichlo suxo tunkaklewatinripa, gi tsro tutakinwa wa gnurchi pnute. Seyni pochkeplo. ¹³ Gi rixanu Gata muchinanu kamrutkalurni. Wanepnute Gewa. ¹⁴ Ga wa Gata gi wa yokwitkalurni, seyni wa suxo yok-witkalurni pnu tixatka. ¹⁵ Ga wa suxo tushpakawgenetini tognetkaako,

wa tomkagi galixletini ga wa tomkaa gishiniklewletini, ga wa kpashiro tixini, kanshinikanuro.

3

Gi gipixkalunepni wa girukotlewatachine

¹ Tyenwa potukalu tokanchi. Girukokta galuka gapkatletlu girukotlewatachri gitakikolu, kigleru kamruruchi raluka. ² Giyagni wa girukotlewatachri gimkata muklukanuwnakatu gixleta, satopje suxo gnurupni, wa mumetkatupni, kshinikanurupni, ksuslagaklerupni, gimata yi maklewatachripni. ³ Gi wa kgejnugimaklerupni. Gi wa kjigekanurupni, seyni mayogotupni, myagotkakakletupni. Gi wa sroschi gerupni. ⁴ Gimata girukotapjitchripni. Wugenene yijnakjixachripni. Psoluyako kiglepiranyegirunepni wugenene. ⁵ Wa mumata girukotapijktatu ⁶ *egi* rixpoko girukotletanna Goyakalu gapatjetanune? ⁶ Gi wa gerotu jiglokachripni, wa galixkotnachripwa rixinipmaka, giklukanuwnayegjixikolu ma yinitipa kamchi gitsrukate chinanu. ⁷ Kigle gipgujtapiroanyegitikalurupni maleka gwachineya, ma muklukpiranyegitikotupa, kamchi gitsrukate gitsekletpo ma yinitipa.

Gi gixachinepni Goyakalu kamrurewyegetachine

⁸ Waneko pixka rixanna kamrurewatachine. Kiglepiranyegirunepni. Gi wa kashrijtatokanutachinepni. Gi wa gixo winga gishinikachinepni. Gi wa kgimkapnugaklerunepni. ⁹ Waneyaplu giyogimanatkaluru galixlewlpiran, powra getanshinikanutnachriwa. ¹⁰ Ga wa nyi muchinanu gimata getanshinikanutkalunepni. Ga wa muklukanuwnakane rixinipna, waneklu kamrurewatachinepni.

¹¹ Ganunronna waneko pixka rixanna. Kiglepiranyegironepni. Mapataklenepni. Mumetkanepni. Psoluyako poyagkakachronepni.

¹² Jeji kamrurewatachri sato suxopje gnurupni. Gimkata girukotawgenetachinepni ga wa gipjina. ¹³ Gi rixanu kigle kamrurewlerune kiglerupanyegirunni. Ga wa gi wa popikleruneko rixna wa Kristo Geso galixikoluya.

Giyogimanatkaluru walixlewleya

¹⁴ Tyekakapirana nyonawanatini, nkagwaka pshinitsonu yayegleyti. ¹⁵ Seyni namginipa, nyonyegityi pumatiripa gi pixka gwale pumkata gixleta Goyakalupji gajeneyegiya. Wannanwa Goyakalu giwekachri gapatjetanune. Wannanwa galikakpotunanu tokanchi yoptowaka gwastsigitachri ga wa yostale. ¹⁶ Wupgujtatlu wa tsrupotunanni giyogimanatkaluru gipashichkalurupirana:

Manewatachri retika Kristo.

Poyagkakachri gekakgitkalurni Giwekikaluruya.

Goyakalutowreruneya retika.

Payine yegi ginkakletikaluru.

Galixkalurni tyechijneya.

Yoptotkalurni goyaknuchygi.

4

Runkakletagnaputlu wa pimrine gitspalatinripa galixlewlu

¹ Wa Giwekikaluru wanepotuko chintokanuta, wa gapkatatachrigognekakapa, pimrine gitspalatinri galixlewlu. Pupjekaklewatachine

ga wa kamchine yimaklewle jemanna. ²Gipnanshinikanutachine pixka rixna, gi rixanu yijnakotna sanowashatachine gayroklewle. ³Runanshi kashimyokaklewletanna. Rujtrelawtna niikalurukakaya, wa Goyakalu giyakotanrukaka poyagnutlewluya yoptotikolupa wa galixachineya ga wa tokanchi galikaka gimatachineya. ⁴Gi rixanu pejnuruko Goyakalu giyakotanrukaka kiglerni. Gi satuna giknookalurupni, wa poyagnutlewluya yoptotikolupa. ⁵Gi rixanu kpashiri rixka Goyakalu tokanuya ga wa gagjiruya.

Kigleru kamrurewatachri Kristo Geso kamrure

⁶Tyekaka pushiniakakinna moletkakachine, waneklu kigleru kamrurewatachriyi Kristo Geso kamrure. Ga wa tseruwakan-shinikanutkaluryi pixinri galixlewlu tokanuya ga wa kigleru yimaklewlu. Walepni wa pomkampotutanru. ⁷Ga wa gimiteru ginkakluskaka ga wa tsrotsolejine ginkakleshkaka, gi wa pajnakokyegitanru. Pasrukinwa kgipashiregolu pixinripa. ⁸Gi rixanu wumane gasruklewle psotsotaji rupxaklewata. Ga wa gipashiregnuchi psoluyako rupxaklewatyat. Gi rixanu gipashiregnuchi gipiratika tyegogne giwekle chinanu ga wa ginachripa giweklu koxa chinanu.

⁹Tyenwa potukalu tokanchi ga wa rumuknu psoluyako yoptotikolupa. ¹⁰Gi rixanu tye chinanukni wyaprewata ga wa wyagotlewata, gi rixanu wkagwakyalu Goyakalu giwekachri. Walenwa pejnuruneko yine Gognetkakachri, ga wa galixachine galikakni.

Galixachine yimanrupni Timotiyo

¹¹Tyekaka puykolewjetini ga wa tyekakapirana punkaklewjetini. ¹²Gi satuna geyikanru pmaklutinri. Seyni galixachine yimanrupyi tokanchiya, ga wa gixjetikowakaya, ga wa gishiniklewlu, ga wa galixlewlu, ga wa powranuya. ¹³Nma mapookanukopshini, pkamrurewpotutanu: petyongayegitanne, ga wa puykolewatanu, ga wa punkaklewatanu. ¹⁴Gi petashatanru genekashatkaluru pixa gwachri, wa penekikolu tokanchi geneklewatachri wane chinreya, wa tsrune gitakamyoyegitinyi.

¹⁵Pgirukotpotutanru tyekaka. Wane pixjetanu, wa pejnuruneko yegi rupgujewninripa pkosekinri. ¹⁶Pgirukotinwa pixnanuko ga wa punkaklewleya. Pomkagitanru. Gi rixanu wa tye pkamrutini pognewatanu ga wa pyijnakotjene koxa pognetkakjixanu.

5

Tsrune kagwakpiratkalinu

¹Gi pchigetjetanru tsru, seyni puykotanru puru pixka, ga wa maklujine pepurone pixka. ²Ga wa tsrone punrone pixka pixa giykoletanna, ga wa maklojine pepurone pixka psolu powranuyako.

Gipnagnurutachrone girukotikolupa

³Pkagwakpiratanna gipnagnurutachrone wa galikakakni gipnagnurutachrone. ⁴Ga wa sato gipnagnurutachro kwugenero tixinripa, ga wa waneya tixinipa tomekagine wannapni muchinanu gapka rasrukinwana wannako gipjiyakna kgipashiregolune rixinripna, ga wa tsrutenna rapnutyapna. Gi rixanu tyenwa Goyakalu getanu

gigleretkalurni. ⁵ Ga wa galikaka gipnagnurutachro gapalushat-achro Goyakalu tkagwakya. Goyechno, gogi tomkagi gagjigognretini. ⁶ Tugleretashatyawaka kamrujetachro tuwekinimkawa seyni gipnachrotkani. ⁷ Tyekaka pujretlewatini, muklukanuwnakane rixinripna. ⁸ Girukokta gi gislagyana gimoleneko, ga wa muchinanu gapka gipji gajene, galixlewlu nutata. Malixkatu pnute mugletu rixa.

⁹ Twu pixkaloto putakanu wa gipnagnurutachro tixini: gi wa patsrujiremole walapu magatyachropni, satupje jejni gnuunroni. ¹⁰ Kiglekamrurpiranyegiroppni, gikta mturune tseruwaka, ga wa gikta ksuslagaklero tixa, ga wa gikta kpashirinjixi terka, ga wa gikta salewnachine tupxaka, ga wa gikta psoluko kigleru kamruchi tomkampotuta.

¹¹ Ga wa gipnagnurotachrone maklojine gi putakanu. Gi rixanu wa ralukanuwatinrina chinanu Kristo rutspalatinna, raluka kashimy-oletna. ¹² Ga wa ruklukanuwnayegiixkona ruknokalchinanruna muchinanu rupiratanruna. ¹³ Rasrugkoxna mmerene gixleta. Papjimnu yapashatna. Gi walepjewa ma mernuwashatna, seyni koxa royanum-saleshatna ga wa gike gapri migje kamrutna. Wa mumkata koscheekotu chinna. ¹⁴ Giyagni naluklu gipnagnurutachrone maklojine kashimy-otanna, kwugeneppna, girukotapjittanna, ma menekyanupluna ruglepok-tapinri wkamnixjeru gektutu ma chinpiranyegityapwu. ¹⁵ Gi rixanu pimrone pupjetatka. Satanasyo gajxigi rawanatkana.

¹⁶ Wa sato galixachro waneya tixinipa tomolene gipnagnurutachrone walako gipxakanna. Gi wa wanna rupxakanna gapatjetachine, wa galikaka gipnagnurutachrone rupxakinripna gapatjetachine.

Gapatjetachine tsrutene

¹⁷ Wa tsrune kigle girukotlewie gixachine, kagwaakalunepni rumuk-nuna kagwakpiratkalunpotupni, ga wa wanna galikakni yaprewata-chine tokanchi chinanu ga wa yimaklewlu chinanu. ¹⁸ Gi rixanu wane china wa yonchi: *Gi pushyanamatanru wa waka wa jirujitachri*. Ga wa wane chinatnaka, “Wa kamrurewakleru rumkata yoptoletlu kamrure gipekole.”

¹⁹ Gi wa jigyegitimolu pjempiranyegitanru tsru, seyni gepi ga wa mapa gipguitatachine chinanu galikaka pjemanu. ²⁰ Ga wa galikaka mukochirewatachine, pejnuruneko getanu puklukanuwnayegkakanna, wa pimrine koxa pikinripa.

²¹ Goyakalu getanu, ga wa Kristo Geso getanu, ga wa Goyakalutowre-rune tsomitkalune getanu, ntowutpotutyi tyekaka pkamritinripa; gi wa muchinanu gapka putakanru pugleretashatanru seyni pejnuruneko pixkakakane getjetachripi.

²² Gi satuna giyampotu putakamyogogotseptagitanu. Gi pupxalet-mukochiretanru satu. Pumretinwa kpashiri pixgognenatinripa.

Pawlo giykotlu Timotiyo gichkopiranatluya

²³ Gi wa gonupje puranutka, seyni ptsotsotaji winga pniklokanu punanwaka chinanu, ga wa gixo kata pyayixjetinri chinanu.

Mukochri ga wa kigleru kamrurchi

²⁴ Pimrine yine mukochirna gipgujetkalurutkani. Ga wa giklukanuwn-nalu ma yakanuwana; mukochirna kosekawana. Ga wa pimrine

mukochire gomkagıtna. ²⁵ Waneko pixka rixa kigleru kamrurchikaka. Pimrinenu gipgujetka. Ga wa pimrinenu gi gimkata yogimletka.

6

Wayegrechine gimkata kamruretanru

¹ Wayegrechine wane gixa getletanna gwayegretjene: Rumuknuna kagwaakana psoluyako kagwakpiratikolupna, wa Goykalu giwaka ga wa ginkaklewlu ma mapatikotupa. ² Ga wa wayegretjenna galixachine waneyalune, gi wa reyiikona moletkakachinni chinanu, seyni pnute kamrurewatanna gi rixanu galixachinni ga wa gishiniikalunni wa kigleru kamruchi yoptotachinepa. Tyekaka punkakanna ga wa puykotanna.

Tsrus wane gixlunwa gipashiregnuchi mmaganshinikanuchiyima

³ Ga wa satu pnu china ginkaklewletini ga wa gi yanshinikanutinri kigleru tokanchi wa Wutsrukate Geso Kristo tokanu, ga wa gi yanshinikanutinri gipashiregnuchi ginkaklewle pixka, ⁴ galixkotnachrinwa wale. Gi rumata jema, seyni seprolu pixka rixa gigleretletlu gepomsalkaka ga wa maleshawaka gigjekaklu. Tye ruyakatyä ganxalu, ga wa yoptopirkaklu, ga wa mupashiregnuchi, ga wa mugletu gimatgojrewluskaka, ⁵ rejnugimgogneyegkaklena yine gimtukanshnikanutkalune, ga wa konikalune galikakpotunanu tokanchi. Wanna kagwaklu gipashiregnuchi chinanu waneyapna wane rixlena.

⁶ Ga wa galikakni tsru wane gixlunwa gipashiregnuchi mmaganshinikanuchiyima. ⁷ Gi rixanu gike wanika wa kangini tyechijne, ga wa gike wumkata ganikletanu tyechijneya. ⁸ Giyagni wnikanru ga wa wumkalu waneywu wchinini, waleko kiglenshnikanuyapwu. ⁹ Gi rixanu galuka ponikowletachine yantaletikowaka yana, ga wa gitsek-lutpo yana, ga wa gixo seprolokchi ga wa gimtuklewatichri getsotan-rewlukaka yegi yana. Tyekaka gimxiikakna yine salewakchiya ga wa gamgikowakaya. ¹⁰ Gi rixanu sroschi galukikolu walena wa pejnuruko gektututski. Pimrine sroschi galuka gapkatletachine pupjetyaluna galixlewlu. Gixo kachinoluya yoswaknawana.

Kigleru yagotlewlu galixlewlu

¹¹ Ga wa pixa, Goyakalu gayinerutyi, pasukinri tyekaka. Ga wa pomkagitanru poyagkaklewlu, ga wa gipashiregnuchi, ga wa galixlewlu, ga wa gishiniklewl, ga wa kashnantakgogneru, ga wa mayognuchi. ¹² Kigleru yagotlewlu galixlewlu pyagotinri. Pkashichanru giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. Tye chinanuko tomgakaluryi. Ga wa tye kigleru gipguitalewlu pupguitata gixolune getachinyegiya. ¹³ Pixa ntowuta Goyakalu getanu wa ptowrunanuka giweekakachri, ga wa Kristo Geso getanu. Walenwa kigleru gipguitalewlu gipguitatachri Ponsyo Pilato getanu. ¹⁴ Pkamrutanru yokanru. Powrapotupyi. Muklukanuwnakatupyi rupgujewninpotunanuko Wutsrukate Geso Kristo. ¹⁵ Rupgujewninripapkopa gekakgitkalurupni satupjerutu Gitsrukaachiya gimalwutkaluru. Walenwa pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate. ¹⁶ Walepjjenwa mupnakatu. Mkayegi-ikowakanu yochigatyawaka gwachri. Walenwa yineru metanutu ga wa

yineru mumkata getletanatu. Walepni kagwakpirgognenatkalurupa ga wa kgiyaklergognenanu. Wane gixkalurupa.

Kigleru kamrurna ponikowatinripna

¹⁷ Tyegogne ponikowatyachine ptowutanu gi wa galixkotnachine nepniwa. Gi koxa kagwakanshinikanyegitinrina ponikowlu mumatpi ranyegitkotu potu, seyni Goyakalu galikakni. Walenwa ptowrunanuka ponikolu wenekjeru wumjikyegityaplu. ¹⁸ Kigleru kamrutanna. Kigleru kamrurna ponikowatinripna. Kgenekaklerunepni. Kapikaklerunepni. ¹⁹ Rapotanruna wannanupa waneyapna kigleru ralpokotyawakapna, kashichiyapluna galikaka giweklu.

Ralipre giykoretlu Timotiyo

²⁰ Timotiyo, pumretanru wa pixa gaponshinikanutikolu. Putspalatinri gimuteru maleshawaakaka yanumsalu, ga wa gixasha gimatkalewlu kamnixleya. ²¹ Walekni pimrine gipgujtatnamkawa, galixlewlu pupjetyana.

Gimutkalurupyi pixa.

2 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Timotiyo Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukate. Walenwa Kristo Geso yokanatanru Goyakalu gishinikyawaka, chinyawaka gipiratkaluru tokanchi giweklupirana Kristo Gesoya.

² Timotiyo chinanupa, noturu nushinikanru. Gimutkalurupyga wa getwamonutkalurupyga, ga wa giglewanshinikankaakalurupyga Goyakalu Girchiya, ga wa Kristo Geso Wutsrukateya.

Timotiyo galixlewlle mixashatkatu

³ Npoyagnutlu Goyakalu, wa nyonogyegitanru powra getanshikanutnachriwano ntsrutene pixka, goyecho ga wa gogi gi nutuka gishinikletingi nagjireya. ⁴ Nushinikaktegatinyi, gogaluklewlu nixa getletmakayi tsru gimuwluxinxiripa. ⁵ Nushinkapjetlu palixlewle mixashatkatu. Tye galixlewlnwa muchikawa pajiro Lowita gwachri. Ga wa punro Yonisi gwachri. Ga wa gishinikanutkalurno wa pixa koxa gwachritka. ⁶ Tye chinanukni nushinkapkakyi pmuchkotanutnaklu Goyakalu genekashle wa pixa gwachri nutakamyogogotseptagitinyi chinanu. ⁷ Gi rixanu Goyakalu gi genekwu kpiklegolunshinikanu, seyni Giwekkaluru muchkotanshinikanrewatachri ga wa gishiniklelewatachri ga wa kanshinikanurune gixkaklewatachri renekwu.

Numatlu wa nalixanru

⁸ Giyagni gi wa pupatewatanru Wutsrukate gipgujtatikolu. Gi koxa pupatewatanno gita gostutkalurno Walenu. Seyni pusalewnanno Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu, rixyawaka Goyakalu giyakle. ⁹ Goyakalu wa Wognetkakjeru ga wa wtomgajeru kpashirine wixinripa, gi wa wkamrure chinanu, seyni Wale gishinikanru chinanu, ga wa rumutlelewle gixyawaka. Wane rixa gimutletwu Kristo Geso chinanu mawakanuwa muchinangognepotunanuko. ¹⁰ Ga wa xani Goyakalu gishinikanru ga wa rumutlelewle gipgujetkalurutkani Wognetkakjeru Kristo Geso gipgujewnaleya. Wale niktaplu gipukchi ga wa pokamlatyegitlu giweklu ga wa mupnaknuchi Kiglerpotunanu Tokanchiya. ¹¹ Wa wale chinanu nutaaka gita, kginkaklewakleru nixinripa, ga wa yokanatkalluru, ga wa yimaklewatachri nixinripa. ¹² Wale chinankoxni tyekaka nsalewniya. Seyni gi npatewata. Gi rixanu numatlu wa nalixanru. Gishinikanutkalurno wa Wale gimkata gimretletlu wa Wale naponshinikanutinri Kristogognepotunanuko.

¹³ Pyimanrupni wa kigleru tokanchikaka wa gita pjeminri galixlewluwa ga wa gishiniklelwuya wa Kristo Gesoya. ¹⁴ Wa paponshinikanyegitikolu kigleru pumretanu Giwekkaluru Kpashiriya, wixa gwachri.

Gonesigoro gipxakle

¹⁵ Wa tye pumatanu. Pejnuruneko Gasya gajene satokyano. Wannay-mana Wigeyo ga wa Germogene.

¹⁶ Gitsrukaachi getwamonutanna Gonesigoropji gajene. Gi rixanu gixo kata rapnanunshinikankakno. Gi rupatewatlu nostutikolu. ¹⁷ Seyni Roma rapokinitka rujgapotutno ga wa rukshikno. ¹⁸ Gitsrukaachi genekanru wa walegognepa getwamonrewlu rukshikinripa Gitsrukaachi yegi. Ga wa gi pejnunanukta rupxakyano Gigwisoya, pixa gimatputa.

2

Geso Kristo solalote kigleru

¹ Giyagni pixa, noturu, pmuchkotinwa Kristo Geso gimutlewleya. ² Gixo wane gita pyijnakotinrikaka gixo getachine yegi. Tyekakapirana putakanru jejine poyagkakachine yegi. Wane pixini pimrine koxa gimkata yimakletachinepaa. ³ Gakota salewnaletachripi Kristo Geso solalote kigleru kgimuka. ⁴ Gi satuna kyagotkakakleru kotsak-lunshinikanutnawa tye giweklu kamrureya, ruglenshinkanutyaplu solalotjixjeru. ⁵ Kyenewakleru wanepotuko ma mixa yenewletkanu, gi rumkata kanashkaletlu sagyeta. ⁶ Wa kgisanateru yaprewatachrini muchinanu gapka getumganru sana gwiyachri. ⁷ Pumata jemanru wa nchinyawakyi. Gi rixanu Gitsrukaachi genekanshinkanutanyi psoluyako.

Pawlo salewninri tsomitkalune chinanu

⁸ Pushinikanru Geso Kristo, wa Tawiklopisha, wa gipnachinetskalaya yotunkakikaluru, chinyawakpotuko Kiglerpotunanan Tokanchi gita tokanuya. ⁹ Tye chinanu nsalewna nostutikolpotunananuko, satu gektutu kamrutachri pixka. Seyni Goyakalu tokanu gi wa gostutkalurni. ¹⁰ Giyagni pejnuruko nkashnantakanshinkanuta tsomitkalune chinanu, wanna koxa gapkapyaplu gognewatikaluru Kristo Gesoya, pogireluymananuko gike rixiniko mnikawnakatu.

¹¹ Tyenwa potukalu tokanchi:

Gi rixanu Waleyma wupnini,
Waleyma koxa wuwekanu.
¹² Wkashnantakanshinkanutini,
Waleyma koxa wpogirewatanu.

Wale wunutatini,
Wale koxa ginutatanunwu.

¹³ Wma malixinipmaka,
poyagkakachri rixgognenata.

Gi rixanu gi rumkata ginutleshatnawa.

Kamrurewatachri mpatewatkatupa

¹⁴ Tyekakapirana pushinkapkakanna ga wa ptowutpotutanna Goyakalu getanu gi wa maleshawaka yoptopirkakashatanna gike gapri migje yoptopirkakluya, wa yijnakotachine gimtukachri.

¹⁵ Pmuckotinwa pekakgitinwa Goyakalu getanu kiglepiranyegirupyi. Kamrurewatachri mpatewatkatupi. Galikakpotunanan Tokanchi wane potuko koschekachripi. ¹⁶ Gimuteru maleshawaka yanumsalu pkatjitanu, gi rixanu pnute rixa kosekletanna ma kagwakpirnukleyna.

¹⁷ Ga wa wanna tokanu poshalpiranamtanu kakshiri yomawlu pixka. Waneko pixka gixachinni Gimeneyo ga wa Wileto. ¹⁸ Wanna pupjetyaluna galikakpotunanan Tokanchi. Wanna wane china wa

yotunru giknoogimatatk. Ga wa pimrine rumtuka galixletna.¹⁹ Seyni gichko tunwale rixa Goyakalu poyegityawaka. Tyeya rumaxikoletka: *Gitsrukaachi gimatna Walenune.* Ga wa pejnuruneko Gitsrukaachi giwaka koschekachine gitspalatinri mpoyagkaknuchi.

Gi pixka getle rixka pastonkaka

²⁰ Ga wa tsrupji wanero pastonkaka, gi wa koristonopjeni ga wa sroschi, seyni wanekoxlu gagmuna kamrutikalurstonkaka ga wa kajpa kamrutikalurstonkaka. Ga wa pimrikaka kagwakpiratkalurupa, ga wa pimrikaka mkagwakpiratkotupa.²¹ Giyagni girukokta tyekaka powrat-inwa, walepni wa kastonolu kigle getkalurupa, kpashiri gixkaluru, ga wa kigleru gapi Gitsrukaachinupa rixanu, galpokotachri pejnuruko kigleru kamruchi chinanu.

²² Pasukinkoxlu wa maklujine getsutanrewle. Pomkagitanru poyagkaklewlu, galixlewlu, gishiniklewlu, giglewanshinikanrewlu, wa Gitsrukaachi koschekachineyma powralu rajyna.²³ Ga wa gepomsalkaka manshinikanutu ga wa myimaakotu putspalatinri. Pumatlu tye ruyakatyagotkaklukaka.²⁴ Ga wa Gitsrukaachi wayegreru gi gimkata yagotkakleta, seyni pejnuruneko yiglepotuko getachripni. Gimata yimaklewletachripni. Gakotanshinikanutachripni.²⁵ Mayogotuko tseruwakanshinikanutanna kamnixlewatachine, gikta Goyakalu genekanna genshinikanrewlu wa rumatyapluna galikakpotunanu Tokanchi,²⁶ ga wa tsru kamchi gitsekletpo rushpakinripna wa kashichanune wale gishinikyawaka.

3

Ralipregognekaka wanepna muglenshinikanunepa

¹ Wa tye pumatanu. Wa ralipregognekaka waneplu kyowikolgognekakapa.² Gi rixanu wanepna yine wannananuko galuknachinewa, sroschi galukachine potu, tsru gixashatnachinewa, galixkotnachinewa, mupashiregolune, kaaligiruklerune, poyagnu mchinkane, Goyakalu mkagwakpiraklene,³ rumumturetna galuklekle mixkane, mumkata gipoyikgaletkane, kapataklerune, makotmanetnachinwa kmatsurune, kigleru gayegixachine,⁴ gitokoko gayegixlewatychine, mgirukowjetkane, wannananuko getpotutnachinewa. Goyakalu pnute gigleretashatkaluru rushinikna.⁵ Gipashiregowlu pixkalutu waneyna, seyni gipashiregowlu giyakle nutatna. Nyi putspalatinini pixa.

⁶ Gi rixanu wannayegirune panchikaka yoshmakjetnachinewa. Kashichanshinikanutkalurone pixka rixkana suxone mshinikanune molemukochiretachrone, gixo getsutanrewlukaka koseekanune.⁷ Psolgogneko rujga gimatlegognenatna. Gi pagogneko rumkata gapkapletluna galikakpotunanu tokanchi gimatikolu.⁸ Gane ga wa Gampre kamnixini pixkalu wa Mosisi, waneko pixka wa nyi gixa kamnixletlu galikakpotunanu tokanchi. Jejinni gimtukanshinikanutkalune. Gi kiglepiranyegirunni galixlewluuya.⁹ Seyni wannapni gi wa kosekpotutanunna. Gi rixanu wa seproloklena gipgujetkalurupni pejnuruneko yegi, wannani pixka.

Goyakalu gitakanshinikanutlu pejnuruko Wale tokanchiyonatkaluru

¹⁰ Ga wa pixa getjenatlu nunkaklewle, ga wa nixjetyawaka, ga wa nushinikjetyawaka, ga wa nalixlewle, ga wa nmapognanre ga wa nushiniklewle, ga wa nkashnantakgognewle,¹¹ ga wa nkoywakikolkaka, ga wa nsalewninrikaka, wa Gantiyokiya nuknogjeru, ga wa Gikonyoya, ga wa Listraya, gi pixkalutu kojwawakchikaka nakota. Ga wa pejnuruyako Gitsrukaachi koshpakno. ¹² Ga wa pejnuruneko kgipashiregolune galuka gixletachine Kristo Gesoya kojwaakalunepni. ¹³ Ga wa muglene jejine ga wa kyokwirewaklerune pnute rixa kosekletanna. Yokwirewatanna ga wa yokwitkona. ¹⁴ Seyni pomkagitanru pixa wa pyimakikolu ga wa palixpotutanru, pumatirinri ginnanwa pyimakjene. ¹⁵ Ga wa pmatureyakawa pumatlu kpashiri yonchi. Walenwa kgimatkaleru pumkata gixjeru gognewatikaluru chinanu, Kristo Geso galixikolu chinanu. ¹⁶ Goyakalu gitakanshinikanutlu pejnuruko Wale Tokanu Yonatkaluru. Giyagni pejnuruko Goyakalu yonjixanrukaka walenwa yimaklewle gapi, ga wa chigetjeru gapi, ga wa potukatlewlu gapi, ga wa tseruwakanshinikanrewlu gapi poyagkaklewlyupa, ¹⁷ galpokotachripni Goyakalu gayinerute. Mmagatikatupa pejnuruko kigleru kamruchi chinanu.

4

¹ Ntowutpotutyi Goyakalu getanu, ga wa Kristo Geso getanu, wa giwekachine ga wa gipnachine gitakyagokachripa, ga wa rupgujewnalepa chinanu, ga wa pogirewatyawaka chinanu, ² punkakletanru tokanchi. Gi wa malpokotkatupyi ruglepoktapini ga wa ma muglepoktapini koxa. Pekakgi giklukanuwnalerewatanu, pchigetjerewatanu, puykolewatanu psoluyako mapognanutupyi ga wa psoluko yimaklewlyua. ³ Gi rixanu pagogne wanepa wa kigleru ginkaklewlu gi rakotanshinikanutanna. Seyni rixa getsutanretyawakna, ruxolewnakakkanna ginkaklewatachine rajepikpotinrinchinanna. ⁴ Rushyajnakyegitluna galikakpotunaru tokanchi. Ginkaklusha ruprotakyegitna. ⁵ Ga wa pixa psoluko kanshinikanuruyapyi. Pakota salewnaletanu. Kiglerpotunaru Tokanchi kginkakletakleru kamrure pkamrutanu. Poyagkakanru pkamrure putakikolu.

Poyagkaklewlu sagyeta

⁶ Gi rixanu nuwekinri gipkaakoklunpatka. Rapokatka nyinripapkopatka. ⁷ Kigleru yagotlewlu nyagotlewatyatka. Nasuktale nnikatatkta. Numretlu galixlewlu. ⁸ Xaniyakawa waneru poyagkaklewlu sagyeta pixkalutu gimretkaluru gita chinanupa, wa Gitsrukaachi genekyapno walegognepa. Gitsrukaachinwa kgitakyagoklewakleru poyagkakachri. Gi wa gitapje reneksagyetatanu, seyni pejnuruneko Geso gininri gishinikachinkoxapa.

Timotiyo giykotka walenanukoya

⁹ Pyagota ginyegletanno giyampotu. ¹⁰ Gi rixanu Tema giknokamtatkano. Tyegogne gajeru gishinikachrinwa wale. Tesalonika yatka. Ga wa Kresente Kalata yatka. Ga wa Tito Talmasi yatka. ¹¹ Lokasupje gitaymatka. Pwapanru Marko. Pixaymaplu. Gi rixanu wale gimkata gipxakletno kamruchiya. ¹² Gigwiso nyoknatlu Tichiko. ¹³ Trowa pokchi Karpo yegi nuknokamtanru nopata. Panikanru xako puninipa. Ga wa kiruka koxa, ga wa yonatkaluromta galikaka panikanu.

¹⁴ Galegantra sintawo kamrurewatyachri gixo kata gektutu nixjeru. Wa Gitsrukaachi gapnutanru rixpoko kamruretyawaka.
¹⁵ Pgirukotinwa pixa koxa waleya. Gi rixanu wale kamnixpotutlu wtokanu.

¹⁶ Wa muchinanu nuykoyegitnawa gi satuna gimwastositno. Seyni ruknokamtnona pejnuruneko. ¹⁷ Seyni Gitsrukaachi gimwastositno, ga wa muchkotno wa poyagkakikolupa ginkaklewlu gitaya, wa payinem-nunanuka yijnakotyapa. Ga wa tsru mgenoklunama nkoshpakika. ¹⁸ Ga wa Gitsrukaachi koshpakanno pejnuruko mugletu kamrurchiya. Ga wa rognetkakanno tengogne gajeru pogirewatyawaka chinanu. Gimalwu-gognenatkalurupni gike rixiniko mnikawnakatu. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

¹⁹ Palukanna Presura ga wa Gakila, ga wa Gonesigoropji gajene.
²⁰ Korinto rutuka Gerasto. Ga wa Mireto Pokchi nuknokamtlu Trogimo yayixachri. ²¹ Ginapuklu gnapu pyagota gapokletanu. Ralukyina Gewolo, ga wa Potene, ga wa Lino, ga wa Klawtya, ga wa pejnuruneko moletkakachine.

²² Gitsrukaachi pixaymapa. Gimutkalunepgi.

Kpashiri Pawlo Kirukate Tito Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo Goyakalu wayegreru kirukatni. Geso Kristo yokanatanrung Goyakalu tsomitanune galixlewe chinanu. Yukanatno rumatyapluna galikakpotunana tokanchi gipashiregnuchipiranaya, ² kagwakikolupa giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa. Walenwa Goyakalu mayrokletu gipiratanru. Rupiratanru mawakanuwa muchinangognepotunuko. ³ Ga wa gipapkoya rupgujetlu tokanu nunkaklewleya. Wale chinanu gaponshinikanutkalurno, wa Wognetkakjeru Goyakalu gixa yokanretyawakno.

⁴ Giyagni twu kiruka Tito chinanupa, noturpotunanni galixluya, wa galixlu pejnurunenupa.

Gimutkalurupyi ga wa gilewanshinkankaakalurupyi Goyakalu Girchi chinanu ga wa Kristo Geso Wognetkakjeru chinanu.

Gi gixachinepni tsrune ga wa girukotlewatachine

⁵ Wale chinanukni Kreta nutakamtyi wa puglepokotyaplu wa magat-achri. Ga wa satkaka pokchi tsrune putakyapa nchina towutleyawakyi. ⁶ Girukokta muklukanuwnakatu, satopje suxo gnuru, ga wa wugenene galixachine, pachwatjerewlu ga wa gaalirewlu mukluukanune. Ga ga wale putakanu. ⁷ Gi rixanu girukotlewatachri gimkata muklukanuwnakatu gixleta, wa Goyakalunu girukotachri rixinri. Gi wa waleko gishinikanru kamrujetachripni. Gi wa pomtuwakalupni. Gi wa kgimelerupni. Myagotkakakletupni. Gi wa kgimkapnugaklerupni. ⁸ Seyni ksuslagaklerupni. Kiglerkaka galukachripni. Kshinikanurupni. Poy-agkakachripni. Goyakalu kagwakpiratachripni. Girukotnachripni ⁹ Wa potukalu tokanchi wa ginkaklewlu chinyawakpotuko kashgognenatachripni. Rumkata giykolewletinripa kigleru yimaklewleya. Ga wa rumkata giklukanuwnakakletyapna kyoptopiraklerune.

¹⁰ Gi rixanu wanena gixo kaalirewaklerune maleshawaka kyanumsaklerune ga wa kyokshalewaklerune. Ga wa wane rixna galikaka wa sajruka gistaakotachine. ¹¹ Wanna gimkata kochrookota. Gi rixanu wanna gimtukanshinkananutna papjikaka gajene pejnuruneko. Runkakletluna mumkata ginkakletkotu gektutu rawapinripna. ¹² Satu tokanchi geneklewatachri Kreta gajeru wane china, "Kayroklerunni Kreta gajene, gektunni kmatsurunni, tsru nikalune, mmerene." ¹³ Galikakni tye gipgijtal. Wale chinanu gichko tokanu puklukanuwnakakanna, gichko galixle rixinripna. ¹⁴ Gi rushinikanutletanruna Goteyone ginkakleshkaka, ga wa yine yokanrekaka wa galikakpotunana tokanchi gitspalatyachine. ¹⁵ Powralune getanu pejnuruko powralni. Seyni wa kapcholune ga wa malixkane getanu maleshlu powralu. Seyni ginshinikanna ga wa rumata getlewlena puchotkalurutkani. ¹⁶ Wa Goyakalu gimatachine chinashatnawana. Seyni kamrureyna nutatluna. Gagnanutkalunni ga wa kaalirerune. Ga wa pejnuruko kigleru kamruchiya muglepiranyegirune.

2

Pixa yanumsalepni kigleru yimaklewlu rumuknu

¹ Ga wa pixa yanumsalepni kigleru yimaklewlu rumuknu. ² Ga wa tsrune mumetkanepni, kagwakpiratkaluru kgimuka rixanna. Kshinikanurunepni. Gichko galixlewlerunepni ga wa rushiniklewleyna ga wa kashnantakgognewleyna.

³ Waneko pixka rixanna tsrone. Kpashirone kgimukapnina. Gi wa kapatakleronepnina. Gi koxa gixo winga wayegretanunepni. Kigleru yimaklewatachronepni, ⁴ ruykotikolupna maklojine gishinikagnurutachronepni ga wa gishinikawgenetachronepni. ⁵ Kshinikanuronepni. Powralonepni. Girukotapjitchronepni. Kigleronepni. Wannako ganurunna yijnakotachronepni ma mapatikotupa Goyakalu tokanu.

⁶ Waneko pixka pixa giykoletanna maklujine kshinikanurunepni rixinripa. ⁷ Psoluyako pekakgitinwa yimkalurupa kigleru kamruchiya, wa yimaklewuya ga wa powraluya ga wa kigle getikoluya, ⁸ ga wa kigleru tokanchi muklukpiranyegitkotuya. Wane rixanna patewatiripa wkamnixjerupa, gi rixanu maleshayaplu mugletu chinpiranyegityapwu.

⁹ Wayegrechine yijnakotanna wannako rutsrukattenna. Psoluyako ruglenshinikanutikolupna rutsrukattenna. Maalirerunepni wayegrechine. ¹⁰ Gi wa gitsrukaachinu kotnukinna, seyni psoluyako kigle poyagkakle rekakgitinwana, giglewlu pixka rixyapluna psoluyako Wognetkakjeru Goyakalu ginkaklewle.

Kgipashiregolunepwu wixjetinripa tyegogneya

¹¹ Wane rixa Goyakalu gimutleple gognewatikaluru chinanupa pejnuruneko yine rupgugewnayegitatka. ¹² Wale yimakwu wa mupashiregnuchi waalixyeginwa, ga wa tyechijne getsutanrewle koxa. Kshinikanurunepwu ga wa poyagkakachinepwu ga wa kgipashiregolunepwu wixjetinripa tyegogneya. ¹³ Wkagwakgognenatanru gimalwutachinepwu wa rupgugewniripa yochigleyma tsru potu Woyakalute wa Wognetkakjeru Kristo Geso. ¹⁴ Walenanuko geneknawa wixa chinanu koshpakyapwu psoluyako wmukochire, ga wa powratyapwu Wale-nunepwu, rayinerutenepwu. Jmererunepwu kigleru kamruchiya.

¹⁵ Tyekaka pchinjetanu, ga wa tyekakapiranaya puykolewatini ga wa puklukanuwnakaklewatanu psoluko towutlewluyapa. Gi satuna geyikanyi.

3

Wa muklukanuwnakaakonwu wixinri rumutleple chinanu

¹ Pushinkapkakanna yijnakotkona tsrukakalune ga wa tsru gitakalune. Kalixaklerunepni. Galpokotachinepni pejnuruko kigleru kamruchiya. ² Gi satuna rapatanna. Myagottakaklenepni. Yiglepotuko getlewatachinepni. Psoluyako mayogonepni pejnuruneko yine yegi rekakgitinwana.

³ Gi rixanu wixa koxa muchikawa mumatkanenanwu, ga wa kaalire-waklerunenanwu, ga wa pupjetachinenanwu. Wetsotanrewlekaka ga wa pnnumu gixachri gigleretashatkalkurkaka wayegretapwu. Gektutu ga wa ganxalewlu wuknokakashgognenaty. Gagnanutkalunenanwu ga wa gayegixkakanatachinwu. ⁴ Ga wa rupgugewninitka Wognetkakjeru Goyakalu shinikanrewle ga wa yine rushiniklewle, ⁵ rognetskakwu

gi wa poyagkaklewlu kamrure wa wixa kamrutanrukaka chinanu, seyni rixa getwamonrewleyawaka chinanu. Wa wumepe gishpakletini wkaticolu Wale chinanupa, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gerotewkakle chinanupa, rognetskakwu.⁶ Wale Giwekikaluru Kpashiri renekpotutwu Geso Kristo chinanu Wognetkakjeru.⁷ Wale renekwu wa muklukanuw-nakaakonwu wixinri rumutlewle chinanu, Walenu yoptotachinwu wixinripa, wa wkagwakanru wyoptotinripa. Walenwa giweklu gike rix-iniko mnikawnakatupa.

Manshinikannuchi gepomsalkaka pkatjitanu

⁸ Tyenwa potukalu tokanchi. Naluklu pixa muchkowtokanyegitanru tyekaka, wa Goyakalu galixachine gishinika gipxaklepoutyaplu kigleru kamrurchi. Tyekakni kigleru ga wa rupxakyapna yine.

⁹ Seyni manshinikannuchi gepomsalkaka ga wa gitsrukaachinni gi-waakakapirana, ga wa yoptopirkaklu ga wa yagotkaklukaka Tokanchi Yukanatkaluruya pkatjitanu. Gi rixanu maleshawakni ga wa gike gaprimigjeni. ¹⁰ Ga wa jeji kotspaltanshnikankaklewatachri pakat-apje ga wa gepi kata ruykotikolmakatkani, waneklu putspalatinri. ¹¹ Pumatlu gimtutewnachritka rixinritka tye pixkalutu. Kmukochire-wakleru. Walenanuko giklukanuwnayegjinxawa.

Tito giykotka walenanukoya

¹² Wa Gartemo nyokanyegetinipyi ga wa Tichiko, pyagota ginreyegi-tanno. Nikopoli punyegitinno. Gi rixanu wane nushinika giknokak-letyalu ginapuklu. ¹³ Pyagota gipxakle yagapletanna Sena, yonchik-gapri, ga wa Gapol. Gike magatyachinepni. ¹⁴ Wixanune gasrukinwa girukotletu kigleru kamrurchikaka wa maglewlpotuya, kamruchi mwikane ma mixinitipna.

Giglenshnikanyeglelewlu

¹⁵ Pejnuruneko gitaymalune galukyi. Palukanna walukjene gal-ixlewluya.

Gimutkalunepgi pejnurunekgi.

Kpashiri Pawlo Kirukate Wilimo Chinanu

Galuklewlu

¹ Pawlo kirukatni, Kristo Geso chinanu gostutkalurno, ga wa wumole Timotiyo.

Wilimonupni wushinikanruyi wukamrurewatanruyi. ² Ga wa wepuronupa Gapy, ga wa Garchiponupa wusolalotanru, ga wa pixapji gapatjetyachinenupa.

³ Gimutkalunepgi ga wa giglewanshinikankaakalunepgi Goyakalu Wuruya ga wa Wutsrukate Geso Kristoya.

Wilimo galuklewle ga wa ralixle

⁴ Wa nushinikinyi nagjigognereya npoyagnutgognenatlu Noyakalute, ⁵ nyijnakpiranyegitinri wa Gitsrukaachi Geso palixinri ga wa pushinikinri, ga wa pejnuruneko kpashirine koxa. ⁶ Nagjitlu Goyakalu wa palixle papikyapna pimrine koxa. Wane pixanu pumatyaplu pejnuruko kigleru waneywu wchininri Kristo chinanu. ⁷ Gi rixanu tsru gimuwlu ga wa tsru gimnanuklu nixa pushiniklewle chinanu. Rapnunshinikankaakana kpashirine pixa chinanu, nomole.

Pawlo gilepokyegitlu Gonesimo

⁸ Giyagni Kristo chinanu ntseruwanshinikanuta ntowutyapmakyi wa pumkata wane gixleta. ⁹ Seyni gishiniklewlu chinanu nagjityi galikaka. Wane gixachrino Pawlono, tsrutsoleji, ga wa xani gostutkalurno Kristo Geso chinanu. ¹⁰ Nagjityi noturu chinanu, Gonesimo, wa nostutikowakako nwugenetinri. ¹¹ Muchikawa gike gapri migje rixanatyi. Ga wa xani rupxakyi ga wa gita koxa rupxaka.

¹² Wale nsatkakyegitatnakyi. Walenwa gitanuko nonshinikanu. ¹³ Naluka chipetletmaklu, wa pixa chinanu rupxakyapno nostutikoluya Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu. ¹⁴ Seyni pixa tokanu migje gike naluka kamrureta. Gi wa psolmuckkonuko ntowutanyi, pupxakyapno, seyni pixako pushinikanupni. ¹⁵ Patako xani tye chinanu pshinitsonu rutspalatyayi, wa waneygognenanyi rixinripa. ¹⁶ Gi wa wayegrechri pixka gixachritkani, seyni wayegrechri pnutetkani, wumole nushinikanru galikaka, ga wa gi pagishiniikolutunananukta pixaya manchiya ga wa Gitsrukaachiya.

¹⁷ Giyagni petyawakno wushiniikaka Gesoya, gita pixkapotuko pixa yoptoletanru, Gonesimo. ¹⁸ Ga wa pagixanu rumtukamtinipyi ga wa riwishkamtinipyi gita chinanu putakanru. ¹⁹ Gitni Pawlo nomoya nyonaty, Gita gapnutyapyi. Wane nma chinkanupyi pixnanuko puwekinri potu priwishkatyano. ²⁰ Gigi, nomole. Nupxakikolupmaka pixaya Gitsrukaachi chinanu. Papnanunshinikankakanno Kristoya. ²¹ Nyonyegityi gi rixanu naponshinikanutyi yijnakotachriyi. Numatlu wa nchinyawaka pnuute pkamrutanu.

²² Waneklu koxa palpokjixinno nwiyawakapa. Gi rixanu gixa gagjigognere chinanu nkagwaka geneekota gixa yegi.

Ralipre galukleta

²³ Ralukyi Gepapra nixje gostutkaluru Kristo Geso chinanu.

²⁴ Ralukyina Marko, Garistarcho, Ntema, ga wa Lokasu, nukamrurewatanune.

²⁵ Gitsrukaachi Geso Kristo gimusutangi. Wane gixkalurupa.

Gewreyone Chinanu

Goyakalu goyaknu gatajiwniyachri

¹ Muchikawa Goyakalu gixo kata ga wa pnumnu rixa giynumsaletna wutsrukatenni tokanchi geneklewatachinniya. ² Tye ralipregognekaka, Gituruya ruynumsatyawu. Walenwa rutakanru ptowrunanuka yoptotachripa. Waleya koxa psolchijnemnunanukaaka kamruta.

³ Psolpotuyako Ruru goyaknu ratajiwniya. Wale pixkapotuko rixa, ga wa ptowrupotunanuka yostatachri ruyakle tokanuya. Wa powratmukochiretinitkawu, teno Gajeru kgoyagknuru potuklesretate tuplata. ⁴ Goyakalutowrerune pnuterutu rixpotutatka, gi rixanu yoptogiwakatachri kiglepoltu wanna giwaka pnute.

Tsrunwa Geso Goyakalutowrerune pnute

⁵ Gi rixanu gi pagogneko gi satu gitowreru wane china Goyakalu: “*Noturyi Pixa; tyegogne nwugenetyi.*”

Ga wa wanepnute:

“Rurupno Gita ga wa Walepni Noturu.”

⁶ Ga wa wanepnute wa tyechijne ranikinitkalu muchinanu tsru Gituru, wane china:

“Pejnuruneko Goyakalutowrerune yoptsojityegitanru.”

⁷ Ga wa gitowrene wane chinpiranyegita:

*Giwekikalurune kamrutna gitowrene
ga wa kamrurewyegitjene katmerolkaka rixkaka.*

⁸ Seyni wa Gituru wane china:

*“Pogirewle tuplapijere, Goyakalu,
gwagognenatachripni gike rixiniko mnikawnakatupni.*

*Ga wa pogirewatayawaka kanojere,
poyagkaklewlu kanojerni.*

⁹ Pushiniklu poyagkaklewlu,
ga wa payegixlu mukochri.
*Giyagni Goyakalu, Poyakalute,
giyokgogotyi tsru gimjiklungi
pupxalune pnute.*

¹⁰ Ga wa
*yinuwakikowakaya Pixa, Gitsrukaachi,
pekamruretlu psolchijneko.*

Ga wa tengogne pumyo kamrutikalurni.

¹¹ Tyekakapni nikawnanuna,
seyni Pixa gwagognenatanu.

Pejnurkakako mkachri pixka rutsrugananumtanu.

¹² Ga wa sapwaklu pixka psaprurukanru.
Ga wa mkachri pixka kashrijetikolupa.

Seyni Pixa pixyawakakni Pixa.

Ga wa pwalaputkaka gi nikawnanu.”

¹³ Gi rixanu gi pagogneko gi wane chinru satu gitowreru:
*“Npotuklesretate ptuplatanu,
pkamnixjene nutakinpotunanuko
pujixi gitspangaprepa.”*

¹⁴ Ga wa pejnuruneko giwekikalurune kamrurewaklerunni Goyakalu yokanata rupxakjetyapna gognewatikaluru yoptotachinepa.

2

jGi psonananru gognewatikaluru!

¹ Giyagni wumkata wanepnute yanshinikanyempotletlu wjeman-rupirankakaya ma muknogamtyanupwu. ² Gi rixanu wa tokanchi Goyakalutowrene ginkakletanrukaka poyegi rixinri, ga wa pejnuruko ma mumretnuchi ga wa ma yijnaknuchi wanepotuko rixa saletkota, ³ *¿gi wixpoko mayixawnaletanuna wa wma girukotkanuplu gipsonanru gognewatikaluru?* Tyenwa muchinanu Gitsrukaachi ginkakletanru. Ga wa wixa yegi poyegitkalurni Wale yijnakotachineya. ⁴ Ga wa Goyakalu gimupgjutatyana getkalurkakayma ga wa koglajrukakayma, ga wa gixo giyaklukakayma, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gapiksatanrukakayma rixanshinikanutyawaka Wale.

Ptsotsotaji Goyakalutowrerune giyagokolutni rutaaka Geso

⁵ Gi rixanu gi wa gitowreneko chinanu Goyakalu yijnaakkna ginachrigognepa gajene. Walenwa wunkakletpiranatanru. ⁶ Satu pasretaya wane china gipgjultaletlu:

¿Klunerni wa yineru

wa Pixa gishinikyawaklu,

ga wa yineru wgene petyawaklu?

7 Pshinitsonu putowrerune giyagokolutni putakinitalku.

Waneklu psagyetatnaklu pogirelwuya

ga wa kagwakpiiruya.

⁸ *Ptowrunanuka putaka gjixipta rapukote.*

Gi rixanu ptowrunanuka yijnaakkini, gi satuna gixeta myijnaakaakotu. Ga wa xani gi wetlu ptowrunanuka Wale chinanu yijnaakaakaluru. ⁹ Seyni wetlu Geso gitowrene ptsotsotaji giyagokolutu gitaakaluru, sagyetatkaluru pogirelwuya ga wa kagwakpiiruya gipukchi salewniy-achri chinanu, wa Goyakalu gimutlewle chinanu Wale getumgiyaplu gipukchi pejnurune chinanu. Salewnalu chinanu mmagatikatu rixka

¹⁰ Gi rixanu Goyakalu, wa Wale chinanu ptowrunanuka wane, ga wa Walenupni ptowrunanuka, wa gixo wugenene ranikini roya-knu yegi, kigle getle rixlu salewnalu chinanu mmagatikatu rixkaklu rognetskakikolna Gitsrukate. ¹¹ Gi rixanu kpashiri gixkaklewatachri ga wa kpashirine gixaakalunetka satupjerutu ruyakatyana pejnuruneko. Giyagni tye chinanu gi rupatewa Geso chinretna gimolene. ¹² Wane china:

Pgiwaka nunkakanna nomolene.

Gapatjetache tskalaya nshikaletinyi.

¹³ *Ga wa wanepnute:*

Gita gaponshinikanutanru Wale.

Ga wa wanepnute:

Getanno Gita, ga wa nwugenene

Goyakalu genekyano.

Gimolene pixka rixka

¹⁴ Giyagni gi rixanu wgenchine granchi ga wa giichi gapsatkallunni, waneko pixka rixa Geso. Manewata gipukchiya nikatyaplu wa gipukchi

muchkonu waneyalutu. Walenwa kamchi gitsrukate.¹⁵ Ga wa manewata koshpakyapna wanna yine, wa psoluko ruwekinriyna gos-tutkalune pixka rixna, gi rixanu gipukchi pikachine rixanatna.¹⁶ Gi rixanu gi wa Goyakalutowrerune rushatkapa galikaka, seyni Gawrak-lopishane rushatkapa.¹⁷ Wale chinanu psolpotuyako gimolene pixka rumkata gixkota Geso, kgetwamonreru ga wa poyagkakachri Sasertote Gitsrukate potu rixinripa Goyakalunkakaya, mukochri rupekotinripa, wa yine mukochire.¹⁸ Gi rixanu Gesoko yantaletlewluya salewniya, rumkata gipxakletna wa yantaletkalune.

3

Tsrunwa Geso Moysisi pnute

¹ Giyagni, nomolene, kpashiringi, patomgakolungi tengogneya, gyan-shinikanyegitanru wa yokanatkaluru ga wa sasertotene Gitsrukate potu wupgjutapiranyegitanruya. Walenwa Geso. ² Walenwa poyagkakachri wa rutakjeryegiya, Moysisi pixka psolupjiko walepjya. ³ Gi rixanu rumuknu kagwaakalurni Geso Moysisi pnute rumalwutikolupa, wa panchi kamrutachri pixka kagwakpiratkalurupa panchi pnute. ⁴ Gi rixanu pejnurukopji kamrutkalurni pimrineya. Seyni wa pejnurkakako kamrutachri Walenwa Goyakalu. ⁵ Ga wa Moysisi galikakni poy-agkakachri rixa psoluyako gipji, wane kamrurewat�achri pixka, rupgu-jtatyaplu ginkakletpiranatkalurukakapa. ⁶ Seyni Kristo wgenchi rixa gipjiyako. Walepjwu wixa wa gaponshinikanrewlu ga wa galixkowlu kagwaklewluya wpoyegita gimretletini yoptukyawakpotunanuko.

Malixgajitkatu ma mixinitipa satu wa gixa

⁷ Giyagni wa Giwekkaluru Kpashiri chinyawaka:
“Xawakni gyijnaktokanutinri,
⁸ *Gi nshikpokwakgajitanu*
wa wanna jigekeanuwkaklewatinrini pixka
yantaletlegogne yine mwiyawakaya.

⁹ *Wa gitsrukatenni yantaletyawakno*
rumata getanshinikanutyapnona.
Reta kamruretnona.
¹⁰ *Gepkoxamkojemole walapu*
njigekeanuwyegitna nyi
gimuweekakgognenatachinni.

Wane nchina,
‘Pupjegajgognenatna. Gi rumatluna nogapkaka.’
¹¹ *Gita kawchinanu nchinyawaka njigekeanuya,*
‘Gi jiglokanruna napnanutyawaka.’”

¹² Getinwa, nomolene, muglegajitu ga wa malixgajitkatu, wa Goy-akalu giwekkachri gitspalatyachri ma mixinitipa satu wa gixa.¹³ Seyni giykokakanu pagognemnunanuka xawakni chinikowakawa. Gi satuna gixa shikpokwakanshinikanutinripa mukochri yokwireya.¹⁴ Gi rixanu wixa koxa Kristo waneyalunwu wa galikakni poyegi gimretle wixiniplu wegaponshinikanrewle yoptukyawakpotunanuko.¹⁵ Wane chinkop-shini:
“Xawakni gyijnaktokanutinri,
gi nshikpokwakgajitanu
wa jigekeanuwkakikowaka pixka

yantaletlegogne pochkewakaya.”

¹⁶ Gi rixanu *¿ginna wa jemachinemka jigekanuwakklu?* *¿Gi ge penjuruneko wa Gigipto gishpakamtyachine Moysisiyma?* ¹⁷ *¿Ginna wa Wale jigekanuwnayegitanune gepkoxamkojemole walapu?* *¿Gi ge wan-nakni wa mukochirewatachinni, wa gimannina yineru mwiyawakaya giknookalurni?* ¹⁸ Ga wa *¿ginnanwa Wale kawchinanu wane china gi wa rapnanutyawaka jiglokanunna?* *¿Gi ge malixaklenni?* ¹⁹ Wetlu gi rumkata jiglokletanunna ma malixlenna chinanu.

4

Galikakpotunanu gapnanru Goyakalu gayinerutene chinanupa

¹ Giyagni waneyawawu wixa gipiratkaluru tokanchi wa rapnan-jixyawaka wjiglokinripa. Giyagni wpikanu wa satu gixate gi gimkata jiglokleta, magatachri getikolu chinanupa. ² Gi rixanu Kiglerpotunanu Tokanchi wunkaaka wutsrukattenni pixka. Seyni tokanchi wanna jemanru gi wa rupxakna, gi rixanu gi wa galixlewl uuyoptotka. ³ Gi rixanu wjigloklu gapnanjixikowaka wa wixa galixachinwu, wa chinyawaka:

Gita kawchinanu nchinyawaka njigekanuya,

Gi jiglokanruna napnajixyawaka.

Seyni nikatkalurutkani kamrure rekamruretinitkalu tye psolchijneko. ⁴ Gi rixanu pnusreta wane china, *payokgipregogne chininripiranaya, wa rapnanuta Goyakalu pejnuruyako kamrure payokgipregogne chininri.*

⁵ Ga wa gewi wane chinatnaka: *Gi jiglokanruna napnanutyawaka.*

⁶ Giyagni gi rixanu kagwaakaluru pimrine jiglokyaplu ga wa Kiglerpotunanu Tokanchi muchinanu ginkaakalune gi jiglokanna ma malixlenuyna, ⁷ pagognetnakni Goyakalu gitaka. *Xawakni* gi pomshini-gognenanukotkani wane china Wale, Tawi tokanuya, wa muchinanu chinikowakpotuko:

Xawakni gyijnaktokanutinri,

gi nshikpokwakgajitanu.

⁸ Gi rixanu Goswumka gapnankakanna gimka pagognetnaka runk-akatnakna gapnanutikowakapirana, wa walegognekaka giknoginitka.

⁹ Giyagni wanewalu wa gapnanru Goyakalu gayinerutene chinanupa.

¹⁰ Gi rixanu girukokta jiglokinri wale gapnanutyawaka, wale koxa gapnanuta kamrureya, wa Goyakalu rapnanutinri pixka kamrureya.

¹¹ Giyagni wmuchockowa jiglokletanru tye gapnanutikowaka, gi satuna ma mujrukinitipa tye malixkannuchi yaglu pixkalutuya.

Goyakalu tokanu giwekachrini ga wa kamrurewpotutachrini

¹² Gi rixanu Goyakalu tokanu giwekachrini. Kamrurewpotutachri. Pejnuruko gepnokaka gwasputachri yoglolewapi pnute gepragaspurpotni. Yoswaklewpututa rutspatgapotutikolupa shinikanchi ga wa giweklu ga wa yoklechi ga wa rashichgapu. Ga wa rumata getlu wa gaschi yan-shinikanrewle ga wa rushinikanru. ¹³ Maleshlu giyakotkaluru mupgu-jewnakatu Goyakalu getanu. Seyni pejnurukakko mushyatkotu ga wa pgujeru potu wetjeruygale getanu. Ga wa Walenwa wugitanrupa.

Gesonwa sasertote Gitsrukate potu

¹⁴ Giyagni waneywu tsru sasertote Gitsrukate potu tengogne yachritka. Walenwa Geso Goyakalu Wgene. Giyagni wumretgognenatanru wupguitalewle. ¹⁵ Gi rixanu gi waneywu sasertote Gitsrukate potu wugroklekaka mumkata getwamonretkatu. Seyni psoluyako yantaletika wixa pixka seyni mmukochiretpotni Wale. ¹⁶ Giyagni gi wa popiklerunekwu gaayegitanru rumutlewatyawaka pogirewle tuplapijere, getwamonutkalunepwu ga wa wukshikyaplu giminulelwu rupxakyapwu wmagatinripapkopa.

5

Sasertote Gitsrukate potu gitakikolu

¹ Gi rixanu yinerni pejnuruko sasertote gitsrukate potu. Yinetskala tsomitikaluru ga wa gitaakaluru yine chinanu yayegityaplu Goyakalu. Rutaaka ranikjetyaplu genekashlukaka ga wa genekashlu giylatkalurkaka mukochri chinanu. ² Rumkata yiglepotuko getletna mutatkane ga wa pupjetachine, gi rixanu wale koxa gigroklukaka rumata. ³ Giyagni yineko pixka waleko chinanu koxa rumkata ganikletlu giylatkaluru mukochri chinanu.

⁴ Gi wa satu waleko ginshinikanuya rutaknawa tye pixka kagwakpiratkalurupa, seyni Goyakalu tomganrupa, Gaaro pixka. ⁵ Waneko pixka rixa koxa Kristo. Gi Walenanuko galixkotnawa wa sasertote Gitsrukate potu rixinri. Seyni rutaklu Goyakalu, wane chinjeru:

Noturyi Pixa. Tyegogne nwugenetyi.

⁶ Satu tokanchi wane chinyawakatnaka:

Pixni Sasertote Gitsrukapatpotyi.

Gwagognenatachriyi Marchisite gitakikolu pixka.

Geso salewninrikaka chinanu yijnaklu rasruga

⁷ Gimanecklu gichko chiyagleyma ga wa giktegayma Geso gagjigogneyegjetlu rumkata gognetkakjeru gipukchiya. Ga wa gigitkalurni gi rixanu kagwakpiraklerni. ⁸ Wgenchimkani, seyni salewninrikaka chinanu yijnaklu rasruga. ⁹ Ga wa mmagatikatu rixinikta Geso, pejnuruneko yijnakotachine gognetkakachri rixa gognewatikaluru gike rixiniko mnikawnakatu. ¹⁰ Sasertote Gitsrukate potu giwakatikolu Geso Goyakalu chinanu, Marchisite gitakikolu pixka.

Galixachine tsrune pixkalune mixkane

¹¹ Tye tokanchipirana waneywu gixo kgimalu wunkakletanrupmaka, seyni majnakongi. ¹² Gi rixanu gi pomshingognenanukotkani gimkata ginkaklewletmakatka, seyni gmaga gimepe ginkaakanatkawa muchinanu gimatkalu Goyakalu tokanupirana. Tnuchga galukanatawa. Gi wa shikolu niikaluruko galukawa. ¹³ Gi rixanu pejnuruneko tnuchga gapsatkalune, masruntokanutkanni poyagkaklewlu tokanu. Gi rixanu mturunpotni. ¹⁴ Gi rixanu wa shikolu niikaluru tsrunenupni. Wa gasruga kamrurewlenshinikanutachine chinanni rumata getletluna kigleru ga wa gektutu.

6

Kristopirana romkagitinripna

¹ Giyagni wa Kristopirana muchichachri wuknogamtanuchi. Wkosekanuchi mmagatikatu shinikanchi yegi. Gi walpokotanutnaklu

tokanchi genshinikanutinripa, kamrurchi muweekatu gma kamrutinitpatka. Gi wa Goyakalu galixikolupirana koxa walpokotanutnaka.² Gi wa ginkakikolupa koxa katlupiranaya, ga wa gitakamyogogolupiranaya, ga wa gipnachine yotunrepiranaya, ga wa giklukanuwnayegjixikolu gike rixiniko mnikawnakatupiranaya.³ Ga wa wane wixa kosekletanu galikaka wa Goyakalu gichichiniplu.

⁴ Gi rixanu rujrukinitipa wa Giwekikaluru Kpashiri gapsatkalune gi rumkata gerotewkakletkona. Mumkatkotni wa muchinanu pokamlatyeginatkalune, ga wa tengogne genekashle getumganatachine, ga wa Giwekikaluru Kpashiri gapsatkalune,⁵ ga wa Goyakalu tokanu ga wa ginachrigogneshapa giyakle getumganatachine wa kigleru rixinri,⁶ wa rujrukinitkana, gi rumkata gerotewkakletkona renshinikanutinripna. Gi rixanu wannanshinikanuya koroshishkita rutaktnakluna Goyakalu Wgene. Pejnurune getanu kapatmenuru ri xpiranyegitluna.

⁷ Chiji pixka rixna. Gi rixanu wa chiji wa gina gapokjetachri rachikchijita ga wa tseruwnakaklu gitaklu rupxakyapna wanna chinanu gitakaluru. Tye chiji giglenshinikanyegetkaluru Goyakaluya.⁸ Seyni wa chiji kona ga wa kawshiri gwanru, muglegetkotni. Psotsotaji magata kamakpiratkuralurupni. Yoptukyawakapni wa ralginripa.

Kiglerpirankaka ga wa gognewatikalurupirana gipxaklewatachrikaka

⁹ Wanemka wchina yanumsayegletgi, seyni, wushinikanune, kiglerpirankaka tye pnuute ga wa gognewatikalurupirana wumaponshinikanutgi.¹⁰ Gi rixanu Goyakalu gi wa mpoyagkaakatni wa rumuslawatyaplu gkamrure ga wa gishiniklewle, Wale giwaka chinanu gishiniklewleya gixa gipxakjeretna kpashirine, ga wa xanigognenanu gipxakna.¹¹ Ga wa walukpotutlu wa satkakgi gixa waneko pixka gixanu jmererpotupyi, psolpotuyako pkagwakpotutinripa yoptukyawakpotunanuko.¹² Giyagni gi wa gma mernuwatanu gonuka, seyni gipiratkuralurkaka yoptotachine gyimanu galixlewluwa ga wa gakotanshinikanrewluya.

Goyakalu gipiratyalyu Gawra

¹³ Wane rixa Gawrani rupiratini Goyakalu. Gi rixanu maleshlu satu Wale pnuute tsru "Wale kawchinanu" chinyegitanrupmaka, *Walenanuko, "Gita kawchinanu," chinnawa.*¹⁴ Wale wane china, "*Galikakni nuglen-shinikanyempotutanyi. Nuxolewnakakyempotutanyi.*"

¹⁵ Giyagni wane rixa kashnantakanshinikanregognenatinri yoptotlu Gawra gipiratkuraluru.

¹⁶ Gi rixanu wa yine wanna pnuuterutu kawchinanu chinna. Ga wa pejnuruko yoptopirkaklu wa nikatkoklunutka poyegitpiranatkaluru wale kawchinanu chinruya.¹⁷ Mkashrijetkotu Goyakalu. Wa tye Goyakalu galuka gekakgityapna wanna Gawra wa gipiratkuralurkaka yoptotachinepa. Giyagni Walenanuyako poyegitpiranatanru Wale kawchinanu chinruya.¹⁸ Giyagni gepi shinikanchi mkashrijetkotkaka chinanu wkagwakpotutlu psoluko Goyakalu gipiratyawu. Walepiranaya gi rumkata weyawleta Goyakalu. Wale chinanu psolmukchonuko wumanuuukaka. Gi rixanu wixa gasukamta wkashichyaplu wkagwaklewle rupiratyawupirana.¹⁹ Tye wkagwaklewle muchkotanshinikanutwu.

Poyegitkakanshinikanutwu. Ga wa gitokosretate potu wanetkalu wk-agwakanatanru, wa Goyakaluyempotuko, ga wa gimaletachrichrata gitokosretate potu jiglokachri.²⁰ Wixa chinanu wane jiglokatka wa wkosekjeru Geso. Walenwa Sasertote Gitsrukatzpotgognenanuko, Marchisite gitakikolu pixka.

7

Marchisite, Sale pogirewatyachri

¹ Gi rixanu tye *Marchisite, Sale pogirewatyachri, teno gajeru potu Goyakalu sasertotete rixa, wale yoptotaplu Gawrani, ruylatikowakanna pogirchinni satokyachritka. Wale giglenshnikanyegitlu Gawra.* ² *Gawra kotspalatyalu pejnurkakako pamolete.* Walenwa Marchisite muchinanu yokakikalurni poyagkaklewlu pogire. Wanepnute *Sale pogire.* Walenwa giglewanshinikanrewlu pogire. ³ Gike ruruta. Gike runrota. Rutsrukattenni mapiranyegetini. Gi yinuwakgognetya. Gi koxa nikawnagiwekletyawakako. Goyakalu Wgene pixka gixkaluru. Mutuka sasertotetlegognenatku.

Tsrunwa Marchisite wa Rewiklopishane sasertotene pnute

⁴ Getanru. ¡Gi psopiranyeginanuktalu wale Marchisite! Wa tsrupotni gitsrukaachiini Gawrani wa muchinanu giylalu rawinri pamoletkaka reneklu. ⁵ Galikakni Rewiklopishane, sasertote gitaakalune towutka yoptotyaplona yine wane gixle pamolete, Tokanchi Yukanatkaluru chinyawaka. Gimolenna potu yoptotyalona. Gawramannimka ruyakatyanna. ⁶ Ga wa Rewinane gitsrukattenni maleshayalutu, walena Marchisite, yoptotlu Gawra wane gixle pamolete, ga wa wale giglenshnikanyegitlu Gawra, wa gipiryegitkaluru. ⁷ Gi rugjetka wa tye: Wa tsru potu giglenshnikanyegitlu kayagokolutu. ⁸ Ga wa gewi pamoletkaka yoptotna yine gipnachinepa. Ga wa wane yoptotyachri Marchisite gippujtatkurni ruwekinriwa. ⁹ Ga wa wumkata wane chinreta wa Rewi koxa wa pamoletkaka yoptojetachri, Gawraya reneklo pamoletkaka. ¹⁰ Gi rixanu ratjirumane rawanatiniwa wa Marchisite yoptotapnri.

Magatyachinni wa Rewiklopishane sasertotene

¹¹ Giyagni wa mmagatikane rixanmakna sasertotene Rewinane kamrure chinanu, waneklu ¿klumka galuukaluru wa satu Sasertote gipgjewnakaakomka Marchisite gitakikolu pixka? Gi wa Gaaro gitakikolu pixka chinkalurni. Gi rixanu wa sasertotene Rewinane kamrure chinanu gitaakaluru Tokanchi Yukanatkaluru, wa yine gitakyegitikaluru. ¹² Giyagni kashrijetkoklunmaka sasertotene gitakikolu, waneklu koxa rumkata kashrijetkota Tokanchi Yukanatkaluru. ¹³ Gi rixanu tyekaka chinpiranyegetikaluru, panerni. Wanna gi satuna genekashlu yoch-pikikowakawa getlewatyachrini. ¹⁴ Gi rixanu gimatpotutkalurni wa Gotaklopishni wa Wutsrukate. Ga wa Moysisi gi wa sasertotenepnipirana chinaajitna nyinerune.

Satu Sasertote Marchisite pixkalutu

¹⁵ Ga wa pgujetanurpotni wa Marchisite pixkalutu rupgujewninri satu Sasertote. ¹⁶ Gi wa Tokanchi Yukanatkaluru chinanu gitaakaluru Geso, gi rixanu manchipiranni Tokanchi Yukanatkaluru. Seyni giweklu

mnikawnakatu giyakle chinanu gitakaluru. ¹⁷ Gi rixanu Walenwa gipgjutkaluru:

*Pixni wa Sasertotgognenanyi,
Marchisite gitakikolu pixka.*

¹⁸ Gi rixanu muchinanu yokanru galikakni giknookalurni muchkotu ga wa mumkatkatu rixinri chinanu. ¹⁹ Gi rixanu Tokanchi Yukanatkaluru gi satuna mmagatikatu rixkaka. Seyni wanepnute kigleru kagwaklewle galikakni wane rixkaklu, wa kigleru kagwaklewle Goyaklalu gitakyegitwu. Wale chinanu wkayegiklu Goyakalu.

Gaponshinikanutkaluru wa kigleru potu gipiratkaluru tokanchi

²⁰ Gi wa Wale kawchinanu chinrumigjetni Wale. Gi rixanu pimrine sasertotene gi wa Wale kawchinanu chinyegitna Goyakalu. ²¹ Seyni Wale kawchinanu chinru rumutakika Wale, wane chinjeru chinanu: *Wale kawchinanu koschekatka Gitsrukaachi.*
Gi kashrijetanshini kanutanu.

"Pixni wa Sasertotgognenanyi," chinru.

²² Gi rixanu Waleko kawchinanu wane chinyawaka Goyakalu, pnuteyaka kiglepoltu wa gipiratkaluru tokanchi Geso gilepokyeginru.

Sasertote gwagognenatachrinwa Geso

²³ Wannani gixo sasertotenni galikaka rixnina, gi rixanu gipukchi gimaletanna ma momkaagognenatinitipna. ²⁴ Ga wa Geso gwagognenatachrini rixinri, mkashrijewnakatu sasertote rutakikolu. ²⁵ Wale chinankoxni psolpotunanuyako rumkata gognetkakletna wa Wale chinanu Goyakalu yegi yachine. Gi rixanu ruwekgognenata wanna chinanu ragjigogneyegitinripa.

Gesni wa Sasertote mmukochiretu

²⁶ Gi rixanu tye pixkalutu rumkata gixleta sasertote gitsrukate potu wixanupa: kpashiri, muklukanuwnakatu, powralu, kmukochirerune kotspalatikaluru, ga wa tengogne pnute teno gajeru potu. ²⁷ Gi wa wannani sasertote gitsrukatenpotni pixka rixa magjeretya Wale, wa pagognemnnunanuka ranika genekashletnina giylatkalurkakapa muchinanu gapka wannako mukochirna chinanu, ga wa wanepnute yine mukochire chinanu. Gi rixanu Tye pakatapje Walenanuko genekashatnawa giylatkalurupa rixinri. ²⁸ Gi rixanu Tokanchi Yukanatkaluru gitakna yine gigrokachine sasertote gitsrukaten potu rixinripna. Seyni wa tokanchi Wale kawchinanu chinrya, wa Tokanchi Yukanatkaluru gapkatatachrri. Ga wa tye tokanchi Wale kawchinanu gitaklu Gituru mmagatikatgognenanu, sasertotene Gitsrukate potu rixinripa.

8

Tengogne gajeru kpashiwakapji Sasertotete

¹ Tyepirana gonra wane chinkalurkaka: Tye pixkalutu sasertote Gitsrukate potu waneywu. Walenwa tsru potu tengogne gajeru tuplapijere potuklesretate tuplatachrri. ² Kpashiwaka ga wa Goyakalupji potu kamrurewatychrini, wa Gitsrukaachi panatanrumi. Gi wa yineru panatanruni.

³ Gi rixanu pejnuruneko sasertote gitsrukaten potu gitaka ranikyapluna genekashlukaka ga wa giylatkalurkaka. Giyagni galuukalurni waneya rixinripa tye Sasertote koxa pagixanu

ranikinripa.⁴ Giyagni tyechijne gwachri rixkamka, gimka sasertotepni, gi rixanu wanena genekashlukaka ganikachine wa Tokanchi Yukanatkaluru chinyawaka.⁵ Tengogne gajerkaka yaglu ga wa mayawle kamrurewatyana wanna, wa Goyakalu gixa yokanretyawaklu Moysisi, wa wale kamrutinripatka Goyakalupji. Wane chinru:

“Petpotutanru, wanepotuko pkamrutinripa yaglu pixka, magka pekakgitikolu pixka.”

⁶ Ga wa xani Kristo gapkapatkalu wanepnute kigleru potu kamrurchi, wane rixa kigleru potu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu kgiglepokyegiklerni. Wanepnute kigleru gipiratkalurkakapiranaya gitakaluru.

⁷ Gi rixanu wa muchinanu Tokanchi Gipiratkaluru ma magatkanumka, gimka galuukalurni wa gepi chininri. ⁸ Gi rixanu ruklukanuwnakakinna, Goyakalu wane china:

“Getanu. Gigogne ginanu,”

china wa Gitsrukaachi,

“Gerotu gipiratkaluru tokanchi nupiratinna

Gisrayiliklopishane ga wa Gotaklopishane.”

⁹ *“Gi wa gipiratkaluru tokanchi pixka*

Wa nupiratyana wa rutsrukatenina

Walegogneni wa nkosemyomtna

wa Gigiptochijne nkoshpakyapna.

Gi rixanu wannani gi gomkagitlu

nupiratanru tokanchi.

Ga wa Gita gi wa nuslagyana,”

wane china Gitsrukaachi.

¹⁰ *“Wanepnute ruknoogogenetinitika walegognekaka,*

tyepni wa gipiratkaluru tokanchi,

wa Gisrayiliklopishane nupiratinri,”

china wa Gitsrukaachi.

“Ginshinikanna nutakinna ntokankaka

yokanatkaluru.

Wale nyongajitanna.

Gitapni wa Royakalutna.

Wannapni wa nayinerutene.”

¹¹ *“Gi wa satkaka yimakanru gipokchi gajeru,*

Gi wa satkaka gimoleneko,

wane chinachrimka,

Pumatanru Gitsrukaachi”.

Gi rixanu pejnuruneko gimatanutkano,

mturu potu ga wa tsrupotuymananuko.

¹² *Gi rixanu kgetwamonuklerupno*

ma poyagkaklewleyna.

Gi wa nushinikanutkalu mukochirna.”

¹³ Wa gerotu chininri, kapokotu rixkaklu muchinanu chininri. Wa kapokotu ga wa tsrutsoleji gixachrinatka psotsotaji magata ramgamtinripa.

gajeru.² Gi rixanu kamrutkaluru panchi. Muchinanugruko wanerwa katalgapi ga wa jimapro gwiyawakawa, ga wa jimaprokaka gekakgitkaluru. Tyenwa Kpashiwaka chinkaluru.³ Ga wa gepi chininri gimaletachrichrata tukasreta waneru pagruko, Kpashiwaka potu chinikowaka.⁴ Wanenanro pgamlupagiri yochpikikowakakwa kori kamrutikalurokwa, ga wa topaji gipiratkaluru tokanchi gwanro, psolusretako kori makatikaluro. Topaji wanero kolpeto koripro mana gwanro, ga wa Gaaro kanojere gipweretachri, ga wa yonatkalurushpata gipiratkaluru tokanchi yegi.⁵ Wala gompaji rawna giwekachine kpashirine yochigatyawaka gajene yaglu, gipoyikgikowaka chikletyegitachine. Ga wa xani gi wa tyepirankaka pnumnu gixachri rumkata ginkakletpotuta.

Genekashlukaka giylatkaluru magatyachri

⁶ Wane rixa kamrutkota tyekaka, muchinanugruko jiglokjetyawakna sasertene wa poyakkaka kamruretinripna.⁷ Ga wa gepi chininigruko pakatapje pawalapkaka jiglokjeta sasertote gitsrukate potu walepje. Gi wa granchimigjeya jigloka. Wale ranikgenekashleta waleko chinanu ga wa yine mukochire chinanu wa ma mumatanutukna mukochirewat-inriyna.⁸ Tyeya rekagitwu wa Giwekikaluru Kpashiri, wa mupgu-jetgapotkotuwa kpashiwakpotgapo, rawnikopshiniwa muchinanupji.⁹ Walenwa tyegogneshaklupa yaglu. Wane gixjetikowaka ranikjetluna genekashlukaka ga wa giylatkalurkaka. Tyekaka gi gimkata muk-lukanuwnanshinikanutkane gixkaklepotutna wane gixa kamruretachine.¹⁰ Tyepjepiranayni wa niikalurkakaya, ga wa girkalurkakaya, ga wa pnumnu gixachri ger kalewlukakaya. Walenwa manchipirana gitakikalurkaka, potukatpotutkoklunpotunanuko gitaaikaluru.

Koshpaklewlu gike rixiniko mnikawnakatu Gesograga chinanu

¹¹ Ga wa kayegika Kristo. Walenwa sasertote Gitsrukate potu kiglerkaka ginachripa chinanu, wa tsrupotupji chinanu ga wa mmagatikatupji, gi wa myochi kamrutikaluru. Walepjinwa gi wa tye giyakotikowaka gajerni.¹² Kristo jigloku kpashiwaka potu. Pakatapje jiglokatkalu. Gi wa chiwogragayma, gi wa waka wgenekogragayma, seyni Waleko gigragayma jigloku. Wane rixa gapkaplethu yine koshpakikolu gike rixiniko mnikawnakatu.¹³ Gi rixanu chiwograga, ga wa jeji wakagrada gitslaptagatikolu, ga wa waka yochpiikaluropagi jipolotkaluru gimuterune yegi kpashirine rixikolupna powratmanetikolupna.¹⁴ Giyagni igi papowrananukta rixkakna Kristograda! Walenwa Giwekikaluru gike rixiniko mnikawnakatuya Walenauuko geneknawa. Muklukanuwnakane rixkakwu Goyakalyegiya. Wuklukanuwnanshinikanutinri, Geso powratyawu kamrurchi muweekatuya, Goyakalu giwekachri wkamrurewyegitinripa.

Gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu wuglepokyegitka

¹⁵ Giyagni kiglepokyegikleru rixa Geso wa gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu. Ga wa Wale gipnale chinanu kaspukyegitatkana wa ma mumretkalchinanruna muchinanu gipiratkaluru. Wale chinanu wa tomgakalune yoptotanruna wa gipiratkaluru gike rixiniko mnikawnakatupa.

¹⁶ Gi rixanu gipiratkaluru yoptotachripa gimkata gipgujtaletlu wa gipiratachri gipnale. ¹⁷ Gi rixanu yineru giparatanru wa rupninrigogne yoptotikolupa gike gaprini ruwekiniwa wale yineru. ¹⁸ Giyagni gi wa muchinanu gipiratkaluruko granchi migje gitaaaka. ¹⁹ Gi rixanu pejnuruko Tokanchi Yukanatkaluru yokanrekaka, wa pejnuruneko yine runkaakoklunutka Moysisiya, waneklu wale koscheklu chiwograda ga wa waka wgenegrada, gonuyma ga wa gowegapixi seroluyma, ga wa gisoposhegi. Waleya rutslaptagatlo kiruka, ga wa pejnuruneko yine rutslaptagata. ²⁰ Wane china: Tyenwa *Gesograda Tokanchi gipiratkaluruya, wa Goyakalu yokanyegityagi*.

²¹ Waneko pixka granchiyma panchi rutslaptagata, ga wa pejnurostonkaka Goyakalu kamrure chinanu. ²² Ga wa pejnurunshinikankakako, granchiya powratka, wa chinyawaka Tokanchi Yukanatkaluru. Ga wa granchi ma muyookanu, maleshlu kaspukmukochirewlu.

Kristo pakatapje reneknatkawa gixolune mukochire ranikinripa chinanu

²³ Gi rixanu tengogne gajerkaka yaglu wane rixa gimkata powratkota, seyni walepotuko tengogne gajerkaka, tyekaka pnute kigleru giylatkaluruya powratka. ²⁴ Gi rixanu gi wa myochi kamrutikaluru kpashiwaka jigloka Kristo, wa galikakpotunanu kpashiwaka yaglupje, seyni tengogne gajeru kpashiwakpotuko jigloka, wa xawakni Goyakalu getanu rupgujewnniripa wixa chinanu. ²⁵ Gi wa gixo kata renekinipwa wa sasertote gitsrukaten potu pixka, pawalapkaka kpashiwaka jiglokna nikchinegragayma. ²⁶ Wane rixkamka rekamruretkoklunuyakawamka tye psolchijneko, gixkatmaka rumkata salewnaleta. Ga wa xani moyakakgogneshletinitka, pakatapje rupgujewna ruknoka mukochirelewatinripa, reneknawa giylatkaluru rixinripa. ²⁷ Wane rixa gitakikotna yine pakatapje rupniripna, wanepnute rutakyagokikolupna. ²⁸ Waneko pixka rixa Kristo. Pakatapje reneknatkawa gixolune mukochire ranikinripa chinanu. Ga wa gepi kata chininri mukochri migje, kagwakpotutjene rupgujewnayegitanu rognetskakyapna.

10

Jeji wakagrada ga wa chiwograda

¹ Gi rixanu Tokanchi Yukanatkaluruya gi wetpotutawalu psoluko kiglerkaka wa waneyapwu. Mayawle pixka wetyalu wa kamrutkalurukakatka. Gi wetawalu gi pixka rixpotuta. Giyagni waleko giylatkalurkaka pawalapumnunanuka mutuka genekjetkotu, gi pagogneko rumkata mmagatikane gixkakletna kayegikachine. ² Wane rixkamka ¿gi ge rutuka ganika genekashletmakna? Gi rixanu pakatapje powratkoklunmakna kyonogiklerune, gi wa kmukochirerune rumata getletinmakwana. ³ Seyni tyekakaya pawalapumnunanuka rushinkapka mukochri. ⁴ Gi rixanu jeji wakagrada ga wa chiwograda gi gimkata kaspukletlu mukochri.

Genekashlu giylatkalurni wa Gesomane

⁵ Giyagni tyechijne rakanginitka Geso, wane china:
Genekashlu giylatkalurkaka

*ga wa ganika genekashletkalurkaka
gi paluka.*

Seyni manchi puglepokotyano.

⁶ *Genekashlukaka psoluyako yochpiikalurupa
ga wa genekashlukaka mukochri chinanu,
gi puglereta.*

⁷ *Giyagni wane nchina, "Petanu. Gewno Gita.*

*Kirukamtapoyi nyonpiranyegitika,
Wa pushinikyawaka nkamrutinripa,
Goyakalu."*

⁸ Wa rogwaka chinyawaka, "Genekashlu giylatkalurkaka ga wa ganika genekashletkalurkaka, ga wa genekashlukaka psoluyako yochpiikaluru, ga wa genekashlukaka mukochri chinanu, gi paluka. Gi koxa pugleretlu. Tyekaka Tokanchi Yukanatkaluru chinyawaka ganikjetkaluru." chinanu.

⁹ Wanepnute wane china, "Petanu. Gewno Gita, wa pushinikyawaka nkamrutinripa." Wa muchinanu genekashlukaka konatka, gepi chin-inri rutakyapa. ¹⁰ Wane rixa gishinikletyawaka chinanu kpashirine gixkaakalunwu, Geso Kristomane pakatapje ganika genekashletkaluru chinanu.

Satupje ganika genekashlewlu giylatkaluru

¹¹ Ga wa pejnuruneko sasertotene pagognemnunanuka tunwa kam-rurewlenata. Ga wa gixo kata rumupe ganiklejetluna walekotnaka giylatkalurkaka. Tyekaka gi gimkata konretlu mukochri. ¹² Seyni Geso pakatapje ganiklu giylatkalurupa mukochri chinanu. Wanekluyakawa Goyakalu potuklesretate tuplagognenatatk, ¹³ wanepnute kagwakin-ripa kamnixjene gjixipta rapukote gitaakoklunpotunanuko. ¹⁴ Gi rix-anu satupje ganika genekashlewlu chinanu mmagatikane rixkakgogne-natna wa kpashirine gitaakalune.

¹⁵ Ga wa Giwekkaluru Kpashiri koxa gipgujtatu. Gi rixanu wane chininitka:

¹⁶ "Tyenwa gipiratkaluru tokanchi

*nupiryegityapna ruknoginpatka walegognekaka,"
china wa Gitsrukaachi:*

"Rajyna nenekeinna Ntokanu Yukanatkaluru.

Ga wa ginshinikanna nyonatinna.

¹⁷ *Ga wa mukochirna ga wa pnu rixlena
gi nushinkapinitkana."*

¹⁸ Gi rixanu wa tyekaka kaspukikowaka, waneklu maleshatkalu ganika genekashlu mukochri chinanu.

Gerotu gatnugapo ga wa gatnugapo giwekachri

¹⁹ Giyagni, nomolene, gi wa popiklerunekwu kpashiwaka wjigloka Gesograga chinanu, ²⁰ gerotu gatnugapoya ga wa gatnugapo gi-wekachriya. Walenwa wjigloka Wale kamrutanru gerotu wixa chinanu wa gimaletachrichrataya. Tyenwa Gesomane. ²¹ Ga wa gi rixanu tsru potu sasertote Gitsrukapatu waneywu wchinini Goyakalupji chinanu, wkayegikanru. ²² Wkayegikanru potukgajirunepwu ga wa kgaponshinikanuklerunpotupwu walixlewle chinanu. Gitslaptaa-gajitkalunepwu Gesogragna giklukanuwnanshirinikanutnachinwa muglenchiya wma mixinitipa. Ga wa gerkamanetkalunepwu gonu powragaluya. ²³ Poyegirunwu womkagi gipgujtaletlu

wkagwakanrupirana. Gi rixanu poyakakachrinwa gipiratachri.
²⁴ Wyanshinikanyegkakpotutanu, wkomyekanshinikankakinripa wushiniklewatinripa ga wa kigleru kamrurchi wkamrutinripa.
²⁵ Gi wa wkaspuka gapatjeretanu wa pimrine gixjetyawaka pixka. Ga wa wanepnute gixa gapatjeretanu ga wa giyokakanu wa geta kayegikgognneretinpatkalu, wa Gitsrukachigognepa.

Giklukanuwnayegjixlewlupa wa wixako wushinikanuya wmukochire-watinipa

²⁶ Gi rixanu wali yoptoretinitkalu wa galikakpotunanu tokanchi ga wa wumatinitkalu, wixako wushinikanuya wmukochirewatnipa, wanepnute gi wa rawatka genekashlu giylatkalurupa mukochri chinanu,
²⁷ seyni giklukanuwnayegjixlewlu kagwakikolu tsru pikluyma, ga wa xirnachri pixkalutu jgekanchi wa kamnixlewatachine kamakatachripa.
²⁸ Moysisi tokanu yokanatkaluru giknokachri gepi, mapa gippujatachine chinanu rupnanu metwamonutkotu. ²⁹ Giyagni ɿgi pixkalutunauktka salewakchi gkagwakyalu rumuknu retikolupa wa Goyakalu Wgene gektutetachri, ga wa Giwekikaluru gimutlewatachri geyikachri? Walenwa granchi gimuteru kagwakachri, wa gipiratkaluru tokanchi chinpiranyegitanru granchi. Walenwa kpashiri rutakjeru gipiratkaluru tokanchi. ³⁰ Gi rixanu wumatlu wa wane chinachri:
“*Gitanni gapnuuchipa. Gita gapnurewatanu.*”

Wanepnute wanechinatnaka:
“Gitsrukaachi gitakyagokanutkana rayinerutene.”

³¹ Piikalurpotupni wa yineru gjrukini, wa Goyakalu giwekachrimyo rapokinri.

Wumkata kashnantaklegognenata walixgognenatinri

³² Seyni gishinkapanru muchinanugognekaka, gepokamlatye-gitkoklunu, wa gkashnantakgognenatyawaklu tsru yagotlu nsalewninrikakaya. ³³ Psoji wa gixa yangikolu ga wa pejnurune getanu nsaletikolu. Ga wa psoji waneko pixka pnumnu gixkoklunu gixa gimatanune. ³⁴ Gi rixanu gimata getwamonretna gostutkalune. Ga wa gimuwatachingi wane gixle getasha konretka. Gi rixanu gixa gimatlwa wanepnute kigleru ga wa gwagognenatachrikaka waneygi.

³⁵ Giyagni gi giknokanru gaponshinikanrewle wa wale chinanu waneplu tsru gapnutikolu. ³⁶ Gi rixanu gixa gimkata kashnantaklegognenata. Wa Goyakalu gishinikanru gkamrutinpatka, gyoptotanru wa gipiratkaluru.

³⁷ *Gi rixanu pshinitsonuuji magatawa*

Gi wa ginachripa gapokanu.

Gi wa ramganatanu.

³⁸ *Gi wa poyakakachri Gitanu
giwekanu ralixleya chinanu.*

*Seyni wa yoxigikini
gi wa ruglenshinikanutanno.*

³⁹ Seyni wixa gi wa yoxigikachinwu wamginripmaka, seyni galixachinwu waneya wixinripa wuwekinri.

¹ Galixlewluni wa galikakpotunananu waneyatkawu wkagwakanrukaka. Ga wa galixlewluni wa rumatpotutikolu wa wane rawinri metkotkaka. ² Gi rixanu ralixlena chinanu kiglepiranyegirunni gitsrukaachinni.

³ Walixlewleya wumata jemlu wa katagirsagkaka ga wa tye psolchijne koxa gilepokotkaluru Goyakalu tokanu chinanu. Wane rixa wa mupgujewnakatkaka ruyakatywa getkalurkaka.

Gawili, ga wa Genochi, ga wa Nowe galixle

⁴ Galixlewlu chinanu Gawili ganikyegitlu Goyakalu kigleru genekashlu giylatkalurupa Kaynину pnuе. Galixlewlu chinanu gipgjutatkurni poyakkakachri rixinrini. Gi rixanu Goyakalu gipgjutatlu renekashlekakni. Galixlewlu chinanu gipnachrinimkatkani seyni yanumsatachri pixka rixawa.

⁵ Galixlewlu chinanu raniikatka Genochi gipukchi ma metinitipa. Gi wa rukshiika gi rixanu Goyakalu ganikatku. Gi rixanu ma manikonuwa wane rixa gipgjutaletka wa wale giglenshinikanutlu Goyakalu. ⁶ Gi rixanu wa yineru galixlewlu mijje gi gimkata giglenshinikanretlu Goyakalu. Gi rixanu Wale yegi yachri gimkata galixleta wa wane rixinri Goyakalu ga wa rujgapotutjene gapnutachrini Wale.

⁷ Goyakalu ginkakagnaputlu Nowe ma metanutuwapiro. Kagwakpiratachri Nowe, ralixle chinanu kamrutlo tsro pumle wa gipji gajene gognetkakikolupa. Wane rixinri ruklukanuwnakakna tye psolchijneko gajene. Poyakkaklewatachri rixka ralixlewle chinanu.

Gawra ga wa Sara galixle

⁸ Tomgakalurni Gawra, galixlewlu chinanu yijnakota. Wane yiyatka. Yoptochijnetyawakapa yatka. Rushpakamtatka mumatkatni wa yiyawakapa. ⁹ Galixlewlu chinanu gipiratikowaka chiji rawananumta wajra gajeru pixka. Mkachripjikaka rawananumta Gisaakayma ga wa Gakowoyma. Wannanwa waleymalune waleko gipiratkaluru yoptotachinepa. ¹⁰ Gi rixanu kagwaklu pokchi gichko poyegitkaluru. Wa pokowatachri ga wa kamrujixachri walenwa Goyakalu.

¹¹ Galixlewlu chinanu walako Sara wugenewata wa tsrotsoleji tixinitka ga wa topapko giknogyatkalo. Goyakalu giyakleya tyoptota toklopishanepa tkoshpakinripa, gi rixanu tkagwaklu poyankakachri wa tupiryegitjeru. ¹² Giyagni satupje yineru, ga wa wale gipnachri pixkalutu, ruxolewniyna gixolune potu. Wa tengogne gajeru kata-girkaka pixka, ga wa tsru wenuspawnaga gajeru ksatupagi, mumkata yantaletkotupagi, ruxolewniyna.

Wajra gajenni tyechijne gwanatachinni

¹³ Kalixaklerunni gipnana pejnurunniko wanna nyi, wa gipiratkaluru myoptotkanniko. Seyni gowukayako retyaluna. Rumuwyegitluna. Wannananuko gipgjuttnawa wajra gajenni ga wa maleka giyakatyachinni rixna tyechijneya. ¹⁴ Gi rixanu wane gixachine gimatkakwu wa gichijnepotupna rujgana. ¹⁵ Ga wa rushpakchijnetyawakna galikaka rushinikinmakna, kagognepmakna satokinripmakna. ¹⁶ Ga wa xani wanepnute kiglewakchijne raluka gapkapletna. Walenwa tengogne gajerchijne. Giyagni Goyakalu gi patewata wane chinikolu Royakalutna. Gi rixanu Wale galpokotyana pokchi.

Gawra, ga wa Gisaaka, ga wa Gakowo, ga wa Gosi

¹⁷ Yantaletkoklunu Gawra, galixlewlu chinanu ranika genekleshatyaplu Gisaaka. Gipiratkalurkaka yoptotachri ranika geneklekleshatyaplu satupjerutu gituru. ¹⁸ Wa wane chinpiranyegitkaluru, *Gisaakaya puklopishanepa chinkalunepa*. ¹⁹ Wale kagwaklu wa gipnachinetskalaya rumkata yotunkakletlu Goyakalu. Ga wa galikakni gipnachrinanni pixkalutni Gisaakni. Seyni giwekachri yoptotatnaklu Gawra.

²⁰ Galixlewlu chinanu Gisaaka giglenshnikanyegitna Gakowo ga wa Gisawo wa ginachrikakapapiranaya.

²¹ Wa rupnakastsi rixinitka Gakowni, galixlewlu chinanu satkaka Gosi wgenene ruglenshnikanyegita. *Kanojereptostsi gitspanotachri Goyakalu yonogyegita*.

²² Wa rupnakastsi rixinitka Gosni, galixlewlu chinanu gimolene rushiniikaka Gisrayiliklopishane gishpakinripa. Ga wa gigapupa towyegimta.

Moysisi galixlewle

²³ Wa Moysisi gishpakinikta, galixlewlu chinanu mapa ksuru yogimatkaluru ruruneya. Gi rixanu retluna kigleru mturu. Gi wa pikluna pogirchi yokanre.

²⁴ Wa tsru rixinitka Moysisi, galixlewlu chinanu rujretyalu wa Gwarawo nshicho wgene chinikolupa. ²⁵ Wale tsomitgonuklu Goyakalu gayineruteneyma saletikolupa, mukochri gimeyiwatkalurkaka pnute wa pshinitsonu waneyapmaklu. ²⁶ Gigiptochijne ponikolewle gignantaakaluru pnute tsru kagwaklu Kristo yangapiranyegitikolu ponikolewle. Gi rixanu gapnuru yegi yigata. ²⁷ Galixlewlu chinanu ruknokamtatkalu Gigipto. Gi piklu pogirchi gamewnirri. Gi rixanu metkotu getachri pixka moyentunwale rixgognenata. ²⁸ Galixlewlu chinanu Tsru Giknoglushgogne kamrujixa ga wa granchi gitslaptaglewlu, wa muchinanu wgenchime giylatachri ma mujtukyapna.

Wa Gisrayiline ga wa Raawi

²⁹ Galixlewlu chinanu koprutluna Sergalu Wenu wa popriri chiji pixka. Wa Gigipsyone yagota wane gixletini, ruylatkanna. Ragyekanna.

³⁰ Wa payokgipregogne sajrurutkalurni Geriko Pokchi prijere galixlewlu chinanu rupkolikamtana.

³¹ Galixlewlu chinanu wa kapnokawaklero Raawi gi tupna malixakleneyma gi rixanu kigle yoptole tixna getjechijnetachine.

Galixlewlu gakagloklewatinri

³² Ga wa ñklu wanepnute nchinanu? Gi rixanu gogi nmagatya nunkakpiranyempotutyapna Getyo, ga wa Waraka, ga wa Sansoni, ga wa Gepite, ga wa Tawi, ga wa Samoyro, ga wa tokanchi geneklewatachinni. ³³ Wannanwa galixlewlu chinanu rakagloktluna pogirewatyawaakaka, moyagkaklewlu kamrutna, rapkatluna gipiratkalurkaka, tsru mgenoklunni rushyanamamtna.

³⁴ Gichkoxirnalerni ruwakamtna. Yogloewapispu mayxawniyna. Gigrokachine muchkowkaakana. Gichkolune rixkaakana giylalu yegi. Pnu gjene solalone gwanananumtachine satkakna. ³⁵ Suxone wannanune gipnachine yotunkaakalune yoptotatnakna. Pimrinni saletpotutkalunni. Gi raluka gishpakletinripna, wa rapkapyapluna

kigleru potu yotunru. ³⁶ Pimrine yantaletika ruxpiranatikolna ga wa kochipjetikolna, ga wa wanepnute rostutikolna ga wa yoshmakikolna. ³⁷ Sotlujetkalunenni. Yantaletkana. Yosokotkana. Yoglolewapi giylalewatyawaka rupniyna. Gowegamta, chiwomta gitakachine ruyaglotatna. Magatyachinni. Salewnachinni. Yenetkalunena. ³⁸ Gi wa tyechijne gajenni gimukanni wanna. Yineru mwiyawakankaka pupjetyana, ga wa magkakakaya, ga wa gitawakapnakakaya ga wa chijipnakakaya.

³⁹ Ga wa pejnurunni wanna nyi kiglepiranyegirunni galixlewlu chinanu. Gi yoptotluna gipiratkalkurkaka. ⁴⁰ Gi rixanu Goyakalu galpokatdkalu kigleru potu wixanupa, wa wixa mwaknu gi wa mmagatikane rixkaakona wanna.

12

jGi pejnunanukta getachine!

¹ Giyagni wixa koxa gi rixanu sajruukalunwu gi pejnunanukta getachineya kyachgaperu pixka, wuwshokanru pejnuruko wmukochire ginnu, wa wsajrukjeru wmukochire. Ga wa kashnantakgognenatachinepwu, wunaple gajeru yagotikowaka wasukamtini. ² Geso yegi yigatachinelpwu, walixlewle muchichachri ga wa poyakkachri. Gimuwlu chinanu Wale ginaple gitaakaluru, Wale kashnantaklu koroshishkita. Gike rixanru patewluni. Ga wa tuplatatka. Goyakalu tuplapijere potuklesretate tuplatatka. ³ Giyagni gyanshinikanpotutanru Geso gma mamanutinitipa ga wa gma mugrokanshinikanutinitipa: Wale kashnantaklu gi pixkalutunanukta kmukochirerune yop-topirkakle Waleyako.

⁴ Gixa gi wa granchipotunanuko gixa yagotletawalu mukochri wa nsatkakyaplu. ⁵ Ga wa gixa gamtakatkalu giykolu, wa wgenchine pixka gixa giynumsatikolu:

Noturu, gi wa gike migje pixka pixa getletanru

Gitsrukaachi saletlewle.

Gi koxa pugrokanshinikanutanu wa Wale chigetjetinipyi.

⁶ *Gi rixanu Gitsrukaachi rushinikanru saleta.*

Gi wa rachichotna pejnuruneko wugenene yoptotanune.

⁷ Gkashnantakgognenatanru nsaletikolupa. Wugenene pixka rixgi Goyakalu. Gi satu mturu ruru ma saletanatu. ⁸ Ga wa gma saletkoklunu wa pejnuruneko salewnaletini pixka, waneklu pakochingi. Gi wa Goyakalu wgenengi. ⁹ Gi rixanu waneywu galikaka wurune wumaneya. Saletawakletwuna, ga wa wkagwakpiratna. ¹⁰ Gi ge wanepnute galikaka wyijnakotanru giwekkikalurune Giru, ga wa wuwekanu? ¹¹ Gi rixanu pshinitsonu saletawakletwuna gikta rixpoko getletyawuna. Seyni Goyakalu saletwu rupxakyapwu ga wa rupashiregnu rapikyapwu. ¹² Galikakni pejnuruko saletlewlu xawakni gi wa gimuwlu kagwakika, seyni wamonchi. Seyni wanepnute kigleru kamrutanna wa saletlewlu gasrukanune, kpoyankaklewaklerunetka, kigle gwashle rixinripa.

Wuykotka kpashirinepwu wixinripa

¹³ Giyagni mpotukatinwa gimyo gigrokachri ga wa gitskeri muchkotu.

¹⁴ Ga wa potukgapolu gkamrutanu gjixi chinanu, pnu mayinitipa yokmatachri, seyni rutskalakikolupa galikaka.

¹⁴ Giggapotutanru kigle gwakaklesha gixyapna pejnuruneko. Ga wa giggapotutanru kpashirine gixikolupa. Wane gma mixkakoklunu, gi gimkata getletlu Gitsrukaachi. ¹⁵ Ggirukotinwa satu ma maga gapkapleyaplu Goyakalu gimatlewle. Gi satuna pachikgajitachrit-ski ma tseruwninitipa kojwaklewatachripmaka, ga wa gixolune pu-chotachripmaka. ¹⁶ Gi waneplu kapnokawakleru, gi wa gimiteru gixachriko Gisawo pixka, wa paniklupje chinanu rushagkalu muchinanu wgenchi gitakikolu. ¹⁷ Gi rixanu gixa gimatlwa wanep-nute wa giglenshnikanyeglewlw yoptotikolupapiranaya ralukinitka gi-knoockalurutkani. Gi rixanu gi rukshikatkalu renshinikanutyawakap-maka, rujgalewpotutnimka giktegayma.

Gepi magkakaka

¹⁸ Gi rixanu gixa gi wa kamruukaluru magka gapyegita, xirnachri galgachri yegi, ga wa yachnewlu ga wa mapshagal, ga wa kawlenekalu, ¹⁹ ga wa kowgima, ga wa tokanchigima, wa jemachine gagjipotyegit-anru gi wanepnuteko wanna yegi yogniiko tokanchi. ²⁰ Gi rixanu gi rumkata gakotletatkaluna Tokanchi Yokananatkaluru: *Ga wa nikchine rakatsrekmagkatetiniplu sotlijetkomkana.* ²¹ Wane rixa piiaklewleta wa getkaluru, wa Moysisi wane china, “*Npikpotuta. Nutatata.*”

²² Seyni gixa gapyegitlu Siyo Magkate, ga wa Goyakalu giwekachri pokchi, wa Gerosale tengogne gajeru, ga wa gixolurune potu Goyakalutowrerune meyiwl yegi gapatachine, gapyegitlu. ²³ Ga wa gapyegitlu muchinanu wgenchine gapatjetachine tengogne gitakgiwakatkalune yegi. Ga wa Goyakalu yegi wa pejnuruneko Gitakyagokachri, ga wa giwekikaalurune poyagkakachinenu yegi, wa mmagatikane gixaakalune. ²⁴ Ga wa Gesoyegitkagi wa gerotu Gipiratkaluru Tokanchi chinanu kgiglepokyegikleru, ga wa granchi gitslaptagluyegi, Gawiligraga pnute kiglerkaka ginkakletachri.

Pogirewatikowaka mkomyemyetkotu

²⁵ Ggirukotinwa gi wa giknokanru wa Yanumatachri. Gi rixanu tyechijne giykolewatyachri, Moysisi, giknokachine ma mayxawninitipa, wanepnutpotwu wixa wa tengogne Giykolewatyachri wkatjiti, wma mayxawninitipa. ²⁶ Tye tokanchigima muchinanu komye-myetanru psolchijneko. Ga wa xani rupiirewata. Wane china, “*Pakat-apje nkomyemyetanutkalu chiji.* Gi wa chijipjepni seyni *tengogne* koxa.” ²⁷ Wa tye tokanchi “pakatapjechi” gimatkakwu wa koshpaakalurupni wa komyemyetkalurkaka, kamrutkalurkaka pixka, rawgognenatinripa wa mkomyemyetkotkaka.

²⁸ Giyagni wumuwanatanu pogirewatikowaka mkomyemyetkotu yoptachine wixinripa. Giyagni kgipashiregolunepwu ga wa kagwakpirak-lerunepwu, Goyakalu yegi wkamrurewatini wuglenshnikanutyaplu Wale. ²⁹ Gi rixanu Woyakalutni xirnachri nikatlewatachri.

13

Kristonune gimkata kamruretanru

¹ Gishinikmolkakgognenatachinepgi. ² Gi gimuslawatanru machipepjigi gixinripa. Gi rixanu wane rixinna pimrine, Goyakalutowrerune wannapji rawkaakana. ³ Gishinikanna

gostutkalune wannayma gostutkalunepgi pixka, ga wa yenetkalune gishinikanu gi rixanu wanna pixka gixa koxa gixa kamanerungi.

⁴ Pejnuruneko yegi kagwakpiratkalurupni kashimyokaklu. Ga wa kashimyokakachine gapnokawle kpashiripni. Gi rixanu gapoklewatachine ga wa gimopatlewatachine Goyakalu giklukanuwnayegjixanna.

⁵ Gi wa sroschi gerune gixjetachineepgi. Wa waneygi gixinri kiglen-shinikanuyapgi. Gi rixanu Goyakalu wane china:

“Gi pagogneko gi nkaspukanunyi. Gi koxa nuknokanyi.”

⁶ Giyagni kiglenshinikanwu wane wchininripa:

“Gitsrukaachinwa nupxakjeru.

Gi npikanu. ¿Klu kamrutinno yineru?”

Gimalwurni wa genekashlu Goyakalu gigleretanru

⁷ Gishinikanna ggirukotjene, wa Goyakalu tokanu ginkakjene. Getje-potutanru rixjetyawakna wa wanna chinanu yoptotkalurupa. Ralixlena yimachineepgi. ⁸ Rixyawakgognenanukni Geso Kristo kapetgogneni ga wa xani, ga wa psolu gwashlepotunanukopa gike rixiniko mnikawanakatupa.

⁹ Pnumnu gixachri ga wa punu giyakatyachri ginkaklewlu kaka gi wa pupjekakangi. Gi rixanu kiglerni wa poyegitikolu wa gaschi gimutlewluchinanu, gi wa niikaluru chinanu. Tyekaka gi wa gipxakna wa wane gixachine. ¹⁰ Waneywu genekashatikowakawa. Wa mkachripiji kamrurewyegitachine gi wa rutaakana nikyapluna walekwaya.

¹¹ Gi rixanu sasertote gitsrukate potu kpashiwaka ganiklu nikchinen-graga mukochri chinanu. Ga wa pokchi malekate yoxikmanetikna nikchine. ¹² Giyagkoxni Geso, wa kpashirine rixkakyapna yine Waleko gigragaya, pokchi gipgyaptote malekate salewniya. ¹³ Giyagni pokchi gayinitka. Wale yegi gayanu. Wkashnantakanru Wale yenetpiranyegitikolu. ¹⁴ Gi rixanu gewi maleshaywu pokchi gwagognenatachripa. Seyni wujgalu papokchi wane gixachripa.

¹⁵ Giyagni tye chinanu genekashlu wanikyegjegognenatanru Goyakalu, wa poyagnutlewlugene kashatkaluru. Tyenwa wtokanu, gi-waka gipguitatachrikaka. ¹⁶ Giyagni kigleru kamrurchikaka ga wa gapsakalu gi wa gimuslawatanu. Gi rixanu tye pixkalutu genekashlukaka ruglereta Goyakalu.

Galixanna ggirukotjene

¹⁷ Galixanna ggirukotjene ga wa gyijnakotanna. Gi rixanu wanna giruktatanshinikanutgi gigyeglewatichine rixinna. Gyijnakotanna wa gimuwatchineepa rixinripna, gi wa gochgitachinepni, gi rixanu gi wa rochgirmakna gipxakgi.

Gagjigogneyegitanwu

¹⁸ Wixa chinanu gagjigognetanu. Gi rixanu waponshinikanyegitlu muklukanuwnanshinikanutkanepwu. Psoluyako waluklu kigleru gixjetachinepwu. ¹⁹ Ga wa gixo nagjipotutgi wane gixa gagjigogneyegitanno, wa guyampotu gixa yegi nsatkakikolupa.

Giglenshinikanyeglewlui

²⁰ Wutsrukate Gesonwa tsru potu gowegane girukotachri, wa tokanchi gipiratkaluru gike rixiniko mnikawnakatugraga chinanu.

Wale yotunkakjeru gipnachinetskalaya Walenwa giglewanshinikanrewlu Goyakalute.²¹ Ralpokotangi pejnuruko kigleruya wa rushinikyawaka gkamrutinripa, Geso Kristoya gkamrutinri wa Goyakalu gigleretanru, wa Geso gimalwugognenatkalurupni gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

²² Nagjitgi, nomolene, gakotanru nuykole, gi rixanu psotsotaji nyonye-gitgi.

²³ Nunkakgi giminatinripa wa wumole Timotiyo kaspuukalurutkani. Giyampotu runinipa, waleyma netapangi.

²⁴ Galukanna pejnuruneko ggirukotjene ga wa pejnuruneko kpashirine. Gitalya gajene galukgi.

²⁵ Gimutkalunepgi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.

Kpashiri Santiyako Kirukate

Galuklewlu

¹ Santiyako kirukate. Walenwa Goyakalu ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo wayegerni.

Pamole gepinerune gipalatachine chinanupni. Nalukgiwakatgi.

Gimuwlugkagwakinri walyantaletlewlugapyegitinipgi

² Nomolene, pejnuruko gimuwlu gkagwakinri wa pnumnu gixachri yantaletlewlugapyegitinipgi. ³ Gimatl w galixlewlu yantaletkoklunu, wale kamrutlu kashnantakgogneru. ⁴ Giyagni kashnantakgogneru gixaaya poyagkaka kamrurpotutanuchi, wa gixa mmagatikane gixinripa, ga wa poyampotutachinepgi. Gike gmagatinripa.

Galixlewleymagagjitanrugimatkalewlepa

⁵ Ga wa gimatkalewlugagjitanwa satu wa gixa, Goyakalu gagjitanu. Walenwa pejnuruneko genekashatachri, ga wa myangaletni. Ga wa geneeko. ⁶ Seyni galixlewleymagagjitanru. Gi wa gnutanshinikanutanu. Gi rixanu wa nutanshinikanutachri tsru wenushpurga pixka rixa, kaniipgyalu ganikashpurgatanru ga wa pnumnu yakagatkalurni pixka rixa. ⁷ Giyagni wale jeji gi kagwakanru Gitsrukaachiya yoptyotyaplu pagixanu. ⁸ Wa jeji kashrijtanshinikanukleru momkaagapotkatpotni.

Kwamonurungega waponikolune

⁹ Wa wumole gimateleru galixkowatanu wa tsru rixinripa. ¹⁰ Ga wa ponikolu galixkowatanu wa gimateleru rixinrinapa. Gi rixanu wa wale gipnini kshanagwu pixka. ¹¹ Gi rixanu remnuyuma rushpakinitta tkachi, kshana gipriga ga wa gigwu gjrukana, ga wa ruglenugwu salewna. Waneko pixka rixa nikawnaletanu ponikolupni raluka kamruretanruyegkakaya.

Wa jeji yantaletlewlukashnantakgognenatachri

¹² Giglenshinikanyegitkalurni wa jeji yantaletlewlukashnantakgognenatachri. Gi rixanu wa kigle getanshinikanutkoklunu waneklu yoptotanru giweklu sageyeta, wa Goyakalu gipiratyana rushinikjene.

¹³ Wa satu yantaletkoklunu, gi wane chinanu, "Goyakalu nyantaletika." Gi rixanu Goyakalu gi wa geuktukaka yantaletika. Ga wa gi satuuna yantaleta koxa Wale. ¹⁴ Seyni satkaka yantaletkalurni wa walenuko retsotanrewleya rutsekletkoklunu ga wa yokshatkoklunu. ¹⁵ Giyagni wa getsotanrewlu wugeneti, waneklu wugeneti mukochri. Ga wa mukochri galixinitka, rawkaklu gipukchi.

Kiglerugenekashlu

¹⁶ Nushinikanune nomolene, gi mpupjekaako. ¹⁷ Pejnuruko kiglerugenekashlu, ga wa pejnuruko mmagatikatu genekashlu tengogne giyakatyachrini. Pokamlatachrikaka Giru yegi ginyachrini. Wale maleshaylu kashrijewnalu, gi wa giprojtalumayawleko. ¹⁸ Waleko rushinikanuya Wale wugeneti galikakpotunanu tokanchiya. Muchinanu potu wutakikolupa ruyakotanrukakaya. Yiglepotuko jigekeuwatachinepgi ¹⁹ Gimatanru gixa, nushinikanune nomolene. Pejnuruneko yine giyampotu yijnakotachinepa, ga wa yiglepotuko

yanumsatachinepa, ga wa yiglepotuko jigekanuwatachinepa. ²⁰ Gi rixanu wa yine jgekanu gi wa Goyakalu poyagkaklewle kamruta. ²¹ Giyagni giknokanru pejnuruko kapcholu ga wa gixo potu gektutu. Ga wa gmayognuyma gyoptotanru tokanchi gitakanshinikanutkaluru. Wa wale gimkata gognetkakletyapgi.

Tokanchi kamruklerunepgi

²² Tokanchi kamruklerunepgi. Gi wa yijnakoshatachinepgi gixnanuko yokwitnawa. ²³ Gi rixanu girukokta tokanchi yijnakotachrini, ga wa gi wa kamrutlu, walena jeji pixka rumumturetanrugoji ret-potutnawa ganigapiya. ²⁴ Gi rixanu wale getpotutnawa. Ralimta. Waneklu ramtaklu gi pixka gixachrini. ²⁵ Mmagitikatni gishpaklewlu gixpokotyawakapiranaya. Giyagni girukokta yojrigi getlepotutlu gish-paklewlu gixpokotyawakapiranaya, ga wa romkagitlu, walena gi wa yijnakoshatachrini kamtakakleru, seyni kamrurchikaka kamrutachri. Giglenshnikanyegitkalurupni kamrureya.

Yonogyeglelwu powralu ga wa mumtuukotu

²⁶ Wa satu kagwakinipwa Goyakalu gomkagitatetri rixinri ga wa gi wa chipetannutinipwa seyni yokwigajtnawa, gi wa galikakni Goyakalu romkagitnrina. ²⁷ Wa yonogyeglelwu powralu ga wa mumtuukotu Goyakalu Girchi getanu, walena wsalwayegityapna murune ga wa gip-nagnurutachrone salewninriyna, ga wa wumretinwa powrapotupwu tyechijne gajeruya.

2

Gi wa manewle giglenu chinanu wyoptojetanru yineru

¹ Nomolene, wa kgoyaknuru Wutsrukate Geso Kristo galixachine gixin, gi wa manewle giglenu chinanu gyoptojetanru yineru. ² Gi rixanu wa gapatjetyawaka jiggokinipa satu jeji, kori yoshmakamyojrechi gitakachri ga wa mkachri katajimtaluyuma, ga wa kwamonuru jiggokinipa kapcholu mkachriyima, ³ ga wa gixa getpotutiniplu wa katajimtalu gitakachri, ga wa wane nchininiplu, “Gewi kiglewaka ptuplatanu.”

Ga wa kwamonuru wane nchininiplu, “Wane ptunwatanu.”

Waka, “Nutspanjixgapre ptuplatanu,” nchininiplu, ⁴ *¿gi* ge gixakonshinikanuya gitakyagoklewata, ga wa giklukanuwnayegijixlewatachinetkagi mugletu shinikanchiya?

⁵ Nushinikanune nomolene, gyijnakotanu. *¿gi* ge Goyakalu tsomitna wa kwamonurune tyechijne gajeruya, galixlewlu ponikowatyachinni? Wannanwa rupiratanru pogirewatawaka yoptotachinepni, wa rushinikjene rupiratinri. ⁶ Ga wa gixa mkagwakpiratkone gixna kwamonurune. *¿gi* ge ponikolune kapsakletgi, ga wa gitakyagookikowaakaka gi gekosemtgina? ⁷ *¿gi* ge ponikolune mupashiregnuchi chinyegitluna wa kigle giwakalu wa gixa koschekikolu giwaka?

Pogirchi tokanu yokanatkaluru

⁸ Wa pogirchi tokanu yokanatkaluru mpoyagkakinipa galikaka kigleru gkamruta wane chinyongatyawaka, “Pushinikanru pumwastitanru pixnanuko pixka.” Wane gixini, kigleru gkamruta.

⁹ Seyni manewle giglenu chinanu gyoptojetiniplu yineru, mukochri gkamruta. Ga wa Tokanchi Yukanatkaluru gekakgitgi kgiklukanurune

gixinri. ¹⁰ Gi rixanu girukokta kamrutlu pejnuruko Tokanchi Yukanatkaluru, ga wa satupje yokanru pupjetini, pejnuruko rukluka Tokanchi Yukanatkaluru. ¹¹ Gi rixanu wa wane chinachri: *Gi wa pumopatlewatanu*, wane china koxa: *Gi puylalewatanu*. Giyagni pma mumopatlewatkana seyni puylalewatinipa, Tokanchi Yukanatkaluru kaspukachritkayi.

¹² Wanepotuko nchintokanutanu ga wa wanepotuko gixa kamruretanu gitakyagookalunepa pixkalunepgi chinyawaka wa tokanchi gishpaklu gixpokotyawkapiranaya. ¹³ Ga wa metwamonrene giklukanuw-nayegjixko metwamonutkonepni. Gi rixanu getwamonrewlu gaalixlu giklukanuwnayegjixlewlw.

Kamruchi ga wa galixlewlu

¹⁴ Nomolene, ¿klu rupxaklewatya wa satumka wane chinnawa, “Kalix-aklerno,” ga wa maleshaylu kamruchi? ¿Rumkatge gognetkakletlu ralixlewlemka? ¹⁵ Gi rixanu wumole mamkatu ga wa mamkato gixinipa ga wa maga nikletini walegogne, ¹⁶ ga wa satu gixa wane chinashatinipna, “Gajewa. Kiglenshinikanupgi. Gi wa kachiklepatkagi. Jinanupgi.” Seyni gi wa genekinipna gimanna galukyawaka, ¿klu rupxaklewatya? ¹⁷ Waneko pixka rixa galixlewlu. Mkamruretmaka gipnachrini wa galixlewlmukka walepje chininri. ¹⁸ Seyni satu wane chinanu, “Pixa waneya galixlewlu. Ga wa gita waneya kamruchi.” Mkamruretyi pixini pekakgitanno palixlewle, ga wa gita koxa gekakgitanyi nalixlewle nkamrureyma. ¹⁹ Pixa galixlu wa satupjerutu Goyakalu. Kigleru pixa. Ga wa kamchne koxa galixlu ga wa ruypiyipiyegitluna.

²⁰ Ga wa pixa yineru gike gaprimigjeyi, ¿gi ge paluka gimatletlu wa galixlewlu ma kamrurnumka gike gaprini? ²¹ ¿Gi ge kamruchi chinanu muklukanuwnakaakotu rutaaka wutsrukati Gawrani? Wa gituru Gisaaka giylatikowakakwa ranika genekashleta. ²² ¿Gi ge getlu wa rukamrurewkaka ralixlewle ga wa kamrure? Kamruchi chinanu mmagatikatni galixlewlu. ²³ Giyagni poyagkaakalurutkani wa yonatkaluru chinyawaka:

Gawrani galixlu Goyakalu. Ga wa rutakyegitka poyagkaklewle rixinri. Ga wa wane chinka Goyakalu gimatanru.

²⁴ Getanru. Kamruchi chinanu muklukanuwnakaakotni yineru. Gi wa galixlewlu chinanupjeni.

²⁵ Waneko pixka tixa Raawi kapnokawaklero. ¿Gi ge kamruchi chinanu muklukanuwnakaakoto tixinri, wa tyoptotinna towrechine ga wa pagapoko tkoshpakyana? ²⁶ Gi rixanu wa manchi muwekletu pixka rixini gipnachrini, waneko pixka rixa galixlewlu. Ma kamrurnu rixini, gipnachrini.

3

Wunnu tsrupotkaka tserpiranawata

¹ Nomolene, gi wa gixolunepgi yimaklewatachinepa. Gixa gimata wanepnute giklukanuwnayegjixpotutko yimaklewatachine. ² Gi rixanu pejnurunekwu wixa gixo wpupjetya. Satumka gi pupjetini tokanuya, tyemka jeji mmagatikatupmakni. Rumkata gaalirmanetnawa psolpo-tuyako.

³Kawalyononama chipetapi wutakini wyijnaakakyapna, psolmaneko wpotukatyana. ⁴Getankoxlo kanawa. Tsropotmakni, ga wa gichkon-nipgyalu tanikika. Seyni mturu potu potukatapi tpotukatika ginakakta potukatachri gishinika gitakletlo, wane tyinripa. ⁵Waneko pixka rixa wa wunnu. Walenwa mturu wumane psojite, ga wa tsrupotkaka tserpiranawata. Mturpotumero gipsomxiginanuktalu yochpikanru. ⁶Ga wa wunnu xirnachrimerni. Psolchijne gajeruko mpoyagkakleni wa wunnu. Wane rixa wunnu wumane psojatkakatskalaya. Wale puchotlu psoluko wumane. Xirnakaklu psoluko wixjetyawaka. Ga wa waleko xirnakaaka Gigena xirnachriya.

⁷Gi rixanu pejnuruko tyegogne gajeru, gepkoxamkojejixirune, ga wa kamejirune, ga wa yosrolotachine, ga wa tsru wenga gajerkaka pejnuruko gimkata puratkota ga wa puratkalurutkani yineya. ⁸Seyni wunnu gi satuuna yineru gimkata puratletlu. Walenwa gektutu giyolje-gognenatachri. Katseplu kamakalu gipnamenu.

⁹Waleya wumalwutlu Gitsrukaachi Girchi. Ga wa waleya wkamakpiratna yine, Goyakalu pixka kamrutikalune. ¹⁰Wale namchiyako rush-pakya gimalwuru ga wa kamakpiiru. Nomolene, wane gixachrikaka gi galuukalurni. ¹¹Satu gishpagatyawaknapjeya gi jimlemlegata mushgalu ga wa mrogal ¹²Nomolene, gi tumkata gikermuna gwaletlo goliwaji. Gi wa gowatsa koxa gimkata gwaletlo gikersagi. Gi koxa mrogal gishpagatyawaka gimkata mushgalu gwaleta.

Gimatkalelwlu teno giyakatyachri

¹³¿Wanerge satu kgimatkaleru ga wa kanshinikanuru gixa yegi? Kigleru rixjetyawakaya kamrure rekakgitanu gimatkalelwlu mayo-gnuyma. ¹⁴Ga wa ganxalu pachikgajitinpigi ga wa waneygi nchinini pagajija gimkapnuglu, gi wa galixkotinwa. Gi wa gweyawyeitanru galikakpotunanu tokanchi. ¹⁵Wane gixinipa gimatkalewle gi wa teno giyakatyachri, seyni tyechijne gajerukni. Manchi giyakatyachri, kamchi wane gixle pixka. ¹⁶Gi rixanu ganxalu yegi ga wa gimkapnuglu yegi, wanekoxlu mumatanshinikanutikowanu, ga wa pejnuruko gektutu kamrurchi.

¹⁷Seyni teno giyakatyachri gimatkalelwlu muchinanu gapka kpashirni. Wanepnute gglewanshinikankaklewatachrini. Ga wa mayogotni, ga wa powixkowatachri, ga wa kgetwamonreru potu, ga wa kigleru kamrurewleru potu, ga wa mnutanshinikanutkatu, ga wa mixashatkatu. ¹⁸Ga wa poyagkaklewatachri kglewanshinikanrewakleru kamrurewata. Wane rixna gglewanshinikanyegkakachine.

4

Goyakalu gkamnixinri

¹¿Ginaka ruyakatyia giylalkaka? ¿Ginaka ruyakatyia yagotkaklukaka gixkakluko? ¿Gi ge wane ruyakatyia wa gigleretashatanruykaka gimane psojatkaka yagotkakyachri? ²Getsotanrewata ga wa gi waneygi. Giylalewata. Ganxalewaty. Ga wa gi gimkata waneygi gixleta. Gyagotkaka ga wa giylalewata ga wa gi waneygi, gi rixanu gi gagjirewata. ³Gagjita ga wa gi gyoptota, gi rixanu gektu gagjire gixa, gigleretashatanrukaka gnikatyaplu.

⁴Kgimopataklerungi. ¿Gi ge gimata gixa tyechijne gajene gimatrin walenwa Goyakalu gkamnixinri? Guyagni girukokta galuka tyechijne

gajene gimatanru gixletnawa, Goyakalu kamnixjeru rixkaaka.⁵ ⁵ Waka gkagwakluge wa yonchi maleshawaklege chinyawaka: “Ganxaluyma gogaluklewlu rixa wa Giwekikaluru wixa gwachri?”⁶ Seyni tsru potu gimutlewlw rixwu. Giyagni wane china:

*Goyakalu satkakna galixkotnachinwa,
ga wa rumutna mturune gitaknachinwa.*

⁷ Giyagni Goyakalu yijnakotachinepgi. Nsatkakanru kamchi gitrukate ga wa gixa yegi rasukini. ⁸ Gkayegikanru Goyakalu, ga wa Wale kayegikangi gixa. Kmukochirerune, geromyoginwa. Kashrij-tanshinikanuklerune, mpowratgajitina. ⁹ Salewnachinepgi. Gwamonuwatanu, ga wa nchiyagatanu. Gitsolguwle nsalewnale gkashrijetiko. Ga wa gimuwle gichpokgojre kashrijetiko. ¹⁰ Mturune gitakinwa Gitsrukaachi getanu, ga wa Wale tsru gitakangi.

Gi wa gjigyeckakanu gixkakluko

¹¹ Nomolene, gi wa gjigyeckakanu gixkakluko. Girukokta jigyegitlu gimore ga wa ruklukanuwnayegjixlu gimole, wa wale jigyegitlu Tokanchi Yukanatkaluru, ga wa ruklukanuwnayegjixlu Tokanchi Yukanatkaluru. Ga wa pixa giklukanuwnayegjixiniplu Tokanchi Yukanatkaluru, gi wa Tokanchi Yukanatkaluru kamrulklerutkayi seyni gitakyagoklewatachriyi. ¹² Satupjerutni wa kyokanrewakleru ga wa kgitakyagoklewakleru. Walenwa gimkata gognetkaklewletachri ga wa gimkata gammakaklewletachri. ¹³ Katyipixa wa pumwastsitanru gitakyagoklewachrip-makyi?

Yechikawapirana

¹³ Wuya gixa, wane chinachingi, “Xawakni ga wa yechikawa tye pokchiko gayanu. Satu walapu wane wuknokakini. Wmarnewatanu ga wa waneyapwu wane wixlepa.”¹⁴ Wa wane gixachingi gi gimatlwa yechikawapirana, ga wa gi pixkalutni giwekinri. Gi rixanu kapgyalu pixkalungi gixa, pshinitsonu gippujewnachingi. Waneklu gamgamtanu. ¹⁵ Seyni gimkata wane chinretgonuka, “Wa Gitsrukaachi gishinikiniplu, wuwekanu ga wa tye wkamrutanu ga wa wale wkamrutanu.”

¹⁶ Ga wa xani gixa galixkowyegitlu nsanowashle. Mugletni pejnuruko tye pixkalutu galixkowlu. ¹⁷ Giyagni kigleru gimata kamrutchri, ga wa gi kamruthlu, wale chinanu mukochrini.

5

Ponikolune kapsakletachine saletko

¹ Wuya, ponikolune, nchiyagatanu. Nsaplewjetanu nsalewnin-rikakayapa wa gixa yegi gapokachripa. ² Mponikolewle gippagiynina. Gimkalu kochopatewata. ³ Gkorite ga wa nsroschite tuchkattanatkawa. Tpuchowle gippujtatangi ga wa xirnachri pixka tixa nikatlegitutangi. ⁴ Ralipregoggnekaka chinanupa, gapotlo. Gjemanu: Tsaplewata wa kamrurewaklerune wenutikolupmaka, wa gixa gwiyna gisanate jirgiyachine. Ga wa ksolaloteru Gitsrukaachi yijnakotlu tsaple. ⁵ Mponikowashata tyechijneya. Gmeyiwashgognenata. Jinanun-shinikangi, nikchi giylatikolgogne pixka. ⁶ Gixa giklukanuwnayegjixlu poyagkakachri, ga wa giylatlu. Gi wa rujga satkakleyegitgi wale.

Mapognanunepgi

⁷ Giyagni, nomolene, mapognanunepgi Gitsrukaachi gapokinpotunanuko. Getanru kgisanatewakleru. Kagwakgognenatlu kigleru potu chiji gwakakanru. Mapognanutni wa yoptotinpotunanuklu muchinanu gina ga wa ralipre gina. ⁸ Gixa koxa mapognanunepgi. Gmuchtanshinikanutinwa. Gi rixanu Gitsrukaachi gapoklepa kayegika. ⁹ Nomolene, gi gkegemgayegkakanu gma muklukanuw-nayegjixikotupa. Kgitakyagoklewakleru gipgyaptostsi tunwanatatk.

¹⁰ Nomolene, gyimanru waneyapgi wa tokanchi geneklewatachine salewnalkaka ga wa rakotanshinikanuwlena. Wannani Gitsrukaachi giwaka ginkaklewatytachinni. ¹¹ Giyagni giglenshinikanyegitkalunni wchinyegitna kashnatakanshinikanutachine. Gyijnakyegitlu Gopo kashnatakanshinikanrewle. Getkoxlu gi rixpokotlu Gitsrukaachi ralipregognekaka gi rixanu kgetwamonrerpotni Gitsrukaachi ga wa kshinikanurpotni.

Gi wa Wale kawchinanu gkoschekanu

¹² Ga wa pejnuruko pnuute, nomolene, gi wa Wale kawchinanu gkoschekanu, gi wa tengogne kawchinanuko, gi wa chiji kawchinanuko, gi wa kluneru kawchinanukokta. Seyni gigi wane chinko gigi. Ga wa gike chinko gike, gma muklukanuwnayegjixikotupa.

Gagjigogneru gimkatanru

¹³ iSalewnege gixa yegi satu? Rumkata gagjigognereta. ¿Satu wane kiglenshinikanuru? Rumkata gimalwuru shikaletleta. ¹⁴ ¿Yayixge satu gixa yegi? Repuukona gapatjetachine tsrutene, ga wa ragjigognetanna wale chinanu. Ringi ruyokanruna Gitsrukaachi giwakaya. ¹⁵ Ga wa gagjigogneru galixlewluma gitskalakanru yayixachri. Wa Gitsrukaachi yotunkakanru. Ga wa mukochri kamrutinitka, kaspumukochiretko. ¹⁶ Giyagni gipguitamukochiretyegkakanu, ga wa gagjigogneyegkakanu gitskalginripa. Gichko ragjigognetini poyagkakachri, gixo gimkatachrinwa ragjigognere.

¹⁷ Giliya yinerni wixa pixka geta salewnaletachrini. Ragjigognepotuta gina ma mixinitipa. Ga wa psolchijneko mapa walapu patsrujireksuru gi ginni. ¹⁸ Rumepe gagjigogneretatkana, ga wa tengogne runyatka gina. Ga wa chiji rupchekeyatka gitaklukaka.

Rognetkakanru ruwekinri gipukchiyegiya

¹⁹ Nomolene, wa satu gixa yegi wa galikakpotunanu tokanchi pup-jetini, ga wa satu satkakinri, ²⁰ wa tye nunkakgi gimatinripa: Wa girukokta satkakanru kmukochireru pupjetyawakaya, wale satkakachri gognetkakanru ruwekinri gipukchiyegiya, ga wa gixo potu mukochri rushyatanu.

1 Chininri Kpashiri Petro Kirukate

Galuklewlu

¹ Petro, Geso Kristo yokanatanru kirukatni. Tsomitkalune, pnu gajene chinanupni, gipalatachine Pontochijneya, Kalasichijneya, Kapatosichijneya, Gasyaya, ga wa Witiniya. ² Tsomitkalungi wa muchikawako rumatagnaputyawaka Goyakalu Girchi. Giwekikaluru chinanu kpashirine gixkaakalungi, yijnakotachine gixinripa ga wa Geso Kristograda gitslaptagatkalune gixinripa. Gixa chinanu ruxolewnanu gimutlewlugu ga wa gilewanshinikanrewlu.

Wkagwaklewle giwekachrini

³ Gimbalwutkalurni Goyakalu, Wutsrukate Geso Kristo Giru. Wa tsru potu retwamonrewle chinanu, rumape gishpaakakletnakwu. Kagwaklewlu giwekachri waneywu wixinripa Geso Kristo yotunre chinanu gipnachinetskalaya. ⁴ Gyoptotanrupa waneyapgi mpojpakatupni ga wa mumtutewnakatupni ga wa mpochipukatupni, tengogne gimretikaluru gixanupa. ⁵ Gixni wa Goyakalu giyaklewle gimretikalungi galixlewluya gognewatikaluru chinanupa. Walenwa galpokotkalurutkani gipgujetkalurupa ralipregognepa. ⁶ Wale chinanu gimuwpututa. Pshinitsonuji nsalewnamka pnumnu gixachri gyantaletikolkakaya, wa galuukalurupmakni wane gixa salewnaletinri, seyni gimuwpututachingi. ⁷ Kiglerpotni yantaletikolu galixlewle kori pnute. Xirnachrimka tetumgikni korni, seyni tsalewnana. Wanepnute kiglepotlu yantaletikolu galixlewle, retikolupa gimalwuru chinanupa ga wa galixkowlu chinanupa ga wa kagwakpiiru chinanupa wa Geso Kristo gipgujewnnipha. ⁸ Gma metanatu Wale gixa gishinika. Ga wa xawakni gi getawalu, seyni galixinri, gimuwpututa, gimuwleyma mumkata chinkotu ga wa gatajivnachri. ⁹ Galixle yoptukyawaka yoptotachingi. Tyenwa giwekinri gognetkakikolu.

Tokanchi geneklewatachine gipgujitalewle

¹⁰ Tye gognewatikaluru repomsapiranyempotutna tokanchi geneklewatachine, ga wa rujga gimatleyempotutluna. Wan-nanwa tokanchi geneklewjeta wa gixa gimutikolupapirana. ¹¹ Rujgapiranyegitluna klunerupni ga wa gi pixkagogneplu runkakletpiranatanru Giwekikaluru Kristonu wanna gwachri. Wa ma mapookanuwa rupgujtagnaputanru Kristo salewnalepapirana ga wa royaknupirana gomkagitachripa. ¹² Wanna gipgujetyegitka gi wannako chinanukni seyni gixa chinanupni tyepirankaka kamrurewatyana. Ga wa xani tyepirankaka ginkaaka gixa wa Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakjeneya, wa Giwekikaluru Kpashiri tengogne yokanatikaluru ginkaklewatyachinni. Tyepirankaka gogaluklewlu rixna Goyakalutowrerune tengogneya retyapluna.

Kpashirinepgi galpokonshinikanutinwa

¹³ Giyagni galpokonshinikanutinwa. Kanshinikanurunepgi. Psolpotuyako gkagwaklewatanu gimutlewlugu chinanu wa gixa gimutikolupa wa Geso Kristo gipgujewnnipha. ¹⁴ Wgenchine kajnakolune pixkalunepgi. Gi wa muchinanu getsotanrewle wa gma mumatkanuwa gixanatini,

gixachinpatkagi. ¹⁵ Seyni kpashirni ntomgajeru pixka, gixa koxa kpashirinepgi psoluyako gixjetyawakaya. ¹⁶ Wane chinyongatyawaka: *Kpashirinepgi gi rixanu kpashirno Gita.*

¹⁷ Ga wa Girchi gi wa manewle giglenu chinanu yoptotlu yineru, seyni satkaka yineru rutakyagoka rixpoko kamruretyawaka. Giyagni gixa wa Girchi koschekgiwakatachingi, pikachinepgi gewi gwanatkakopshini, gi rixanu payinechijne gwanatachingi galikaka. ¹⁸ Gike gapri migje gixjetyawaka gishpaky, wa gitsrukatenni gike gapri migje giykole chinyawaka. Gimata, gixa gi wa pojpkalkakaya sroschi ga wa kori pixka wenutkalurni gishpakinri. ¹⁹ Seyni Kristogruga kwenuru potu wenutika, mapchotu powralu potu gowega wgenegraga pixka. ²⁰ Goyakalu gimatagnapunatatkalu Kristogrdragapirana ma kamrutkonuwa tye psolchijneko, seyni ralipregognekaka rupgujetatkalu gixa chinanu. ²¹ Kristo chinanu gixa galixlu wa gipnachinetskalaya yotunkakjeru, wa royaknu renekjeru, Goyakalu, wa Goyakalu galixinripa ga wa Wale chinanu gkagwaklewatrinripa.

Gimepe gishpakletachinetkagi Goyakalu tokanuya

²² Xani kpashirinshikanune gixatka wa galikakpotunanu tokanchi galixkalchinanu. Giyagni mixashatkanepgi gixa gishinikletyapna mofletkakachine. Gishiniikakpotutanu gajiya. ²³ Gixa gimepe gishpakletachinetkagi Goyakalu tokanuya, wa kigleru kajiruji pixkalutuya. Gi wa pojpkalu kajirujiya gimepe gishpaka, seyni mpojpaka jitu, Goyakalu tokanuya, wa giwekgognenatachri Tokanchiya ga wa gwagognenatachri Tokanchi. ²⁴ Gi rixanu:

Pejnurmaneko kshana pixkalutni,

Rupriga kshana ga wa gigwu gjiruka.

²⁵ *Seyni Gitsrukaachi tokanu gwagognenatachrini.*

Tyenwa kiglerpotunanu tokanchi gixyegiya ginkakletikaluru.

2

Gajerya gishpakachine pixka

¹ Giyagni giknokanru pejnuruko gektutu, ga wa pejnuruko yokwiri, ga wa gixashlewlu, ga wa ganxalu, ga wa pejnuruko gapatlewlu kaka.

² Gajerya gishpakachine pixka galukpotutanru tnuchga makojetu. Walenwa tokanchi. Waleya ntseruwninripa gognewatikaluru chinanu,

³ wa gixa gimatinitkalu kshinikanuru rixinri Gitsrukaachi.

Sotlu giwekachri

⁴ Walenwa gyayegitanru. Sotlu giwekachri pixka rixa Wale, gi-knookaluru galikaka vineya, seyni Goyakalu tsomitanruni. Kiglepotni.

⁵ Ga wa gixa sotlu giwekachrikaka pixkalungi kamrutikaluru panchi, Giwekikalurupji gixinripa. Sasertotene kpashirinemkojepgi, ganika genekashletinripa Giwekikalurya wa Goyakalu gigleretyawaka Geso Kristo chinanu. ⁶ Giyagni Walepirana chinyongatyawaka:

Sio Magkate nutaklu yoptowaka gwachri sotlu,

Tsomitkaluru ga wa kigleru potu.

Wale galixachripa gi wa patetko.

⁷ Giyagni gixa galixachingi chinanu kagwakpiratkalurni. Ga wa malixkane chinanu Walenwa:

Wa sotlu myoptotkotu kamrupjitachineya,

Wale gitaaaka yoptowaka gitsejita.

8 Sotlu gitspetkaluru, sotlu gjrukikwaka.

*Rutakikowakna rutspetyana
ma malixkalchinanruna tokanchi.*

Goyakalu gayinerutenetkagi

9 Seyni gixa tsominerutkalungi. Sasertotenemkojgi. Pogirewatychingi. Yine kpashiringi, Goyakalu gayineruteneko, ruglenu ginkakletinripa. Walenwa mapshagwakayegiya ntomgajeru, Wale pokamlale koglajru gwinripa. ¹⁰ Gixa muchikawa gi wa yinenangi. Ga wa xawakni Goyakalu gayinerutenetkagi. Metwamonunatkongi, ga wa xawakni getwamonutkalunetkagi.

Gitspalatinri manchi getsotanrewlekaka

11 Nushinikanune, gita gagjiti pnu gwachine gixinri ga wa payinet-skala gwakopshini, gitspalatinri manchi getsotanrewlekaka. Tyenwa gi-maletlu gixa giwekle gerotu. ¹² Kigleru gixjetanu payineyegiya wa jigye-gitinipgina gektutu kamruklerune pixkamka, Goyakalu gimalwtukalurupni kigleru gkamrure retkalna chinanupni wa Goyakalu kayegikinrigognepa.

Goyakalu wayegrenepgi

13 Pejnuruko yine tsru gitakanru gyijnakotanu Gitsrukaachi chinanu, ¹⁴ waka pogirchiko, wa tsru potu rixinri, waka girukotlewatachine wa pogirchi yokanatanune gektutu kamrutachine saletachinepa, ga wa kigleru kamrutachine galixkotachinepa. ¹⁵ Gi rixanu tyenwa Goyakalu gishinikanru, wa kigleru gkamruthinriya, gkochrokyaplu man-shinikanune yine mumatkalene. ¹⁶ Gishpakachine pixkalunepgi, seyni wa gishpaklu gi wa gektutkaka gishyale gitakanru. Seyni Goyakalu wayegrenepgi. ¹⁷ Pejnuruneko gkagwakpiratanu. Gishinikanna mol-tekakachine. Mpikanru Goyakalu. Gkagwakpiratanru pogirchi.

Kristo salewnale gyimanrupa

18 Gipxaklewatachine, psolpikleyako gyijnakotanna gitsrukatene. Gi wa kiglerunepjepni ga wa mayogone, seyni koxa mpotukane gyijnakotanu. ¹⁹ Gi rixanu tyenwa poyagnutikolu, wa satu muklukanuwan-nanshinikanutku rixinripa Goyakalu getanuya, salewakchi rakotanshinikanutinipa, gi wa salewakchi gimuknu rixinri. ²⁰ Gi rixanu žkluneruya galixkotko wa gmukochirewatinipa ga wa gichko getikok-lunu, gakotanshinikanutiniplu? Seyni kigleru gkamruthinipa ga wa nsalewninri, wa gakotanshinikanutiniplu, tyenwa poyagnutikolu Goyakalu getanuya. ²¹ Gi rixanu tye chinanukni ntomgaka. Gi rixanu Kristo koxa salewna gixa chinanu. Gyimanru ruknokamtyagi, wa gixa gomkaagapotyaplu.

22 Gi wa mukochri kamruta Wale.

Gi koxa yokwiri tokanu rukshikiko Wale.

23 Wa yangakoklunu, gi wa rugje yangalewleta. Wa salewnanatini gi wa kawgurewata. Seyni kgitakyagoklewakleru poyagkakachri yegi Walenanuko samyoknawa. ²⁴ Koroshishkitaya Waleko ganikmukochiretwu gimaneya, wa wixa gipnachine pixka wixatka, wma mukochirewatinpatka, poyagkakachinepwu wuwekinriya. Walepchole chinanu gixa gitskalaaka. ²⁵ Gi rixanu gixni wa gowegane

pixka gixa pupjerenatachingi. Seyni wa xani girukotapratachri yegi nsatkaaka, wa girukotanshinikanutjeru yegi.

3

Kashimyokakachine gimkata kamruretanru

¹ Ga wa gixa gnunrochine waneko pixka gixanu. Gyijnakotanna ganurune. Wa tokanchi ma malixinipna pimrine, Geso yegi raniikona tokanchimigjeya wa ganunro gixjetyawaka chinanu. ² Retjetingina gixjetyawaka powralu gkagwakpireymananuko. ³ Gi wa gixa giglewlepni wa rogo gwachri giglewle, gi wa kamaprujiwutsaya, gi wa kori giglewleyako, gi wa kigleru makatlewluyako. ⁴ Seyni gixa gaji yogimat-achri yineru giglewle, giglewlu mpojpakatupa. Walenwa shinikanchi mayogotu ga wa pochkeru. Kwenurpotni Goyakalu getanuya. ⁵ Gi rixanu muchikawa wane rixa gigletletnawana wa kpashirone suxone, Goyakalu kagwakanshinikanutyachrone. Wannako ganurna yijnakotachinni. ⁶ Sarni pixka tyijnakotlu Gawrani. Wane chinru gitsrukaachi. Gixni wa toklopishangi, wa kigleru gixini ga wa gi satuna pikikolu gimeyekini.

⁷ Ga wa gixa gnurchine waneko pixka gixanu. Ganunrone gwaye-gitanu gimatkalewleya. Gkagwakpiratanna ganunrone mshikostonoto potu pixka, giweklu genekashluru giyoptotkakachingi pixka. Wa gagji-gognerepa ma mumaletikotupa.

Gkatjitanru gektetu. Kigleru gkamrutanu.

⁸ Ga wa raliprepatka, pejnurunekgi gixa pashinikanurunepgi. Kget-wamonrerunepgi. Gishinikmoletachinepgi. Kshinikanurunepgi. Mtu-rune gitaknawachinepgi. ⁹ Gi wa gapnutanru gektetu gixjeru gektutuya. Gi koxa yangalu gapnutinri yangaluya, seyni gagjiyegitangonukna ruglenshinikanyegitimolupna. Wale chinanuko ntomgaka, wa gixa yop-totyaplu giglenshinikanyeglewlu. ¹⁰ Gi rixanu

Girukokta gishiniklu ruwekinri

ga wa kigleru gogi retle,

rutuukakanru gektetu yanumsale,

yokwiri ma koschekinitipa.

¹¹ *Katjitanru gektetu. Kigleru kamrutanu.*

Rujganru giglewanshinikanrewlu

ga wa romkagitanru.

¹² *Gi rixanu Gitsrukaachiygale*

getjetna poyagkakachine,

ga wa gijnakopna yijnako gagjigogneretna.

Seyni Gitsrukaachi satkakna gektetu kamruklerune.

Poyagkaklewlu chinanu nsalewnanu

¹³ ¿Katu gektutetangi wa kigleru jmererune potu gixinipa? ¹⁴ Seyni poyagkaklewlu chinanu nsalewninipa, giglenshinikanyegitkalungi. Gi wa mpikanna nsaletjene. Gi wa kojwakanshinikanutkalunepgi.

¹⁵ Seyni gajija gipashichanru Gitsrukaachi Kristo. Galpokgognenat-achinepgi ginkakyapna pejnuruneko gepomgajenepa gkagwaklepirana, wa klu chinanu waneygi gkagwaklewle. ¹⁶ Gi wa kayogolunepgi, seyni

mpikleyma wane gixanu, muklukanuwnanshinikanutkanepgi, wa gjigyegegitkoklunupa patetkona, kigleru gixjetyawaka Kristoya jigyeglewashatachine.¹⁷ Gi rixanu Goyakalu gishinikiniplu gixa salewninripa, kigleru kamruklerune nsalewninipa galuukalurni wa gektutu kamruklerune nsalewninipmaka pnu. ¹⁸ Gi rixanu pakatapje salewnapa Kristo mukochri chinanu. Poyagkakachri salewna mpoyagkaakane chinanu, Goyakalu yegi ranikyapwu. Gimane ruylatika, ga wa Giwekikaluru ruweekakika. ¹⁹ Giwekikalurkoxaya Kristo yayegitna giwekikalurune yoshmaakalune. Runkaklewyentapna. ²⁰ Muchikawa nyi giwekikalurune malixkanenanni Noweklu, Goyakalu gakotanshinikanrewata kagwakinikopshini, wa tsro pumlu kamrutkakopshini. Walaya gi gixna, walenwa yokgipi yinerupje, gognetkaaka gonuya. ²¹ Gixa chinanu katilewluni wa gognewatikolu yaglu. Gi wa gimanepcho giknokikolu gognetkakgi, seyni ginshinikanuyna kigle gigle gixinri Goyakalu, Geso yotunotinri chinanu wa gipnachineteskala. ²² Wa Wale tengogne yachritka. Goyakalu potuklesretate rawa. Goyakalutowrene ga wa tsru gitakalune, ga wa gichkolune yijnakotlu.

4

Goyakalu gixyawaka pixka giwekanu Giwekikaluruya

¹ Giyagni gi rixanu Kristo salewna gimaneya, gixa koxa galpokotinwa waleko shinikanchiya. Gi rixanu salewnamanetachri gituka mukochirewleta. ² Giyagni xaniyakawa gipejnukta walapu giwekinripachi, gi wa yine getsutanrewlekaka kamrutachinepgi, seyni Goyakalu gishinikyawaka kamrutachinepatkagi. ³ Gi rixanu gigiyatka giknogachrigogneni payine galukyawaakaka wane gixinripa, ga wa mpogijpatnuchkaka gyinripa, ga wa getsutanrewlukakaya, ga wa gimruya, ga wa tsru nikluyegiya, ga wa gogiirewluya, ga wa ginanshichkaluru yagluchisha yonogyegitimolu. ⁴ Ruglajityaluna wa gixa gi wannayma gasukjeta waleko seprolokchi potu yegi. Kapataklerunni. ⁵ Seyni runkakyegitinwana wanna Goyakalu yegi. Galpokotachri Wale rutakyagokyapna giwekachine ga wa gipnachine. ⁶ Gi rixanu tye chinanukni wa gipnachinni yegi runkakletika Kiglerpotunanu Tokanchi. Yine gixjetyawaka pixka ruklukanuwnayegjixikolupna manchiya, seyni Goyakalu gixyawaka pixka ruwekinripna Giwekikaluruya.

Goyakalu gimutlewle girukotachine kiglerune pixkalunepgi

⁷ Ptowrunanuka yoptukyawakapa kayegikatka. ⁸ Giyagni kanshinikanurunepgi. Ggirukotinwa gagjigognetinripa. ⁹ Pejnuru pnu te gishiniikakpotutanu. Gi rixanu gishiniklewlu gishyatlu gixoluru potu mukochri. ¹⁰ Gislakkini mkegemgakanepgi. ¹¹ Satkakgi gixa gixa yoptoletyawaklu Goyakalu genekashatyagi, waleya gipxakinna pimrine. Goyakalu gimutlewle pnumnu gixachrikaka girukotachine pixkalunepgi. ¹¹ Wa satu yanumsatini, Goyakalu tokanu pixka rixa yanumsaletanu. Ga wa satu kamrurewatini, wane rixanu muchkonuyma pixka wa Goyakalu genekpotutanru. Psoluyako rumalwutikolupa Goyakalu, Geso Kristo chinanu. Walenni goyaknu gwagognenatachri ga wa muchkonu gwagognenatachri gike rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

Kristonune pixkalune nsalewninri

¹² Nushinikanune, gi giglajyegitanru wa xirnachri pixkalutu gyanataletikolu, wa pagixanu metjejetkotu giknogjermaka pixka. ¹³ Seyni gimuwananu wa wane gixa gimumatletlu Kristo salewninri. Wa rupgujewninipa Wale goyaknu, gixa gimuwinripa gimjikachinpottupgi. ¹⁴ Wa Kristo giwaka chinanu gyangikoklunupa giglenshinikanyegitkalungi. Gi rixanu gixa yegi rawa Goyakalu goyaknu ga wa Giwekiluru Walenu. ¹⁵ Wale chinanu gi satuna gixa kgiyalewakleru rixinri salewnachripni, gi wa kachowguruko rixinri, gi wa gektutu kamrukleruko rixinri, gi wa kyimaklewakleru yoshmakashatnachriwako rixinri. ¹⁶ Seyni Kristonune gixkalchinanu nsalewnini, gi wa mpatewatanu, seyni tye giwakaya gimalwukakinri Goyakalu. ¹⁷ Gi rixanu rapokatka gipapko wa Goyakalupjiya yinuwakinripa gitakyagoklewlu. Ga wa wixa yegi yinuwakini *¿gi rixpokotanu yoptukyawakapna wa Kiglerpotunanu Tokanchi Goyakalupirana malixaklene?*

¹⁸ Ga wa *ramgakastsimatkani poyagkakachri*
¿gi rixpokotanu mupashiregotu ga wa kmukochireru?

¹⁹ Goyakalni wa giyakotachri galixkalurupa. Giyagni Wale galukyawaka salewniyachine ruwekinrina raponshinikanyegitanruna, ga wa romkagi kigleru kamrujetinripna.

5

Goglupratanru Goyakalu rowegatene mkoje

¹ Giyagni nagjitgi gixa tsruni, gixje tsrutsolejkoxno gita ga wa Kristo salewninri gipgujtatachrino, ga wa gipgujetkalurupa royaknu gapiikalurupno. ² Goglupratanru Goyakalu rowegatene mkoje wa gixa yegi gwachine, gi wa gerutkalunepgi seyni gixako ginshinikanuya wa Goyakalu galukyawaka. Gi wa tyechijne gajerkaka gjggachineepgi, seyni jmererunepgi. ³ Wa gixa gitakyegitkalune chinanu, gi wa gitsrukate-tyegittanna, seyni gowegane yimanunepgi. ⁴ Ga wa rupgujewninipa wa Girukotapratachri Gitsrukate potu, gixa yoptotanru pogirelwu sagyeta mpochipukatupni.

⁵ Waneko pixka gixanu gixa, maklujingi. Gyijnakotanna tsrune. Pejnuruneko gixkakluko mturune gitakinwa. Gi rixanu *Goyakalu satkakna galixkotnachinwa.*

Rumutna mturune gitaknachinwa.

Goyakalu girukotna walenune

⁶ Giyagni mturune gitakinwa Goyakalumyompuko, wa gichkomyolu. Wa wale tsru gitakyapgi rapokinipa gipapko. ⁷ Pejnuruko gkojwakan-shinikanutjeru Goyakalu yegi gitakanutka, gi rixanu Wale gishinikyagi.

⁸ Kanshinikanurunepgi, ga wa giyokachineepgi. Wa gkamnixjerni kamchi gitsrukate, tsru mgenoklu gigritachri pixkalutu yotaljeta. Ru-jgalu niklokanrupa. ⁹ Wale nsatkakanu gichkolumepgi galixlewluya. Gimatlwaleko salewakchi rutakyegitkana tyechijne gajene gimolene.

¹⁰ Wa pejnuruko gimutlewlw Goyakalute, wa ntomgajeru royaknu giike rixiniko mnikawnakatu yegi gixinripa Kristo chinanu, wa pshinitsonu nsalewninitka mmagatikane rixkakangi. Poyegitangi. Muchkotan-shinikanutangi. Shikowaka rutakangi. ¹¹ Walenni wa giyaklu gwagog-nenatachripa giike rixiniko mnikawnakatu. Wane gixkalurupa.

Ralipre galukleta

¹² Surwanoya ptsotsotaaji nyonyegitgi. Walenwa wumole poy-agkakachri wa gita goya. Gita giykolewata ga wa nupgujtalu tyenwa galikakpotunaru Goyakalu gimutlewle wa mpoyentunwaletyawaka.

¹³ Wawiloni gajero, wa gixaymananuko tsomitkaluro, galukgi. Ga wa noturu Marko galukgi. ¹⁴ Galuuukakanu gishiniklewlu gamluruyma.

Giglewanshinikankaakalunepgi pejnurunekgi gixa Kristo gwachingi.

2 Chininri Kpashiri Petro Kirukate

Galuklewlu

¹ Simo Petro kirukate. Walenwa Geso Kristo wayegreru ga wa yokanatanru.

Twu kiruka gixa galixachingi chinanupni, gi rixanu Woyakalute ga wa Wognetkakjeru Geso Kristo poyagkaklewle chinanu kiglepoltu wa tokanchi gixa galixanru, wixa galixanru pixkapotuko.

² Goyakalu ga wa Geso Wutsrukate gimutpotutangi ga wa ruglewan-shinikankakpotutangi gi rixanu gimatlu Wale.

Goyakalu giwekle gixyawaka gapiikalunepwu

³ Wa Kgiyaklewakleru rixinri Goyakalu renekwu ptowrunanuka wuwekle chinanupa ga wa wupashiregnu chinanupa wtomgajeru gi matkalewleya. Wa Walenuko royaknu yegi ga wa ruglenu yegi tom-gawu. ⁴ Wale chinanu renekwu kigleru potu ga wa tsru potu gipi-ratkalurkaka. Wa tyekaka chinanu Goyakalu gixpokotyawaka gapi-ikalunetkawu. Pojpakalu wasukyatka, wa tyechijne gajeru pojpakalu getsutanrewlu chinanu.

⁵ Tye chinanuko psoluyako gmerewpotutanu gyognikyaplu galixleylema giglenchi, ga wa giglenchiyma gimatkalewlu, ⁶ Ga wa gi-matkaleluyma girukotmanrewlu, ga wa girukotmanrewluyma, kash-nantakgogneru, ga wa kashnantakgogneruyma gipashiregnuchi. ⁷ Ga wa gipashiregnuchiyma molchi galuklewlu, ga wa molchi galuk-leluyma gishiniklewlu. ⁸ Gi rixanu waneygi gixinipa tyekaka gixolew-nachrikaka, waleko wane gixkakgi gi wa mmerenepgi, gi wa mkam-rurenepgi wa gimatiru Wutsrukate Geso Kristo. ⁹ Gi rixanu tyekaka waneya migjetu walenwa maygaletu pixkalutu, ga wa kmapagiruko retya. Ramtakatkalu wa muchikawluru mukochire powratikalurutkani.

¹⁰ Giyagni, nomolene, gmerewpotutanu mpoyegityaplu ntomgikolu ga wa ntsomitikolu. Wa tyekaka gkamrutini, gi pagogneko gjrukana. ¹¹ Gi rixanu wane gixa geneekotanu ponikojigloklemnupgi, wa Wutsrukate Wognetkakjeru Geso Kristo pogirewatyawaka gike rixiniko mnikawanaku gjiglokinripa.

Klupirana rushinika Petro kiruka yonreta

¹² Giyagni nushinkapkakjegognenatangi tyekakpirana. Gimatakatkalu, ga wa moyentunwalemkatagi galikakpotunanu tokanchi gapokachriyatka, seyni nushinkapkakjegognenatangi. ¹³ Nkagwaklu poyagkaklewlu, nomane nwinkopshini, nkomyekanshinikanutyapgi, nushinkapkakyapgi. ¹⁴ Numatlu wa pshinitsonu ruknokikolupa nomane wa Wutsrukate Geso Kristo chinyawakno. ¹⁵ Ga wa nmuchkowatanu wa nushpakinpatka, tyekakpirana gishinkapjetanu.

Kristo goyaknu getachineko

¹⁶ Gi rixanu gi womkagitlu gimatkalewlu ginkakleshkaka wa Wutsrukate Geso Kristo giyakle wumatkakinitkagi gixa ga wa runinripapirana. Seyni Wale tsru pogirewle potu wetpotutlu wixa. ¹⁷ Gi rixanu wa Goyakalu Girchiya yoptotinri kagwakpiru ga wa royaknu, pogimew-nayegitlu wane gixachri tokanchi tsrupotunanu goyaknuchyegiya:

“Tyenwa Noturu nalukanru. Wale gigletanshinikanutno.” ¹⁸ Ga wa wixa yijnakotlu tye tokanchi, tengogne pogimewniyachri tokanchi, wa Waleyma gawanatini wa kpashiwaka magka.

¹⁹ Ga wa wanepnute poyegiru tokanchi, wa tokanchi geneklewattachinni tokanu, waneywu. Kigleru gkamrutana wa gyanshinikanutanru wa tye, katalo pixka mapshagawaka gatajwniyachro, gogi gimererekamtinpotonanuko, ga wa ginshinikanuya tushpakinpotunanco gonsagi. ²⁰ Tye gapka gimatanu. Gi satuna tokanchi geneklewatachri tokanu, yonchi gajeru, satupje yineru ginkakpokowakatyawakapni. ²¹ Gi rixanu gi pagogne waleko rushinikanu yineru ruyakatya tokanchi geneklewatachine tokanu, seyni Giwekkaluru Kpashiri gixa ganiklenshinikanutyawakna, Goyakalu chinanu yanumatyana yine.

2

Wanepna gixasha yimaklewletachine

¹ Wanenankoxna Goyakalu tokanu gixasha geneklewletachine yinetskala, gixatskala pixka wanepna gixasha yimaklewletachine. Pochkeruneko yoshmakanruna pnuko gixachri yimaklewlu kaka gamgamenu. Wa Gitsrukaachi potu nutatanna. Walenwa Geso ragitjerna wenruyma. Wanna gamgamenu ganikachine giyampotu wannananukopa gamgakkaknawa. ² Gixolune yimanru ma pogijpatnuna. Wanna chinanu galikakpotunano tokanchigapo gapatkalurupni. ³ Ga wa gimkapnugluya gixashlu tokanuyna pnumnu yokwireyna ponikowatinna gixa wane gixlenumkaya. Muchikawayakawa wanna giklukanuwnayegjixikolu gi gamga. Ramgalepna gi wa malpokotkatni.

Giklukanuwnayegjixlewlugognepa

⁴ Gi rixanu wa gitowrenenanu wa mukochirewatininna gi kaspukyana Goyakalu, seyni kapnakaka mapshagawaka samyokanna, gamgikowaka rumretikolupna giklukanuwnalgogne chinanupa. ⁵ Ga wa muchinanu chiji gajenni gi wa kaspukya Goyakalu, wa ronnewkakininna psolchijne gajeneko mupashiregolunni. Seyni rumretlu Nowe, wa poyagkaklewlu kginkakletakleru, ga wa waleymana payokgipre pimrine. ⁶ Ga wa ruklukanuwnayegjixanna Sotoma Pokchi gajenni ga wa Komora Pokchi gajenni nikatikolunna. Chichipagi rixkakanna, yaglu rixinripna wa mupashiregolune ginachinepa chinanupa. ⁷ Ga wa koshpaklu poyagkakachri Lote. Walenwa kojwakanshinikanutkaluru wa ginanshichkaluru kamrujetachine gixjetyawaka mpogijpatnuchi chinanu. ⁸ Gi rixanu wanna yegi rawini poyagkakachri, pagognemnunanuka saletkaluru ginshinikanu poyagkakachri retinri ga wa yijnakotinri wanna kamrutanru ginanshichkaluru. ⁹ Giyagni Gitsrukaachi gimata koshpakletna kgipashiregolune yantaletlewatikowakaya. Rumata gimretletna mpoyagkaakane giklukanuwnalgognepotunanco wa saletikolupna.

Gixasha yimaklewletachine yoptukyawakapni

¹⁰ Ga wa wanna galikakni wa manchi pixka gixachine, wa getsotanrewlu puchotlewatichri gixjetachine, wa gitsrukaachine geyikachine.

Tseruwanshinikanutachinni. Wannako gishinikanru kamrujetachinni. Wanna gi pika gapatletluna pogirewlukaka.¹¹ Ga wa Goyakalutowreruneko wanna pnute muchkonurune ga wa gimkatachine potu gi wa giklukanuwnayegjixlu gapatle ranikyana Gitsrukaachi yegi.¹² Seyni wannanwa gepkoxamkojejixirune manshinikanune pixkalune. Rixa gishpakleyawaknina kashichkalunepni ga wa nikatkalunepni. Rapatluna ma mumatanutkakna. Nikatikowakna wanna koxa nikatko.

¹³ Gektutu kamrutikna rupekotikolupa wanna gektutu kamrure. Wanna kagwaklu gigleretkaluru gogiko ponikowashatinrina. Wan-nanwa kapcholkaka ga wa kapatmenurunkaka. Yokwireyna meiywatna wa tsru niklu rumnikyagina.¹⁴ Gimopatlewlu ksonanugoygale-golunni. Gi rumkata kaspuka mukochirewletna. Mpoyeginshinikanune rumlukanutna. Gimkapnuglu gasrukga jitachinni. Kamakpiiru wgenenni.¹⁵ Ruknokamtatkaluna potukgapolu, ga wa pupjetatkana. Walaami Wosoro wgenegapo romkagitna. Walenwa mpoyagkaknuchi wenutikolu gishinikachri.¹⁶ Chigetjetka waleko mukochire chinanu. Mtokanuto mporo, yineru tokanu yanumatyachro, gijretlu tokanchi geneklewatachri seprolokinri.

Pojpaku wayegrene

¹⁷ Wannanwa gonu gishpakgatyawakmaka magatu pixkalune. Ga wa kyachgapereru gichkonnipgyalu ganikanru pixkalune. Wanna chinanu gimretkalurni mapshagalsajnu.¹⁸ Gi rixanu magijeru tokanushatna tsrupotunanu tokanchi wa manchi getsotanrewleya rumlukikolunapna gajeryako gasukachine wa pupjeru gixjetachinyegiya.¹⁹ Rushpakinripna gipiratikalunni, seyni wa gipiratachineko pojpakalu wayegrene rixna. Gi rixanu klunerukokta gaalixlu yineru, wale chinanu wayegretika yineru.²⁰ Gi rixanu wa Gitsrukaachi Gognetkaklewatachri Geso Kristo rumatkalchinanna wanna, rasukinitkaluna tyechijne gajeru puchotlewatachri ga wa wanepnute yoshmaakana, ralipretinrina gektutu rixa yinuwakinrina pnute.²¹ Gi rixanu kiglemkalu wanna chinanu ma mumakanumkaluna poyagkaklewlugapo, wanepnute rumatinmakluna ga wa satokyeginmalkuna kpashiri yokanrukaka, wa wanna geneekaluru.²² Wane rixatkana galikakpotunanu yapkaklu: *Kewe satokyeginlu waleko raplire.*

Ga wa kochi gerakakalurutka

satoka posujpalu yegi ruprurugatinripa.

3

Ralipregognekakapa runanna kgixpiranataklerune

¹ Nushinikanune, twunwa gepi chininro kiruka nyonyegityagi. Twu kiruukakaya nkomyekanshinikanutgi ginshinikanuya powralu, nushinkapkakyapgi.² Gishinikyaplu tokanchi muchinanu chinkaluru kpashirine tokanchi geneklewatachinniya, ga wa Gitsrukaachi Gognetkaklewatachri yokanre gixa yegi yokanatkaluneya.

³ Muchinanu gapka gimatanru tye, wa ralipregognekakapa runanna kgixpiranataklerune. Ruxpiranatlewattanna. Rixa getsotanretyawakna

rixjetanna. ⁴ Wane chinanna, “¿Ginaklu gipiratkaluru Geso gininripapirana? Gi rixanu wa gitsrukaachinni gapnanutiniyakawa rixyawakakni ptowrunanuka reyinuwakleyakawa giyakotkalurkaka.”

⁵ Gi rixanu wannako ginshinikanuya gi rumatluna wa muchikawako wanetkalu tengogne ga wa chiji, gonu gimlikyachri ga wa gonu gwachri. Goyakalu tokanu chinanu rixkakikowakni. ⁶ Giyagni tye gonu muchikawa gwachrini chiji gonnewatachrini nikawna. ⁷ Ga wa xawakni gwachri tengogne ga wa chiji Wale tokanuya gimretkalurni xirnachri chinanupa, tsru giklukanuwnalgognepotunanuko, yine mupashiregolune gamginrigognepatka.

Gitsrukaachigogne ginanu

⁸ Giyagni gixa, nushinikanune, gi wa mumatkanepgi tyepirana, wa Gitsrukaachi getanu satu waragka walapu pixka rixa pagognepje, ga wa pagognepje pixka rixa satu waragka walapu. ⁹ Wa Gitsrukaachi gi kaptotyalu rupiratanruya wa pimrine kagwakyaluna kaptotinri. Seyni mapognanu rixyegitwu. Gi raluklu satuna gamginripa, seyni pejnu-runeko yoptotanru genshinikanrewlu.

¹⁰ Ga wa Gitsrukaachigogne kachowguru pixka rixa gapokletanu. Walegogne tsru sejrewakchiya nikawnanu tengogne. Ga wa tyegogne gajerkaka yochpiikalurupni nikawnanu. Ga wa chiji koxa ga wa chiji gajerkaka kamrurchi nikawnanu.

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

¹¹ Gi rixanu pejnuruko tyekaka nikawnachripni, ¿gi pixkalune gimkata gixleta? Kpashirinepgi ga wa kagwakpiraklerunepgi. ¹² Kagwakachinepgi ga wa jmererunepgi Goyakalgogne gapokinipa. Gigogne gapokinri chinanu tengogne galgachripa nikawnanu, ga wa tyegogne gajerkaka yochpiikalurupa rupragkanu. ¹³ Seyni wkagwaklu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji wa rixa gipiiretyawaka, wa poyagkaklewlu gwyawakapa.

Wuykotka galpokotachinepwu wixinripa

¹⁴ Giyagni, nushinikanune, tyekaka gkagwakanatini, gyagota mapchone gixleta Goyakalu getanu, ga wa muklukanuwnakanepgi Wallaya giglewanshikanrewleymapa. ¹⁵ Ga wa gyanshinikanutanru wa Wutsrukate ma mapognannu gognewatikaluru rixinri, china yonye-gletyawakgi wushinikanru wumole Pawlo, rixa geneakashletikowaka rumatkalewle. ¹⁶ Wane rixyawaka, wa pejnuruko kirukatkakaya, tyepirankakaya runkaklewaty. Wa twukakaya waneru kgimalu tokanchikaka, wa myimaakone ga wa mpoyeginshinikanune katpa rixkakluna, pimri yonatkaluru koxa pixka, wannako ramginripna chinanu.

¹⁷ Giyagni gixa, nushinikanune, gimatagnaputinri, gimretinwa. Wa ginanshichkaluru kamrujetachine pupjere gma kositikotupa, gixanuko moyentunwaley gma mujrukinitipa. ¹⁸ Seyni ntseruwnanu gimutlewluya ga wa rumatikoluya Wutsrukate Wognetkakjeru Geso Kristo. Walenni wa goyaknuchi xawakni ga wa psolgogneshpotunanuko mnikawnakatupa.

1 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

Giwekikaluru Tokanchi, Geso Kristo

¹ Wa yinuwakikoluyakawa wanetkalu wa wyijnakotanru ga wa wetanru wuygaleya, ga wa wyopukgatanru, ga wa wkamrukanru wumoya wa giweekaklewatachri tokanchiya. ² Wa giweklu gipgujetkalurni ga wa wetlu. Ga wa wupgjutatlou ga wa wunkakletyegitgi Wale giweklu gike rixiniko mnikawnakatu. Walenwa Girchi yegi gwachri, ga wa wixa yegi gipgujetikaluru. ³ Wa wetanru ga wa wyijnakotanru, Wale wunkakletyegitgi wa gixa koxa wumumatanunepgi, ga wa wumumatkakle galikakni walenwa Girchi ga wa Gituruyma Geso Kristo. ⁴ Tyekakapirana wyonyegitgi poyagkakikolupa wumuwlle.

Goyakalni wa pokamlalu

⁵ Tyenwa ginkaklu wyijnakotanru Waley, ga wa wunkakyagi, wa Goyakalni wa pokamlalu. Wale maleshaya mapshagalou. ⁶ Ga wa wane wchininipa wa wumumatkaka Waleyma ga wa mapshagawaka kamrure womkagitiniwa, wayroklewata. Gi wa galikaka wkamruta. ⁷ Ga wa pokamlawaka gayapini Wale pixka pokamlawaka rawa, wixkakluko wumumatkaka. Ga wa Gituru Gesograga psolpotuyako powrat-mukochiretwu.

⁸ Wa mmukochirenwu wchininmakwa wixnanniko wyokwitnanwa. Gi wa wixa rawa galikakpotunanu tokanchi. ⁹ Goyakalni wa gimkata galixletkalurni ga wa poyagkakachrini. Giyagni wupgjutamukochiretini, Wale kaspukmukochiretanwu ga wa psoluko powratanwu wma poyagkaklenuya. ¹⁰ Wane wchininipmaka gi wa wmukochirewata, kayroklewaklermaka wchinru Goyakalu ga wa Wale tokanu gi wa gwawu.

2

Kristonwa wuglepokyegitjeru

¹ Nwugenene tyepirankaka nyonyegitgi gma mukochirewatinitipa. Ga wa satu mukochirewatini waneywu wuglepokyegitjeru Girchiyegiya. Walenwa Geso Kristo poyagkakachri. ² Walenwa wmukochire gipekole. Gi wa wixanupjeni seyni koxa psolchijne gajenenni.

³ Wa tye chinanu wumatlu wa wumatanru Wale, wkamrutyokan-retinri. ⁴ Wa wane chinachri, "Gita gimatlou," ga wa gi kamrulut yokenrekaka, walenwa kaylokleru. Gi wa wale rawa galikakpotunanu tokanchi. ⁵ Ga wa girukokta gimretatokanutinri, wale galikakni, gishiniklewatachri potu rixkaklu Goyakalu. Tye wkamrutini wumatlu Goyakalu gawinri. ⁶ Wa wane chinachri Wale rawinri, wa Wale gixa yanretyawaka pixka rumkata gixa yanreretanu.

Yokanru gerotu

⁷ Nushinikanune, gi wa gerotu yokanru nyonyegitgi, seyni muchikawluru yokanru yinuwakikowakayakawa waneyatkagi. Wa muchikawluru yokanrunwa wa gixa yijnakotanru tokanchi. ⁸ Numepe yonyegletnakgi yokanru gerotu. Walenwa galikaka potu Waley ga

wa gixaya. Gi rixanu ruknogatka mapshagalu ga wa galikaka pokamlalu pokamlatyeglewatatka.

⁹ Wa wane chinachri pokamlawaka gwachrini ga wa rayegixlu gimole, mapshagawaka rawgognenatawa. ¹⁰ Ga wa gishinikmoletachri pokamlawaka rawa. Maleshaylu mukochirewkaklewlu. ¹¹ Ga wa gayegixmoletachri mapshagawaka gwachrini ga wa mapshagawaka yanachrini. Ga wa gi rumatlu ginaka yanu, gi rixanu mapshagalu maygaletu pixkalutu gixkaklu.

¹² Wiwine, nyonyegitgi

gi rixanu gkaspukmukochiretka

Geso giwaka chinanu.

¹³ Girchine, nyonyegitgi

gi rixanu gimatlwa yinuwakikoluyakawa

gwagognenatachri.

Maklujine, gixa nyonyegita

gi rixanu gixa gakagloklu mugletu.

¹⁴ Nyonyegitgi gixa, mturune, gi rixanu gixa gimattakalu Girchi. Girchine, nyonyegitgi gi rixanu gimatlwa yinuwakikoluyakawa gwagognenatachri.

Maklujine, nyonyegitgi gixa, gi rixanu gichkolungi gixa, ga wa Goyakalu tokanu gwagi, ga wa gixa gakagloklu mugletu.

Gi gishinikanru tye psolchijneko

¹⁵ Gi gishinikanru tye psolchijneko, gi wa tyechijne gajerkakako. Wa satu gishinikinri tyechijne, gi wa Girchi gishiniklewle gwagajitlu. ¹⁶ Gi rixanu ptowruko tye psolchijneko gwachri, wa galuukaluru potu manchi chinanu, ga wa getsotanutkalurkaka, ga wa galixkowlu ponikolelwu chinanu, gi wa Girchi giyakatyachrini, seyni tyechijne giyakatyachrini. ¹⁷ Ga wa tye psolchijneko gisuptaganu, ga wa psolchijneko sotanuwnale, seyni wa Goyakalu gishinikyawaka kamrutachri gwagognenatanu.

Gi gepikatkana Kristo kamnixachine

¹⁸ Mturune, raliprepapkotkani. Wa gixa yijnakpiranyegityawaklu Kristo kamnixachri gininripa, ga wa xani gi gepikatkana Kristo kamnixachine. Tye chinanu wumatatka wa raliprepapkotkani. ¹⁹ Wixa yegi rushpakamtyana. Seyni gi wa wixaymalunenanni, gi rixanu wixaymalune rixkamkana, wixyegikmaka rutukanmakna. Seyni rushpakamtna pgujetanuwaka rixinripa wa pejnuruneko gi wa wixaymalunni.

²⁰ Seyni gixa waneygi giyokyegitimolu Kpashiriya. Ga wa psoluko gimata. Gi wa gma mumatkalchinanru galikakpotunananu tokanchi nyonyegitgi, ²¹ seyni gimatkalchinanru nyonyegitgi. Ga wa gixa gimata gi satuna gayroklewlu giyakatyalu galikakpotunananu tokanchi. ²² Walenwa kayrokleru, wa Geso wa Kristo rixinri nutatachri. Walenwa Kristo kamnixachri ga wa Girchi nutatachri ga wa Gituru nutatachri. ²³ Girukokta nutatlu Gituru, gi koxa Girchi waneylu. Wa Gituru gipgjutatachri waneykoxl Girchi.

²⁴ Wa yinuwakikoluyakawa gyijnakotanru tokanchi gwangi gixa. Wa gixa rawini yinuwakikoluyakawa gyijnakotanru, gixa koxa Gituru gwa ga wa Girchi gwa. ²⁵ Ga wa tyenwa rupiratanru wa wixa rupiratinri, giweklu gike rixiniko mnikawnakatupa.

Kristo gwanu gixa

²⁶ Tyekaka nyonyegitgi gyokwitjenmakapiranaya. ²⁷ Ga wa Geso Giwekkaluru Kpashiri giyokyegityagi gixa yegi rawa. Gi wa gmagatya satumka ginkakpokowakyegityapgi. Seyni giyokyegitikoluko wane rixa ginkakpokowakyegityapgi pejnurukopirana, ga wa Walenwa galikaka. Gi wa gayroklni. Wa Wale ginkakpokowakako pixkagi, wane gixa gwaletanru Wale.

²⁸ Ga wa xani, wiwine, Geso gwanu gixa, wa rupgujewnnipa kgapon-shinikanrerunepwu. Ga wa gi wpatewatanu Geso getanu wa runinipa.

²⁹ Wa gimatirri poyagkakachri rixinri Geso, gimatkoxlu wa girukokta poyagkaklewlu kamrutachri Wale wugenetika.

3

Goyakalu wgenene

¹ ¡Gi pagishiniklewlennanukta rixwu Girchi, wa Goyakalu wgenene wchinikolu! Ga wa wane wixa. Wale chinanu tyechijne gajene gi gimatwu gi rixanu gi rumatluna Wale. ² Nushinikanune, xawakni Goyakalu wgenenetkawu. Gi pgujewalu wa wixyawakapa, seyni wumatlu wa Wale gipgujewnnipa Wale pixka wixanu. Gi rixanu wetanutkalu rixyawakpotuko Wale. ³ Tye kagwakachri, kpashiri rixinwa, Wale pixka kpashirni.

Wa mukochri ga wa poyagkaklewlu

⁴ Girukokta mukochirewata kaspukoxlu Tokanchi Yakanatkaluru. Ga wa mukochri walenwa kaspukikolu Tokanchi Yakanatkaluru.

⁵ Gimatl Girakalur Kristo gipgujewnapa mukochri koninripa. Ga wa maleshaylu mukochri Wale. ⁶ Girukokta wa Wale gwachri gi mukochirewata. Girukokta mukochirewatini gi wa retlu Geso. Gi koxa rumatlu.

⁷ Wiwine, gi satuna yokwitangi. Wa poyagkaklewlu kamrutachri walena wa poyagkakachri, Wale pixka poyagkakachrini. ⁸ Wa mukochri kamrutachri Satanasyonni wale. Gi rixanu Satanasyo reyinuwakleyakawa mukochirewata. Wale chinanukni rupgujewnapa Goyakalu Wgene, maleshpotlu rixkakyaplu Satanasyo kamrure. ⁹ Girukokta Goyakalu wgene rixinritka, gi wa mukochirewata. Gi rixanu Wale gitakleji gwatu. Gi rumkata mukochirewleta, gi rixanu Goyakalu wugenetika. ¹⁰ Tye chinanu pgujru ginnanwa Goyakalu wgenene ga wa ginnanwa kamchi gitsrukate wgenene. Girukta gi wa poyagkaklewata ga wa girukta gi wa gishiniklu gimole, gi wa Goyakalu ruyakaty.

Wushiniikakinripa

¹¹ Gi rixanu tyenwa ginkaklewlu wa yinuwakikoluyakawa gyij-nakotanru wane chinanchri wushiniikakinripa. ¹² Gi wa Kayni pixka gixachinepgi. Walenwa mugletu giyakatyachrini, ga wa ruylatanru repurni. ¿Ga wa klu chinanu ruylatanru? Gi rixanu waleko kamrurni mugletu, ga wa repurni kamrurni kpoyagkakaklerni. ¹³ Nomolene, gi giglajitanu wa tye psolchijneko gajene gayegixyagi. ¹⁴ Wixa gimatlu gi gipnachinetkawu, seyni giwekachinetkawu, gi rixanu wushinikna wumolene. Ga wa mushiniklewatkatu gipnapotutachrini. ¹⁵ Girukokta gayegixmoleta walena kgiylalewakleru. Ga wa gixa gimata gi satuna kgiylalewakleru waneylu ruwekinri gike rixiniko mnikawnakatu.

¹⁶ Geso gitaklu ruwekinri wixa chinanu. Wale chinanu wumatatkalu klunerni gishiniklewlu. Ga wa wixa gimkata gitakletlu wuwekinri wumole chinanu. ¹⁷ Girukokta waneya tyechijne gajeru wane rixle ga wa reta magletinri gimole ga wa rushyanshinikanyegitlu ma met-wamonutyaplu ¿gi rixpoko gishiniklewleta Goyakalu gishiniklewleya? ¹⁸ Wiwine, gi wa wtukanupjeya wushiniklewatin seyni wkamrureya ga wa galikakpotuya. ¹⁹ Tye chinanu wumatanru wa galikakpotunanu tokanchi gomkagitatichinwu, ga wa Wale getanu wuglewanshinikanuta. ²⁰ Wa wajiko jigyegininwu, Goyakalni wa tsru potu waji pnuterutu, ga wa ptowrunanuka gimatachri.

²¹ Nushinikanune, wajiko gi wa jigyegininwu, kgaponshinikanuklerunwu Goyakalu yegi. ²² Ga wa klunerukokta wagjitini, Waleyawyoptotlu, gi rixanu wkamrutlu yokanrekaka, ga wa Wale gigleretanru wkamrujeta. ²³ Ga wa tyenwa Wale yokanre, wa walixinri Gituru gi-waka Geso Kristo, ga wa wushiniikakinripa wa yokanatyawakwu. ²⁴ Ga wa yokanrekaka kamrutachri Goyakalu rawa. Ga wa Goyakalu wale gwa. Tye chinanu wumata Wale gwiywu, wa Giwekikaluru chinanu Wale genekyawu.

4

Giwekikaluru Goyakalunu ga wa giwekikaluru Kristo kamnixjeru giyakatyachri

¹ Nushinikanune, gi galixanna pejnuruneko giwekikalurune, seyni gimata getanna gikta Goyakalu giyakatyachinni. Gi rixanu gi gepikna gixashatachine Goyakalu tokanu geneklewatachine tyechijne gipgu-jewniyachine. ² Tye chinanu gimatanru Goyakalunu Giwekikaluru. Pejnuruneko giwekikalurune Geso Kristo gipguitatachine wa manchi runyatka, walenwa Goyakalu giyakatyachrini. ³ Ga wa pejnuruneko giwekikalurune wa Geso mupguitatkatu, gi wa Goyakalu giyakatyachrini wale. Ga wa walenwa Kristo kamnixachri, wa gixa yijnakpiranyegitanru wa ginachripni. Ga wa xawakni tyechijnetkalu.

⁴ Wiwine, gixni wa Goyakalu giyakatyachingi. Gixa gaalixatkana Kristo kamnixachine. Gi rixanu tsrupotni wa gixa gwachri Giwekikaluru Kpashiri wa tyechijne gwachri pnute. ⁵ Wannanwa tyechijne giyakatyachinni. Guyagni tyechijne gajene pixka rixa yanumsaletna, ga wa tyechijne gajene yijnakotna. ⁶ Wixni wa Goyakalu wgenenwu. Wa Goyakalu gimatachri yijnakotwu. Wa Goyakalu mwugenetenatu gi wa yijnakotwu. Tye chinanu wumatlu Giwekikaluru galikakpotu, ga wa giwekikaluru kamchinu pupjekaklewatachri.

Goyakalni gishiniklewlu

⁷ Nushinikanune, wushiniikakanu, gi rixanu gishiniklewlu Goyakalu giyakatyachri. Girukokta gishiniklewata Goyakalu wugenetiwa, ga wa rumatlu Goyakalu. ⁸ Mushiniklewatkatu gi gimatl Goyakalu. Gi rixanu Goyakalni kgishiniklewakleru. ⁹ Tyeya gipgujetkalurni Goyakalu gishiniklewle wixa chinanu, gi rixanu Goyakalu tyechijne yokanatlu satupjerutu Wale Wugenetenru, Wale chinanu wuwekinripa. ¹⁰ Tye chinanu waneru gishiniklewlu. Gi wa wixako wushinikalchinanru Goyakalu, seyni wa Wale gishinikalchinanwu. Ga wa yokanatlu Gituru wmukochire gipekole rixinripa. ¹¹ Nushinikanune, Goyakalu wane gixa

gishinikletwu, wixa koxa gimkata gishiniikakleta. ¹² Gi pagogneko gi satuna getlu Goyakalu. Wa wushiniikakini, Goyakalu gwawu ga wa rushiniikakpotutwu.

Gishiniklewlu mmagatikatu maleka giknoklu piklu

¹³ Tye chinanu wumata Wale gawinri, ga wa wixa rawinri Wale, gi rixanu renekwu Giwekikaluru Walenu. ¹⁴ Ga wa wixa getlu, ga wa wupgijtatlu Girchi yokanatlu Gituru wa tye psolchijne gajeneko Gognetkakachri rixinripa. ¹⁵ Girukokta gipgijtatlu Geso Goyakalu Wgene rixinri, Goyakalu gwalu ga wa wale Goyakalu gwa. ¹⁶ Ga wa wixa gimatakkalu ga wa walixatkalu rushiniklewle wa Goyakalu gishinikyawu.

Goyakalni kgishiniklewakleru, ga wa yineru gishiniklewognenatachri Goyakalu rawa ga wa Goyakalu gwalu wale. ¹⁷ Tyeya mmagatikatu rixkaaka gishiniklewlu wixa gajiya, kgaponshinikanuklerunepwu gitakyagokikolgognepa. Gi rixanu Kristo gwiyawaka pixka waneko pixka wixa gwaleta tyechijneya. ¹⁸ Maleshlu piklu gishiniklewlu yegi. Seyni gishiniklewlu mmagatikatu maleka giknoklu piklu. Gi rixanu piklu waneya salewnalu. Kpiklegolu magatyalu gishiniklewlu.

¹⁹ Wixa gishiniklu Goyakalu gi rixanu Wale gapka gishinikwu. ²⁰ Girukokta wane chinini, "Gita gishiniklu Goyakalu," ga wa rayegixlu gimole, kayroklderni. Gi rixanu mushinikmoletkatu wa retanru, gi rumkata gishinikletlu Goyakalu wa ma metanuntu. ²¹ Ga wa wixa waneya tye yokanru Goyakalu yokanatyawu, wa Goyakalu gishinikachri rushinikankoxlu gimole.

5

Walixle gaalixlu tye psolchijneko

¹ Pejnuruneko Geso wa Kristo rixinri galixachine, wannanwa Goyakalu wugenetikna. Girukokta gishiniklu wugenetachri, wugenetkaluru koxa rushinika. ² Tye chinanu wumatlu wa wushinikna Goyakalu wgenene, wa Goyakalu wushinikini, ga wa wkamrutinri yokanrekaka. ³ Gi rixanu tyenwa Goyakalu gishinikikolu, wa wkamruretyaplu yokanrekaka. Ga wa Wale yokanrekaka gi wa kojwaklewatachrini. ⁴ Gi rixanu girukokta Goyakalu wugenetikaluru gaalixlu tye psolchijne gajerkakako. Ga wa gaalixlewatachri, tye psolchijne gajerkakako gaalixikolupa, walenwa walixle. ⁵ ¿Katni wa tye psolchijne gajerkakako gaalixachri? Walekni girukokta Geso wa Goyakalu Wgene rixinri galixachri.

Wa Giwekikaluru Walenwa gipgijtatachri

⁶ Geso Kristonwa gonuya ga wa granchiya ginyachri. Gi wa gonupjeyni, seyni gonuya ga wa granchikoxaya. Ga wa Giwekikaluru Walenwa gipgijtatachri, gi rixanu wa Giwekikaluru Walenwa galikakpotu. ⁷ Gi rixanu mapni wa gipgijtatachrikaka. ⁸ Walenwa Giwekikaluru, ga wa gonu, ga wa granchi. Ga wa mapa satupjerutu rixa. ⁹ Wa yine gipgijtalewle wyoptotini, wanepnute tsrunwa Goyakalu gipgijtalewle. Gi rixanu tyenwa Goyakalu gipgijtalewle wa Giturupirana rupgijtatinri. ¹⁰ Goyakalu Wgene galixachri waneylu gipgijtalewlu ginanwakaya. Goyakalu malixkatu kayroklewakermaka chinru, gi rixanu q g alixatkalu Goyakalu gipgijtalewle wa Giturupirana

rupgjutatinri. ¹¹ Ga wa tyenwa gipgjutalelwlu: wa Goyakalu genekyawu wuwekinri gike rixiniko mnikawnakatu, ga wa Giturni wa kgiweekak-lewakleru. ¹² Goyakalu Wgene waneyalutu waneylu ruwekinri. Ga wa Goyakalu Wgene waneyamigjetu maleshaylu ruwekinri.

Giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu

¹³ Tyepirankaka nyonyegitgi wa gixa Goyakalu Wgene giwaka gal-ixachine, wa gimatyaplu waneygi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. ¹⁴ Waponshinikanutyalu wa klunerukokta wagjitinri rixa gishinikletyawaka Wale, Wale yijnakotwu. ¹⁵ Ga wa wumatinri Wale yijnakotyawu klunerukokta wagjityalu, wumatlu wa waneywu wagji-tanrukaka wa Waleywa wagjitanru.

¹⁶ Wa satu geta mukochirewletinri gimole, mukochri gi wa gipukchi chinanupa, ragjigogneyegitanru ga wa Goyakalu genekanru giweklu. Wane rixanna yine wa mukochirna gi wa gipnalu chinanu. Waneru mukochri gipukchi chinanu. Gi wa wane nchina wa ragjitinripa wale chinanu. ¹⁷ Pejnuruko mpoyagkaknuchi mukochrini. Waneru mukochri wa wane gixachri gi wa rupnapotutanu.

Tyenwa galikakpotunaru Goyakalu

¹⁸ Wumatlu wa girukokta Goyakalu wugeneticakluru gi wa mukochire-wata. Seyni wa Goyakalu Wugeneticakluru, Geso, gimretlu. Ga wa mugletu gi wa kamruklu. ¹⁹ Wumatlu wa Goyakalu wgenenwu wixinri, ga wa psolchijne gajeneko mugletu rawinri. ²⁰ Ga wa wumatlu Goyakalu Wgene ginapinri, ga wa renekanshinikantapwu wumatyaplu galikakpotunaru Goyakalu. Ga wa galikakpotunaru Goyakalu gawinri, ga wa Gituru Geso Kristo gawinri, tyenwa galikakpotunaru Goyakalu, ga wa giweklu gike rixiniko mnikawnakatu.

²¹ Wiwine, gimretinwa yagluchishaya.

2 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

¹Tyenwa wa tsru kirukatni.

Tsronupa, tsomitkaluro ga wa twugenenenupa. Wannanwa nushinikanune galikaka. Gi wa gitapjeni seyni koxa pejnoruneko galikakpotunanu tokanchi gimatachine gishinikna,² wa galikakpotunanu tokanchi chinanu, wixa gwachri ga wa wixayma gwagognenatachripa.

Galuklewlu

³Gimutkalunepgi ga wa getwamonutkalunepgi, ga wa gillewan-shinikankaakalunepgi Goyakalu chinanu Girchi, ga wa Geso Kristo chinanu Girchi Wgene galikakaya ga wa gishiniklewluya.

Kristo yimaklewle gwanu

⁴Numuwptuta wa pimrine pwugenene neta, tokanchi galikaka potu ruyanna, yukanru gixyawakpotuko wa Girchi wyoptotinri. ⁵ Ga wa xani nagjityi, tsro. Gi wa gerotu yukanru nyonyegitimkopixkayi, seyni yinuwakikoluyakawa waneywu, wa wushiniikakinripa. ⁶ Ga wa tyenwa gishiniklewluya, wa wkamrujetanru Goyakalu yakanrekaka gixyawakpotuko. Tyenwa Goyakalu yakanre wa yinuwakikoluyakawa gixa jemletyawaka. Waneko pixka gkamrutatu.

⁷ Gi rixanu gixo kyokwirewaklerune gipgujewna tye psolchijneko. Wanna gi wa gipgujtatlwa Geso Kristo kamaneru rixa ginretinri. Tyenwa kyokwirewakleru ga wa Kristo kamnixachri. ⁸ Getinwa gixnanuko wa gixa kamruretanru gma mamginitipa, seyni gyoptotyaplu gapnutikolu potu. ⁹ Girukokta pnu yini ga wa Kristo ginaklewle gi wa rawini, wale gi wa Goyakalu waneylu. Kristo ginkaklewle gwachri, wale waneya Girchi ga wa Gituru. ¹⁰ Ga wa satu yayegitimipgi ga wa tye ginkaklewlu gi ranika, gi wa gipji gyoptotinri. Gi wa galukanru. ¹¹ Gi rixanu wale galukachri mugletu kamrure rukamrutlu.

Nkagwaklu gixa yegi nyinripa

¹² Gixo waneyno nyonyegityapmakgi, seyni gi naluka yonyegletgi kirukaya ga wa ksajgaluya. Seyni nkagwaklu gixa yegi nyinripa, ga wa getgojkakachinepwu wuynumsakakanu, wa wumuwlle poy-agkakikolupa.

¹³Pumole tsomitkaluro wgenene galukyi.

3 Tixinri Kpashiri Gwa Kirukate

Galuklewlu

¹ Tyenwa tsru kirukatni.

Gishiniikaluru Kayo chinanupa, galikakni nushinikanru.

² Nushinikanru, nagjigogneyegityi waneyapyi kigle gwashle

psoluyako ga wa gichkopyi, wa kigle pixanshinikanutyawaka pixka.

³ Gi rixanu numuwpotuta wa rapokinitkana wumolene, wanna

gipgujtayegityi wa wanepotuko pixinri, wa wane pixa gomkagitimri

galikakpotunanu tokanchi. ⁴ Gi wa tye pnute tsru gimuwlu waneyno,

nyijnakpiranyegityapna nwugenene wa galikaka potu tokanchi romkagitna.

Kayo ruslaginri ralixkota

⁵ Nushinikanru, poyagkakachriyi pixa kamrutlu klunerukokta kamruchi wa molchine chinanu ga wa pnu giyakatyachine chinanu koxa.

⁶ Wanna gipgujtatlu pushinklewele gapatjetachinkaka getanu. Kigleru

pkamrutanu wa pupxaka yaletanna Goyakalunu kgimuka. ⁷ Gi rixanu

Geso giwaka chinanu rushpakna. Gikena rawyana payine. ⁸ Giyagni

wixa gimkata yoptoretna wane gixachine, rukamrurewatanunepwuna

galikakpotunanu tokanchiya.

Riyotrigi gimateyna

⁹ Satu tokanchi nyonyegitna gapatjetachine, seyni Riyotrigi galuka

tsru gitakletnachriwa wanna yegi; gi wa yoptotwu. ¹⁰ Giyagni wale

kamrure wa kamrutanru nupgujtatanu wa wane nyinipa. Mugletu

tokanchiya maleshawaka jigyegishatwu. Ga wa tyekaka gi wa poy-

agotyawalu, seyni gi waleko yoptotna wumolene ga wa galukayoptole-

tachine rumaleta. Wale giknokna gapatjetachinyegiya.

Rimitri kiglepiranyegiru pejnuruneyako

¹¹ Nushinikanru, gi wa pyimanru gektutu seyni wa kigleru galikaka.

Kigleru kamrutachri walenna Goyakalu giyakatyachri. Gektutu kamru-

tachri, gi wa Goyakalu reta. ¹² Rimitri kiglepiranyegiru pejnuruneyako,

ga wa galikakaya koxa. Ga wa wixa gipgujtatlu. Ga wa gixa gimatl

wupgujtalewle galikakpotunanu.

Ralipre galukleta

¹³ Gixo waneyno nyonyegityapmakyi, seyni gi naluka yonyegletyi

ksajgaluyma ga wa yonawapiyma. ¹⁴ Seyni giyampotu nkagwaka getle-

tyi. Ga wa getgojkakachine wuynumsakakanu.

¹⁵ Giglewanshinikankaakalurupyi. Pumatjene galukyi. Ga wa pixa

palukgiwakatanna pumatanune satkaka.

Kpashiri Gota Kirukate

Galuklewlu

¹Tyenwa Gota Geso Kristo wayegreru kirukate, Santiyako gepuru. Goyakalu Girchi tomganune, rushinikanune chinanupa, Geso Kristo chinanu gimretkalune.

²Getwamonrewlu ga wa gilewanshikanrewlu ga wa gishiniklewlugixa chinanu gixolewnakaakalurupni.

Kyagotlewaklerunepgi tokanchi galixkaluru chinanu

³Nushinikanune, psoluyako nmerewata nyonyegitgi gixa gognewatikalurupirana, pejnurunenupmaka gognewatikaluru. Numkata yonyegletgi nuykotyapgi kyagotlewaklerunepgi tokanchi galixkaluru chinanu, pakatapje samyokyegitkana kpashirine. ⁴Gi rixanu pimrine yine pochkeruneko yoshmaknawa. Wannanwa muchikawako yonpiranyegitkalunni wa wannanupa tye giklukanuwnayegijixlu. Mupashiregolunni. Goyakalu gimtlewle rupekotluna mpogijpatnuchi. Ga wa satupjerutu tsru potu Girukotlewatachri ga wa Wutsrukate Geso Kristo runutatna.

Goyakalu giklukanuwnayegijixanna malixkanni

⁵Muchinanu psoluyako gimatkatalu, seyni naluka gishinkakkakletgi, wa Gitsrukaachi Gigiptoya rognetskakinitkana rayinerutene, wanepnute malixkanni ruylata. ⁶ Ga wa Goyakalutownerenenan rutakikolna mumretkanni, seyni ruknokamluna rawyawakna, tsru giklukanuwnalgogne chinanu Wale gimrettanna gostutkalunni mapshagawaka gike rixiniko mnikawnakatu rawinripna. ⁷Sotoma gajenni ga wa Komora gajenni pixka ga wa rumwastsipokchijetanrukakni pixka waneko pixka rixanna kapoklewaklerunni, ga wa pnumnu rixinina manchiya. Yaglu rixkanna xirnachri gike rixiniko muwnakatu saletikanna.

Gixasha yimaklewletachine gikluuka

⁸Seyni waneko pixka rixkoxna wa nyi gipnawjetachine. Wanna galikaka puchotmanetna. Gi yijnakotluna tsru gitakalurkaka. Pogirelwukaka rapatna. ⁹ Ga wa Mikili, Goyakalutowrerune gitsrukate, kamchi gitsrukate yagotini ga wa yoptopirkakini Moysisimane chinanu, waleko Mikili gi tseruwanshikanuta giklukanuwnalu gapatle koschechinripa, seyni wane china, "Gitsrukaachi chigetjetanunyi."

¹⁰Seyni wanna nyi ma mumatanutkakna rapatna. Ga wa rumumturetanruna rumatanrukakna gepkoxamkojejixirune manshinikanune pixka, tyekakaya nikawninya.

¹¹Gi waneni wanna! Gi rixanu Kaynigapo yachinen. Ga wa Walaami pupjetinri pixka, reneknawana yoptotyapluna gipekolu. Ga wa Kore yoptopiire ramgiyna.

¹²Wa gishiniikaklewle meyiwlwananwa gjirintakaka pixkalune. Mpikane tsru niklu rumnikgina. Goglutronchinwa. Kyachgapererumko magatu pixkalunni, kannipgyalu ganikanrukaka. Gagmuna maleplutskigiru, majitu, gepi kata gipnachrinatka, gopliikaluru pixkalunni. ¹³Tsru wenushpurga mgirukotkotu, waleko patmenuwleya

gashlirikachrishpurga pixkalunni. Katagiri yaglotashatachrokaka pixkalunni. Wanna chinanu gimretkalurni mapshagalsajnu rixgognenatyawakapa. Tokanchi reneklewatini Genocho

¹⁴ Wannapirana koxa runkakleta Genocho, wa Goyakalu tokanu reneklewatini. Walenwa Gataklopisha payokgipre chininri. Wale wane china, “Gitsrukaachi gina gixolune potu kpashiriteneyma, ¹⁵ pejnuruneko ruklukanuwnayegjixyapa. Mukochirna rekagitanna. Wane rixawanna mukochire: Mupashiregolunni. Pejnuruyako mupashiregnuchi kamrutna wanna. Mupashichlewatkanni. Giyagni pejnuruko tokanchi wanna mupashiregolune kmukochirerune chingajita ga wa pejnuruko mupashiregolu wanna chinyegitlu Goyakalu, ruklukanuwnayegjixanna.”

¹⁶ Wannanwa kegemgaklerune ga wa getwamonutnachinwa. Romkaa getsotanrewletna. Tsrupotunanu tokanchi yanumsatokanushatyana. Ralixkotmanewlerewatna rupxakikolupna.

Ginkaklewlu ga wa giykolu

¹⁷ Seyni gixa, nushinikanune, gishinikanru Wutsrukate Geso Kristo yokanatanune tokanu muchinanu wane chinkalurutka. ¹⁸ Wa wane chinyagina, “Wa ralipregogne wanepna kgixpiranataklerune. Wan-nako getsotanrewle mupashiregotu ruyanna.” ¹⁹ Wanna kotspalkaklewata wa manchi galukyawaka. Giwekikaluru gi waneyna.

²⁰ Seyni gixa, nushinikanune, kpashiri potu galixlewleya ntseruwnanshinikanutini. Giwekikaluru Kpashiri gagjigognetini. ²¹ Gimretinwa Goyakalu gishiniklewlleya. Wutsrukate Geso Kristo getwamonrewle gkagwakanu waneyapgi giwekinri gike rixiniko mnikawnakatu. ²² Getwamonutanna nutanshinikanutachine galikaka. ²³ Xirnachri gishatkapikaluru pixka gixa gognetkakletanna pimrine. Ga wa pimrine getwamonutanu mpikleymananuko. Gayegixanru mkachriko wa manchi puchotikaluru.

Giglenshini kanyeglewlu

²⁴ Gimalwutkalurupa wa gimkata gimretletjeru mujruukanepgi ga wa gimkata tunwakakletjeru royaknu yegi, muklukanuwnakanepgi gimjikleyma. ²⁵ Satupjerutu Goyakalu Wognetkakjeru, Geso Kristo Wutsrukate chinanu, walenni goyaknuchi, ga wa tsru potu pogirewlu, ga wa muchkonu, ga wa girukotlewlu ma mapookanuwa muchinan-potgogne, ga wa xani, ga wa psolgogneshpotunanuko gike rixiniko mnikanwnakatupa. Wane gixkalurupa.

Gipgujetkaluru Geso Kristopirana

¹ Tyenwa Gipgujetkaluru Geso Kristopirana wa Goyakalu genekanru, wayegrene rekakgitinripa pshinitsonu gimkata ginretachrikakapa, rumatkakpirantaplu. Yokanatlu gitowreruya. Wayegreru Gwa yegi yokanatlu. ² Wale Gwa gipgujtatu Goyakalu tokanu ga wa Geso Kristopirana gipgujtatikolu, ga wa retanru pejnunanuka. ³ Giglenshinikanyegitkalunni wa tyepirankaka getyongatachine, wa tye tokanchi Goyakalu genekanru getyongatachine ga wa yijnakotachine. Giglenshinikanyegitkalunni wa gewi yonatikaluru gimretachine, gi rixanu gi gowukatkalu gigogne.

Payokgipre gapatjetachinkaka galuuka

⁴ Tyenwa Gwa kirukate.

Wa payokgipre gapatjetachinkaka Gasya gwachine chinanu.

Gimutkalunepgi, ga wa giglewanshnikankaakalunepgi Waley, wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, ga wa payokgipre giwekikaluruneya, tuplapijere ginaple gwachine. ⁵ Ga wa Geso Kris-toya gipgujtalewatachri poyagkakachri, muchinanu potu wugenetika wa gipnachinyegi, tyechijne pogirene Gitsrukapatu, wushinikjeru, wkaspukmukochiretjeru Waleko gigragaya. ⁶ Goyakalu, Ruru, pogire-watyawaka gajene rixkakwu, ga wa sasertotene rixkakwu Wale chinanu. Walenupni goyaknuchi ga wa muchkonchi gwagognenatachri gi ke rixiniko mnikawnakatupa. Wane gixkalurupa.

⁷ Getanru. Kyachgapererumko rumunaru.

Pejnuruneygalepotunanuko getanru,
ga wa yoglotjene koxa getanru.

Ga wa payinerumnunanuka psolchijneko gajene
wamonusatanna Wale chinanu.

Gigi. Wane gixkalurupa.

⁸ “Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano.”

Wane china wa Gitsrukaachi Goyakalu, wa wanerutu, ga wa muchikawluru, ga wa ginachripa, pejnuruko Girukotachri.

Klu chinanu yonatkalurni twu kiruka

⁹ Gitni, Gwano, gimolno, ga wa gimumatjerno wa salewakchiya ga wa pogirewatayawa kaya, ga wa kashnantakgognewluya Geso chinanu. Patmoknipreka chinikowaka nwanatini Goyakalu tokanu chinanu ga wa Geso gipgujtatikolu chinanu. ¹⁰ Gitsrukaachigogne Giwekikaluru nwini. Notjimnesreta tsruplaji nyijnakota kowi pixka. Wane china, ¹¹ “Wa petanrukaka kiruka pyonatanru. Ga wa pyokanatanro payokgipre gapatjetachinyegkaka: Gigwiso, ga wa Smirna, ga wa Perkamo, ga wa Tiyatira, ga wa Sarti, ga wa Wilatelgi, ga wa Lawtise.”

Yineru Wgene kaygawlu retika

¹² Ga wa nuprotaka netyaplu tye tokanchi nuynumsatjeru. ¹³ Ga wa nuprotakinitka netlu payokgipre kori katalo gapi. Ga wa katalgap-kaka ganikajite netyalu Yineru Wgene pixkalutu, gopwalu gitakachri,

gishrikakjeputachri korimtaya.¹⁴ Ga wa gijiwu ga wa gijiwutsa gowe-gapixi klatalu pixka rixa, giwru klatalu pixka. Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa.¹⁵ Ga wa gjixi sintawo xirnachripro gata-jitikaluru pixkalutu rixjixita. Ga wa giplaji gixpotkaka gongima pixka rixaplajgimata.¹⁶ Payokgipre katagirkaka gwapotuklesretateemyotlu. Ginama rushpakya yoglolewapi gepnokaka gwaspuchachri gepraga-spuru. Ga wa gigoji tkachi pixka rixa, muchkonu yochigatyachri.

¹⁷ Ga wa gita getinitkalu gjixipta nyawnamtya gipnachri pixka. Giyagni Wale gitakamyogogotno potuklemyoteya. Wane chinno,¹⁸ "Gi pikanu. Gitni wa muchichachrino ga wa ralipreno. Ga wa giwekachrino. Gipnachrinanno ga wa xani nuwekgognenata gike rixiniko mnikawnakatu. Ga wa waneyno gipukchi yoskekapre ga wa gipnachine gwiyawaka yoskekapre.¹⁹ Giyagni pyonatanru petanrukaka, ga wa wanerutkaka, ga wa wanepnute gwachrikakapa.²⁰ Wa giyogimanatkaluru tokanchi payokgipre katagiripirana, wa petinro npotuklesretatemyoya, ga wa payokgipre katalgapi kori, wa payokgipre katagirkaka, wannanwa Goyakalutowrene wa payokgipre gapatjetychinkaka chinanu. Ga wa payokgipre katalgapi wannanwa payokgipre gapatjetychinkaka.

2

Tokanchi wa Gigwiso gapatjetachine chinanu

¹ "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Gigwiso gapatjetachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre katagiri kashichachri potuklemyoya, wa payokgipre katalgapi kori ganikajite yapachri:

² Numatlu pkamrure ga wa pyaprewatinri ga wa pkashnantakgognere, ga wa pixa gi pumkata gakotletna muglene. Ga wa petum-gana yokanatkalune chinnachinwa ga wa gi wane rixna. Ga wa petna kayroklewaklerunni.³ Wa kashnantakgognekleryi, ga wa Gita giwaka chinanu pakotlewata. Gi wa pamanuta.

⁴ Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Wa pkaspukatkalu muchinanu pushiniklewlle.⁵ Giyagni pushinkapanru ginaka pu-jrukyana. Ga wa penshinikanutanutka. Muchinanu pkamrure pkamruretanutka. Wane pma mixkanu, pixa yegi nyanu. Ga wa nkonyi pkatalotgapi twiyawakaya, pma menshinikanutkanupa.⁶ Seyni tye galikaka waneyyi, wa payegixlu wa Nikolaytane kamrure wa Gita koxa gayegixanruni.⁷ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwi-wekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru giweekaklewatachri gagmuna gwachri. Walenwa Goyakalu gigleyawaka ganikajite gwachri.

Tokanchi wa Smirna gapatjetachine chinanu

⁸ "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Smirna gapatjetachine chinanu:

Tyepirankaka china wa muchichachri ga wa ralipre, wa gipnachrinanni ga wa giwekachritka.

⁹ Numatlu psalewnale ga wa pwamonnupoga, seyni ponikolyi. Numatkoxlu ma mupashiregnunna Goteyone chinachinwa ga wa gi wane rixa. Seyni Satanasyo ginkaklewawaklepji gajenni.¹⁰ Gi pikanu psalewninripatka. Gixapni kamchi gitsrukate wa yoshmakikowaka

rutakjixanungi pimringi, gyantaletikolupa. Pamolgogne salewnalu waneyapgi. Pupninpotonanuko poyagkakachripyi ga wa giweklu snydera nenekeyi.

¹¹ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekkaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri gi gmtuko gepi chininri gipukchiya.

Tokanchi wa Perkamo gapatjetyachine chinanu

¹² "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Perkamo gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa yogolewapi gepnokaka gwasputachri gepraspuru waneyalutu.

¹³ Numatlu pwiywaka, wa Satanasyo tuplapijere yegi. Ga wa ngiwaka pumreta. Gi wa pnutatlu nalixikolu, Gantipaklupotuko, nupgutatjeru poyagkakachri, wa gixa yegi giylatikaluru, wa Satanasyo gwiyawakaya.

¹⁴ Seyni psotsotaji waneyno gektutu pixayma. Gi rixanu waneyyi wane Walaami yimaklewle gomkagitachine. Wale yimaklu Walaka rutspetkakyapna Gisrayiliklopishane, wa nikyapluna yagluchisha geneekalurkaka, ga wa rapoklewatinripna. ¹⁵ Waneko pixka pixa. Waneyyi Nikolaytane ginkaklewle gimretachine. ¹⁶ Glyagni penshinikanutanu. Wane pma mixkanupa, giyanpotu napyegitanyi, ga wa nyagotanna nonama gwachri yogolewapiyama.

¹⁷ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekkaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka. Gaalirewatachri neneka nikletanru mana yogimatkaluru. Ga wa nenekanru klatsotlejirpotu, ga wa sotluji yonatkaluru gerotu giwakchi satuna mumatanatu. Seyni yoptotachripjepa gimatantu.

Tokanchi wa Tiyatiri gapatjetyachine chinanu

¹⁸ "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Tiyatira gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china Goyakalu Wgene, xirnachrimero pixka gixaygaletachri, ga wa sintawo gatajitatkaluru pixka gixjixitachri.

¹⁹ Numatlu pkamrure ga wa pushiniklewle, ga wa palixlewle, ga wa pupxaklewle, ga wa pkashnantakgognewle, ga wa pkamrure, ga wa ralipre gixo potu muchichachri pnute.

²⁰ Seyni waneyno pagixanu gektutu pixayma. Gi rixanu wa suxo Gesawera wa Goyakalu tokanu geneklewltachro chinnachrowa puchi yimaklewleta ga wa tyokwitna nwayegrene, rapoklewatinripna ga wa nikyapluna wa yagluchisha geneekalurkaka. ²¹ Nenecko gogi tenshinikanutinripa. Gi taluka genshinikanreta tapoklewatinri.

²² Glyagni pajeko nuknokanro wala ga wa walayma gimopatlewatachine, tsru salewakchi yegi, ma menshinikanutkanupna kamrureyna.

²³ Gipukchi nuylatinna twugenene. Ga wa pejnuruneko gapatjetachinkaka gimatantu wa Gitni wa shinikanchi ga wa gaschi getjetachrino. Ga wa neneangi satkakgi gi gixpoko kamrurewatyawaka.

²⁴ Ga wa wane nchina, pimringi Tiyatira gwachingi ginnakkota tye ginkaklewlmigjeya, wa Satanasyo gitokpotu chinyawakna, mumatkangi. Wane nchingi, gi satuna kamrurichi nutakyegitangi wanepnute. ²⁵ Seyni wa waneygi gixinri gimretantu napokinpotunanuko.

²⁶ Wa gaalirewatachri ga wa nkamrurkaka gimretachripa yoptukyawakpotunanuko, wale nutakanu payine chinanu.

²⁷ Kanojerchi yowumaje rugirukotanna.

Kajpastono pixka rumlookona,²⁸ nixa yoptoretyawaklu Nuryegiya. Ga wa gonsagi nenekanru. ²⁹ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna gapatjetachinkaka.

3

Tokanchi wa Sarti gapatjetyachine chinanu

¹ "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Sarti gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu ga wa payokgipre katagirkaka waneyalutu. Numatlu pkamrure. Wa kgiwaki. Wa puwekinri, ga wa gipnachrinatkayi.

² Puyokanutka, ga wa gixetachrikaka pmuchkotanu wa galuka gipnaletachrikakanatka. Gi rixanu gi nukshiklu pkamrure poy-agkakikolu Noyakalute getanu. ³ Giyagni pushinkapanru pyoptotanrukaka ga wa pyijnakotanrukaka ga wa pumretanru. Ga wa pen-shinikanutanu. Giyagni pma muyookanupa, kachowguru pixka nixa gapyegetanyi. Gi pumata gipapko napyegitanyi.

⁴ Seyni Sarti pimrine waneyyi, wa gimkalna mpuchotkane. Ga wa Gitayma yananna klatalu mkachri gitakachine, gi rixanu rumuk-nunina. ⁵ Gaalirewatachri klatalu mkachri makatkalurupni. Ga wa giweklu kirukateya gi nsheygiwakatinri. Ga wa Nuru getanu nupguitagiwakatanyi, ga wa Nurutowrene getanu. ⁶ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Wilatelgi gapatjetyachine chinanu

⁷ "Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowreru Wilatelgi gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa kpashiri, wa galikakpotu, wa Tawi yoskekape waneyalutu, wa kotpukachri ga wa gi satuna gishyatlu, ga wa gishyatachri ga wa gi satuna kotpukulu.

⁸ Numatlu pkamrurkaka. Petanu. Nenekyi kotpuukaluru gipgyapto pixa getanu. Gike gimkata gishyaletlu. Gi rixanu waneyyi ptsotsotaji pmuchkonu. Ga wa pumretlu ntokanu. Ga wa gi pnutatlul ngiwaka.

⁹ Giyagni pimrine Satanasyo ginkaklewaklepji gajene wa Goteyo chinnachinwa ga wa gi wane rixna, seyni rayroklewashatna, wane nixkakanna: runinripna ga wa pujixistsi yoptsojinripna. Ga wa rumatanruna nushinikyayi. ¹⁰ Gi rixanu pumretlu ntokanu nkashnan-takgognewlepirana, Gita koxa gimretanyi gyantaletikolgogneklupa, wa psolchijne gajeneko yegi ginachripatka, yantaletikolupna psolchijneko gajene. Giyampotu nunanu.

¹¹ Pumretanru waneyyi pixinri. Gi satuna gwinyi psagyetapa. ¹² Wa gaalirewatachri kpashiwakpotugrukostsigi nixkakanru Noyakalutepejiya. Gi wa maleka rushpakanutka. Ga wa Noyakalute giwaka nyonatanru, ga wa Noyakalute pokchi giwaka. Walenwa gerotu Gerosale, tengogne Noyakaluteyegiya gjirukyachripa. Ga wa ngiwaka gerotu nyonatanru. ¹³ Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.

Tokanchi wa Lawtisi gapatjetyachine chinanu

¹⁴ “Wane pixa yonyegletanru Goyakalutowraru Lawtisi gapatjetyachine chinanu:

Tyepirankaka china wa Wane gixkalurupa, wa gipguitalewatachri poyagkakachri ga wa galikakpotu, wa Goyakalu giyakotanrukaka yinuwakjixachri.

¹⁵ Numatlu pkamrurkaka, gi wa kachikleryi, gi koxa gemeryi. Nalukmaklu kachikleru pixinri waka gemeru. ¹⁶ Giyagni gi rixanu psotsotaji gemeryi. Gi wa gemyi. Gi koxa kachikleryi. Giyagni nonama naplitinyi. ¹⁷ Gi rixanu wane pchina, ‘Ponikolno. Nponikowataatka. Gike nmagatya.’ Ga wa gi pumatnawa salewnachriyi, ga wa get-wamonutkaluryi, ga wa kwamonuryi, ga wa maygaletyi, ga wa mamkatyi. ¹⁸ Nuykotyi Gita yegi pagjitinro kori xirnachri gatajitaluru ponikowatinripa, klatalu mkachri pmakatko ma mupgujew-ninitipa pmamkatinri patewle. Ga wa ygalchipinre pagjitanu psagay-galetinripa. Petinripa.

¹⁹ Gita chigetjetna pejnuruneko nalukanune, ga wa nsaletanna. Giyagni pmuchkowatanu ga wa penshinikanutanu. ²⁰ Gita gipgyapto nwa. Nuylaylagipgyaptoteta. Satu jeminri ntokanu ga wa kotpukgip-gyaptotetini, njiglokyegitanru wale. Nnikanu waleyma ga wa wale Gitayma.

²¹ Gaalirewatachri nenekanu wa ntuplapijere ruxiplatanno, wa Gita gaalirewatinri pixka ga wa Nuru tuplapijere nuxiplatlu Nuru. ²² Wa kajnakopnalu yijnakotanru wa Giwekikaluru chinyawakna wa gapatjetachinkaka.”

4

Kaygawlu getikaluru wa pogirchi tuplapije tengogne gajeru

¹ Wanepnute netatka wa tengogne gitpukgipgyaptoteta. Ga wa muchinanu plaschi kowi pixkagimalutu nyijnakotanru. Gita ruynumsata. Wane china, “Gewi teno punanu. Ga wa nekakgitanyi wa wanepnute gimkata ginretachrikaka.”

² Waneklu Giwekikaluru jiglokno. Wale chinanu netlu pogirchi tuplapijere tengogne gwachri. Ga wa tuplapije rawa tuplanatachri. ³ Wa tuplanatachri getikolu gaspe sotlejiru pixka ga wa sartiyo klatalsotle-jiru pixka. Ga wa kshi tuplapije sajrukachro, gesmeralta katwergalu polersotlejiru pixka getikolu. ⁴ Ga wa tuplapije sajruka gepmole gepkoxamkoje tuplapijkaka. Ga wa tuplapijkaka tuplatna gepmole gepkoxamkoje tsrune klatalu mkachri gitakachine. Ga wa gijiwna waneyna kori sagyeta. ⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya rawrakle ga wa plaschigimkaka, ga wa rutlogle. Ga wa payokgipre katalo yoch-pikjetkaluro xirnachri tuplapije ginaple. Wannanwa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu. ⁶ Ga wa tuplapije ginaple waneru tsru wenu potu witryo pixkalutni. Katwergalu pixkalutni.

Ga wa tuplapije ganikajiteswaji ga wa tuplapije sajrukle wanena gepkoxamkoje gepkoxamkoje giwekachine, gixo potu ygalchi waneyalune gistasreta ga wa gitjimnesretna.

Tengogne gajene gimalwure

⁷ Ga wa muchinanu giwekachri, tsru mgenoklu pixka gixachrini. Ga wa gepi rixinri giwekachri waka wgene pixkalutni. Ga wa mapa

rixinri giwekachri, yinerugoji pixka waneyalutu. Ga wa gepkoxamkoje rixinri giwekachri walenwa tsru klatatalu galnachri pixkalutu.⁸ Ga wa gepkoxamkoje giwekachri satkaka waneya patsrujiremeji. Gixo potu ygalchi waneyna psolutako ga wa gimejimpuko. Ga wa psolgogneko psolytechnoko gi rapnanu wane chinretna:

Kpashiri, kpashiri, kpashiri Gitsrukaachi Goyakalu,

pejnuruko Girukotachri,

wa muchikawluru ga wa wanerutu ga wa ginachripa.

⁹ Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri, wa giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu rumalwutna giwekachine, ga wa kagwakpiratluna, ga wa poyagnutluna. ¹⁰ Waneklu wa gepimole gepkoxamkoje tsrune chiji rapokna wa tuplapije tuplatachri getanu. Yoptsojityegitluna wa giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu. Ruknoklona sagyetna tuplapije ginaple. Wane chinna:

¹¹ Pumuknuni, Wutsrukate Woyakalute,

pyoptotyalu goyaknuchi ga wa kagwakpiiu, ga wa giyaklu
gi rixanu ptowrunanuka puyakota.

Ga wa pushinikyawaka chinanu

wanetkalu ga wa giyakotkalurutkani.

5

Kiruka payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatikaluro

¹ Ga wa tuplapije tuplatachri potuklemyo netyalu kirukpoyi, gitoko yonatikaluro ga wa totji yonatikaluro. Ga wa payokgipre gipre kgimaxikolero gishyatkaluro. ² Ga wa netlu Goyakalutowreru gichkolu gichkoplaji wane china sapletachri,

“*?Katni wa gimuknu kopralatyaplo kirukpoyi, ga wa kotpuka gipretyaplo?*” ³ Ga wa gike gimkatlu, gi wa tengogne gajeruko, gi wa chiji gajeruko, gi wa chiji gitokote gajeruko. Gike gimkata kopraaletlo kirukpoyi. Gi koxa rumkata getletlona. ⁴ Ga wa nchiyampotuta, gi rixanu gike gikshiika rumuknu kopralatyaplo kirukpoyi ga wa retyaplo. ⁵ Ga wa satu wa tsru wane chinno, “*Gi pchiyagatanu. Petanu. Rakagloklewata tsru mgenoklu Gotaklopishaneru, Tawitski. Wale gakagloklewata kotpukyaplo kiruka ga wa payokgipre tupre kgimaxikolero yamananuko.*”

Gowega Wgene gakagloklewatinri

⁶ Ga wa tuplapije ganikajiteswaji, ga wa gepkoxamkoje giwekachine ganikajite ga wa tsrune ganikajite, netyalu gowega Wgenni tunwanatachri giylatkaluru pixka, payokgipregwalutu, ga wa payokgiprey-galerutu. Payokgipreygalenwa payokgipre giwekikalurune Goyakalunu psolchijneko yokanatkallune. ⁷ Gowega Wgene wane ya. Wa tuplapije tuplatachri potuklemyo yoptotyalo kirukapoyi. ⁸ Giyagni kiruka yoptotinitka, wa gepkoxamkoje giwekachine, ga wa gepimole gepkoxamkoje tsrune chiji rapokna gowega Wgene getanu. Satkaka waneya gitlot-satkaluro, ga wa koripro katseplu pgamlupagiri. Walenwa kpashirine gagjigognerkaka. ⁹ Ga wa shikaletluna gerotu shikalchi. Wane chinna: Pumuknuni kiruka pyoptotinri

ga wa pkotpukyaplu tupre kgimaxikolero.

Gi rixanu giylatkaluryi ga wa pugragaya
pupekotanna yine Goyakalu chinanu,

panerumnunanukaya, ga wa
 patokanumnunanuka yanumatyachineyegiya,
 ga wa payinerumnunanukaya,
 ga wa pachijne gajenemnunanukaya.

¹⁰ Ga wa Goyakalu getanu
 pogirchine ga wa sasertotene pixkakna.
 Ga wa chiji pogirewatinna.

¹¹ Giyagni netatka. Ga wa gixolune Goyakalutowreruneplaji njema, tuplapije sajrukachine, ga wa giwekachine ga wa tsrune. Ga wa wane pejnuna gixolune potu ga wa gixo waragka warakane, ¹² gichkoplaji wane chinachine:

Rumuknuni gowega Wgene giylatkaluru
 yoptyaplu guyaklu ga wa ponikowlu,
 ga wa gimatkalchi, ga wa muchkonchi,
 ga wa kagwakpiiru, ga wa gimalwuru,
 ga wa galixkowlu.

¹³ Ga wa pejnuruko guyakotkaluru tengogne gajeru ga wa chiji gajeru, ga wa chiji gitokote gajeru, ga wa tsru wenumta gwachine, ga wa pejnuruko wane gajerkaka, nyijnako wane chinreta:

Pogirchi tuplapijere tuplatachri,
 Ga wa gowega Wgene

waneyapa gimalwuru ga wa kagwakpiiru,
 ga wa goyaknuchi, ga wa muchkonchi,
 rixgognenatanu giike rixiniko mnikawnakatu.

¹⁴ Ga wa gepkoxamkoje giwekachine wane china, “Wane gixkalu-
 rupa.”

Ga wa tsrune chiji rapokna ga wa yoptyosityegitluna.

6

Muchinanu gipre: Kawalyo gogo tuplatachri gakagloklewatachri

¹ Ga wa netlu gowega Wgene kotpukgipretyawaklo muchinanu gipre wa payokgipre gipre kgimaxikolero. Ga wa gepkoxamkoje giwekachine satute nyijnakoplajita rutlogle pixka chinachri, ² “Punanu.”

Giyagni netatka. Ga wa netlo kawalyo klatalo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu kashritwa. Ga wa sagyeta reneeka. Giyagni rushpaka gakagloklewatachri rakagloklewatinripa.

Gepi rixinri gipre

³ Ga wa gepi rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu gepi rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

⁴ Tushpakanaka sato kawalyo serolo. Ga wa wala gogo tuplatachri geneeka rawyaplu chijiya kigle gwashlu, ruylakakinripna. Ga wa wale geneeka yoglolewapi gitsruka.

Mapa rixinri gipre

⁵ Ga wa mapa rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnakotlu mapa rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

Ga wa netlo ksajiro kawalyo. Ga wa wala gogo tuplatachri waneylu yantapi gimyoya. ⁶ Ga wa nyijnakotlu plaschi pixkalutu wa giwekachine

ganikajiteya wane chinachri, “Satu masu trikoji paproji wenroloto chinanu, ga wa mapa masu triko pixkalutuji paproji wenroloto chinanu. Ga wa goliwangi ga wa winga gi pumtukanu.”

Gipnalu

⁷ Ga wa gepkoxamkoje rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, nyijnaktokanutlu gepkoxamkoje rixinri giwekachine wane chinachri, “Punanu.”

⁸ Giyagni netatka. Ga wa pwalo kawalyo wanetka. Ga wa wala gogo tuplatachri Gipnalu giwaka waneyalutu. Ga wa gipnachine gwiyawaka gomkagitlu. Ga wa wanna gitaaka satupje gepkoxamkojete chiji gajene chinanu, yoglolewapiyma ruylalewatinripna, ga wa nachluyma, ga wa gipnaluyma, ga wa kmatsuruneyma, chiji gajene.

Pamyo rixinri gipre: Giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu

⁹ Ga wa pamyo rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, yoch-pikikowakakwa rapukote netyana giwekikalurune wannanu wa giylatkalune Goyakalu tokanu chinanu, ga wa rupguitalewlena chinanu, giylatkalunni. ¹⁰ Ga wa gichkoplaži china sapletna, “Gitsrukaachi kpashiri ga wa galikakpotu, ¿giklunanu gi puklukanuwnayegjixawana psolchijneko gajene, ga wa gi papnuyegitawalu wugraga?”

¹¹ Ga wa satkaka geneeka klatalu gowukalu mkachri. Wane chinkana wa rapnanutanunnachi pshinitsonu pejnuruneko rixinripna rixje Geso wayegrene ga wa gimolenna wanna pixka gixa giylaletkalunepa.

Patsruijire rixinri gipre: Psolchijneko komyeeka

¹² Ga wa patsruijire rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, netatka. Ga wa wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa tkachi ksaji rixa kawhistugalu mkachri kapixiru pixka. Ga wa psoluko ksuru granchi pixka rixa. ¹³ Tengogne gwachro katagirkaka chiji gjiruka, gikera tujirsagitini pixka totsotsagi, tsru kannipgyalu komyeckshegitinro pixka. ¹⁴ Ga wa tengogne gixrikamtatka kirukpoyi pixka poyitkoklunu. Ga wa pejnuruko magka ga wa pejnuruko kanipreklukaka rawyawaka rajrikika.

¹⁵ Ga wa tyechijne pogirewatyachine, ga wa tsrukakalune, ga wa ksolaloterune, ga wa ponikolune, ga wa gichkolune, ga wa pejnuruneko wayegrechine, ga wa pejnuruneko gishpakkachine, gitawakapna ga wa tsru sotlu magka gajeru yogimatnawana. ¹⁶ Ga wa wane chinruna wa magkakaka ga wa tsru sotlu, “Pujrukanu wixa gogo. Pyogimatanwu pogirchi tuplapijere tuplatachrigojiya, ga wa gowega Wgene jgekanuya. ¹⁷ Gi rixanu rapokatka jigekanna tsrugogne. Ga wa ¿katu gimkata tunwaleta?”

7

Satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane gimaxikoletalune

¹ Wanepnute netna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, gepkoxamkoje chjisretate tunwanatachine, wa gepkoxamkoje chjisretate giyakannipyatyachri gimretachine, ma majpopokannipyatyinitipa chiji, gi wa tsru wenuko, gi wa satu gagmuniyegiko. ² Ga wa satu Goyakalutowreru netatnaka, tkachi gishpatyawakasreta gipgujewniyachri. Goyakalu giwekachri gimaxikole gipipre waneyalutu. Gichkoplaži china sapletna gepkoxamkoje Goyakalutowrene, geneekalune wa chiji rumtukyapna

ga wa tsru wenu. Wane china sapleta,³ “Gi gimirukanru chiji, gi wa tsru wenuko, gi wa gagmunkakako, wumaxikoletinpotukna Woyakalute wayegrene gjirobayna.”

⁴ Ga wa njemlu gi pejnu gimaxikoletkalune: satu pacha gepkoxamkoj-mole gepkoxamkoje waragkane gimaxikoletkalune panerumnunanuka Gisrayiliklopishane.

⁵ Gotaklopishanerune pamole gepi waragkane gimaxikoletkalune.

Ga wa Roweklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Kateklopishanerune pamole gepi waragkane.

⁶ Ga wa Gaseriklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Neptaliklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Manaseklopishanerune pamole gepi waragkane.

⁷ Ga wa Simoklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Rewiklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Gisachaklopishanerune pamole gepi waragkane.

⁸ Ga wa Sapolonoklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Gosiklopishanerune pamole gepi waragkane.

Ga wa Migamiklopishanerune pamole gepi waragkane gimaxikoletkalune.

Gixolune potu yine klatalu mkachri gitakachine

⁹ Wanepnute netatka. Wanena gixolune potu yine, gike mumkata yantaletanune, pachijne gajenemnunanukaya, ga wa panerumnunanukaya, ga wa payinemnunanukaya, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachineya, pogirchi tuplapijere ginaple ga wa gowega Wgene getanu tunwatachaine. Klatalu mkachri gopowalu gitakachine. Ga wa kasureru waneyna gimyoyna. ¹⁰ Ga wa gichkoplaji china sapletna:

Woyakalutenni gognetkaklewlu

wa pogirchi tuplapijere tuplatachri,

ga wa gowega Wgenenni.

¹¹ Giyagni tuplapije ga wa tsrune ga wa giwekachine sajraka tunwaletna pejnuruneko Goyakalutowrene. Tuplapije ginaple chiji gapokjiwitachinni. Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu. Wane chinna: “Wane gixkalurupa.”

¹² Goyakalunupni gimalwuru,

ga wa goyaknuchi,

ga wa gimatkalchi,

ga wa poyagnutikolu,

ga wa kagwakpiiru,

ga wa guyaklu,

ga wa muchkonchi rixgognenatanu gike rixiniko mnikawnakatupa.

Wane gixkalurupa.”

¹³ Ga wa rugita satu wanna tsrune. Wane chinno, “Wa nyi klatalu mkachri gopowalu gitakachine *ig* gixachinni ga wa ginaka ruyakatyana?”

¹⁴ Giyagni wane nchinru, “Nutsrukate, pixa gimata.”

Wane chinno, “Nyinwa tsru salewakchi guyakatyachinni. Ga wa ropowalutna rerkana ga wa klata rixkakluna gowega Wgenegragaya.

¹⁵ Wale chinanu Goyakalu tuplapijere ginaple rawna.

Yonogyegitluna gogi ga wa goyechno kpashiwakategrukoya.

Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri gipjiya gishyatna.

¹⁶ Gi nachpatkana.

Gi ronunnagatewatanutkana.

 Ga wa tkachi gi gapyegeitanutkana,
 ga wa giketsotaaji gemeruko.

¹⁷ Gi rixanu gowega Wgene

 wa pogirchi tuplapijere ganikajiteswaji gwachri girukotanna.

Gonu gishpakgatyawaakaka giwekgatachrigonu yegi kosekanna.

Ga wa Goyakalu sheiyigaletanna pejnuruko ktechgaya.”

8

Payokgipre rixinri gipre

¹ Ga wa payokgipre rixinri gipre kgimaxikolero kotpukinitka, gowuk-shinina pochkepotlu tengogne.

² Payokgipre Goyakalutowrene neta, Goyakalu ginaple tunwatachine.
Payokgipre kowi geneekalune.

³ Ga wa satu Goyakalutowreru gina. Yochpikikowakakwastsi tun-wata. Pgamlupagiri yochpikgapi kori kamrutikaluru waneylu. Ga wa gixo pgamlupagiri reneeka, pejnuruneko kpashirine gagjigognereyma rutakyaplu wa korikwa yochpikikowakakwaya pogirchi tuplapijere gi-naple. ⁴ Ga wa pgamlu pagiripgya gatskota kpashirine gagjigognereyma Goyakalutowrerumyoya Goyakalu getanu. ⁵ Ga wa gitowrerupgamlupagiri yochpikgapi rawa. Ga wa tsepotlu xirnachrimero yochpikikowakak-waya. Ga wa chiji ruknoklu. Giyagni wanetkalu rutlogle, ga wa plaschi gimkaka, ga wa rawrakle, ga wa giyolikhijru.

Payokgipre kowi waneyalune

⁶ Ga wa payokgipre gitowrerune, wa payokgipre kowi waneyalune galpookowletachine.

Muchinanu kowi

⁷ Ga wa muchinanu gitowreru kowitatka. Ga wa wanetkalu giwruji ga wa xirnachri, granchi kojetachri. Chiji giknockalurni. Satupje mapate chiji ga wa satupje mapate gagmuna galga. Ga wa pejnurniko kshanni polerni galgana.

Gepi rixinri kowi

⁸ Ga wa gepi rixinri gitowreru kowita. Ga wa tsru magka pixkalulu xirnachri galgachri, tsru wenu ruknooka. Ga wa tsru wenu mapate granchi rixatka. ⁹ Ga wa satupje mapate giyakotkalune tsru wenu gajene giwekachine gipnana. Ga wa satupje mapate kanawkaka gimtuuka.

Mapa rixinri kowi

¹⁰ Ga wa Goyakalutowreru mapa rixinri kowita. Ga wa tengogne tujrukya tsro katagiri xirnachri katalo pixka. Giyagni satupje mapate wenkaka tapoka, ga wa gonu gishpakgatyawaka tapoka. ¹¹ Ga wa katagiri giwaka wane chinka kapsagalu kshana. Ga wa satupje mapate gonkaka kapsagalu kshana pixka rixatka. Giyagni gixo yinerni gipnana gonu chinanu gi rixanu kapsagalutkani.

Gepkoxamkoje rixinri kowi

¹² Ga wa gepkoxamkoje rixinri gitowreru kowita. Ga wa rumtuuka satupje mapate tkachi, ga wa satupje mapate ksuru, ga wa satupje

mapate katagirkaka. Giyagni satupje mapate tyekaka ruchpokinripa. Ga wa satupje mapate gogi gi pokamlata. Ga wa goyechno waneko pixka rixa.

¡Gi waneni! wa ginachripa chinanu

¹³ Ga wa netatka. Ga wa nyijnakotlu tsru klatatalu tengogne ganikajite galnachri gichkoplaji wane chinachri, “¡Gi waneni, gi waneni, gi waneni tyechijne gwachine pimri kowigimkaka chinanu wa mapa gitowrene kowitachinpatkagima!”

9

Pamyo rixinri kowi

¹ Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa netlo sato katagiri tengogne gjirukyachro. Chiji gapokachro. Ga wa gopnalutskata potu yoskekare geneekaluru. ² Ga wa kotpuklu gitskatpotupna. Gopnalu ratskopgyaty, xirnachripoggya pixka. Ga wa tkachi ga wa kawlennipgyalu mapshaga rixka gopnalu giyakatyachrinnipgyaya. ³ Ga wa gipgya rushpakyana tsetsene. Chiji rapokna. Geklo pixka rumkata gixletatka tsetse. Geklo kachingate pixka reneeka. ⁴ Ga wa tsetsene wane chinkalune ma mumtukyapluna kshana chiji gajeru, gi wa girukokta poleruko, gi wa girukokta gagmunako, seyni yinepje wa Goyakalu gimaxikle gjrotayna waneyamigjenepje. ⁵ Ga wa tsetsene geneeka ma muylatyapna yine seyni pamyo ksuru saletpotutkona yine. Ga wa wanna saletlewle geklo saletlewle pixka wa yineru tashkatini pixka. ⁶ Ga wa walegognekakapa rujga gipnaletanunna yinepni, ga wa gi rukshikanruna. Ga wa raluka potu gipnaletannimkana. Ga wa rasukininna gipnalu.

⁷ Ga wa wane rixa gipgujewnaletna tsetskaka. Kawalyo pixka rixna, giylalu galpokyegitachine. Ga wa gijiwna waneyna sagyeta pixkaluto, kori pixkaluto. Ga wa gigojna yingoji pixka. ⁸ Ga wa kajiwutsalune suxojiwutsa pixka. Ga wa giygina tsru mgenokluygi pixka. ⁹ Ga wa waneyna rustatlena yowuma gisattelechishpata pixka. Ga wa gimejna pogimnu chiji yapachro kawalyo kosedanro gima pixka rixmejitna wa giylalu yegi gasukyegimtachine pixka. ¹⁰ Ga wa waneyna ginshina, geklonshi pixka, ga wa gisruna. Ga wa ginshina rawa muchkonna yine rumtukyapna pamyo ksuru. ¹¹ Kpogirna. Towrechri gitsrukate gitskata potu gajeru walenwa pogirna. Ga wa wale giwakni Gewreyone tokanuya Gawato. Ga wa Kriyko tokanuya Gapolyo.

¹² Wa muchinanu wamonchi giknogatka. Wanewalu gepi wamonchi wanepnute.

Patsrujire rixinri kowi

¹³ Ga wa Goyakalutowreru patsrujire rixinri kowita. Ga wa nyijnakotlu satu plaschi wa gepkoxamkoje gwacha yegi giyakatyachri, wa korikwa yopchikikowakakwa gwagwachatachri yegi giyakatyachri Goyakalu getanu. ¹⁴ Ga wa wane chinru wa patsrujire rixinri gitowreru kowi waneyalatu, “Pkaspuukanna wa gepkoxamkoje towrechine wa gosukalune tsru Geyoprate Gapga.”

¹⁵ Giyagni kaspuukatkana wa gepkoxamkoje towrechine wa galpokotkalune gipapko ga wa gogi ga wa ksuru ga wa walapu chinanu wa satupje mapate yine ruylatinripna. ¹⁶ Ga wa wane pejnuna solalone

kawalyo yapachine: Gepi kata wa pamole waragka kata pamole waragka. Nyijnakotlu gi pejnuna.

¹⁷ Ga wa wane nixa getletna kawalyone kaygawluya, ga wa wanna gogo tuplatachine. Waneyna gistatlechishpata xirnachri pixkalutu ga wa ksajsernuru ga wa gasogre pixkalutu. Ga wa kawalyonejiwu tsru mgenoklujiwu pixka rixa. Ga wa tonama rushpakyra xirnachrimero ga wa kapgyalu ga wa gasogre. ¹⁸ Tye mapa tsru salewakchikaka kamakatna satupje mapate yinni. Wa xirnachriya ga wa kapgyaluya, ga wa gasogreya, wannanama gishpakyachriya. ¹⁹ Gi rixanu kawalyone muchkonu ginamna rawa, ga wa ginshina rawa. Gi rixanu ginshina gimnu pixka rixa kajiwuru. Waleywa rumtuklewatyana.

Menshinikanutkane

²⁰ Ga wa gixetachine yine tyekaka tsru salewakchiya mupnikatu, gi koxa renshinikanutna wa gimonya kamrurnaya, ma yoptsojityegitanupluna kamchikaka ga wa yagluchishkaka. Walenwa kori ga wa sroschi, ga wa sintawo, ga wa sotlu, ga wa gagmuna kamrutikaluru yagluchisha. Walekaka gi gimkata getleta. Gi rumkata yijnakleta. Gi rumkata yanreta. ²¹ Gi koxa renshinkanyegitluna ruylalewlena, gi wa kagonchiwleynako, gi wa rapoklewleynako, gi wa gichowguynako.

10

Mturo kirukpoyi

¹ Ga wa satu Goyakalutowreru neta, tengogne gjirukyachri. Kyachgapererumko sapowakamtachri. Ga wa kshitpo gijiwu gogo gwa. Ga wa gigoji tkachi pixka gixa. Ga wa gjixi xirnachristsigi pixka rixa. ² Ga wa gimyo mturo kirukpoyi kopralatkuro waneylu. Ga wa potuklejixi tsruwenu rutaka. Ga wa kegnetjixi chiji rutaka. ³ Ga wa gichkoplaji sable rixa, wa tsru mgenoklu gigriftini pixka. Ga wa wale sablewatini, payokgipre rutlogle gimkaka yanumatatka.

⁴ Ga wa payokgipre rutlogle yanumatinitka nyonatmakatkalu. Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi njema, wane nchinjeru, “Pushyapotutanru wa payokgipre rutlogle chinyawaka. Gi wa pyonatanru.”

⁵ Giyagni wa Goyakalutowreru, wa tsru wenu ga wa chiji neta tunwaletanru, teno yotunomyota potuklemyo. ⁶ Ga wa giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu kawchinanu china. Tengogne ga wa tengogne gajerkaka giyakotachri, ga wa chiji ga wa chiji gajerkaka koxa giyakotachri. Wale kawchinanu wane china wa maleshaplu gogi. ⁷ Seyni wa Goyakalutowreru payokgipre rixinri kowikle gimaklu, wa kowitimpatka, poyagkakpotutikolpatka Goyakalu giyogimatanru, chinyawaka Kiglerpotunanan Tokanchi, wayegrene runkakyawaka, wa tokanu geneklewatachine.

Gwa niklo mturo kirukpoyi

⁸ Ga wa tengogne giyakatyachri tokanchi nyijnakotanru, numepe giynumsaletjeru. Wane china, “Gajewa. Pyoptotapanro wa kiruka kopralatkuro, wa Goyakalutowrerumyo gwachro, wa tsru wenu ga wa chiji tunwatachri.”

⁹ Giyagni towrechri yegi nyatka. Wane nchinru, “Mturo kirukpoyi penekanno.”

Giyagni wane chinno, "Pyoptotanro ga wa pnikanro. Ga wa tkapsat-nanwakatanyi, seyni punama pochwaa rixnamatanyi wrolga pixka."

¹⁰ Giyagni towrechimyoya nyoptotlo mturo kirukpoyi. Ga wa nniklo. Giyagni nonama pochwaa rixa wrolga pixka. Wa nnikinitkalu, kap-sananwakataa nixa. ¹¹ Ga wa wane chinnona, "Goyakalu tokanu pumkata geneklewletatnaka gixolune yinepirana, ga wa payinepirana, ga wa patokankaka yanumatyachinepirana, ga wa pogirchinepirana."

11

Towutkaluru wa kpashiwakpotugruko yantatinripa

¹ Ga wa neneeka yantapije kanojerchi pixkalutu. Wane china, "Pal-nanu. Pyantatanru kpashiwakpotugruko Goyakalunu, ga wa yochpik-jetikowakakwa ga wa wane yoptsoityachine. ² Ga wa kpashiwakpotuputu maleka gajeru petashatanu. Gi wa pyantatanru. Gi rixanu payine geneekalurni. Ga wa gepkoxamkojmole gepi ksuru kpashiwaka pokchi rakatokanna.

Wa gepi gipgujtalewatachine

³"Ga wa gepi nupgujtatjene nutakanu. Ga wa satu waragka gepi pacha patsrujiremolgogne tokanchi reneklewatanna, kawshistugalu mkachri gitakachine."

⁴ Wannanwa gepi goliwamuna ga wa gepi katalgapi, tye psolchijneko Gitsrukate getanu tunwatachrikaka. ⁵ Ga wa satu galuka gimtukle-tinipna, xirnachrimero gishpaknamatanna ga wa kamnixjene ruylatanu. Ga wa satu galuka gimtukletinipna, rumkata wane gixa giylaletkota. ⁶ Wanna gitaaka rushyatapluna tengogne, gina ma mixintipa Goyakalu tokanu reneklewatirinagogne. Ga wa rutaakana gonu chinanu, kashrijetyapluna gonu granchi rixinripa. Ga wa rutaakana chiji rumtukinripna pejnuruko tsru salewakchiya gi pejnu katananukta ralukyawakna.

⁷ Ga wa rali gipgujtalewletinitkana, kmatsuru wa gitskata potu gish-pakyachri wannayma ruylakakanu. Ga wa raalixanunna, ga wa ruylatanunna. ⁸ Ga wa gimaneprina tsru potu pokchi gatnugapote rawanna. Tye tsru pokchinwa shinikanchiya Sotoma ga wa Gigipto chinkaluru. Wane koxa Rutsrukatanra koroshishkita gitakikowaka. ⁹ Ga wa pimrine yine, ga wa panerune, ga wa patokanu yanumatyachine, ga wa payine getmanetanna mapgogne ganikaji. Gi wa ruchi kapnatkomonetanna. ¹⁰ Ga wa tyechijne gwachine gimuwyegitanna, ga wa meyiwatanna, ga wa genekashlukaka yokanyegekakanna. Gi rixanu wanna nyi gepi gipgujtalewatachine saletpotutanna tyechijne gwachine.

¹¹ Mapgogne ganikajgogne chininri gi knoginitka, gi weklunnipgya Goyakalu giyakatyachri jiglokna. Ga wa tunwatna. Ga wa tsru piklu rixna wa getachine. ¹² Ga wa yijnakotluna gichkotokanuru tengogne giyakatyachri. Wane chinna, "Gewi gatskotanu."

Ga wa tengogne ratskotatkana kyachgapererumkoya. Ga wa kamnix-jenna getna.

¹³ Ga wa walepapko wanetkalu tsru giyolikchijru. Ga wa satupje pamolete tsru potu pokchi yawnana. Ga wa rupnanna giyolikchijruya wane pejnuna: payokgipre waragka yinni. Ga wa gixetachinni pikpotutana. Rumalwutluna Goyakalu tengogne Gajeru.

¹⁴ Gepi chininri wamonchi giknogatka. Mapa chininri wamonchi giyampotu gapokanu.

Payokgipre rixinri kowi

¹⁵ Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kowita. Ga wa tengogne gichkolu plaschi wane, wane chinachri:

Tyechijne pogirewatyawaka Wutsrukatenutkani ga wa Kristotenutkani. Ga wa Wale pogirewgognenatanu
gike rixiniko mnikawnakatupa.

¹⁶ Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrune Goyakalu getanu tuplapi-jerkakna tuplatachine chiji yonogjiwutna. Ga wa yoptsojityegitluna Goyakalu. Wane chinna:

¹⁷ Wpoyagnutyi, Wutsrukate Goyakalu,
pejnuruko Girukotachri,
wa wanerutu ga wa muchikawluru,
gi rixanu pwatkalu tsru potu puyaklewle
ga wa pogirewatatka.

¹⁸ Ga wa payine jigekanuwata.

Ga wa pjigekanu gapokatka.

Ga wa gipnachine gitakyagokikolpapko gapoka gapnuru renekikolupna
pwayergrene ga wa ptokanu geneklewatachine
ga wa kpashirine, ga wa pgiwaka pikachine, mturune ga wa tsrune.
Ga wa rumtukikolupna tyechijne gimtukachine.

¹⁹ Ga wa tengogne kpashiwakpotugruko Goyakalunu kotpuuka. Ga wa tetka rupiratanru tokanchi gwanropaji kpashiwakpotugruko Walenu gwachropaji. Ga wa waneru rawrake, ga wa plaschi gimkaka, ga wa rutlogle, ga wa giyolikchijru, ga wa tsru potu giwrujkaka.

12

Wa suxo ga wa gimnu gitsruka

¹ Ga wa tsru getkaluru gipgujewna tengogneya, suxo tkachi makat-achro. Ga wa ksuru tojixi rapukote rawa. Ga wa tojiwu twa sagyeta pamole gepi katagiri gwanro. ² Ga wa kamshiro. Tsaplewjeta tochinoya. Ga wa chinowatatka tushpakawgenetinripa. ³ Ga wa satu getkaluru gipgujewna tengogneya. Ga wa wanetkalu serolu gimnu gitsruka. Waneylu payokgiprejiwu, ga wa pamolegwatu. Ga wa gjiwkaka waneru payokgipre pogirchi sagyettakka. ⁴ Ga wa ginshi kosetyalu sat-upje mapate katagirkaka tengogne gajerkaka. Tyechijne ruknooka. Ga wa gimnu gitsruka wa suxo gishpakawgenetachropatka getanu tunwata nikawgenetyaplo wa rushpakinipa. ⁵ Ga wa wala tushpakawgeneta. Jejni. Wa Wale payinemnunanuka girukotachripni kanojerchi yowumajeya. Ga wa rushatkapatka Toturu. Goyakalu yegi ga wa tuplapijere yegi rutaaka. ⁶ Ga wa suxo yineru mwiyawakanu tya gasukleta. Wane waneylo twiyawaka, Goyakalu galpokotyawaka. Wane toglutikolupa satu waragka gepi pacha patsrujirmolegogne.

Mikili tengogne giknokyalyu gimnu gitsruka

⁷ Ga wa tsru giylalutkani tengogneya. Mikili ga wa waleymalune Goyakalutowrene yagotlu gimnu gitsruka. Ga wa gimnu gitsruka ga wa waleymalune gitowrene yagotlewata. ⁸ Ga wa gi rumkatlewatna. Ga wa wanepnute maleshayatkana rawyawakakna tengogneya ⁹ Ga wa

ruknooka tsru potu gimnu gitsruka wa kapokotu gimnu, wa kamchi gitsrukate chinkaluru, ga wa Satanasyo. Walenwa psolchijneko gwachine yokwitachri. Ruknooka. Tyechijne rapoka. Ga wa gitowrene waleymananuko giknooka.

¹⁰ Ga wa gichkoplajiru tengogne nyijnakotya, wane chinachri: Xawakni wanetkalu gognewatikaluru ga wa guyaklu, ga wa Woyakalute pogirewatyawaka, ga wa Kristote girukotyawaka.

Gi rixanu giknookalurunatkani wumolene jigyegitachri.
Gogi, goyechno jigyegitna Goyakaluyegiya.

¹¹ Ga wa wanna gaalixlu jigyegitjerna gowega Wgenegragaya,
Ga wa rupgujtalewlena tokanuya.
Ga wa gi chipetgiwekletna rupninpotonanukna.

¹² Wale chinanu gimuwatanu tengogne ga wa tengogne gwachingi.
¡Gi waneni tyechijne gajene ga wa tsru wenu gajene,
gi rixanu gixa yegi rujrukatka kamchi gitsrukate!
Tsru gimtuwnalu rixa.
Gi rixanu rumatlu pshinitsongognepje waneylu.

Wa gimnu gitsruka kojwaklo suxo

¹³ Ga wa gimnu gonru gitsruka getnatkawa giknookalurutka ga wa tyechijnetkalu. Waneklu kojwaklo suxo jeji wugenetachro.

¹⁴ Ga wa suxo geneeka gepmeji tsru klatatalumeji pixkalutu yineru mwiyawakanu talninripa, gimnu gonru yegiya talninripa, twiyawakapa tyinripa. Wane toglutikolupa gogi ga wa gogkaka ga wa ganikajgogne. ¹⁵ Ga wa suxo gajxigi raplikgatlu gonu gimnu, rapga pixka, rapogyegimtyaplo. ¹⁶ Ga wa chiji gipxaklo suxo. Chiji namata, ga wa rapga nikloka, gimnu gonru gitsruka gaplikgatanru.

¹⁷ Giyagni gimnu gonru gitsruka jigekanuwpututa suxo chinanu. Ralimta. Ruylalewatiripa gixetachine toklopishaneyma, wa Goyakalu yokanatanrukaka kamrutachine, ga wa gipgujtalelwu Gesopiranawaneyalune. ¹⁸ Ga wa tsru wenu ksate tunwata gimnu gonru gitsruka.

13

Kmatsuru tsru wenuya kanikyachri

¹ Ga wa netlu kmatsuru tsru wenuya kanikyachri. Ga wa waneyalutu pamolegwa ga wa payokgiprejiwuruta. Ga wa gigwakaka rawa pamole pogirchi sagyetaete pixkalutu. Ga wa gijiwkaka rawa yonatkaluru mupashiregnuchi giwaakaka. ² Ga wa kmatsuru netanru mgenoklu pixka rixa. Ga wa gjixi magemjixi pixka rixa. Ga wa ginama tsru mgenoklunama pixka rixa. Ga wa gimnu gitsruka geneklu ruyakle ga wa tuplapijere. Ga wa tsru potu rutaku. ³ Ga wa satu gijiwu gistikapgutatkaluru rupninpripaka. Ga wa rustakikolu rupninpripaka gituukaaka. Ga wa ruglajitna psolchijne gajeneko kmatsuru gajxigi rawinrina. ⁴ Ga wa yoptsojityegitluna gimnu gitsruka gi rixanu wale gitaklu kmatsuru. Ga wa yoptsojityegitluna kmatsuru. Wane chinna, “¿Girupni wa kmatsuru pixkalutu? ¿Katu gimkata giylakakleta waleyma?”

Kmatsuru gitaaka psolchijne gajeneko chinanu

⁵ Ga wa kmatsuru geneeka namchiya yanumatyaplu tsrupirankaka ga wa mupashiregnuchkaka. Ga wa rutaaka gepkoxamkojmole gepi ksuru

wane rixinripa. ⁶ Ga wa yanumata mupashiregnuchi chinpiranegyigit-yaplu Goyakalu. Mupashiregnuchi chingiwakatyaplu ga wa gipji, ga wa tengogne gwachine. ⁷ Ga wa ruchichka yagotyapna kpashirine, ga wa raalixyapna. Ga wa rutaaka wale panerumnunanuka yegi, ga wa pejnuruneko yine yegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachine yegi, ga wa payinemnunanuka yegi. ⁸ Ga wa pejnuruneko tyechijne gwachine yoptsojityegitlu mapiranyegine giweklu kirukatyegiya wa gowega Wgene kirukatyegiya. Walenwa gilyatkaluru rekamrutkoyakawa tye psolchijneko.

⁹ Wa kajnakopnalu yijnakotanu:

¹⁰ Kashrewlu ganikachri, kashichkalurupni ralimtanu.

Girukokta yogolewapi giylalewatya, yogolewapi rumkata giylaletikolupa.

Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognewle ga wa ralixlewlena.

Kmatsuru chiji gishpakyachri

¹¹ Ga wa netlu satu kmatsurutnaka chiji gishpakyachri. Gepigwalutni gowega Wgene pixka. Ga wa gimnu gitsruka pixka rixa yanumsaleta. ¹² Ga wa muchinanu kmatsuru pixka rixa gitakotu koxa wale psolpotuyako, wale getanu. Ga wa psolchijneko ga wa chiji gwachine yoptsojityixa, yoptsojityegityapluna wa muchinanu kmatsuru, wa gitstaakaluru gipninripmaka gitukachritka. ¹³ Ga wa tsru getkalurkaka kamruta. Tengogne rujruukakyalu xirnachri. Chiji rapoka yine getanu. ¹⁴ Giyagni yokwitna tyechijne gwachine getkalurkakaya wa renekikolu kamrutyaplu kmatsuru getanu. Wane chinna tyechijne gwachine kamrutyapluna kmatsuru yaglu. Walenwa yogolewapi gitsakikaluru ga wa ruweka. ¹⁵ Ga wa reneeeka ruweekakyaplu kmatsuru yaglu, wa kmatsuru yaglu yanumatinripa. Ga wa reneeeka ginnakokta ruylajixyapa wa kmatsuru yaglu myoptsojityegitkane. ¹⁶ Ga wa wane rixkakna pejnuruneko mturune ga wa tsrune, ponikolune ga wa kwanurune, gishpakkachine ga wa wayegrechne, potuklemyona rutakagimaxikletikolupna waka gjrotna. ¹⁷ Ma mumkata gagjiretinitipna ga wa gishankalu mumaxikolenena kmatsuru giwaka waka giwakpejnu.

¹⁸ Ga wa tyenwa gimatkalewlu. Kanshinikanuru yantatanru kmatsuru pejnu. Gi rixanu yineru pejnuni. Ga wa wale pejnuni wa patsrujire pacha patsrujiremole patsrujire.

14

Wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane shikalwatinri

¹ Netatkalu Gowega Wgene Siyo Magkate tunwatachri. Ga wa Walleymalune satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, Wale giwaka ga wa Ruru giwaka yonajrotatkalune. ² Ga wa nyijnakotlu pagima tengogne giyakatyachri, gixo gonugimkaka pixka. Ga wa tsru rutloglegima pixka rixa. Ga wa nyijnakotanrugima, kgitloklerune rutlotsaprena rutlotinrina pixka rixgimata. ³ Ga wa shikalchi gerotu shikaletna, pogirchi tuplapijere getanu ga wa gepkoxamkoje giwekachine getanu ga wa tsrune getanu. Ga wa gike gimkata gimatletlu shikalchi seyni wannapje, wa satu pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkane, gipekotikalune chiji gajeneyegiya.

⁴Nyinwa suxoneyma mpuchotkone, gi rixanu suxo metkanewa. Nyinwa

gowega Wgene gomkagitchine ginakakokta yinri. Nyinwa yinyegiya gipekotikalune. Nyinwa gegwikane Goyakalu chinanupa ga wa gowega Wgene chinanupa.⁵ Ga wa ginamayna gi rukshigayrokletkana. Muk-lukanuwnakane.

Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu

⁶ Ga wa satu Goyakalutwreru neta tengogne ganikajite yapa galnalenata. Kiglerpotunanu Tokanchi gike rixiniko mnikawnakatu waneyalutu, tyechijne gwachine runkakleyegitanrupa, ga wa payinemnunanukyegi, ga wa panerumnunanukyegi, ga wa patokanumnunanuka yanumatyachinyegi, ga wa pejnuruneko yine yegi. ⁷ Gichkoplaaji wane chinreru, “Mpikanru Goyakalu ga wa gimalwutanru. Gi rixanu rapokatka rutakyagoklewlepapko. Gyoptsojityegitanru tengogne kamrutachri, ga wa chiji, ga wa tsru wenu, ga wa gonu gishpakgatyawaakaka kamrutachri.”

Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni

⁸ Ga wa romkagitlu satu Goyakalutwreru gepi chininri. Wane china, “Rujrukanatka. Rujrukanatka tsrupotni Wawiloni. Suxo pixka tapolewle getsutanrewle wingate, payinemnunanuka tutagata.”

Ruykotkana ma yonogyegityapluna wa kmatsuru

⁹ Ga wa satu Goyakalutwreru mapa chininri gomkagitna. Gichkoplaajiya wane china, “Girukokta yoptsojityegitlu kmatsuru ga wa wale yaglu, ga wa girukokta gjrota ga wa gimyo gimaxikole yoptotachri,¹⁰ wale koxa giranru Goyakalu gimtuwnale wingate, myapjetu giyookaluru. Wale jgekanu girikalurostono giyookalurupa. Ga wa walepni saletputkona xirnachriya ga wa gasogreya kpashirine towrechne getanu, ga wa gowega Wgene getanu. ¹¹ Ga wa wanna tsru salewnaleppya gatskogognenatanu gike rixiniko mnikawnakatupa. Gi rapnanutanunna gogi ga wa goyechno, wa kmatsuru ga wa wale yaglu yoptsojityegitachinepni, ga wa girukokta yoptotlu giwaka gimaxikle.” ¹² Ga wa tyenwa kpashirine kashnantakgognerewle: Goyakalu yokanatan-rukaka kamrutinripna ga wa Geso romkagi galixletinripna.

Giglenshnikanyegitkalunni Gitsrukaachi gwachine gipnakane

¹³ Ga wa nyijnakotlu tokanchi tengogne giyakatyachri, wane chinachri, “Pyonatanru: Giglenshnikanyegitkalunni gipnachine xanigognenanu, Gitsrukaachi gwachine gipnakane.”

“Gigi,” china Giwekkaluru, “yaprewatinrina rapnanutinripna. Gi rixanu kamrurna gomkagittanna.”

Tyechijne jirgika

¹⁴ Ga wa netatka. Ga wa waneru kyachgapererumko klatalu. Ga wa kyachgapererumko tuplata yineru Wgene pixkalutu, kori sagyeta wanejiwurutu. Ga wa satpokachri gistakapi gepragaspuru rawamyota. ¹⁵ Ga wa kpashiwakpotugruko rushpakyra satu Goyakalutwreru. Gichkoplaaji china saplewyegitlu kyachgapererumko tuplatachri. Wane chinru, “Pkashichanutkalu pustakapre. Pjirganutka. Gi rixanu rapokatka jirgikolapko. Ga wa ruprigatka tyechijne jirgikolu.”

¹⁶ Giyagni kyachgapererumko tuplatachri chiji ranikatkalu rustakapre. Ga wa chiji jirgakatka.

Wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalyegi

¹⁷ Ga wa tengogne gwachri kpashiwakpotugruko rushpakya satu Goyakalutowreru. Waneykoxlu wale satpokachri gistakapi gepragaspuru.
¹⁸ Ga wa yochpikjetikowakakwa ruyakaty satu Goyakalutowreru. Wale gitakaak xirnachri chinanu. Gichkoplaji sablewyegitlu gistakapi gepragaspuru waneyalatu. Wane chinru, "Pkashichanru pustakapre gepragaspuru, ga wa pjirganru gowapitsgawa chiji gajero. Gi rixanu ralixatka gowaji chiji gajero."

¹⁹ Ga wa Goyakalutowreru chiji raniklu rustakapre. Ga wa jirgalu chiji gajero gowaji. Ga wa tapatgatyawaka Goyakalu gimtuwnalu yegi,rukknoku. ²⁰ Ga wa tapatgatyawaka gakatooka pokchi malekate. Ga wa tapatgatyawaka rushpakya granchi, kawalyo chipetapre tennu gapokragatachri, ga wa satu pacha waragkastsi rowuknu.

15

Payokgipre ralipre tsru salewakchikaka

¹ Ga wa tengogne netyalu satu getkaluru, tsrupotu koglajrewatachri. Payokgipre Goyakalutowrene payokgipre ralipre tsru salewakchikaka waneyalune. Gi rixanu tyekakaya ralipreta Goyakalu gimtuwnale. ² Ga wa netlu tsru wenu witryoga pixkalutu xirnachrimero yapjetachri. Ga wa kmatsuru gaalixachine, ga wa yaglu, ga wa giwakpejnu gaalixachine, witryo pixkalutu tsru wenu gogomta tunwatachine. Ga wa gitlopitskaka Goyakalunu waneyalune. ³ Ga wa shikaletluna Goyakalu wayegreru Moysisi shikale ga wa gowega Wgene shikale. Wane china shikaletna: Tsrupotkakni ga wa koglajrewatachrikaka pkamrure, Wutsrukate Goyakalu, pejnuruko Girukotachri. Potuko potu ga wa galikakpotunana pixjetyawaka.

Payinemnnunanuka Pogiryi.

⁴ ¿Girupni gi wa pikanyi Pixa, Wutsrukate?

¿Ga wa katupni gi gimalwugiwakatanyi?

Gi rixanu Pixapjeni wa kpashiryi.

Gi rixanu payinerumnunanuka ginanu

ga wa yoptsojityegitanyina.

Gi rixanu gipgujetkalurutkani kiglerkaka pkamrutinri.

Payokgipre koripro

⁵ Wanepnute neta. Ga wa kotpuukalurni kpashiwakpotugruko, gipgutatikowakapji gajerugruko tengogne gajeru. ⁶ Ga wa kpashiwakpotugruko rushpakyanay payokgipre Goyakalutowrene, payokgipre tsru salewakchikaka waneyalune. Katajimtalu powralu mkachrichrata gitakachine. Ga wa gishrikakjeputachine korimtaya. ⁷ Ga wa satu wa gepkoxamkoje giwekachine genekna payokgipre Goyakalutowrene payokgipre koriproswaga katseplu rumtuwnale giwekgognenatachri gike rixiniko mnikawnakatu Goyakalu. ⁸ Ga wa kpashiwakpotugruko katseplu kapgyalu Goyakalu goyaknu chinanu ga wa ruyakle chinanu. Ga wa gike gimkata jiglokletlu kpashiwakpotugruko nikawninpotonuko payokgipre tsru salewakchikaka payokgipre Goyakalutowrenu.

16

Towutkana rupkakyapluna koriproswaga gwanru

¹ Ga wa kpashiwakpotugruko guyakatyachri gichkoplaji nyijnakota. Wane chinna payokgipre Goyakalutowrene, “Gajewa. Chiji gipkakanru payokgiprepro Goyakalu gimtuwnale yegi.”

Muchinanuproswaga

² Giyagni muchinanu ralimta. Chiji rupkakaproswagatlu walenu. Ga wa gektutu mugletu trechi waneyatkana yine, wa kmatsuru gimaxikle waneyalune ga wa wale yaglu yoptsojityegitachine.

Gepi rixinriproswaga

³ Ga wa gepi rixinirri tsru wenu gipkakaproswagatlu walenu. Ga wa gipnachrigraga pixka rixatka. Ga wa pejnuruneko giwekachine tsruwenu gajene gipnana.

Mapa rixinriproswaga

⁴ Ga wa mapa rixinri rapgakaka ga wa gonu gishpakgatyawaakaka rupkakaproswagatlu walenu. Ga wa granchitkani. ⁵ Ga wa nyijnakotlu Goyakalutowreru gonu gitakikaluru wane chinreta:

Pixni moyagkakachriyi, wa wanerutyi

ga wa muchikawluryi, kpashiryi,

gi rixanu tyekaka puklukanuwnayegjixa.

⁶ Gi rixanu wanna gipkaklu kpashirinegraga,

ga wa ptokanu geneklewatachinegraga,

ga wa granchi putna. Rumuknunina.

⁷ Ga wa yochpikikowakakwa njema wane chinreta:

Gigi, Nutsrukate Goyakalu, Pejnuruko Girukotachri.

Galikakpotunanu ga wa moyankaklewlni

puklukanuwnayegjixlewlle.

Gepkoxamkoje rixinriproswaga

⁸ Ga wa gepkoxamkoje rixinri tkachi gipkakaproswagatlu walenu. Ga wa tkachi geneeka jomyapna yine xirnaleya. ⁹ Ga wa yine tsru gemeruya ralgakakikna. Ga wa mupashiregnuchi chingiwakatluna Goyakalu, tyekaka tsru salewakchikaka girukotachri. Gi renshinikautna rumalwutuyapluna.

Pamyo rixinriproswaga

¹⁰ Ga wa pamyo rixinri Goyakalutowreru kmatsuru tuplapijere rupkakaproswagatlu walenu. Ga wa mapshagalutkani wale pogirewatyawaka. Ga wa gichino chinanu rashkannutanna. ¹¹ Ga wa mupashiregnuchi chinpiranyegitluna Goyakalu tengogne Gajeru gichinyegna chinanu ga wa gitrena chinanu. Gi wa renshinikanutna kamrureyna.

Patsrujire rixinriproswaga

¹² Ga wa patsrujire rixinri Goyakalutowreru tsru Geyopreta Gapga rupkakaproswagata walenu. Ga wa walega gipriga ralpokgapotikolupa tkachi gishpatyawakasreta pogirene gatnugapotepa. ¹³ Ga wa neta gishpakletna mapa puchotlewatachine kamchine tolojru pixkalutkaka, giminu gitsruknama gishpakyachri, ga wa kmatsurnama gishpakyachri, ga wa gixashatachine tokanchi geneklewatachinanama gishpakyachri.

¹⁴ Gi rixanu nyinwa kamchine getkalurkaka kamrutachine. Rushpakna, psolchijne gajeneko pogirene yegi yachine, rapatkakikolupna giylalu yegi, Goyakalu pejnuruko Girukotachri tsrupotgogne giylale.

¹⁵ “Xakoka kachowguru pixka nixa ginretanu. Giglenshinikanyegitkalurni giyokachri ga wa girukotamkatachri, mamkata ma yaninitipa. Ga wa ma metikotupa patewle.”

¹⁶ Ga wa Gewreyo tokanu Garmaketo chinikowaka rap-atkakikowakapna.

Payokgipre rixinriproswaga

¹⁷ Ga wa payokgipre rixinri Goyakalutowreru kawleru rup-kakaproswagatlu walenu. Wa tengogne gajeru kpashiwakpotugruko pogirchi tuplapijeryegiya rushpakya gichkoplaji, wane chinachri, “Wane gixkalurutkani.”

¹⁸ Giyagni wanetkalu rawrakle ga wa plaschigimkaka ga wa rutlogle, ga wa tsru giyolikchijru. Yine gapokchijitiniyakawlu mwajejetkatu tye pixkalutu tsrupotu giyolikchijru. ¹⁹ Ga wa tsru pokchi mapasreta kotspaltatikaluru. Ga wa payine pokchikaka gjrukana. Ga wa tsru Wawiloni gishiniika Goyakalu getanu, wa renekyaplu jigekeku gimgtuwnale wingate girikalurostono. ²⁰ Ga wa pejnuruko kanipreklu galimta. Ga wa magkakaka gi rukshiika. ²¹ Ga wa tengogne rujrukya giwruji tsru potu pamymole ginnu pixka, yine gogo gjrukachri. Ga wa yine mupashiregnuchi chinpiranyegitlu Goyakalu tengogne Gajeru, tsru salewakchi giwruji chinanu. Gi rixanu tsrupotni tye salewakchi.

17

Tuklukanuwnayegjixikowaka tsro kapoklewaklero

¹ Ga wa runa wa payokgipre Goyakalutowrene satute, wa payokgipreproswaga waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno, “Punanu. Nekakgitanyi tuklukanuwnayegjixikowaka tsro kapoklewaklero gixo gonkaka tuplatachro. ² Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene. Ga wa psolchijneko gwachine gimeta tapoklewle wingateya.”

³ Ga wa ranikno Giwekkaluruya. Yineru mwiyawakanu ranikno. Netlo suxo serolu kmatsuru gogo tuplatachro. Waneylu wale gixo mupashiregnuchi giwaakaka. Payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwatalu.

⁴ Ga wa suxo pakniga yoshmookaluru pixkalutu ga wa serolumkachri gitakachro. Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya, ga wa katajiroji perlajkakaya. Ga wa tomyo waneylo kori girapistono. Gagnanutkalurkaka ga wa kapcholkaka tapoklewleya katsepostonoyal. ⁵ Ga wa tgiwaka tojrota tyonatika:

*Giyogimanatkaluro, Tsro Wawiloni,
Kapoklewaklerone Ginro*

ga wa Gagnanutkalurkaka Chiji Gajeru Ginro.

⁶ Ga wa netlo suxo, kpashirinegraga ga wa Geso gipguitatachinegraga gimetachro. Ga wa netinitkalo nuglajita. Tsru giglajru nixa.

Giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana ga wa kmatsurupirana

⁷ Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “¿Klu chinanu puglajita? Gita ginkakanyi giyogimanatkaluru tokanchi suxopirana, ga wa kmatsuru tutjitjerupirana, payokgiprejiwurutu ga wa pamolegwatalu. ⁸ Wa kmatsuru wa petanru, wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, git-skata potu gishpakya chripni ga wa gamgikowaka yanu. Tyechijne gwachine wa giweklu kirukate tye psolchijneko rekamrutkoklunuyakawa

myongiwakatkone ruglajitanna retinipluna kmatsuru wa muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu ga wa gapokachripa.

⁹ “Ga ga tyenwa shinikanchi kgimatkaleru. Payokgipre jiwhikaka walena payokgipre magka, wa suxo tuplatyawaka. ¹⁰ Ga wa walena payokgipre pogirchine. Pamyone gjrukanaatka. Satu wane. Ga wa satu gi gapokawa. Ga wa rapokinipa, pshinitsonu rumkata gwaleta. ¹¹ Ga wa kmatsuru muchinanu wanenanru ga wa gi wanetkalu, tyenwa pogirchi yokgipi rixinri. Ga wa payokgipreymalutni. Ga wa gamgikowaka yanuna.

¹² “Ga wa pamolegwakaka petanru wannanwa pamole pogirchine. Wannanwa gi yoottawalu pogirewatayawakna, seyni kmatsuruyma pshinitsonu rutaakona. ¹³ Ga wa wanna waneya satupje shinikanchi. Ga wa muchkonna ga wa rutakikolna renekanruna kmatsuru. ¹⁴ Gowega Wgene yagotanna. Ga wa gowega Wgene gaalixanna. Gi rixanu Walenwa gitsrukaachine Gitsrukate ga wa pogirchine Pogire. Ga wa Waleymalune tomgakalune ga wa tsomitkalunni ga wa poyagkakachinni.”

¹⁵ Ga wa Goyakalutowreru wane chinno, “Wa gonkaka petanru, kapoklewaklero tuplatyawaka, walena yine ga wa gixolunkaka, ga wa payine, ga wa patokankaka yanumatyachine. ¹⁶ Ga wa pamolegwa wa petanru, wanna ga wa kmatsuru gayegixanro kapoklewaklero. Ga wa giknookaluro ga wa mamkato rixanunrona. Ga wa togitu nikanna. Ga wa xirnachrimeroya yoxikininrona. ¹⁷ Gi rixanu Goyakalu gitakgajitna Wale gishinikanru kamrutinripna. Ga wa satupje shinikanchi rixanna. Ga wa pogirewatayawakna kmatsuru renekanna poyagkakikolpotunuko Goyakalutokankaka. ¹⁸ Ga wa suxo petanro walanwa tsru pokchi, tyechijne pogirene chinanu pogirewatachri.”

18

Nikawnanatka tsro Wawiloni

¹ Wanepnute netlu satu Goyakalutowreru tengogne gjrukachri. Tsru potu rutakikolu. Ratajiwnale pokamlatlu tye chiji. ² Ga wa gichkoplaji china sapleta. Wane china:

¡Nikawnanatka, nikawnanatka tsro Wawilonyani!

Kamchine gwiyawaka tixatka

ga wa pejnuruneko kamchine puchotlewatachine gishyatikowaka,
ga wa pejnuruneko koshichine kapcholune ga wa gayegixkalune.

³ Gi rixanu tapoklewle getsutanrewle wingate
payinemnunanuka gira.

Walayma rapoklewatna tyechijne pogirene.

Ga wa marnewatachine tyechijne gajene
ponikowata tshichponponikowleshatinriya.

⁴ Ga wa satu tokanchi tengogne giyakatyachri njema. Wane china:
Gishpakinitkalo, nayinerutene, gma mumukochirewatyanuplo,
ga wa gma yoottyanuplu tsru tsalikoluya.

⁵ Gi rixanu tengognepotuko rapokmoletinitka tmukochire.

Ga wa Goyakalu gishinikatkalu tma poyagkaklenu.

⁶ Papnutanro tixa gapnulewleyawaka.

Gepi kata psatkakyegitanro tkamrure pixka.

Wa girapistonon tutakgatanru,
gepi kata putakgatinro.

⁷ Wane tixa galixkotletnawa ga wa tponikowashatinri wanekpejnu penekanro tsalewnapotutinri ga wa twamonuwatinri.

Gi rixanu wane chingajita, "Gita pogirewatachroنو tuplatachro. Gi wa mkapyalno.

Gike nixiniko wamonchi netanu."

⁸ Wale chinanu pshinitsonuji rapokanu tsalewninripotu: gipnalu, wamonchi, ga wa tsru nachlu.

Ga wa xirnachri tyoxikikolupa.

Gi rixanu gichkolni Gitsrukaachi

Goyakalu tuklukanuwnayegjixjeru.

Wawiloni ruchiyagatanna

⁹ Wala ruchiyagatanna ga wa rukegeknantuwanrona tyechijne pogirene, walayma gapoklewatachine ga wa tixje ponikowashatachine, wa wanna getiniplu tyoxikikolupgya. ¹⁰ Tsalewnapotutinri, piklena chinanu wajra tunwatanna. Wane chinachinepni:

¡Gi waneni! Tsru potu pokchi Wawiloni, gichkolu pokchini.

Gi rixanu pshinitsonuji rapokatka puklukanuwnayegjixikolu.

¹¹ Ga wa sablewjekteyegitanrona tyechijne gajene kmarnewaklerune ga wa ruwamonuwatanrona. Gi rixanu gike wanepnute gagjitanunna rejnunkatna. ¹² Rejnunkatna walenwa kori, ga wa sroschi, ga wa kwenursotleru, ga wa katajiroji perlaji, ga wa wale potu mkachrichrata, ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu mkachri, ga wa pgayamtalu, ga wa serolu mkachri, ga wa pejnuruko pgamlumunalu, ga wa pejnu-rukostono nikchi gitsruka gapkajere kamrutikalurustono, ga wa pejnu-ruko kwenuru potu gagmunastonkaka, ga wa sintawoshpata, ga wa yowuma, ga wa kiglesotlerushpata. ¹³ Ga wa kanilata, ga wa pgamluru, ga wa pgamlugalo, ga wa pgamlupagiri yochpiikalurupa, murmunga, pgamlupagirpotu, ga wa winga, ga wa goliwangi, ga wa wale potu trikopagi, ga wa triko, ga wa prachine, ga wa gowegane, ga wa kawalyone, ga wa chiji yapachrokaka kawalyo kosetanro, ga wa manchikaka, ga wa yine giwekinri.

¹⁴ Wa gejnuji punshinikanu getsutanutanru gitspalatinyi.

Gi wa pejnuruko ponikolu

ga wa pejnuruko gatajiwnachri pamginina.

Gi pagogneko rukshiiko.

¹⁵ Ga wa tyekaka marnewatyachine, walaya ponikowatachine tsalewnapotutinri piklena chinanu wajra tunwatanna. Ruchiyagatanrona ga wa ruwamonuwatanrona. Wane chinanna:

¹⁶ ¡Gi waneni! ¡Gi waneni, tsru pokchini!

Wale potu klatalu mkachri,

ga wa pakniga yoshmookaluru pixkalutu,

ga wa serolu mkachri gitakachro.

Gi rixanu pshinitsonuji

Ga wa kori tugletika, ga wa kwenuru potu sotlejiruya

ga wa katajiroji perlakkakaya.

Gi rixanu pshinitsonuji

giknookalurni gi pejnunanukta ponikolewlu.

¹⁷ Ga wa pejnuruneko kanawa ganikachine, ga wa pejnuruneko kya-gapgaklerune ga wa pejnuruneko kanawa kamrurewatyachine, ga wa pejnuruneko tsru wenu kamrurewatyachine, wajra tunwatanna. ¹⁸ Ga

wa sablewjetetna retinrina tyoxikikolupgya. Wane chinna, “¿Girupni tye tsru pokchi pixkalutu?”

¹⁹ Chijipagi rupkajiwutna. Ga wa sablewjetanna. Chiyagatanna ga wawamonuwatanna. Wane chinna:

¡Gi waneni! ¡Gi waneni! Tsru potu pokchini.

Walaya ponikowatna

pejnuruneko kanawa waneyalune tsru wenu, tponikowleya.

Gi rixanu pshinitsonuji giknookalurotkani.

²⁰ Gimuwatanu wala chinanu,

tengogne gajene ga wa kpashirine,

ga wa yokanatkalune, ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine, gi rixanu Goyakalu giklukanuwnayegjixlo gixa chinanu.

Gike rixiniko rukshikonatka Wawiloni

²¹ Ga wa satu Goyakalutowreru gichkolu gwalu sotlu, tsru ginripi sotle pixka. Tsru wenu ruknoklu. Wane china:

Tye pamuchkonu pixka tixa giknookota Wawiloni,

wa tsru potu pokchi.

Ga wa gike rixiniko rukshikonatka.

²² Ga wa kgipetsaklerunegima

ga wa kgitloklerunegima

ga wa ktumlejiklerunegima,

ga wa kowiklerunegima

gike rixiniko jemkotka pixaya.

Ga wa pejnuruko kamruchi gike rixiniko rukshikotka pixaya.

Ga wa ginripotlegima gike rixiniko jemkotka pixaya.

²³ Ga wa katalo pokamlale gike rixiniko pokamlatyegityi.

Ga wa gnunrowatachriplaji ga wa gnuruwatachroplaji

gike rixiniko jemkotka pixaya.

Gi rixanu kmarnewakleru pixanu

wannanwa tsrukakalune tyechijneya.

Gi rixanu pkagonchidle payinemnnunanuka pyokwitinri.

²⁴ Ga wa walaya rukshikika Goyakalu tokanu geneklewatachinegraga,

ga wa kpashirinegraga,

pejnurunni giylatkalurunena tyechijneya.

19

Gimuwlutengogneya

¹ Wanepnute pagima nyijnakota tengogneya gixolune yineplajgima pixkalutu. Wane chinna:

¡Gimalwutanru Goyakalu!

Woyakalutenupni gognetkaklewlu, ga wa goyaknuchi
ga wa giyaklu.

² Gi rixanu galikakpotunanni ga wa poyagkaklewlu
putakyagoklewle.

Gi rixanu Wale giklukanuwnayegjixlo tsro kapoklewaklero,
chiji gajene gimtukachro tapoklewleya.

Wayegrenegraka rapnuyegitna walamyoya.

³ Rumepe wane chinretna,

¡Gimalwutanru Goyakalu!

Tyoxikikolupgya gatskogognenatanu gike rixiniko

mnikawnakatupa.

⁴ Ga wa gepmole gepkoxamkoje tsrune ga wa gepkoxamkojene gepkoxamkojejixirune chiji gapoka. Yoptsojityegitluna Goyakalu, pogirchi tuplapijere tuplatachri. Wane chinna:

Wane gixkalurupa. ¡Gimalwutanru Goyakalu!

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere rushpakya satu tokanchi wane chinachri: Nshikaletgimalwuretanru Woyakalute,
pejnurunekgi wayegrengi, ga wa pikjengi,
mturune ga wa tsrune.

⁶ Ga wa pagima nyijnakota, gixolune yineplajgima pixka, ga wa gixo gonkakgima pixka, ga wa rutloglegima pixka, wane chinachri:
¡Gimalwutanru Goyakalu!

Gi rixanu pogirewata Wutsrukate
Woyakalute pejnuruko Girukotachri.

⁷ Wumuwatanu ga wa wumjikpotutanu.

Ga wa wumalwutanru.

Gi rixanu rapokatka gowega Wgene kashimyole.

Ga wa ganunropa galpokotachrotka.

⁸ Ga wa teneeka tyoshmakyaplu
wale potu klatalu mkachri katajimtalu ga wa powralu.

Gi rixanu wale potu klatalu mkachri
walenwa kpashirine poyagkaklewle.

Gowega Wgene kashimyole meyiwl nachnewlupa

⁹ Giyagni wane chinno, “Pyonatanru: Giglenshnikanyegitkalunni gowega Wgene kashimyole meyiwl nachnewlupa chanixkalune.”

Ga wa wane chinno, “Tyenwa Goyakalu tokanu galikakpotu.”

¹⁰ Ga wa gjixipta napoka nyoptsojityegityaplu. Ga wa wale wane chinno, “Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechrino gita, satu wannatno gita, wa pumolene gipguitalewlu Gesopirana waneyalune. Goyakalu pyoptsojityegitanu. Gi rixanu wa gipguitalewlu Gesopirana walenwa Goyakalu tokanu genekikolu pixka.”

Goyakalu Tokanu gakagloklewatachri

¹¹ Ga wa netlu tengogne kotpuukaluru. Ga wa wane netyalu kawalyo klatalu. Ga wa wale gogo tuplatachri Walenwa Poyagkakachri chinkaluru, ga wa Galikakpotu. Poyagkaklewleya rutakyagoklewata ga wa yagotlewata. ¹² Ga wa giygale xirnachrimero pixka rixa. Ga wa gijiwi rawa gixo pogirchi sagyeta. Waneylu giwaka yonatkaluru, gi satuna gimatanru, seyni Walepjé gimatlú. ¹³ Ga wa mkachri granchi yoshmookaluru gitakachrini. Ga wa giwaka wane chinka Goyakalu Tokanu. ¹⁴ Ga wa solalone tengogne gajene gomkagitlu, klatalone kawalyone yapachine, wale potu mkachri gitakachine klatalu ga wa powralu.

¹⁵ Ga wa ginama rushpakya yogolewapi gepragaspuru, payinkaka ruy-lakinripa. Ga wa kanojerchi yowumaje rugirukotanna. Ga wa Wale gakatoklu tapatgatyawaka, Goyakalu pejnuruko Girukotachri jigekeku gimtuwnale wingate yegi. ¹⁶ Ga wa gimkalu ga wa gitpali yonatika giwaka: Pogirchine Pogire, ga wa gitsrukaachine Gitsrukate.

Kmatsuru ga wa gixashatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri gip-nale

¹⁷ Ga wa satu Goyakalutowreru neta tkachi tunwatachri. Tsruplaji rixa sablewleyegitna. Wane chinna pejnuruneko koshichine ga wa kamejirune tengogne ganikajite galnachine:

Ginanu. Gapatanu tsru nachnewlu yegi Goyakalunu.

¹⁸ Gnikyaplu pogirchinagitna, ga wa solalone gitsrukatenegitu, ga wa gichkolungitu, ga wa kawalyonegitna, ga wa wanna gogo tuplatachinenegitu, ga wa pejnuruneko gishpakachinenegitu, ga wa wayegrechinenegitu, ga wa tsrunegitu.

¹⁹ Ga wa netlu kmatsuru, ga wa tyechijne pogirene, ga wa wanna solalotene gapatachinni yagotyapluna kawalyo gogo tuplatachri ga wa Wale solaloteneyma. ²⁰ Ga wa kmatsuru kashichkaluru ga wa waley-malu gixashatachri Goyakalu tokanu geneklewatachri, wa getkalurkaka kamrutachri wale getanu. Wa tyekakayma yokwitanna kmatsuru gimaxikle yoptotachine, ga wa yaalu yoptsojityegitachine. Wa nyi gepi giwekachinni xirnachripowga giknookana, wa gasogre xirnyachripowga. ²¹ Ga wa gixetachinni giylatkana kawalyo gogo tuplatachri yogle-wapreya ginama gishpakyachriya. Ga wa pejnuruneko koshichine jinanna wannanigituya.

20

Satu waragka walapu rostutikolu Satanasyo

¹ Ga wa netlu Goyakalutowreru tengogne gjirukyachri. Ga wa gitskata potu yoskekapre ga wa tsru yowumatsa gimyo waneyalutu. ² Ga wa wale kashichlu gimnu gitsruka, kapokotu gimnu. Walenwa kamchi gitsrukate, wa Satanasyo. Rostutlu. Satu waragka walapu rostutikolu. ³ Ga wa gitskata potu ruknoklu. Rushyayegitlu ga wa rogo rupityalu, ma yokwityapatkana payinkaka, satu waragka walapu poyagkakinpotunanku. Wanepnutepa rumkata kaspuukota pshinitsonu.

Muchinanupa yotunru

⁴ Ga wa netlo pogirchi tuplapijerkaka, ga wa wala gogo tuplatachinenegitu. Ga wa rutaakana rutakagyoklewatiripna. Ga wa netna giylatkalunemka, Geso gipgujtatikolu chinanu gistaknojitkalunni ga wa Goyakalu Tokanu chinanu. Wannanwa gi wa yoptsojityegitluna kmatsuru, gi wa yagluko. Gi koxa yoptotluna rumaxikole gjrotayna ga wa gimyoyna. Ga wa Kristoyma ruwekanna ga wa pogirewatanna satu waragka walapu. ⁵ Ga wa pimrine gipnachine gi giwekawa ma poyagkaakanupachi satu waragka walapu. Tyenwa muchinanupa yotunru. ⁶ Giglenshinikanyegitkalunni ga wa kpashirine wa muchinanu yotunrupa waneyalunemnupa. Wanna chinanu gi rutaaka wa gepi chiniri gipnalu. Seyni wannapni wa Goyakalu ga wa Kristote sasertotetene. Waleyma pogirewgognenatanna satu waragka walapu.

Satanasyo gapatkakna Koki gajene ga wa Makoki gajene giylalu chinanu

⁷ Ga wa satu waragka walapu poyagkakinpatka, kaspuukotka Satanasyo yoshmakikowakaya. ⁸ Ga wa rushpakanu yokwityapna payinkaka, gepkoxamkojesretate chijiya gajene, Koki ga wa Makoki, rapatkakikolupna giylalu chinanu. Tsru wenu ksatnepagi pejnupna. ⁹ Ga wa psolchijneko tsernu yanna. Ga wa kpashirine gwamtyawaka ga wa galuukaluru pokchi sajrukna. Ga wa tengogne rujrukya xirnachri ga wa ruylatanna. ¹⁰ Giyagni kamchi gitsrukate yokwitjerna, xirnachri ga

wa gasogre xirnachripowga ruknooka. Wanekoxna kmatsuru ga wa gixaashatachri Goyakalu Tokanu geneklewatachri. Saletpotgognenatkona gogi goyechno gike rixiniko mnikawnakatu.

Tsro klatalo tuplapije, ga wa gitakyagoklewlu

¹¹ Ga wa netlo tsro klatalo tuplapije, pogirchi tuplapijere. Wala gogo tuplatachri yegi rusuptagamtyatka chiji ga wa tengogne. Ga wa gi rukshika gwikowakatatkana. ¹² Ga wa netna gipnachine tsrune ga wa mturune tuplapije ginaple tunwatachine. Ga wa kiruukaka koprakalurni. Ga wa sato kiruka kopraaka. Walanwa giweklu kirukate. Ga wa gipnachine gitakyagookikolu kiruukaka yonatikaluruya, rixa kamruretyawakna. ¹³ Ga wa tsru wenga genekatkana gipnachine wane gwanatachine. Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka genekna wane gwanatachine rushpakinripna. Giyagni satkaka gitakyagooka rixa kamruretyawaka. ¹⁴ Ga wa gipukchi ga wa gipnachine gwiyawaka xirnachripowga ruknooka. Tyenwa gepi chininri gipnalu, wa xirnachripowga. ¹⁵ Ga wa giweklu kirukate mwagiwaakatkatku xirnachripowga ruknooka.

21

Gerotu tengogne ga wa gerotu chiji

¹ Ga wa netlu gerotu tengogne ga wa gerotu chiji. Gi rixanu wa muchinanu tengognenanu ga wa muchinanu chijinanu gisuptagamtatka. Ga wa maleshatkalu tsru wenu. ² Ga wa kpashiri pokchi gerotu Gerosale neta gjrukleta tengogneya Goyakaluyegiya, galpokotkaluru gnuruwatatakro pixka gigletkaluro tganurupa chinanu. ³ Nyijnakotlu gichkotkanuru pogirchi tuplapijere giyakatyachri, wane chinachri, "Xaniyakawa Goyakalupji yineymatka. Rumwapitanna. Wannapni rayinerutene. Ga wa Waleko Goyakalu wannaymapa. ⁴ Wale sheiyigaletanna pejnuruko giktegna. Ga wa gipukchi maleshpatkalu, gi wa wamonchiko, gi wa saplewjekteruko, gi kachinoluko. Maleshpatkalu. Gi rixanu muchinankaka gisuptagamtatka."

⁵ Ga wa pogirchi tuplapijere tuplatachri wane china, "Xani psoluko gerotu nkamruta."

Ga wa wane china, "Pyonatanru. Gi rixanu tye tokanchikakni wa poyakkakachri ga wa galikakpotunaru."

⁶ Ga wa wane chinno, "Wane gixkalurutkani. Gitni wa muchinanu gwachri yongano ga wa ralipre yongano, wa yinuwakachrino ga wa ralipreno. Wa gonunnagatemtachripi Gita genekanru gonu gishpaktiyawaka giwekgatachri gonu geneakashatkaluru. ⁷ Wa gaalirewatachri tyekaka yoptotachripni. Gitapni Royakalutno. Walepni nwugene. ⁸ Ga wa kpilegolune, ga wa malixkane, ga wa gagnanutkalurune, ga wa kgiyalewaklerune, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kagonchiwatachine, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko kayroklerune giknookona gipowgaya, xirnachri ga wa gamsotleru gipragkachri galgikwaka. Tyepni wa gepi chininri gipukchi."

Gerosale gerotu

⁹ Ga wa runa satu Goyakalutwreru, wa payokgipprepro katsepolu payokgipre ralipre tsru salewakchi waneyalune satute, gita giynumsatachri. Wane chinno, "Punanu. Nekakitanyi gnuruwatatakro, wa

gowega Wgene gnunropa.”¹⁰ Ga wa Giwekikaluruya ranikno. Tsru magka tenolu rutakno. Ga wa rekakgitno kpashiri pokchi Gerosale, tengogne gjirukyachri Goyakaluyegiya. Goyakalu goyaknu waneyalutu.¹¹ Ga wa pokamlale kwensotlejiru pixka, gaspe sotleji pixka, katwergalu pixkalutu.¹² Kaprijererni, tsru tenolu potu prijeru. Pamole gepi gipgyaptoterutu. Ga wa gipgyaptokaka yegi pamole gepi Goyakalutowrene. Ga wa giwakchikaka yonatikalurni. Wannanwa pamole gepinerune Gisrayiline giwaka.¹³ Tkachi gishpatyawakasreta wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi potuklesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi kegnetesretate wanero mapa gipgyapto. Ga wa tkachi gimxityawakasretate wanero mapa gipgyapto.¹⁴ Ga wa pokchi prijere rapuko gwachri sotlukaka waneylu pamole gepi giwaka, wa gowega Wgene pamole gepi yokanatanune giwaka.

Wa pokchi gepkoxamkoje tsojririru

¹⁵ Ga wa Goyakalutowreru gitia giynumsatachri waneylu korije yantapije, yantatyaplu pokchi ga wa gipgyaptokaka ga wa prijere.¹⁶ Ga wa pokchi gepkoxamkojetsojririru. Rowuknu ga wa waneko pshinru tsernu. Ga wa yagotpokchitlu yantapijeya, payokgipre pacha gepkoxamkojmole gepkoxamkoje waragkastsi. Rowuknu ga wa tsernu ga wa tennu patenkakluni.¹⁷ Ga wa pokchi prijere yantata. Gepi waragka gepi pacha kilometro, yineru yantale pixka, wa towrechri yantale.¹⁸ Ga wa gaspe sotle kamrutikaluru prijere. Ga wa pokchi kori makojni witryo pixka katwergalu.¹⁹ Ga wa pokchi prijere tuplatyawaakaka pejnuruko kwenuru sotlu gigletikaluru. Wa muchinanu tuplatyawaka gaspe sotleni. Ga wa gepi rixinri ksagiro polsotlerni. Ga wa mapa chininri kalsetoni klatsoatlerni. Ga wa gepkoxamkoje rixinri gesmeralta poletwergasotlerni.²⁰ Ga wa pamyo rixinri sartonika serotwergayongalni. Ga wa patsrujire rixinri sartyo gasersotlerni. Ga wa payokgipre rixinri krisolito pwalpootwergasotlerni. Ga wa yokgipi rixinri weriro gamampolnursotlerni. Ga wa mturuji rixinri topasyo ksajipwalmursotlerni. Ga wa pamole rixinri krisoprasopwaltwergasotlerni. Ga wa pamole gepi rixinri gamatista pakni pixkalutu sotlerni.²¹ Ga wa pamole gepi gipgyaptonwa pamole gepi katajiro perla. Satkaka gipgyaptonwa satu perla. Ga wa pokchiputni wa kori mkoje, witryo pixka katwergalu.

Wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote

²² Ga wa kpashiwaka potu gi wane netya. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pejnuruko Girukotachri ga wa gowega Wgene Walenwa kpashiwaka potu tye pokchiya.²³ Ga wa pokchi gi galuklu tkachi gi wa ksuruko pokamlatyegityapmaklu. Gi rixanu Goyakalu goyaknu pokamlatyegitlu. Ga wa gowega Wgene Walenwa pokchi katalote.²⁴ Ga wa pokchi pokamlanu yananna Payne. Ga wa tyechijne pogirene ganikyegitanru pogirewlena.²⁵ Ga wa rupgyaptotkaka gike rixiniko gishyatka gogi. Gi rixanu maleshaplu goyechno wane.²⁶ Ga wa payinkaka ganikyegitanru pogirewlena ga wa kagwakpiirena.²⁷ Ga wa gike rixiniko wane jiglokanu gi satuna gimuteru, gi wa gagnanutkaluru kamrutachriko, gi wa gayroklewatachriko, seyni wannapje giweklu kirukate gowega Wgenenu yonatkaluru.

22

Pagapga gonu giwekgatachri

¹ Rekagitno pagapga gonu giwekgatachri, katajgalu ga wa katwergalu. Goyakalu tuplapijere ga wa gowega Wgene tuplapijere giyak-gatyachri. ² Ga wa ganikajputu ga wa pasretaspawnagkaka waneru giweklu gagmunate, pamole gepi gejnuiji gwajetyachri, paksurkaka satuko gejnuitnaka rawa. Ga wa gisure payine gitskalaakakachripni. ³ Gi wa kamakpiiruko wanepatka. Ga wa wane rawa Goyakalu tuplapijere, ga wa gowega Wgene tuplapijere. ⁴ Ga wa wayegrene yonogyegitanru. Ga wa retgojitanruna. Ga wa gjirotna rawgiwakatanu. ⁵ Ga wa maleshpatkalu goyechno wane. Ga wa gi galuukaluropni yochpiikaluro pokamlanu. Gi wa tkachi pokamlanuko. Gi rixanu Gitsrukaachi Goyakalu pokamlatyegitanna. Ga wa wanna pogirewgognenatanutka gike rixiniko mnikawnakatu.

Pshinitsonu nunanu

⁶ Wane chinno, "Tyekakni wa poyakkakachri tokanchi ga wa gallakpotunanu tokanchi. Gitsrukaachi wa tokanu geneklewatachine giwekinrikaka Goyakalute, yokana towreta rekakgityapna wayegrene pshinitsonu gimkata wane gixkalurkakapa.

⁷ "Pshinitsonu nunanu. Giglenshinikanyegitkalurni wa tokanchi gimretachri twu tokanchi geneklewatachri kirukate gajeru tokanchi."

⁸ Ga wa gitni Gwano tyekaka jemachrino ga wa getachrino, ga wa njeminitka ga wa netinitka, chiji napoka nyoptsojityegityaplu Goyakalutowreruji ginapple, wa tyekaka nekagkitjeru. ⁹ Wale wane chinno, "Pgirukotinwa. Gi waneko pixanu. Pixje wayegrechrino gita. Satu wannatno gita, wa pumolene tokanchi geneklewatachine, ga wa twu kiruka tokanu gimretachine. Pyoptsojityegitanru Goyakalu."

¹⁰ Ga wa wane chinno, "Gi wa gipre kgimaxikoleru pushyatirni twu kiruka gajeru tokanu, wa tokanchi geneklewatachri chinanru. Gi rixanu gi gowukatkalu gigogne. ¹¹ Wa mpoyagkaakatu mpoyagkaakatpatkani. Ga wa kapcholu kapcholpatkani. Ga wa poyakkakachri poyakkakpatkani. Ga wa kpashiri kpashirpatkani."

¹² "Pshinitsonu nunanu. Ga wa napnure Gitaymaplu, satkaka nenekyapa rixa kamruretyawaka. ¹³ Gitni wa muchinanu yongano ga wa ralipre yongano, wa muchichachrino ga wa ralipreno, ga wa yinuwakachrino ga wa yoptyukyawakno.

¹⁴ "Giglenshinikanyegitkalunni gerkamkatnachinwa, rutakikolupna giweklu gagmunate chinanu, ga wa pokchi gipgyaptote jiglokinripna.

¹⁵ Malekna kewene, ga wa kagonchiwatachine, ga wa kapoklewaklerune, ga wa kgylalewaklerune, ga wa yagluchisha kyonogyegiklerune, ga wa pejnuruneko gayroklewlu galukachine ga wa gayroklewlu koschekachine.

¹⁶ "Gitni Geso nyokanatlu notowreru gixa yegi rupgujtatyaplu tyepi-rankaka gapatjetachinkaka chinanu. Tawitskino Gita, ga wa Tawiklopishno. Ga wa Gitni Gonsagno gatajiwachrino."

¹⁷ Ga wa Giwekikaluru ga wa gnuruwatachropa wane china, "Tekali."

Ga wa yijnakotachri wane koxa chinanu, "Tekali." Ga wa gonunnagatewatachri runanu. Ga wa girukokta galuklu gonu giwekgatachri genekashatkaluru yoptotanru.

¹⁸ Goyakalu tokanu geneklewatachine chinyawaka, wa twu kiruka gwachri, pejnuruneko yijnakotachine nupgujtayegita gita. Girukokta yognikyeginri tokanchi tye pnute, Goyakalu yognikinri wale tsru salewakchi, wa twu kiruka yonpiranyegitkaluru salewakchi. ¹⁹ Ga wa girukokta tye tokanchi geneekaluru kontokanutinri twu kiruka gajeru, Goyakalu koninri walenupmaka giweklu gagmunateya wa kpashiri pokchi gajeruya, twu kiruka yonpiranyegitkaluru.

²⁰ Tyepirankaka gipgujtatachri Wutsrukate wane china, “Gigi. Pshinitsonu nunanu.”

Wane gixkalurupa. Punanu, Wutsrukate Geso.

²¹ Gitsrukaachi Geso gimutangi pejnurunekgi gixa. Wane gixkalurupa.